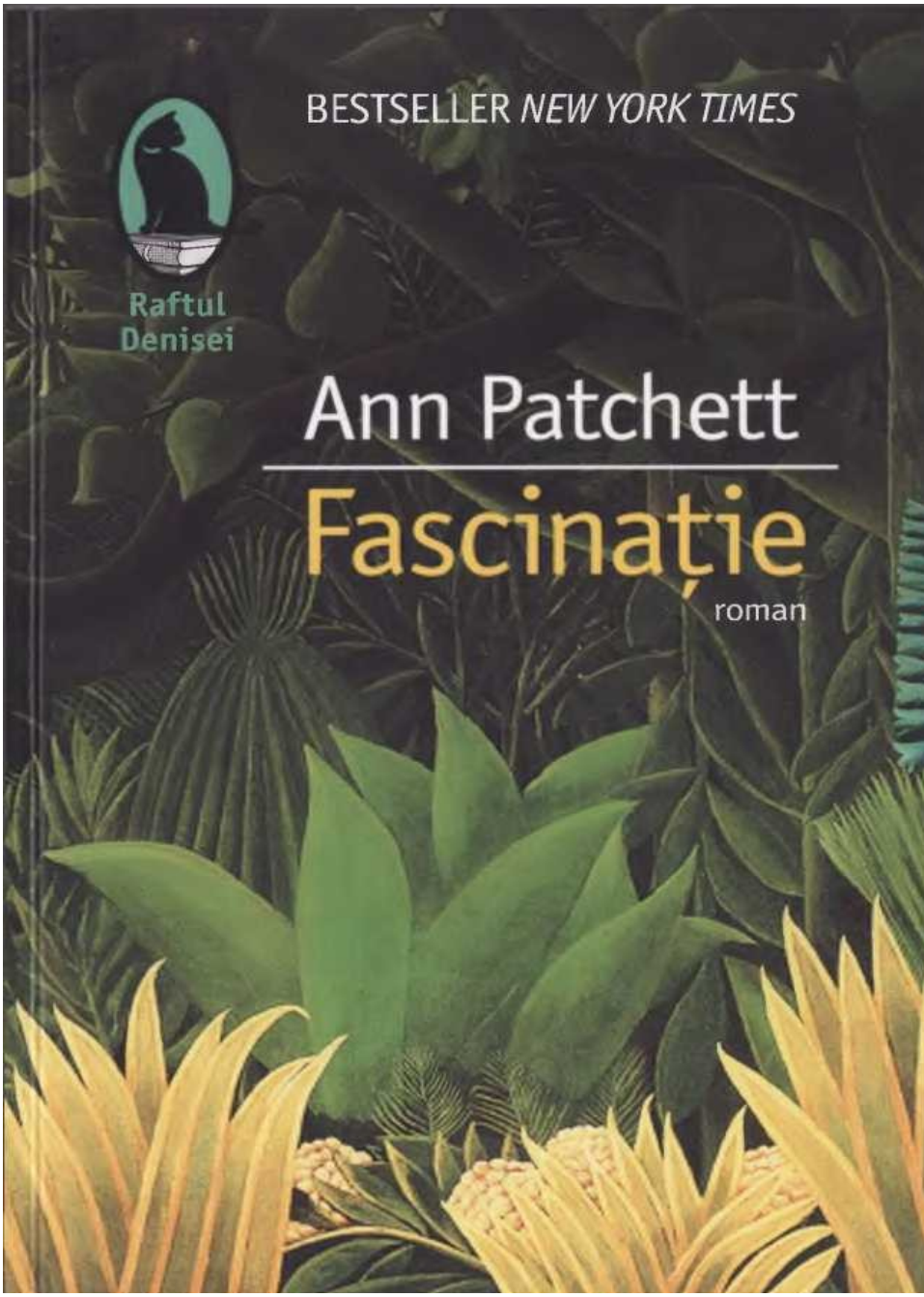
BESTSELLER *NEW YORK TIMES*
Raftul Denisei
Ann Patchett
Fascinație
roman

După doar câțiva ani de practică, Marina Singh a renunțat la profesia stresantă de medic în favoarea unei vieți liniștite de cercetător la o companie de produse farmaceutice din Eden Prairie, Minnesota. Aflând că Anders Eckman, coleg și bun prieten, a murit în jungla amazoniană, unde plecase în căutarea unei renumite cercetătoare care efectua de ani buni un studiu pe pământurile unui trib, liniștea ei ia sfârșit. Trimisă de companie să investigheze situația, Marina o reîntâlnește în junglă pe fosta ei profesoară din facultate Annick Swenson. Aceasta a găsit, în mijlocul tribului *lakashi*, un remediu care ar putea revoluționa nu doar medicina, ci și întreaga societate occidentală. Obsedată de descoperirea ei, Annick Swenson recurge ea însăși la acest remediu, însă nu vrea să dezvăluie lumii taina leacului miraculos, deoarece contactul cu civilizația i-ar nimici pe indieni. Cea mai importantă transformare nu este însă cea a unei femei mature care încearcă „să înșele" biologia, ci lungul drum al nopții către zi parcurs de Marina: în fața unor decizii de viață și de moarte, în izolarea absolută a junglei, ea își redescoperă vocația.

ANN PATcHETT

Fascinaţie

Traducere din engleză şi note de
CARMEN TOADER

Redactor: Luana Schidu
Coperta; Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cristina Jelescu
DTP: Andreea Dobreci, Carmen Petrescu
Lucrare executată la Tipografia Real
ANN PATcHETT
STATE OF WONDER
Copyright © 2011, Ann Patchett
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2013, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
PATcHETT, ANN
Fascinaţie/Ann Patchett; trad.: Carmen Toader.
— Bucureşti: Humanitas Fiction, 2013
ISBN 978 – 973 – 689 – 633 – 0 I. Toader, Carmen (trad.)
821.111 (73) - 31135.1
EDITURA HUMANITAS FICTION Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România
Tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro
Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vânzărilibhumanitas.ro

Pentru prietena mea.
Jo Vandevender

Unu

Vestea morţii lui Anders Eckman a sosit într-o aerogramă, o hârtie de culoare albastru aprins, care era scrisoare, iar în acelaşi timp, când o împătureai, lipind-o pe margini, şi plic. Cine ar fi ştiut că mai există aşa ceva? Foaia stingheră călătorise din Brazilia până în Minnesota pentru a anunţa dispariţia unui bărbat, o adiere de molecule atât de firavă, încât doar timbrul izbutea s-o ţină ancorată în lumea noastră. Domnul Fox încă ţinea scrisoarea în mână când a intrat în laborator pentru a-i da vestea Marinei. Când l-a văzut în prag, ea i-a zâmbit, iar el, văzându-i zâmbetul, s-a pierdut.

— Ce-i? a făcut ea în cele din urmă.

El a deschis gura şi apoi a închis-o. A mai încercat o dată, dar n-a putut să spună decât:

— Ninge.

— Au zis la radio că o să ningă.

Fereastra din laboratorul unde lucra Marina dădea înspre coridor, aşa că, până în pauza de prânz, ea nu putea să vadă cum e afară. A aşteptat un minut ca domnul Fox să-i spună ce avea de spus. Nu credea că venise tocmai din biroul lui, aflat la zece clădiri distanţă, numai ca să-i comunice starea vremii, dar el stătea acolo, în pragul uşii, fără a putea nici să intre şi nici să plece.

— Te simţi bine?

— A murit Eckman, a izbutit el să rostească înainte

de a-şi pierde glasul, apoi, fără nicio explicaţie, i-a dat scrisoarea pentru a-i arăta cât de puţine lucruri aflase despre această tragedie.

În campusul Vogel existau peste treizeci de clădiri, laboratoare şi birouri de diferite dimensiuni şi cu diverse specializări. Existau laboratoare cu spaţii de lucru unde puteau să muncească douăzeci de laboranţi şi oameni de ştiinţă deodată. Altele aveau pereţi întregi plini de şoareci, maimuţe sau câini. În acest laborator, Marina lucra de şapte ani împreună cu doctorul Eckman. Era mic, aşa încât domnul Fox a întins o mână spre ea, iar ea a luat de la el scrisoarea şi s-a aşezat cu mişcări lente pe scaunul din plastic cenuşiu de lângă centrifugă. În acel moment, a înţeles de ce oamenii spun *Ar fi mai bine să stai jos.* În interiorul ei părea să se producă un uşor colaps fizic, nu un leşin, ci un soi de strângere, de parcă ar fi fost o ruletă, iar gleznele, genunchii şi şoldurile i s-ar fi apropiat unele de celelalte în unghiuri ascuţite. Anders Eckman, înalt, îmbrăcat cu halatul alb de cercetător, cu părul blond des, cu şuviţe cărunte. Anders îi aduce o ceaşcă cu cafea pentru că şi îşi luase una şi pentru el. Anders i-o dă. Anders îi înmânează dosarele pe care ea le ceruse, rezemându-se de marginea biroului unde studia datele despre proteine. Anders, care are trei copii. Anders, care încă nu a împlinit cincizeci de ani. Ochii i-au căzut pe datele de pe scrisoare – 15 martie pe scrisoare, 18 martie pe timbru, iar astăzi e 1 aprilie. Nu numai că murise, era mort de două săptămâni. Acceptaseră faptul că nu puteau primi prea des veşti de la el, iar acum ea îşi dădea seama că Anders plecase de atât de mult timp, încât uneori trecuse aproape o zi întreagă fără să se gândească la el. Precaritatea traiului de-a lungul afluenţilor Amazonului, unde doamna doctor Swenson îşi conducea studiul, fusese în mod repetat subliniată pentru colegii din Minnesota *Mâine această scrisoare va fi dată unui copil care va pluti*

în josul râului, într-un buştean scobit, îi scrisese Anders. *Nu pot spune că e o canoe. Nu s-a făcut niciodată vreun studiu statistic despre probabilitatea ca scrisoarea să ajungă la voi.),* şi totuşi el era într-o ţară, era pe planetă. Fără îndoială că pe acolo exista şi o conexiune la Internet. Oare nu încercaseră deloc s-o găsească?

— Nu te-a sunat? Sigur există vreun soi de satelit global…

— Nu vrea să folosească telefonul său, mai bine zis, spune că acolo nu funcţionează.

Deşi stăteau foarte aproape unul de celălalt în încăperea tăcută, ea cu greu izbutea să-i audă vocea.

— Dar asta… S-a oprit. El nu ştia. Unde e acum? a întrebat Marina.

N-a putut să spună *trupul lui.* Anders nu era un cadavru. Vogel era plin de doctori, doctori care munceau, doctori care-şi beau cafeaua la ei în birou. Dulapuri, depozite, sertare de birouri, toate pline de medicamente, pastile de toate felurile imaginabile. Erau o companie farmaceutică. Ce nu descoperiseră deja încercau să afle cum să producă. Fără doar şi poate că, dacă ar fi ştiut unde era, ar fi putut face ceva pentru el, iar la gândul acesta, dorinţa de ceva imposibil îi eclipsa orice informaţie ştiinţifică pe care o învăţase vreodată. Morţii erau morţi, erau morţi, erau morţi, şi totuşi Marina Singh n-avea nevoie să închidă ochii pentru a-l vedea pe Anders Eckman cum mănâncă un sandviş cu salată de ouă, în cantina angajaţilor, aşa cum făcuse, plin de încântare, în fiecare zi de când îl cunoscuse.

— Nu citeşti articolele despre colesterol? îl întreba ea, dorindu-şi mereu să facă pe moralizatoarea.

— Eu scriu articole despre colesterol, zicea Anders, plimbându-şi degetul pe marginea farfuriei.

Domnul Fox şi-a scos ochelarii şi şi-a apăsat batista împăturită pe colţurile ochilor.

— Citeşte scrisoarea, a spus el.

Ea n-a citit-o cu voce tare.

Jim Fox.

Ploile sunt torenţiale aici în anumite sezoane, şi totuşi an de an nu încetează să mă uimească. Munca nu ni se schimbă din cauza lor, dar durează mai mult timp şi, chiar dacă merge mai lent, nu se opreşte de tot. Avansăm constant spre aceleaşi rezultate excelente.

Însă deocamdată munca nu e principala noastră grijă. Am o veste îngrozitoare despre dr. Eckman, care a murit de friguri acum două nopţi. Având în vedere locul unde ne aflăm, ploaia, birocraţia meschină a guvernului (şi a celui de aici, dar şi a guvernului nostru) şi faptul că timpul e crucial pentru proiectul la care lucrăm, am hotărât să-l înmormântăm aici după tradiţia creştină. Trebuie să vă mărturisesc că n-a fost o sarcină prea uşoară. Iar în ce priveşte misiunea domnului doctor Eckman, vă asigur că facem mari progrese. Voi păstra cele câteva obiecte ale lui pentru soţia sa, pe care sper să o anunţaţi despre moartea domnului doctor şi să-i transmiteţi condoleanţele mele. Chiar dacă ne lovim de tot felul de piedici, suntem perseverenţi.

Annick Swenson

Marina s-a apucat s-o citească din nou, de la început. Nici după ce a citit-o a doua oară, tot nu a găsit nimic de zis.

— Spune despre Anders că e o piedică?

Ţinea scrisoarea cu grijă de margini, de parcă ar fi fost un document care urma să constituie probă în instanţă. Se vedea că hârtia se udase la un moment dat, iar apoi se uscase. Îşi dăduse seama de acest lucru pentru că foaia era încreţită din loc în loc, fusese dusă prin ploaie. Doamna doctor Swenson ştia ce se întâmplă cu hârtia şi cerneala când plouă, aşa că îşi scrijelise cuvintele cu un creion dur, din grafit închis la culoare, pe când în cealaltă

parte a lumii, în Eden Prairie, Minnesota, Karen Eckman stătea în vila ei din cărămidă în stil colonial, crezând că soţul său este în Brazilia şi o să vină acasă de îndată ce îi bagă minţile-n cap doamnei doctor Swenson.

Marina s-a uitat la ceas. Trebuia să plece cât mai repede, înainte să-şi ia Karen copiii de la şcoală. Uneori, când Anders se uita întâmplător la ceas la ora două şi jumătate, îşi spunea în surdină *Şcoala s-a terminat.* Cei trei micuţi Eckman, trei băieţi care, asemenea mamei lor, nu ştiau destule încât să-şi facă o idee despre cum murise tatăl lor. Doamna doctor Swenson scrisese doar jumătate de pagină despre această pierdere însemnată, iar în acea jumătate de pagină vorbise de două ori despre vreme. Restul hârtiei era un imens ocean albastru de neant. Din punct de vedere ştiinţific nu se putea spune câte multe explicaţii ar fi încăput în cei câţiva centimetri care rămăseseră liberi.

Domnul Fox a închis uşa şi a venit lângă scaunul pe care şedea Marina. I-a pus mâna pe umăr, a strâns-o uşurel şi, pentru că obloanele de la geamurile care dădeau spre coridor erau trase, ea şi-a sprijinit obrazul de dosul palmei lui, apoi o vreme au rămas aşa amândoi, scăldaţi în lumina fluorescentă de un albastru foarte deschis. Era o alinare pentru ei. Domnul Fox şi Marina nu discutaseră niciodată despre cum să se poarte unul cu celălalt la serviciu. La serviciu n-aveau nicio relaţie sau, mai bine zis, nicio relaţie diferită de a celorlalţi. Domnul Fox era directorul executiv al companiei Vogel. Marina era un doctor care studia medicamentele ce scădeau colesterolul. Se cunoscuseră, adică se cunoscuseră cu adevărat, la sfârşitul verii trecute, înainte de un meci de baseball din cadrul companiei, doctorii jucând împotriva angajaţilor din administraţie. El venise la ea ca să-i laude felul cum arunca mingea, iar complimentul dusese la o discuţie despre faptul că amândurora le plăcea baseballul. Domnul Fox nu era

doctor. El fusese primul director executiv numit din producţie. Când vorbea despre el cu alţi oameni, îi spunea domnul Fox. Când vorbea cu el în faţa altor oameni, îi spunea domnul Fox. Problema era să-i spună Jim când erau singuri. Cu asta se deprinsese mai greu.

— N-ar fi trebuit să-l trimit acolo, a spus domnul Fox.

Ea şi-a ridicat capul, iar apoi l-a luat de mână. Domnul Fox n-avea niciun motiv să poarte halat alb. Azi era îmbrăcat cu un costum cenuşiu închis şi o cravată bleumarin cu dungi şi, deşi era o uniformă plină de demnitate pentru o persoană trecută de şaizeci de ani, îţi sărea în ochi oriunde în afară de departamentul administrativ. Azi Marinei i s-a părut că e îmbrăcat ca de înmormântare.

— Nu l-ai obligat să se ducă.

— L-am rugat să se ducă. Ar fi putut să mă refuze, deşi ar fi fost cam greu.

— Dar nu ţi-a dat prin cap că o să se întâmple una ca asta. Nu l-ai trimis într-un loc periculos.

Marina s-a întrebat dacă ce spusese era adevărat. Bineînţeles că acolo erau şerpi veninoşi şi peşti prădători, dar ea şi-i imagina departe de locurile unde doctorii îşi făceau studiul de cercetare.

Oricum, în mesaj scria că murise de friguri, nu din cauza unei muşcături de şarpe.

— Se putea îmbolnăvi şi aici, în Minnesota. Doamna doctor Swenson e acolo de cinci ani. Ea n-a păţit nimic.

— Ea n-ar putea păţi aşa ceva, a spus domnul Fox fără niciun strop de căldură în voce.

Anders îşi dorise să se ducă pe Amazon. Acesta era adevărul. Ce şansă avea un doctor specializat în medicamente care scădeau colesterolul să fie rugat să plece în Brazilia exact când iarna devenise insuportabilă? îi plăcea să se uite la păsări. În fiecare vară îşi lua băieţii într-o canoe şi vâslea prin sălbăticia din Boundary Waters,

cu binocluri şi blocnotesuri, în căutarea răţuştelor migratoare şi a ciocănitoarelor cu creastă. Primul lucru pe care îl făcuse când auzise despre plecarea lui fusese să-şi comande atlase despre pădurile tropicale, iar când le-a primit, şi-a abandonat orice altă preocupare. A pus eşantioanele de sânge la loc în frigider şi a studiat cu mare atenţie paginile netede, lucioase şi grele ale atlaselor. I-a arătat Marinei păsările pe care spera să le vadă, jacana, cu ghearele lungi cât mâna lui, cucul guiră, cu pene ca puful pe creştetul capului. Puteai să speli un borcan de murături cu o astfel de pasăre. Şi-a cumpărat un aparat nou de fotografiat, cu o lentilă care focaliza un cuib de la o distanţă de douăzeci de metri. În condiţii normale ar fi fost un lux pe care Anders nu şi l-ar fi permis.

— Dar astea nu sunt condiţii normale, a spus el şi şi-a pozat colega de serviciu, care şedea la biroul ei.

Văzând strălfulgerarea orbitoare a bliţului, Marina şi-a ridicat privirea de pe o contingă roşie cu gâtul negru, o pasăre cât degetul mare de la mână, care avea cuibul într-un con de noroi lipit pe vârful unei frunze.

— Ai ambiţie să vezi atâtea păsări.

A studiat cu mare atenţie toate fotografiile, minunându-se de splendorile multitudinii de specii. Când a văzut marele papagal albastru, preţ de o clipă a simţit o undă de regret că domnul Fox n-o alesese pe ea pentru această misiune. Era un gând deosebit de ridicol.

— O să te preocupe atât de mult păsările, încât n-o să ai timp să vorbeşti cu doamna doctor Swenson.

— Îmi închipui că o să găsesc multe păsări înainte s-o văd pe doamna doctor Swenson, iar când o s-o văd, m-aş mira dacă şi-ar face bagajele imediat şi s-ar grăbi să se întoarcă la John’s Hopkins[1]. Lucrurile astea sunt delicate.

---

1 Spital având numele unui om de afaceri, abolţionist şi filantrop american (1795-1873) care a fondat spirale, universităţi şi orfelinate pentru copiii de culoare.

Chiar şi domnul Fox a zis-o. Asta înseamnă că o să am o mulţime de zile libere.

Era o problemă să ajungi la doamna doctor Swenson. Avea o adresă în Manaus, dar pare-se că nu era aproape de baza unde îşi desfăşura cercetarea de teren. Credea că locul trebuia să fie protejat şi ţinut secret, pentru a păstra intacte nu numai condiţiile în care trăiau subiecţii ei, ci şi valoarea medicamentului pe care-l crea. Îşi susţinuse punctul de vedere cu atâta convingere, încât nici măcar domnul Fox nu ştia unde este acel loc, aflase doar că se găseşte pe un afluent al râului Rio Negro. Nimeni nu ştia cât de departe de Manaus se afla acel afluent sau în ce direcţie. Şi mai rău era faptul că a o găsi părea cel mai uşor lucru din misiune. Marina l-a privit în ochi pe Anders, iar el şi-a ridicat aparatul de fotografiat.

— Încetează, a zis ea şi şi-a pus palma în faţa lentilei. Şi dacă n-o convingi să se întoarcă?

— Sigur că o s-o conving, a zis Anders. Mă place. De ce crezi că domnul Fox a decis să mă trimită tocmai pe mine?

Era posibil ca doamna doctor Swenson să-l fi plăcut în ziua pe care şi-o petrecuse la Vogel, cu şapte ani în urmă, când şezuse la masa de şedinţe împreună cu Anders, încă patru medici şi cinci directori care formau Grupul de Evaluare a Probabilităţilor, pentru a discuta bugetul iniţial pentru proiectul din Brazilia. Marina i-ar fi putut spune că doamna doctor Swenson habar n-avea cine e el, dar de ce să-i fi zis una ca asta? Cu siguranţă că el ştiuse.

Domnul Fox n-o ştia pe Karen Eckman. O cunoscuse la petrecerile companiei, dar îi spusese Marinei că nu-şi aduce aminte cum arată, fapt ce părea de neiertat în lumina celor petrecute. Marina a văzut expresia lui de recunoştinţă când şi-a luat paltonul care atârna stingher pe cuierul de lângă uşă, căci n-ar fi putut în ruptul capului să-l trimită singur la ea acasă. Era o sarcină potrivită

pentru comandanţii militari, ofiţerii de poliţie, oameni care ştiau câte ceva despre cum este să baţi la uşă pentru a da o veste care le va schimba pentru totdeauna vieţile oamenilor care locuiau în acea casă. *Anders a murit.*

— O să se bucure că ai venit şi tu, a spus domnul Fox.

— Nu cred că o să se bucure de ceva, a zis Marina.

Marina hotărâse să-l însoţească pe domnul Fox şi să-l ajute din respect pentru prietenul ei mort, dar nu-şi făcea iluzii că ea era persoana de la care Karen Eckman şi-ar fi dorit să audă vestea. Era adevărat că o cunoştea pe Karen, dar doar pe cât de bine se poate ca o femeie de patruzeci şi doi de ani, fără copii, s-o ştie pe o femeie de patruzeci şi trei de ani cu trei copii, pe cât de bine se poate ca orice femeie nemăritată, care lucrează împreună cu soţul, s-o cunoască pe soţia care stă acasă. Marina înţelesese că de fapt Karen insistase s-o cunoască, deşi nu i se păruse că ar avea vreo suspiciune în privinţa ei. Karen înjgheba o conversaţie cu Marina când aceasta răspundea la telefonul din laborator. De Crăciun o chema la ei acasă, când invita pe toată lumea, şi la petrecerea cu grătar în curte de 4 Iulie, unde îi aducea Marinei un pahar cu ceai şi îi punea întrebări inteligente despre studiile de cercetare legate de proteine sau îi spunea că-i plac pantofii ei, o pereche oarecum exotică de balerini galbeni din satin, pe care îi primise de la o verişoară din Calcutta cu mulţi ani în urmă, pantofi care-i plăceau mult şi pe care-i păstra pentru ocazii speciale. Când, la rândul ei, Marina îi punea întrebări despre băieţi, ce făceau la şcoală sau dacă se duceau sau nu în tabără, Karen răspundea fără să se gândească la ele, dând foarte puţine detalii. Nu era genul de mamă care s-o bombardeze pe colega politicoasă a soţului ei cu vorbărie interminabilă despre întrunirile cercetaşilor. Marina avea impresia că lui Karen nu-i era frică de ea. În fond Marina era foarte înaltă şi osoasă, cu ochi impenetrabili şi părul greu şi negru, ce o diferenţia de ceilalţi suedezi. Însă

Karen nu voia ca ea s-o uite. Iar Marina n-o uita, dar cel mai important lucru dintre ele era cufundat într-o tăcere atât de profundă, încât nu exista nicio şansă ca ea să nege acel lucru de care nu fusese acuzată până acum şi pe care nici nu-l săvârşise.

Marina nu era genul de femeie care să se îndrăgostească de soţul altcuiva, aşa cum nici n-ar fi pătruns prin efracţie noaptea pentru a fura inelul de logodnă al bunicii, laptopul sau copilul. Şi de fapt la ultima petrecere de Crăciun, după două pahare de punci cu rom, şi-ar fi dorit foarte mult să se lipească de Karen Eckman în bucătărie, să-şi pună braţul în jurul umerilor ei mici şi să-şi aplece capul până când aproape i-ar fi atins obrazul. Îşi dorise să-i şoptească la ureche „Sunt îndrăgostită de domnul Fox „doar ca s-o vadă cu ochii albaştri măriţi de plăcere şi surpriză. Ce mult îşi dorea acum să fi fost îndeajuns de beată încât să i se fi destăinuit atunci. Dacă ar fi făcut-o, Marina Singh şi Karen Eckman acum ar fi fost prietene foarte bune.

Afară zăpada se aşternuse în grămăjoare umede, care îngropaseră sub ele orice firicel proaspăt crescut de iarbă primăvăratică. Clopoţeii pe care îi zărise de dimineaţă, cu petalele galbene şi violete ieşite direct din pământ, acum îngheţaseră bocnă, aidoma unui crap din lac. Boboceii arborelui de Iudeea deveniseră mici rafturi încărcate de zăpadă. Domnul Fox şi Marina îşi croiau drum prin zloată fără a se gândi deloc că era pentru prima oară în relaţia lor când plecau împreună din clădire. Au parcurs pe jos lungul drum din partea sudică a campusului Vogel până în parcarea aflată la aproape jumătate de kilometru depărtare. Marina nu-şi luase de acasă ghetele de zăpadă. Nu ningea când plecase spre serviciu.

— Să-ţi mai spun ceva, a zis domnul Fox după ce s-au urcat în maşina lui, de pe care dăduseră la o parte zăpada şi unde porniseră la maximum instalaţia de dezgheţare. N-

am crezut că o să lipsească atât de multă vreme. Când a plecat, i-am spus să nu se grăbească, să ducă muncă de lămurire, dar am crezut că era vorba despre o săptămână, cel mult două. Nu m-am gândit că o să stea acolo mai mult de două săptămâni.

— S-a chinuit mult să dea de ea, asta i-a dat peste cap programul încă de la început.

Anders plecase după Crăciun. Compania ar fi vrut să plece mai devreme, dar Crăciunul nu era negociabil pentru familia Eckman. Ea îi arătase domnului Fox cele câteva scrisori primite de la Anders, pentru că nu conţineau nimic confidenţial. Povestise în ele mai mult despre Manaus şi pe urmă despre excursiile pe care le făcuse în junglă cu un ghid, ca să vadă păsări. Ei Anders îi vorbise cel mai mult despre ploaie. Dacă domnul Fox primise scrisori de la Anders, iar ea era convinsă că aşa se întâmplase, el nu-i pomenise nimic despre ele.

— Deci două săptămâni. Nu trei luni. I-aş fi spus să se întoarcă…

— N-ai putut să iei legătura cu el atunci.

— Exact. Domnul Fox şi-a lăsat privirea să cerceteze peisajul înălbit, care se întindea ca o pată pe sub ştergătoarele de parbriz. I-aş fi spus că avea un mesaj de transmis şi că, după ce i l-a dat, ar fi trebuit să se urce în avion cu sau fără ea. Asta era singura lui misiune.

— Nu putea fi atât de simplu, a spus ea, vorbindu-şi şi ei înseşi, nu numai lui.

Nimeni nu crezuse de fapt că, după ce avea să audă că trebuie să aducă rezultatele cercetării ei în Minnesota, doamna doctor Swenson o să împacheteze tot ce se afla în cutiile din laborator şi o să vină acasă – nici Anders, nici domnul Fox şi nici Marina, în realitate nici măcar nu era important să se întoarcă. Dacă ar fi fost dispusă să reia legătura cu ei, să trimită dovezi că medicamentul era aproape gata, să permită companiei să-şi instaleze gaşca

de doctori care ar fi trimis rapoarte corecte şi periodice despre cum progresează medicamentul, Vogel i-ar fi lăsat laboratorul în pace mulţi ani şi ar fi dat banii necesari cât timp ar fi fost nevoie. Dar acum Anders era mort, iar succesul nu mai era decât o absurditate greţoasă. Doar gândindu-se la doamna doctor Swenson, Marina avea senzaţia că o mână rece îi pipăie inima. Cu cincisprezece ani în urmă, ea stătea în sala de lectură din John's Hopkins, într-un scaun bine amplasat lângă culoar, pe un rând din mijloc, iar doamna doctor Swenson se plimba de colo-colo pe podiumul din faţă, vorbind despre cervix, *cervix,* cu o pasiune atât de feroce, încât niciunul dintre ei nu îndrăzneşte să se uite la ceas. Nimeni dintre cei o sută de studenţi nu face vreo aluzie că ora de curs s-a terminat de multă vreme şi că ar trebui să le dea drumul, pentru că mai au şi alte cursuri la care le este imposibil să se mai ducă. Deşi Marina este rezident în anul al doilea, ea asistă la un curs pentru studenţi din anul al treilea la medicină, pentru că doamna doctor Swenson le-a spus răspicat rezidenţilor şi studenţilor că, atunci când ea ţine cursuri, ei trebuie să fie de faţă. Dar Marinei nici nu i-ar fi trecut prin cap să lipsească de la vreun curs sau să plece în timpul lui pentru un motiv atât de neînsemnat ca timpul. E ţintuită pe scaun, pe când diapozitivele cu celule atipice de pe peretele din faţa ei se derulează atât de repede, încât aproape că par un film la cinema. Doamna doctor Swenson ştie tot ce vrea Marina, răspunde la întrebări care ei nici măcar nu-i trecuseră prin cap. O femeie micuţă, micşorată şi mai mult de distanţa dintre ei, ţintuieşte o sută de oameni pe scaunele lor, cu o voce care nici măcar nu se oboseşte să vorbească altfel decât încet, şi, pentru că tuturor le e frică de ea şi pentru că le e teamă ca nu cumva să piardă vreun cuvânt pe care l-ar putea rosti, rămân acolo cât are ea chef. Marina crede că întreaga sală simte ca ea, ceva la limita dintre groază şi entuziasm şi care le

ţine minţile într-o stare de alertă excesivă. Mâna ei trece de la o foaie la alta, pe când îşi notează tot ce spune doamna doctor Swenson, silabă cu silabă. E un curs unde Marina învaţă să-şi ia notiţe, ca un reporter delegat la tribunal, o aptitudine care-i va fi de folos toată viaţa.

Marinei i se pare ciudat că, după atât de mulţi ani, ea încă îşi aduce aminte de doamna doctor Swenson din sala de curs. În mintea ei n-o vede în sala de operaţii sau făcându-şi tura de vizite în saloanele din spital, ci la o distanţă fizică ce-i inspiră siguranţă.

Karen şi Anders Eckman locuiau pe o stradă care se înfunda şi pe care vecinii conduceau cu viteză mică, fiindcă ştiau că băieţii s-ar fi putut da cu sania pe vreun derdeluş sau ar fi putut ţâşni oricând dintre tufişuri, pe bicicletă.

— Aia, a spus Marina, arătând spre o casă de cărămidă roşie, iar domnul Fox a oprit maşina lângă trotuar.

Probabil că Marina şi Anders aveau salarii identice. Nu vorbiseră niciodată despre asta, dar făceau aceeaşi muncă. Anders se angajase la companie cu câţiva ani înaintea Marinei, aşa că poate câştigase puţin mai mult. Dar casa Marinei, mică şi totuşi prea mare pentru ea, era plătită. Dona regulat bani organizaţiilor filantropice, iar tot ce-i mai rămăsese lâncezea în bancă, pe când Anders plătea casă, lecţiile de pian, ortodontistul, taberele de vară, conturile pentru facultate.

Cum reuşise, trei fii şi o soţie, iar acum, că era mort, oare cine urma să-i întreţină? O vreme a rămas acolo, imaginându-şi diverse petreceri pentru zile de naştere sau Crăciun, nenumărate fotografii ale băieţilor lângă cadouri, panglici înnodate şi hârtie de împachetat sfâşiată în mormane roşu cu argintiu şi verde, până când, în cele din urmă, zăpada s-a aşternut peste parbriz şi a acoperit peisajul.

— Ce surpriză, a zis Karen Eckman când a deschis

uşa, ţinând cu ambele mâini zgarda unui golden retriever uriaş. Era o femeie scundă şi nu părea că are vreo şansă să câştige bătălia. Nu! a ţipat ea. Şezi!

Purta o căciulă albă împletită, care i se mula pe cap şi îi acoperea urechile, iar paltonul era în spatele său, aruncat pe un scaun din holul de la intrare. Marina nu mai ştia cum îl cheamă pe câine, deşi pe biroul lui Anders era o fotografie cu el, lângă pozele cu Karen şi cu băieţii. A împuns-o pe Marina în şold cu capul lui, ca un ciocan din lemn, şi a lătrat strident de două ori, bucurându-se de norocul inimaginabil de a avea musafiri în toiul zilei.

— Aveaţi de gând să plecaţi, a zis domnul Fox, de parcă ar fi spus că şi ei ar fi trebuit să plece.

Karen a clătinat din cap.

— Nu, nu, e în regulă. Am o grămadă de timp. Aveam de gând să dau o fugă pe la magazin înainte să-i iau pe băieţi, dar pot să fac asta şi mai târziu. Intraţi. E foarte frig.

Câinele s-a năpustit spre ei când au intrat în casă, sperând să poată sări în două labe, dar Karen, care avea maximum zece kilograme mai mult decât animalul, a izbutit să-l târască până lângă un perete al holului de la intrare.

— Vino înapoi, Pickles, a spus ea. Şezi.

Pickles n-a şezut, iar după ce i-a dat drumul, şi-a frecat mâinile ca să scape de urmele pe care i le lăsase pe piele zgarda de metal. În bucătărie era ordine: nicio ceaşcă pe blatul de lucru, nicio jucărie pe jos. Marina mai fusese acolo, dar doar la petreceri, când toate camerele şi holurile erau pline ochi de oameni. Acum, când era pustie, şi-a dat seama cât de mare era casa. Ar fi fost nevoie de o mulţime de copii pentru a umple tot spaţiul.

— Vreţi o cafea? a întrebat Karen.

Marina s-a răsucit să-l întrebe şi pe domnul Fox şi a văzut că el stătea în spatele ei, aproape lipit de ea. Domnul

Fox nu era mai înalt decât Marina. Glumeau despre asta când erau singuri.

— Nu, a zis Marina. Mulţumesc.

Nu era o zi însorită, dar lumina se reflecta în zăpadă, aruncând o fantă latră argintie pe masa pentru micul dejun. Prin fereastra imensă, Marina a zărit un loc de joacă, ca o junglă, pe un mic dâmb din grădina aflată în spatele casei, un fort grosolan, pe al cărui acoperiş înclinat se adunase zăpadă. Pickles s-a sprijinit de ea şi a bătut-o uşurel pe mână cu capul, până când ea s-a întins şi l-a frecat pe pielea moale a urechilor lui clăpăuge.

— Pot să-l iau de aici, a spus Karen. E ditamai câinele.

Pickles s-a holbat la ea, cu privirea înceţoşată de extazul din urechi.

— Îmi plac câinii, a zis Marina, gândindu-se că e foarte important ca el să rămână acolo. Câinele trebuia să ţină locul preotului, dacă familia obişnuia să frecventeze vreo biserică. Câinele trebuia să fie mamă, soră sau oricine şi-ar fi dorit Karen să fie alături de ea, când totul urma să se prăbuşească în preajma-i. Câinele trebuia să fie Anders.

I-a aruncat din nou o privire domnului Fox. Fiecare secundă în care stăteau la ea acasă, fără să-i spună ce se întâmplase, era o minciună. Dar domnul Fox se răsucise spre frigider. Se uita la fotografii cu băieţii: cei doi mai mici, cu părul blond spălăcit, iar cel mai mare doar o nuanţă mai închisă. Se uita la o poză cu Anders îmbrăţişându-şi soţia, iar în fotografie cei doi nu erau mult mai în vârstă decât băieţii lor. Mai erau şi fotografii cu păsări, un stol de cocoşi de prerie pe un câmp, o ursitoare albastră atât de viu colorată, încât părea să fie prelucrată în Photoshop. Anders fotografiase o mulţime de păsări.

Karen şi-a scos căciula şi şi-a dat părul după urechi. Roşeaţa care îi colorase obrajii după ce stătuse puţin în frig se estompase.

— Nu-i o veste bună, nu? a întrebat ea, răsucindu-şi inelele de pe deget, cel cu un diamant mic şi verigheta din platină. Mă bucur să vă văd, dar nu-mi închipui că aţi trecut pe la mine doar ca să vedeţi ce mai fac.

Şi preţ de o fracţiune de secundă Marina a simţit o undă de uşurare. Bineînţeles că ştia. Chiar dacă nu aflase încă vestea, o simţise în sufletul ei. Simţea o nevoie atât de mare s-o îmbrăţişeze pe Karen, să-i ofere condoleanţe. Pentru asta era totuşi pregătită. Cuvintele despre cât de rău îi părea o dureau în străfundurile gâtului ei.

— N-avem veşti bune, a spus Marina, auzindu-şi vocea sugrumată.

Acum era momentul ca domnul Fox să-i spună ce se întâmplase, să-i explice aşa cum Marina nu se pricepea s-o facă, dar el a tăcut mâlc. Domnul Fox era preocupat de fotografiile de pe frigider. Stătea cu spatele la cele două femei, cu mâinile la spate şi cu capul uşor aplecat pentru a privi o poză cu un fundac mare.

Karen şi-a ridicat privirea şi a clătinat uşurel din cap.

— Scrisorile au venit aiurea, a spus ea. Uneori primesc două în aceeaşi zi, iar apoi nimic o săptămână întreagă. Nu sosesc în nicio ordine. Am primit una acum două zile care nu avea nicio dată, dar probabil că era destul de recentă. Părea că a cam luat-o razna. Acum îmi scrie mai puţin, fără îndoială. Cred că nu vrea să-mi spună că trebuie să mai stea acolo.

— Karen, ascultă.

Pickles şi-a ridicat capul, de parcă *ascultă* era o comandă pentru el. A şezut.

— Nu-i treaba lui, a zis Karen şi, uitându-se la Marina, a arătat cu degetul spre spatele domnului Fox. Nu-i place în junglă. Adică, păsările, spune că păsările sunt spectaculoase, dar restul îl scoate din fire, frunzele şi lianele şi toate astea. Într-o scrisoare povesteşte cum are senzaţia că îl sufocă noaptea. În Crookston, unde a crescut

Anders, nu există aproape niciun copac. Aţi fost vreodată la Crookston? Acolo e doar şes. Obişnuia să spună că îl deranjează copacii, glumea, însă… Nu-i făcut pentru aşa ceva. Nu-i un negociator calificat să rezolve cazuri dificile. Înţeleg de ce l-aţi trimis. Toată lumea îl place pe Anders. Dacă Vogel şi-a umflat preţul acţiunilor de la bursă, asta-i problema lor. Nu-i treaba lui Anders să le-o rezolve. Nu poate să le-o rezolve şi nu puteţi să-l mai ţineţi acolo ca să încerce în continuare.

Marina îşi imagina că ea îşi spunea acest discurs în gând în fiecare dimineaţă şi seară, când se spăla pe dinţi, fără să-i treacă prin cap că o să aibă ocazia să i-l prezinte personal domnului Fox.

— N-o să vă zică asta niciodată, însă, deşi n-a izbutit s-o aducă aici pe ţicnită aia, e cazul să se întoarcă acasă. Avem trei băieţi, domnule Fox. Nu-i puteţi lăsa să-şi termine anul şcolar fără ca tatăl lor să fie de faţă.

De această dată Marina a recunoscut senzaţia în faşă, cedarea neputincioasă a articulaţiilor, şi a reuşit să ajungă la un scaun înalt de lângă blatul de lucru din mijlocul bucătăriei. Desigur, era sarcina domnului Fox să-i dea lui Karen scrisoarea, dar imediat, cu un junghi proaspăt de suferinţă, Marina şi-a adus aminte că scrisoarea era în buzunarul ei. A tras un scaun lângă ea.

— Stai jos, Karen, a zis ea. Şezi lângă mine.

În clipa aceea nu i-au venit în minte propriile-i pierderi. În suflet i-a năvălit doar cruzimea inerentă a anunţării veştii. Nu conta cât de blând i-o spunea, cu câtă tristeţe sau compasiune, era o lovitură care urma s-o rupă în două pe Karen Eckman.

— Anders? a spus Karen şi apoi a zis-o încă o dată, mai tare, de parcă el s-ar fi aflat în altă cameră, de parcă credea ce i se spusese şi, în acelaşi timp, nega.

Tot gerul care se aşternuse peste Minnesota s-a năpustit asupra lui Karen Eckman, care s-a împleticit şi a

început să tremure.

Degetele îi râcâiau partea exterioară a braţelor. I-a rugat să-i dea scrisoarea, dar pe urmă a refuzat s-o atingă, aşa plăpândă şi albastră, pe jumătate împăturită. I-a spus Marinei s-o citească cu voce tare.

Nu avea cum să refuze, şi totuşi, oricât de mult s-a străduit să modifice cuvintele care-i ieşeau pe gură, nu le-a putut face mai consolatoare.

— „Având în vedere locul unde ne aflăm, ploaia”, a spus ea ezitând, sărind peste partea cu guvernul şi birocraţia lui meschină, „am hotărât să-l îngropăm aici”.

Nu a putut să spună că înmormântarea n-a fost o sarcină prea uşoară. Ar fi trebuit să citească primul paragraf, deşi era banal. Fără el nici măcar nu mai părea o scrisoare. Părea un soi de telegramă ieftină.

— L-a înmormântat acolo? a întrebat Karen. Plămânii ei se încordau în van. În bucătărie nu mai era aer. Doamne sfinte, asta aţi venit să-mi spuneţi? Că e deja îngropat?

— Spune-mi pe cine să sun. Cineva trebuie să stea cu tine.

Marina a încercat s-o prindă de mâini, dar Karen s-a smuls.

— Aduceţi-l de acolo! Nu-l puteţi abandona. Doar n-o să rămână acolo.

În acel moment s-a gândit că ar trebui să-i promită ceva, orice, dar, oricât de mult s-a străduit, n-a putut să găsească nici măcar o singură propoziţie de consolare.

— Nu-l pot lua de acolo, a spus Marina – o declaraţie îngrozitoare, căci acum îşi putea închipui foarte clar noroiul şi frunzele, ţărâna care se afundă sub ploaie şi pe care cresc imediat mlădiţe firave şi iarbă aspră, până când devine imposibil să găseşti locul unde se află. Putea să simtă panica sufocantă a lui Anders între toate frunzele acelea, iar panica lui a devenit şi a ei. Nu ştiu cum. Karen, uită-te la mine, trebuie să-mi spui pe cine să sun. Dă-mi

voie să sun pe cineva, te rog.

Dar Karen nu înţelegea sau nu auzea, ori nu-i păsa de lucrurile care i-ar fi uşurat sarcina Marinei. Trebuia ca ele două să se descurce singure. Domnul Fox fusese alungat din cameră de sunetul şi patima disperării lui Karen Eckman. A alunecat de pe scaun şi s-a aşezat pe podea pentru a plânge lipită de retriever, înfășurându-și durerea în jurul trupului lui vânjos, în vreme ce bietul animal tremura şi o lingea pe braţ. A plâns acolo până când a udat blana animalului.

Ce proşti fuseseră crezând că ştiu ce să facă! Marina fusese nevoită să anunţe decesul bolnavilor din spital membrilor familiei, pe vremea când era medic rezident, nu prea des, doar dacă restul personalului era prea ocupat sau sarcina prea urgentă ca să-i mai deranjeze pe alţii. Oricât de tare ar fi plâns fiicele, taţii, fraţii şi soţiile, oricât de puternic s-ar fi agăţat de ea, niciodată nu-i fusese greu să scape. Îşi ridica pur şi simplu capul şi găsea o infirmieră care ştia mai bine cum să-i ţină în braţe şi ce să le spună. În spatele ei erau afişe pline cu numere de telefon, care fuseseră adunate în prealabil. Clerici disponibili din orice religie, consilieri psihologici şi grupuri de suport care se întâlneau în zilele de miercuri. Nu i se ceruse să facă aproape nimic, cel mult să scrie o reţetă pentru un sedativ. Marina o anunţase pe Karen de moartea lui Anders fără a se gândi nicio clipă la infrastructura morţii. Dar băieţii care stăteau acum în faţa şcolii, cu zăpada aşternându-li-se pe umeri, pe când îşi aşteptau mama? Cum putuse să nu-i ia în calcul? De ce nu se gândiseră mai întâi să găsească pe cineva, doisprezece inşi care să stea în preajma lui Karen în clipa când ar fi suferit izbitura violentă a veştii? Toţi acei oameni de la petrecerile de Crăciun, femeile care purtau pulovere cu reni, bărbaţii cu cravate roşii, oamenii pe care Marina îi văzuse râzând în bucătărie doar cu câteva luni în urmă, sprijinindu-se unii de alţii, cu crema

lor de ouă cu whisky, acum avea nevoie disperată de ei! Iar, dacă nu fuseseră îndeajuns de deştepţi încât să cheme familia şi prietenii, de ce nu se gândiseră măcar să-şi strecoare câteva Xanax în buzunare? Nu mai puteau zăbovi aici. Dacă mai trecea mult timp, băieţii Eckman ar fi intrat în panică atunci când un profesor i-ar fi condus înapoi în clădirea şcolii şi le-ar fi spus să aştepte înăuntru. Ar fi putut crede că mama lor murise. La asta se gândeşte un copil – tot timpul la moartea mamei.

Marina s-a ridicat de pe jos, deşi nu-şi amintea să se fi aşezat acolo. S-a dus lângă telefon, căutând o agendă, un suport rotativ de cărţi de vizită sau orice hârtie cu numere de telefon pe ea. N-a găsit decât două ediţii din *Minneapolis Star Tribune,* un blocnotes cu o foaie albă de hârtie deasupra, o ceaşcă de cafea cu inscripţia „îmi iubesc biblioteca", plină de creioane şi carioci amestecate, un bilet prins în pioneze pe o tablă de plută pe care scria „în caz de urgenţă pentru bonă „şi apoi numărul de telefon mobil al lui Karen, numărul de telefon mobil al lui Anders, numărul de la serviciu al lui Anders, centrul pentru urgenţe în caz de otrăvire, ambulanţe, dr. Johnson, Linn Hilder. Asta simţi când îţi arde casă, s-a gândit Marina. Din acest motiv îţi dau un număr simplu, ca 911, pentru urgenţele care inevitabil o să apară, fiindcă, în clipa când flăcările se năpustesc asupra draperiilor şi năvălesc spre tine pe podea, nu mai ştii niciun număr de telefon. Deşi îşi dorea nespus s-o ajute pe soţia prietenului ei drag, voia să plece de acolo. A ridicat receptorul şi a format ultimul număr de pe listă. A fost nevoită să plece cu telefonul din bucătărie pentru a auzi vocea femeii din cealaltă parte a firului. Linn Hilder era vecina care locuia pe aceeaşi stradă şi care întâmplător avea doi băieţi prieteni cu copiii Eckman. Păi, Linn Hilder îşi coborâse geamul maşinii cu nici douăzeci de minute în urmă şi îi întrebase dacă vor să-i ducă acasă, iar ei au spus nu, doamnă Hilder, vine mama

după noi. Linn Hilder plângea acum la fel de convulsiv ca şi Karen.

— Sunaţi pe cineva, a spus Marina pe un ton moale. Sunaţi la oricine vă trece prin cap şi trimite-ţi-i aici. Sunaţi la şcoală. Duceţi-vă la şcoală şi luaţi-i pe băieţi.

Când s-a întors în bucătărie, a văzut că Pickles se întinsese pe podea la dreapta stăpânei lui, cu capul pe coapsa ei, iar la stânga lui Karen stătea domnul Fox care apăruse ca printr-o minune lângă ea, în scurta absenţă a Marinei. O mângâia pe cap, cu o mişcare fermă, domoală şi ritmică.

— E bine, spunea el în surdină. O să fie bine.

Ea îşi rezemase capul de pieptul lui, iar lacrimile ei îi înnegriseră dungile albastre ale cravatei. Şi, deşi nu era bine nici pe departe, se pare că reuşea să audă cuvintele repetate monoton şi încerca să respire regulat.

Marina şi domnul Fox au plecat de acolo o oră mai târziu, după ce mama lui Karen fusese găsită, după ce sora ei a venit împreună cu soţul său, dându-i vestea că fratele lor e pe drum cu maşina dinspre Iowa, după ce Linn Hilder i-a luat pe băieţi de la şcoală şi i-a dus să stea la ea acasă, până când izbuteau să găsească o modalitate de a le da vestea. Din clipa când domnul Fox a apărut în pragul uşii laboratorului, cu plicul acela albastru în mână, Marinei nu îi trecuse prin cap că ar fi putut exista vreun vinovat de moartea lui Anders. Era un accident, la fel cum ar fi fost şi dacă ar fi fost tras la fundul apei de curenţii din Amazon. Dar când au ieşit în rafalele de vânt îngheţat, după ce doar Pickles îi condusese până la uşă, s-a întrebat dacă nu cumva oamenii din casă îl considerau vinovat pe domnul Fox. Încă se întuneca devreme, iar soarele deja coborâse spre orizont. Fără îndoială că, dacă domnul Fox n-ar fi apărut în peisaj, băieţii Eckman şi-ar fi făcut temele sau ar fi construit un om de zăpadă în curte. Anders s-ar fi uitat la ceas în biroul lor şi ar fi spus că îi e foame, iar corpul lui

deja s-ar fi înclinat spre uşă, spre lumea vie şi prosperă. Marina credea că probabil, chiar dacă Karen Eckman şi oamenii de lângă ea nu l-ar fi învinovăţit pe domnul Fox în momentele cele mai intense de suferinţă, tot l-ar fi condamnat după ce timpul şi somnul le-ar fi descâlcit gândurile. Ea, în orice caz, îl învinovăţea pentru faptul că o lăsase să-i dea singură vestea lui Karen şi că n-o ţinea de braţ pe când mergea cu precauţie pe aleea înzăpezită până la maşină. Dar oare îl condamna pentru că îl trimisese pe Anders în Brazilia, unde îşi găsise moartea? Se lupta cu mânerul pe jumătate îngheţat al portierei, pe când domnul Fox se aşezase la volan. A măturat zăpada de pe geam cu mâna, iar apoi a ciocănit cu degetele goale în sticlă. El, care privise în faţă, acum s-a răsucit în direcţia ei şi s-a uitat surprins la ea, de parcă abia şi-ar fi adus aminte că nu venise singur. S-a aplecat şi a împins portiera, deschizându-i-o.

Ea s-a prăbuşit pe scaunul din piele, aşa cum ar fi putut să se prăbuşească pe asfaltul din faţa casei, dacă ar fi fost obligată să aştepte acolo încă un minut.

— Du-mă până la maşina mea, a spus Marina.

Mâinile îi tremurau, aşa încât şi le-a strâns între genunchi. Îşi petrecuse cea mai mare parte a vieţii în Minnesota, şi totuşi niciodată nu-i fusese atât de frig. Nu-şi dorea decât să se ducă acasă şi să facă o baie fierbinte.

Nu mai ningea, dar cerul suspendat deasupra câmpiei era cenuşiu. Autostrada, după ce au izbutit s-o găsească, nu era decât o fâşie bătătorită de asfalt prost curăţat de pluguri, între două întinderi netede şi albe. Domnul Fox n-a dus-o pe Marina până la maşina ei. În schimb a condus spre St. Paul, iar, după ce au ajuns acolo, a dus-o la un restaurant unde, până acum, printr-un mare noroc, nu se întâlniseră niciodată cu vreun cunoscut. Când şi-a dat seama încotro se îndreptau, ea n-a spus nimic. Într-un mod foarte vag, înţelegea că era mai bine să stea o

vreme împreună după ce trecuseră printr-o experienţă atât de traumatizantă. Trecuse de ora cinci când s-au aşezat într-un separeu în partea din spate a încăperii. Marina a comandat un pahar de vin roşu, pe care îşi dăduse seama că şi-l dorise mai mult decât o baie. Chelneriţa i-a adus două pahare şi le-a pus unul lângă celălalt pe masă, în faţa ei, de parcă ar fi crezut că ea aşteaptă un prieten. Domnului Fox i-a adus două pahare cu scotch şi multe cuburi de gheaţă.

— Acum avem reducere, a zis ea, fără nicio urmă de veselie. Vă doresc să vă simţiţi bine.

Marina a aşteptat ca femeia să plece de lângă ei, apoi, fără niciun preambul, i-a repetat domnului Fox propoziţia din monologul lui Karen, care-i rămăsese în minte atât de limpede după ce toate celelalte au început să se amestece şi să se contopească.

— Dacă Vogel şi-a umflat preţul acţiunilor la bursă, asta-i problema lor.

El s-a uitat la ea, având pe chip ceea ce s-ar fi putut numi un zâmbet firav, doar că de fapt nu prea exista niciun zâmbet acolo.

— Nu-mi pot aduce aminte să fi fost vreodată mai obosit ca acum.

Ea a încuviinţat din cap. A aşteptat. Multă vreme a aşteptat şi el alături de ea.

— Ştii că preţul acţiunilor chiar a crescut? a spus el până la urmă.

— Ştiu că a crescut. Dar nu ştiu de ce a crescut sau dacă asta are vreo legătură cu Anders.

Domnul Fox şi-a golit primul pahar fără nicio ezitare, apoi şi-a rezemat uşor degetele de marginea celui de-al doilea. Peste o lună împlinea şaizeci şi unu de ani, dar evenimentele din acea zi îl îmbătrâniseră mult mai mult. Sub lumina slabă a lămpii care atârna din tavan şi care avea un abajur imitaţie de Tiffany, i-ai fi putut da şaptezeci

de ani. Şedea gârbovit, cu umerii adunaţi în faţă, iar ochelarii îi lăsaseră un mic şanţ stacojiu în partea de sus a nasului. Buzele, care în trecut fuseseră generoase şi binevoitoare, acum îi despicau chipul într-o dungă subţire şi dreaptă. Marina lucra la Vogel de peste şase ani când veniseră pentru prima oară la restaurantul unde se aflau acum. Avusese destul timp să-l considere pe domnul Fox şeful ei, superiorul ei. În ultimele şapte luni încercaseră să-şi redefinească relaţia.

— Uite care-i problema, a spus domnul Fox pe o voce posacă. De o vreme încoace a existat… S-a oprit, de parcă combinaţia de frig, extenuare şi scotch i-ar fi furat exact cuvântul de care avea nevoie. În Brazilia a existat o problemă. Nu era o problemă pe care Anders ar fi trebuit s-o rezolve. Nu l-am rugat s-o rezolve, dar am crezut că o să vină înapoi cu informaţiile de care am nevoie ca să mă ocup eu de ea. Am avut impresia că Anders o să urnească lucrurile din loc. Ar fi trebuit să-i explice doamnei doctor Swenson că e esenţial să-şi termine studiul şi să treacă direct, cu ajutorul mai multor oameni de ştiinţă, la etapa de producţie a medicamentului. Apoi ar fi trebuit să-mi explice, pe baza lucrurilor văzute de el, la ce termene-limită rezonabile să ne aşteptăm. Faptul că Anders a murit în timpul misiunii lui e un lucru îngrozitor. Nu-i nevoie să-ţi spun, dar moartea lui – iar aici domnul Fox a făcut o pauză pentru a-şi alege cuvintele şi pentru a bea un centimetru din al doilea pahar – nu schimbă cu nimic problema.

— Iar problema e că medicamentul despre care spui deja de un an că e gata de a fi trimis la FDA[2] nu există? Problema nu-i că doamna doctor Swenson nu-l aduce aici din Brazilia, ci că n-are ce să aducă.

Domnul Fox era prea bătrân pentru ea. Avea cinci ani mai puţin decât mama ei, un aspect pe care aceasta ar fi

2 Food and Drug Administration - comisie de analiză şi aprobare a medicamentelor din SUA.

fost prima care l-ar fi adus în discuţie dacă Marina i-ar fi povestit despre relaţia ei.

— Nu ştiu. Asta a fost motivul călătoriei lui. Aveam nevoie de mai multe informaţii.

— Deci l-ai trimis pe Anders într-un soi de misiune de recunoaştere? Pe Anders Eckman? Era calificat pentru aşa ceva?

— Ar fi trebuit să fie ambasadorul nostru. Să nu-i ascundă nimic, căci n-avea nimic de ascuns. Sarcina lui era să-i explice doamnei doctor Swenson cât de important era să-şi termine partea din proiect. De când e acolo, ea a rupt orice legătură cu… domnul Fox s-a oprit şi a clătinat din cap. Lista era prea lungă. Totul. Am impresia că a pierdut noţiunea timpului.

— Când ai primit ultima oară vreun mesaj de la ea?

— Exceptând scrisoarea de azi? S-a oprit ca să facă nişte calcule în minte, deşi Marina avea bănuiala că el doar trăgea de timp. Acum douăzeci şi şase de luni.

— Nimic? N-ai primit nimic de la ea de peste doi ani? Cum e posibil?

Voise să spună cum e posibil ca el să fi lăsat lucrurile să ajungă atât de departe, dar el nu i-a interpretat aşa întrebarea.

— Nu pare să simtă că are vreo responsabilitate faţă de cei care îi finanţează cercetarea. I-am oferit o libertate de acţiune care pentru alte companii farmaceutice ar fi fost de neacceptat, şi aşa ar fi trebuit să fie şi pentru Vogel. Asta-i motivul pentru care a acceptat să lucreze pentru noi. Banii sunt depuşi în fiecare lună într-un cont bancar din Rio, aşa cum a fost înţelegerea iniţială. Am plătit pentru construcţia unui centru de cercetare şi nici măcar nu ştiu unde se află. Am trimis toate materialele până acolo pe o barjă, congelatoare şi tablă izolatoare, acoperişuri şi uşi, mai multe generatoare decât ţi-ai putea închipui. Am trimis tot ce era necesar pentru a construi un

laborator pe deplin funcţional, iar ea a primit barja în Manaus, s-a urcat la bordul ei şi a condus-o chiar ea pe râu. Niciun muncitor nu şi-a adus aminte unde au fost duse materialele.

— Dacă Anders a găsit laboratorul, atunci nu-i imposibil să ajungi acolo.

Doamnei doctor Swenson nu i se părea că are vreo responsabilitate faţă de compania Vogel, la fel cum nici nu se considera o angajată a ei. Era posibil ca ea să producă un medicament pentru a-şi satisface propria-i curiozitate sau în scopuri ştiinţifice, dar nici nu i-ar fi trecut prin cap că munca ei ar fi putut fi proprietatea oamenilor care semnau cecurile. Orice persoană care ar fi petrecut o oră în prezenţa ei ar fi izbutit să-şi dea seama de asta, dacă i-ar fi acordat puţină atenţie.

— Atunci taie-i fondurile. Nu-i mai trimite bani şi aşteaptă până când vine ea la tine.

Domnul Fox, care-şi ţinuse ultimul pahar aproape plin de scotch la câţiva centimetri de masă, acum l-a pus jos. Expresia de pe chipul lui voia parcă să-i sugereze că nu înţelesese deloc situaţia.

— Proiectul trebuie să fie dus la bun sfârşit, nu abandonat.

— Atunci n-o să-l abandonezi. Marina a închis ochii. Voia să se scufunde în vin roşu, să înoate în el. Adevărul este că nu vreau să mai vorbesc despre doamna doctor Swenson sau Vogel, ori despre medicamente. Ştiu că eu am adus vorba despre asta, dar am greşit. Haide să-i dedicăm ziua asta lui Anders.

— Ai perfectă dreptate, a spus domnul Fox pe un ton autoritară. Acum nu-i momentul să discutăm despre asta, nici mâine n-o să fie şi nici poimâine. Dar, întrucât ziua asta îi aparţine pe drept cuvânt lui Anders, o să-ţi zic ceva: dacă o găsim pe doamna doctor Swenson, nu numai că avem şansa să rezolvăm problemele companiei Vogel, dar

şi să dăm un răspuns unor întrebări legate de moartea lui Anders.

— Ce întrebări?

— Crede-mă, a zis el, se vor pune unele întrebări.

S-a întrebat în sinea ei dacă şi el credea acelaşi lucru, că până la urmă se va da vina pe el.

— Nu pleci în Brazilia, a spus ea.

— Nu, a zis el.

Lumina asta oribilă îl făcea să pară mai bătrân, împreună cu scotch-ul şi evenimentele greu de îndurat din acea zi. Marina şi-ar fi dorit ca ei să plece acum, iar, când ajungeau înapoi în Eden Prairie, să-l ia acasă cu ea. Nu-l învinovăţea pentru nimic. S-a aplecat peste masa din separeul întunecat din spate şi l-a luat de mână.

— Preşedintele companiei nu pleacă în Brazilia.

— Nu există niciun pericol inerent în Amazon. E o chestiune de prudenţă şi de bun-simţ.

— Sunt sigură că ai dreptate, dar asta nu înseamnă că ar trebui să te duci acolo.

— Te asigur că nu mă duc. Annick Swenson nu m-ar asculta. Acum îmi dau seama că niciodată nu m-a ascultat, nici în şedinţe, în scrisorile de confirmare sau în contracte. I-am scris de când a plecat – iar ea niciun e-mail, niciun SMS, nimic. Eu stau la birou şi pun totul pe hârtie. I-am explicat foarte clar ce obligaţii are ea şi ce interese avem noi faţă de proiectul ei. Nici măcar n-am idee dacă îmi citeşte scrisorile.

— Atunci trebuie să găseşti pe cineva de care să asculte.

— Exact. Nu m-am gândit la asta când l-am trimis pe Anders. El era amabil şi inteligent, în plus părea că-şi doreşte să se ducă acolo, iar asta a contat foarte mult. Am crezut că e nevoie să trimit pe oricine din Vogel, oricine altcineva decât mine.

Of, Anders! Ai fost trimis într-o misiune pentru care

nu erai calificat. După ce ai murit, eşti considerat doar o greşeală.

— Bine, atunci acum o să găseşti persoana potrivită.

— Tu, a spus el.

Marina a simţit o uşoară smucitură în mâna de care o ţinea, de parcă un obiect ascuţit ar fi trecut prin palmă şi l-ar fi înjunghiat pe el, apoi şi pe ea. Şi-a desprins mâna de a lui şi şi-a masat-o în grabă.

— Te cunoaşte, a zis el. Pe tine o să te asculte. Ar fi trebuit să te rog pe tine încă de la început. Tu ai fost cea aleasă de comisie, iar eu m-am împotrivit. Le-am zis că te-am rugat, iar tu n-ai fost de acord. A fost un egoism din partea mea. Timpul pe care îl petrecem împreună… (Şi-a ridicat privirea spre ea, dar amândurora li s-a părut insuportabil, aşa că şi-a coborât-o iarăşi.) E important pentru mine. N-am vrut să pleci. De asta sunt vinovat, Marina, că l-am trimis pe Anders în locul tău, pentru că tu ai fi reuşit.

— Dar el a *murit,* a spus ea. Nu voia să dea timpul înapoi şi să aleagă între ea şi Anders, să se gândească a cui moarte ar fi fost o pierdere mai grea pentru omenire. Era sigură că ştia răspunsul la întrebare. Ai fi preferat să fiu eu în locul lui?

— Tu n-ai fi murit. Oricum ar fi stat lucrurile, Anders n-a fost prudent. N-a fost mâncat de un crocodil. A făcut friguri, s-a îmbolnăvit. Dacă tu te-ai fi îmbolnăvit ai fi avut bunul-simţ să te urci într-un avion şi să vii acasă.

Marina nu aprecia faptul că el adusese în discuţie culpabilitatea lui Anders. Era îndeajuns de rău că murise fără a avea nicio vină.

— Haide să-l lăsăm deoparte pe bietul Anders dacă se poate.

A încercat să abordeze logic subiectul.

— Defectul argumentului tău este că ai impresia că eu o cunosc pe doamna doctor Swenson. N-am văzut-o

de… Marina s-a oprit, chiar atât de mult timp trecuse? Treisprezece ani. Ştiu ce gândeşte despre endocrinologia reproductivă şi puţin şi despre chirurgia ginecologică, dar habar n-am ce gândeşte acum despre lucrurile astea două, ci doar ce gândea acum treisprezece ani. *Pe ea* n-o cunosc. Nici ea nu mă cunoaşte pe mine. Nu mă ştia nici pe atunci şi n-am niciun motiv să cred că acum a aliat brusc cine sunt. N-o să-şi aducă aminte cum mă cheamă, cum arăt, notele de la examene.

Oare doamna doctor Swenson ar recunoaşte-o? Şi-a adus aminte cum îşi ridica privirea în sala de curs şi şi-o plimba peste chipurile tuturor studenţilor, tuturor rezidenţilor, an de an. Într-o singură serie erau sute de persoane, iar de-a lungul anilor se adunaseră mii de chipuri, şi totuşi, pentru o perioadă scurtă de timp, doamna doctor Swenson o remarcase pe Marina Singh.

— Te subestimezi.

Marina a clătinat din cap.

— Tu o supraestimezi pe doamna doctor Swenson. Şi pe mine. N-avem nicio legătură una cu alta.

Asta era doar pe jumătate adevărat. Era adevărat doar pentru una dintre ele.

— Ai fost studenta ei, studenta ei cu o minte strălucită, care şi-a făcut un renume în domeniul ei. E o legătură. Ai o legătură cu ea mai strânsă decât oricine altcineva.

— În afară de şeful ei.

El şi-a ridicat sprâncenele, dar nu suficient încât să exprime uimire.

— Deci acum crezi că ar trebui să mă duc eu acolo?

— Doar noi doi am putea să plecăm în misiunea asta? Cred că niciunul dintre noi n-ar trebui să se ducă.

Acum şi-l imagina foarte limpede pe Anders. Îi dăduse toate informaţiile, şi totuşi ea nu înţelesese nimic.

— Ea a găsit un sat de pe malul Amazonului, un trib,

îi spusese Anders, unde femeile pot rămâne însărcinate până la sfârşitul vieţii.

— Un lucru înfricoşător. Marina introducea numere şi era atentă doar pe jumătate la cuvintele lui Anders, aşa cum deseori se întâmpla.

— Bineînţeles că vieţile lor sunt mai scurte decât ale noastre în medie cu vreo zece ani, dar aşa e peste tot pe lângă Amazon – prost hrăniţi, aproape fără îngrijiri medicale.

— Toţi copiii ăia.

Anders s-a desprins de birou, pe scaunul lui cu rotiţe. Având picioarele lungi, se putea deplasa cu uşurinţă prin camera mică, împingând cu călcâiele în podea.

— Ovulele lor nu îmbătrânesc, înţelegi? Restul corpului îşi continuă traiectoria distructivă, dar sistemul reproductiv rămâne tânăr. S-a terminat cu fertilizarea in vitro. S-a zis cu cheltuielile, s-a zis cu injecţiile care până la urmă nu funcţionează, s-a zis cu ovulele donate sau mamele surogat. Ovulaţie eternă, menstruaţie neîntreruptă.

Marina şi-a ridicat privirea.

— Termină.

El a pus pe birou un raport gros, legat în coperte, *Endocrinologie reproductivă în tribul Lakashi,* de dr. Annick Swenson.

— Imaginează-ţi puţin că eşti un farmacolog care lucrează pentru o companie renumită de medicamente. Imaginează-ţi că cineva îţi oferă echivalentul *Orizontului pierdut* pentru ovarele americancelor. A luat-o pe Marina de mână, ca şi cum ar fi vrut s-o ceară în căsătorie. Îţi poţi amâna deciziile în ce priveşte reproducerea oricât de mult timp vrei. Şi nu-i vorba de patruzeci şi cinci, ci de cincizeci, şaizeci, poate şi mai mult. Ai putea să faci oricând copii.

Marina simţea că ei i se adresează cuvintele lui. Avea

patruzeci şi doi de ani. Era îndrăgostită de un bărbat cu care nu putea merge pe stradă şi, deşi nu discutase subiectul cu domnul Fox, nu era imposibil să te gândeşti că ar fi putut face împreună un copil. Poate că era improbabil, dar nu ieşea cu totul din discuţie. A luat raportul gros.

— Annick Swenson.

— Ea e cercetătoarea. E o etnobotanistă faimoasă din Brazilia.

Marina a răsfoit până la cuprins.

— Nu e etnobotanistă, a spus ea, uitându-se la lista de capitole: „Intrarea în pubertate a femeilor lakashi", „Rata de natalitate în triburi asemănătoare"…

Anders s-a uitat la pagina pe care o citea Marina, de parcă informaţia ar fi fost tipărită acolo.

— De unde ştii?

Marina a închis raportul şi l-a pus la loc pe birou. Şi-a adus aminte că, încă de la început, nu-şi dorise să aibă nimic de-a face cu asta.

— Mi-a fost profesoară în facultate.

Aceasta fusese toată conversaţia. Telefonul a sunat, cineva a intrat pe uşă, discuţia a luat sfârşit. Marina nu fusese chemată să participe la şedinţele consiliului de evaluare sau să se întâlnească cu doamna doctor Swenson singura dată când aceasta venise în vizită la Vogel. Nu existase niciun motiv pentru asta. Membrii din consiliul de evaluare erau aleşi prin rotaţie, iar în acel moment ei nu-i venise rândul. Nu exista niciun motiv pentru care domnul Fox să afle despre legătura dintre Marina şi cronicarul populaţiei lakashi, doar că, în mod cert, Anders îi povestise la un moment dat despre ea.

— Oricum, ce fel de om e? a întrebat-o Anders cu două sau trei zile înainte de a pleca.

Marina a tăcut preţ de o clipă. Şi-a imaginat-o pe profesoară în mijlocul sălii de curs, observând-o de la o distanţă sigură şi confortabilă pentru ea.

— Era o profesoară de modă veche.

— Ca în legendele studenţilor? O sinucidere în fiecare grupă?

Anders se uita în acel moment pe atlasele lui cu pisări, prea preocupat de păsările desmodactile, pentru a-i studia chipul. Marina nu voia nici să glumească pe seama cuiva care n-avea nici cea mai mică urmă de simţ al umorului şi, în acelaşi timp, nici să-i dea vreo informaţie care ar fi putut duce la o discuţie serioasă. Aşa că a spus doar:

— Da.

Până la urmă nici Marina, nici domnul Fox n-au putut să mănânce. Şi-au terminat băuturile, câte două fiecare, apoi s-au întors cu maşina în parcarea companiei Vogel, unde Marina s-a urcat în maşina ei ca să se ducă acasă. N-a mai existat nicio discuţie în contradictoriu, n-au mai făcut niciun plan legat de Amazon sau de seara care urma. Amândoi fuseseră siguri că soluţia era să se culce unul cu celălalt, să se ţină în braţe toată noaptea pentru a ţine la distanţă moartea, dar acolo, în parcare, s-au despărţit firesc, amândoi fiind prea obosiţi şi prea absorbiţi de propriile gânduri pentru a mai rămâne împreună.

— O să te sun ca să-ţi spun noapte bună, a zis domnul Fox.

Marina a dat din cap şi l-a sărutat, iar când a ajuns acasă şi s-a vârât în pat, după ce a făcut baia pe care şi-o dorea cu atâta disperare, el a sunat-o şi i-a spus noapte bună, dar doar atât, n-au discutat nimic despre cele petrecute în acea zi. Când telefonul a sunat încă o dată, la cinci minute sau la cinci ore după ce stinsese lumina, nici nu i-a trecut prin cap că tot domnul Fox era. Prima oară s-a gândit înfricoşată că era Anders. Asta din cauza unui vis pe care-l avusese. Anders suna să-i spună că i se stricase maşina pe zăpadă şi că trebuia să se ducă şi să-l ia de acolo.

— Marina, îmi pare rău că te trezesc.

Era o voce de femeie, iar pe urmă şi-a dat seama că era a lui Karen. Marina şi-a vârât o mână sub ea şi a încercat să-şi întindă cămaşa de noapte, care i se urcase până în talie, aidoma unei sfori încolăcite.

— Nu-i nimic.

— Domnul doctor Johnson mi-a dat nişte somnifere, dar n-au avut niciun efect.

— Uneori aşa se întâmplă, a spus Marina.

A luat micul ceas de pe noptieră, ale cărui ace minuscule licăreau verzi în întuneric, 3: 25.

— La ceilalţi au avut efect. Toţi ceilalţi din casă dorm buştean.

— Vrei să vin la tine?

Acum s-ar fi putut întoarce acolo şi ar fi putut să şadă pe podeaua bucătăriei, cu Karen şi cu Pickles. Ar fi putut să se întindă în pat, în locul lui Anders, şi s-o ţină pe Karen de mână până când adormea. De data asta o să fie pregătită, o să ştie ce are de făcut.

— Nu, e OK. Am toată familia aici, chiar dacă toţi dorm. Doar că m-am gândit la toate astea, ştii? Bineînţeles că mă tot gândesc la asta.

Vocea ei era deosebit de calmă la celălalt capăt al firului.

— Sigur.

— Iar acum am tot felul de întrebări.

— Bineînţeles, a spus Marina, fără a izbuti să găsească nicio întrebare la care ar fi putut să-i răspundă.

— Păi, de ce scrie în mesaj că-i păstrează lucrurile pentru soţia lui? Crede că o să mă duc ca să-i iau ceasul de mână? Vocea ei a tremurat puţin, dar foarte repede şi-a recăpătat calmul. Crezi că o să mi le trimită prin poştă?

Aparatul de fotografiat, portofelul, paşaportul, ceasul de mână, poate atlasele şi câteva haine, dar avea îndoieli în privinţa asta. Doamna doctor Swenson ar fi înapoiat

lucrurile pe care le-ar fi considerat importante, adică le-ar fi pus deoparte şi ar fi uitat de ele.

— Poate că se gândeşte să i le dea primei persoane care se duce acolo. Ar fi mai sigur. Îmi închipui că prin poştă se pierd o mulţime de lucruri.

Atunci şi-a dat seama că scrisoarea s-ar fi putut pierde sau că ar fi putut ajunge cu trei zile în urmă sau peste o lună. Oare cât timp ar fi aşteptat pasivi să primească veşti de la Anders, în vreme ce şi-ar fi continuat vieţile ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat?

— Dar dacă nu-i trimite lucrurile pentru ci încă sunt la el?

Marina s-a frecat la ochi. Încerca să se dezmeticească, apăsându-se la baza nasului.

— Îmi pare rău. Nu înţeleg ce vrei să spui.

— Dacă n-a murit?

Marina şi-a vârât capul adânc în pernă.

— A murit, Karen.

— De ce? Fiindcă am primit o scrisoare de la o femeie nebună din Brazilia, cu care nimeni n-are voie să vorbească? Am nevoie de mai mult decât atât. Ăsta-i cel mai rău lucru care mi s-ar putea întâmpla în viaţă. E cel mai rău lucru care o să li se întâmple băieţilor în toată viaţa lor, iar eu sunt obligată să cred vorbele unei necunoscute?

Sigur exista vreo ecuaţie pentru probabilităţi şi dovezi. Într-un anumit punct, probabilitatea creşte atât de mult, încât eclipsează nevoia de dovezi, deşi poate nu şi dacă e vorba de propriul soţ.

— Domnul Fox o să trimită pe cineva acolo, ca să afle ce s-a întâmplat.

— Dar hai să zicem că n-a murit. Ştiu că nu crezi asta, dar hai să presupunem. Să zicem că e bolnav şi că are nevoie să mă duc şi să-l caut. În cazul ăsta n-avem timp să aşteptăm ca domnul Fox să întrunească comisia şi să

găsească pe altcineva care să plece în Brazilia şi care să nu ştie ce să facă acolo.

Treptat-treptat, ochii Marinei s-au obişnuit cu întunericul. Putea să distingă contururile din dormitorul ei, comoda, veioza.

— O să vorbesc eu cu el. Îţi promit. O să am grijă să facă ce trebuie.

— Am de gând să mă duc acolo, a spus Karen.

— Nu.

Era tot o reacţie la şoc, Marina înţelegea asta. Poate mâine Karen nici n-o să-şi mai amintească de convorbirea asta.

Telefonul a amuţit multă vreme.

— M-aş duce, a zis ea. Jur în faţa lui Dumnezeu că, dacă n-ar fi băieţii, m-aş duce.

— Uite, a spus Marina, niciuna dintre noi nu poate să găsească acum o soluţie. Trebuie să te odihneşti puţin. Trebuie să-i dăm o şansă domnului Fox să afle ce poate.

— I-am dat domnului Fox tot ce am, a zis ea.

În acea după-amiază Marina avusese impresia că soţia lui Anders n-o să mai vorbească niciodată cu ea, că o s-o condamne pentru că i-a adus vestea. Faptul că pe ea o sunase Karen Eckman în toiul nopţii părea un soi de iertare, iar ea simţea o recunoştinţă profundă pentru această iertare.

— Când ai luat somniferul?

Marina a aşteptat. Urmărea cu privirea cum braţul mic şi strălucitor al ceasului trece de trei, de şase, de nouă.

— Karen?

— Ai putea să te duci tu.

Abia acum a înţeles Marina care era scopul convorbirii. Când Karen a rostit cuvintele, o imagine a lui Anders i-a apărut limpede în minte Marinei: cu spatele lipit de un perete impenetrabil de frunze, cu picioarele în apă.

Ţinea în mână o scrisoare. Privea în josul râului, aşteptându-l pe băiatul din barca scobiră în buştean. Era mort. Poate că Marina n-avea prea multă încredere în doamna doctor Swenson, dar acesteia nu-i stătea în fire să anunţe o moarte dacă nimeni nu murise, pentru ea ar fi fost o pierdere trivială de timp.

— Nu eşti prima care îmi cere asta azi.

— Anders spunea că o cunoşti. Mi-a zis că ţi-a fost profesoară.

— Da, a spus Marina, nedorindu-şi să-i dea vreo explicaţie. Marina era din Minnesota. Nimeni nu crezuse vreodată asta.

Pe vremea când ar fi putut să-şi găsească o slujbă oriunde, ea se întorsese pentru că îi plăcea la nebunie aici. Cunoştea peisajul, doar prerie şi cer. Ea şi Anders aveau lucrul ăsta în comun.

— Ştiu cât de mult îţi cer, a spus Karen. Şi ştiu cât de prost te simţi faţă de mine şi de băieţi, cât de rău îţi pare de Anders. Ştiu că mă folosesc de asta şi cât de nedrept e. Şi totuşi vreau să te duci acolo.

— Înţeleg.

— Ştiu că înţelegi, a spus Karen. Dar te duci?

Doi

Primul lucru pe care l-a făcut Marina a fost să se programeze la un medic epidemiolog din St. Paul, de la care s-a ales cu un vaccin pentru febră galbenă valabil zece ani, şi cu o injecţie antitetanos. A primit o reţetă pentru un medicament antimalarie, Lariam, şi i s-a spus să ia imediat o pastilă. După aceea era nevoie să ia o pastilă pe săptămână cât timp stătea în Brazilia şi apoi una pe săptămână încă o lună după ce se întorcea acasă.

— Ai grijă cu pastilele astea, i-a spus doctorul. Te pot face să-ţi vină să sari de pe un acoperiş.

Marina nu-şi făcea griji în privinţa săritului de pe

acoperiş. Era preocupată de bilete de avion, bagaje, dicţionar englez-portughez, cât de multe medicamente împotriva diareii să-şi ia cu ea. Din când în când se gândea la partea de sus a braţului ei stâng, unde, de când făcuse cele două injecţii, parcă ambele ace se desprinseseră de seringile lor şi îşi făcuseră culcuş în umărul ei, aidoma unor lănci incandescente. Le-a permis acestor griji mai concrete să ia temporar locul gândurilor legate de Anders, Karen şi doamna doctor Swenson, cărora deocamdată nu le putea face faţă. Doar în a treia noapte după ce a luat prima pastilă de Lariam, gândurile Marinei au zburat brusc spre India şi tatăl ei. Pregătindu-se să plece spre Amazon, ea îşi dezlegase fără să vrea un mister care în prezent n-o mai preocupa deloc: *ce anume fusese în neregulă cu copilăria ei?*

Şi apoi răspunsul neaşteptat: *pilulele astea.*

Răspunsul i-a venit în minte în noaptea când a ţâşnit din pat, a sărit din el, leoarcă şi dârdâind, visul fusese atât de viu, încât nu putea să clipească de teamă că o să-l cheme înapoi, deşi n-avea cum să evite acest lucru. Ştia pe dinafară acest vis. Era acelaşi vis care îi marcase toată copilăria, foarte prezent şi apoi dispărând ani întregi, revenind exact în clipa când, din neglijenţă, uita complet de el. Stând acolo în picioare lângă pat, în întuneric, cu aşternutul jilav, perna şi cămaşa de noapte ude fleaşcă, şi-a dat seama cu o limpezime bruscă de faptul că în copilărie luase Lariam. Mama ei nu-i spusese niciodată asta, dar bineînţeles că luase, în doza recomandată, prima pastilă cu o săptămână înainte de plecare, apoi una pe săptămână pe durata călătoriei şi pe urmă încă patru săptămâni când se întorcea. Pastilele îi semnalau faptul că urma să-şi vadă tatăl, la fel de sigur ca atunci când cotrobăia prin sertarele biroului în căutarea paşapoartelor şi când îşi ţâra valizele din subsol. Pastilele de India, le numise mama ei. *Vino şi ia-ţi pastilele de India.*

Marina avea doar nişte amintiri fugare şi superficiale despre perioada când locuise într-un apartament din Minneapolis, împreună cu ambii ei părinţi, dar le putea invoca fără niciun efort. Uite, acum tatăl ei stă lângă uşa de la intrare, scuturându-şi zăpada din părul negru şi lucios. Acum el e la masa din bucătărie, scriind într-un carnet, cu o ţigară în farfurioara de lângă el arzând încet şi preschimbându-se în cenuşă, cu cărţile şi hârtiile aranjate într-o ordine atât de precisă, încât la cină erau nevoiţi să se aşeze pe podea şi să mănânce pe măsuţa joasă. Acum stă noaptea lângă patul ei, trăgându-i pătura până sub bărbie, împingând-o sub ea pe o parte şi pe cealaltă. „Somn uşor, şapte purici pe un picior? „o întreabă el. Ea dă din cap, apoi îi priveşte chipul minunat, atât de aproape de ea, până când nu-şi mai poate ţine ochii deschişi.

Marina nu l-a uitat pe tatăl ei după plecarea lui şi nici măcar după multă vreme n-a izbutit să accepte situaţia. Îi era dor de el. Mama ei deseori spunea că Marina era deşteaptă, la fel ca tatăl ei, apoi îi explica de ce el era atât de mândru că ea avea succes în domeniile de studiu care pe el îl interesau cel mai mult: ştiinţele naturii şi matematică pe vremea când era mică, analiză matematică, statistică, chimie anorganică după ce a mai crescut. Pielea ei era mai albă, mult mai deschisă la culoare în comparaţie cu a tatălui ei, dar foarte închisă la culoare dacă îşi ţinea încheietura mâinii lângă mâna mamei ei. Avea ochii rotunzi, negri, şi genele dese ale tatălui ei, părul negru şi structura osoasă. Văzându-l pe tatăl ei putea să se vadă pe ea, simţind confortul recunoaşterii fizice, după o viaţă petrecută printre rudele mamei ei, toţi acei verişori translucizi, care se uitau la ea ca la o lamă venită din greşeală la cina lor festivă. Casierii de la băcănie, copiii de la şcoală, doctorii şi şoferii de autobuz o întrebau cu toţii de unde era. N-avea niciun sens să răspundă *De aici, din Minneapolis,* deşi de fapt acesta era adevărul. În schimb le

spunea că e din India, şi nici măcar atunci nu înţelegeau întotdeauna *(Lakotai* a întrebat muncitorul din benzinărie, iar Marina s-a străduit din răsputeri să nu-şi dea ochii peste cap, căci mama ei îi explicase că a-ţi da ochii peste cap era culmea mitocăniei şi că nu era niciodată o reacţie potrivită, nici măcar la cele mai tâmpite întrebări). Faptul că era copilul unei mame albe şi al unui tată student străin, care şi-a luat doctoratul, dar nu şi familia, în ţara natală, după ce a absolvit facultatea, devenise un lucru acceptat chiar şi în biografiile prezidenţiale, dar, pe vremea când Marina era mică, nu exista niciun exemplu care s-o ajute să-şi înţeleagă cât de cât situaţia, în timp a ajuns să-şi spună în sinea ei că de fapt chiar *era* din India, căci în fond tatăl ei era de acolo şi trăia acolo, iar ea îl vizita o dată la doi sau trei ani, când reuşeau să strângă destui dolari. Despre aceste călătorii dramatice se discuta mult şi erau considerate evenimente importante şi, pe când marca lunile, apoi săptămânile şi pe urmă zilele pe calendar, Marina îşi dorea nespus să fie nu doar lângă tatăl ei, ci şi în acea ţară, unde nimeni nu întorcea capul după ea decât pentru a-i admira ţinuta. Însă atunci, cu mai puţin de o săptămână înainte de a pleca, începeau visele.

În vis îşi ţinea tatăl de mână. Se plimbau pe Indira Ghandi Sarani spre piaţa Dalhousie sau pe Bidhan Sarani, spre facultatea unde tatăl ei era profesor. Cu cât mergeau mai departe, cu atât mai mulţi oameni ieşeau din clădiri şi de pe aleile laterale. Poate că iarăşi cedase reţeaua electrică şi tramvaiele se opriseră, la fel ca şi toate ventilatoarele din bucătărie, aşa încât oamenii ieşeau din apartamentele lor pe străzi, căci mulţimea o înghesuie din ce în ce mai mult, pe când din ce în ce mai mulţi oameni i se alătură de pe margine. E nevoită să îndure canicula de afară şi căldura tuturor trupurilor, cu transpiraţia şi parfumurile lor, mirosul pătrunzător de mirodenii plutind pe fumul focurilor vânzătorilor de pe stradă şi parfumul

amărui al gălbenelelor împletite în ghirlande, iar toate acestea laolaltă încep s-o copleşească. Marina nu mai poate să vadă pe unde merge, doar oamenii care se înghesuie în ea, cu şoldurile înfăşurate în sariuri stacojii şi *dhoti* din Punjabi, care o izbesc din toate părţile. Întinde o mână şi mângâie o vacă. Poate să audă muzica stăruitoare a bijutierilor printre conversaţiile răstite, brăţări metalice suprapuse până la cot şi gleznele acoperite cu clopoţei, cercei care funcţionează precum clopotele de vânt. Uneori, când mulţimea se mişcă, picioarele ei se desprind de pe pământ şi, preţ de o clipă, ea rămâne suspendată în aer la câţiva centimetri, o mică greutate distribuită pe diferite puncte de sprijin de pe corpurile altor oameni, pe când ea se târăşte în spatele tatălui ei, aidoma unui zmeu care zboară foarte jos. Simte cum un pantof îi cade dintr-un picior şi îi strigă tatălui ei să se oprească, dar el n-o aude în larma vocilor din jur. Poate să-şi vadă încă pantofiorul, cum pâlpâie galben pe fundalul mulţimii compacte la mai puţin de doi paşi în spatele lor. E complet nemişcat şi nimeni nu calcă pe el, şi, deşi ştie că n-are voie, dă drumul mâinii tatălui ei. Plonjează după pantof, dar mulţimea deja l-a acoperit şi, deşi se răsuceşte foarte repede, îl înghite şi pe tatăl ei. Îl strigă *Papi! Papi!* dar clinchetul clopoţeilor, ţipetele şi tânguielile cerşetorilor îi răpesc sunetele de pe buze. Nu ştie nici măcar dacă tatăl ei îşi dă seama că ea nu mai e lângă el. Orice alt copil s-ar fi putut prinde de mâna tatălui lui când o lăsase ea, în India copiii sunt foarte agili. Iar apoi Marina e singură, undeva în marea Calcuttei, ghemuită în mijlocul curenţilor umani ai sporovăielii hinduse pe care n-o înţelege, trupul îi e târât pe când plânge, moment în care se trezeşte leoarcă de transpiraţie, cu o senzaţie de greaţă şi cu părul negru ud şi lipit de cap. Fuge pe hol până la mama ei în cameră, se năpusteşte în patul mamei, ţipând: „Nu mă obliga să plec!”

Mama ei o ia în braţe, îi pune o mână răcoroasă pe

frunte. O întreabă ce a visat, iar Marina răspunde întotdeauna că nu-şi aminteşte, ceva urât. Îşi aminteşte, dar nu vorbeşte despre asta de teamă că o să transpună cumva imaginile în realitate. De atunci încolo visează acelaşi lucru în fiecare noapte: chiar şi în avionul care zboară spre Calcutta, unde se trezeşte urlând. Îl visează şi în apartamentul pe care tatăl ei l-a închiriat pentru ea şi pentru mama ei, în apropierea biroului lui de la facultate, ca să n-o deranjeze pe a doua soţie a lui sau pe ceilalţi copii ai lui. Se pierd unul de celălalt, urcându-se într-un autobuz, tatăl îşi desprinde mâna dintr-a ei, pe când înoată în mare, lângă o plajă aglomerată. După atât de multe vise care se aseamănă unele cu celelalte, ei îi e teamă să mai doarmă. Era îngrozită tot timpul în India, atât de tare, încât la sfârşitul fiecărei călătorii, ambii ei părinţi cădeau de acord că experienţa o copleşea. Tatăl Marinei spunea că o să încerce să vină el mai des în Minnesota, dar niciodată nu-şi permitea. După ce se întorceau acasă, peste o săptămână sau două, mulţimea care îi invadase visele începea să se risipească, la început formând grupuri din ce în ce mai mici, după care dispărea de tot. Încetul cu încetul, Marina uita de ea, apoi uita şi mama ei, iar peste un an se gândea iarăşi că acum crescuse şi că poate ar trebui să plănuiască o călătorie în India cândva, în viitor.

Oare era cu putinţă ca nimeni să nu fi catadicsit să citească despre numeroasele efecte secundare ale Lariamului? Marinei îi plăcea să creadă că ar fi găsit singură răspunsul la întrebare dacă tatăl ei n-ar fi murit pe vremea când ea era studentă. Pe atunci ea nu mai fusese în Calcutta de trei ani. Dacă ar mai fi trăit, iar ea s-ar mai fi dus acolo, atunci ar fi fost îndeajuns de mare încât să citească singură prospectul medicamentului, deşi adevărul era că în postura de pacient probabil n-ar fi pus la îndoială simptomele pe care ea întotdeauna le acceptase. Crescuse având impresia că India îi dă coşmaruri, că întâlnirile cu

tatăl ei îi dădeau coşmaruri, pe când motivul fusese de fapt medicamentul antimalarie. Medicamentul, nu contextul vieţii ei îi distrusese orice şansă să fie lângă tatăl ei.

— Ştiam, bineînţeles, că Lariamul era de vină, i-a spus mama ei prin telefon. Tatăl tău şi cu mine mereu ne făceam griji din pricina asta. Aveai o reacţie atât de îngrozitoare.

— De ce nu mi-aţi spus asta? a întrebat Marina.

— Nu-i spui unui copil de cinci ani că o să viseze urât. N-ar fi decât o încurajare ca să viseze şi mai urât.

— Un copil de cinci ani, a spus ea, cu asta sunt de acord. Dar mi-ai fi putut explica după ce am împlinit zece ani sau măcar cincisprezece.

— Nu-ţi puteam spune nimic pe vremea când aveai cincisprezece ani. Dacă ţi-aş fi spus că pastilele îţi dau coşmaruri, nu le-ai mai fi luat.

— Şi ar fi fost sfârşitul lumii?

— Dacă ai fi făcut malarie în India pe atunci, da, presupun că ar fi fost. Ar fi fost sfârşitul lumii dacă ai fi murit. Mă surprinde că încă nu s-a rezolvat problema. Mi-aş fi închipuit că o să descopere un medicament mai bun.

— Şi da, şi nu. Medicamentele noi nu-ţi afectează mintea, dar nici nu te protejează de toate formele de malarie.

— Şi atunci de ce iei iarăşi Lariam? a întrebat mama ei. Era cea mai importantă întrebare, şi totuşi doar acum îi trecuse prin cap să i-o pună. Te duci din nou în India?

Lucrul interesant legat de coşmarurile ei era faptul că nu se prea schimbaseră. La patruzeci şi doi de ani încă îl mai ţinea de mână pe tatăl ei, oamenii din jurul lor se ridicau aidoma unui val, iar ea era nevoită să-i dea drumul. De fapt asta nu se întâmplase niciodată, despărţirea asta fizică brutală, şi totuşi inconştientul ei încă se mai agăţa de această frică. Lucrurile care i se întâmplaseră Marinei, amintirile pe care le considera raţional sursa posibilă a

coşmarurilor ei nu îi apăreau niciodată în vise, iar ea credea că ar trebui să fie recunoscătoare pentru asta. Acasă la ea, se dădea jos din pat şi aprindea lumina din baie. Mâinile îi tremurau şi se ştergea cu un prosop umed pe faţă şi pe gât, având grijă să nu-şi zărească imaginea în oglindă. Era uimitor să-şi dea seama că, la ora două noaptea, n-o liniştea câtuşi de puţin faptul că descoperise motivul viselor ei. De fapt acum nu se putea gândi decât la avertismentul nepăsător al doctorului cum că şi-ar putea dori să se arunce de pe acoperiş. Teama ei cea mai profundă, mâna tatălui ei desprinzându-se de mâna ei, rămăsese intactă şi fusese pusă la păstrare într-o farmacie departe de ea, vreme de douăzeci şi cinci de ani.

— Cum rămâne cu înmormântarea? a întrebat-o Marina pe Karen Eckman.

Nu se văzuseră de o săptămână, de când Marina venise împreună cu domnul Fox în ziua viscolului. Acum, că pleca a doua zi dimineaţă, ambelor femei li se păruse important să-şi ia rămas bun, deşi fiecare dintre ele avea alt motiv. Marina voise să afle dacă soţia lui Anders renunţase la ideea că el mai era încă în viaţă, acum că avusese timp câteva zile să se obişnuiască cu gândul morţii lui. Karen voia să se asigure că pe Marina n-o bătea gândul să se lase păgubaşă.

Marina a sosit după cină, iar ziua, care devenea din ce în ce mai lungă, se încheiase. Băieţii se spălaseră pe dinţi şi se uitau la televizor în camera de zi. Acum aveau voie în fiecare seară să se uite la un serial înainte de culcare, o preocupare mult râvnită de copii, care până acum le fusese permisă doar la sfârşit de săptămână. Marina i-a salutat de îndată ce a intrat pe uşă, iar ei nici măcar nu s-au răsucit să-i arunce vreo privire, cei doi mai mici bolborosind un „Bună „într-un cor şoptit, la insistenţele mamei lor, pe când cel mai mare n-a zis nimic. Domnul Fox făcuse o greşeală când îi spusese Marinei că

ea ar fi trebuit să plece în căutarea doamnei doctor Swenson, şi nu Anders. Acum n-avea în cap decât scenarii alternative.

— O slujbă de pomenire. Se cheamă slujbă de pomenire când n-ai trupul lui, a spus Karen.

— Îmi pare rău, a zis Marina. Slujbă de pomenire.

Karen a făcut o piruetă, ţinându-se cu mâna de arcada ce dădea în camera de zi. Băieţii în tricouri şi pantaloni de pijama din flanel zăceau prăbuşiţi pe canapeaua extrem de lungă, din catifea. Cel mai mic şi mai palid băiat stătea pe Pickles, asemenea unui covor. Aveau ochii lipiţi de ecranul televizorului, de parcă ar fi fost legaţi cu sârmă de el.

— E uluitor câte pot să audă, a spus ea aproape în şoaptă. Nici măcar nu ascultă, dar urechile lor pur şi simplu aud, iar pe urmă îi duc la culcare seara şi unul dintre ei spune: când e înmormântarea lui tati?

Karen şi-a turnat vin în pahar, iar când a agitat sticla spre Marina, ea a încuviinţat din cap.

— Înmormântare, a spus băiatul mijlociu fără să se uite la ele. Apoi, preţ de o clipă, a chicotit, pe urmă s-a întrerupt.

Marina s-a gândit la solul mlăştinos unde era îngropat Anders şi a întins o mână ca să ia paharul.

— Îmi pare rău, i-a spus ea lui Karen.

— Benjy, termină, a spus Karen pe o voce tăioasă. Nu, nu, e doar ceva ce încerc să nu uit. Ţi-a spus vreodată Anders că mi-am luat licenţa în literatură rusă? Mă bate gândul să-mi fac nişte prieteni ruşi. Atunci am putea să stăm de vorbă oriunde. Sau poate că am putea vorbi despre Cehov oriunde.

S-a dus, cu paharul de vin în mână, în cealaltă parte a bucătăriei şi a deschis uşa cu oblon care dădea într-o cămară spaţioasă. Marina s-a dus după ea. Chiar şi în cămară era ordine, cutiile viu colorate de cereale stăteau

unele lângă altele, într-un şir descendent. Karen a reluat subiectul, vorbind aproape în şoaptă.

— Uneori am impresia că ei pot auzi ce vorbesc oamenii despre noi pe stradă. Dacă i-ai auzi ce spun, ai putea crede că ştiu absolut tot ce se întâmplă în jurul lor. Adică, nu înţeleg o iotă, dar într-un fel sau altul aud tot şi-şi aduc aminte pe urmă. Te-ai întrebat vreodată de când n-ai mai putut să auzi totul? a întrebat Karen.

— Nu m-am gândit.

Marina habar n-avea cât de mult i se deteriorase auzul de-a lungul vieţii.

Preţ de un minut, Karen a părut absentă, de parcă o parte a ei ieşise din cameră, iar apoi, la fel de brusc se întorsese.

— Azi am primit o scrisoare.

Părea imposibil, şi totuşi Marina a rostit numele lui Anders, cu inima bubuindu-i în piept, aidoma unei păsări colibri.

Karen a încuviinţat din cap şi a scos un plic din acela albastru din buzunarul puloverului ei. L-a pus cu faţa în sus pe palma deschisă, iar amândouă s-au uitat la el de parcă în orice moment şi-ar fi putut desface aripile. Pe plic era caligrafia îngustă inconfundabilă a lui Anders. *Karen Eckman... Eden Prairie.* Marinei îi plăcuse să-i spună că era singurul doctor pe care-l ştia cu o caligrafie de elevă la o şcoală catolică.

— A doua pe care am primit-o săptămâna asta, a zis Karen. Cealaltă a sosit marţi, dar a scris-o mai târziu, pe întâi martie. Atunci era mai bolnav.

Marina a deschis gura. Ar fi trebuit să spună ceva, dar n-avea nici cea mai mică idee ce anume. Era mort, era bolnav, nu era atât de grav bolnav. Altfel povestea s-ar fi continuat, până când singura concluzie pe care ai fi putut s-o tragi era că Anders se va face bine. Pleacă din junglă şi se întoarce în Manaus. Zboară cu avionul din Manaus şi

vrea să plece din nou de acasă, dar de această dată ei nu-l mai lasă să plece. Marina s-a întrebat câte scrisori mai existau şi când o să apară, după ce fuseseră trimise din greşeală prin poştă în altă parte, poate prin Bhutan. Nu trebuia să faci prea multe eforturi ca să găseşti vreo explicaţie logică pentru cum de se putuse petrece una ca asta, şi atunci oare de ce Marina a simţit nevoia să dea paharul de vin pe gât dintr-o singură înghiţitură?

— O asemenea experienţă, să te duci afară până la cutia poştală şi să găseşti un teanc de cataloage, facturi şi o scrisoare de la soţul tău mort, nimic din ce-am trăit până acum nu m-a pregătit pentru aşa ceva.

Karen a despăturit plicul şi s-a uitat la cuvintele scrise acolo, dar brusc şi-a mutat privirea de la ele. În schimb s-a uitat la Marina.

— Asta te ajută să înţelegi de ce e-mailurile sunt mai bune, a spus ea. Poţi să primeşti un e-mail de la soţul tău mort şi atunci ştii că e viu. Primeşti o scrisoare de la soţul tău mori şi nu ştii absolut nimic.

— Poţi să-mi spui ce scrie? a şoptit Marina.

Poate că scrisorile erau singurul lucru despre care băieţii încă nu aflaseră. Voia să întrebe dacă pomenea de doamna doctor Swenson şi de locul unde lucraseră împreună. Voia să afle în care parte a junglei să caute.

— Nu vorbeşte despre ceva anume, a zis Karen, de parcă şi-ar fi cerut scuze.

I-a dat Marinei scrisoarea.

15 februarie

Te-ai îngrijora mult dacă ai afla că eu îmi fac tot felul de griji aici? Tu meriţi nu numai sinceritate din partea mea, ci şi să fiu un soţ care să-şi poată menţine o Faţadă Curajoasă. Dar dacă afişez o Faţadă Curajoasă acum, după ce îţi spun cât de oribil mă simt, dacă i-aş plăti pe Nkomo sau pe unul dintre Saturni să-ţi prezinte ei o Faţadă Curajoasă pentru mine pe o altă foaie de hârtie şi apoi s-o

copiez cu scrisul meu cel laş, tu ţi-ai da imediat seama de minciună. Şi atunci ar trebui să te urci în avion, să închiriezi o barcă şi să plăteşti o călăuză ca să vii până aici şi să mă cauţi pentru că ţi-ai da seama (fiindcă n-ai văzut în viaţa ta vreo Faţadă Curajoasă la mine) cât de inimaginabil de rău stau lucrurile pe aici. Aşa că n-o să te îngrijorez încercând să-mi dau curaj. Oricum, întotdeauna tu ai fost cea curajoasă. De aia tu stai acasă cu băieţii, iar eu sunt în vacanţă. De aia tu ai fost în stare să scoţi cu cleştele cuiul ăla din talpa lui Benjy vara trecută. Eu nu sunt curajos. Am o febră care mă apucă la şapte dimineaţa şi mă lasă după două ore. Revine la patru după-amiaza şi atunci nu sunt decât un morman de cenuşă. Acum aproape în fiecare zi mă doare capul şi mă gândesc dacă nu cumva vreun animal minuscul din Amazon îmi mănâncă din cortexul cerebral, iar singurul lucru pe care mi-l doresc pe lumea asta, singurul lucru care ar da vreo noimă sau vreun rost vieţii mele ar fi şansa să-mi pun capul la tine în poală. Tu ţi-ai pune mâna în părul meu, ştiu că ai face asta pentru mine. Atât de mare e curajul tău şi atât de mult noroc am eu. La naiba cu foile astea ridicole de hârtie. Niciodată n-am destul spaţiu. Mă rog ca un fanatic palavragiu acum, că sunt în Brazilia, iar în seara asta o să mă rog ca curierul căruia o să-i încredinţez scrisoarea să ţi-o trimită pentru ca tu să simţi toată povara iubirii mele. Sărută-i pe băieţi din partea mea. Sărută-ţi încheietura mâinii.

Marina a împăturit din nou scrisoarea şi i-a dat-o înapoi lui Karen, care a pus-o la loc în buzunar. Şi-a pus mâna pe un raft, lângă mai multe cutii cu floricele de porumb pentru cuptorul cu microunde, pentru a-şi păstra echilibrul. Era infinit mai groaznică decât scrisoarea de la doamna doctor Swenson. Aici Anders îşi anunţa moartea iminentă, cu un glas atât de limpede şi de simplu, încât parcă s-ar fi înghesuit împreună cu ele în cămară şi ar fi citit-o cu voce tare.

— Cine sunt Nkomo şi Saturnii?

Karen a clătinat din cap.

— Uneori pomeneşte diverse nume, dar nu ştiu cine sunt. Nici măcar nu-mi pot imagina câte scrisori s-au pierdut. S-ar fi putut rătăci şi scrisoarea de la doamna doctor Swenson, cea în care ne anunţă că a murit. Karen a făcut distrată un cerc cu degetul pe o conservă de mazăre. Cred că mai bine o să amân slujba până te întorci tu. Mi-ar plăcea să fii şi tu aici.

Marina şi-a coborât privirea spre ea, a clipit şi a încuviinţat din cap.

— Eu nu le spun, a zis Karen, privind spre uşa întredeschisă a cămării în direcţia băieţilor ei şi a televizorului, că nu sunt sigură de faptul că el a murit. Ştiu că ei au nevoie de un singur răspuns, chiar dacă e cel mai urât cu putinţă. Speranţa e un lucru îngrozitor, ştii. Nu ştiu cine a hotărât s-o pună printre virtuţi, pentru că nu e aşa. E o ciumă. Speranţa e ca atunci când te plimbi de colo-colo cu un cârlig dintr-o undiţă în gură, iar altcineva trage întruna de el. Toată lumea crede că sunt o epavă pentru că Anders a murit, dar de fapt e mult mai rău decât atât. Încă mai sper că această doamnă doctor Swenson, dintr-un motiv sau altul pe care mie mi-e imposibil să-l găsesc, a minţit şi că-l ţine pe undeva sau că s-a rătăcit.

Apoi Karen s-a întrerupt şi, brusc, s-a luminat la faţă, de parcă ar fi înţeles absolut totul, iar panica i-a pierit din voce.

— Spun asta şi ştiu că nu e adevărat. Nimeni n-ar face aşa ceva. Dar asta ar însemna că e mort. I-a adresat întrebarea direct Marinei. Oare a murit? a întrebat ea. Pur şi simplu nu simt asta. Ar trebui s-o simt, nu-i aşa?

Ochii i s-au umezit, iar ea şi-a şters lacrimile cu două degete.

Nimic n-ar fi putut fi mai minunat acum decât o minciună, o singură doză de posibilitate. Dar dacă Marina

i-ar fi dăruit asta, n-ar fi fost decât un alt cârlig de undiţă în gura lui Karen Eckman. A spus că Anders murise.

Karen şi-a vârât mâinile în buzunar şi s-a uitat la duşumeaua foarte curată din lemn. A încuviinţat din cap.

— Ţie îţi scria?

Marina a înţeles întrebarea, dar a ignorat-o.

— Mi-a trimis o carte poştală din Manaus şi două scrisori din junglă aproape imediat după ce a ajuns acolo. În ele vorbea mai ales despre păsări. I le-am arătat domnului Fox. Ţi le dau dacă vrei.

— Pentru băieţi, a spus ea. Cred că ar fi bine să adunăm toate lucrurile lui. Pentru viitor.

Marina nu suferea de claustrofobie, iar cămara era la fel de mare ca un ascensor dintr-un hotel, dar i-a venit să deschidă uşa ca să iasă de acolo. Conservele cu fasole verde, sticlele cu suc de merişor şi cutiile cu terci de ovăz instant dulce şi cu diverse arome începeau s-o împresoare, ca şi cum ar fi ocupat din ce în ce mai mult spaţiu.

— Nu ştiu cât timp o să fiu plecată.

— Păi, orice-ar fi, nu sta prea mult. Karen încercase să folosească o voce degajată. Ar fi o mare greşeală.

După ce şi-au luat rămas-bun, Marina a plecat din casa Eckman şi s-a plimbat singură prin zona rezidenţială, sub întinderea nemărginită a nopţii de catifea. Şi-a luat un răgaz de câteva clipe în imensa beznă pentru a uita de mica şi strălucitoarea cămară în care tocmai stătuse. Se întreba dacă o să existe vreun moment în viaţa ei, peste zece sau poate douăzeci de ani, când n-o să se mai gândească la acea scrisoare. *Atât de mare e curajul tău şi atât de mult noroc am eu.* Poate că nu. După ce murise, colegul ei de birou devenise responsabilitatea sa. Deşi înţelegea atitudinea lui Karen faţă de speranţă, n-ar fi deranjat-o să simtă şi ea puţină. Cât de bucuroasă s-ar fi dus în Brazilia ca să-l caute pe Anders! Dar misiunea ei era să-i confirme moartea şi să-i termine munca. În toţi acei

ani petrecuţi în cel mai mic laborator din Vogel şi lucrând la aceleaşi rapoarte, se obişnuiseră să-şi termine unul altuia lucrările de cercetare.

Marina şi-a umplut plămânii cu aerul îngheţat şi a simţit mirosul iernii şi, în acelaşi timp, pe cel al primăverii, al noroiului şi al rămăşiţelor de zăpadă, cu micile urme de verdeaţă de dedesubt. Acesta era încă un lucru pe care ea şi Anders îl aveau în comun: amândurora le pria în Minnesota. Şi-ar fi dorit să-i fie frică să zboare cu avionul, pentru a evita să se ducă mai departe decât în Dakota, unde se putea ajunge cu maşina. Asemenea mamei sale şi strămoşilor ei, acele blonde inepuizabile care prosperaseră în preriile verzi, Marina era o parte din Minnesota, din ţărână şi din noaptea plină de stele. În loc să fie curioasă şi nerăbdătoare, ea îşi dorea nespus să rămână aici, de parcă ar fi avut centrul greutăţii atât de jos, încât o conecta direct la această parcelă de pământ. Vânturile îngheţate goneau peste câmpii, iar în calea lor nu exista nimic care să le oprească în afară de Marina, care a rămas acolo în picioare, dârdâind de frig încă un minut, până când în cele din urmă s-a suit în maşină.

Acasă, l-a găsit pe domnul Fox, care o aştepta pe aleea de la intrare, cu motorul mergând şi căldura pornită. Când a zărit-o, a coborât geamul.

— Te-am sunat, a zis el.

— M-am dus să-mi iau rămas-bun de la Karen.

Ar fi putut să-i povestească despre scrisoare, dar nu mai avea timp şi, în fond, ce i-ar fi putut spune? în acea săptămână nu le mersese aşa cum ar fi vrut ei. Se văzuseră mai ales la birou, în prezenţa comitetului de conducere al companiei Vogel. În aceste circumstanţe, comitetul de conducere voise ca Marina să primească un raport complet şi detaliat al aşteptărilor lor legate de deplasarea ei. Înţelegea bine ce i se cere? Să zboare cu avionul până la Manaus, să se ducă până la apartamentul de acolo al

doamnei doctor Swenson, aveau adresa, Anders găsise nişte oameni care ştiau unde, *bla, bla, bla.* Marina era buimacă, fiindcă nu prea reuşise să doarmă, şi agitată din cauza pastilelor Lariam. Se trezise că stă la acele şedinţe şi nu aude nimic, îşi mişcase pixul inscripţionat cu Vogel Pharmaceutical în modele care semănau cu scrisul cursiv. Chiar şi când răspundea relativ coerent la întrebările lor îngrijorate, tot nu auzea nimic. În schimb se gândea la tatăl ei şi la faptul că lipsise de lângă el când murise, pentru că nu voise să plece din facultate în mijlocul semestrului. Fusese protejată de gravitatea situaţiei, aşa cum se întâmplase şi în celelalte momente de răscruce ale vieţii ei. I se spusese doar că el era bolnav şi că spera ca ea să-l viziteze cât mai curând. După ce primise informaţia, ea crezuse că are destul timp, când de fapt n-avusese deloc. Se gândea la mama ei, care fusese rugată să nu se ducă la înmormântare, aşa că a rămas în camera de hotel, din respect pentru a doua lui soţie. Se gândea la Anders şi la atlasele lui cu păsări şi se întreba dacă doamna doctor Swenson le păstrase. Anders ar fi fost atât de fericit dacă ea ar fi căutat niscaiva păsări când ajungea acolo! îşi va folosi binoclul să le vadă. Fără îndoială că, atunci când doamna doctor Swenson scrisese în mesajul ei că-i păstrase toate obiectele, printre ele se afla şi binoclul. Şi aparatul de fotografiat! O să folosească aparatul de fotografiat pentru a poza păsări pentru băieţi.

— Pot să intru? a întrebat domnul Fox.

Marina, în frigul de început de aprilie, a încuviinţat din cap din beznă, iar el a urmat-o până la uşa casei şi a rămas foarte aproape, în spatele ei. S-a mutat la stânga şi apoi puţin mai la dreapta, apoi s-a oprit şi s-a lipit de spatele ei, pe când Marina cotrobăia prin poşetă după cheie. Încerca s-o protejeze de vânt. Această tandreţe i-a adus un nod în gât şi, neputându-se abţine, a izbucnit în plâns. Oare plângea din cauza lui Karen şi a scrisorii?

Pentru Anders pe când o scrisese sau pentru băieţii îmbrăcaţi în pijama? Oare plângea din cauza Lariamului, care o făcea să plângă la articolele din ziare şi la cântecele de la radio, sau pentru că ar fi dat aproape orice să scape de trofeul ăsta al Braziliei? S-a răsucit şi l-a luat în braţe pe domnul Fox, apoi l-a sărutat acolo, sub lumina de pe verandă, unde oricine ar fi trecut cu maşina i-ar fi putut zări. L-a sărutat şi s-a agăţat de el, de parcă o imensă mulţime de oameni ar fi încercat să-i despartă. Frigul şi vântul nu contau. Nimic nu conta. Până acum nu făcuseră ce ar fi trebuit. Luaseră decizia oribilă să aştepte pentru a vedea cum le merge relaţia, să n-o facă publică. Căzuseră de acord că n-avea rost să devină subiectul principal în discuţiile celorlalţi, mai ales dacă lucrurile nu mergeau bine între ei. Domnul Fox mereu se grăbise să-i spună că el s-ar fi mirat dacă ar fi mers bine. Problema, zicea el, e vârsta lui. Era prea bătrân pentru Marina. Chiar şi când stăteau întinși în pat, el cu braţul sub umerii ei, ea cu capul pe pieptul lui, el vorbea despre cum o să moară cu mulţi ani înaintea ei şi o s-o lase singură. Ar fi mai bine dacă acum şi-ar găsi pe cineva de vârsta ei, ca să nu-şi irosească toţi aceşti ani cu el.

— Acum? întreba ea. Trebuie să-mi găsesc pe altcineva chiar în secunda asta?

Atunci o lipea şi mai mult de el şi o săruta pe creştetul capului.

— Nu, spunea el, trecându-şi palma peste partea laterală a braţului ei. Probabil că nu chiar în secunda asta. Mai poţi amâna un pic.

— Aş putea să mor eu prima, ştii. Am multe şanse.

Ea spunea asta pentru că de fapt îşi dorea foarte mult ca relaţia lor să meargă bine şi pentru că mai exista şi un motiv medical: cei tineri mor întotdeauna primii. Dar acum, intrând în casă în seara aceea, vedea aceste discuţii şi dintr-o altă perspectivă, aşa că s-au sărutat, gândindu-se

de data asta la moartea ei, şi nu a lui. Logic vorbind, moartea lui Anders nu prevestea nimic rău din punctul de vedere al Marinei, dar Anders era mort, şi nici lui nu-i trecuse prin cap că voiajul său va avea un astfel de deznodământ. Nici Karen nu crezuse că ar fi fost posibil ca el să moară, căci altfel nu l-ar fi lăsat să iasă pe uşă. Domnului Fox îi părea rău, îi părea sincer rău că o rugase pe Marina să plece şi i-a mărturisit acest lucru. Marina a zis că şi ei îi părea rău că a fost de acord cu el. Dar Marina fusese o studentă foarte bună, era un medic foarte bun, o angajată, o iubită şi o prietenă foarte bună, iar când era rugată să facă un lucru, ea funcţiona conform principiului că fusese rugată pentru că era un lucru important. Avusese succese în viaţa ei pentru că refuza foarte rar să facă vreun serviciu cuiva, aşa încât acum de ce ar fi fost ceva diferit în ce priveşte Amazonul? S-au lovit cu picioarele de măsuţa joasă, încercând să umble prin casă fără a aprinde lumina. Au ajuns lipiţi de perete în coridorul întunecat. S-au prăbuşit la ea în cameră, pe patul ei, şi au rămas acolo până când s-au simţit epuizaţi de orice formă a iubirii, orice furie, scuză şi iertare care le-ar fi putut trece prin cap şi care ţineau locul lucrurilor pe care nu le puteau exprima în cuvinte. Abia după toate acestea, după ce au terminat şi au adormit, Marina a început să ţipe.

A trecut o vreme până când a putut să vorbească. S-a scurs aproape un minut până când s-a trezit complet. Când a deschis ochii, domnul Fox era lângă ea, ţinând-o de braţe, părând şi el pe punctul de a ţipa. Ea a fost cât pe-aci să-l întrebe ce se întâmplase, apoi şi-a adus aminte.

— Iau Lariam, a spus Marina. Avea gura uscată, iar cuvintele i se lipeau de dinţi. Coşmarurile sunt un efect secundar.

Marina era pe podea, cu cuvertura în jurul umerilor goi. Şi-a acoperit faţa cu mâinile şi a avut impresia că aude cum i se scurge transpiraţia pe gât. Zborul ei din St. Paul –

aeroportul din Minneapolis – pleca la şase patruzeci şi cinci dimineaţa, iar ea încă mai avea câteva lucruri de pus în bagaje. Voia să fie sigură că are timp să ude plantele şi să scoată din frigider toată mâncarea care s-ar fi putut strica. Acum era trează, complet trează. Pur şi simplu n-o să se mai culce la loc.

Domnul Fox, care stătea pe vine în faţa Marinei, şi-a pus cu blândeţe mâinile pe genunchii ei.

— Ce naiba ai visat? a întrebat el.

Şi, chiar dacă voia să-i spună adevărul pentru că îl iubea, nici măcar nu putea să-şi închipuie că ar putea să exprime visul în cuvinte. I-a spus şi lui acelaşi lucru pe care obişnuia să i-l zică mamei ei: era ceva îngrozitor, dar nu-şi amintea detaliile.

Când domnul Fox a condus-o cu maşina până la aeroport, afară erau 7°C. Marina a închis radioul înainte ca ei să anunţe vântul îngheţat. Întunericul din acea dimineaţă părea mai profund decât izbutise să producă orice altă noapte până atunci. Erau buimăciţi de deciziile lor, de lipsa de somn. Nu ţinuseră seama de cât de devreme era şi de faptul că şoferii navetişti din traficul aglomerat presupus de ei când îi rezervaseră atât de mult timp încă nu se treziseră din somn. Când el a oprit în faţa terminalului pentru plecări, era cinci şi cincisprezece minute dimineaţa.

— Vin cu tine, a spus el.

Ea a clătinat din cap.

— O să mă duc la poartă. Oricum trebuie să te duci acasă şi să te pregăteşti pentru serviciu.

Nu ştia de ce a spus asta. Ar fi vrut să stea cu el o eternitate.

— Am pentru tine un cadou de plecare, a spus el. Venisem să ţi-l dau aseară, dar mi-ai distras atenţia.

S-a aplecat înspre ea pentru a deschide torpedoul, din care a luat o mică pungă neagră cu fermoar. A tras

fermoarul şi a scos un telefon complicat.

— Ştiu ce-o să spui, ai deja un telefon. Dar, crede-mă, ăsta nu-i acelaşi lucru. Mi-au spus că poţi să suni din orice loc de pe planetă cu chestia asta. Poţi să-ţi verifici mesajele, să trimiţi e-mailuri şi are GPS. Îţi poate spune pe ce râu te afli. Părea foarte încântat de toate astea. E deja încărcat şi funcţionează. Am salvat în el numerele mele de telefon. Am pus instrucţiunile de utilizare în pungă. M-am gândit că poate o să le citeşti în avion.

Marina s-a uitat la carcasa lui argintie şi lucioasă. Cu siguranţă că putea să filmeze şi să editeze un scurt film documentar despre un farmacolog care pleacă pe Amazon.

— Sunt sigură că o să am nevoie.

— Bărbatul de la magazin mi-a spus că poţi suna cu el din Antarctica.

Marina s-a răsucit şi s-a uitat la el cu o privire lipsită de orice expresie.

— Vreau să ţin legătura cu tine, asta-i tot ce vreau să-ţi spun. Vreau să ştiu ce se întâmplă.

Ea a încuviinţat din cap şi a pus telefonul şi minusculele lui manuale în poşetă. Preţ de o clipă, amândoi au rămas tăcuţi. Marina credea că se pregăteau să-şi ia rămas-bun.

— Legat de visele tale, a zis el.

— O să se oprească.

— Dar o să iei în continuare Lariam, nu?

Erau scăldaţi în razele de lumină care se revărsau din geamurile de deasupra, în faţa aeroportului. Oare de ce aeroporturile aveau întotdeauna tavanul atât de înalt? Poate pentru că încercau să te obişnuiască cu noţiunea de zbor? Domnul Fox o privea cu o expresie foarte serioasă pe chip, aşa că ea a spus:

— Bineînţeles.

El a oftat şi a luat-o de mână.

— Bine, a spus el şi a strâns-o uşurel de mână. Bine.

Probabil că eşti foarte tentată să le arunci la gunoi dacă îţi dau asemenea vise. Nu vreau să te duci acolo… S-a întrerupt.

— Şi să fac friguri, a zis ea.

Domnul Fox părea să fie brusc absorbit de mâna Marinei, de parcă ar fi făcut un studiu de cercetare despre forma şi dimensiunile ei. Bineînţeles, era mâna ei stângă, el era pe partea stângă a maşinii şi şi-a scos propria-i mână stângă şi şi-a strecurat vârfurile degetelor de-a lungul degetului ei inelar, de parcă i-ar fi pus un inel, doar că nu exista niciun inel.

— Te duci acolo, afli ce poţi, apoi iei primul avion înapoi spre casă. Şi-a ridicat ochii spre ea. Promiţi?

Ea a spus da. El încă o mai ţinea de deget. Ea voia să-l întrebe ce înseamnă, dacă înseamnă ce credea ea că înseamnă, dar, dacă ea s-ar fi înşelat, în acel moment n-ar fi putut suporta răspunsul. S-au dat amândoi jos din maşină. Marina, cu sensibilitatea discriminatorie a unui băştinaş, ar fi putut spune că temperatura coborâse sub zero grade, deşi femeia de la radio zisese că a doua zi o să fie în jur de 4°C. Aceasta era inconsistenţa primăverii. El i-a scos valiza din portbagajul maşinii lui, a luat-o în braţe şi a sărutat-o, apoi i-a mai smuls încă o serie de promisiuni că va fi cât mai prudentă şi că se va întoarce cât mai repede, iar după aceea domnul Fox s-a suit în maşină şi a plecat. Marina a rămas acolo în ger, urmărindu-i cu privirea luminile din spate ale maşinii, până când nu şi-a mai putut da seama care erau ale lui, apoi şi-a târât valiza pe rotile în terminalul principal al aeroportului şi a dus-o până la un şir de scaune. Mai întâi a deschis fermoarul husei telefonului pe care i-l dăduse şi, după ce a scos telefonul şi hârtiile, a căutat plină de speranţă un inel. Era singurul loc unde l-ar fi putut ascunde, iar dacă o făcuse, ei bine, asta ar fi însemnat că şi-ar fi folosit probabil telefonul ca să-l sune şi să spună da, o să se mărite cu el. Dar când a

desfăcut cablul de încărcare a bateriei şi n-a găsit nimic în afară de prostia ei, a pus totul la loc. A pus manualele în bagajul de mână – doar – doar o să le citească în avion –, apoi a vârât telefonul în valiză. A cotrobăit în valiză, ocolind cu grijă fustele împăturite, chiloţii şi pantofii de rezervă, până când a găsit o punguţă care semăna foarte bine cu punga telefonului, cea unde îşi ţinea pastilele: aspirină, Pepto-Bismol pentru probleme gastro-intestinale, Ambien pentru insomnie, antibiotice de spectru larg. A scos sticluţa cu Lariam şi, fără a sta pe gânduri, a aruncat-o în coşul de gunoi de lângă ea. Avea impresia că era ceva profund în neregulă cu imaginaţia ei, căci nici măcar nu-i trecuse prin cap să arunce pastilele.

Din nefericire, deşi aruncase pastilele la gunoi, nu scăpa şi de vise până când Lariamul care mai exista în corpul ei nu-i părăsea sistemul vascular, aşa că, deşi nu dormise decât trei ore în acea noapte, a încercat să rămână trează în avion. Vogel îi cumpărase un bilet la clasa întâi spre Miami şi de acolo spre Manaus, iar scaunul uriaş a luat-o în braţe, a întins-o pe spate şi i-a şoptit fără oprire să se odihnească. La şapte şi jumătate dimineaţa, bărbatul de lângă ea, îmbrăcat cu un costum gri închis, a rugat-o pe însoţitoarea de zbor să-i aducă un Bloody Mary. Ea s-a întrebat dacă îi luaseră şi lui Anders bilet la clasa întâi sau, tot aşa, un telefon mobil cu GPS. Avea îndoieli în această privinţă. Aerul recirculat aducea cu el o mireasmă slabă de vodcă şi suc de roşii. Capul Marinei a căzut într-o parte, iar domnul Fox a înşfăcat-o iarăşi de degetul inelar, spunându-i să se întoarcă acasă. Creierul i-a amuţit.

Pe soţia domnului Fox o chema Mary. Mary murise de limfom non-Hodgkin la vârsta de cincizeci şi cinci de ani. În acel an Marina venise la Vogel. Dacă Marina ar fi făcut o analiză superficială – şi nu şi-o dorea – ar fi putut probabil să spună că, deşi domnul Fox susţinea contrariul, la Marina îi plăcuse în primul rând faptul că era mai tânără

şi, prin urmare, exista o probabilitate mai mică să retrăiască situaţia pe care o îndurase, însă acest lucru nu prea explica de ce o trimisese în Brazilia. În fotografiile cu Mary, pe care domnul Fox le ţinea la vedere, una cu ea singură în bucătărie şi cealaltă în camera de zi, cu cele două fiice ale lor într-o excursie cu pluta pe râu, i se păruse simpatică. Avea un chip plăcut, cu ochii larg deschişi şi cu părul des, de culoarea spicului de grâu, prins într-o coadă de cal. Mary predase matematică la o şcoală pregătitoare pentru facultate din Eden Prairie, la care merseseră ambele lor fiice.

— Ne-au făcut o reducere mare la taxe, a spus domnul Fox, ţinând fotografia în mână. Ellie, a zis el, arătând spre cea mai mică dintre fete, seamănă mult cu mama ei. E medic rezident la radiologie, la Cleveland Clinic, s-a căsătorit – culmea – cu un profesor de engleză. Ea, Alice, nu s-a măritat. Şi-a mutat degetul pe cea mai brunetă dintre fete. Tranzacţionează acţiuni la bursă în Roma. A plecat în Italia în anul doi la Vassar şi acolo a rămas. Spune că ar fi trebuit să se nască în Italia.

Marina s-a uitat la chipurile lor. Fetele erau mici, probabil şase, respectiv opt ani. Era greu să şi le imagineze doctor sau bancher. Mary, în poză, era mai tânără decât era acum Marina, strălucind de sănătate, aidoma licăririlor din apa care se zărea în spatele ei. Stăteau pe malul unui râu, în faţa unei canoe răsturnate, iar crengi de pin se răsfirau pe marginea fotografiei. Îşi ridicaseră lopeţile şi zâmbeau, zâmbeau la domnul Fox care şi el avea mai puţin de patruzeci de ani când apăsase butonul aparatului de fotografiat.

— Am crezut că amândouă o să rămână aici, a zis el, punând fotografia la loc pe raft. Mă gândeam că poate fetele o să plece la şcoală, apoi o să se întoarcă şi o să locuiască pe lângă noi, o să se mărite, o să aibă copii. Nu prea mă gândeam pe atunci la moarte, dar, dacă m-ai fi

întrebat, ţi-aş fi spus că Mary o să trăiască cel puţin zece ani mai mult ca mine. Era pe primul loc în listele companiilor de asigurări. Mânca legume, urca pe munte, n-a fumat niciodată şi avea foarte mulţi prieteni. Aş fi pariat pe ea şi ultimul bănuţ. A bătut uşurel cu degetele pe partea de sus a ramei. Acum pare ridicol, nu-i aşa, o naivitate…

De fapt, Marinei i se părea că naivitatea era motivul principal. Asta o făcuse pe Karen să se căsătorească cu Anders şi să facă trei copii, convingerea lor comună că el o să fie întotdeauna acolo pentru a avea grijă de ei. Ea şi cu Anders fuseseră prea naivi să se gândească la faptul că unul dintre ei ar putea muri atât de devreme, când amândoi erau atât de importanţi unul pentru celălalt şi pentru băieţii lor. Dacă ar fi crezut vreun moment că o să se întâmple aşa ceva, n-ar fi avut niciodată curaj. Şi naşterea Marinei fusese un produs al naivităţii: a mamei ei, care credea că iubirea va câştiga în faţa unei ţări întregi; a tatălui ei, care credea că poate să lase în urmă o ţară de dragul unei femei din Minnesota. Dacă n-ar fi avut această speranţă naivă, naşterea ei ar fi fost imposibilă. Marina şi i-a imaginat din nou pe părinţii ei formând un cuplu de cinici cu picioarele pe pământ şi brusc întregul film al vieţii ei s-a derulat înapoi, până când, în cele din urmă, mica lui protagonistă a dispărut de tot. Naivitatea ar putea fi piatra de temelie a procreării, osia supravieţuirii speciei. Chiar şi ea, care înţelegea toate acestea, încă mai voia să creadă că domnul Fox îi sugerase subtil că s-ar putea căsători cu ea.

Marina fusese căsătorită odată, deşi acum nu i se părea deloc important. Se căsătoriseră la începutul celui de-al treilea an al ei de rezidenţiat şi divorţaseră la sfârşitul celui de-al cincilea, iar în cei doi ani şi jumătate de căsnicie practic nu fuseseră niciodată treji în acelaşi timp. Marina deseori se gândea că, dacă n-ar fi fost nunta,

care fusese modestă, ar fi putut-o considera pur şi simplu doar o relaţie eşuată cu un bărbat cumsecade, la care nu se mai gândea deloc acum. Şi ea fusese naivă când crezuse că ar fi putut duce o căsnicie în acel moment dificil al calificării ei, în pofida faptului că toată lumea îi avertizase că aşa o să se întâmple. Fusese convinsă de faptul că iubirea o să triumfe, iar când lucrurile n-au ieşit aşa, ea şi-a pierdut nu numai căsnicia, ci şi cui ci inocent.

Marina şi soţul său şi-au cumpărat singuri pachetul de divorţ de la o papetărie şi, într-o atmosferă cordială, au completat formularele la masa din bucătărie. El a luat mobila din dormitor, ea mobila din camera de zi. Într-un moment de bunăvoinţă ea i-a oferit masa din bucătărie şi scaunele pe care şedeau, iar el, fiindcă ştia că ea vorbea serios, le-a acceptat. Mama ei a venit cu avionul în Baltimore pentru a o ajuta să-şi găsească un apartament mai mic şi a împachetat jumătate dintre cadourile primite la nuntă, pe care nici atunci nu şi le dorise. Marina îşi dorise foarte mult doar să poată să zacă întinsă o după-amiază întreagă pe canapeaua din camera de zi şi poate să bea un pahar cu scotch, plângând, dar n-a avut timp. Împlinise treizeci de ani cu o săptămână în urmă. Mai avea şase ore până când trebuia să se întoarcă la spital. Motivul pentru care simţea atât de acut pierderea şi pentru care voia să se întindă pe canapea în mijlocul zilei nu era sfârşitul căsniciei sale, ci încheierea rezidenţiatului ei în obstetrică şi ginecologie. După patru ani dintre cei cinci de rezidenţiat, ea trecuse la farmacologie clinică, se înscrisese într-un program de doctorat şi se condamnase la încă trei ani de studii. Deşi mama ei venise la Baltimore s-o ajute cu divorţul, Marina nu îi spusese de ce anume se despărţea de fapt. Nu-i spusese că viaţa pe care o distrusese nu era nici a ei şi nici a lui Josh Su, ci a altcuiva, a unei persoane pe care nici măcar n-o cunoscuse. Nu-i zisese mamei ei nici despre accident şi nici despre

Inchiziţia Spaniolă care îi urmase. Nu-i povestise de trecerea ei la farmacologie decât la un an după începerea programului, şi chiar şi atunci o menţionase într-o doară, de parcă i s-ar fi părut cel mai firesc lucru din lume. Nu-i spusese mamei ei nici despre doamna doctor Swenson.

Marina şi-a tras paltonul în jurul umerilor. Sub avion era un strat moale de nori albi, care ascundeau peisajul de dedesubt. N-aveai cum să-ţi dai seama unde erai. Şi-a lăsat capul pe spate şi s-a gândit că un pui de somn n-avea cum să-i facă rău. Ştia cum să aţipească doar două minute. Era un truc magic pe care îl învăţase pe vremea când îşi făcea rezidenţiatul, să adoarmă în colţul unui ascensor şi să se trezească la etajul unde voia să coboare. Îşi scutura puţin capul şi apoi intra direct în salonul pacienţilor, nu chiar complet odihnită, ci temporar revigorată. A apăsat butonul de pe braţul scaunului şi şi-a dat spătarul în spate. Şi-a potrivit alarma internă pentru zece minute şi s-a lăsat în voia somnului care trăgea de ea încă de când coşmarurile o smulseseră din pat de dimineaţă. Dar de data aceasta, când uşile ascensorului s-au deschis, nu se mai afla în Calcutta. Era la Vogel, uitându-se pe coridor la gresia de pe jos şi la luminile care bâzâiau, şi brusc s-a răzgândit. Ar fi trebuit să-i povestească lui Anders despre doamna doctor Swenson. Era greu să apreciezi ce efect ar fi avut cuvintele ei asupra călătoriei de pe Amazon, totuşi ea hotărâse să nu-i spună pentru a se proteja pe ea însăşi, nu fiindcă n-ar fi trebuit de fapt ca el să ştie acele informaţii. Anders ar fi fost recunoscător pentru orice clarificare, acum îşi dădea seama de asta, şi părea posibil ca acest fapt suplimentar să-i fi schimbat destinul. Măcar ar fi fost prudent. Cu cât se gândea mai mult la asta, cu atât mai repede mergea pe hol. Toate geamurile încastrate în uşile laboratoarelor şi birourilor erau întunecate. Toată lumea plecase deja acasă.

În afară de Anders.

El era la birou, cu spatele la ea. Ea. Mereu ajungea înaintea lui la serviciu dimineaţa. El trebuia să-şi ducă mai întâi copiii la şcoală. Nu-l găsea aproape niciodată în birou când intra pe uşă, iar bucuria pe care a simţit-o la vederea spatelui său drept şi înalt, a părului său deschis la culoare, a făcut-o să ţipe.

— Mi-a fost teamă că o să-mi fie dor de tine! a exclamat ea.

Inima îi bătea atât de repede, 150, s-a gândit ea, 160.

El avea o expresie oarecum uimită pe faţă.

— Chiar ţi-a fost dor de mine. M-am dus până în parcare şi abia acolo mi-am dat seama că mi-am uitat ceasul.

Şi-a strecurat cureaua în jurul încheieturii mâinii stângi şi i-a închis catarama. Anders întotdeauna îşi scotea ceasul dimineaţa, toţi făceau asta, se spălau prea des pe mâini, îşi puneau prea des mănuşi din latex.

— Ce-ai păţit? Arăţi de parcă ai fi alergat. S-a întins şi şi-a pus o mână pe umărul ei, apoi a început s-o zgâlţâie, mai întâi uşurel, apoi zdravăn. Domnişoară, a spus el, de parcă nu s-ar fi cunoscut. Domnişoară?

Marina a deschis ochii. Bărbatul îmbrăcat în costum o zgâlţâia de umeri, iar însoţitoarea de zbor se holba la faţa Marinei, stând mult prea aproape de ea. Când a deschis ochii, ea s-a trezit că se uită fix în gura femeii, cu rujul gros într-o nuanţă de roz-maroniu pe buze, de-a dreptul obscen.

— Domnişoară?

— Îmi pare rău, a spus Marina.

— Cred că aţi visat.

Însoţitoarea de zbor s-a îndepărtat de ea, permiţându-i Marinei s-o vadă mai bine. Cât de devreme oare s-o fi trezit de dimineaţă pentru a reuşi să se dea cu atâta rimei?

— Vreţi un pahar cu apă?

Marina a încuviinţat din cap. Şpilul Lariamului era să-ţi dai seama care era visul şi care era viaţa ta reală: îl ştia pe Anders, laboratorul, Vogel. Avionul duhnea a coşmaruri.

— Nici mie nu-mi place să zbor cu avionul, i-a zis bărbatul îmbrăcat în costum şi şi-a ridicat paharul cu Bloody Mary. Mă tratez.

— Nu mă deranjează să zbor, a răspuns Marina.

Ar fi vrut să-i fi spus asta lui Anders.

— Ba pare că vă deranjează, a zis bărbatul.

Poate că era îngrijorat sau plictisit, ori prea prietenos, poate cordial ca un american din vestul ţării. Nimic nu era clar. A luat paharul cu apă pe care îl primise şi l-a dat pe gât.

— Am coşmaruri, a spus Marina, apoi a adăugat: în avion. N-o să mai adorm.

Bărbatul a privit-o sceptic. În fond, acum erau în aceeaşi oală, şedeau unul lângă altul în avion.

— Păi, dacă adormiţi, să vă trezesc sau să vă las în pace?

Marina a reflectat la asta. Pierdea şi într-un caz, şi în celălalt.

Nu voia nici să ţipe în faţa lui şi nici ca el s-o tragă de braţ. I se părea insuportabilă intimitatea somnului lângă un necunoscut, cu atât mai mult dacă ar fi scos vreun sunet sau s-ar fi zvârcolit.

— Lăsaţi-mă în pace, a spus ea şi s-a întors cu spatele la el.

Avusese de gând să-i povestească lui Anders despre doamna doctor Swenson. Era o chestie ciudată, inconștientul ăsta, care credea că poate să modifice trecutul. Nu i-ar fi trecut niciodată prin cap să-i spună ce se întâmplase pe vremea când era în viaţă, iar acum, că murise, îşi dorea nespus s-o fi făcut. Vinovăţia uriaşă şi stângace care moţăia înăuntrul ei în fiecare clipă a vieţii

sale se deplasase, se dilatase. Dar nu era logic ca vinovăţia să stârnească vinovăţie? Marina Singh avusese un accident cu multă vreme în urmă, iar după aceea se retrăsese din rezidenţiatul de obstetrică şi ginecologie. Nu-i spusese mamei sale, care credea că fiica ei luase o hotărâre iraţională drastică spre sfârşitul calificării ei; şi nici domnului Fox, care n-o cunoscuse decât ca farmacolog. De oamenii care ştiau detaliile incidentului, Josh Su, prietenii de pe atunci, găsise o cale să se rupă, rând pe rând. Nu mai avea nicio relaţie cu doamna doctor Swenson. Cu un *efort imens* de voinţă, găsise un mod prin care să nu-şi mai repete mereu în gând acea întâmplare. Nu mai urmărea evenimentele pe harta amintirilor ei, nu mai cerceta diversele locuri unde avusese libertatea de a alege.

Marina Singh fusese rezident-şef, iar doamna doctor Swenson medicul supervizor. În acea noapte sau, mai bine zis, aşa cum o numise comisia de evaluare, în noaptea cu pricina, ea lucra la County Receiving Hospital în Baltimore. Era aglomeraţie, dar putea fi şi mai rău. Cândva după miezul nopţii a venit o femeie care zicea că avea contracţii de trei ore. Mai avea doi copii şi spusese că nu se grăbise să ajungă la spital.

— Cum vă simţiţi acum? a întrebat însoţitoarea de zbor.

— Sunt bine, a zis Marina.

Avea ochii uscaţi şi făcea eforturi să şi-i ţină deschişi.

— Ei bine, să nu vă simţiţi stânjenită. Domnul acesta de treabă v-a trezit la ţanc.

Bărbatul cel de treabă i-a zâmbit din nou Marinei. Zâmbetul părea să ascundă speranţa că fapta bună îi va fi răsplătită.

— Alţi vecini ai pasagerilor nu sunt atât de binevoitori, a zis însoţitoarea de zbor.

Nu voia să plece de lângă ei. N-avea prea multe de făcut la clasa întâi, nu erau destui oameni pe care să-i

îngrijească.

— Îi lasă să sforăie şi să ţipe până când poţi să-i auzi de lângă toaleta din spate.

— Acum mă simt bine, a repetat Marina şi s-a întors cu faţa la geam, întrebându-se dacă mai exista vreun loc liber în partea din spate a avionului.

A încercat să separe ce se întâmplase în acea seară de mărturia ei. A încercat să se plaseze la faţa locului în spital, şi nu când povestise agasată de nenumărate ori incidentul. Pacienta avea douăzeci şi opt de ani şi era afro-americană. Avea părul întins şi prins la spate. Era înaltă, cu umerii laţi şi o burtă enormă. Marina a fost uimită când şi-a amintit cât de mult îi plăcuse femeia. Chiar dacă pacientei îi fusese frică, n-o arătase. Vorbea despre ceilalţi copii ai ei între contracţii şi uneori în timpul lor: două fete şi acum urma să se nască un băiat. Marina i-a trimis un mesaj pe pager doamnei doctor Swenson, spunându-i că femeia avea contracţii la patru minute şi încă nu începuse să se dilate. Pulsul copilului era instabil. I-a zis că, dacă situaţia nu se îmbunătăţea, ar fi fost nevoie de o operaţie cezariană. Iar doamna doctor Swenson i-a spus pe un ton foarte ferm că trebuia să aştepte. Marina nu trebuia să opereze fără ca ea să fie de faţă.

— Poţi să vezi ceva acolo jos? a întrebat bărbatul îmbrăcat în costum.

— Nu, a spus Marina.

— Nu ştiu cum de puteţi suporta. Eu unul nu rezist să stau pe scaunul de lângă geam. Dacă doar acolo au loc, trag hubloul, îmi spun în sinea mea că sunt în autobuz. Mai demult nu puteam să zbor deloc cu avionul şi m-am dus la un curs unde ne-au învăţat cum să ne autosugestionăm ca să credem că suntem într-un autobuz. Ţine dacă beau ceva. Vreţi o băutură?

Marina a clătinat din cap.

— Dar vreo secţiune a ziarului?

Marina s-a uitat la el. Avea pielea foarte albă, cu pometii înalţi şi stacojii, un coleg de călătorie care voia ca ea să-l întrebe de ce se ducea la Miami şi dacă asta era destinaţia lui finală. Voia ca ea să-i spună că-şi continua călătoria spre America de Sud, ca el să se poată arăta impresionat şi s-o întrebe ce avea de gând să facă acolo, iar ea n-avea chef de asta. N-avea de gând să-i facă pe plac.

Mai făcuse operaţii de cezariană, dar în acea noapte i se spusese să aştepte şi să sune după o oră dacă situaţia rămânea aceeaşi. Pulsul fătului scădea şi apoi creştea, iarăşi scădea şi iarăşi creştea, şi totuşi pacienta nu era dilatată. Marina i-a trimis un al doilea mesaj pe pager doamnei doctor Swenson, apoi a aşteptat şi a tot aşteptat, dar n-a primit niciun răspuns. Când s-a uitat la ceas, şi-a dat seama că trecuseră doar patruzeci şi cinci de minute, nu o oră. Regulile erau rigide. Nu respectase regulile. Tocmai acesta era lucrul pe care Marina îl admirase dintotdeauna la doamna doctor Swenson, asta până când să încerce s-o sune. Pacienta era vorbăreaţă şi aveau destul timp să stea la taclale. Zicea că e extenuată, dar nu din cauza naşterii. Spunea că fetiţa ei de doi ani n-o lăsase să doarmă deloc noaptea trecută fiindcă o durea urechea. Soţul ei o lăsase în faţa spitalului. Le ducea pe fete cu maşina la mama lui, care locuia la două ore de Baltimore. Două ore dus şi două ore întors, dar, după cum stăteau lucrurile, el urma să asiste la naştere, aşa încât pacienta a spus că n-o deranjează să aştepte. Îşi dorea ca el să fie de faţă. Nu asistase la celelalte două naşteri, aşa a fost să fie, a zis ea, n-a fost vina lui. Vocea ei era puternică, prea stridentă pentru o cameră atât de mică.

— Mereu uiţi cum e să naşti, a spus ea, dar nu-mi amintesc să fie atât de greu. Pe urmă a râs puţin şi a zis: Ăsta-i şpilul, nu? Nu-ţi aduci aminte, fiindcă, dacă ţi-ai aduce aminte, nimeni n-ar mai face încă un copil şi ce s-ar

întâmpla atunci? Ar fi sfârşitul lumii.

S-a făcut ora unu şi jumătate. Apoi două. Şi pe urmă trei. Nu i-a răspuns la niciun mesaj. Marina a ajutat la naşterea a doi copii, pe când femeia aştepta, iar ambele naşteri au fost atât de uşoare, încât n-au avut nevoie de asistenţa vreunui doctor. Cele mai multe dintre femei ştiau cum să împingă afară un făt. Chiar şi când nu ştiau, n-aveai cum să le opreşti. Marina s-a dus să vadă iarăşi ce mai făcea femeia. Doctoriţa era îngrozită, pacienta era răbdătoare. Pe vremea când Marina îşi derula filmul în minte tot timpul, trează sau în somn, asta era partea la care se uita cu cea mai mare atenţie. Încetinea banda până când reuşea să se uite la fiecare cadru în parte. Nu se temea că pacienta o să moară sau că o să-şi piardă bebeluşul, ci îi era teamă că ar putea face vreun lucru pe care să-l dezaprobe doamna doctor Swenson. Îşi spunea în sinea ei că respectase instrucţiunile şi că, dacă ar mai fi aşteptat cincisprezece minute până când să mai sune o dată, atunci lucrurile ar fi decurs altfel. Fără doar şi poate că-şi învăţase lecţia acum. Fără doar şi poate că doamna doctor Swenson era prin apropiere. Infirmierele înţelegeau situaţia. Chiar şi când o pregăteau pe pacientă pentru operaţie şi îl sunau pe anestezist ca să-l trezească din somn, ele spuneau: Noi aranjăm lucrurile aşa încât doamna doctor Swenson să intre direct în operaţie când vine. Marina ar fi trebuit să cheme alt doctor, dar nici măcar nu i-a trecut prin cap s-o facă. Trăsese prea mult de timp, încercând să evite o responsabilitate. Dacă n-ar fi aşteptat atât de mult, dacă n-ar fi aşteptat până când totul se prăbuşea şi până când să n-aibă de ales decât să meargă mai departe, ar fi avut mai mult timp la dispoziţie.

Avionul a plonjat brusc şi apoi s-a redresat. Era un gol de aer, o uşoară surpriză neplăcută, dar, pentru o fracţiune de secundă toţi oamenii din avion au auzit aceeaşi voce care le şoptea în minte, *Până aici mi-a fost.*

Bărbatul îmbrăcat în costum a înșfăcat-o de încheietură, dar când a apucat-o de braţ deja totul se terminase şi fusese uitat, totul era în regulă.

— Aţi simţit asta? a întrebat el.

Marina nu începuse de unde ar fi trebuit. Adevărul profund era că povestea debutase cu câţiva ani în urmă, la începutul rezidenţiatului ei sau în acea primă zi de curs din facultatea de medicină, când o văzuse pe doamna doctor Swenson în faţa podiumului din sala de curs. N-avea cuvinte cu care să-şi exprime admiraţia pe care o simţea pentru doamna doctor Swenson, pentru inteligenţa ei, pentru competenţa ei profesională. Toţi studenţii o admirau. Clipă de clipă, studenţii doamnei doctor Swenson erau plini de entuziasm şi anxietate. Profesoara nu catadicsea să le reţină numele, şi totuşi ei îşi duceau vieţile după regulile ei. Era mai strictă cu femeile din grup. Le povestea despre propria-i studenţie în facultatea de medicină şi că, atunci când îşi făcea apariţia, bărbaţii se luau de braţ şi n-o lăsau să intre în cercul lor. Formau o baricadă umană împotriva ei, îi trăgeau şuturi când se ridica deasupra lor, iar acum toate femeile intrau ca prin brânză, fără a înţelege sau a aprecia munca pe care alţii o făcuseră ca ele să poată ajunge acolo. Nu că Marina îşi dorise vreodată să-i semene, aşa ceva nu-i stătea în fire. Ea îşi dorise doar să vadă dacă e în stare să-şi trăiască cinci ani din viaţă după standardele doamnei doctor Swenson, şi nu fusese în stare. Dintr-odată a avut senzaţia că se îmbătase. Undeva, foarte departe, simţea prezenţa bărbatului lângă ea. El îi dăduse drumul. Ea nu i-ar fi putut povesti lucrurile astea lui Anders, chiar dacă în acest fel l-ar fi avertizat, chiar dacă acesta ar fi fost singurul lucru care i-ar fi putut salva viaţa. În fond, el avea trei fii. Pielea de pe burta pacientei era atât de întinsă, încât se subţiase uluitor de mult, aidoma unui balon umplut cu prea mult aer. Marina îşi amintea şi de faptul că avea o anumită

strălucire. A tăiat pielea şi a săpat prin grăsime, căutând ţesuturile conjunctive. Crezuse că nu mai are timp. Mâinile ei se mişcau extrem de rapid, au găsit uterul. A crezut că aşa salvează viaţa fătului, pentru că era atât de rapidă, dar în secunda când şi-a dat seama că era în poziţia posterior-occipitală, cu faţa în sus, lama deja îi pătrunsese în partea dreaptă a frunţii şi îi despicase pielea până la mijlocul obrazului. Atunci a simţit tăietura de parcă ar fi fost pe propria-i faţă, incizia dreaptă, bisturiul care îi despicase ochiul. Şi tatăl copilului a simţit la fel ca ea, când s-a întors în acea noapte la spital şi şi-a găsit soţia sedată şi fiul mutilat şi fără un ochi. Marina l-a întâmpinat pe hol şi i-a spus ce a făcut. L-a văzut cum zvâcneşte la fel cum zvâcnise şi ea. Atunci nu i s-a permis să-şi vadă fiul. Specialiştii deja se ocupau de el, dar unele lucruri nu se pot îndrepta.

Nu au dat-o afară din programul de rezidenţiat. Marina se simţea foarte uimită, amintindu-şi acest lucru. Când totul s-a terminat, iar procesul se încheiase nu printr-un verdict, ci cu plata unor despăgubiri, ei i s-a permis să se întoarcă. Pacienta o plăcuse, acesta era adevărul. Petrecuseră toată noaptea împreună. Voia despăgubiri financiare, dar nu voia să-i taie capul Marinei. Spusese că şi-a făcut bine treaba, că nu a făcut decât o singură greşeală. O singură greşeală. Aşa că Marina a trebuit să-şi conceapă singură pedeapsa. N-a mai putut să atingă niciun pacient şi nici să dea ochii cu colegii ei. N-a fost în stare să se mai ducă la doamna doctor Swenson, care spusese în mărturia ei că rezidenta-şefă primise instrucţiuni să nu opereze nesupravegheată. Vreme de trei ore pulsul fătului continuase să scadă, dar de fiecare dată creştea la loc. Îi creştea până la urmă. Poate că într-o oră sau două s-ar fi dilatat. Poate că în zece minute fătul ar fi murit. Nimeni nu ştia răspunsul corect. Marina era un vapor pe cale de a se scufunda, iar Swenson, cu pământul

sub picioare, în siguranţă, i-a întors spatele şi a plecat. Până la urmă Marina a ajuns să bănuiască că doamna doctor Swenson n-avea nici cea mai mică idee cine era.

Anders n-ar fi rămas cu niciun chip acasă. Nu când i se dăduse ocazia să plece iarna şi să vadă Amazonul, să fotografieze caracara cu creastă. Şi, oricum, el deja plecase, deja murise, iar ea zbura cu avionul spre Brazilia în speranţa că o să afle ce se întâmplase cu cadavrul lui. Stătuse trează toată noaptea lângă pacientă, stătuse trează toată noaptea orbind copilul, iar acum ochii i se închideau, apoi îi deschidea şi pe urmă iarăşi i se închideau. Acesta era preţul pe care trebuia să-l plătească plecând în căutarea doamnei doctor Swenson: amintirile. S-a dus în laboratorul din Vogel, deşi îi promisese bărbatului de lângă ea din avion că n-o s-o facă. A mers pe coridorul întunecat până în laboratorul lor întunecat şi a luat de pe biroul lui Anders fotografia cu băieţii Eckman, toţi trei surprinşi într-o criză de râs, care de acum încolo urma să pară desprinsă dintr-o altă viaţă. Poza în care micuţii erau atât de incandescenţi, încât păreau să lumineze puţin camera întunecată, era în mâna ei când uşa s-a deschis încă o dată. Ce uitase Anders de data asta? Portofelul? Cheile? Nu conta. Ea voia doar ca el să se întoarcă.

— Haide, Mari, a zis tatăl ei. E timpul să plecăm.

Totul era atât de minunat, încât Marina a fost pe punctul să izbucnească în hohote de râs. Fireşte că acum el era acolo, fireşte. Exista o parte a visului de care nu-şi aducea aminte după ce se trezea din somn – partea aceasta – când tatăl ei intră în cameră şi o strigă pe nume. Partea când stau puţin împreună, doar ei doi, înainte ca lucrurile să o ia razna. Felul în care se terminau lucrurile mereu spulbera fericirea autentică de dinainte şi nu aşa ar fi trebuit să se întâmple. Adevărul era mult mai complicat decât atât. Era compus din suferinţă şi din mari

recompense, iar ea ar fi trebuit să şi-l amintească pe tot.

— Mă uitam la fotografia asta, a spus ea şi i-a întins-o. Uite ce băieţi chipeşi, nu?

Tatăl ei a dat din cap. Arăta bine în tunica asta galbenă şi cu pantalonii călcaţi. Părea într-o formă bună, odihnit, iar o curea împletită îi înfăşură talia zveltă. Marina nu se mai gândise la asta, dar acum păreau să aibă aceeaşi vârstă. Înţelegea că rolul timpului era să avanseze, dar ea ar fi fost încântată să rămână exact în acel moment.

— Deci eşti gata?

— Sunt gata, a spus ea.

— Bine, atunci, ţine-te de mine.

El a deschis uşa şi au ieşit pe holul pustiu din Vogel. A urmat un moment de tihnă încântătoare, iar Marina a încercat să se bucure de el, deşi înţelegea că n-o să dureze. Una câte una uşile s-au deschis, iar colegii ei au venit să-i cunoască tatăl, să-i strângă mâna, iar din spatele lor au apărut indienii, din ce în ce mai mulţi, până când a avut impresia că întregul oraş Calcutta se scurgea pe lângă ei, ridicându-şi vocea peste hărmălaia celorlalte conversaţii dintre oameni.

— Ştiu unde e scara, i-a şoptit Marina la ureche. Putem să mergem acolo.

Tatăl ei n-a putut s-o audă, pur şi simplu era prea mare gălăgie. Şi-au continuat drumul ţinându-se unul de celălalt cât timp au putut.

Trei

În clipa când a păşit în adierea înăbuşită a aerului condiţionat tropical, Marina şi-a simţit mirosul de lână jilavă. Şi-a scos pardesiul subţire, apoi a deschis fermoarul puloverului de dedesubt şi le-a înghesuit pe amândouă în bagajul de mână, unde nu prea încăpeau, pe când toate insectele din Amazon şi-au ridicat capetele de pe frunzele pe care le mestecau şi şi-au răsucit câte o antenă

mlădioasă în direcţia ei. Era o farfurie cu antreuri, o coadă la bufet, o femeie îmbrăcată cu haine de primăvară nordică. Marina i-a dat paşaportul bărbatului de la ghişeu, pe a cărui cămaşă existau toate insignele şi ecusoanele tipice profesiei lui. El a studiat cu mare atenţie fotografia şi chipul ei. Când a întrebat-o, ea i-a spus că vizita Brazilia în scop profesional. Deşi plănuise să răspundă *două săptămâni* la întrebarea „Cât timp veţi sta aici?”, s-a răzgândit când a deschis gura să vorbească.

— Trei săptămâni, a spus ea, iar bărbatul a ştampilat o pagină goală din carnetul plin de pagini goale.

Marina şi-a făcut loc în aglomeraţia din jurul benzii pentru bagaje şi a urmărit cu privirea cum trecea şuvoiul de obiecte împachetate. Nişte valize uriaşe puse unele peste altele, aidoma unor saci cu nisip care ar fi putut stăvili o maree. Marina a aşteptat, uitându-se după bagajele ei fără pretenţii, abătându-şi privirea doar când a ajutat un necunoscut să pună pe jos un cufăr. S-a gândit la Calcutta, la nebunia din jurul benzii pentru bagaje, care îţi dădea doar o slabă idee despre nebunia de pe străzile din oraş. Ea, împreună cu mama şi tatăl ei erau singuri prin mulţimea uriaşă, iar tatăl ei le dădea la o parte din calea tinerilor care împingeau cărucioare. Bunici înfăşurate în sari-uri păzeau bagajele familiei, şezând pe ele, fermoarele genţilor părând pe punctul să cedeze, în pofida curelelor exterioare. Marina a scuturat din cap pentru a-şi scoate din minte imaginea şi a încercat să fie atentă la scena din faţa ochilor ei. A încercat să nu-şi piardă speranţa, pe măsură ce locul se golea: valizele, oamenii din mulţime au dispărut unul câte unul. O pereche de ochelari de înot pentru copii a rămas pe bandă, iar ea i-a urmărit cu privirea cum au trecut de multe ori pe lângă ea. Şi-a conceput în minte o listă cu lucrurile pe care o persoană mai inteligentă le-ar fi pus în bagajul de mână: dicţionarul, punguţa cu telefonul, Lariamul care era într-un coş de

gunoi din Minneapolis – aeroportul St. Paul.

Nefericiţii care se înghesuiau în biroul de bagaje pierdute se împingeau în mormanele de valize pe care nu le luase nimeni şi laolaltă ridicaseră temperatura din mica încăpere cu vreo nouă grade peste zăpuşeala din imensul spaţiu destinat benzilor pentru bagaje. Pe birou era un mic ventilator negru din metal, care agita inutil aerul pe jumătate de metru pătrat. Unul câte unul, se apropiau de fata de la ghişeu şi vorbeau într-o portugheză precipitată cu ea. Când a venit rândul Marinei, ea i-a dat biletul şi adresa hotelului, fără a rosti un cuvânt, iar fata, care avea o mare experienţă cu asemenea situaţii, a împins spre ea o foaie plastifiată cu diferite poze de bagaje. Marina a atins valiza care semăna cel mai mult cu a ei. Imprimanta a tipărit automat o foaie pe care fata i-a dat-o Marinei, încercuind un număr de telefon şi o serie de identificare.

Marina a trecut prin controlul de securitate şi prin vamă, apoi a păşit în salonul plin de oamenii care priveau în spatele ei. Fetiţele stăteau pe vârfuri şi îşi fluturau mâinile. Şoferii de taxiuri încercau să te înşele, tocmindu-se pentru plata curselor, directori de croaziere şi călăuze pentru excursii pe Amazon îşi mânau clienţii în grupuri. Un amestec de magazine ieftine şi de chioşcuri pentru schimbat bani încercau să atragă atenţia prin culorile vii şi luminile cât mai puternice, iar fix în mijlocul tuturor stătea un bărbat îmbrăcat cu un costum de culoare închisă, care ţinea un afiş cu două cuvinte scrise ordonat:

Marina Singh.

Marina fusese atât de sigură că este singură pe lume, încât, la vederea numelui ei scris corect (atât de rar se mai obosea vreo persoană să adauge acel „h „la sfârşit) cu o cariocă neagră şi groasă, s-a oprit. Bărbatul care ţinea afişul părea să observe totul şi, deşi erau cel puţin cinci sute de oameni dintre care ar fi putut alege pe altcineva, el s-a răsucit imediat spre ea.

— Doamna doctor Singh? a întrebat el.

Era destul de departe de ea. Ea nu şi-a auzit numele, ci doar i-a văzut buzele mişcându-se şi a încuviinţat din cap. El s-a dus până la ea, iar oceanul de făpturi s-a despicat cu uşurinţă în jurul său. I-a întins mâna.

— Eu sunt Milton.

— Milton, a spus ea.

A fost nevoită să-şi spună în sinea ei că nu era cazul să-l îmbrăţişeze.

— Aţi întârziat. Mi-am făcut griji din pricina dumneavoastră.

Şi părea îngrijorat. Ochii lui i-au scrutat pe ai ei, căutând un semn că lucrurile nu merseseră bine.

— Mi-au pierdut bagajele. A trebuit să mă duc la ghişeul de bagaje pierdute. Să fiu sinceră, n-am ştiut că o să mă aştepte cineva.

— N-aveţi bagaje? a întrebat Milton.

— Am un pardesiu.

A bătut uşurel în pardesiu şi a văzut că o mânecă aproape că mătura podeaua. A împins-o la loc în bagajul de mână.

Pe chipul lui ea a văzut o expresie de supărare, părea să considere pierderea bagajului responsabilitatea lui.

— Veniţi cu mine.

I-a luat de la ea mica valiză şi şi-a pus cu multă blândeţe mâna pe partea superioară a braţului ei, conducând-o câţiva paşi înspre mulţime.

— Am completat toate formularele, a spus ea.

El a clătinat din cap.

— Trebuie să ne ducem iarăşi acolo.

— Dar nu putem să trecem iarăşi prin controlul de securitate.

Ca să treacă din nou printr-o poartă a controlului de securitate, vizibil marcată pentru a indica faptul că se putea trece prin ea într-o singură direcţie, pentru ea ar fi

însemnat să se întoarcă în timp, dar Milton şi-a pus o mână pe umărul unui ofiţer de securitate. S-a aplecat puţin înspre el şi i-a şoptit ceva bărbatului cu puşcă, iar bărbatul cu puşcă a ridicat o mână pentru a-i opri pe oamenii care se scurgeau spre ieşire, ca să le permită lui Milton şi Marinei să treacă. Ei au mers contra curentului, trecând prin vamă, unde un bărbat îmbrăcat în uniformă avea două mâini vârâte adânc în poşeta unei femei. I-a întins mâna lui Milton, iar Milton i-a strâns-o, trecând pe lângă el.

— Am nevoie de formularul dumneavoastră, i-a spus Milton Marinei, iar ea i l-a dat. Deja ajunseseră lângă banda pentru bagaje. Au păşit în biroul de bagaje pierdute, unde acum se înghesuiau mai mulţi oameni care rămăseseră fără bagaje în zborurile care aterizaseră mai târziu decât al ei. Se împingeau unii în alţii, furioşi şi trişti, crezând că doar ei păţiseră un asemenea lucru.

Fata de la ghişeu i-a văzut sau, mai bine zis, i-a sesizat de îndată ce au intrat pe uşă şi a ridicat capul.

— Milton, a spus ea, zâmbind, apoi a început să vorbească într-o portugheză precipitată.

Marina a izbutit să priceapă primele cuvinte, însă pe urmă a pierdut şirul. *Isso e un sonho.* Fata le-a făcut semn să treacă în faţă, unde ea şi Milton au început o conversaţie animată. Când un bărbat care aşteptase mai mult de o oră să fie băgat în seamă a protestat, fata a plescăit din limbă şi l-a redus la tăcere. Milton i-a dat formularul scos la imprimantă, iar ea a citit raportul de parcă ar fi fost un document plin de mistere palpitante şi nu ar fi fost scris chiar de ea însăşi, apoi a oftat lung. Milton a scos din portofel o carte de vizită şi a înfăşurat-o rapid cu o bancnotă, vorbind întruna. Fata a luat-o, iar el i-a sărutat vârfurile degetelor. Ea a râs şi i-a zis ceva Marinei, poate ceva şocant. Marina s-a uitat la ea ca viţelul la poarta nouă.

Aerul de afară era atât de dens, încât ai fi putut să-l

muşti sau să-l mesteci. Plămânii Marinei nu mai absorbiseră niciodată atât de mult oxigen, atât de multă umezeală. Cu fiecare inhalare, simţea că în corpul ei ajungeau particule nevăzute de vegetaţie, spori minusculi care-şi făceau culcuş printre cilii celulelor ei şi-şi înfigeau rădăcinile acolo. O insectă a zburat pe lângă urechea ei, emiţând un sunet atât de strident, încât Marina şi-a smucit capul în spate de parcă ar fi înţepat-o. Altă insectă a muşcat-o de obraz exact când şi-a ridicat mâna ca s-o alunge pe prima. Nu erau în junglă, erau într-o parcare. Preţ de o clipă un fulger mut a luminat un strat de nori primejdioşi, aflaţi la câţiva kilometri spre sud, şi pe urmă, la fel de brusc, i-a lăsat în beznă.

— Aveţi tot ce vă trebuie în valijoara aia? a întrebat Milton cu o undă de speranţă în voce.

Marina a clătinat din cap.

— Cărţi, a zis ea, un pardesiu.

Manualul telefonului pe care-l pierduse. O pernă de pus în jurul gâtului ca să poţi dormi în avion. Un volum din *Aripile porumbiţei*[3] pe care şi-l luase cu ea pentru că i se păruse suficient de lung încât să-i ajungă pe parcursul întregii călătorii. Un număr din *New England Journal of Medicine,* care conţinea un capitol din lucrarea doamnei doctor Swenson: „Endocrinologia reproductivă a populaţiei lakashi".

— Atunci trebuie să facem rost de nişte lucruri în seara asta, a spus el.

Cumnatul lui avea un magazin în oraş. Milton şi-a scos telefonul mobil, a asigurat-o că cumnatul era dispus să vină cu cheile, deşi era târziu, nicio problemă, iar Marina, care avea mare nevoie de o periuţă de dinţi, a acceptat.

Milton conducea maşina cu grijă, evitând gropile care puteau fi ocolite. Trecea cu prudenţă prin cele care

3 Roman de Henry James.

nu puteau fi ocolite. Oamenii se îngrămădeau la colţurile străzilor pline de maşini, aşteptând lumina semaforului pentru a le traversa, dar când culoarea se schimba, ei rămâneau în continuare pe loc. Fete îmbrăcate de discotecă îi îmbrânceau pe trecători pe lângă zidurile acoperite de reclame improvizate. O bătrână mătura gunoaie în mijlocul unei intersecţii. Marina se uita la toate acestea, gândindu-se la Anders, întrebându-se dacă văzuse aceiaşi oameni în seara când ajunsese acolo. Nu credea că în Manaus lucrurile se schimbau prea mult de la o seară la alta.

— L-aţi dus cu maşina pe domnul doctor Eckman? a întrebat Marina.

— Eckman? a zis Milton, de parcă ar fi fost un obiect căruia nu ştia cum să-i spună în limba engleză.

— Anders Eckman. A ajuns aici imediat după Crăciun. Lucrăm la aceeaşi companie.

Milton a clătinat din cap.

— Vin mulţi doctori de la voi în Brazilia?

Fix trei, s-a gândit Marina şi apoi a spus:

— Nu chiar.

Bineînţeles că nimănui nu i-ar fi trecut prin cap să-i trimită lui Anders o maşină cu şofer. Anders probabil îşi luase bagajele şi le dusese în staţia de taxiuri, îşi deschisese ghidul de conversaţie în portugheză şi repetase propoziţia „Cât costă drumul până la hotel? „Marina s-a gândit la cât de aproape de el se simţea aici. Şi l-a imaginat stând în picioare în aeroport, ţintuit locului pe acelaşi asfalt de afară. Îi despărţeau doar câteva luni, unul dintre ei ieşea pe uşa din spate, pe când celălalt intra prin faţă. Atunci pe Marina a fulgerat-o o nouă idee.

— Dar o femeie pe nume doamna doctor Swenson, pe ea aţi dus-o cu maşina?

— Desigur, doamna doctor Swenson. E o clientă fidelă. Lucraţi împreună cu doamna doctor Swenson?

Atunci Marina şi-a îndreptat umerii şi imediat a simţit cum centura de siguranţă o ţine pe loc. Deşi Vogel nu catadicsise să angajeze un şofer pentru Anders, cu siguranţă că găsiseră unul pentru doamna doctor Swenson sau, dacă nu, oricum Swenson şi-ar fi găsit singură pe cineva. O maşină la fel de curată ca asta, un şofer la fel de competent.

— Ştiţi unde locuieşte?

— Da, în Manaus. Nu-i departe de hotelul dumneavoastră. Dar doamna doctor Swenson vine foarte rar în Manaus. Lucrează în junglă. Milton a oprit maşina, iar Marina l-a văzut că aruncă o privire în oglinda retrovizoare. O cunoaşteţi, nu? N-ar fi trebuit să vorbească despre oamenii pe care îi ducea cu maşina. N-ar fi trebuit să vorbească despre doamna doctor Swenson.

— Mi-a fost profesoară în facultate, a zis Marina, dezvăluindu-i cu atâta uşurinţă informaţia, încât părea o minciună. Cu mulţi ani în urmă. Acum lucrăm pentru aceeaşi companie. Am venit aici ca s-o găsesc. Compania noastră m-a trimis să discut cu ea despre proiectul la care lucrează.

— Deci ştiţi despre ce e vorba, a spus Milton cu un sentiment de uşurare în voce.

— Am adresa ei din oraş, dar nimeni nu ştie unde lucrează. Doamna doctor Swenson nu vrea să folosească un telefon mobil.

— Mă sună de la un telefon cu plată de la docuri, când vine în oraş.

— Şi nu contează dacă sunteţi ocupat cu altcineva…

Vorbea din propria-i experienţă.

Atunci Milton a încuviinţat din cap, fără a-şi întoarce privirea.

— Nu anunţă niciodată când vine sau când pleacă. Uneori trec luni întregi fără să plece din junglă. Eu am crescut în Manaus. Nu mi-aş dori să stau atâta vreme în

junglă.

— Pe doamna doctor Swenson n-o deranjează nimic, a zis Marina.

— Nu, a spus Milton, dar, după ce a reflectat puţin, a adăugat: o deranjează doar dacă n-o aşteaptă nimeni la docuri.

Milton a mai luat câteva curbe, ducând-o într-o parte a oraşului unde oamenii mergeau pe străzi certându-se sau ţinându-se de mâini, fără să le pese că era noapte şi că nu se petrecea nimic prin preajmă. În faţa lor, un bărbat şedea pe o treaptă joasă de beton, iar Milton a oprit maşina lângă el. Imediat bărbatul s-a ridicat în picioare şi i-a deschis portiera Marinei. Era înalt şi slab, purta o cămaşă roz din bumbac, în care ar mai fi încăput încă unul ca el. I-a salutat într-o portugheză pripită. Evident nu-i convenea că ieşise din casă la o oră atât de târzie.

— *Negocio e negocio*[4]*,* a zis Milton, oprind motorul maşinii.

L-a prezentat Marinei pe cumnatul lui, Rodrigo, pe când acesta a luat-o de mână pentru a o ajuta să coboare din maşină.

Rodrigo i-a spus ceva lui Milton când a descuiat uşa. Pe urmă Milton a aprins lumina. Înăuntru mirosea a rumeguş. S-a asigurat că încuiase uşa în urma lor. Rodrigo a stins lumina, iar Milton a aprins-o din nou. Rodrigo şi-a acoperit ochii cu mâinile, de parcă ar fi vrut să rămână în întuneric, în acelaşi timp vorbind precipitat într-o limbă pe care Marina n-o ştia. Ea a clipit, cu pupilele dilatate şi oarbe, apoi inundate de lumina electrică. Magazinul era doar un cub mare, cu duşumeaua din scânduri şi burduşit cu toate produsele imaginabile: conserve cu mâncare, haine, pastile, ochelari de soare, cărţi poştale, saci cu seminţe, săpun de rufe. Culorile cutiilor şi sticlelor care urcau până la tavanul înalt au ameţit-o. Subiectul certei

4 Afacerile sunt afaceri.

dintre cei doi bărbaţi era limpede pentru ea, deşi nu înţelegea cuvintele. Aprindeau şi stingeau lumina pe rând, iar ea era nevoită să se descurce repede în momentele când putea să vadă. A luat o periuţă de dinţi roşie, un deodorant, pastă de dinţi, şampon, insecticid, cremă de protecţie solară, două cămăşi din bumbac, tricouri, o pălărie de pai. Şi-a pus o pereche de pantaloni peste talie, apoi i-a pus pe tejghea. Valiza putea să ajungă a doua zi dimineaţă, dar la fel de bine ar fi fost posibil să n-o mai vadă niciodată. A luat o pungă cu lenjerie intimă şi apoi un pumn de elastice pentru prins părul.

— Deci când aţi văzut-o ultima oară pe doamna doctor Swenson? a întrebat Marina.

— *Dr Singh conhece o dr Swenson*[5]*,* i-a zis Milton cumnatului său.

Marina a auzit ambele nume. Făcând un gest care ei i s-a părut cu precădere indian, Rodrigo şi-a dus palmele lipite în faţa buzelor, apoi şi-a înclinat uşor capul.

— E o clientă minunată, a zis Milton. Cumpără de aici toate proviziile pentru tabăra ei. E impresionant s-o vezi când intră în magazin. Stă fix în mijloc, acolo unde sunteţi dumneavoastră, şi arată cu degetul spre lucrurile pe care le vrea, iar Rodrigo i le aduce. Şi n-are nicio listă. Fascinant.

— *Muito decisivo,* a spus Rodrigo. *Muito rapido*[6]*.*

— Mai demult venea după provizii unul dintre ceilalţi doctori. Doamna doctor Swenson era prea absorbită de medicamentul la care lucrează, aşa că trimitea pe altcineva în oraş, apoi, peste două zile, îmi dădea un telefon de la docuri. Spunea că nu-i adusese destule lucruri sau nu le nimerise pe cele de care avea nevoie. Până la urmă mi-a zis că nu făcea decât să piardă vremea trimiţând pe altcineva. Uneori îl trimite pe Easter cu un

5 Dr. Singh o cunoaşte pe dr. Swenson.
6 Foarte hotărat. Foarte rapid.

bilet, dacă are nevoie de vreun obiect special, dar asta nu se întâmplă prea des. N-ar putea să facă toate cumpărăturile de unul singur.

Rodrigo n-a fost de acord cu el. Milton l-a ignorat.

— Rodrigo o cunoaşte bine acum. Comandă anumite lucruri special pentru ea.

— Ceilalţi doctori? a întrebat Marina.

A auzit voci de afară, apoi cum cineva scutura clanţa uşii şi lovea cu palma în geam. Mulţimea voia să intre în magazin.

— N-a trecut nicio lună de când a fost aici. Milton s-a uitat la Rodrigo, apoi a întrebat în portugheză. *Um mes*[7] Rodrigo a încuviinţat din cap. Nu-i o veste bună pentru dumneavoastră, a zis Milton. Din câte ştiu, vine cam la trei luni.

Marina şi-a închipuit cum ar fi să petreacă trei luni în oraşul acesta, pe care încă nu-l văzuse ziua, purtând hainele acestea şi memorând manualul telefonului mobil pierdut. Dacă lucrurile ar fi stat aşa, şi-ar fi cumpărat o barcă şi s-ar fi dus singură pe râu. A întrebat dacă exista vreo persoană care să ştie cum să dea de ea.

Milton şi-a balansat capul dintr-o parte într-alta, de parcă şi-ar fi cântărit gândurile.

— Doar Bovenderii pot şti, dar nu prea cred asta.

— *Dr Swenson nao Ihes dina nada?* a spus Rodrigo.[8]

Era în stare să înţeleagă o conversaţie în engleză, dar nu putea să vorbească. A scos de undeva o mică umbrelă şi o pelerină impermeabilă cu glugă, pe care a împăturit-o şi a pus-o într-un sac de plastic. I le-a dat Marinei şi a încuviinţat din cap spre ea, cu o seriozitate care-i sugera să le adauge printre cumpărături.

— Mai ai vreo idee? l-a întrebat Milton pe cumnatul lui în limba engleză.

---

7 O lună.

8 Dr. Swenson nu le spune nimic.

— Bovenderii, a zis Marina.

— Sunt cuplul de tineri care locuiesc la ea în apartament. Cu siguranţă c-o să-i cunoaşteţi. E greu să nu-i remarci. Le place să călătorească. Milton a închis ochii. Care-i cuvântul?

— *Boemio,* a zis Rodrigo pe un ton dezaprobator.

Milton şi-a deschis ochii.

— Sunt doi tineri boemi.

Rodrigo făcea o listă cu toate cumpărăturile Marinei, notând preţurile cu un creion. Ea şi-a pus un şlap galben pe talpa pantofului, apoi l-a pus la loc şi a probat altul. A luat o cartelă de telefon mobil. Anders probabil că îi găsise repede pe Bovenderi, căci locuiau în apartamentul doamnei doctor Swenson. El avea adresa unde i se trimiteau prin poştă scrisorile, probabil ca mai întâi se dusese acolo. În magazin se auzea un ţăcănit neregulat, lovituri uşoare care nu veneau dinspre oamenii care încercau pe rând să deschidă uşa cu forţa. Suna ca şi cum cineva ar fi izbit tejgheaua cu partea laterală a unui ceas de mână. S-a uitat în sus, spre tavan, şi a văzut câteva insecte cu carapace, care se pocneau de tuburile de neon. Din locul unde stătea, insectele păreau să nu aibă aripi.

— *Estoque*[9] a strigat Milton, adresându-se oamenilor care se adunaseră de cealaltă parte a geamului.

A continuat să ţipe la ei în portugheză. Rodrigo a stins iarăşi lumina. În întuneric, el i-a pus toate cumpărăturile în pungi din plastic subţire.

— Ce vor? a întrebat Marina.

Milton s-a răsucit şi s-a uitat la ea.

— Nu vor nimic, a spus el, subliniind că nu erau în aceeaşi situaţie cu ei. Aşa îşi petrec ei noaptea.

Când până la urmă Rodrigo a deschis uşa pentru ca Milton şi Marina să poată ieşi din magazin, a reieşit că mulţimea nu era la fel de mare precum păruse prin geam,

9 Prea mult.

poate douăzeci de oameni, iar unii dintre ei erau copii. Păreau stingheri aşa, stând în mijlocul străzii largi, de parcă nu avuseseră niciodată destulă energie ca să intre în magazin. Totuşi aşteptaseră ca să-şi exprime dezamăgirea, lucru pe care l-au şi făcut fără prea multă convingere.

Când Rodrigo i-a deschis portiera Marinei, ea şi-a dat brusc seama că nu plătise pentru nimic. Pungile uşoare ca o pană, care conţineau tot ce cumpărase, erau înfăşurate în jurul degetelor ei, iar ea i-a ridicat spre cei doi bărbaţi.

— N-am plătit, i-a spus lui Milton.

Membrii grupului care între timp se micşorase, cei care încă nu plecaseră alene spre casă, s-au aplecat spre Marina, sperând să-şi dea seama ce se afla în pungile ei.

El a clătinat din cap.

— Totul intră în cont, nu?

— Contul cui?

— Al companiei Vogel, a zis Rodrigo.

A vârât o mână într-una dintre pungi şi i-a arătat copia notei de plată, o listă tipărită ordonat cu toate obiectele pe care ea le cumpărase.

Marina a încercat să spună ceva, apoi a lăsat-o baltă. Deşi ei i se părea ciudat că un magazin general din Manaus trimite factura direct unei companii farmaceutice americane, celor doi bărbaţi nu li se părea ciudat. Le-a mulţumit amândurora şi i-a spus noapte bună lui Rodrigo, care, cu ajutorul lui Milton ca translator, i-a urat să-şi primească înapoi bagajele pierdute. Pentru că el îi deschisese portiera din spate, ea a stat acolo pe scurtul drum spre hotel. Când au ajuns la destinaţie, Milton i-a luat micul bagaj şi a condus-o înăuntru.

Avea o cameră la Hotel Indira. Era evident că persoana care i-o rezervase nu ştiuse prea multe despre hotel şi probabil nu avusese intenţia să-i facă o farsă. Deşi avea o faţadă grandioasă, înăuntru erau o mulţime de palmieri şi de canapele cafenii ponosite, care se prăbuşeau

unele în altele, de parcă rezistaseră cât fuseseră în stare şi apoi renunţaseră. Milton a cazat-o şi apoi a venit la ea pentru a-i da cheia. I-a urat cordial să aibă o noapte bună, iar pe urmă a lăsat-o acolo, după ce şi-a încercuit numărul de telefon pe cartea de vizită. Ea şi-a dat seama că, dacă n-ar fi fost Milton, probabil ar fi dormit pe un scaun din aeroport şi apoi şi-ar fi luat bilet pentru zborul de dimineaţă spre Miami. Chiar şi când a ajuns în cameră şi şi-a agăţat haina pe o bară de metal care fusese prinsă pe un perete gol, se gândea la acel zbor. S-a aşezat pe marginea patului şi a scos o pereche de ochelari pentru citit de pe fundul poşetei, pentru a vedea seria interminabilă de numere microscopice de pe cartela de telefon pe care o cumpărase din magazinul lui Rodrigo. Printr-o minune, nu era decât cu o oră mai devreme decât în Eden Prairie. După un drum atât de lung, nu era decât la o oră distanţă de casă. Domnul Fox a răspuns după al doilea ţârâit.

— Am ajuns, a spus ea.

— Bine, a zis el. Bine. El şi-a dres vocea, iar ea a auzit foşnete prin telefon. S-a întrebat dacă nu cumva l-a trezit din somn. Credeam că o să suni mai devreme. Ai mâncat?

Marina s-a gândit puţin. Probabil că mâncase ceva în avion, dar nu-şi putea aduce aminte.

— Mi-au pierdut valiza. Sunt sigură că o să mi-o aducă mâine, dar voiam să ştii că n-am telefonul.

— Ţi-ai pus telefonul în valiză? a întrebat el.

— Da, l-am pus în valiză.

Domnul Fox a rămas tăcut preţ de o clipă.

— În ziua de azi le găsesc de fiecare dată. De obicei le aduc la hotel în toiul nopţii. Sună la recepţie mâine, când te trezeşti. Pun pariu că o să fie acolo.

— Şoferul m-a dus să-mi cumpăr câteva lucruri. Măcar acum am periuţă de dinţi. Apropo, mulţumesc.

— Pentru periuţă?

— Pentru Milton, şoferul.

Şi-a pus mâna pe receptor şi a căscat.

— Mă bucur că te ajută. Îmi pare rău că nu te pot ajuta eu mai mult.

Ea a încuviinţat din cap, deşi convorbirea nu i se părea cine ştie ce. Poate că ar fi trebuit să aştepte până mâine ca să sune. Draperiile erau trase, dezvelind fereastra, iar ea a privit oraşul, oceanul infinit de lumini minuscule. În întuneric, atât de departe, ar fi putut să se afle oriunde. Şi-a închis ochii.

— Marina? a făcut el.

— Îmi pare rău, a zis ea, cred că aţipesc.

— Du-te la culcare. Vorbim mâine.

— Asta dacă primesc telefonul, a spus ea, apoi şi-a adus aminte. Sau mă poţi suna la hotel.

— Asta o să fac, a zis el. Acum încearcă să dormi.

— O să-ţi trimit o scrisoare, a spus ea.

Nu şi-a amintit să fi pus receptorul în furcă.

Manaus era dificil de apreciat. Adăpostea turişti, călători şi comercianţi, care, în acest oraş convenabil, erau scutiţi de toate taxele de import. Toţi ori coborau din vreo ambarcaţiune, ori se urcau în vreuna, aşa că străzile erau puse în aşa fel încât tot timpul aveai impresia fie că te îndepărtezi de apă, fie că te apropii de ea. În a treia zi Marina deja izbutise să se orienteze în spaţiu. Dacă îşi dădea seama unde era râul, totul îi devenea foarte clar. S-a dus în piaţă la şase dimineaţa, când lumea ieşea din casă, încercând să facă cât mai multe lucruri cu putinţă înainte ca zăpuşeala cu adevărat devastatoare să se aştearnă peste oraş. Mirosul nenumăraţilor peşti, pui şi hălci de viţei morţi, care păreau la limita putreziciunii în aerul încremenit, a făcut-o să ţină un tricou şifonat peste partea de jos a feţei, dar şi-a luat un răgaz pentru a se opri să se uite la plantele şi la scoarţa de copac de pe o tarabă cu

leacuri, unde capetele de şerpi pluteau în ceea ce Marina spera că e alcool. Un vultur negru de dimensiunea unui curcan se plimba printre tarabe, alături de toţi ceilalţi clienţi, căutând capete de peşte sau măruntaie căzute sub tejghele. Rămăşiţele însângerate erau greu de găsit. Marina a cumpărat două banane cu aromă de mere şi un pateu de la o femeie care le ţinea sub o foaie şifonată de pergament. După aceea s-a dus până la râu ca să se uite la bărci. Şi-a petrecut o mulţime de timp contemplând apa, care avea culoarea ceaiului cu lapte şi era complet opacă până şi când se plimba de-a lungul unui doc, se ghemuia pe vine şi se uita de aproape la râu. Deseori făcea acest lucru. Nu putea să vadă nimic nici măcar la un centimetru sub apă. O aştepta pe doamna doctor Swenson.

Fără doar şi poate că ar fi fost o pierdere de vreme s-o aştepte pe doamna doctor Swenson, dacă ar fi găsit alte lucruri mai bune de făcut. Să-şi aştepte bagajul nu avea cum să-i ocupe tot timpul, deşi Tomo, tânărul recepţioner al hotelului, era amabil şi suna de două ori pe zi la aeroport pentru a se interesa de el. De asemenea, îi mai aştepta şi pe soţii Bovender. Marina avea adresa apartamentului doamnei doctor Swenson, aşa încât le scria în fiecare zi, punând ambele nume, Bovender şi Swenson, pe plic şi tipărind atât rugămintea de a fi contactată, precum şi informaţiile despre hotelul unde stătea. Din câte-şi putea da seama, văzând arhitectura clădirii, cartierul unde se afla şi holul de la intrare frumos mobilat, unde îşi lăsa scrisorile în fiecare dimineaţă, era una dintre cele mai scumpe locuinţe din oraş. Se întreba cât de mulţi bani plătea compania Vogel pentru a deţine o locuinţă temporară în Brazilia, unde stăteau doar doi indivizi boemi, care nu păreau să petreacă prea mult timp pe acasă. Bineînţeles, era posibil ca cuplul de boemi să fi plecat de acolo. În fond, i se spusese despre ei că le plăcea să călătorească, iar acesta, fără doar şi poate, era un oraş

unde oamenii care aveau unde să se ducă n-ar fi vrut să rămână prea multă vreme. A dat încă o dată din cap spre portarul care primea mereu plicul cu un zâmbet larg pe chip, înclinându-şi adânc şi energic capul.

— Familia Bovender, a spus ea sugestiv.

— Familia Bovender! a replicat el.

Ea a hotărât ca în acea după-amiază să înjghebe un mesaj în portugheză, pe care să i-l dea a doua zi. Era mai bine dacă le explica atât portarului, cât şi celor doi Bovender ce anume voia.

Toate preocupările Marinei – să aştepte lângă râu, să aştepte în faţa clădirii unde se afla apartamentul, să hoinărească prin oraş în speranţa că o va năpădi inspiraţia şi-şi va da seama cum să dea de doamna doctor Swenson – erau întrerupte de ploi, ploi torenţiale furioase, care păreau să apară din senin şi preschimbau străzile în râuri învolburate, care-ţi ajungeau până la gleznă. Oamenii plecau alene din spaţiile deschise şi se lipeau cu spatele de pereţii clădirilor, înghesuindu-se sub diverse streşini, aşteptând să treacă furtuna. De mai multe ori pe zi simţea recunoştinţă pentru Rodrigo, care o obligase să ia de la el pelerina impermeabilă.

Bineînţeles că uneori nici pelerina şi nici copertinele nu făceau faţă ploii, iar Marina alerga în şlapi până la hotel, fiecare strop înţepându-i pielea aidoma unei viespi. Substanţele din crema de protecţie solară se amestecau cu dietiltoluamidul din insecticid, iar când încerca să-şi şteargă apa de pe faţă, o usturau ochii atât de tare, încât aproape că orbea. Când ajungea înapoi la hotel, făcea un duş, trăgea un pui de somn, se străduia să citească din romanul lui James, iar când se sătura de el, studia endocrinologia reproductivă a populaţiei lakashi.

După cum Anders încercase să-i explice pe vremea când n-avea niciun chef să-l asculte, lakashi erau un trib izolat din Amazon, în care femeile se pare că năşteau

bebeluşi sănătoşi chiar şi după şaptezeci de ani. Fireşte, nu se putea evalua corect din punct de vedere ştiinţific vârsta femeilor. Totuşi faptul era incontestabil: femeile bătrâne năşteau copii. Populaţia lakashi se reproducea la o vârstă cu treizeci de ani mai mare decât a femeilor din triburile vecine. Familii de cinci generaţii erau un lucru obişnuit acolo şi, în afară de ceea ce probabil s-ar fi putut numi o oboseală crescândă, toţi păreau să aibă aceleaşi probleme de sănătate ca şi ceilalţi băştinaşi. Defecte din naştere, retard mental, probleme ale oaselor, dinţi, vedere, înălţime, greutate, toate erau medii şi la mame, şi la copii comparativ cu membrii triburilor vecine, conform unui studiu care se desfășurase vreme de treizeci şi cinci de ani.

Marina s-a răsucit, întinzându-se pe spate, şi şi-a ridicat revista deasupra capului. *Un studiu care s-a desfăşurat vreme de treizeci şi cinci de ani?* Asta însemna că, din câte ştia ea, pe când doamna doctor Swenson preda cu normă întreagă la Hopkins, mai studia şi populaţia lakashi din Brazilia? Bineînţeles, cine ştie ce făcea la sfârşit de săptămână, în vacanţele de primăvară sau de Ziua Recunoştinţei? E posibil ca în toţi acei ani ea să fi călătorit cu avionul până în Manaus şi să-şi fi închiriat o barcă care s-o fi dus pe afluenţii râului Rio Negro. Dacă ar fi fost vorba de altcineva, Marina ar fi fost convinsă că articolul nu era decât o minciună ambiţioasă, dar doamna doctor Swenson avusese întotdeauna o energie inepuizabilă, care sfida orice percepţie umană. Dacă Marinei i-ar fi spus cineva că, pe când ea îşi făcea vizitele la spitalul din Baltimore, împletindu-se pe jumătate adormită, doamna doctor Swenson zbura noaptea cu avionul spre Brazilia pentru a culege date, ea ar fi fost impresionată, dar nu uluită. De fapt, chiar în articolul pe care-l citea acum era inclusă o cercetare dintr-o dizertaţie pentru care primise titlul de doctor în etnobotanică la

Harvard. Se părea că existau multe lucruri despre doamna doctor Swenson pe care Marina nu le ştia.

Când începea să plouă cu găleata prea brusc, iar ea era prea departe de hotel ca să fugă într-acolo, Marina intra în câte o cafenea cu internet şi plătea cinci dolari pentru a căuta informaţii despre doamna doctor Swenson sau despre tribul ei, dar, pe când şedea acolo, străduindu-se să nu ude tastatura cu părul şiroind, a descoperit că nu existau decât foarte puţine informaţii. Când căutai pe Google numele Annick Swenson, dădeai peste descrieri ale cursurilor, prelegeri la conferinţe medicale, articole – mai ales despre chirurgia ginecologică – mai multe mesaje plictisitoare ale unor studenţi la medicină, care se plângeau că cursul doamnei doctor Swenson – şi probabil toate cursurile la care asistau – era îngrozitor de greu. Majoritatea referirilor la populaţia lakashi citau articolul din *New England journal of medicine,* deşi numele mai apărea şi alături de cel al vestitului etnobotanist de la Harvard Martin Rapp, care interacţionase prima oară cu tribul când recoltase eşantioane de plante, în 1960. Interesul lui pentru această populaţie părea insignifiant, căci scrisese doar despre ce ciuperci preferă sau nu să consume lakashi. Exista o singură fotografie cu el, un bărbat foarte slab şi bronzat, cu părul deschis la culoare şi un nas drept englezesc, care se înălţa la un cap deasupra băştinaşilor aflaţi de o parte şi de alta. Toţi ţineau ciuperci în mână. Marina a studiat cu atenţie tot ce a reuşit să afle despre doctorul Rapp şi despre lakashi, sperând că descoperă vreun indiciu despre unde i-ar putea găsi, dar cea mai explicită informaţie peste care a dat a fost „bazinul central al Amazonului”. Lăsată în legea ei, doamna doctor Swenson izbutise să ţină cumva internetul departe de proiectul la care lucra.

— Spune-mi că ţi-au găsit valiza, a zis domnul Fox imediat după ce a răspuns la telefon. Într-un fel sau altul,

pe domnul Fox îl interesa mai mult dacă ea reuşise să ia legătura cu bagajul ei, nu cu doamna doctor Swenson sau cu imaginarii Bovenderi.

— Se pare că aeroportul din Manaus are codul MAO. Madridul e MAD. Teoria e că o începe să arate ca D după un anumit număr de valize, aşa că trimit bagajele în Spania.

— O să-ţi trimit prin poştă alt telefon, a spus el. O să ţi-l trimit mâine. Oricum în curând o să ai nevoie de Lariam. Fă o listă cu ce vrei.

— Nu vreau nimic, a zis ea, uitându-se la brăţările de muşcături ale insectelor, care-i înconjurau gleznele şi încheieturile mâinilor, umflături roşii tari, pe care îşi dorea nespus să le zgândărească cu unghiile. N-am nevoie de nimic. În clipa când o să-mi trimiţi alt telefon, o să apară şi valiza mea şi atunci o să am două.

— Şi ce dacă o să ai două? Poţi să i-l dai pe unul dintre ele doamnei doctor Swenson. Poate că are şi ea de dat vreun telefon.

De fapt Marina se bucura că n-are telefon. Îşi începuse rezidenţiatul cu un pager, la care se adăugase un telefon mobil, care mai târziu se transformase într-un Blackberry. În Manaus avea o senzaţie aproape indescriptibilă de libertate, căci hoinărea printr-un oraş straniu, ştiind că nimeni nu putea s-o găsească.

— Apropo de doamna doctor Swenson, am citit despre lakashi.

— Întotdeauna e mai bine să citeşti despre oameni înainte de a-i cunoaşte, a replicat domnul Fox.

— E un articol interesant, dar nu dezvăluie mai nimic despre ei.

— Doamna doctor Swenson nu vrea să dezvăluie nimic despre ei.

— Deci care-i ingredientul secret? Măcar ea ştie care e? Cu siguranţă că lakashi nu ştiu. Nu-mi pasă cât de

primitive sunt femeile astea, dacă o să înţeleagă ce fac ca să rămână fertile până la moarte, atunci o să înceteze s-o mai facă.

Domnul Fox a amuţit de cealaltă parte a firului, iar Marina a aşteptat.

— Ştii şi nu vrei să-mi spui? a întrebat Marina, râzând.

Fără doar şi poate că secretara lui, doamna Dunaway cea foarte sobră, intrase în acea clipă la el în birou şi-l obligase să-şi amâne răspunsul.

— Nu-i vorba că nu vreau, a zis până la urmă domnul Fox.

Marina se relaxase în timpul convorbirii şi se tolănise pe pat, dar un junghi de îndoială a obligat-o să se ridice iarăşi în capul oaselor.

— Ce?

— Există un contract de confidenţialitate…

— Sunt în *Brazilia,* a spus ea. Azi-dimineaţă am găsit în cadă o şopârlă cât un pui de pisică. Nu ştiu unde e doamna doctor Swenson şi nici cum să dau de ea, iar acum spui că n-ai de gând să-mi zici cum rămân fertile femeile lakashi? E nevoie să mai fac ceva ca să-ţi câştig încrederea?

— Marina, Marina, asta n-are nimic de-a face cu tine. E un contract. N-am voie să vorbesc despre asta.

— N-are nimic de-a face cu mine? Atunci de ce sunt aici? Dacă asta n-are nimic de-a face cu mine, atunci vreau tare mult să mă întorc acum acasă.

De fapt nu-i păsa. Nu-i păsa că, pe parcursul vieţii lor, lakashi aveau de 3, 7 ori mai mulţi copii decât ceilalţi brazilieni. N-o interesa unde trăiesc sau dacă erau fericiţi, ori dacă voiau să aibă copiii pe care îi năşteau. Îi păsa – de fapt îi păsa foarte mult – doar de faptul că şeful ei, care teoretic o ceruse în căsătorie şi apoi o trimisese la Ecuator după ce unul dintre angajaţii companiei Vogel murise

acolo, acum refuza să-i împărtăşească o informaţie esenţială despre cercetarea cu pricina.

— Când o să ajung la doamna doctor Swenson şi la toate femeile alea lakashi însărcinate, ar trebui să întorc capul ca să nu văd cum reuşesc aşa ceva? Obişnuiesc să-i omoare pe toţi cei care le descoperă secretul?

Şi pe urmă l-a văzut pe Anders cum stătea în râu, cu mâlul până la glezne, ţinând un singur plic albastru în mână. Dumnezeule, şi-a zis.

— Dumnezeule, n-am vrut să spun asta.

— Mestecă un soi de scoarţă direct de pe copac, a spus domnul Fox.

Pe Marina n-o interesa deloc scoarţa copacilor.

— N-am vrut să spun asta.

— Ştiu, a zis el, dar din voce îi dispăruse orice scânteie şi, după încă vreo două propoziţii, n-au mai avut nimic să-şi spună şi şi-au încheiat convorbirea.

Marina şi-a pus pantofii şi a ieşit iarăşi pe străzi. Ploaia se oprise, iar soarele biciuia cu aceeaşi forţă asfaltul, clădirile, oamenii şi câinii. Nu voia să se ducă nici la râu şi nici la piaţă, aşa că s-a plimbat o vreme prin rond, în umezeala sufocantă, gândindu-se că probabil şi Anders dăduse ocol aceluiaşi rond. Poate că el nu se simţise deznădăjduit când ajunsese aici. Poate că îl încântase să plece în excursii de o zi în junglă pentru a vedea pisări sau să bea cocktail de pisco[10] singur prin baruri. Marina s-a aplecat să se uite la bijuteriile sculptate pe care un grup de băştinaşi le vindea de pe o pătură. A luat o brăţară făcută ori din mărgele pictate netede, ori din seminţe roşii găurite la mijloc. I-a permis femeii de pe pătură să i-o lege pe încheietura mâinii, cu mai multe noduri complicate şi permanente, iar apoi să taie capetele cu dinţii, fără ca buzele să-i atingă pielea. Unul dintre copii, un băiat de

10 Băutură alcoolică asemănătoare rachiului, obţinută prin distilarea strugurilor.

nouă sau zece ani, cu pieptul îngust, a studiat menajeria de animale minuscule care se întindea în faţa ochilor lui, pe urmă a luat un stârc alb de cinci centimetri, cu un peşte minuscul înfipt în cioc, şi i l-a înmânat Marinei. Ea ar fi vrut să-l refuze, dar când l-a ridicat să-l vadă mai bine, s-a gândit că de fapt era frumos, mai frumos decât orice văzuse ea vreodată, aşa că a acceptat să cumpere stârcul şi brăţara cu un pumn de bancnote, despre care a făcut socoteala că însemnau vreo trei dolari americani. Şi-a pus în buzunar mica pasăre şi s-a plimbat pe mai multe alei laterale, încercând să reţină pe unde o cotise. Acum n-avea niciun chef să se rătăcească. Cu cât mergea mai departe, cu atât mai des observa că oamenii nu-i mai aruncau nicio privire. Băieţeii cu mormanele de tricouri şi fluturi extraordinari prinşi cu ace pe carton în rame ieftine din lemn n-o mai urmăreau. Vânzătorii de îngheţată nu mai strigau după ea, nici bărbatul cu mustaţă şi cu câte o maimuţă mică pe fiecare umăr, care ţipa la turişti în portugheză. Cu părul ei negru prins cu o bentiţă sub pălăria pe care o cumpărase, cu hainele ei ieftine şi şlapii, putea să se confunde cu băştinaşii în Manaus, aşa cum nu izbutise niciodată în Minnesota. Aici se uitau la ea şi, văzând o femeie care le părea cunoscută, îşi întorceau privirea. Nu i se adresa nimeni decât salutând-o simplu, iar Marina înţelegea şi încuviinţa din cap în chip de răspuns, apoi îşi vedea de drum. Anders probabil că fusese mereu înconjurat de lume. Avea ochii atât de albaştri şi era atât de înalt, cu pielea aproape luminoasă, la fel de straniu ca zăpada pentru oamenii ăştia. Orice trecător ar fi putut pătrunde cu privirea în Anders mai adânc decât în Rio Negro. Marina s-a gândit la toate zilele de luni, când venea la serviciu vara, după un sfârşit de săptămână în care vâslise pe un lac sau altul împreună cu băieţii, la pielea lui pârjolită de soare, la buzele şi nasul care deja începeau să i se cojească.

— N-ai auzit de cremă de protecţie solară? întreba Marina. Sau de pălării?

— Ţin ascunse asemenea informaţii de bărbaţi.

În acele zile nu purta cravată la serviciu, iar cămaşa lui avea gulerul descheiat. Marina evita să se uite la pielea roşie şi inflamată de pe gâtul lui. Oare cui i se păruse o idee bună să-l trimită pe Anders la Ecuator? Chiar şi pielea ei deja se închisese la culoare. Soarele izbutise să pătrundă pe sub pălării şi creme. Era inevitabil.

După ce Marina a mai cotit-o încă o dată pe o stradă, fără niciun scop, la fel ca toată plimbarea ei, s-a trezit în faţa magazinului lui Rodrigo. De data aceasta, în faţă nu mai era nicio mulţime de oameni şi nimeni nu se mai uita înăuntru prin geam. Sub lumina zilei nu mai părea să atragă atât de mult atenţia. Strada era pustie, niciun om, nicio maşină. De fapt, când a intrat în magazin, cu intenţia să-l salute şi să-şi cumpere o sticlă cu apă, înăuntru nu mai era decât un singur cuplu, un bărbat şi o femeie de douăzeci şi ceva de ani, care arătau spre un obiect de deasupra capetelor lor. Femeia avea mâini şi picioare lungi, era bronzată, purta o rochie roşie largă şi se întindea, încercând să ajungă la obiectul dorit. Părul ei lung şi gălbui, care era ţinut pe spate de o pereche de ochelari de soare imenşi, era obiectul cel mai strălucitor din cameră, întrucât se părea că Rodrigo avea aceleaşi reţineri faţă de electricitate şi ziua, nu numai noaptea. Tânărul, care probabil era puţin mai înalt decât femeia, se ţinea la distanţă, în tricoul şi pantalonii lui scurţi lălâi, şi o urmărea cu privirea cum se întinde. Avea părul şaten neîngrijit, iar chipul lui, cam prea drăguţ, era acoperit ori cu o barbă, ori cu părul care îi crescuse fiindcă nu se bărbierise câteva zile. Nu remarcaseră că ea a intrat, aşa că Marina i-a urmărit cu privirea, pe de o parte pentru că erau o privelişte neobişnuită în Manaus şi pe de altă parte fiindcă era convinsă că cei doi erau Bovenderii.

Şi-i închipuise mai apropiaţi de vârsta ei, fără spectaculozitatea inerentă unei asemenea atractivităţi, dar în clipa când a păşit în magazin, şi-a revizuit imaginea din mintea-i trândavă. Bărbatul avea un tatuaj pe gleznă, o viţă-de-vie decorativă, iar femeia purta un lănţişor de aur în jurul gleznei. Marina îi putea descrie printr-un singur cuvânt, boemi, iar ei erau singurii doi boemi pe care-i văzuse de trei zile încoace.

Rodrigo a venit în magazin dintr-o cameră aflată în spatele tejghelei. Le-a spus celor doi ceva în portugheză, tânăra n-a fost de acord cu el şi din nou s-a întins fără succes spre raftul de deasupra capului ei, pe când tânărul şi-a încrucişat mâinile pe piept. Oare îşi dorea bureţii impregnaţi cu săpun? Când Rodrigo s-a răsucit să ia scara, a văzut-o pe Marina lângă uşa deschisă şi cât ai bate din palme a recunoscut-o, şi-a adus aminte pe cine căuta şi s-a bucurat că peste el dăduse norocul de a face prezentările.

— Ola, doamnă doctor Singh! a exclamat el, iar când cei doi tineri s-au răsucit să vadă pe cine întâmpina Rodrigo, el şi-a îndreptat mâinile spre tinerii clienţi. Familia Bovender.

Tinerii Bovender, posesori ai unui instinct social foarte evoluat, au zâmbit, apropiindu-se de ea. Dacă cumva se străduiseră s-o evite, atunci se pricepeau nemaipomenit de bine s-o ascundă. De fapt, părea că aşteptaseră cu cea mai mare nerăbdare şi îşi doriseră mai mult decât orice pe lume să se întâlnească cu ea în magazin, în această după-amiază, şi că nu-i purtau pică fiindcă întârziase un picuţ.

— Barbara Bovender, a spus tânăra, întinzând mâna.

I-a zâmbit, arătându-i dinţii mari şi albi, puţin neregulaţi.

— Jackie, a zis tânărul, iar Marina i-a strâns şi lui mâna.

Avea impresia că accentul lor era australian, dar nu era sigură.

Păreau prea bronzaţi ca să fie englezi.

Rodrigo i-a zis ceva Barbarei, iar ea şi-a mijit puţin ochii spre el, auzindu-i spusele, de parcă şi-ar fi tradus fiecare cuvânt separat şi apoi le-ar fi combinat într-o propoziţie în minte.

— *Nos?*

— Doamna doctor Swenson, a spus el.

— Da, bineînţeles, a zis Barbara, părând aproape uşurată. O căutaţi pe doamna doctor Swenson.

— Pe noi nu ne caută nimeni, a spus Jackie.

— Asta pentru că nimeni nu ştie pe unde suntem, a zis Barbara şi pe urmă a râs. Asta lasă impresia că ne ascundem.

Marina a încercat să găsească vreo asemănare între cei doi şi doamna doctor Swenson. A încercat să şi-i imagineze pe toţi trei în aceeaşi cameră. N-a izbutit.

— Am lăsat mai multe scrisori pentru voi.

— Pentru noi? a întrebat Jackie. La apartament?

— În clădirea unde se află apartamentul doamnei doctor Swenson. Le-am lăsat la intrare.

În acest moment Rodrigo a luat scara şi s-a suit până la un raft de lângă tavan, pentru a lua de acolo o cutie cu balsam de rufe.

Ierarhia după care se cereau şi se vindeau diverse produse se putea reprezenta grafic limpede după cât de aproape de tavan, respectiv de podea se găseau ele. Balsamul de rufe părea să se afle la limita anonimatului pentru toată lumea din Manaus în afară de Barbara Bovender.

— Punem tot ce primim prin poştă într-o cutie, a spus Jackie. Annick le ia de acolo când vine în oraş.

— Sau nu, a zis Barbara. N-o prea interesează scrisorile. I-am spus că le pot deschide eu, le pot tria, dar ea a zis să nu mă obosesc. Cred că pur şi simplu nu-i pasă.

Jackie s-a răsucit cu faţa spre soţia lui. Oare era soţia

lui? Bovenderii puteau să fie la fel de bine veri sau frate şi soră. Semănau leit unul cu celălalt.

— E foarte ocupată.

Barbara a încuviinţat din cap, închizându-şi pe jumătate ochii, de parcă şi-ar fi derulat în minte toate poverile de pe umerii doamnei doctor Swenson.

— Aşa e.

— Avem o căsuţă poştală, a zis Jackie. În felul ăsta ni le pot trimite când ne mutăm în alt oraş.

— Plecaţi? a întrebat Marina.

— Ah, o să plecăm mai devreme sau mai târziu, a spus Barbara. I-a aruncat o privire lui Rodrigo, care acum ţinea în mână cutia cu balsam de rufe. Tot timpul ne mutăm. Aici am rămas mai mult timp decât în oricare alt loc.

Dintr-un motiv sau altul, Marina spera că nu se referise la Manaus. Nu-şi putea închipui cum ar fi fost în stare să reziste nici măcar o săptămână acolo.

— În Brazilia?

— Nu, aici, a zis Jackie şi şi-a ridicat palma, de parcă ar fi vrut să spună că şi-a petrecut o eternitate în magazinul lui Rodrigo.

Apoi Barbara a afişat o expresie serioasă şi şi-a înclinat umerii înguşti spre Marina.

— O cunoaşteţi pe Annick?

Marina a avut o ezitare atât de fină, încât niciunul dintre tineri n-a remarcat-o.

— Da, a zis ea.

— Păi, atunci ştiţi despre ce vorbesc. Munca ei e atât de importantă…

Jackie a întrerupt-o.

— Şi, Dumnezeule, a fost atât de bună cu noi.

— N-aş putea spune c-o ajutăm, a spus Barbara. Nu suntem oameni de ştiinţă. Dar dacă *ea* crede c-o ajutăm, dacă suntem în stare să avem şi noi vreo contribuţie,

atunci nu-i o problemă să mai stăm o vreme pe aici. Cel puţin pentru mine nu e o problemă. Eu pot să lucrez oriunde. De fapt, lui Jackie îi e mai greu.

— Cu ce vă ocupaţi? a întrebat Marina, referindu-se la amândoi.

— Eu sunt scriitoare, a zis Barbara.

Jackie a ridicat mâna şi şi-a trecut degetele prin păr.

— Eu fac surfing, a spus el.

Mai greu, da. Marina s-a gândit la apa caldă şi liniştită din Rio Negro care curgea spre Rio Solimoes pentru a se vărsa împreună cu acesta în Amazon. Tocmai voia să-l întrebe despre asta, dacă surfingul era munca lui sau cum avea de gând să rezolve problema pe care o avea acum în legătură cu slujba, când singura persoană pe care o mai ştia în Manaus a intrat pe uşa deschisă. Milton s-a bucurat foarte mult când i-a văzut pe toţi trei împreună. Îşi lăsase costumul în dulap, acasă, şi acum era îmbrăcat subţire. Hainele lui din bumbac erau bine călcate.

— Perfect! a făcut el. V-aţi găsit unul pe celălalt fără ajutorul meu.

Marina a întins o mână spre şofer. Fiindcă ştia că el se pricepe să rezolve orice problemă, era deosebit de încântată că-l vede.

— Ieşisem să mă plimb.

— Nu-i o vreme bună de plimbare, dar e foarte bine, a spus Milton. Mă simt uşurat. Le-am spus să vină la hotelul dumneavoastră.

Jackie se dusese să ia singura cutie din magazin cu mingi de tenis. Se părea că Rodrigo se gândise şi la asta. Însă Barbara i-a aruncat o privire tăioasă lui Milton, care a părut uimit de asprimea privirii ei.

— Îmi pare rău, a spus el, fără a-şi da seama pentru ce îşi cere scuze.

Barbara a oftat şi a încercat să alunge o insectă de dimensiune medie de pe partea din faţă a rochiei ei. Avea

carapace, era neagră, iar micii ţepi de pe picioarele ei se prinseseră zdravăn de materialul rochiei, însă părea că nu observă nimic din toate acestea. Şi-a pus degetul mare sub arătător şi i-a dat gânganiei un singur bobârnac, cu care a desprins-o.

— Mă iertaţi, i-a spus ea Marinei, care şi-a imaginat că aşa va face. O parte a sarcinii noastre e s-o protejăm pe Annick – de jurnalişti care vin aici, de alţi doctori sau de companii farmaceutice care încearcă să-i fure munca. Niciodată n-ai de unde să ştii care-i intenţia cuiva, indiferent ce ţi-ar spune.

— Îmi pare teribil de rău, a spus Milton.

— Vin şi jurnalişti aici? a întrebat Marina.

Barbara s-a uitat la ea.

— Păi, o să vină când o să audă despre munca ei de cercetare. Au venit şi înainte ca noi să ajungem aici. De fapt, e important ca oamenii să n-o deranjeze. Chiar şi cei bine intenţionaţi.

Încerca să vorbească pe un ton ferm, dar îi lipsea experienţa.

— Doamna doctor Singh e angajată a companiei Vogel, a zis Milton, încercând să se revanşeze pentru indiscreţia lui. Ea şi doamna doctor Swenson lucrează la aceeaşi companie. Au trimis-o aici să…

I-a aruncat o privire Marinei, dar a fost nevoit să se întrerupă aici. Ea nu-i spusese de ce o trimiseseră.

— Vogel… Barbara s-a uitat la Marina. Îmi pare rău, dar exact despre asta vorbeam. Vogel e cel mai rău. Nu vor să ştie decât ce *progrese* a mai făcut. Cum ar putea să lucreze dacă e tot timpul controlată? Asta e ştiinţă. Poate să schimbe radical totul. Nu poate să se oprească pur şi simplu doar pentru a face cunoştinţă cu cineva. Ştiţi că sunteţi al doilea doctor trimis de Vogel de la Crăciun încoace?

— Da, a spus Marina.

Dacă ar fi simţit şi cea mai mică undă de compasiune pentru fată, ar fi oprit-o în acel moment, dar deocamdată nu simţea.

Jackie se întorsese şi ţinea în mână cutia cu mingi de tenis. Poate că şi le dorea. Poate ştia vreun teren de tenis prin apropiere, unde ar fi putut să joace.

— Îl ştiţi de domnul doctor Eckman?

— Am fost colegi.

Barbara a ridicat din umerii ei frumoşi, care erau aurii şi deasupra, şi spre braţe.

— Ei bine, îmi pare rău dacă e prieten cu dumneavoastră. Este un bărbat cumsecade, dar foarte deranjant. Se învârtea tot timpul pe aici, punea mereu întrebări, tot timpul voia să stea cu noi. M-a deranjat chiar şi pe *mine.* Nici măcar nu-mi pot închipui cum a fost pentru Annick.

— M-a luat cu el să vedem păsări, a spus Jackie.

— Am încercat să-i explic că Annick n-are timp de el, dar n-a vrut să plece de aici până n-o vede. Până la urmă a venit şi l-a luat cu ea. Din câte ştiu, e încă acolo.

— Nu, a spus Marina. Sau da. E mort.

Fireşte că nu era vina fetei nici măcar un pic, dar Marina a simţit cum tristeţea ei se transformase cu uşurinţă în furie.

Atunci Jackie a pus jos mingile de tenis şi a luat-o de mână pe Barbara într-un gest consolator sau solidar. Ea a văzut cum toată culoarea se scurge din față, de pe chipul ei, de pe gât, tot sângele i se ducea în inimă. Până şi auriul i-a dispărut de pe umeri.

— Doamna doctor Swenson l-a îngropat lângă tabăra de cercetare unde lucrează. Ne-a spus asta într-o scrisoare. Ne-a trimis foarte puţine informaţii despre moartea lui, dar, după cum spuneţi şi dumneavoastră, e foarte ocupată. Soţia domnului doctor Eckman a vrut să vin aici şi să aflu ce s-a întâmplat. Vrea să ştie ce să le

spună copiilor lor.

În acel moment trei femei au intrat în magazin, iar una dintre ele ţinea în braţe un bebeluş, apoi, după un minut, a mai intrat un cuplu. Din modul cum vorbeau, părea că se cunosc între ele. Femeia cu bebeluşul i l-a dat alteia ca să se uite la o sticlă cu ulei pentru gătit.

— Trebuie să stau jos, a spus Barbara.

Nu vorbea afectat. Cei doi Bovenderi au ieşit din magazin şi s-au aşezat pe treptele din ciment de la intrare. Aproape imediat Jackie s-a întors ca să-i aducă o sticlă cu apă.

— Ah, sărmanul dumneavoastră prieten, i-a spus Milton Marinei. Îmi pare rău.

Marina a încuviinţat din cap, fără a putea să-şi aţintească privirea asupra lui Milton, Bovenderilor sau asupra altui obiect din magazin.

Când Bovenderii s-au ridicat de pe trepte, după ce Barbara şi-a golit sticla cu apă, nu s-au întors în magazin. Rodrigo a scris aceeaşi factură ordonată pe care o trimitea companiei Vogel, apoi a adunat produsele pe care le aleseseră şi le-a pus în pungi: balsam de rufe, mingi de tenis, o pălărie nouă de soare, mango şi banane. Marina, grăbindu-se să le devină antipatică, îşi anulase orice cale de a ajunge în junglă. Poate că Anders li se păruse enervant şi, în felul lui cordial, izbutise să-i agaseze. Totuşi, îi plăcea să creadă că, dacă ea ar fi fost cea care ar fi murit, iar el ar fi venit în locul ei, şi răbdarea lui ar fi fost la fel de limitată.

Patru

Pe drumul spre Ponta Negra, Jackie şedea în faţă, lângă Milton, iar Marina stătea lângă Barbara, în spate. Aveau geamurile deschise. În curentul care vâjâia pe bancheta din spate, şuviţe din părul Barbarei zburau din când în când şi o izbeau în faţă pe Marina, deşi Barbara se

străduia să-şi ţină părul cu mâinile. Jackie avea rău de maşină, iar şoseaua care ducea la plajă nu era nici dreaptă şi nici lină.

— V-ar fi mai bine dacă nu v-ar fi aşa de cald? l-a întrebat Milton pe Jackie. Jackie n-a spus nimic.

— Are nevoie de aer proaspăt, a ţipat Barbara din spate.

Marina ar fi putut comenta că aerul nu era deloc proaspăt, dar s-a abţinut. Bovenderii o invitaseră să meargă cu ei la plajă, iar ea se hotărâse să-şi exprime recunoştinţa pentru eforturile lor. Când a primit invitaţia să li se alăture şi să vină cu maşina, Milton a spus că nu trebuia ca ei să plece într-acolo mai târziu de ora şase dimineaţa. Plaja, ca şi piaţa, era o destinaţie strict matinală. Dar Bovenderii nici n-au vrut să audă de ora şase. Au pretins că sunt buimaci până cel devreme la nouă, iar, deşi Milton şi Marina i-au aşteptat în faţa apartamentului la ora stabilită, ei nu şi-au făcut apariţia decât puţin înainte de zece. Marina s-a gândit că o porniseră cu stângul.

— Nu vi se face greaţă când faceţi surfing? a întrebat ea, ridicând vocea pentru a se face auzită peste vacarmul curenţilor de aer.

Mergeau cu viteză mare. Jackie spusese că vrea să meargă repede ca să se dea jos din maşină cât mai repede.

— N-am nicio problemă, a zis el.

— Poate să se ridice pe cele mai uriaşe valuri, a spus Barbara, dar nu în vreo barcă. Dumnezeule, nici măcar nu se poate uita la vreo barcă. Nu poate nici măcar să se plimbe pe la docuri.

— Iubito, te rog, a zis Jackie cu o voce firavă.

— Scuze, a spus Barbara şi şi-a răsucit capul spre geam.

— N-am nicio problemă dacă sunt eu la volan, a zis Jackie.

Pe când luau o curbă periculoasă, o capră cu blana albă şi catifelată a păşit pe şosea, iar Milton a apăsat frâna. Marina, căreia nu i se făcea niciodată rău în maşină, a simţit cum stomacul îi urcă în gât. Oamenii din maşină au înţeles că animalul scăpase ca prin urechile acului de moarte, dar capra n-a înţeles nimic. Şi-a ridicat privirea spre ei, puţin uimită, a adulmecat capota, apoi şi-a continuat drumul. Jackie a deschis portiera şi a vomitat puţin.

— Nu vă pot lăsa să conduceţi, a zis Milton.

— Ştiu, a spus Jackie şi şi-a acoperit ochii cu mâinile.

Cu o seară înainte, la cină, Bovenderii făcuseră o listă cu tot ce trebuia să vadă Marina în Manaus.

— Nu-s prea multe de făcut pe aici, spusese Jackie, aşa că chiar ar trebui să le vedeţi pe toate.

S-au oferit s-o ducă la plajă şi la Muzeul de Ştiinţe ale Naturii, dar şi pentru una, şi pentru alta era nevoie de maşină. Barbara şi-a scos telefonul mobil pe masă şi l-a sunat pe Milton. Avea numărul lui în memoria telefonului.

Bovenderii veniseră la ea. Aşteptaseră aproape o săptămână după prima lor întâlnire nereuşită, dar o căutaseră. Voiau să afle ce se întâmplase cu Anders. Presupuneau – incorect – că Marina ştia mult mai multe decât le spusese despre moartea lui.

— Dar ce-a zis Annick?

Barbara s-a apropiat de ea atât de mult, încât îi putea mirosi parfumul, un amestec de levănţică şi lămâie verde.

— A zis că a murit de friguri. Asta-i tot ce ştiu. Şi mai ştiu că l-a îngropat aici.

Restaurantul era întunecat, cu podeaua din ciment şi frunze uscate de palmier deasupra barului. În colţuri mai erau şi două aparate de jocuri mecanice, care ţăcăneau şi zdrăngăneau chiar şi când nu le alimenta nimeni cu monede pentru a se juca la ele.

Barbara făcea cercuri cu un pai minuscul şi roşu în

cocktail, amestecând tulburată conţinutul paharului.

— Sunt sigură că i-a fost imposibil să-i trimită înapoi trupul neînsufleţit.

— Dar aşa se face, a spus Marina. Înţeleg că doamna doctor Swenson nu e o persoană sentimentală, dar îmi închipui că n-ar fi făcut la fel dacă ar fi fost vorba despre soţul ei. Soţiei lui Anders i-ar fi plăcut să-l înmormânteze acasă.

I-ar fi plăcut ca el să nu se fi dus deloc acolo.

— Annick e căsătorită? a întrebat Barbara.

— Nu, din câte ştiu.

— Aţi discutat cu Annick despre ce s-ar fi putut face în privinţa domnului doctor Eckman?

Barbara era mai dornică să poarte o conversaţie. Jackie era preocupat de fâşiile tari şi sărate de banane verzi, pe care le primiseră în loc de cartofi prăjiţi.

— Din câte ştiu, n-are telefon. A trimis o scrisoare care a ajuns la Vogel la două săptămâni după ce el a murit. Marina a sorbit dintr-un punci de fructe şi rom, pe care Jackie îl comandase pentru toţi trei. I-a trimis scrisoarea domnului Fox.

Barbara şi Jackie s-au uitat unul la altul.

— Domnul Fox, au spus amândoi deodată, pe un ton ameninţător.

Marina şi-a pus băutura pe masă.

— Îl cunoaşteţi? a întrebat Barbara.

— Este preşedintele companiei Vogel, a spus Marina pe o voce plată. Sunt angajata lui.

— E un om groaznic?

Marina i-a aruncat o privire fetei şi a zâmbit. De fapt, era supărată pe domnul Fox. Îşi respectase promisiunea şi îi trimisese alt telefon, mai multe feluri de antibiotice şi destul Lariam încât să-i ajungă încă şase luni petrecute în America de Sud. Dacă în felul acesta intenţionase să-i

transmită un anumit mesaj, atunci nu era un mesaj care să-i placă Marinei.

— Nu, a spus ea pe un ton neutru, nu-i deloc groaznic.

Barbara şi-a fluturat o mână.

— N-ar fi trebuit să spun asta, dar trebuie să înţelegeţi…

— Vrem s-o protejăm cât mai mult pe Annick, a zis Jackie, ronţăind marginea unei fâşii de banană.

Barbara a încuviinţat energic din cap, balansându-şi cerceii lungi, cu pietre sclipitoare. Se îmbrăcase prea elegant pentru cină, purta o bluză fără mâneci, din mătase de un verde de smarald. Era o fată foarte drăguţă. Probabil nu-i era prea uşor, îşi închipuia Marina, că n-avea unde să iasă.

— Bineînţeles că sunteţi supărată din cauza prietenului dumneavoastră. Şi pe noi ne întristează ce-a păţit domnul doctor Eckman, dar sigur n-a fost vina lui Annick. E foarte preocupată de munca ei. Aşa şi trebuie.

Acum, când Marina era lângă Amazon, i se părea că existau nenumărate lucruri care ar fi putut omorî pe cineva fără să fie vina nimănui, poate doar vina domnului Fox.

— N-am crezut niciodată că e vina ei.

Afirmaţia a părut s-o liniştească pe Barbara.

— Mă bucur atât de tare! a exclamat ea. Odată ce o înţelegi pe Annick, îţi dai seama că nu mai există nimeni ca ea. Mă gândeam că poate n-aţi mai văzut-o de mult sau că poate aţi uitat cum e, a zis ea, părând că ştie lucruri pe care n-avea cum să le fi aflat în realitate. E o adevărată forţă a naturii. Are o muncă palpitantă, dar de fapt asta aproape că nu contează. Ea însăşi este o persoană nemaipomenită, aşa, ca om, nu credeţi? încerc să-mi închipui cum ar fi să ai o mamă ca ea, o bunică, o femeie care nu se teme de nimic, cineva care are o perspectivă lipsită de prejudecăţi asupra lumii.

Marina îşi putea aminti că şi ea simţise exact acelaşi lucru. Era un gând care fusese atât de efemer şi pe care şi-l îngropase atât de adânc în ea, încât abia îl putea regăsi: *Cum ar fi fost dacă doamna doctor Swenson ar fi fost mama mea?* Şi-a propus să nu uite s-o sune pe mama ei înainte de a se duce la culcare, chiar dacă se făcea foarte târziu.

— Dar ce legătură are asta cu domnul Fox?

— O agasează, a spus Jackie, de parcă s-ar fi trezit brusc din somn în mijlocul unui restaurant şi în toiul unei conversaţii.

Ochii lui albaştri scăpărau pe sub bretonul lui prea lung. Îi trimite scrisori în care o întreabă ce face. Obişnuia s-o sune.

— Atunci s-a descotorosit de telefon, a zis Barbara. Asta s-a întâmplat cu mulţi ani înainte ca noi să venim aici.

Marina a luat felia de ananas de pe marginea paharului, a înmuiat-o în băutură şi a mâncat-o.

— Şi vi se pare atât de intruziv? în fond e angajata lui. El plăteşte totul, studiul ei de cercetare, apartamentul, cina de azi. Nu-i oare îndreptăţit să afle cum merg lucrurile?

Barbara a corectat-o.

— Nud plăteşte. Compania plăteşte.

— Da, dar compania e slujba lui. El o conduce. El a angajat-o. El e responsabil.

— Oare persoana care l-a plătit pe van Gogh e responsabilă pentru picturile lui?

Marina s-a întrebat dacă şi ea gândise după aceeaşi logică pe vremea când avusese douăzeci şi trei de ani sau cât avea doamna Bovender. Era sigură că şi ea ar fi gândit la fel. De aceeaşi vioiciune impulsivă fusese şi ea atrasă, de convingerile categorice cu care privea lumea, de faptul că realiza multe lucruri şi că avea întotdeauna dreptate. Marina nu mai cunoscuse pe altcineva care să-i semene şi

pe de o parte se bucura, dar pe de altă parte regreta acest lucru.

— Presupun că van Gogh ar fi responsabil de cât de bine ar crea un tablou, iar dacă n-ar picta nimic o perioadă foarte lungă de timp, atunci probabil că ar avea dreptul să…

Barbara şi-a pus mâna rece pe încheietura mâinii Marinei.

— Îmi pare rău, a spus ea. Domnul Fox e şeful dumneavoastră, domnul doctor Eckman v-a fost prieten. N-ar trebui să bat câmpii pe tema asta.

— Vă înţeleg punctul de vedere, a spus Marina, străduindu-se să fie împăciuitoare.

— O să încercăm să-i trimitem un mesaj lui Annick, iar, dacă nu reuşim, o să vă ţinem noi companie până când ajunge aici.

Marina a sorbit îndelung din băutură, deşi ceva îi spunea să n-o facă.

— Nu-i nevoie.

— Ba bineînţeles că da, a spus Barbara şi s-a lăsat calmă pe spătarul scaunului ei, de parcă tocmai izbutise să ia o hotărâre importantă. Asta şi-ar dori Annick.

La ora zece, lumea deja părea un cuptor întredeschis, dintr-o încăpere fără ferestre, dar, în apropierea oraşului Manaus, oamenii se înghesuiau pe malul râului într-o zi de miercuri şi stăteau întinşi pe prosoapele puse pe nisip. Copiii se jucau în apa puţin adâncă de la mal, pe când adulţii înotau în cercuri în jurul lor. Vocile, ţipetele şi râsetele pe când se stropeau unii pe alţii păreau a nu fi cuvinte, ci mai degrabă triluri prin care comunicau cu păsările. Milton, în înţelepciunea sa infinită, adusese în portbagajul maşinii o umbrelă mare cu dungi pe ea şi o înfipsese de mai multe ori în nisip, până când rămăsese în picioare, oferindu-le o umbră circulară. În acea zonă limitată el şi Marina şedeau pe prosoape, cu braţele în

jurul genunchilor. Marina se dusese de dimineaţă să-şi cumpere un costum de baie de la Rodrigo, iar singura ei opţiune, mai bine zis singurul costum întreg era ieftin, de culoare aprinsă şi avea o fustiţă care o făcea să semene cu o patinatoare în vârstă. Acum îl avea sub haine şi nu-şi putea închipui cum de-i trecuse prin cap că ar putea să intre în apă. Bovenderii, pe care nu-i interesau câtuşi de puţin umbrela sau umbra ei protectoare, erau, aşa, fără haine, enervanţi. Jackie purta o pereche de pantaloni foarte scurţi, care i se lăsaseră periculos de mult sub protuberanţele şoldurilor, iar costumul de baie al Barbarei era prins lejer cu mai multe sfori. Părea că îşi doriseră, când îşi aleseseră costumele de baie, să le dea senzaţia celor de pe plajă că o briză mai puternică i-ar fi putut dezbrăca de tot. La un moment dat Jackie a căscat, s-a înclinat spre nisip şi apoi s-a ridicat într-un stând în mâini. Muşchii braţelor şi spatelui lui s-au separat în grupuri distincte, pe care orice student la medicină din anul întâi s-ar fi simţit recunoscător să le studieze: pectoralis maior, pectoralis minor, deltoid, trapezius, intercostal. Oamenii de pe prosoapele alăturate au arătat înspre Jackie şi şi-au strigat copiii ca să se uite la el. Aceştia au fluierat şi au bătut din palme.

— Nu vă mai e greaţă, a spus Milton.

Jackie şi-a pus picioarele pe nisip şi s-a aşezat din nou. Viţa-de-vie care-i înconjura glezna era presărată cu ciorchini minusculi de struguri.

— Sunt OK.

— Ăsta-i motivul pentru care m-am căsătorit cu el, a spus Barbara, cu faţa ascunsă în spatele unor ochelari enormi de soare. L-am văzut făcând acelaşi lucru pe plaja din Sydney. Purta costumul de surfing. I-am spus prietenei mele: ăsta-i al meu.

— Există motive mai slabe pentru care să te căsătoreşti cu cineva, a zis Marina, deşi de fapt n-o credea.

— Înotaţi? a întrebat-o Milton. Purta pantaloni şi o cămaşă cu mânecă scurtă. Nu părea că are de gând să şi le scoată.

— Ştiu să înot, a spus ea, dacă asta voiaţi să aflaţi.

Barbara s-a întins pe prosop, cu trupul uns cu un ulei ce reflecta lumina pe toată suprafaţa lui, în afară de cele câteva mici porţiuni acoperite de materialul textil. Pe lănţişorul din aur care-i înconjura glezna era un mic diamant rotund care sclipea în armonie cu pielea ei.

— E atât de cald, s-a văicărit ea în şoaptă.

— La asta ne pricepem cel mai bine, a spus Milton. Avea o pălărioară din pai pe creştetul capului şi, printr-o minune, părea mai puţin încins ca toţi ceilalţi.

— Hai să intrăm în apă, a zis Jackie şi s-a aplecat să tragă o palmă uşoară pe burta soţiei lui. Corpul ei a sărit la câţiva centimetri de prosop.

— În apă e şi mai cald, a zis ea.

— Sus, sus, sus, a spus el şi s-a ridicat în picioare, aplecându-se s-o tragă şi pe ea.

Ea a zăbovit puţin pentru a-şi scutura nisipul din părul ei deschis la culoare. Pentru oamenii de pe plajă era un spectacol la fel de atractiv ca şi soţul ei stând în mâini. Au parcurs jumătate din drumul spre apă, fiecare cu braţul înfăşurat în jurul taliei dezbrăcate a celuilalt, apoi s-au răsucit către însoţitorii lor.

— Veniţi şi voi, nu-i aşa? a întrebat Jackie.

Marina a clătinat din cap.

— Duceţi-vă, duceţi-vă, a spus Milton. Venim să ne uităm la voi. S-a ridicat greoi şi a ajutat-o pe Marina să se ridice în picioare. Vor să-i vedem cât de bine arată în apă.

— Arătau bine şi stând aici întinşi, a zis Marina.

— Noi suntem părinţii, a spus Milton. Trebuie să ne uităm după ei.

Marina s-a dus după ei îmbufnată, dintr-un simţ al datoriei, dar, fără protecţia umbrelei, lumea arăta complet

altfel. Nu fusese răcoare sub dungile în culori aprinse, dar, după ce au ieşit de sub ele, soarele i-a izbit de-a dreptul, buimăcindu-i. Preţ de o clipă s-a oprit pentru a-i urmări cu privirea pe Bovenderii care intrau, ţinându-se de mână, în apa cafenie. De când sosise în Brazilia nu-i mai fusese atât de cald decât de câteva ori, dar de fiecare dată reuşise să se ducă la umbră, să intre într-o cafenea ca să bea o cutie cu suc acidulat sau să se întoarcă în camera de hotel pentru a face un duş cu apă rece. Ajunsese să-şi dea seama dinainte când urma să se simtă copleşită de căldură, de parcă ar fi avut un termometru încastrat în încheietura mâinii, aşa încât putuse să se protejeze, dar acum, cercetând cu privirea apa şi nisipul, nu-şi dădea seama unde s-ar fi putut duce. Simţea că se topeşte în oamenii din jurul ei, în Milton. Sub umbrela pe care o adusese Milton era o mică cutie cu gheaţă – sticle cu apă rece şi beri pentru Jackie. Ar fi putut să-şi treacă un cub de gheaţă peste gât. Departe, în faţa lor, Bovenderii s-au scufundat în apă şi au început să se confunde cu toţi copiii din jurul lor, pe când se îndepărtau înotând. Din străfundul fiinţei sale i-a înjurat că n-au vrut, n-au putut să se trezească înainte de ora nouă. În fond, şi ea era obosită. Cu o seară în urmă luase un Lariam dintr-o cutiuţă neîncepută, pe care o primise de la domnul Fox, iar la ora trei noaptea se trezise şi îi trezise, fără îndoială, din somn pe toţi ceilalţi din hotelul Indira cu ţipetele ei interminabile. *Cineva înjunghie o femeie,* a fost gândul care se strecurase în mintea ei prin amorţeala somnului, înainte de a-şi da seama de unde veneau sunetele. După aceea, noaptea se încheiase pentru ea, nu mai dormise, doar aşteptase.

— Vă pricepeţi la asta, a spus Milton, cu privirea aţintită pe râu. Vă admir răbdarea.

— Credeţi-mă, n-am răbdare.

— Atunci creaţi iluzia că aveţi răbdare. Până la urmă e acelaşi efect.

— Nu vreau decât s-o găsesc pe doamna doctor Swenson şi apoi să mă duc acasă, a spus ea cu o voce moale.

Vorbele care-i ieşeau pe gură păreau fierbinţi.

— Iar ca s-o găsiţi pe doamna doctor Swenson şi să plecaţi acasă mai întâi trebuie să treceţi de Bovenderi. Bovenderii sunt paznicii porţii. E sarcina lor să vă ţină departe de ea, pentru asta sunt plătiţi. Habar n-am dacă ştiu unde e, dar sunt convins că nimeni altcineva nu ştie. Vă plac. Poate că o să găsească o soluţie.

Un braţ s-a ridicat din apă ca să-i salute, iar Milton şi-a ridicat mâna şi a fluturat-o şi el în chip de răspuns.

Unde naiba era ploaia? Cascadele acelea orbitoare, pe care le îndurase zi de zi? Acum avea nevoie de una. N-ar fi răcorit atmosfera, dar măcar ar fi acoperit soarele.

— E imposibil să mă placă.

— Va consideră foarte naturală. Doamna Bovender mi-a spus asta. Vă cred o persoană care suferă sincer pentru că şi-a pierdut prietenul şi încearcă să afle mai multe despre moartea lui.

— Păi, asta aşa e, a spus ea, deşi nu era decât o descriere a obligaţiilor ei faţă de Karen.

— Au început să creadă că doamna doctor Swenson ar putea să vă placă, a zis Milton.

Marina simţea cum i se înmoaie creştetul capului, pe când soarele îi topea creierii.

— Doamna doctor Swenson m-a cunoscut mai demult. Sunt sigură că n-avea niciun fel de sentiment faţă de mine.

S-a şters pe faţă cu o batistă mare roşie, pe care Rodrigo o convinsese s-o ia în acea dimineaţă. După ce a refuzat s-o cumpere, Rodrigo i-a făcut-o cadou, deşi probabil că tot i-o trecuse în contul companiei Vogel. Îşi simţea costumul de baie pe sub haine de fiecare dată când respira. Îi înfăşură corpul, asemenea unui bandaj interminabil, dilatându-se şi lărgindu-se pe măsură ce se

umezea. Îşi tot trecea cârpa peste faţă. Nu putea să vadă bine din cauza transpiraţiei din ochi. Nu putea să vadă decât principalele elemente ale peisajului: nisip, apă, cer.

— Bovenderii au nevoie de diplomaţie, a spus Milton. Au nevoie să petreceţi mai mult timp cu ei. Vor să vă studieze ca să se convingă că sunteţi ceea ce păreţi.

Marina şi-a mijit ochii, privind spre linia ondulată a orizontului.

— Nu-i mai văd.

De fapt voise să spună că-i venea să leşine. În acel moment este posibil să fi pronunţat numele lui Milton. N-a căzut, dar a avut impresia că o să cadă, şi, cu acest gând în minte, el a luat-o de braţ şi a condus-o pe plajă, până la râu. Au intrat în apă până la genunchi şi apoi până la talie. Era ca o baie catifelată şi caldă. Curentul era atât de slab, încât aproape că nu-i clintea hainele. Voia să facă pluta în apă. Milton şi-a înmuiat propria-i batistă în apă şi a întins-o, aşa udă, pe creştetul capului ei.

— E mai bine acum, nu-i aşa? a făcut el, deşi nu era o întrebare.

Ea a încuviinţat din cap. Jackie avusese dreptate când o convinsese pe Barbara să intre în apă. Era o chestiune de supravieţuire. Marina s-a uitat în jos şi n-a văzut nimic, doar conturul bustului ei care dispărea sub apă. În jurul lor, copiii trăgeau şuturi în saltelele lor gonflabile şi săreau unul de pe umerii altuia.

— Cum îţi dai seama ce e dedesubt? l-a întrebat ea.

— Nu poţi, a spus Milton. Nici n-ai vrea să ştii.

Când Marina s-a întors la hotel şi şi-a verificat telefonul mobil, a văzut că avea două mesaje de la domnul Fox, unul de la mama ei şi altul de la Karen Eckman, al cărei număr apărea sub numele lui Anders. Parcă ar fi fost acasă. Începea să înţeleagă de ce doamna doctor Swenson refuzase să aibă un telefon mobil. A făcut un duş rece, a băut o sticlă cu apă şi apoi a adormit, visând că s-a pierdut

de tatăl ei într-o gară. Barbara Bovender a sunat pe telefonul hotelului la nouă seara şi a trezit-o din somn.

— Voiam să vedem cum vă simţiţi, a zis ea. Mi-e teamă că aproape v-am omorât azi după-amiază, deşi intenţia noastră a fost să ne distrăm.

— Nu, nu, a spus Marina, buimacă de somn, zăpuşeală şi vise. Sunt în regulă. Doar că încă nu m-am obişnuit aici. Probabil că mai durează o vreme.

— Da! a exclamat Barbara, părând veselă fără motiv. Eu mă simt mult mai bine ca la început. Secretul e să ieşi din casă, deşi afară e zăpuşeală. Jackie bagă mâna-n foc că aerul condiţionat îţi slăbeşte sistemul imunitar după o vreme. Cu cât stai mai mult afară, cu atât mai mult te obişnuieşti cu căldura. Ar fi bine să veniţi la apartament ca să bem ceva.

— Acum? a întrebat Marina, de parcă ar fi avut alte planuri.

— O scurtă plimbare noaptea o să vă prindă bine.

Poate că Bovenderii or fi fost paznicii porţii, dar la fel de adevărat era şi faptul că se simţeau singuri. Marina n-avea niciun motiv să rămână la hotelul Indira. Cu două zile în urmă, Tomo o mutase într-o cameră mai mare, o recompensă pentru lungimea sejurului ei, dar era la fel de mucegăită şi de deprimantă ca şi cea de dinainte. Avea o privelişte mai frumoasă, dar şi aceeaşi bară de metal prinsă pe perete în chip de dulap pentru haine. Marina s-a uitat la paltonul ei de lână şi chiar şi de la acea distanţă putea zări modelul găurilor pe care moliile le săpaseră pe lângă guler. A spus că vine la ei.

Mergând pe străzile oraşului, pe lângă toate magazinele închise, putea să înţeleagă cât de incitant i s-ar fi părut să vadă acum unul deschis. Dacă în magazinul lui Rodrigo ar fi fost lumină în seara asta, fără îndoială că ea s-ar fi dus lângă mulţimea de pe stradă şi şi-ar fi întins gâtul, încercând să vadă ce se petrece înăuntru. Nu ştia

nici cât timp avea să petreacă în Manaus şi nici când aşteptarea ei avea să devină un exerciţiu al frustrării, dar simţea că răbdarea i se apropia de sfârşit. Marina era obişnuită să fie competentă în meseria sa, dar nu era bună la aşa ceva. Acelaşi portar care stătuse la intrarea în clădirea unde se afla apartamentul doamnei doctor Swenson la opt dimineaţa era încă acolo şi la nouă şi jumătate seara. Părea foarte încântat s-o vadă. În fond, nu mai trecuse pe acolo de multe zile.

— Familia Bovender, i-a spus ea, apoi s-a atins cu degetul arătător pe piept. Marina Singh.

Când Barbara Bovender a deschis uşa şi a invitat-o înăuntru, Marina a avut senzaţia că trece printr-un portal din pustietatea oraşului Manaus într-o cu totul altă lume. E adevărat, petrecuse mai mult de o săptămână într-o cameră de hotel urât mobilată şi purtând aceleaşi trei toalete pe care le spăla seara în cadă. Era la mare distanţă de frumuseţe şi totuşi se simţea nevoită să recunoască în sinea ei că apartamentul i s-ar fi părut frumos în orice împrejurare. L-a lăudat sincer, cu generozitate.

— Sunteţi o dulce, a spus Barbara, trecând pe coridor pe lângă câteva mici tablouri pe hârtie înrămată, care nu puteau fi Klee şi totuşi păreau să fie Klee.

Coridorul dădea într-o cameră de zi spaţioasă, cu tavan înalt. Două uşi de sticlă înalte dădeau într-o terasă, iar o briză, pe care Marina n-o mai simţise în altă parte a oraşului, clătina marginile draperiilor diafane din mătase, care fuseseră trase în lături. Briza mirosea a iasomie şi a marijuana. De la etajul cinci, râul părea să fie înconjurat de luminiţe pâlpâitoare. Dacă Marina n-ar fi studiat cu prea mare atenţie peisajul, ar fi putut crede că se află într-un oraş splendid.

— E un loc minunat, a spus Barbara, uitându-se la casa ei şi încercând să fie obiectivă. Sunt sigură că şi fără decoraţiuni ar fi fost aşa, dar era în paragină când am

venit noi.

— Barbara a făcut minuni, a zis Jackie, întinzându-i un joint.

Marina a clătinat din cap, aşa că el, în schimb, i-a adus un pahar cu vin alb şi a sărutat-o pe obraz când i l-a dat, de parcă ar fi fost prieteni vechi. Ea s-a simţit surprinsă de cât de mult a uimit-o sărutul, chiar mai mult decât ţigara cu marijuana. Jackie şi-a ridicat mâinile, fluturându-le spre pereţii din jurul lui.

— Femeia care a locuit aici înaintea noastră, ultima asistentă a lui Annick, şi-a pus surorile să doarmă în hamace agăţate peste tot prin casă.

Barbara a luat ţigara de la soţul ei şi a tras din ea, după care a stins-o într-o mică scrumieră din argint. A ţinut fumul în piept o clipă, apoi l-a dat afară.

— Annick voia doar să fie confortabil. Asta-i singurul lucru pe care mi l-a cerut. Fireşte că asta voia, nu? Când stai atâta timp prin junglă, nu-i o pretenţie prea mare. Cearşafuri de bună calitate, prosoape de bună calitate…

— Un pahar de vin bun, a spus Jackie şi şi-a ridicat paharul, îndemnând pe toată lumea să bea.

Totul lăsa o impresie de simplitate, un buchet de flori albe, de care nu mai văzuse până atunci, puse pe masa din sufragerie, o banchetă lungă şi joasă din piele, în faţa unei canapele albe şi la fel de lungi, pereţii zugrăviţi într-o nuanţă de albastru atât de deschis, încât aproape nici nu părea albastru, ci poate doar lumina serii. Şi apoi mai erau şi Bovenderii înşişi, ale căror numeroase calităţi fizice erau accentuate de eleganţa locului. Brăţările Barbarei păreau sculptate din acelaşi lemn ca şi duşumeaua, astfel încât îţi sărea în ochi felul cum se asorta culoarea duşumelei cu nuanţa caldă a pielii ei. Şi totuşi îţi era greu să ţi-o închipui pe doamna doctor Swenson cocoţată pe canapea. Marina se îndoia că picioarele doamnei doctor Swenson ar fi putut atinge podeaua.

— Unde vă duceţi când vine în oraş?

Barbara a ridicat din umeri.

— Uneori ne mutăm în camera de oaspeţi. Depinde dacă are nevoie de noi sau nu. Dacă avem timp, ne ducem în Surinam sau în Guyana Franceză, unde Jackie poate să facă surfing.

— Vreau să mă duc la Lima, a spus el, încântat că se abordase un subiect la care se pricepea, chiar dacă doar preţ de o singură frază. Sunt nişte valuri nemaipomenite acolo, dar e incredibil de greu să găseşti un zbor din Manaus la Lima. Mi-ar lua la fel de mult timp să merg pe jos până acolo.

Marina s-a dus pe balcon. Nu-şi putea lua ochii de la râu, supa aceea cafenie şi vâscoasă era o oglindă în mijlocul beznei.

— Nu m-aş fi aşteptat să găsesc aşa ceva în Manaus, a zis ea.

Nu s-ar fi aşteptat să găsească nici Meursaultul, aşa că a sorbit încă o dată din el. Nu se putea abţine să nu se întrebe cât de mult costau toate acestea. Oricum n-ar fi contat pentru Vogel. Preţul unui apartament din Amazon pentru o cercetătoare care nu locuia în el era un fleac pe lângă potenţialul profit al fertilităţii.

— Să nu uităm că pe vremuri aici erau o grămadă de bani, a spus Barbara. În Manaus viaţa era mai scumpă decât în Paris.

— Au venit, au construit şi au plecat, a zis Jackie, trântindu-se pe canapea şi întinzându-şi picioarele pe bancheta din faţa lui. Când n-au mai ieşit bani din fierberea cauciucului din junglă, s-a zis, totul a rămas în trecut. Oamenii de pe aici au fost foarte bucuroşi să-i vadă plecând.

— Cred că încă mai sunt multe lucruri foarte elegante în oraşul ăsta. Clădirea asta ar fi considerată frumoasă în orice oraş mare, a spus Barbara. Iar Nixon se

ocupă de toate la recepţie, e un profesionist. Tot timpul îi spun că şi-ar putea găsi o slujbă în Sydney.

— Nixon? a întrebat Marina.

— Pe bune, a zis Jackie, cu ochii deja puţin roşii.

— Păi, nu prea se pricepe să împartă corespondenţa, a spus Marina, apoi a reflectat puţin. Asta dacă nu cumva aţi primit mesajele pe care vi le-am trimis.

Barbara şi-a îndreptat puţin umerii. Pe tocuri era mai înaltă decât Marina.

— Nu le-am primit. V-am spus asta.

Marina a ridicat din umeri.

— Deci Nixon nu-i atât de bun.

— Punem toată corespondenţa într-o cutie pentru Annick.

A plecat, apoi a revenit din altă cameră, ţinând în mână o cutie din oţel cu mânere, genul de obiect pe care o fetiţă leneşă l-ar comanda dintr-un catalog cu decoraţiuni şi l-ar primi prin poştă în Brazilia, dacă i s-ar părea prea neglijent să pună corespondenţa într-o cutie de carton.

— Uitaţi, a spus ea. Nici măcar nu mă uit pe ele. Annick spune să le pun direct în cutie, aşa că asta fac. O ţin la ea în birou.

A pus lădiţa pe banchetă, lângă soţul ei. Era un V de culoare deschisă pe labele picioarelor lui bronzate, acolo unde şlapii opriseră soarele.

— Obişnuiam să răspund la scrisori, să le spun oamenilor că nu pot să vină s-o vadă, dar până la urmă Annick a decis că orice comunicare poate fi considerată un îndemn, aşa că mi-a spus să n-o mai fac.

— Oamenii ăştia consideră chiar şi refuzul o încurajare, a zis Jackie.

Marina s-a dus şi s-a aşezat lângă cutie, punându-şi paharul de vin pe jos. N-a cerut voie. Şi-a strecurat degetele înăuntru şi a scos la suprafaţă scrisorile. N-a fost nevoie să caute prea mult până când a găsit plicurile albe

cu sigla hotelului şi scrisul ei pe ele.

— Bovender, a spus ea, lăsând-o pe prima să cadă pe banchetă şi pe urmă căutându-le pe celelalte două. Bovender, Bovender.

Jackie s-a aplecat şi a scos foaia de hârtie din plic.

— „Dragă domnule şi doamnă Bovender, „a început el să citească.

— Te rog! a exclamat Barbara şi şi-a acoperit urechile cu mâinile pentru a-şi accentua rugămintea. Mă face să mă simt idioată. De acum încolo o să mă uit peste scrisori, promit.

Marina şi-a ridicat privirea spre ea.

— Nu plătiţi facturile?

Jackie a clătinat din cap.

— Toate sunt trimise direct în Minnesota. Pun pariu că a fost o chestie foarte greu de aranjat.

Bineînţeles, ca să nu deranjeze pe nimeni. Marina şi-a îndreptat din nou atenţia asupra lădiţei. Revistele erau puse în ordine într-o parte, *Harpers, The New Yorker, Scientific American, New England Journal.* Păreau să fie o mulţime de scrisori de la Vogel sau trimise din alte ţări, plicuri de la spitale, universităţi, alte companii farmaceutice. Degetele ei răsfoiau întruna.

Barbara s-a uitat înăuntru şi a urmărit cu privirea cum corespondenţa trecea prin mâinile unei persoane despre care, de fapt, nu ştia mai nimic.

— Nu prea cred că ar trebui să facem asta, a zis ea cu o voce tremurată. Pare-se că abia acum îi trecea prin minte faptul că nu luase o decizie prea bună când adusese toată lada cu corespondenţă. Dacă nu ne-aţi mai trimis şi alte scrisori. Ei nu-i place ca noi să…

Dar iată c-o găsise. Marina nu fusese nevoită să ajungă la fundul lăzii. Nu trecuse chiar atât de mult timp de când el fusese pe acolo. „Anders Eckman. „A pus plicul albastru deasupra hârtiilor cu sigla hotelului ei. Jackie şi-a

tras brusc picioarele, de parcă Marina ar fi pus ceva fierbinte lângă ele.

Barbara s-a aplecat şi s-a uitat la ea, fără s-o atingă.

— Dumnezeule. De la cine credeţi că e?

Anders Eckman, prin grija doamnei doctor Annick Swenson, o exprimare greşită.

— De la soţia lui, a zis Marina.

După ce a văzut scrisul lui Karen, a izbutit să găsească repede scrisorile. Tot ce scotea acum din ladă ajunsese acolo după ce el plecase în junglă. Singura şansă a lui Karen de a ajunge la el după ce plecase din oraş era să-i scrie doamnei doctor Swenson în Manaus, căci nu exista nicio altă adresă. Înainte ca el să plece în junglă, ea ar fi putut să-l sune sau să-i trimită un e-mail ori, dacă îi era prea dor de el, să-i trimită o scrisoare la hotel. Karen probabil îi povestea despre băieţi sau despre zăpadă, îi spunea să se întoarcă acasă acum pentru că părea supărat şi oricum ei nu se gândiseră prea mult la aceste lucruri de la început. Marina a citit toate scrisorile pe care le găsise şi, una câte una, le-a pus pe banchetă în locul unde stătuseră picioarele lui Jackie. Şi-o închipuia pe Karen şezând la blatul de lucru din bucătărie, cocoţată pe un scaun înalt şi scriind pagină după pagină dimineaţa, după ce îşi dusese băieţii la şcoală şi apoi iarăşi seara, după ce îi ducea la culcare, cu capul aplecat şi părul blond dat după urechi. Marina le citea imaginându-şi că stă în spatele lui Karen. *Vino acasă.* Scrisorile ajunseseră pe rând sau câte două deodată. Ori trei deodată. Probabil Karen îi scrisese în fiecare zi, poate chiar de două ori pe zi, pentru că n-avea cum să-l ajute altfel. Dar nu-l ajutase. Marina era convinsă că Anders ştiuse că soţia lui îi scrisese şi că scrisorile de la ea se loviseră de un zid în Manaus. Probabil că ştiuse cu câtă perseverenţă îi scria soţia lui. Dar fiindcă nu primise acele scrisori n-avusese de unde să ştie dacă mesajele lui ajunseseră la ea. Anders probabil înnebunise

la gândul că scrisorile lui ar fi putut să nu părăsească jungla. Cine nu şi-ar fi închipuit că băiatul din barca scobită în buştean ar fi putut să ia pur şi simplu monedele de la el, după care să lase plicurile să plutească pe apă, de îndată ce ar fi cotit-o pe râu, aşa încât scrisorile să ajungă la peşti sau la delfinii de apă dulce? în acest răstimp, iubirea lui Karen Eckman se manifestase într-un efort continuu, iar perseverenţa cu care îi scrisese soţului ei zăcea împrăştiată acum pe o banchetă joasă din piele, în apartamentul doamnei doctor Swenson.

La un moment dat, Barbara s-a dus şi s-a aşezat lângă soţul ei. Îşi ţineau în mână paharele şi se uitau amândoi la mormanul crescând de scrisori, cu o îmbujorare vinovată pe obraji.

— Ce-o să faceţi cu ele? a întrebat Barbara, după ce Marina a scotocit pentru ultima oară în ladă.

Marina s-a aplecat pentru a ridica vreo câteva scrisori care căzuseră stinghere pe jos.

— Nu ştiu, a zis ea. O să le iau cu mine. Nu ştiu ce-o să fac cu ele.

— Asta e diferită, a spus Jackie şi a luat un plic mai mic din grămadă.

Marina a luat plicul şi l-a inspectat foarte sumar.

— E de la mine.

— Şi dumneavoastră îi scriaţi? a întrebat Barbara.

Marina a încuviinţat din cap. Acolo erau şi mesaje de la băieţi.

Probabil Karen scrisese adresele pe plicuri.

— Eraţi îndrăgostită de el?

Marina şi-a ridicat privirea, cu mâinile pline de plicuri subţiri şi albastre. Barbara Bovender părea mai curioasă acum. S-a aplecat spre ea, iar o şuviţă de păr lucios i-a căzut peste faţă.

— Nu, a zis Marina.

A vrut să spună ceva tăios, dar imediat o altă idee i-a

trecut prin minte: da. Gândul a făcut-o să roşească. Da. Nu-l iubise când fusese în viaţă şi nici când îi trimisese acea scrisoare, dar acum? se gândea la Anders înainte de culcare şi când se trezea dimineaţa. Când se plimba pe stradă, în minte îi apărea imaginea lui, stând în picioare. Îşi închipuia că fusese lângă el când murise, că el stătuse cu capul în poala ei, asta ca să nu şi-l imagineze singur, iar, preţ de un minut, până la urmă chiar s-a simţit îndrăgostită de prietenul ei drag şi mort.

— Am fost colegi, a spus ea. Lucram la acelaşi studiu. Mâneam împreună la prânz.

Marina a luat scrisoarea pe care i-o trimisese. Fără îndoială că era plină de statistici despre reducerea depunerilor de pe vasele de sânge, un lucru despre care ea crezuse că i-ar face plăcere. Era bucuroasă că el n-o primise.

— Te obişnuieşti cu oamenii. Te ataşezi de ei. Au trecut şapte ani. Dar nu.

Din punctul de vedere al Marinei seara se încheiase. Era obosită şi tristă, nu-şi putea închipui ce ar mai fi avut să-şi spună ea şi gazdele ei.

Dar Bovenderii voiau ca ea să mai rămână. Barbara a spus că ar putea găti ceva uşor, iar Jackie a propus să vadă un film.

— Avem un DVD cu *Fitzcarraldo*[11], a spus el. Nu-i ciudat?

— Dacă vreţi, aţi putea dormi aici, a zis Barbara, cu ochii ei de culoare deschisă luminându-se la acest gând. Ne-am distra teribil. Pur şi simplu ne înţelegem acum că o să stăm până târziu şi o să bem prea mult.

Cei douăzeci de ani în plus ai Marinei faţă de Bovenderi formau o prăpastie de netrecut. Deşi nu-i plăcea

---

11 Peliculă din 1982 semnată de Werner Herzog, narând povestea lui Brian Sweeney Fir/.gerald, care a vrut să construiască o sală de operă în junglă.

deloc camera ei de hotel, ştia că o noapte de chefuit ar fi putut s-o omoare.

— Apreciez propunerea voastră, zău, dar soarele din după-amiaza asta m-a extenuat.

— Ei bine, măcar daţi-i voie lui Jackie să vă conducă până la hotel, a spus Barbara, iar Jackie, într-un acces neaşteptat de generozitate, s-a ridicat în picioare şi a început să-şi caute sandalele.

— Nu-i nevoie, a zis Marina.

Şi-a pus teancul de scrisori în poşetă. Acum voia să plece cât mai repede, înainte ca ei să-i mai facă vreo propunere pe care ea s-o refuze.

Barbara a început să se ofilească de îndată ce şi-a dat seama că musafira ei o să plece. Neputinţa ei de a găsi ceva mai palpitant de făcut o descurajase.

— De fiecare dată când ne vedem izbutim să vă facem o impresie proastă, a spus ea.

Marina a asigurat-o că acest lucru nu era adevărat. Barbara s-a sprijinit cu un umăr de perete. Nu s-ar fi putut spune că îi bloca ieşirea, n-avea tupeul să facă aşa ceva, dar fără doar şi poate că îi întârzia plecarea.

— Ar fi bine pentru noi să nu-i spuneţi lui Annick despre scrisori, a zis ea până la urmă, răsucindu-şi brăţările. Nu cred că i-ar plăcea să afle că le permitem unor oameni să se uite la corespondenţa ei, deşi sunteţi îndreptăţită să luaţi scrisorile trimise de soţia domnului doctor Eckman.

Marina s-a gândit la nenumăratele ocazii când un rezident o rugase să nu-i spună un anumit lucru doamnei doctor Swenson, rezultate ale analizelor de laborator care nu confirmau un diagnostic, detaliile unui consult prost efectuat. Îşi amintea talentul şi viclenia doamnei doctor Swenson, care, până la urmă, afla oricum totul.

— Nu prea am cum să-i spun.

Barbara a luat mâna Marinei în mâinile ei reci.

— Dar o să aveţi cum când o s-o revedeţi.

— Scrisorile astea sunt ale lui Anders şi ale lui Karen. Nu sunt treaba altcuiva.

Barbara i-a adresat un zâmbet plin de recunoştinţă sinceră.

— Mulţumesc, a spus ea. A strâns-o uşurel de mână pe Marina.

Când Marina a ajuns la hotel, a pus scrisorile pe noptieră şi s-a uitat la teancul ordonat pe care-l formau. Nu-i plăcea că le adusese acolo. Fără îndoială erau prea intime ca să le lase în cutia doamnei doctor Swenson, dar erau prea intime şi ca să le păstreze ea. Le-a mutat în sertarul îngust ai noptierei, lângă o Biblie în portugheză, pe urmă a sunat-o pe Karen. Simţea nevoia să-i audă vocea, crezând că în acest fel o să i se diminueze vinovăţia pentru că o podise acel acces brusc de iubire pentru soţul *ei.*

— E atât de târziu, a zis Marina. Nu se gândise la ce oră era decât după ce formase numărul de telefon.

— Nu dorm deloc, a spus Karen. Şi cel mai rău e că nimeni nu sună după ora opt seara. Le e teamă că-i trezesc pe băieţi.

— Nu m-am gândit la asta.

— Mă bucur. Oricum nimic nu-i trezeşte. Te-am sunat azi de dimineaţă. Domnul Fox mi-a dat numărul tău de mobil.

— Ai vorbit cu el?

— Mai sună din când în când să vadă ce mai facem. Karen a căscat. E mai cumsecade decât credeam. Sau se simte singur. Nu pot să-mi dau seama. Spune că încă n-ai dat de ea.

— Am reuşit să-i găsesc pe Bovenderi.

— Pe Bovenderi! a exclamat Karen. Doamne sfinte, ce mai fac?

— Anders ţi-a povestit despre ei?

— O vreme doar despre ei mi-a vorbit. Îl scoteau din minţi. Nu-i plăceau Bovenderii.

— Mi-am dat seama de asta.

— Avea impresia că-l duc cu zăhărelul, zicându-i mereu că o să i-o aducă pe doamna doctor Swenson, dar de fapt nu făceau nimic în privinţa asta. Habar n-avea nici măcar dacă ei ştiu unde se află ea, dar şi-a petrecut o grămadă de timp încercând să le facă pe plac.

— Păi, atunci, presupun că sunt pe drumul cel bun. Cât timp a stat în Manaus până când a venit doamna doctor Swenson?

Karen a reflectat la asta.

— O lună? Nu sunt sigură. Ştiu că a stat acolo cel puţin o lună.

Marina şi-a închis ochii.

— Nu cred că pot să stau o lună cu familia Bovender.

— Ce-au spus despre Anders?

— Nu ştiau că a murit, a zis Marina.

După aceea a urmat o tăcere lungă de cealaltă parte a firului. În Eden Prairie, Marina a auzit-o pe Karen cum pune jos telefonul, iar pe urmă n-a putut decât să aştepte. Marina s-a întins pe pat şi şi-a aţintit privirea asupra petei de apă deschisă la culoare de pe tavan, pe care o contemplase în fiecare seară de când se mutase în acea cameră. Îşi dorea să-i poată pune mâna pe cap lui Karen, să o mângâie pe păr. *Atât de mare e curajul tău şi atât de mult noroc am eu.* Când Karen s-a întors, a auzit-o cum respiră altfel.

— Îmi pare rău, a zis Marina.

— Mă apucă atât de brusc, a spus Karen, încercând să-şi tragă sufletul. Nu ştiau că el a murit pentru că ea nu le-a spus. De ce nu le-a spus?

— Nu le-a spus exact din motivul pe care l-ai menţionat – n-au cum să comunice cu ea. Ea vine în oraş la câteva luni. Nici măcar nu-şi ia corespondenţa de acolo.

Marina nu ştia ce să facă cu scrisorile, dar n-avea de gând să-i spună lui Karen că le luase la ea. De acest lucru era sigură. La o depărtare de mii de kilometri, o asculta cum plânge. Băieţii dormeau în paturile lor. Pickles dormea.

— Să-l sun pe domnul Fox? a întrebat Marina. Altceva nu-i trecuse prin cap.

Karen a pus telefonul jos încă o dată şi şi-a suflat nasul. Încerca să-şi vină în fire, Marina putea s-o audă. Scotea sunetele pe care le-ar fi scos o persoană care se străduieşte să-şi înăbuşe o suferinţă uriaşă.

— Nu, a zis ea. Nu-l suna. Aşa mi se întâmplă acum. E firesc.

— Aş fi vrut să-ţi spun altceva, a zis Marina.

— Ştiu.

— E oribil aici, Karen. Nu-mi place deloc.

— Ştiu, a spus ea.

În seara aceea – şi prima noapte în care ea a avut febră – Marina a visat că ea şi tatăl ei vâsleau într-o bărcuţă pe râu, în junglă, şi că barca s-a răsturnat. Tatăl ei s-a înecat, iar ea a rămas singură în apă. Barca se îndepărtase de ea. Marina uitase că tatăl ei nu ştia să înoate.

— Acum am ceva ce o să vă placă, a zis Barbara la telefon.

Marina nu mai vorbise cu Bovenderii de la vizita ei în apartamentul lor, adică de mai multe zile, iar de atunci încoace nu mai ieşise din hotel şi nici nu se prea dăduse jos din pat. N-avea nicio idee dacă se simţea rău din cauza medicamentelor pe care le lua preventiv ca să nu facă vreo boală transmisă de insecte, sau dacă nu cumva contractase vreo boală transmisă de insecte, deşi lua medicamente. I se părea posibil şi ca toate simptomele ei, adică dureri musculare şi o erupţie ciudată pe pielea trunchiului, să fie psihosomatice – se îmbolnăvise ca să scape de toate astea.

Dar îşi mai punea întrebarea şi dacă nu cumva Anders ajunsese la aceeaşi concluzie. *Am o febră care mă apucă la şapte dimineaţa şi mă lasă după două ore. Revine la patru după-amiaza şi atunci nu sunt decât un morman de cenuşă delirant. Acum aproape în fiecare zi mă doare capul şi mă gândesc dacă nu cumva vreun animal minuscul din Amazon îmi mănâncă din cortexul cerebral.* Marina nu citise decât o singură dată acea scrisoare şi totuşi o ştia pe dinafară.

— Ce o să-mi placă? a întrebat-o pe Barbara Bovender, pentru că de fapt nu-i trecea prin minte nici măcar un singur lucru care i-ar fi putut plăcea în Manaus.

— Mergem la operă! Annick are o lojă închiriată, iar stagiunea se deschide mâine. Avem biletele ei!

— Are închiriată o lojă la operă?

Marina n-avea energie ca să se simtă indignată, dar zău aşa, chiar n-avea nicio limită?

— Se pare că acum mai mulţi ani a fost o perioadă lungă de timp când a plouat atât de tare, încât a fost nevoită să rămână multă vreme în oraş. A zis că opera a salvat-o.

— Păi, nu cred că pe mine o să mă salveze. Mi-e rău. Trebuie să stau în casă.

— Aţi înghiţit ceva stricat? a întrebat Barbara. Era o întrebare logică. Tarabele din piaţă erau pline cu alimente care ar fi omorât orice om care nu avea mai multe generaţii de bacterii în intestine.

— Am febră, a spus Marina.

— Mare sau mică?

— N-am termometru.

Se plictisise. Voia să încheie convorbirea telefonică.

— Bine, a spus Barbara. O să vin într-o oră. Şi o să aduc şi câteva rochii la care să aruncaţi o privire.

— Nu vreau să vină nimeni la mine şi nu vreau nicio rochie. Apreciez gestul, dar aveţi încredere în ce spun,

sunt medic. Ştiu ce fac.

— Habar n-aveţi, a spus Barbara pe o voce moale.

Tomo, recepţionerul, cu o perseverenţă îndărătnică şi o loialitate de care Marina n-ar fi fost niciodată în stare, continuase să sune la aeroport în fiecare zi pentru a întreba de bagajele ei. Fuseseră localizate temporar în Spania, iar apoi se pierduseră iarăşi. Era angajatul din hotel care fusese trimis la ea în cameră ori de câte ori vreun client îi anunţa că ea ţipă, iar acum o îngrijea pentru că era bolnavă. Îi aducea sticle cu sirop de trestie de zahăr, sucuri acidulate şi biscuiţi tari şi uscaţi cu care să se hrănească. Adevărul e că Marina, imobilizată la pat şi din ce în ce mai bolnavă, stârnise compasiunea întregului personal al hotelului, dar toţi acceptau faptul că Tomo era cel care o îngrijea.

Aşa încât atunci când a auzit ciocăniturile în uşă, nu putea spune după câtă vreme (somnul era ca un anestezic din care se trezea şi care apoi o amorţea iarăşi), Marina a crezut că e Tomo. S-a înfăşurat cu un cearşaf de pe pat în chip de rochie şi a deschis uşa.

Barbara a măsurat-o cu o privire severă din cap până-n picioare, apoi a spus:

— Of, sunteţi cam dificilă, a zis ea, pe tonul ei plin de vocale lungi şi plate. De ce nu m-aţi sunat?

Marina, dezamăgită de faptul că acum nu mai putea adormi imediat, s-a retras în cameră, unde era întuneric şi aer închis. Australianca a urmat-o.

— V-am adus câte ceva.

Barbara i-a arătat o pungă mică din hârtie murdară şi o geantă din pânză groasă, de parcă ar fi fost nişte cadouri irezistibile. Cameristele nu mai intraseră în cameră de câteva zile, pentru că Marina dormise tot timpul. Firimituri de biscuiţi erau împrăştiate pe podea, aidoma nisipului. Doamna Bovender a aprins lumina de la întrerupătorul aflat lângă uşă, apoi a deschis obloanele.

— N-ar trebui să staţi într-un loc ca ăsta, a fost tot ce a putut spune.

— Pretenţiile mele sunt altele acum.

Marina s-a cuibărit în pat. Ai fi putut crede că e greu să adormi în faţa unei persoane pe care n-o cunoşti aproape deloc, dar de fapt era cel mai simplu lucru din lume.

Barbara a luat un pahar de carton din geantă şi i-a scos capacul.

— Uitaţi, a zis ea şi i l-a întins. Ridicaţi-vă. Trebuie să-l beţi cât e fierbinte.

Marina s-a aplecat şi a mirosit conţinutul paharului. Era apă de râu, fiartă până când nu mai rămăsese din el decât o esenţă scârboasă. Avea chiar şi culoarea râului. Aburul care se ridica din el semăna cu o ceaţă marină densă.

— De unde aţi luat asta?

— De la taraba şamanului din piaţă şi vă rog să nu spuneţi nimic rău despre el până când nu-i daţi o şansă medicamentului lui. Eu am fost muşcată de jumătate dintre insectele din ţara asta. Am avut de mai multe ori febră îngrozitoare şi bube despre care nici nu vreau să vorbesc. Jackie a făcut odată o intoxicaţie alimentară. A mâncat un soi de broască ţestoasă la grătar de la o tarabă, adică evident o tâmpenie. Am fost sigură că o să moară. Şamanul ne-a salvat de fiecare dată. Practic aş putea să-mi deschid la el o linie de credit.

Fără doar şi poate că şamanul îşi trimitea facturile direct la Vogel.

— Dar n-am fost la niciun şaman, a spus Marina, încercând să aplice logica unde nu era cazul. Pe ce îşi fundamentează el diagnosticul? Nici dumneavoastră nu m-aţi văzut.

— I-am descris situaţia. De fapt, Milton i-a descris situaţia în locul meu, după ce eu i-am descris-o lui.

Şamanul şi cu mine nu vorbim chiar aceeaşi portugheză, iar eu cred că e important să i se explice cât mai bine despre ce e vorba. Apropo, Milton speră că vă simţiţi mai bine.

I-a lipit paharul de coşul pieptului Marinei şi l-a ţinut acolo până când ea l-a luat în mână.

— E o tâmpenie, a zis Marina, uitându-se la lichidul tulbure.

Paharul era cald. Mirosul a ajuns până la ea în valuri: apă, peşte, mâl, moarte.

— Beţi-l! a făcut Barbara pe o voce tăioasă. M-am plictisit de când tot încerc să vă ajut. Beţi-l pe tot, dintr-o înghiţitură, haideţi. Asta facem aici, în locul ăsta de iad.

Marina, foarte surprinsă de forţa poruncii şi de frustrarea mânioasă de pe chipul Barbarei Bovender, a făcut ce i se spusese şi a băut lichidul scârbos până la fund, dintr-o singură sorbitură lungă. Nu era chiar lichid, ci era mai gros la fundul paharului, vâscos, în el mai erau şi bucăţele tari, aidoma unor crenguţe minuscule, care i-au rămas în gât. Canoea în care se aflau era un buştean care s-a răsturnat într-o parte, iar ea a căzut în apă împreună cu tatăl ei. Ochii, gura şi nasul i s-au umplut de apă. S-a scufundat înainte de a apuca să înoate, iar în gură simţea doar gustul râului. Până acum uitase ce gust are râul.

— Daţi-vă capul pe spate şi gâfâiţi, a zis Barbara. Nu vomitaţi.

A îngenuncheat în faţa Marinei şi şi-a pus mâinile pe genunchii ei. Domnul Fox zisese că diferenţa dintre Marina şi Anders era că Anders n-avusese bunul-simţ să se întoarcă acasă când se îmbolnăvise, dar, ah, nu se punea problema dacă ea ar fi vrut sau nu să facă aşa ceva. Problema era să fie în stare. A străbătut-o un fior, un val uriaş de frisoane, care i-a măturat pielea udă şi i-a făcut şira spinării să zvâcnească.

— OK, a spus Barbara pe o voce moale, bătând-o

uşurel pe genunchi, de parcă ar fi fost capul unui căţeluş foarte mic, mai e încă ceva. Acum o să vă simţiţi foarte rău, dar doar puţin timp, poate o oră sau două. Depinde de ce e nevoie să cedeze în interiorul dumneavoastră. Apoi o să vă simţiţi bine. O să vă simţiţi extraordinar de bine. Stau cu plăcere alături de dumneavoastră. Am toată după-amiaza liberă.

Marina s-a uitat la musafira ei, dar n-a putut să vadă decât lumina părului acesteia care părea că se îndepărtează de ea printr-un tunel. A zis că nu voia ca Barbara să rămână lângă ea.

Barbara s-a aşezat iarăşi pe vine, părând dezamăgită. A luat degetele reci ale Marinei în mâna ei şi i le-a scuturat.

— Bine, atunci o să mă întorc la ora cinci şi o să discutăm despre ce rochie o să purtaţi mâine. Am adus câteva care cred că v-ar veni bine. E minunat că aveţi o prietenă la fel de înaltă ca dumneavoastră. Acum o să vomitaţi? încercaţi să vă abţineţi cât mai mult timp. Cu cât vă abţineţi mai mult, cu atât mai eficient e medicamentul. Cel mai mult ajută să gâfâiţi.

Şiroaie de transpiraţie au început să se scurgă pe fruntea Marinei, din creştetul capului, pe ceafă. O mucozitate incoloră şi apoasă i se scurgea din nas cu o viteză mai mare decât a transpiraţiei şi decât a lacrimilor care i se prelingeau din ochi. Nu şi-a dus mâna la faţă. N-a încercat să-şi oprească valul de secreţii lunecoase. Încă era devreme, dar îşi dăduse foarte bine seama că n-avea cum să le oprească. Frisoanele o zguduiau atât de tare, încât îi clănţăneau dinţii în gură, aşa că a încercat să-şi ţină gura deschisă. Chiar dacă ar fi existat un antidot, n-avea cum să-l obţină la timp. Ăsta era sfârşitul. Acum ştia cum e. Dacă supravieţuia şi-l mai trăia încă o dată, atunci avea să-l recunoască. Într-unul dintre ultimele ei gânduri, Marina s-a întrebat dacă nu cumva fusese omorâtă sau

dacă, pentru că băuse singură din pahar, nu cumva se sinucisese.

În depărtare, din oraş, broaştele din copaci o strigau, iar vibraţiile ritmice şi joase ale vocilor lor i-au trimis sângele spre inimă.

Marina s-a trezit pe gresia rece de pe podeaua băii, cu capul pe un morman de prosoape. A deschis ochii şi a văzut cum un păianjen roşu aprins, de dimensiune medie, s-a strecurat sub dulapul de sub chiuvetă. Pierduse noţiunea timpului, nu ştia cât se scursese, nu era clar şi se simţea recunoscătoare pentru asta. Inspira şi expira, îşi mişca degetele de la mâini şi de la picioare, îşi căsca larg gura şi apoi o închidea din nou. Boala provocată de şaman îi trecuse, iar brutalitatea vindecării ei smulsese din ea orice urmă din boala anterioară. Era vie şi probabil sănătoasă. O durea şoldul din cauza poziţiei în care stătuse, dar acest lucru nu i se părea important. Încet şi cu prudenţă, s-a ridicat în capul oaselor şi apoi s-a deplasat pe scurta distanţă până la marginea căzii, în care s-a aşezat ca nu cumva să cadă, şi a lăsat apa fierbinte a duşului să curgă peste ea până când a devenit călduţă. După aceea s-a spălat pe dinţi şi a băut o sticlă cu apă. Simţea un disconfort şi tot felul de dureri, dar mintea îi căpătase limpezimea care marchează sfârşitul febrei. Şi-a legănat capul dintr-o parte în alta. A intrat dezbrăcată în dormitor, cu un prosop înfăşurat în jurul capului, şi a văzut că în cameră era curăţenie şi că Barbara Bovender şedea pe un scaun lângă fereastră, citind *New England Journal of medicine.*

— Hei, v-aţi trezit! a exclamat Barbara.

— Aţi zis că plecaţi, a spus Marina, dar din gura ei n-a ieşit aproape niciun sunet. A tuşit, încercând să-şi pornească corzile vocale, care îi înţepeniseră de la atâta vomitat. Aţi zis că plecaţi.

Şi-a găsit cearşaful de baie împăturit pe marginea

patului şi s-a înfăşurat în el.

— Aşa aveam de gând, dar vi s-a făcut rău prea repede. A avut efect aproape instantaneu asupra dumneavoastră. M-am gândit să rămân aici şi să am grijă ca nu cumva să căderi şi să vă loviţi cu capul de closet, sau aşa ceva. Dar acum vă simţiţi mai bine, nu-i aşa? Se vede după cum arătaţi.

— Da, a zis Marina.

Nu-i prea venea să-i mulţumească persoanei care tocmai o otrăvise, dar nici nu putea să nege că otrava îi îmbunătăţise starea.

— N-am citit până acum articolul ăsta, a spus Barbara, arătându-i revista. E fascinant, chiar şi partea ştiinţifică pe care n-o înţeleg. Mă tot gândesc la cât noroc am avut că am putut să stau vreo două ore la dumneavoastră în cameră. Trebuie să vă spun că nu i-am înţeles deloc munca lui Annick până acum. Ar fi nemaipomenit să poţi aştepta până când vrei să faci copii, patruzeci, cincizeci, chiar şi şaizeci de ani. Barbara s-a întrerupt şi şi-a privit gazda. Ştiţi, nu v-am întrebat până acum, aveţi copii?

— Nu, a răspuns ea. Aerul condiţionat fusese dat aproape la maximum, iar Marina dârdâia de frig. Acum aş vrea să mă îmbrac.

Pentru prima oară de multe zile încoace îi era foame.

— A, sigur, bineînţeles. Barbara s-a ridicat de pe scaun. Vă deranjează dacă împrumut asta? Sunt convinsă că şi lui Jackie i-ar plăcea să-l citească.

— Bine, a spus Marina.

— Probaţi rochiile şi apoi spuneţi-mi care dintre ele vă place. Barbara s-a oprit lângă uşă. Mă bucur atât de mult că totul s-a rezolvat şi că vă simţiţi mai bine. O să-i spun şamanului, o să fie atât de încântat! Vă luăm mâine la ora şapte, bine?

Dar nu fusese o întrebare. Până când Marina a

apucat să-i răspundă, Barbara Bovender şi *New Englandjournal ofmedicine* dispăruseră.

Cinci

Motivul pentru care lumea îşi petrecea o seară la Teatro Amazonas nu era atât să asculte operă, ci să admire clădirea Operei. Aveau bilete la *Orfeu şi Euridice* al lui Glück, dar doar pentru că trebuia să aibă bilete la ceva. Clădirea însăşi era spectacolul, cele două scări lungi din marmură care se arcuiau, urcând în partea din faţă, pereţii albaştri înalţi, împodobiţi cu ornamente de un alb imaculat, cupola magnifică, acoperită cu dale, care probabil fusese desprinsă dintr-un palat rusesc şi azvârlită de o furtună monstruoasă tocmai în America de Sud sau, mai bine zis, aşa îi spusese Marinei un turist într-o dimineaţă, când ea se oprise să facă o poză cu telefonul. Nu exista nicio explicaţie validă pentru cum ajunsese o asemenea clădire să fie proiectată într-un asemenea loc. Marinei i se părea o graniţă a civilizaţiei care ţinea jungla la distanţă. Fără îndoială că, dacă n-ar fi existat clădirea Operei, lianele s-ar fi insinuat în oraş şi l-ar fi înghiţit cu totul.

— Băştinaşii jură că n-a construit-o nimeni, a zis Barbara, scoţând biletele din mica ei poşetă neagră lăcuită de seară. Spun că pur şi simplu a apărut din senin.

Jackie a încuviinţat din cap. Era varianta care i se părea cea mai plauzibilă.

— Spun că a fost coborâtă dintr-o navă spaţială pentru un prinţ, fiindcă doar aici putea el să facă sex.

Barbara Bovender purta o rochie scurtă de culoarea fildeşului, care îi dezvăluia complet picioarele, o priveliştе neruşinată de gambe şi coapse bronzate, subliniată şi de o pereche de sandale de seară cu tocuri foarte înalte. Era rochia pe care i-o oferise prima oară Marinei, iar Marina o refuzase. Tuturor rochiilor pe care Barbara le adusese în

geanta ei din pânză groasă le lipsea câte o bucată importantă de material: partea din faţă sau din spate a fustei, iar Marina a fost nevoită să decidă ce parte anume a ei îşi permitea mai mult să lase la vedere. Rochia de culoarea fildeşului avea un decolteu modest şi mâneci lungi, dar era atât de scurtă, încât chiar şi o elevă în clasa a treia s-ar fi simţit stânjenită dacă s-ar fi îmbrăcat cu ea. Până la urmă a ales o rochie lungă şi dreaptă din mătase de culoare gri închis, fără mâneci şi cu spatele gol, căci Barbara acceptase să-i împrumute un şal, deşi îi spusese că strică efectul croielii. După ce Marinei îi trecuse febra şi nici nu mai vomitase, se simţise recunoscătoare, nu numai pentru tratamentul şamanului (deşi îşi dorea să fi făcut un vaccin împotriva hepatitei A înainte să plece din SUA), dar şi pentru faptul că Barbara îi împrumutase o rochie deplasată şi pentru şansa de a merge la Operă. Îi plăcea că găsise un motiv să-şi cureţe unghiile, să plece seara din camera ei, să asculte muzică. Ba mai mult, doamna Bovender a venit la hotel înainte de spectacol pentru a-i strânge părul Marinei într-un coc şi pentru a o farda cu creion dermatograf, de parcă ar fi fost mireasă. Toată viaţa, Marina avusese mulţi prieteni care ştiau pe dinafară tabloul periodic al elementelor, dar din liceu nu mai avusese nicio prietenă care să se priceapă la coafat. După ce Barbara şi-a terminat munca elaborată, a condus-o pe Marina până la oglindă pentru ca aceasta să-i admire rezultatul, iar Marina, care nu-şi amintea să fi fost atât de frumoasă nici măcar la nunta ei, i-a făcut pe plac.

— Trebuie să-ţi impui din când în când să te aranjezi, a spus Barbara, încheind o manşetă mare şi aurie pe încheietura mâinii Marinei. Credeţi-mă, dacă nu faceţi asta aici, atunci totul se duce de râpă.

Când toţi trei au traversat salonul de la intrare, mulţimea de iubitori ai operei s-a răsucit să-i privească. Jackie, puţin drogat cu marijuana, cu ochelarii lui un pic

fumurii, avea înfăţişarea unui bărbat obişnuit să umble cu două femei după el. Purta o cămaşă albă din bumbac, cu broderie albă pe partea din faţă, costumul formal al unui surfer. Marinei îi părea rău doar când se gândea că înfăţişarea ei frumoasă, la care, fără îndoială, n-ar fi fost în stare să ajungă de una singură, se irosea pe Bovenderi. În fond, domnului Fox îi plăcea opera. Nu era deloc absurd să creadă că ar putea să vină şi el aici, în vizită la ea. Şi-a imaginat cum mâna ei se sprijină de braţul lui.

Plasatorul a descuiat uşa lojei cu o cheie universală grea din alamă, pe care o purta în jurul gâtului, agăţată de un şnur din catifea. Şi-a înclinat uşor capul în faţa fiecăruia dintre ei când le-a împărţit programele. Erau acolo opt scaune tapiţate cu catifea roşie. Marina s-a aplecat peste balustrada din alamă a lojei lor pentru a-i urmări cu privirea pe cetăţenii înstăriţi din Manaus cum îşi caută locurile. Interiorul sălii era un tort de nuntă, fiecare strat cu decoraţiuni elaborate stând într-un echilibru precar pe umerii celui de dedesubt, înălţându-se până la tavanul unde îngerii din frescă dădeau la o parte cu mâinile norii hoinari. Când candelabrele au început să se stingă, Jackie şi-a pus mâna pe coapsa soţiei lui, iar ea şi-a pus celălalt picior deasupra pentru a-l reţine acolo. Marina şi-a îndreptat atenţia asupra orchestrei. Cu o expresie de deplină seninătate pe faţă, Barbara s-a aplecat spre Marina şi a şoptit: „Îmi place la nebunie partea asta”. Marina nu ştia la ce parte se referă şi nici n-a întrebat, dar când în sală s-a aşternut întunericul, iar uvertura a ajuns până la nivelul al treilea, unde se aflau ei, a înţeles bine. Brusc a uitat de toate insectele din Manaus. A uitat de capetele de pui de găină care se învălmăşeau pe tarabele din piaţă şi de câinii morţi de foame, care aşteptau sperând că unul dintre ele va cădea pe jos. A uitat de copiii cu evantaie, care alungau muştele de lângă coşurile cu peşte, deşi ştia că n-ar fi trebuit să-i uite pe copii. Avea

nevoie să-i uite. A izbutit să uite de mirosuri, de traficul rutier, de bălţile lipicioase de sânge. Uşile i-au izolat înăuntru, împreună cu muzica, şi i-au despărţit complet de lumea de afară, iar ea şi-a dat brusc seama că clădirea Operei fusese construită pentru a asigura supravieţuirea oamenilor. Îi împiedica să putrezească în canicula insuportabilă. Le salva sufletele, aşa cum acei misionari creştini ucigaşi nici n-ar fi putut visa s-o facă. În ultimele zile de febră, Marina îşi pierduse identitatea. Oraşul o biruise, laolaltă cu Lariamul, senzaţia de eşec, dorinţa ei aproape psihotică de a ajunge acasă înainte ca liliacul să se veştejească. Însă pe urmă orchestra a cântat un acord care a făcut-o să se regăsească. Fiecare trecere a arcuşului peste corzile violoncelului îi mai lua puţin câte puţin din confuzie, iar suflătorii îi aduceau înapoi puterea. Pe când şedea în întuneric, Marina a început să creadă că această clădire şi spectacolul în sine aveau rolul de a o salva. Ştia povestea lui Orfeu, dar abia când au început să cânte şi-a dat seama că era povestea vieţii ei. Ea era Orfeu şi fără doar şi poate că Anders era Euridice şi murise muşcat de un şarpe. Marina fusese trimisă în iad ca să-l aducă înapoi. Karen ar fi fost Orfeu dacă ar fi fost în stare să plece de lângă băieţii ei. Era rolul care-i fusese ursit la naştere. Dar Karen era în Minnesota, iar acum mintea Marinei era plină de Anders, de cei şapte ani în care fuseseră prieteni, cele cincizeci de ore pe săptămână pe care le petrecuseră trasând diagrame ale lipidelor, ascultându-se unul pe celălalt cum respiră.

Barbara şi-a deschis minuscula poşetă şi i-a dat Marinei un şerveţel din hârtie.

— Vi s-a întins puţin fardul sub ochi, a şoptit ea.

O femeie juca rolul lui Orfeu, îmbrăcată într-o togă lălâie, cu părul lins, dat pe spate şi prins într-o coroană de frunze aurite. Stătea acolo, în mijlocul scenei, cu o liră în mâini pentru a-i acoperi sânii, şi, cântând, îşi povestea

suferinţa corului.

Jackie s-a aplecat peste soţia lui.

— De ce e femeie? a întrebat-o el în şoaptă pe Marina.

Marina s-a şters pe nas şi s-a aplecat spre el pentru a-i spune că alternativa ar fi fost să găsească un castrat, cum cerea de fapt partitura, dar o mână a apărut între ei şi l-a pocnit brutal de două ori pe umăr pe Jackie.

— Linişte, s-a auzit o voce de femeie.

Marina şi cei doi Bovenderi şi-au îndreptat spatele, de parcă un curent electric de voltaj redus ar fi urcat pe picioarele sculptate ale scaunelor lor şi ar fi pătruns prin tapiţeria de catifea. Au prins să se răsucească, toţi trei deodată, dar mâna a revenit între Barbara şi Marina, arătând înspre scenă. În acest fel au asistat la restul spectacolului, cu ochii îndreptaţi spre scenă şi cu întreaga lor atenţie îndreptată către spatele lor, asupra doamnei doctor Swenson.

Doamna doctor Swenson! Să se întoarcă din junglă şi să vină la Operă, fără să anunţe nimic înainte. Iar acum îi obliga să aştepte, să nu se ridice de pe locurile lor, asemenea unor fiinţe rezonabile, şi să iasă pe culoar sau să coboare în holul de la intrare pentru a avea o conversaţie care ar fi trebuit să aibă loc cu mai multe săptămâni în urmă. La început Marina încercase să-şi închipuie ce va simţi când o va vedea pe doamna doctor Swenson, dar, pe măsură ce zilele petrecute în Brazilia se scurgeau, era tot mai sigură că n-are nicio şansă s-o vadă. În scenariile care i se derulaseră prin minte ea se întorcea acasă pentru a le spune lui Karen şi domnului Fox că o dăduse în bară. Euridice era în spatele lui Orfeu, pe când îşi târau picioarele pe lungul drum care urca din lumea subterană, Euridice pisându-l la cap, văicărindu-se, vocea ei frumoasă de soprană preschimbându-se într-un fierăstrău monoton – *De ce nu te uiţi la mine? De ce nu mă iubeşti?* Dumnezeu

le, era insuportabilă în pofida frumuseţii ei magnifice. Marina şi-a aţintit privirea în faţă şi şi-a impus un uriaş efort de voinţă să nu se răsucească. A observat că mâna lui Jackie nu mai era între coapsele soţiei lui şi că amândoi se holbau spre scenă foarte concentraţi, fără îndoială întrebându-se dacă aerisiseră cum trebuie apartamentul, dacă îşi făcuseră patul, dacă puseseră toată lenjeria intimă minusculă din dantelă la locul ei, în sertare. Marina, care îşi împăturise şalul şi-l ţinea în poală de când se stinseseră luminile, pentru că nu era chiar răcoare în loja de la nivelul al treilea, s-a gândit la pielea spatelui şi umerilor ei goi, care acum îi blocau parţial vederea spre scenă doamnei doctor Swenson, coafura complicată prinsă cu două beţe negre decorate cu evantaie aurii minuscule, de parcă ar fi fost o prinţesă din China. Şi-a închipuit că se află într-un salon dintr-un spital, şezând lângă patul unui pacient, în rochia ei din mătase gri închis, când pe neaşteptate doamna doctor Swenson intră pe uşa din spatele ei. *Am fost chemată prin pager,* zice Marina, încercând să-şi justifice lipsa de material a rochiei. *Eram la Operă.*

Cel mai mult o surprinde teama ei, zvâcniturile surde din străfundurile burţii, pe care le asocia cu instrucţiunea de a-şi deschide acum foaia de examen şi de a se apuca să scrie. Sau chiar şi mai târziu, când i se adresa în timpul consultaţiilor didactice, *Doamnă doctor Singh, ne puteţi explica acum de ce persistă amorţeala?* Marina se aştepta la furie, la o confruntare. N-avea importanţă că pe scenă se cânta şi că ar fi auzit-o toţi cei din jurul lor. *Vreau să-mi spuneţi ce-a păţit Anders!* plănuise ea să spună. Ce chestie că gândea în felul ăsta. N-avea nimic să-i zică doamnei doctor Swenson. Aştepta să audă ce avea doamna doctor Swenson de spus. *Doamnă doctor Singh, bineînţeles că-mi aduc aminte, dumneavoastră aţi fost cea care l-a orbit pe copilul din Baltimore.* Sudoarea de sub braţe i se scursese

sub cutia toracică, într-un şuvoi neîntrerupt, şi, din cauza croielii rochiei, îi ajungea pe ceafa şi i se prelingea pe spate, dar nu păta materialul până când nu ajungea aproape de talie. Orfeu nu mai putea să îndure încă un minut pisălogeala, îndoielile descurajatoare. *Nu-ţi ajunge să ştii că am venit în iad după tine?* ar fi putut el să spună. *N-ai putea să ai încredere în iubirea mea şi să mai aştepţi încă douăzeci de minute până când ajung la capătul acestei poteci înguste?* Dar nu, asta n-a ţinut. Trebuia să-i arunce o privire. Trebuia s-o convingă că o iubea. Trebuia s-o liniştească. S-a răsucit spre iubita lui şi astfel a omorât-o încă o dată, azvârlind-o în hăul somnului etern, acolo unde începuse toată povestea.

Apăsată de toate acestea, Marina îşi dorea ca toţi să se oprească din cântat, muzicienii să-şi lase jos instrumentele ca reacţie la insuportabila anxietate care emana de la nivelul al treilea. Aşa se întâmplă în vise. Nu era suficient că în această operă morţii erau vii şi apoi iarăşi morţi din cauza eforturilor nereuşite ale protagonistului, încă mai trebuia să îndure şi alte întorsături ale situaţiei plus un număr foarte lung de balet, dar, până la urmă, spectacolul a luat sfârşit. Marina şi cei doi Bovenderi au aplaudat energic, întreaga forţă reprimată a aşteptării izbutind până la urmă să se descarce în palmele lor, care se loveau una de cealaltă.

— Brava! a strigat Jackie când mezzosoprana a venit în partea din faţă a scenei.

— N-a fost chiar atât de bună, a spus doamna doctor Swenson din spatele lor.

De parcă propoziţia ar fi fost o permisiune, ei s-au ridicat şi s-au răsucit spre ea, toţi trei, corul doamnei doctor Swenson.

— Probabil că nu, a zis Barbara, de parcă ar fi fost o conversaţie. Dar e atât de minunat să asculţi operă.

— Locurile sunt bune, a spus Jackie.

Marina, care era mult mai înaltă în pantofii doamnei Bovender, n-a luat în considerare înălţimea doamnei doctor Swenson, aşa încât a privit pe deasupra capului ei când s-a răsucit spre ea. A mai văzut şi pe altcineva în lojă, un bărbat îmbrăcat într-un costum, care stătea în spatele lojei, sub nivelul de deasupra. Milton i-a adresat un salut fără cuvinte, doar din buze.

Barbara şi-a pus mâna în jurul umerilor Marinei şi a tras-o spre ea. Gestul ar fi putut părea posesiv sau afectuos, şi totuşi Marina bănuia că era de fapt o încercare a tinerei de a se ţine pe picioare. Putea simţi cum îi bate inima Barbarei Bovender pe când se lipea de corpul ei, şold lângă şold, coaste lângă coaste. Le-a străbătut un fior care le-a făcut să tremure în străfundurile fiinţelor lor, iar Marina nu ştia de la care dintre ele venise.

— Annick, o ştii pe prietena mea, doamna doctor Singh, a spus Barbara.

— Doamna doctor Singh, a zis Annick Swenson şi i-a întins mâna, fără să confirme sau să contrazică afirmaţia Barbarei.

În ultimii treisprezece ani, doamna doctor Swenson nu se schimbase aproape deloc, doar că pielea ei, pe care soarele n-o prea văzuse în acele ierni din Baltimore, acum era bronzată, iar părul ei era mai degrabă alb decât cărunt. Încă mai plutea în jurul feţei sale rotunde şi expresive în acelaşi nor învălmăşit de care-şi amintea Marina. Avea ochi albaştri, strălucitori şi mâna mică, durdulie şi moale în cea a Marinei. Hainele ei erau şifonate, practice, fără a ţine cont că-şi petrecea o seară la Operă. Probabil venise direct de la docuri. Femeia aceasta, care îi pecetluise destinul Marinei, arăta ca o bunică suedeză dintr-o croazieră organizată pe Amazon.

— Mă bucur mult… a spus Marina.

— Staţi jos, staţi jos, a zis doamna doctor Swenson, pe urmă s-a aşezat şi ea pentru a-i face să-i urmeze

exemplul. O să cânte Villa-Lobos.

— Ce? a făcut Barbara.

Doamna doctor Swenson i-a adresat o privire ameninţătoare în chip de răspuns şi a ocupat al patrulea scaun de pe primul rând, cel de lângă Marina, pe când soprana, frumoasa şi agasanta Euridice, şi-a dus o mână modestă la piept şi şi-a înclinat capul pentru a primi tumultul de aplauze. Villa-Lobos, singura contribuţie a Braziliei la repertoriul muzicii clasice, era mult mai frumos decât Glück, sau poate soprana avea înclinaţia să cânte vocalizele cu mai multă duioşie decât izbutise în rolul ei din spectacolul precedent, iar, preţ de o clipă, Marina a reuşit să uite de trecut (moartea lui Anders) şi de ce o aştepta de acum încolo (călătoria inevitabilă în junglă alături de profesoara ei) şi a ascultat. A fost nevoie de opt violoncele şi de o voce umană pentru a-i linişti mintea.

— Pentru asta a meritat să vin aici, a spus doamna doctor Swenson când, în sfârşit, după cincisprezece minute de aplauze furtunoase, pe soprană a lăsat-o inima să plece de pe avanscenă. Pe când îşi luau programele şi deschideau uşa lojei, Swenson i s-a adresat direct Marinei: Ce părere aveţi despre Glück, doamnă doctor Singh?

Vorbiţi-mi despre pacientă, doamnă doctor Singh. Marina s-a abţinut.

— Teamă mi-e că nu pot avea o părere avizată în seara asta. N-am putut să fiu atentă.

Doamna doctor Swenson a dat din cap, de parcă acesta ar fi fost răspunsul corect.

— Sunt sigură că e mai bine aşa. Spectacolul din amintirea cuiva e întotdeauna mai satisfăcător decât spectacolul propriu-zis.

S-a întors şi a luat-o în faţa lor pe holul care ducea la scară, iar ceilalţi patru au urmat-o. Milton a luat-o pe Marina de braţ când au coborât treptele, iar ea s-a simţit recunoscătoare pentru amabilitatea lui. Purta foarte rar

tocuri şi nu se simţea prea sigură pe picioare.

— Nimeni n-a ştiut că vine? a întrebat Marina.

A încercat să vorbească foarte încet, dar mulţimea de oameni se scurgea acum pe hol şi umplea spaţiul din preajma lor, toţi sporovăiau unii cu alţii sau vorbeau la telefon. Aerul vuia de silabele dure şi răspicate ale limbii portugheze vorbită de brazilienii încântaţi de seara petrecută la Operă.

— Nimeni n-are cum să ştie când vine doamna doctor Swenson, a zis Milton, strângând-o mai tare de braţ pe Marina, când două fete au trecut prin mulţime cu paşi repezi, cu rochiile de seară fluturând în urma lor şi dezvăluindu-le jupoanele albe, în timp ce coborau treptele câte trei deodată. Dar uneori poţi avea unele bănuieli. Nu-i place să piardă spectacolul de deschidere a stagiunii. În seara asta n-am acceptat nicio comandă, deşi erau mulţi oameni care ar fi vrut să vină cu maşina. Asta nu pentru că ştiam c-o să vină, ci pentru că aveam unele bănuieli.

Marina nu mai putea s-o vadă pe doamna doctor Swenson, dar îi vedea pe Bovenderi, care erau la vreo zece paşi în faţa lor. În special doamna Bovender strălucea aidoma unui far.

— Mi-ar fi plăcut să-mi împărtăşiţi bănuielile dumneavoastră.

— Şi atunci poate că v-aţi fi îngrijorat de pomană. Nu vine mereu. Nu e previzibilă.

— Înţeleg asta, dar, dacă aş fi ştiut că există posibilitatea ca ea să vină aici în seara asta, atunci m-aş fi îmbrăcat cu propriile-mi haine.

Milton s-a oprit pe scară, obligându-i pe cei din spatele lor să se oprească.

— Rochia dumneavoastră are vreun defect? Cum ar putea fi vreo problemă cu o asemenea rochie?

Marina a văzut cum în faţa lor soţii Bovender navigau pe râul de oameni, ieşind pe uşa din faţă a clădirii, cu

capetele lor strălucitoare aplecate. Presupunea că vorbeau cu doamna doctor Swenson sau că ascultau ce le spunea. A ignorat întrebarea lui Milton şi l-a împins uşurel, îndemnându-l să înainteze.

Aerul nopţii era fierbinte şi apăsător, dar se simţea o mică briză cu miros de peşte, care venea dinspre fluviu. Marina şi Milton i-au găsit pe cei trei pe terasa imensă pardosită cu dale din faţa clădirii Operei, cu capetele răsucite în direcţia de unde venea briza. Nenumărate mii de insecte se scurgeau spre becurile care scăldau pereţii magnificei clădiri, inundând terasele şi străzile de dedesubt. În ciuda vacarmului mulţimii, Marina putea să le audă bătăile aripilor, zumzăitul în diverse tonalităţi pe care îl scoteau. Fascinaţia luminii îi amintea de publicul care ascultase ultima arie din spectacol. Îi înnebunise. Nu se mai săturau.

— Soţii Bovender mi-au spus că nu s-a schimbat nimic de la ultima mea vizită, a spus doamna doctor Swenson, pe când Milton şi Marina se apropiau de ei. Aşa e? Nicio schimbare în tot oraşul ăsta?

— Nu-mi vine în minte nicio schimbare din ultimii zece ani, a spus Milton.

— Sigur există vreuna, a zis doamna doctor Swenson.

Se uita în sus, iar felinarul de deasupra capului său părea să-şi arunce lumina doar asupra ei. Părea că fusese decupată din lumină şi apoi lipită pe un fundal întunecat, smulsă cu forţa din mulţimea care o înconjura, aşa cum îi şi rămăsese în amintire. Deşi era exact persoana pe care Marina o căutase, nu-şi putea înăbuşi sentimentul că două puncte foarte îndepărtate din viaţa ei se izbeau acum unul de celălalt, aşa cum s-ar presupune că se poate întâmpla doar în coşmaruri. Ultima oară când o văzuse pe doamna doctor Swenson fusese în ziua dinaintea incidentului, în timpul anchetei nu vorbiseră deloc una cu cealaltă, iar după anchetă, Marina plecaseră din secţie. Până acum nu

se mai gândise la asta.

— Ei bine, acum a venit şi Marina, a intervenit Jackie.

— Aş fi preferat să aud ceva ce nu ştiu.

Milton a reflectat preţ de o clipă.

— Rodrigo are la magazin un lot de zgărzi de câine antipurici. Spune că dacă le pui sub pernă, nu-ţi mai vin gângănii în pat.

Doamna doctor Swenson şi-a înclinat capul în chip de aprobare, de parcă era exact informaţia pe care îşi dorise s-o afle.

— O să-mi cumpăr câteva mâine dimineaţă.

În acel moment, un băiat slăbuţ, un indian brazilian, a venit alene până la ei, strecurându-se cu agilitate printre adulţi, fără a-i atinge pe haine. Îţi sărea în ochi din mulţime pentru că era un reprezentant al celor două grupuri care lipsiseră în acea seară: copiii şi indienii sud-americani. Purta o pereche de pantaloni scurţi din nylon şi un tricou verde, pe care scria „Cupa mondială de fotbal”. Semăna cu băieţii care şedeau pe pături în piaţă şi vindeau brăţări şi mici animale sculptate din nuci. Ca şi ei, avea părul mătăsos, închis la culoare şi ochi ce păreau supradimensionaţi, când de fapt faţa lui era prea mică. Raţiunea te-ar fi putut face să presupui că acest copil vindea şi el ceva, copiii erau harnici în Manaus: negustori ambulanţi de evantaie, cărţi poştale şi fluturi în cutiuţe din lemn, dar el n-avea nimic în mână.

— Easter[12]! a strigat Barbara Bovender şi s-a aşezat pe vine, o manevră periculoasă într-o rochie atât de scurtă. A întins mâinile spre băiatul care a fugit spre ea şi şi-a lipit faţa de gâtul ei.

— Părul ei, a zis doamna doctor Swenson. Mereu îşi aminteşte de el.

Jackie s-a aplecat şi l-a luat în braţe, iar soţia lui s-a ridicat şi ea în picioare. Băiatul îi luase părul în ambele

12 Paşte, în limba engleză.

mâini şi îl studia foarte concentrat, o funie strălucitoare trimisă de zei. Era prea mare ca să mai fie luat în braţe şi evident că se simţea încântat.

— Cred că ai crescut, a spus Jackie, zgâlţâindu-l de sus în jos, de parcă ar fi încercat să-i ghicească greutatea.

— N-a crescut, a zis doamna doctor Swenson. L-a bătut uşurel pe băiat pe piept, iar când el s-a uitat la ea, a zis: doamna doctor Singh.

Şi-a ridicat arătătorul de la mâna dreaptă şi şi-a atins cu acea mână încheietura mâinii stângi, apoi a trasat o linie de-a lungul gâtului ei cu un deget şi şi-a dus acelaşi deget în aerul care îi ieşea pe gură. Apoi a arătat spre Marina. El a dat drumul părului Barbarei şi i-a întins mâna Marinei.

— Ia uite! a exclamat Jackie, de parcă ar fi fost un giumbuşluc deosebit de inteligent pentru un băiat. Poate să dea noroc.

În chip de răsplată l-a aruncat în aer câţiva centimetri, şi şi-a repetat acţiunea până când el a scos un hohot de râs, un râs ciudat semănând cu sunetele scoase de o focă, şi i-a dat drumul mâinii Marinei.

— Mă bucur să te cunosc, a spus Marina. Ochii uriaşi ai copilului s-au aţintit asupra ei şi au rămas pironiţi pe ea. Aţi fi putut să-l aduceţi şi pe el la operă, i-a zis doamnei doctor Swenson. Oare venise şi el cu ea? Erau destule locuri.

— Easter e surd, a spus doamna doctor Swenson. Spectacolul l-ar fi plictisit mai mult decât pe noi.

— N-a fost un spectacol chiar atât de rău, i-a zis Barbara băiatului.

— Îi place să hoinărească pe străzi când are ocazia, a răspuns doamna doctor Swenson în locul băiatului. Îi place să arunce o privire prin oraş.

Easter, cocoţat în braţele lui Jackie, pe bună dreptate, şi-a îndreptat din nou atenţia asupra părului

Barbarei, nu şi-a întors capul spre ea. Chiar şi dacă ar fi avut auzul bun, tot ar fi fost prea mic ca să se plimbe pe străzile oraşului Manaus, singur în întuneric.

— Aş fi mers cu tine dacă aş fi ştiut că eşti aici, i-a spus Jackie băiatului. Am fi tras chiulul împreună.

— Ar fi putut să vină şi el. Cred că i-ar fi plăcut să se uite la oameni, a zis Barbara. Poţi admira multe lucruri în clădirea Operei, chiar dacă nu auzi muzica.

Doamna doctor Swenson s-a uitat la ceas.

— Cred că întrunirea noastră a durat destul. Doamna doctor Singh şi cu mine ar trebui să stăm de vorbă. Presupun că nu vă deranjează că-i atât de târziu, doamnă doctor Singh. Milton mi-a spus că m-aţi aşteptat.

Marina a zis că s-ar bucura să stea de vorbă.

— Bine. Aşa că voi, ceilalţi, puteţi pleca. Ne vedem mâine dimineaţă. Milton, spune-i lui Rodrigo că la ora şapte o să fiu la magazin.

— Vă duc pe undeva cu maşina? a întrebat Milton.

Doamna doctor Swenson a clătinat din cap.

— E o seară frumoasă. Sunt sigură că o să reuşim să ne plimbăm puţin. Credeţi că sunteţi în stare, doamnă doctor Singh?

Marina, în cilindrul ei de mătase cenuşie şi pe tocuri înalte, nu era prea sigură că e în stare, dar a zis că i-ar face bine o plimbare, după ce a stat atât de mult timp pe scaun.

— Îl ducem noi pe Easter la apartament, a spus Barbara.

Copilul se apucase să-i împletească şuviţa de păr pe care o ţinea în mână.

Doamna doctor Swenson a clătinat din cap.

— N-a mâncat nimic. O să vină cu noi. Pune-l jos, Jackie, nu-i maimuţă.

Jackie l-a pus jos pe Easter, iar băiatul şi-a mutat privirea de la un grup la celălalt. Deşi nu auzise ce se

discutase, părea că aproba tacit ce se plănuise.

— Atunci ne vedem mai târziu, a zis Jackie, căutând cu degetele o cărare în părul băiatului şi netezindu-i-l.

Apoi, aducându-şi aminte de ceva nou, i-a întins mâna, iar Easter i-a scuturat-o în chip de rămas-bun.

— Minunat, a spus Jackie.

Străzile din jurul Operei erau acoperite cu pietre plate, puse una lângă alta, ca într-un puzzle asimetric, iar Marina s-a trezit că-şi doreşte ca Milton să fi venit cu ele măcar pentru a o ţine de braţ, chiar dacă nu le ducea cu maşina. Marina era o doctoriţă foarte înaltă, care lucra într-un laborator din Minnesota, iar aceste trei lucruri – înălţimea, slujba şi localizarea geografică – o împiedicau să poarte tocuri, şi acum îi lipsea experienţa de care ar fi avut nevoie. Şi-a lăsat toată greutatea corpului pe vârfurile picioarelor, sperând ca tocurile pantofilor Barbarei să nu se înţepenească în crăpăturile din pavaj. Deşi Marina îşi încetinise paşii, doamna doctor Swenson continua să meargă în ritmul ei hotărât, cu paşi apăsaţi şi monotoni, aidoma unui metronom, ritm de care Marina îşi aducea aminte. În pantalonii săi de camuflaj şi cu pantofii ei cu talpă de cauciuc, ea a ajuns rapid la intersecţia următoare, fără ca aparent să-şi fi dat seama că era singură. Easter rămăsese în urma lor, poate pentru a o avertiza pe doamna doctor Swenson dacă Marina ar fi căzut. Mulţimea spectatorilor de operă se împrăştiase şi nu mai rămăseseră decât oamenii pe care îi puteai vedea de obicei pe afară, cei care stăteau la colţul străzii în întuneric, încercând să se decidă dacă să traverseze sau nu. O urmăreau cu privirea pe Marina, pe când ea îşi trăgea peste umeri şalul împrumutat.

— Veniţi odată, doamnă doctor Singh? a strigat doamna doctor Swenson.

O luase după colţ sau intrase în vreo clădire. Vocea ei era o parte a nopţii. Nu-ţi dădeai seama de unde vine.

Veniţi odată, doamnă doctor Singh? Era în stare să se năpustească atât de brusc în salonul vreunei paciente, încât medicii rezidenţi nu mai ştiau încotro s-o apuce. O luase la dreapta sau la stânga? Marina şi-a mijit ochii, încercând să vadă mai bine în josul străzii, prin bezna despicată de felinare, faruri şi cioburi de sticlă, care zăceau împrăştiate pe trotuar, reflectând lumina.

— Vin, a spus ea.

Privirea ei trecea mereu de pe o parte a străzii pe cealaltă, în zvâcnirile lente şi involuntare ale ochilor săi. Pentru a rămâne calmă, a trecut în revistă lucrurile care o înfricoşau: era noapte şi nu prea ştia pe unde se află, deşi ar fi putut foarte uşor să se întoarcă din drum şi să revină în faţa Operei, iar, de acolo, să se ducă la hotel; nu prea avea echilibru în pantofii aceia, care, alături de rochia ridicolă, o făceau să semene cu o pasăre cu o aripă ruptă, pe care ar fi putut s-o atace orice creatură prădătoare ce colinda pe străzi în toiul nopţii. Iar dacă ar fi apărut vreun prădător, acum mai exista şi un copil surd pe care ar fi trebuit să-l protejeze şi nu era prea convinsă că ar fi izbutit; pe când simţea cum o rod sandalele, nu-şi putea înăbuşi gândul că, de-a lungul istoriei, existaseră nenumăraţi exploratori care fuseseră doborâţi de josnica băşică, apoi s-a liniştit spunându-şi în sinea ei că erau slabe şanse să moară din cauza asta, căci domnul Fox îi trimisese trei feluri de antibiotice pe lângă Lariam şi telefonul mobil; şi, întrucât era o listă cu lucruri care o înfricoşau, nu putea să omită cea mai importantă frică a ei: chiar dacă ajungea la destinaţie în noaptea asta, acolo ar fi trebuit să se aşeze la masă cu doamna doctor Swenson şi să discute despre ce anume? Despre drepturile şi interesele companiei Vogel în Brazilia? Despre unde se afla trupul lui Anders?

Apoi, fără a scoate nici cel mai mic sunet, Easter a ajuns-o din urmă şi a preluat conducerea. Mai întâi s-a

gândit că el se plictisise fiindcă mergea prea încet şi şi-a imaginat că vrea s-o lase în urmă, dar el şi-a sincronizat ritmul cu al ei. Dacă ar fi întins mâna, l-ar fi putut atinge. Îşi luase rolul de câine-călăuză. Uitându-se la spatele lui, cu umerii atât de înguşti, încât tricoul abia stătea pe ei, jumătate din anxietăţile ei au dispărut. Cu o mână îşi ţinea şalul doamnei Bovender strâns în jurul umerilor, iar în cealaltă mână avea mătasea fustei, pe care o ţinea sus ca să nu se împiedice de ea şi nici să n-o murdărească în bălţile murdare rămase în urma ploii torenţiale de după-amiază. Aerul nopţii o împresura, intrându-i şi ieşindu-i violent din plămâni. Fusese bolnavă de curând, în pofida acelor, sprayului fixativ şi a beţelor negre lăcuite cu evantaie aurii chinezeşti, simţea cum i se desprind şuviţe de păr din coafură. Când au ajuns la intersecţie, Easter a luat-o la dreapta, iar ea, fără nicio ezitare şi fără să se gândească la nimic, l-a urmat.

După încă două cvartale, în clipa când căpătase convingerea că nu mai e în stare să facă niciun pas, Easter s-a năpustit într-un restaurant pe care Marina nu-l mai văzuse până atunci, de pe o stradă de care nu-şi putea aminti. N-ar fi avut cum s-o vadă pe doamna doctor Swenson cum intră acolo, dar ea şedea la o masă din colţ, în faţă cu o sticlă de apă minerală gazoasă, din care deja băuse jumătate. Deşi nu şi-ar fi putut închipui aşa ceva, în încăpere era şi mai întuneric decât afară, iar pe toate mesele străluceau lumânările în loc de stele. Vreo şase mese erau ocupate şi încă douăsprezece erau goale. Era târziu. Băiatul, după ce-şi îndeplinise misiunea, a luat-o în linie dreaptă printre clienţi şi s-a aşezat pe un scaun din lemn, lângă doamna doctor Swenson. Oare îl adusese cu ea din junglă sau Easter, împreună cu Milton şi Bovenderii, mânca aici pe banii companiei Vogel? Doamna doctor Swenson i-a întins coşul cu pâine, iar el a luat o felie şi şi-a pus-o cu grijă pe farfurie. Marina a încercat să nu

şchiopăteze pe când îşi croia drum spre ei. Preţ de o clipă a rămas în picioare lângă masă, fără să spună nimic, eleganţa i se topise în caniculă, şi a aşteptat ca femeia s-o bage în seamă. Ar fi putut să aştepte tot restul vieţii ei.

— M-am pierdut de dumneavoastră, a zis Marina până la urmă.

— Sigur că nu, a spus doamna doctor Swenson. Easter ştia unde mergem.

— N-am ştiut că l-aţi informat.

Doamna doctor Swenson studia meniul, cu o pereche de ochelari cu lentile semilună.

— Sunt convinsă că v-aţi dat seama repede de asta. Locul ăsta e ceva mai departe, însă din acest motiv oamenii care se duc la Operă îl evită. Pot găsi întotdeauna o masă liberă.

Marina şi-a tras un scaun lângă Easter, în faţa doamnei doctor Swenson, şi a simţit cum încep să-i zvâcnească picioarele. S-a hotărât să se simtă recunoscătoare pentru că stătea pe scaun alături de interlocutorii ei.

După ce a aflat toate informaţiile din meniu, doamna doctor Swenson l-a pus pe masă. Acum, că ştia ce o să mănânce la cină, putea să înceapă o conversaţie.

— Daţi-mi voie să fiu directă, doamnă doctor Singh, a spus ea, strângându-şi ochelarii şi punându-i în tocul lor căptuşit. Aşa o să pierdem mai puţin timp. N-ar fi trebuit să veniţi aici. Trebuie să existe vreo metodă prin care domnul Fox să poată fi convins că o supraveghere continuă nu creşte productivitatea. **Asta** ar putea să fie proiectul dumneavoastră când o să vă întoarceţi acasă. Să-i spuneţi că eu sunt bine şi că e în interesul lui să mă lase în pace.

Un ospătar s-a apropiat de masă, iar doamna doctor Swenson s-a apucat să dea comanda pentru ea şi pentru Easter într-o portugheză poticnită. Când ospătarul s-a răsucit spre Marina, ea a cerut un pahar de vin. Doamna

doctor Swenson a mai comandat nişte mâncare, apoi i-a spus ospătarului să plece.

— Mă bucur că sunteţi bine, a zis Marina. Şi aveţi dreptate, am venit să aflu ce progrese aţi făcut în dezvoltarea medicamentului, acesta este unul dintre motivele pentru care am venit aici.

Dar am fost prietenă bună cu domnul doctor Eckman. Sunt prietenă cu soţia lui. Pentru ea e important să înţeleagă circumstanţele morţii lui.

— A murit de friguri.

Marina a încuviinţat din cap.

— Aşa aţi scris, dar i-ar plăcea să afle mai multe despre asta. Ar ajuta-o să ştie cum să le explice copiilor ce s-a întâmplat.

Easter şedea la masă fără să se foiască, cu ambele picioare pe podea sau foarte aproape de podea. Rupea cu grijă din pâine şi mânca încet. Nu părea să-l deranjeze deloc că aşteaptă, lucru care a făcut-o pe Marina să se întrebe dacă nu cumva era obişnuit cu asta.

— Mă întrebaţi dacă ştiu ce boală a avut, dacă are un nume? Nu ştiu. Lista cu boli posibile e prea lungă. Presupun că deocamdată v-ar fi de folos să vedeţi ce vaccinuri a făcut în ultima vreme. Vă mai pot da şi o listă cu antibioticele care n-au avut niciun efect asupra lui.

— Nu vă întreb ce boală a avut, a spus Marina. Vă întreb ce s-a întâmplat.

Doamna doctor Swenson a oftat.

— E mărturia mea oficială, doamnă doctor Singh?

— Nu vă acuz…

Doamna doctor Swenson şi-a fluturat mâna, alungând cuvintele din aer.

— O să vă spun ceva: mi-a plăcut domnul doctor Eckman. Din toate punctele de vedere vizita lui a fost deranjantă pentru mine, dar el era o persoană deschisă. Era sincer curios să-i cunoască pe lakashi, să-mi cunoască

munca. Dumneavoastră i-aţi fost prietenă, aşa că ştiţi toate lucrurile astea despre el, avea un talent deosebit de a-şi manifesta interesul, fie că era vorba despre păsări, fie că era vorba despre nivelul de estrogen din probele de sânge pe care le recoltam. Punea o mulţime de întrebări şi reţinea toate răspunsurile pe care i le dădeam. Era politicos şi amabil chiar şi când încercam să-l conving să plece, lucru pe care – şi asta ar trebui să-i spuneţi soţiei lui – îl făceam întruna.

S-a întrerupt ca să-şi termine paharul cu apă şi, înainte ca ea să pună paharul gol pe masă, ospătarul care le tot dădea târcoale l-a umplut din nou.

— Domnul Fox a fost un cretin că l-a trimis aici. Nu cred c-am văzut vreodată pe cineva mai nepotrivit pentru munca în junglă, şi asta e puţin spus. Majoritatea oamenilor nu fac faţă muncii în junglă. Canicula, insectele, chiar şi copacii îl înfricoşau. Totuşi, ai zice că dacă un om se duce într-un loc unde nu-şi doreşte să stea şi nici nu e dorit acolo, atunci ar avea bunul-simţ să plece. Domnului doctor Eckman îi lipsea acest bun-simţ. Mi-a spus că Vogel voia să fac mai repede progrese în munca mea, că voiau să-mi vadă însemnările, să trimită mai mulţi cercetători, să preia cât mai mult din proiect în laboratoarele lor în cel mai scurt timp. Cred că dialogul nostru ar fi putut dura doar o oră, cincisprezece minute, dacă şi unul, şi celălalt am fi vorbit concis, dar domnul doctor Eckman avea ceva special. De parcă ar fi vrut morţiş să vadă totul cu ochii lui. Venise de departe şi Doamne fereşte să mă creadă pe cuvânt că eu produceam medicamentul. A ţinut neapărat să-mi studieze cercetarea de la început. Voia să cunoască personal tribul Lakashi. Îşi dorea ca el însuşi să descopere sursa fertilităţii lor. Nu voia ca disconfortul să-i influenţeze acţiunile.

Un bărbat scund, cu un şorţ alb murdar, a ieşit din bucătărie cu două farfurii cu orez galben şi pui deasupra.

Carnea avea aceeaşi culoare ca orezul, era lucioasă şi se desprindea cu uşurinţă de pe oase. I-a dat una doamnei doctor Swenson şi pe cealaltă copilului, a cărui faţă a devenit stacojie de fericire când a văzut ce o să mănânce.

— N-am prea reuşit să ţinem găini, a spus doamna doctor Swenson. Amândoi ardeam de nerăbdare să mâncăm.

L-a bătut uşurel pe mână pe Easter în chip de încurajare, iar băiatul şi-a luat furculiţa şi s-a apucat să sfâşie carnea, ţinând puiul cu două degete. Ea l-a bătut iarăşi uşurel pe mână şi i-a dat cuţitul.

— Domnului doctor Eckman trebuie să-i mulţumim că l-a învăţat pe Easter să mănânce cu tacâmuri. Asta e o noutate. Sincer nu m-am obosit cu asta până acum, lakashi nu mănâncă la fel ca noi, dar m-am străduit. Domnul doctor Eckman s-a ocupat atât de mult de copil! Mă gândesc că probabil îi era dor de ai lui… S-a oprit şi s-a uitat la Marina, fără a rosti întrebarea.

— Băieţi, a zis Marina. Avea trei băieţi.

Doamna doctor Swenson a încuviinţat din cap.

— Ei bine, se vedea. Nu cred că mi-am dat seama până acum de asta, dar fără îndoială că domnul doctor Eckman îmi plăcea şi pentru că se purta atât de frumos cu Easter.

Primul ospătar s-a întors şi a pus o porţie de *tres leches* în faţa Marinei, care a clătinat din cap când a văzut-o. Se gândea la cei trei băieţi de pe canapea, cei al căror auz era atât de fin, încât alungaseră conversaţiile adulţilor în cămara din bucătărie şi le reduseseră la şoapte.

— Am comandat pentru dumneavoastră, a spus doamna doctor Swenson şi i-a spus ospătarului să plece. E o prăjitură bună. Merge cu vinul.

Marina l-a văzut pe băiat cum aruncă o privire desertului ei, prins între bucuria de a mânca din propria-i farfurie şi dorinţa pentru ce se găsea într-a ei.

— Cât timp a stat Anders cu dumneavoastră până când să se îmbolnăvească?

— E greu de spus, pentru că nu ştiu când a fost infectat. Privind retrospectiv, cred că a luat ceva de aici, din Manaus, şi a venit deja bolnav în junglă. Aşa l-am cunoscut pe domnul doctor Eckman. E posibil să nu-l fi văzut niciodată complet sănătos.

— Ba nu, a zis Marina. L-aţi cunoscut la Vogel, înainte de a pleca. Era în comisia de evaluare care v-a aprobat finanţarea.

Şi l-a imaginat pe Anders cum se sprijinea de biroul ei. Fusese atât de convins că doamna doctor Swenson îl plăcuse!

Doamna doctor Swenson a încuviinţat din cap, îndreptându-şi temporar toată atenţia asupra puiului.

— Da, bineînţeles că mi-a spus asta. Dar eu nu mi-am amintit de el. N-aveam niciun motiv pentru care să mi-l amintesc.

— Bineînţeles, a zis Marina şi pentru prima oară şi-a dat seama de un lucru: *Nu-şi aduce aminte de mine.*

Doctoriţa mai în vârstă a luat o înghiţitură de orez.

— E greu să fii sigur pe tine în junglă, a spus ea. Unii oameni se adaptează în timp, dar alţii nu reuşesc niciodată să se obişnuiască. Pur şi simplu e prea diferit. Nu putem să găsim nicio asemănare cu ceea ce ştim deja. Şi nu mă refer doar la aspecte morale sau la legi şi principii, deşi e vorba şi despre ele, ci la simple fapte concrete cotidiene cu care nu suntem obişnuiţi. De exemplu, insectele. Sute de mii de specii noi sunt descoperite în fiecare an în lume şi Dumnezeu ştie câte alte specii dispar. Criteriile după care le diferenţiem pe cele mortale de cele care doar irită sunt foarte limitate, având în vedere faptul că poate încă nu se ştie nimic despre o insectă care tocmai te-a muşcat şi când anume o iritaţie persistentă devine mortală. Eşti pişcat de atâtea insecte, încât nici nu mai ştii care a fost. Pur şi

simplu trebuie să accepţi faptul că, orice ar fi, probabil n-o să te omoare. A gesticulat cu furculiţa spre Marina. Ştiaţi că vă curge sânge din braţ, doamnă doctor Singh?

Marina şi-a lăsat şalul pe spătarul scaunului şi a văzut că o dâră subţire de sânge uscat de vreo douăzeci de centimetri îi cursese dintr-o înţepătură în bicepsul drept. Doamna doctor Swenson a luat şerveţelul nefolosit de lângă a patra farfurie de pe masă şi l-a înmuiat în paharul ei cu apă.

— Poftim, a spus ea. Ştergeţi-vă.

Marina a luat şerveţelul şi s-a şters pe braţ, apoi l-a ţinut apăsat pe rană vreun minut, căci, după ce s-a şters, începuse din nou să sângereze.

— Sunt sigură că nu-i nimic, a spus doamna doctor Swenson, străduindu-se să desprindă ultima fâşie de carne de pe os, dar asta ilustrează ce voiam să spun. E uşor să devii ipohondru acolo, dar şi mai periculoasă decât ipohondria este cealaltă extremă: o voce insistentă care-ţi şopteşte că reacţionezi exagerat la lucruri de felul ăsta şi care te face să ignori simptomele reale. Medicii, sunt sigură că ştiţi, sunt notorii pentru acest gen de comportament şi cred că aşa au stat lucrurile cu domnul doctor Eckman. Frica lui prea mare l-a trimis prea departe în direcţie opusă. De fiecare dată când îl întrebam dacă îi e rău, nega cu disperare. Când ar fi fost absurd s-o mai nege, i-am spus că-l trimit acasă. Nu, nu, nu, mi-a zis el, ca un copil care nu vrea să renunţe la rolul lui de la serbare, o să mă simt mai bine într-o zi sau două. N-am putut lua o decizie în locul lui, doamnă doctor Singh, deşi, credeţi-mă, am încercat. Mă aşteptase multă vreme în Manaus şi n-avea de gând să plece fără să-şi ducă la bun sfârşit misiunea despre care îşi închipuia că e responsabilitatea lui. Pe urmă am improvizat un salon de spital. Avea nevoie de îngrijiri permanente.

Doamna doctor Swenson i-a aruncat o privire lui

Easter, care luase un os de pui de pe farfurie şi îl rodea. Şi-a ridicat o mână ca să-i atragă atenţia, dar apoi a lăsat-o jos. Renunţase.

— Vă daţi seama ce problemă a fost? i-a spus ea Marinei, iar din tonul vocii ei se vedea că-şi păstrase toată siguranţa de sine. Bărbatul care a fost trimis să mă stimuleze în munca mea m-a ţinut pe loc. A trecut repede de la ideea că o să se vindece repede la cea că e prea bolnav ca să călătorească. Mi-a spus că aşteaptă până o să se simtă mai bine. Nu voia să meargă pe fluviu. Îi era teamă de fluviu. Ar fi vrut să fie acasă, dar e nevoie să faci multe eforturi ca să ajungi acasă de pe Amazon, şi de la un anumit moment n-a mai fost în stare de asta. Îmi plăcea destul de mult domnul doctor Eckman, dar nu cred că asta mai contează în asemenea împrejurări. A fost un obstacol pentru mine şi sănătos, şi, mai târziu, bolnav. Acum, că e mort, nu mai vreau să fie un obstacol pentru mine. N-o să încerc să-mi amintesc toate fazele bolii lui când oricum nu pot schimba deznodământul. Îmi pare rău că soţia lui suferă din cauza asta, dar atunci n-am putut să fac nimic şi nici acum nu pot să fac nimic. El a făcut nişte alegeri. L-am îngrijit cât am putut de bine cu resursele pe care le-am avut la dispoziţie, dar domnul doctor Eckman a murit. Asta lămureşte vreun pic lucrurile? N-am fost lângă el când a murit. Nu i-am auzit ultimele cuvinte, mesajul, asta dacă a spus ceva.

Marina şedea la masă şi şi-l închipuia pe prietenul ei murind de o boală necunoscută, într-o cameră sau în vreo colibă oarecare, la capătul lumii. Karen Eckman o pusese să-i promită că întreabă dacă Anders murise. În schimb ea a întrebat dacă murise singur. Era o întrebare sentimentală, dar avea nevoie şi de o altă imagine în minte decât cea pe care şi-o formase deja.

— Când a murit? Nu, a spus ea. Ochii i-au căzut preţ de o clipă pe băiat, apoi s-au aţintit iarăşi asupra Marinei.

Easter a fost lângă el.

Easter, care probabil era cam de aceeaşi vârstă cu cel mai mare dintre fiii lui Eckman sau cu cel mijlociu, stătuse lângă el în ultimele lui minute de viaţă. Farfuria lui era curată, ştearsă cu pâine, şi avea în mijloc un morman ordonat de oase de pui. Marina i-a dat prăjitura, iar el a răsplătit-o cu un zâmbet atât de frumos, încât ea a vrut ca ospătarul să se întoarcă, iar ea să comande încă o porţie pe care să i-o dea tot lui.

— Nu-i o idee bună să povestiţi asta în America, a spus doamna doctor Swenson.

— Nu, a zis Marina.

— Oricum n-ar trebui ca ea să audă toată povestea. Doamna doctor Swenson s-a şters la gură cu şerveţelul. Am vrut ca dumneavoastră s-o auziţi. Fără să intru în detalii acum, la cină, aveţi încredere în mine când vă spun că domnul doctor Eckman a suferit mult. Vreau să fie un avertisment.

Marina a dat din cap, încercând să găsească vreo resursă încă intactă de stoicism în ea, întrucât voia nespus de mult să-şi acopere faţa cu mâinile, gândindu-se la modul în care murise Anders.

— Înţeleg.

— Nu-mi închipui că cineva din laboratoarele de acasă şi-a făcut prea multe griji în privinţa asta, dar şi mie mi s-a părut greu de dus moartea domnului doctor Eckman. Încă de la început am fost precaută, iar acum sunt de două ori mai mult. Nu am chef să-mi asum încă o responsabilitate. Dacă vreţi să ştiţi în ce stadiu e munca mea, o să vă spun: sunt în urmă. E o problemă ştiinţifică delicată. Îi dedic fiecare moment al vieţii mele, dar acum îmi trebuie mai mult timp. Înţeleg că proiectul nu poate continua la nesfârşit, nici din punctul de vedere al companiei Vogel, nici dintr-al meu. Doamna doctor Swenson i-a făcut semn ospătarului să aducă nota de plată

şi şi-a golit apa din pahar. La un moment dat şi eu aş vrea să plec din Amazon, doamnă doctor Singh. M-am obişnuit să trăiesc în locul ăsta, dar nu mă dau în vânt după el.

Am toate motivele să finalizez proiectul cât mai repede cu putinţă. Domnul Fox are impresia că mă distrez atât de bine, încât e nevoie să-mi trimită o mulţime de emisari care să-mi aducă aminte că scopul meu e să închei proiectul. Puteţi să le raportaţi că n-am uitat de acest scop.

Marina a încuviinţat din cap. Înţelegea că i se spusese să se ducă acasă.

Doamna doctor Swenson şi-a pus ambele mâini pe masă şi a bătut uşurel în lemn, pentru a sugera că discuţia luase sfârşit.

— Easter şi cu mine o să vă conducem până la hotelul unde staţi. Oricum trecem pe lângă el în drum spre apartament. Acolo o să vă spunem noapte bună şi o să ne luăm rămas-bun. N-am de gând să rămân prea mult timp în oraş. Trebuie să înţelegeţi că sunt nevoită să mă întorc în junglă.

Marina şi-a mişcat cu prudenţă degetele de la picioare. Labele picioarelor i se umflaseră încă de când se aşezase pe scaun, iar baretele sandalelor i se afundaseră adânc în piele. A întins o mână sub masă şi, cu multe chinuri şi un junghi de durere acută, a izbutit să se descalţe. Easter îşi terminase prăjitura şi s-a pus pe vine să vadă ce face Marina.

— Mi-e teamă că nu pot merge pe jos, a spus Marina.

N-avea nimic de pierdut dacă spunea acum adevărul. Oricum suferise o înfrângere.

Doamna doctor Swenson a chemat ospătarul, iar Marina a auzit-o limpede cum pronunţă numele lui Milton. Ospătarul a încuviinţat din cap.

— O să vină şi o să ne ducă cu maşina, a zis ea. I-a făcut semn lui Easter să-i dea un pantof şi s-a uitat la el de parcă ar fi fost o descoperire arheologică excepţională. Mi-

e greu să înţeleg de ce o femeie şi-ar face de bunăvoie aşa ceva. A pus sandaua argintie lângă surata ei.

— Şi pentru mine e un mister, a spus Marina.

N-avea de gând să încerce să-şi apere pantofii. Erau imposibil de apărat. Mai bine ar fi mers desculţă tot restul vieţii decât să şi-i mai pună o dată în picioare.

— Barbara mi-a spus că mi-aţi fost studentă, a zis doamna doctor Swenson.

Poate că pantofii o făcuseră să se gândească la asta, se întreba cum de o studentă de-a ei învăţase atât de puţine despre anatomia umană.

— Da, a spus Marina.

Acum toate temerile ei o părăseau. Ce mai conta? Le-a înfruntat una câte una, apoi le-a lăsat în urmă.

— Asta a fost la John’s Hopkins?

Marina a încuviinţat din cap.

— Am patruzeci şi doi de ani.

Doamna doctor Swenson s-a semnat pe nota de plată şi a lăsat-o pe masă. Fără îndoială că avea să fie trimisă la Vogel.

— Păi, probabil că n-am fost o profesoară prea convingătoare dacă v-aţi apucat de farmacologie. Dar şi eu acum lucrez la un medicament. În fond, am ajuns amândouă să lucrăm în acelaşi domeniu.

S-a aplecat până la podea şi i-a dat lui Easter sandalele Marinei. A părut încântat că i se dăduse misiunea să le ducă el.

— Niciuna dintre noi nu ştie ce-o să se întâmple în viitor, doamnă doctor Singh.

Doamna doctor Singh era pe punctul de a-şi exprima acordul cu ultima afirmaţie, când Milton, care probabil aşteptase afară cu motorul pornit, a venit în pragul uşii de la intrare ca s-o ducă acasă.

În noaptea aceea, Marina şi-a petrecut mult timp în baie, îngrijindu-şi diversele răni: fâşiile de piele desprinsă

de pe călcâie şi de pe degetele de la picioare, băşicile umflate care trebuiau să se golească de lichid, diversele muşcături care o mâncau sau o dureau oricare se învineţiseră, pe toate le-a curăţat cu săpun şi cu un prosop, până când pielea din jurul plăgilor s-a înroşit şi ea, apoi s-a şters şi s-a uns cu multă alifie. Toate astea trebuiau făcute înainte să-l sune pe domnul Fox. Nu conta că era foarte târziu. Avea de gând să-l trezească. Chiar nutrea speranţa că, dacă l-ar fi sculat din somn, o să aibă un oarece avantaj în convorbirea cu el. Şi-a imaginat cum sună telefonul pe noptiera de lângă patul în care din când în când aţipise şi ea, dar unde niciodată nu dormise o noapte întreagă, patul la care spera să se întoarcă. Domnul Fox a răspuns după al patrulea târâit, cu vocea ageră şi calmă. Probabil că aşteptase încă două ţârâituri după ce se trezise, ca să-şi limpezească mintea.

— Spune-mi că eşti bine, a spus el.

— Am nişte băşici, a zis ea, apăsând uşurel pe o băşică de pe un deget de la picior, dar sunt foarte bine. Am dat de doamna doctor Swenson.

A spus-o pe şleau. Nu l-a aşteptat pe el să întrebe, pentru că îi pusese această întrebare de fiecare dată când vorbiseră, de parcă s-ar fi putut s-o găsească şi apoi să-i iasă din minte. I-a povestit despre Operă, despre Easter şi despre cină. I-a povestit ce aflase despre Anders şi, încercând să-şi amintească conversaţia, şi-a dat seama că de fapt nu discutaseră despre prea multe lucruri. Putea să raporteze că proiectul rămăsese în urmă, dar că se făceau progrese. Chiar dacă nu aflase niciun detaliu, era convinsă de un singur lucru important: doamna doctor Swenson voia, mai mult decât oricine, să-şi încheie cu succes proiectul, în privinţa asta fusese foarte convingătoare, deşi nu catadicsise să spună când credea că va trimite medicamentul la FDA.

— N-are niciun termen-limită? a întrebat domnul Fox.

— Nimic bătut în cuie, a spus Marina, dar de fapt nici nu întrebase.

Oare de ce nu întrebase? După atâţia ani, încă mai asculta de doamna doctor Swenson, aşa cum un student şi-ar asculta profesoara, aşa cum grecii îşi ascultau oracolul. Nu-i pusese vorbele la îndoială, pur şi simplu doar îşi întipărise în minte răspunsurile ei.

— Nu-ţi face griji din pricina asta, a zis domnul Fox. A fost o întâlnire preliminară. Ai făcut un lucru inteligent că n-ai constrâns-o deocamdată. Crezi că mâine o să pleci?

— Mâine sau poimâine. Depinde de bilete. O să mă urc în primul avion unde mai sunt locuri.

— O să iei avionul? a întrebat domnul Fox.

— Ca să vin acasă.

Telefonul a amuţit, iar Marina nu a făcut niciun efort să rupă tăcerea. Chiar dacă îşi dădea seama că plecase de la o ipoteză greşită, îşi dorea să se agaţe de ea cât mai mult timp cu putinţă. Imaginaţia sa optimistă o trimisese pe aripile ei până acasă. Nu avea bagaje. Nu-i găsiseră bagajele. Ar fi lăsat în Brazilia tot ce cumpărase în Manaus, în afară de micul bâtlan şi de brăţara cu mărgele roşii pe care o purta la încheietura mâinii. Pe geamul din aeroportul Minneapolis – St. Paul zărea flori albe în copaci. Sorbea adierea înmiresmată, ieşind din aeroport.

— Nu renunţa acum, a zis domnul Fox. După ce ţi-a luat atât de mult timp să dai de ea.

Avea să zică acelaşi lucru şi după şase luni, şi după un an. *Nu renunţa acum.* Poate că el voia ca Marina să rămână acolo până când i-ar fi putut promite că o să vină cu compusul fertilităţii în buzunar.

— Am transmis mesajul, a spus Marina.

Privind retrospectiv lucrurile, nu era prea sigură că spusese ceva, dar era convinsă că oricum Swenson n-ar fi ascultat de niciun mesaj. Doamna doctor Swenson nu asculta de Marina sau de Anders, ori de domnul Fox.

Doamnei doctor Swenson nu-i stătea în fire să asculte. Marina n-avea cum să schimbe cursul lucrurilor.

— Anders i-a transmis mesajul. Ea mi-a spus asta. Înţelege foarte bine ce vrei, iar eu cred că o să ţi-l trimită cât poate de repede.

— Nu poţi s-o crezi pe cuvânt. Medicamentul poate fi gata sau e posibil ca nici măcar să nu fi demarat proiectul. E un studiu de o importanţă uriaşă şi e extraordinar de scump. E nevoie ca tu să afli în ce stadiu se află cercetarea, a spus domnul Fox, după care a adăugat cuvântul „exact”.

Ea şi-a privit picioarele, rănite şi roşii sub lumina din tavan, lucioase de la Neosporin.

— Va trebui să găseşti pe altcineva.

— Marina, a zis el. Marina, Marina.

A rostit cuvintele cu duioşie, cu iubire.

Putea să-şi vadă de la o poştă înfrângerea. Îi stătea în fire să fie conştiincioasă, era de datoria ei. I-a spus noapte bună şi a închis telefonul. Nu putea să-l condamne prea mult. În culcuşul din aşternutul lui cald şi uscat, el de fapt n-avea cum să înţeleagă ce anume îi cerea. Nici ea, când era în SUA, nu fusese în stare să-şi imagineze cum e aici.

Era ziua în care trebuia să ia Lariam. Amânase momentul încă de dimineaţă, dar ce mai conta? întotdeauna sfârşea prin a-l înghiţi. Pastilele pe care le aruncase cu atâta nonşalanţă în coşul de gunoi din aeroport izbutiseră să ajungă din nou la ea. Tomo nu se plânsese niciodată când trebuia să urce de la recepţie ca să-i potolească ţipetele, bătându-i în uşă. Şi, deşi îndura greaţa sau, uneori, paranoia, pentru numele lui Dumnezeu, nu prea putea să dea vina pe Lariam. Chiar dacă pleca mâine acasă, tot ar fi trebuit să-l ia încă patru săptămâni. În acest fel îi amintea medicamentul pacientului că excursia nu s-a terminat încă. Această călătorie îi intrase în sânge, în ţesuturi. Toate catastrofele potenţiale ale

regiunii ar rămâne în continuare înăuntrul ei. Marina şi-a pus pastila pe limbă şi a înghiţit-o cu jumătate de sticlă de apă, pe care a luat-o de pe noptieră, apoi a stins lumina. Începea să se obişnuiască cu adâncitura din mijlocul saltelei, cu perna umplută cu burete, care mirosea ca o cutie din carton, cu sunetul apei care se scurgea în maşina de gheaţă de pe coridor şi pe urmă, după mai multe ore, cu eliberarea micilor produse îngheţate, care se prăbuşeau în coş. Se întreba cât timp îi vor rămâne în minte toate acestea, după ce se va întoarce acasă. Se întreba cât timp îi va mai rămâne în minte Anders şi cum avea să se simtă când o să lucreze singură în laborator şi cine va veni până la urmă în locul lui. Se întreba cât timp o să se mai gândească la el în fiecare zi şi cum avea să se simtă după ce vor fi trecut zile întregi în care ea a uitat să se gândească la el. Se gândea la teancul de scrisori pe care i le trimisese Karen şi care zăceau în sertarul noptierei de lângă patul ei. Se gândea la Anders, îngropat în solul junglei, la cinci mii de kilometri de Eden Prairie. Deşi era foarte obosită, aceste gânduri o ţineau trează. Când mintea n-a mai putut suporta vestea – Anders e mort – a devenit preocupată de detalii: Unde e aparatul lui de fotografiat? Unde e binoclul lui?

Când s-a trezit, stătea în faţa ferestrei din camera de hotel, fără a-şi aminti când se dăduse jos din pat. Era foarte frig. Ea şi tatăl ei fuseseră în campusul din University of Minnesota, unde el lucra la doctoratul lui în microbiologic. Ningea abundent. Nu-şi putea aminti decât de indienii care ieşeau din toate clădirile şi de femeile îmbrăcate cu sariurile lor roşii şi violet, care transformau complet peisajul, de bărbaţii cu cămăşile lor roz, care nimiceau puritatea albului. Au dârdâit sub vântul arctic, până când culorile au început să vibreze, formând o întindere mare de maci tremurânzi şi acoperiţi cu zăpadă. Adormise cu aparatul de aer condiţionat dat la maximum,

iar acum partea din interior a geamului era atât de udă, încât, buimacă din cauza somnului întrerupt brusc, s-a întrebat dacă nu cumva în sfârşit ploua în cameră. Mărgele de apă vărgau geamul, preschimbând peisajul de afară într-o beznă violet închis, presărată cu mingi de lumină sclipitoare. Aerul rece sufla cu forţa unui taifun în cămaşa de noapte ieftină din bumbac, pe care o cumpărase de la Rodrigo. S-a ghemuit în faţa aparatului de sub fereastră, cu părul fluturându-i în spate din cauza curentului de aer, şi a apăsat în neştire pe micile butoane, până când sistemul a expirat pentru ultima oară o rafală de aer arctic şi pe urmă a murit. Dârdâia fără să ştie dacă din cauza frigului sau a visului. Nu ştia sigur decât că încercase să se întoarcă acasă şi că acest lucru era imposibil din cauza zăpezii. Nu se ducea acasă. Poate că domnul Fox îi şoptise în ureche toată noaptea, iar în timp ce dormea lumea ei se îndepărtase de aeroport şi se apropiase de docuri. Hotărârea fermă pe care o luase în restaurant părea să se fi evaporat, aidoma febrei, cândva în timpul nopţii şi, pe când se dezmeticea, trezindu-se din somn, simţea cum Minnesota îi iese din minte, laolaltă cu restul visului ei. Acum nu se mai putea întoarce în pat. Nu mai avea ce să caute în acel pat. Asemenea unui somnambul năuc, a adunat toate lucrurile care-i aparţineau Barbarei Bovender, rochia de mătase cenuşie, care se murdărise de noroi pe lângă tiv, pantofii crânceni, şalul, acele de păr şi le-a pus pe toate într-o pungă din plastic. Apoi a deschis toate sertarele şi a scos din ele puţinele lucruri pe care le avea. Le-a împăturit şi le-a pus în teancuri mici, pe comodă. Pe când se ducea dintr-un colţ al camerei în altul, şi-a spus în sinea ei că acum nu conta decât să se mişte, că scopul ei nu mai era să se întoarcă acasă, ci să plece din Manaus. Nu era sigură decât că n-o să mai petreacă nicio noapte în hotelul Indira. A pus pachetul cu scrisorile lui Karen deasupra celor trei cămăşi împăturite. N-avea nicio

valiză în care să-şi pună lucrurile, dar s-a gândit că asta era cea mai mică problemă a ei.

La ora şase deja era îmbrăcată şi plecase din hotel. Dis-de-dimineaţă oraşul era în plină acţiune, copiii stăteau pe păturile lor, castroanele pictate, fluierele grosolane şi brăţările din mărgele pe care le aveau de vânzare erau puse în şiruri ordonate, femeile se duceau spre piaţă, nu cu paşi repezi, dar cu o viteză mai mare decât ar fi mers în orice alt moment al zilei. Câinii se târau pe marginile străzilor, cu capetele aplecate şi precauţi, luminile şi umbra scoţându-le în evidenţă adânciturile dintre coaste.

Din tot oraşul Manaus, părea că doar Nixon doarme. În holul de la intrarea în clădirea unde se afla apartamentul Bovenderilor şi al doamnei doctor Swenson, o parte a feţei lui era lipită de birou, avea mâinile întinse şi larg deschise în faţa lui. Marina a zăbovit preţ de o clipă pentru a contempla un asemenea somn profund şi lipsit de vise, simţind pentru el o afecţiune pe care nu şi-a putut-o explica decât gândindu-se că erau atât de puţini oameni în oraş cărora le ştia numele. Şi-a închipuit că era un om cumsecade, deşi singura ei dovadă era loialitatea lui pentru această slujbă.

S-a aşezat în holul de la intrare pentru a le scrie un mesaj Bovenderilor, dar după ce s-a străduit să găsească hârtie şi creion, şi-a dat seama că nu ştie ce să le spună. Nu putea să le mulţumească. În fond, fuseseră juriul din Curtea Supremă, ţinând-o captivă în celula ei din hotelul Indira vreme de două săptămâni, timp în care se deciseseră dacă merita s-o anunţe pe doamna doctor Swenson despre venirea ei. Sau poate că ar fi trebuit să le mulţumească pentru faptul că luaseră o decizie în doar două săptămâni. Îl reţinuseră pe Anders mai mult de o lună, o lună întreagă din viaţă pierdută, în vreme ce băieţii mergeau pe bicicletele lor singuri, prin zloata primăverii. Marinei i-a atras atenţia respiraţia chinuită a lui Nixon.

Apoi, cu capul pe birou, a încetat să mai respire. Douăzeci de secunde, treizeci de secunde, tocmai era pe punctul de a se ridica în picioare, când, după patruzeci şi cinci de secunde, el a icnit, spatele i-a tresăltat şi a început din nou să respire. Încă dormind, el a oftat şi şi-a răsucit capul în cealaltă parte. Apnee. N-avea ce să-i facă.

S-a rezemat iarăşi de spătarul fotoliului ei cu apărători laterale pentru cap, din micul set de mobilă aflat în zona de discuţii, unde era singură. Chiar dacă Marina nu le putea mulţumi soţilor Bovender, şi-a dat seama că nu putea nici să-i condamne. La douăzeci şi trei de ani, şi ea ar fi făcut cu plăcere munca lor. Ar fi putut rămâne în acelaşi loc până la patruzeci şi trei de ani, dacă anumite incidente ar fi avut alte consecinţe. Dacă nu i-ar fi cunoscut pe Bovenderi, care să-i aducă aminte de încântarea, de fascinaţia pentru principii şi pentru o minte unică şi remarcabilă, atunci probabil că ar fi uitat ce simţise la vârsta lor. Deşi nu erau decât nişte copii drăguţi, cu capul în nori şi capabili să mintă în neştire, totuşi în atitudinea lor strălucitoare exista un anumit lucru care-i făcea să pară indestructibili. Ar fi dat orice să-i poată lua în junglă cu ea. Aşa că, până la urmă, a scris ce simţea cu adevărat în acel moment. *O să-mi fie dor de voi.* Şi-a scris numele pe pungă şi a mai pus în ea douăzeci de dolari americani, cât i-ar fi costat să ducă rochia la curăţătorie, a legat punga la gură şi a lăsat-o pe birou, lângă una dintre mâinile adormite ale lui Nixon. Doamna doctor Swenson era matinală. Dacă tura de vizite în spital începea la şapte, ea se afla în faţa primului caz la ora şase şi jumătate. N-a avut nevoie de prea mult timp pentru a-şi da seama care urma să-i fie orarul. Marina nu voia să se întâlnească cu ea în holul de la intrare de teamă ca doamna doctor Swenson să nu se simtă asaltată. A mers repede până la magazinul lui Rodrigo. Era multă lume, toate magazinele erau pline. Şi-a turnat cafea într-o cană, din ibricul de pe tejghea, şi a

găsit o geantă de voiaj din material impermeabil, pe când aştepta să-i vină rândul. A luat cremă de protecţie antisolară, cremă insecticid. Era important să nu se gândească prea mult la lucrurile de care ar fi putut avea nevoie, căci atunci ar fi putut sfârşi prin a cumpăra totul din magazin. Vogel plătea tot, chiar şi cafeaua. A mai luat încă o cutie cu plasturi, încă o pereche de şlapi. Se uita la o plasă pe care şi-ar fi putut-o agăţa deasupra patului, când doamna doctor Swenson a intrat pe uşă, împreună cu Milton.

Rodrigo a fost primul care i-a zărit. În magazin nu era loc şi pentru doamna doctor Swenson, erau prea multe femei care veniseră să cumpere făină şi aţă, lucruri pe care ar fi putut să le cumpere la fel de bine şi mai târziu. S-a apucat să-şi grăbească ceilalţi clienţi, ţipând la ei, iar nimeni n-a protestat. Câţiva au pus jos obiectele pe care le aleseseră şi au plecat instantaneu din magazin, pe când alţii au înşfăcat şi alte lucruri de pe rafturile de lângă ei şi au fugit până la tejghea ca să plătească. Poate că o cunoşteau pe doamna doctor Swenson. Poate că şi ei erau nerăbdători să plece de acolo, la fel cum şi vânzătorul ardea de nerăbdare să scape de ei. Rodrigo, care de obicei scria foarte detaliat facturile, acum a aruncat o privire mormanelor de produse şi a rostit pe o voce tăioasă un preţ, pe care toate femeile l-au plătit fără să crâcnească. Doamna doctor Swenson n-a remarcat nimic din toate acestea. Se uita doar în sus. O interesau mai ales obiectele de pe rafturile de lângă tavan, produsele ignorate de mulţimea zilnică de pietoni brazilieni. Îşi bolborosea gândurile spre tavan, iar Milton le nota. N-ar fi zărit-o pe Marina nici dacă ar fi fost vopsită din cap până-n picioare în galben, iar Milton, care nu şi-a ridicat nicio secundă privirea de pe carneţelul unde scria cu creionul, n-o văzuse nici el. Unul câte unul, clienţii au ieşit din magazin. Marina a înaintat în locul ultimului client până în faţa tejghelei,

pentru ca Rodrigo să-i treacă obiectele cumpărate în contul companiei. Rodrigo, care a părut că-şi dă seama ce decizie luase, a adăugat încă o pălărie, trei batiste din bumbac şi mai multe cornete cu dropsuri.

— V-aţi trezit foarte devreme, doamnă doctor Singh, i s-a adresat doamna doctor Swenson tavanului.

Milton, uluit, şi-a ridicat privirea.

— Sunteţi aici! a exclamat el. Bine că nu mai trebuie să vă caut în dimineaţa asta, după cum îmi propusesem.

— Aţi spus că o să veniţi aici devreme, a spus Marina. Şi eu mai aveam nevoie de câteva lucruri.

— Lucrurile de care ai nevoie pe Amazon nu se termină niciodată, a zis doamna doctor Swenson. Ce nu-i devorat de insecte putrezeşte imediat. Din pricina asta amicul nostru, Rodrigo, are o afacere atât de profitabilă. Natura aduce întruna fel de fel de surprize. Însă mă gândesc că, dacă plecaţi azi, mai bine v-aţi fi făcut cumpărăturile acasă, asta dacă nu cumva vă doriţi suveniruri.

Nu mai avea de ales şi trebuia să-i spună adevărul. Marina a anunţat-o că o să vină cu ea. Asta n-a părut s-o surprindă pe doamna doctor Swenson. A primit vestea de parcă s-ar fi aşteptat la ea, deşi i se părea neplăcută.

— Aţi vorbit cu domnul Fox.

Marina a privit şi ea spre rafturile de sus, întrebându-se ce vedea acolo doamna doctor Swenson.

— Ar trebui să iau măcar lucrurile lui Anders.

— Stafide, i-a spus doamna doctor Swenson lui Milton, care le-a pus pe listă. Tapioca. S-a răsucit spre Marina. Are vreo importanţă că nu sunteţi invitată?

Ar fi fost mai uşor dacă ar fi invitat-o, dar, din câte ştia, doamna doctor Swenson nu-i invita niciodată pe studenţii ei la cursuri şi nici pe rezidenţi la consultaţiile didactice sau pe pacienţi în spital. Nu credea în ruptul capului că acum lucrurile stăteau altfel.

— Nu prea.

— Doctorul Rapp spunea că oamenii o să se lipească mereu de expediţii.

Făcea mişcări foarte lente, punându-şi mâna mai întâi pe o cutie cu biscuiţi, de lângă o pungă cu cafea. Milton scria în continuare, apoi şi Rodrigo s-a apucat să scrie. O femeie mai în vârstă, cu un bebeluş prins de pieptul ei cu o eşarfa de culoare roşu aprins, a deschis uşa şi, văzând oamenii dinăuntru, s-a răsucit pe călcâie şi a plecat, fără să scoată un cuvânt.

— Cu el fără îndoială că aşa au făcut. Am văzut-o cu ochii mei. Un şir nesfârşit de aiuriţi şi escroci, rataţii cei mai leneşi, care se credeau exploratori. El îşi declara limpede condiţiile: nu intra în atribuţiile lui să-i hrănească, să le găsească un adăpost, să-i protejeze sau să-i îngrijească dacă se îmbolnăveau. Nu-şi pierdea vremea descurajându-i, pentru că de fapt niciun fel de descurajare nu i-ar fi făcut să se răzgândească. Toată energia pe care ar fi putut s-o pună în slujba inteligenţei şi-o rezervau pentru a-şi întreţine tenacitatea asta. Dar eu am învăţat repede că tenacitatea le folosea ca să plece, nu ca să reziste acolo. De îndată ce ajungeau în sălbăticie, dădeau bir cu fugiţii. Unii rezistau o zi sau două, alţii doar câteva ore, iar doctorul Rapp niciodată nu se oprea din muncă pentru ei. Îşi respecta cu fermitate hotărârea: venise acolo ca să muncească şi continua să muncească. Nu-i trimitea acasă pe cei slabi şi neajutoraţi. Ei hotărâseră să vină cu el şi pur şi simplu trebuia să găsească o metodă prin care să plece de acolo. Oamenii se grăbeau să-i accepte condiţiile până când se trezeau că nu fac faţă. Atunci îşi schimbau complet punctul de vedere, pe urmă spuneau despre doctorul Rapp că n-are suflet. Nu puteau să-l facă praf ca om de ştiinţă, dar îl înjurau în toate felurile ca om. Nu-i salvase! Nu le fusese mamă şi tată! Vă zic, niciunul dintre ei nu i-a stricat somnul. Dacă ar fi ales să fie responsabil

pentru ei, fie descurajându-le aspiraţiile, fie ajutându-i să-şi îndrepte prostia făcută, cel mai mare botanist contemporan s-ar fi limitat la rolul de doică. Ar fi fost o pierdere ştiinţifică nemăsurată, totul doar pentru a salva nişte proşti.

Atmosfera, care tot timpul fusese apăsătoare, acum a încremenit. Milton şi-a pus creionul şi carneţelul în buzunar, fără să-şi dea seama ce face, chiar şi Rodrigo şi-a lăsat creionul pe tejghea. Pe când doamna doctor Swenson continua să calculeze de câtă mâncare avea nevoie în junglă, ceilalţi trei au înţepenit, fără să respire sau să clipească. Marina s-a trezit că încearcă să-şi amintească un răspuns, deşi nu i se pusese nicio întrebare. Cu toţii aşteptau.

— Nu cred că eu o să vă fac atâtea probleme, a zis ea până la urmă.

Doamna doctor Swenson, care studia cu atenţie o lădiţă cu şosete, nu şi-a ridicat privirea.

— Atâtea probleme precum cine?

— Aiuriţii, a spus Marina. Escrocii.

— Nu mai luaţi totul atât de personal. Eu vă povesteam ceva. Nu vorbeam despre dumneavoastră.

Acum Milton a tras aer în piept la fel de brusc ca Nixon la biroul lui.

— Aha, a făcut el, dispus să accepte această explicaţie. Câte cutii cu caise?

Doamna doctor Swenson a zăbovit câteva clipe, de parcă ar fi făcut un calcul mental.

— O cutie mai mult decât de obicei, a spus ea, uitându-se la Marina.

N-avea cum să ştie câte caise pe zi o să mănânce o persoană care pleacă din lumea civilizată.

Au căzut de acord ca Milton s-o ia pe Marina din faţa hotelului la unsprezece şi, în pofida zăpuşelii de la ora aceea, ea stătea acolo, la adăpostul copertinei, gata de

plecare, cu geanta pe jumătate plină în mână. Şi-a luat rămas-bun de la Tomo, care acceptase cu plăcere să-i ţină paltonul şi puloverele până când avea să se întoarcă. Nu şi-a luat rămas-bun de la domnul Fox. Oraşul, atât de aglomerat când se trezise de dimineaţă, acum era practic pustiu. Câinii se lipeau de praguri, sub dungi înguste de umbră. Maşinile treceau pe străzi cu viteză mică, de parcă şoferii ar fi încercat să decidă care dintre ei s-o ducă pe Marina la docuri. O priveau cu atenţie şi apăsau claxoanele.

Când Milton a sosit, Easter era pe scaunul de lângă şofer. Zărind-o pe Marina prin geamul deschis, şi-a întins ambele mâini spre ea, de parcă ar fi fost doar al ei. Ei i s-a părut un lucru nemaipomenit că o recunoscuse, fericirea de pe chipul lui era într-o proporţie inversă cu cât de bine o cunoştea. Marina s-a dus la el şi i-a luat ambele mânuţe în mâinile ei, apoi i le-a strâns cu entuziasm. Milton şi-a pus degetul mare pe umărul băiatului şi i-a făcut semn spre bancheta din spate. Easter a sărit imediat în spate, un giumbuşluc pe care a vrut să i-l arate.

— Îmi cer iertare, a spus Milton cu o voce obosită, după ce Marina s-a suit în maşină. Şedea pe un prosop împăturit, cu cămaşa şi pantalonii uzi fleaşcă. Chiar şi mica pălărie de pe ceafa lui era strâmbă şi jilavă. La câteva cvartale mai încolo ar fi putut ploua torenţial, fără ca Marina să vadă. Sau poate căzuse în fluviu.

— Pentru ce?

Milton a clătinat din cap.

— Ne-a luat mai mult timp să punem totul în barcă.

A scos un mic prosop şi s-a şters pe faţă.

Easter ieşise pe geam până la brâu ca să vadă cât mai mult în toate părţile: era ca o broască ţestoasă, cu maşina în chip de cochilie. Vântul uscase tricoul de fotbalist pe care îl purtase cu o seară în urmă şi-i ciufulise buclele ude şi închise la culoare, lipindu-i-le de gât.

Privindu-l, Marina şi-a dat seama că era un semn bun. Barca era încărcată, iar doamna doctor Swenson se afla în barcă. Dacă Milton nu l-ar fi luat pe Easter cu el, atunci ea n-ar fi avut niciun motiv să mai aştepte cele câteva minute, cât durase drumul cu maşina până la hotel.

— Oricum n-aş fi avut unde să mă duc, a spus ea.

— Îi place în maşină, a zis Milton, dându-şi capul pe spate.

— Nu mă mir.

Zona docurilor era mai departe decât ajunsese până atunci Marina pe malul fluviului. Scândurile de pe ponton se deformaseră din cauza succesiunii interminabile de soare şi ploi torenţiale. Câteva remorchere şi bărci locuibile ruginite, care păreau adunate pe parcursul mai multor generaţii, erau legate de ponton printre taxiurile pe apă, care aveau bordurile mai joase. De pe mal se puteau zări în depărtare cargoboturile şi vasele de croazieră, care stăteau aliniate lângă cheiurile înalte din beton. Dedesubt, o siluetă scundă mergea de colo-colo în umbra unei umbrele negre.

— E târziu, Milton, a răcnit doamna doctor Swenson.

Motorul bărcii era pornit, iar un fum violet deschis se întindea peste apă.

— Acum ar fi momentul să vă răzgândiţi, a spus Milton cu o voce moale. Asta dacă aveţi vreo intenţie să vă răzgândiţi.

Easter a zbughit-o înaintea lor, alergând în şlapi, abandonând treptele periculoase în favoarea pantei şi mai periculoase din noroi, piatră şi buruieni. Barca avea fundul plat, semăna cu cea pe care o închiria tatăl Marinei un weekend în fiecare vară, pe vremea când era mică, iar părinţii ei erau căsătoriţi. Tatăl ei nu se prea pricepea să navigheze, dar spunea că acea barcă cu fundul plat e ca un ponei pentru copii: apatică, scundă, fără mişcări bruşte.

— O să fiu OK, a zis Marina.

Îşi intrase în formă. Se şi vedea navigând pe râu.

— Nu-mi amintesc să-ţi fi spus să-l iei cu tine pe Easter, a spus doamna doctor Swenson, când au ajuns la vechea barcă cu acoperiş plat din metal. Băiatul stătea acum în spatele ei, cu mâinile pe cârmă, mimând că navighează. Cutiile fuseseră aranjate în teancuri ordonate pe marginea bărcii, iar aceasta se scufundase puţin, dar la fel pe toată lungimea ei, în apă.

— Nu cred că mi-aţi spus, a zis Milion.

I-a întins Marinei o mână pentru a o ajuta să se urce în barcă, iar, în clipa când i-a atins-o, ea s-a gândit că şi-ar dori ca el să facă ce îşi dorise şi de la Bovenderi. Ar fi fost mai bine dacă pur şi simplu s-ar fi urcat şi el în barcă împreună cu ea.

Doamna doctor Swenson l-a bătut uşurel pe umăr pe Easter şi a arătat spre parâme, iar băiatul a sărit din barcă şi le-a dezlegat. Şi-a îndoit degetele de la picioare în jurul marginii pontonului şi i-a făcut vânt bărcii pentru a o îndepărta de mai. A împins-o atât de departe, încât preţ de o clipă oribilă, Marina a crezut că nici el n-o să vină, dar el a făcut un salt, de parcă oasele lui de copil ar fi fost pline cu arcuri, şi a aterizat ferm, cu ambele picioare deodată, pe punte.

— Călătorie plăcută, a spus Milton şi a ridicat mâna spre ei.

Era singura persoană de pe ponton şi stătea acolo, de parcă ei s-ar fi aflat pe *Lusitania.* Părea că le face cu mâna în semn de întâmpinare, nu de rămas-bun.

Easter mânuia cu hotărâre cârma. Copilul a condus barca afară din port, în şuieratul trenei de apă, cu seriozitate în privirea cu care scruta orizontul vast. La adăpostul acoperişului bărcii, doamna doctor Swenson, şi-a închis umbrela. Marina şi-a lăsat geanta să cadă lângă picioarele ei şi s-a sprijinit de balustradă. Milton era tot mai departe, dar a rămas pe loc, cu braţul ridicat

micşorându-i-se din ce în ce mai mult. Scumpul Milton. A fluturat o mână spre el. Nu-şi exprimase prea limpede recunoştinţa faţă de el. După atâtea ore din viaţa ei pierdute în discuţii sterile, plecaseră în câteva minute, fără să vorbească despre locul unde mergeau sau despre cât timp le trebuia ca să ajungă acolo, ori despre când credeau că se vor întoarce. Dar, într-un fel, nimic din toate acestea nu mai conta. Marina nu-şi dăduse seama de cât de imens era fluviul până acum, când se afla în mijlocul lui. Cerul se întindea deasupra, plin de nori albi, care păreau mai deşi sau mai rari în funcţie de direcţia în care o lua barca. Câţiva nori acoperiseră soarele, aşa că deocamdată era mai răcoare, iar briza stârnită de inerţia bărcii ţinea departe de ei insectele. Păsările ţâşneau dintre nori şi zburau razant deasupra apei. Marina şi l-a imaginat pe Anders la proră, cu binoclul la ochi. Cât de bucuros fusese probabil când în sfârşit plecase din oraş! Marina n-ar fi crezut până acum aşa ceva, dar acum, când se afla în barcă, apa i se părea o imensă uşurare.

— Frumos, a spus ea singurului membru al grupului care putea s-o audă.

— Întotdeauna ne simţim cel mai bine când ne ducem acasă, a zis doamna doctor Swenson.

Şase

Pe Rio Negro era aglomeraţie, barje şi cargoboturi, taxiuri pe apă, cu acoperişuri din stuf putrezit, unde îşi făcuseră cuib rândunelele de râu, canoe scobite în buşteni cu familii întregi în ele – surori cu bebeluşi şi fraţi, veri, bunici şi mătuşi cu umbrele deschise în mâini, atât de mulţi oameni îngrămădiţi într-un singur buştean, încât vârful bărcii aproape că intra în apa cafenie, pe când un bărbat din spate vâslea cu prudenţă. Bărcile mai mici rămâneau mai aproape de mal, iar un vas de croazieră, alb ca o uniformă de gală a unui marinar, învolbura apa din

culoarul de pe mijlocul râului. Easter era peste măsură de atent, cu părul lui umed dat pe spate de briză şi cu ochii pendulându-i încet dintr-o parte în alta. Trăgea de maneta de acceleraţie pentru a încetini lângă bărcile mai mici şi flutura mâna spre bărcile mai mari, care încetineau pentru el. Lumea părea liniştită şi ordonată. Pe urmă băiatul se răsucea să se uite în spate şi încuviinţa din cap spre Marina şi doamna doctor Swenson, care îi răspundeau cu acelaşi gest.

— O să stea la cârmă tot drumul? a întrebat Marina, fără să ştie cât de departe se duc.

Doamna doctor Swenson a încuviinţat din cap.

— Îi place. Şedea pe o lădiţă cu conserve de carne, iar Marina stătea în picioare. Cred că orice băiat ar vrea să conducă barca. Îi creşte reputaţia în trib. Ori el, ori eu stăm la cârmă, nimeni altcineva. Câţiva dintre bărbaţi au motoare suspendate în afara bordului, de care au făcut rost la schimb de-a lungul anilor, dar n-au condus niciodată o barcă din asta. Când văd câtă încredere am în el, se simt obligaţi să-l trateze cu mult respect. De asemenea, se pricepe la motoare. Şi-a dat seama cum funcţionează.

Marina nu se pricepea la copii, însă era de părere că Easter era prea mic pentru a fi căpitan de vas sau pentru a repara un motor, ori pentru a se plimba noaptea singur prin oraş, deşi cu vreun kilometru şi jumătate în urmă văzuse un copil singur, într-o barcă dintr-un buştean, făcută pe măsura lui, care nu putea să aibă mai mult de cinci ani, un harpon care zăcea la prora şi vâsla care intra şi ieşea la intervale egale din apă.

— Câţi ani are Easter?

Doamna doctor Swenson şi-a ridicat privirea şi şi-a mijit ochii către Marina.

— Să-l întreb?

Dacă pe doamna doctor Swenson n-o schimbaseră nici timpul, nici experienţa, nici geografia sau climatul, era

oare posibil ca nici Marina să nu se fi schimbat prea mult? Oare era de fapt la fel ca în facultate sau în şcoala primară?

— Îmi cer iertare, a spus ea şi pe urmă şi-a reformulat întrebarea. Nu ştiu despre lakashi decât ce aţi scris dumneavoastră şi n-aţi spus nimic despre felul cum măsoară ei timpul. Oamenii ştiu câţi ani au? Părinţii lui ştiu?

— Faceţi o grămadă de presupuneri, doamnă doctor Singh. E un obicei de-al dumneavoastră? Sunt nevoită să spun că un singur lucru am admirat la domnul doctor Eckman: niciodată nu trăgea concluzii bazate pe prejudecăţi. O minte cu adevărat deschisă este cea mai importantă însuşire a unui om de ştiinţă. Probabil că studiile lui de cercetare erau foarte profunde. În alte circumstanţe probabil că m-ar fi bătut gândul să-l rog să rămână.

Pe Marina n-au deranjat-o deloc laudele adresate lui Anders. Ştia ce rol aveau laudele în pedagogia doamnei doctor Swenson: n-aveau ca scop încurajarea cuiva, ci punerea altcuiva la punct, îi părea rău doar că nu putea să-i povestească despre asta lui Anders, căci fără îndoială ar fi fost uluit să audă o asemenea afirmaţie binevoitoare despre el, acum, după ce murise.

— Iar dumneavoastră presupuneţi că Easter e lakashi. Nu e aşa. Bineînţeles că nu pot să ştiu sigur de unde se trage, căci a apărut pur şi simplu în tabăra de cercetare într-o dimineaţă şi nu putea nici să audă şi nici să vorbească. Dacă v-aş urma exemplul, aş presupune că e din tribul Hummocca, după forma capului şi poziţia sinusurilor. Cei din tribul Hummocca au cavităţile sinusurilor mai puţin pronunţate decât lakashi. Feţele lor sunt mai rotunde, mai puţin plate, dar diferenţele sunt mici. De asemenea, cei din tribul Hummocca sunt puţin mai scunzi, iar asta răspunde la întrebarea dumneavoastră

iniţială despre vârsta lui. Mai pot spune şi că toate astea se fundamentează pe o singură întâlnire scurtă şi neplăcută cu tribul, acum mulţi ani. Deşi cred că frica poate uneori să ne ascută simţul observaţiei, să ne ajute să percepem lucrurile cu o mai mare acurateţe. Îmi amintesc capetele celor din Hummocca atât de clar, încât am impresia că am şi disecat unul.

Un vas turistic pe două niveluri a alunecat pe lângă ei fără să încetinească şi, preţ de o clipă, au fost prinşi în jetul elicei din spatele lui. Pe când se legănau de sus în jos, rostogolindu-se aidoma unui butoi în micile valuri, Marina s-a agăţat de un stâlp, iar Easter şi-a ridicat pumnii spre barca mai mare. Un turist de pe puntea superioară şi-a îndreptat aparatul de fotografiat în direcţia lor. Doamna doctor Swenson şi-a aplecat capul preţ de o clipă, de parcă ar fi vrut să scufunde cealaltă ambarcaţiune doar prin forţa minţii ei.

După ce balansul s-a mai domolit puţin, doamna doctor Swenson şi-a ridicat capul, cu ochii ei albaştri scăpărându-i, înconjuraţi de sudoare.

— E bine ca întotdeauna să cumperi o barcă cu fundul plat, a spus ea, gâfâind uşurel, de parcă s-ar fi străduit să nu vomite. Nu vă puteţi imagina cât de tare ne-ar fi lovit jetul ăla dacă n-am fi fost într-o barcă cu fundul plat. Dar vorbeam despre altceva: Easter este un copil foarte mic, deşi n-aş spune că e chiar oprit din creştere. Se poate ca asta să se fi întâmplat din cauza unei carenţe constante de nutriţie. Mi se pare posibil ca nimeni să nu fi vrut să-i repartizeze prea multe dintre resursele tribului unui copil surd, sau se poate ca boala care l-a surzit să-l fi împiedicat să şi crească, dar acum deviez spre ceea ce s-ar putea numi doar presupuneri şi astea nu-s bune de nimic. Ţinând cont de aptitudinile lui, de capacitatea lui de a învăţa, aş zice că are vreo doisprezece ani şi o inteligenţă medie sau peste medie. O să pot aprecia mai corect când o

să ajungă la pubertate. Debutul pubertăţii pentru cei de sex masculin din tribul Lakashi are loc exact între treisprezece ani şi două luni şi treisprezece ani şi opt luni, o perioadă de timp mult mai mică decât la americanii de sex masculin. Teamă mi-e că nu pot spune dacă acest lucru este valabil şi pentru tribul Hummocca. Aveţi copii, doamnă doctor Singh?

Marina ar fi vrut să-i pună trei întrebări. Voia foarte mult să afle ce se întâmplase la acea întâlnire neplăcută, dar, având impresia că i se cerea doar un răspuns uşor de dat, a clătinat din cap.

— Nu.

— Asta-i bine. Domnul doctor Eckman n-avea ce să caute aici când are trei copii acasă. Sunteţi căsătorită?

— Nu sunt.

— Iarăşi bine. Doamna doctor Swenson a dat din cap, apoi s-a întors cu faţa spre briză. Cerul se desfăşura, aidoma unui ghem albastru nesfârşit, deasupra râului, în ambele direcţii. Spuse: Asta-i o îndeletnicire de fete bătrâne şi nu vreau s-o luaţi ca pe o desconsiderare, căci şi eu sunt fată bătrână. Acum mă simt mai bine că sunteţi aici, în barcă, după ce am aflat ce fel de viaţă duceţi.

Apropo de presupuneri, cât de bine ar fi putut să sugereze ce fel de viaţă ducea faptul că nu era căsătorită şi nu avea copii? Asta însemna oare că nimănui n-o să-i fie dor de ea dacă murea, că n-o să apară aceleaşi complicaţii ca în cazul morţii doctorului Eckman? Marina n-a zis nimic, ci s-a aşezat pe punte, lângă picioarele doamnei doctor Swenson. Soarele pătrundea sub copertina bărcii, iar ea avea nevoie de mai multă umbră.

Doamna doctor Swenson a întins o mână şi a bătut uşurel cu palma în lădiţa cu conserve de carne tocată.

— Eu prefer să stau pe o ladă. Lada nu te protejează de gândaci, dar îmi place să cred că le trimite mesajul: noi suntem la un alt nivel decât voi. E o ladă cu suc de

grepfrut acolo. Vă recomand să staţi pe ea.

Ascultătoare, Marina s-a ridicat şi a împins lădiţa cu suc, apoi s-a aşezat. Au trecut pe lângă câteva case fără geamuri, construite pe pontoane. Mai mulţi copii, toţi prea mici pentru a sta singuri în râu, erau în apa până la brâu, făcându-le cu mâna.

— Iar în ce-i priveşte pe părinţii lui Easter… doamna doctor Swenson s-a întrerupt şi apoi s-a uitat la spatele micuţ al căpitanului. A înclinat capul: *Părinţi* e un cuvânt prea sentimental pentru a fi folosit în cazul lui. Bărbatul care a însămânţat femeia, femeia care a împins copilul afară din corpul ei, alţi membri ai tribului care poate au încercat – sau poate că nu – să-l crească, după ce cuplul iniţial n-a putut să-şi asume responsabilitatea: părinţii lui n-au fost vizibili. Cei din tribul Hummocca l-au lăsat în grija celor din tribul Lakashi, adică, dacă ţinem cont de cum e tribul Hummocca, mie mi se pare un gest nemaipomenit de generos. Aş fi crezut mai degrabă că o să-l abandoneze în junglă să moară de foame sau să fie mâncat de animale. Ce vreau să spun e că stă cu mine de opt ani, Pastele trecut s-au împlinit opt ani. Presupun că eu sunt părinţii lui.

— Pare că tribul Hummocca vi l-a lăsat dumneavoastră pe Easter, nu celor din Lakashi, asta dacă ştiau că sunteţi aici.

Marina şi-a dat seama că făcuse din nou o presupunere de îndată ce i-a ieşit din gură, dar de această dată doamna doctor Swenson n-a protestat.

— O, ştiau că sunt aici, a spus ea, încuviinţând din cap. Toată lumea află totul până la urmă. La început te poţi simţi foarte izolat în junglă, dar lucrurile nu stau aşa. Veştile circulă între triburi, deşi nu mi-am dat seama niciodată cum se întâmplă asta, căci mulţi dintre ei refuză să comunice unii cu alţii. Ar fi o temă nemaipomenită pentru o dizertaţie, dacă o să vă intereseze vreodată să vă

continuaţi studiile. (Marina ar fi putut pomeni de doctoratul ei şi de licenţa de medic, dar nu existase nici cel mai mic moment de pauză.) Eu cred că din cauza maimuţelor, a spus doamna doctor Swenson. Dar am tendinţa să dau tot timpul vina pe maimuţe. „O femeie albă trăieşte în tribul Lakashi. „O veste ca asta circulă de-a lungul fluviului în doar câteva ore. Apoi, într-o după-amiază, un băiat taie un copac cu o macetă, iar când braţul i se duce în spate, lama se înfige în capul surorii lui. E uimitor că aşa ceva nu se întâmplă mai des acolo. Aşa că eu găsesc un ac şi nişte gută în geanta mea şi o cos pe fată. Era mult sânge, ea avea tendinţa să sângereze abundent, dar nu-i nevoie să faci o facultate de medicină ca să ştii cum să coşi un cap. N-a fost nevoie de prea multe incidente de genul ăsta, o muşcătură de şarpe, o naştere în poziţie inversă, şi brusc toată Brazilia ştie că există un doctor pe Negro. Şi trebuie să înţelegeţi, doamnă doctor Singh, căci puţini sunt în stare: eu nu sunt Médecins Sans Frontieres. N-am venit pe Amazon ca să fiu medic de familie. Sunt pur şi simplu o persoană care a făcut câteva greşeli la început. Când am ajuns aici, nimeni nu ştia că sunt doctor. Lakashi ştiau că sunt o membră a expediţiei doctorului Rapp. Credeau că sunt ca doctorul Rapp, că am venit aici să studiez flora, nu pe ei. În primii ani când am stat aici îmi aduceau tot timpul ciuperci şi tot felul de licheni ca să-i studiez. Au cărat până în tabără atâtea trunchiuri uriaşe şi putrede de copaci care se prăbuşiseră, încât ar fi înnebunit orice asociaţie micologică. N-au luat în seamă deloc faptul că le luam temperatura, recoltam sânge de la ei şi le măsurăm copiii, ei mă vedeau în continuare la fel ca atunci când mă cunoscuseră, ca o extensie a doctorului Rapp. Şi asta fusese şi intenţia mea, să fiu ca el şi să le alimentez percepţia greşită, dar pe urmă am cusut capul fetei. A fost o greşeală dezastruoasă. Imediat m-am trezit că mi se aduceau cu barca bolnavi ca să-i tratez, iar

apoi un copil surd mi-a fost lăsat în grijă.

Copilul surd o adusese în oraş. Îi condusese oaspetele până la restaurant după operă, încărcase lăzile în barcă şi mânuia barca pe râu. Copilul surd îi era util.

— Şi care ar fi fost alternativa? a întrebat Marina. Adică în ce-o priveşte pe prima fată.

— Cea plină de sânge. Întrebarea e dacă alegi să intervii în lumea din jurul tău sau o laşi să funcţioneze la fel ca înainte să fi venit tu acolo. Asta înseamnă respect pentru băştinaşi. Dacă îi observi puţin, oricum îţi dai seama că niciodată n-o să-i convingi să-ţi adopte modul de viaţă. Sunt o rasă foarte greu de influenţat. Orice progres pe care încerci să-l transmiţi va fi anulat de îndată ce întorci capul. La fel de bine ai putea să vii aici ca să îndrepţi albia râului. Atunci ideea e să observi ce viaţă duc ei şi să înveţi din asta.

Marina a rămas impasibilă.

— Deci atunci, în trecut, repet: în faţa dumneavoastră e un copil cu o macetă înfiptă în cap. Ce faceţi?

Cu cât ajungeau mai departe în josul râului, cu atât mai puţine bărci erau. Din când în când mai apărea câte un grup de oameni, cel mai des copii foarte mici, îngrămădiţi pe mal, dar şi ei se răreau. Îi părea bine că-şi repetase întrebarea. Până acum nu mai reuşise niciodată aşa ceva.

— Asta-i o înfloritură dramatică, doamnă doctor Singh. V-am spus eu cumva că fetiţa avea o macetă înfiptă în cap? Am spus că avea o tăietură. Sigur avea o fractură de craniu. Am extras fragmentele de oase cu penseta, dar mai mult n-am avut ce să fac. N-am văzut că i-ar fi curs lichid cerebro-spinal. Am cusut-o, i-am dat nişte alifie cu antibiotic, bravo mie, acum vă pot împlini aşteptările în ce priveşte bunul-simţ, asta dacă, bineînţeles, nu v-aţi fi aşteptat s-o duc în Manaus pentru radiografie. Dar

acţiunile pe care le admiraţi n-au fost un rezultat al reflecţiei, ci instinctive, dobândite în timpul formării mele în medicina din lumea occidentală. Întrebarea pe care ar trebui s-o puneţi este ce s-ar fi întâmplat cu fata dacă n-aş fi fost acolo. În trib existase o persoană care se ocupase cu astfel de probleme înainte să vin eu, iar eu presupun că el – în cazul ăsta e bărbat – ar fi ajutat-o cu ce ştia. Oare ar fi fost un ac steril? Nu cred. Oare ar fi murit? Mă îndoiesc foarte tare. Şi dacă tot ţineţi teorii moralizatoare, atunci puneţi-vă şi întrebarea: ce se întâmplă cu fata pe care a rănit-o fratele ei după ce eu plec? Oare tribul mai are încredere în bărbatul care a cusut capete înainte ca eu să vin? Oare mai ştie ce trebuie să facă sau n-a făcut decât să stea cu ochii pe mine? N-am intenţia să rămân aici o veşnicie.

— Bărbatul care ar fi tratat capul fetei, cel pe care-l respectaţi, credeţi că metodele lui sunt la fel de eficiente ca ale dumneavoastră?

— Acum vă străduiţi cu bună ştiinţă să fiţi ridicolă. Am foarte puţin respect pentru ce înseamnă ştiinţă pe aici. Nimic nu-i place mai mult unui om din Occident decât şi fie vindecat cu tincturi din rădăcini fierte. Lumea are impresia că în locul ăsta ar exista un soi de cufăr cu medicamente magice, dar cele mai multe dintre tratamentele de aici constau în bârfe prost memorate, transmise din generaţie în generaţie de la oameni care ştiau foarte puţine lucruri la oameni care ştiau şi mai puţine. Evident că sunt multe lucruri pe care le putem învăţa din junglă – sunt aici să produc un medicament –, dar în cele mai multe cazuri, plantele sunt la fel de puţin eficiente ca begoniile care cresc în ghivecele de pe pervazul ferestrei din bucătăria dumneavoastră. Cele care au potenţial pot fi folosite în scop curativ doar în anumite condiţii. Pentru oamenii ăştia nu există noţiunea de doză, sau vreo limitare în timp a tratamentelor. Mie mi se pare un adevărat miracol când

ceva are vreun efect.

Marina şi-a adus aminte de cana cu mâl pe care i-o adusese Barbara Bovender de la taraba şamanului şi s-a întrebat dacă nu cumva el nu era de fapt un occidental pasionat de tincturi fierte. Acum n-ar fi recunoscut că băuse leacul.

Doamna doctor Swenson s-a luminat la faţă preţ de o clipă.

— Vă spun la ce sunt cu adevărat talentaţi băştinaşii, la otrăvuri. Sunt atât de multe plante, insecte şi diverse reptile care pot omorî un om, încât se pare că orice cretin poate să descopere un compus care să ucidă un elefant. Însă altfel, oamenii supravieţuiesc, deşi nu au parte de îngrijiri medicale. Animalele umane sunt prea robuste ca să cedeze atât de uşor. Nu-i treaba mea să mă bag.

— Vă înţeleg punctul de vedere. Doar că în clipa aia – copilul, sângele – probabil v-ar fi fost foarte greu să nu faceţi nimic.

— Atunci poate că o să-mi eliberez din timp dacă sunteţi aici. O să vă trimit urgenţele medicale în fiecare zi.

Marina a râs.

— Atunci chiar o să le prindă mai bine vraciul din partea locului. N-am mai pus aţa chirurgicală în ac de aproape cincisprezece ani.

Brusc, şi-a dat seama că nu-şi putea aduce aminte cum o cususe pe ultima femeie pe care o operase. Îşi aducea aminte că luase în braţe sugarul şi că în acea clipă îşi dăduse seama ce a făcut. Îşi amintea că o infirmieră l-a luat de la ea, dar ce s-a întâmplat după aceea? Unde era acul? Nu se putea s-o fi lăsat acolo pe pacientă, cu uterul şi abdomenul deschise, dar nu găsea în minte nicio imagine de când suturase tăieturile.

— O să vă amintiţi, a spus doamna doctor Swenson. Mi-aţi fost studentă. Credeţi-mă, vi le-am vârât pe toate cu forţa în cap.

Marina încă mai căuta în memorie finalul operaţiei, când un alt gând i-a venit în minte.

— Dar doctorul Rapp?

— Ce-i cu el?

— El n-ar fi cusut capul fetei?

Doamna doctor Swenson a fornăit.

— Cu siguranţă că n-ar fi făcut-o şi nu pentru că nu era doctor în medicină. Cunoştea perfect anatomia umană şi avea cele mai sigure mâini pe care le-am văzut în viaţă. Ar fi putut să coasă o proteză de venă sangvină lângă un foc de tabără dacă ar fi crezut că e necesar. Dar domnul doctor Rapp nu-şi exagera deloc rolul din trib. Nu şi-a propus niciodată să fie măreţul erou alb. N-a luat niciodată măcar un singur exemplar mai mult decât era nevoie. N-a distrus absolut nimic.

— Deci ar fi lăsat-o să sângereze până când murea.

— Ar fi respectat legile firii.

Marina a încuviinţat din cap, gândindu-se că probabil era mai norocoasă decât îşi închipuise fiindcă avea un anturaj care încă mai era în stare să greşească din compasiune.

— Doctorul Rapp încă mai trăieşte?

Marina a avut impresia că întreabă dacă preşedintele Kennedy supravieţuise după tentativa de asasinare.

— Mai citiţi uneori, doamnă doctor Singh? Trăiţi pe lumea asta?

Era o întrebare foarte potrivită pentru o femeie care plutea într-o barcă de pe un râu, către o destinaţie necunoscută.

— Da, a zis Marina.

Ea a oftat, clătinând din cap.

— Doctorul Rapp a murit acum nouă ani. În august se fac zece ani.

Iar Marina, crezând că era timpul să-şi exprime compasiunea, a spus că-i părea rău să afle acest lucru, iar

doamna doctor Swenson i-a mulţumit.

— Pe vremea aceea studiaţi micologia? Aşa aţi ajuns să lucraţi împreună cu domnul doctor Rapp?

În fond era posibil, totul era posibil. Poate că venise aici ca angajat al CIA.

— Am fost studenta doctorului Rapp, iar locul unde îşi ţinea cursurile era imprevizibil. L-am urmat prin Africa şi Indonezia, dar pe Amazon se găsea sursa cea mai importantă a muncii lui. El studia botanica, iar eu am putut să studiez modul cum gândeşte o minte cu adevărat ştiinţifică. Pe când eram studentă la Radcliffe, nu mi s-a permis să asist la cursurile lui de la Harvard, cei de acolo n-ar fi acceptat un lucru atât de radical, dar doctorul Rapp mi-a permis să particip la expediţiile lui. A fost primul profesor pe care l-am cunoscut care nu considera că femeile sunt limitate. S-a dovedit că era şi singurul.

Amândouă au tăcut multă vreme după aceea, privind diversele detalii din jungla care se derula pe lângă ele, acelaşi peisaj care se repeta la nesfârşit. Două ore mai târziu, Easter a părăsit adăpostul malului drept şi a traversat râul Negro spre stânga. Apoi a luat-o pe un afluent identic în toate privinţele cu ceilalţi nenumăraţi afluenţi pe lângă care trecuseră şi, deşi nu era semnalizat, era drumul de ieşire de pe autostradă, şoseaua care avea să-i ducă până la urmă pe strada unde locuia doamna doctor Swenson. Nicio barcă nu i-a urmat, deşi afluentul avea o deschidere largă spre Negro. În câteva minute, râul s-a îngustat, iar vegetaţia s-a închis în urma lor, aidoma unei cortine, iar Negro a dispărut din raza lor vizuală. Marina s-a gândit că graniţa cea mai importantă se traversa între docuri şi barcă, între pământ şi apă. S-a gândit că apa era linia unde civilizaţia dispărea. Însă, pe când alunecau între doi pereţi groşi de vegetaţie însufleţită, şi-a dat seama că se aflau într-o lume complet diferită şi că o să vadă cum civilizaţia dispare de mai multe

ori până când o să ajungă la destinaţie.

Marina nu putea să vadă decât culoarea verde. Cerul, apa, scoarţa copacilor: tot ce nu era verde devenea verde. *Toată verde, iubirea mea a plecat pe cal*[13].

Doamna doctor Swenson a anunţat că îşi vor lua masa de prânz.

— Băiatul are nevoie de o pauză. Stă atât de ţeapăn, încât ai zice că o nucă l-ar face ţăndări, dacă l-ar lovi în locul potrivit. Nu-i poţi sugera să se relaxeze, vă daţi seama de asta? Aţi putea să daţi din mâini sau să vă răsuciţi capul şi atunci totul n-ar fi decât o aiureală.

Doamna doctor Swenson şi-a pus mâinile pe coapse şi s-a împins în ele, dar nu s-a ridicat în picioare. Avea o talie mai groasă decât pe vremea când locuise în Baltimore, iar greutatea ei şi faptul că stătuse jos multă vreme o ţineau lipită de lada cu carne tocată. După calculele Marinei, avea în jur de şaptezeci de ani. Acum ar fi fost posibil ca până şi ea să fie obosită. Marina s-a ridicat în picioare şi a întins mâna. Doamna doctor Swenson şi-a masat genunchii vreme de un minut, a aruncat o privire în zare, apoi a luat-o de mână.

— Mulţumesc pentru ajutor, a spus ea. S-a ridicat şi apoi a dat drumul mâinii. Acum e altfel, a spus ea. Deşi ştiu multe despre corpul uman, totuşi nu m-aş fi aşteptat la aşa ceva.

S-a dus până la Easter şi l-a bătut uşurel pe umăr, apoi a făcut o mişcare de rotire a încheieturii mâinii şi a arătat spre mal. El a încuviinţat din cap, cu privirea aţintită în faţă.

— N-o să tragă chiar acum la mal, a zis doamna doctor Swenson, întorcându-se la Marina. E un loc care-i place, unde poate să lege barca de un copac. Ancora nu-l încântă. Nu are încredere în ea. Odată a scăpat-o din mână

---

13 Titlul unei poezii de e.e. cummings (1894-1962), poet, prozator şi dramaturg american.

şi ne-am chinuit îngrozitor să o punem la loc în barcă. În râul ăsta o ancoră se poate agăţa de tot felul de lucruri.

Marina a privit peste marginea bărcii. Nici măcar nu-şi putea imagina o astfel de situaţie.

— De cât timp veniţi aici?

— Doctorul Rapp i-a descoperit pe lakashi – doamna doctor Swenson şi-a dat capul pe spate, privind spre vârful copacilor – acum cincizeci de ani, cred. Am fost şi eu în expediţia aia, într-un rol principal pe scena istoriei. Mi-amintesc când am navigat prima oară pe râul ăsta. Era o zi superbă. Nici prin cap nu mi-a trecut că o să revin aici pentru tot restul vieţii.

— Nu pare să se fi schimbat prea mult, a spus Marina, aruncând o privire spre peretele neted de vegetaţie de pe mal, unde nu se mai zărea niciun om, nicio colibă, nicio barcă în nicio direcţie.

— Nu vă lăsaţi păcălită de peisaj, a zis doamna doctor Swenson. Pe atunci lucrurile stăteau altfel. Nu vedeai după cotitură doi kilometri pătraţi de pădure arşi şi un câmp în loc. Nu zăreai mereu fum, aşa ca acum. Iar lakashi, chiar şi ei erau altfel decât acum. Au renunţat la preocupările lor la fel de repede precum dispare pădurea din bazinul râului. Obişnuiau să-şi împletească funii, ţeseau pânză. Acum chiar şi ei îşi cumpără diverse lucruri. Taie doi sau trei copaci, îi leagă între ei, îi duc pe apă până în Manaus şi îi vând, asta le ajunge pentru combustibil şi pentru sare, un taxi pe apă până acasă, poate şi pentru nişte rom dacă negociază cum trebuie, dar de cele mai multe ori nu se pricep deloc la negocieri. Iau haine din oraş, porcăriile pe care americanii le lasă în lăzile de la Salvation Army. Odată când m-am dus la ei, asta se întâmpla cu mulţi ani în urmă, căpetenia tribului, un bărbat pe care-l chema Josie, a venit la mine când am coborât din barcă îmbrăcat cu un tricou pe care scria John’s Hopkins. În dimineaţa aia eu plecasem de la

Hopkins şi zburasem cu avionul până în Brazilia, apoi navigasem cu o barcă pe vreo doisprezece afluenţi, şi am fost întâmpinată de un tricou cu John’s Hopkins. A clătinat din cap, aducându-şi aminte de toate astea. Doamne sfinte, era foarte mândru de tricoul ăla. Îl purta în fiecare zi. De fapt, a fost îngropat în el.

— Deci toată săptămâna le predaţi studenţilor, iar în weekend veneaţi aici cu avionul?

— Nu în fiecare weekend, nici aşa, deşi, dacă aş fi avut destul timp şi destui bani, probabil că aşa ar fi fost. Erau atât de multe lucruri de făcut pe aici! Plecam joi seara târziu, după cursuri. Vineri ar fi trebuit să lucrez în birou cu studenţii, iar eu nu făceam aşa ceva. Nu mi s-a părut niciodată util. Întrebările ar trebui să fie în beneficiul tuturor studenţilor, nu doar al cui ridică mâna. Dacă n-ai tupeul să te ridici în sala de curs şi să recunoşti că nu înţelegi, atunci nici eu n-am timp să-ţi explic. Dacă nu impui nişte reguli care să te protejeze de aiureli, te poţi trezi cu doisprezece iepuraşi timizi pe cap, aliniaţi pe hol în faţa biroului, aşteptând cu toţii să-ţi şoptească la ureche aceeaşi întrebare tâmpită.

Marina îşi amintea foarte bine că făcuse şi ea parte dintre iepuraşii de vineri, aşteptând ore întregi pe scaunul de lângă uşa biroului, până când alt student venea pe hol şi avea bunul-simţ să-i explice că aştepta de pomană.

— Dar pe şeful de catedră nu-l deranja că nu făceaţi muncă de birou?

Doamna doctor Swenson şi-a înclinat bărbia.

— Aţi fost la şcoala parohială în copilărie, doamnă doctor Singh?

— La cea de stat, a spus Marina. Deci vă întorceaţi duminică, iar luni predaţi la cursuri?

— Abia reuşeam să ajung. Aterizam luni dimineaţă, iar taxiul mă ducea direct la universitate. Şi-a întins mâinile deasupra capului, iar şuviţele răzleţe de păr alb s-

au răsfirat în toate direcţiile. Nu arătam prea bine luni.

— N-am remarcat, a zis Marina.

— Asta e un lucru pe care i-l datorez domnului Fox: m-a ajutat să pot rămâne aici şi să-mi continui munca. Nu pot spune că sunt lăsată în pace, căci se străduieşte din răsputeri să mă deranjeze, dar nu mai sunt nevoită să suport toată tevatura de a încerca să-mi conduc studiul experimental cu subiecţii locuind într-o altă ţară decât mine. Lucrez aici cu normă întreagă de zece ani. În primii trei ani am încercat să găsesc tot felul de burse, dar îmi lua mai mult să caut sponsorizări decât să fac naveta cu avionul ca să predau. Toate companiile farmaceutice din lume erau dispuse să plătească cercetarea asta, dar Vogel a câştigat. Pot să simt recunoştinţă faţă de cine o merită.

Easter a încetinit barca, apoi a dat cu spatele şi, din cauza inerţiei, s-au oprit legănându-se. A cârmit spre ceea ce părea să fie o mică adâncitură în peretele compact de copaci, apoi a luat parâma, pe care o ţinea deja în mână, şi a aruncat-o peste o creangă suspendată deasupra apei la un unghi mai potrivit decât celelalte crengi.

— Ei bine, a reuşit, a spus Marina când parâma s-a prins zdravăn de creangă.

Prefera să vorbească despre crengi şi parâme, nu despre domnul Fox, care era *al ei.*

— Întotdeauna reuşeşte. E copacul lui Easter. Pe el îl caută. Ştie exact unde să se ducă.

Marina s-a răsucit lent 360°. Mii de copaci, sute de mii de copaci, care se întindeau cât vedea cu ochii pe ambele maluri ale râului, fără niciun spaţiu deschis. O infinitate de crengi, o eternitate de frunze.

— Îşi aduce aminte de o creangă? Nu văd cum ai putea să-ţi aminteşti o anumită creangă.

Din când în când, câte un stol de păsări izbucnea în ţipete din încâlceala vegetaţiei, dar jungla părea atât de impenetrabilă, încât Marina nu era în stare să-şi închipuie

cum ar fi putut să zboare prin ea. Cum izbutea o pasăre să ajungă la cuibul ei? Cum putea Easter să-şi aducă aminte care era cel mai bun loc în care să lege barca?

— Din câte am observat eu, Easter nu uită nimic, a zis doamna doctor Swenson. Când am spus că probabil inteligenţa lui e peste medie, n-a fost o afirmaţie sentimentală.

Toate acţiunile băiatului erau executate cu mişcări eficiente şi graţioase: a oprit motorul, a înnodat parâma, s-a răsucit pentru a înclina capul spre doamna doctor Swenson.

— Foarte bine! a exclamat ea, ridicându-şi cele două degete mari de la mână.

Easter a zâmbit. Imediat după ce barca a fost legată zdravăn de mai, a redevenit copilul pe care îl văzuse Marina lângă Operă, cel pe care Jackie îl ţinuse în braţe. Barca era acum responsabilitatea copacului, iar în acele clipe, el îşi recăpăta libertatea. A arătat spre apă, apoi s-a uitat din nou la doamna doctor Swenson. Ea a dat din cap şi, pe când bărbia ei încă se mai mişca, el şi-a scos tricoul, dezvăluindu-şi pielea maronie şi netedă de pe piept, trunchiul subţire ca un băţ de chibrit. S-a cocoţat pe două lădiţe cu cutii cu compot de caise şi, zburând printre ele şi peste sforile care ţineau loc de parâme, şi-a lansat corpul ca pe o rachetă, cât mai sus, ţâşnind deasupra, în aer şi apoi în apa maronie, cu un clipocit răsunător, ţinându-şi genunchii lipiţi de piept şi bărbia de gât, cu braţele întinse spre lumină. Apoi a dispărut.

Marina a ajuns la marginea bărcii în doi paşi, pe când doamna doctor Swenson şi-a găsit de treabă, căutând ceva într-o pungă de hârtie maro. Apa era catifelată, nu se zărea nicio urmă pe care s-o fi lăsat un băiat atât de mic. Nici măcar nu catadicsea să reflecte vreo imagine, aşa cum s-ar fi întâmplat cu majoritatea apelor. Nu era nimic nici la suprafaţa ei, nici în străfunduri.

— Unde e? a ţipat Marina.

— O, asta face parte din scamatoria lui. Crede că mă sperie îngrozitor. Asta mă distrează cel mai mult. Doamna doctor Swenson cotrobăia într-o pungă plină cu mai multe obiecte. Puteţi mânca unt de arahide? În ziua de azi toţi americanii ţin morţiş să fie alergici la arahide.

— Nu-l văd!

Apa era la fel de impenetrabilă ca pământul. Băiatul fusese înghiţit cu totul de ea, o plevuşcă, un gând.

Doamna doctor Swenson şi-a ridicat capul şi, privind spre Marina, a oftat.

— Parcă cereţi să fiţi tachinată, doamnă doctor Singh. Inocenţa dumneavoastră vă face vulnerabilă, sunt sigură de asta. Copilul are plămâni de japonez care se scufundă după perle. O să iasă la suprafaţă la două treimi din lăţimea râului, în linie dreaptă faţă de barcă. A aşteptat o secundă. Acum.

Şi capul băiatului a ieşit la suprafaţă, şi-a dat la o parte părul ud de pe faţă, şi-a ridicat mâna şi a fluturat-o spre ele. Lumina care i se reflecta pe unghiurile feţei îl colora în auriu. Chiar şi de la o asemenea distanţă, Marina a putut să-l vadă cum trage adânc aer în piept, înainte de a se scufunda iarăşi, de această dată dând din picioare şi apoi întinzându-şi-le, astfel încât lumina i-a strălucit pe tălpile rozalii, înainte ca ele să dispară sub apă. Marina s-a aşezat pe lada cu caise, locul de unde acele picioare se catapultaseră recent, şi a izbucnit în plâns.

— Unt de arahide şi marmeladă, a spus doamna doctor Swenson, împărţind şase felii de pâine pe lădiţă, de parcă ar fi jucat poker.

A răsucit gura pungii din plastic, închizând-o cu o sârmă şi a luat un cuţit uzat, cu lama lungă şi îngustă. L-a vârât într-un borcan cu marmeladă.

— Rodrigo a adus Wilkins and Son. E un om care ştie cum să-şi păstreze clienţii. Lumea subestimează

marmelada până în clipa când n-o mai are. Să vă bucuraţi de pâinea asta. Nu mai avem alta. Nu ţine. Cumpăr drojdie şi ei fac pâine la cuptor, dar nu seamănă aproape deloc cu pâinea luată de la magazin. Trebuie să recunosc că asta de acum e delicioasă.

Crezuse că el a murit şi, deşi i se părea o prostie, nu fusese în stare să-şi controleze imaginaţia. Bineînţeles că băiatul ştia să înoate pe sub apă, putea să înoate. O să se suie din nou în barcă şi o să le ducă până la destinaţie. Cum de izbutise să devină atât de dependentă de un copil surd, în mai puţin de douăzeci şi patru de ore? De ce naiba plângea?

— Reveniţi-vă, doamnă doctor Singh, a spus dr Swenson, întinzând cu grijă untul de arahide în strat uniform pe pâine. O să se urce în barcă şi atunci o să se supere foarte tare dacă vă vede că plângeţi. E un copil surd. Ar face orice pentru a vă face să uitaţi asta, aşa că e responsabilitatea dumneavoastră de adult să vă aduceţi aminte. Nu-i puteţi explica de ce plângeţi. N-am inventat niciun semn care să însemne prostie, aşa că nu-i puteţi comunica faptul că vă purtaţi prosteşte. O să-l speriaţi, aşa că potoliţi-vă.

Easter ieşise la suprafaţă, înotând pe spate cu mişcări elaborate, iar sunetul membrelor lui izbind apa le liniştea pe cele două femei din barcă. Folosind acelaşi cuţit, doamna doctor Swenson a tăiat sandvişurile în triunghiuri şi le-a lăsat acolo, pe ladă.

— Veniţi să mâncaţi, i-a spus ea Marinei.

Era mai degrabă un ordin, nu o invitaţie.

Marina şi-a lipit ochii de mâneca bluzei.

— M-a speriat. Atâta tot, a zis ea.

Nici vocea şi nici explicaţia ei nu sunau prea convingător.

— Nici măcar n-am ajuns, a spus doamna doctor Swenson şi şi-a luat un sandviş triunghiular. Trebuie să fiţi

tare, căci altfel Dumnezeu mi-e martor că vă las chiar aici pe mal. Sunt lucruri mult mai înfricoşătoare în junglă decât un băiat care înoată în apa liniştită a unui râu.

După ce Easter s-a întors în barcă, la fel de lucios şi ud ca o focă, iar sandvişurile au fost mâncate (luase borcanul cu unt de arahide cu atât de multă duioşie, încât doamna doctor Swenson a acceptat să-i mai facă încă unul), a fost făcut anunţul că vor trage un pui de somn.

— *Sesta,* a spus doamna doctor Swenson şi a bătut din palme. Portugheza făcea anunţul să pară foarte important. Se zice că *sesta* este singurul cadou pe care l-au adus europenii în America de Sud, dar îmi închipui că brazilienii ar fi putut să ştie cum să doarmă după-amiază, fără a fi nevoiţi să îndure secole întregi de crime şi sclavie.

L-a bătut uşurel pe mână pe Easter şi a arătat spre un cufăr pus pe jos în faţa cârmei, apoi şi-a închis ochii şi şi-a rezemat capul de palmele lipite una de cealaltă, mimând că doarme, ca un copil. După ce a primit instrucţiunile, băiatul a scos două hamace din ladă şi apoi s-a apucat să le lege de stâlpii de sub umbra copertinei.

— Înainte de a veni în junglă, nu credeam că somnul de după-amiază ar fi bun de ceva, a spus doamna doctor Swenson, alegându-şi hamacul cel mai apropiat de cârmă. Credeam că e un semn de slăbiciune. Dar cred că ţara asta face pe toată lumea să doarmă după-amiază. E important să ţii cont de ce are nevoie corpul tău.

S-a cuibărit în fâşia lungă de material şi, când s-a lăsat pe spate şi şi-a ridicat picioarele, hamacul a înghiţit-o cu totul. Marina s-a uitat la profesoara ei, un ghemotoc suspendat aproape de punte, înfăşurat ca într-un cocon în pânza vărgată din bumbac, legănându-se dintr-o parte în alta, căci energia pe care o produsese întinzându-se îl făcuse să se mişte.

— Acum culcaţi-vă, doamnă doctor Singh, a glăsuit o voce înăbuşită. O să vă calmeze nervii.

Parcă doamna doctor Swenson s-ar fi evaporat din barcă, la fel cum dispăruse Easter când sărise din ea. Marina a privit hamacul până când acesta nu s-a mai mişcat. Era ca o scamatorie: înveleşte-o în pătură şi dispare. Liniştea care s-a aşternut în lipsa ei era stratificată, subtilă: mai întâi Marinei i s-a părut doar o tăcere, absenţa vocilor umane, dar, după ce urechea i s-a obişnuit cu ea, a început să audă şi alte sunete, ciripitul din adâncul pădurii, croncăniturile dinspre vârfurile copacilor, sporovăială primatelor, zumzetul necontenit al insectelor. Semăna cu uvertura unei opere, în care un ascultător antrenat putea să distingă piculina, dulcele *corn francez, o* singură violă pătrunzătoare. S-a întins ieşind de sub copertină şi s-a uitat la soare. Ceasul ei arăta ora două. Easter s-a aşezat pe punte în faţa nenumăratelor lăzi care formau mobilierul lor, cu un pix în mână. Marina a atins hamacul gol şi apoi a arătat spre el. Şi-a lipit palmele una de cealaltă şi şi-a rezemat capul de ele.

Easter a clătinat din cap, arătând spre ea, apoi spre hamac. Şi-a închis ochii şi şi-a lăsat bărbia în jos. Pentru că ea rămăsese pe loc şi continua să se uite la el, şi-a repetat gesturile, folosindu-şi de această dată pixul pentru a le accentua. Trebuia să se întindă în hamac.

Nu era o idee rea. Se simţea obosită. Şi totuşi avea senzaţia că ar fi trebuit să rămână trează. Nu era nevoie ca unul dintre ei să rămână treaz şi să fie atent la junglă? Nu trebuia ca una dintre ele să-l supravegheze pe copil ca să nu cadă din barcă?

Easter s-a ridicat şi a întins materialul cu ambele mâini, ţinându-l deschis pentru ea, de parcă ar fi fost un plic, şi încuviinţând din cap în chip de instrucţiune, de parcă operaţiunea hamacul ar fi fost prea grea pentru Marina. Deci el avea să stea cu ochii pe junglă. El o să le supravegheze ca nu cumva să cadă în apă. Supusă, ea s-a aşezat, s-a întins, iar după ce şi-a găsit o poziţie

convenabilă, Easter i-a pus mâna pe frunte şi a ţinut-o acolo, de parcă Marina ar fi fost un copil bolnav. I-a zâmbit, iar ea, după ce i-a răspuns tot cu un zâmbet, a închis ochii. Se afla pe un râu din Brazilia. Era pe Amazon, trăgând un pui de somn împreună cu doamna doctor Swenson.

În copilărie avusese o imaginaţie bogată, deşi încetul cu încetul i-o sabotaseră anii de studiu al chimiei anorganice şi de trasare a diagramelor pentru lipide. În prezent Marina credea doar în date, avea încredere doar în ce putea să măsoare. Dar chiar şi dacă ar fi avut o imaginaţie cu adevărat uriaşă, tot nu s-ar fi putut relaxa în junglă. A simţit ceva pe cutia toracică – o insectă? Un strop de transpiraţie? A rămas nemişcată, privind pe deasupra hamacului la fâşia strălucitoare a peisajului sub razele soarelui. Căldura amiezii o ţintuia în loc. S-a gândit la facultatea de medicină, la coridoarele cu lumini de neon ale primului spital unde lucrase, la teancurile de cursuri care îi dădeau dureri de spate când le ţâra de la bibliotecă până acasă. Dacă ar fi ştiut că doamna doctor Swenson zbura cu avionul spre Manaus după cursul de ţesuturi ale endometrului de joi, oare şi-ar fi dorit să se ducă şi ea acolo? S-ar fi putut imagina pe Amazon, alături de profesoara ei, într-o expediţie care înainta cu greu în numele ştiinţei? Fără îndoială că doamna doctor Swenson n-avusese nicio problemă să se imagineze pe Amazon, alături de doctorul Rapp, pe vremea când fusese studentă. N-ar fi fost posibil să fi fost şi ea în stare de acelaşi lucru? Marina a încercat să-şi dea într-o parte funda cu care-şi prinsese părul în coadă, aşa încât să nu-şi sprijine capul de ea, dar, fiindcă se mişcase, a început iarăşi să se legene uşurel. Răspunsul era nu. Marina fusese o studentă eminentă, dar nu ridica mâna decât când era convinsă că ştie răspunsul corect. Se remarca nu prin izbucniri de inspiraţie strălucită, ci prin muncă istovitoare, ca a unui

cal care trage la plug. De cele câteva ori când doamna doctor Swenson o remarcase, îi adresase laude, dar acum nu fusese în stare să-şi amintească cum o cheamă.

Când s-a oprit din legănat, Marina şi-a înclinat şoldurile în spate şi în faţă pentru a se mişca din nou. În hamac erau multe mirosuri, mirosul transpiraţiei ei, cu urme de săpun şi şampon, mirosul hamacului, adică de mucegai şi material textil încins de soare, cu un iz slab de sfoară, mirosul bărcii, combustibilului şi uleiului şi mirosul lumii din afara bărcii, apa râului şi imensa uzină de frunze, care scotea oxigen în atmosferă, fotosinteza necontenită a plantelor care transformau lumina soarelui în energie, dar fotosinteza n-avea niciun miros. Marina a tras adânc aerul în piept, iar mirosul a relaxat-o. Puse laolaltă, toate aceste elemente disparate formau ceva foarte plăcut. Nu şi-ar fi închipuit niciodată că i s-ar fi putut întâmpla una ca asta.

A închis ochii. Simţea cum barca se leagănă uşurel pe apa curgătoare a râului şi cum întinde parâma cu care era legată. Putea să distingă mişcarea uşoară şi sacadată a apei, care venea prin barcă, urca pe stâlpii de care era prins hamacul, iar de acolo ajungea în hamac şi în oasele ei, iar această mişcare a adormit-o.

Tatăl ei era acolo, dar se grăbea foarte tare. Ea se întorcea la Universitate împreună cu el. El întârziase la cursul pe care-l preda, iar străzile din Calcutta erau ticsite cu grupuri de oameni, din ce în ce mai multe persoane se înghesuiau pentru a-şi găsi un loc pe trotuar, atât de mulţi studenţi care se grăbeau şi ei să ajungă la cursuri. Ea îl ţinea de mână, pentru a nu se pierde de el în mulţime, şi se gândea la cum arătau ei doi probabil, ţinându-se de mână. Când o femeie care mergea în direcţie opusă faţă de ei, cu un sac de orez pe cap, s-a strecurat între ei, de parcă n-ar fi putut s-o ia prin altă parte, Marina s-a agăţat de cureaua tatălui său ca să nu se piardă de el. Încerca să păcălească visul. Deja îl cunoştea foarte bine. Tatăl ei mergea atât de

repede! Se uita la cele câteva fire cărunte de pe ceafa lui, deşi părul lui încă era des şi în cea mai mare parte negru, când, brusc, un bărbat cu un cărucior plin cu roţi de bicicletă a ţâşnit spre ei. Cum de putea să meargă atât de repede în aglomeraţia asta? Visul era hotărât să-şi respecte vechile reguli – celor doi le era sortit să se despartă – aşa că a lovit cu căruciorul între ei, de parcă ar fi vrut să-i treacă prin braţ. Lovitura a izbit-o cu o asemenea viteză, încât a făcut un salt. Era ca un vis, iar ea, preţ de o clipă, s-a ridicat deasupra mulţimii şi a văzut absolut totul, toţi oamenii şi animalele, cocioabele îngrozitoare care se înălţau pe marginea drumului ce ducea la casele impozante, cerşetorii şi recipientele lor, poarta Universităţii, umerii zvelţi ai tatălui său pe când alerga eliberat de povara greutăţii ei. A văzut totul, întreaga imposibilitate, apoi s-a prăbuşit pe asfalt, cu toată greutatea corpului ei sprijinindu-se într-un cot.

— E un şarpe? a ţipat la ea doamna doctor Swenson. V-a muşcat, doamnă doctor Singh?

Marina era pe puntea bărcii. Căzuse o distanţă foarte mică. Întinsă în hamac, se aflase la cel mult un metru deasupra punţii, dar chiar şi aşa, se lovise foarte tare de lemn şi căzătura îi tăiase respiraţia. Când a deschis ochii, a văzut două picioare încălţate cu tenişi, iar lângă ele alte două mici labe ale picioarelor maronii. A avut nevoie de un minut pentru a respira din nou.

— Doamnă doctor Singh, răspundeţi-mi! E un şarpe?

— Nu, a zis Marina, cu obrazul lipit de lemnul murdar.

— Atunci de ce ţipaţi?

Barca se mişca acum, iar doamna doctor Swenson l-a împuns pe Easter în umăr şi a arătat spre cârmă. La un moment dat îşi reluaseră călătoria, iar preţ de un minut nu stătuse nimeni la cârma bărcii.

Ah, îşi putea închipui atât de multe motive pentru

care ar fi putut ţipa, nu în ultimul rând durerea din toate oasele de pe partea stângă a corpului ei. Marina s-a răsucit pe spate. Şi-a mişcat uşurel degetele de la mâna stângă şi apoi a verificat cât de bine putea să-şi mişte încheietura aceleiaşi mâini. Şi-a mişcat picioarele dintr-o parte în alta, încheindu-şi astfel evaluarea. Nu-şi fracturase nimic. Pânza în care dormise atârna acum foarte aproape de faţa ei.

— Am visat ceva.

Doamna doctor Swenson a întins mâna şi a desprins hamacul Marinei de stâlp, apoi a ocolit-o pentru a ajunge în partea cealaltă ca să-l dea jos. A fost de parcă cineva ar fi tras draperiile. Lumina soarelui i-a inundat ochii. Fără să vrea, Marina a privit spre poalele cămăşii doamnei doctor Swenson, zărindu-i curbura uşoară a pântecului, acolo unde se intersecta cu şnurul care-i lega pantalonii.

— Am crezut că aţi fost muşcată de un şarpe.

— Da, am înţeles.

Marina dârdâia uşurel în caniculă. Şi-a închis mâna dreaptă într-un pumn, încercând să simtă în el cureaua tatălui ei.

— În zona asta sunt vipere şi nu se ţin prea bine de crengi. E un şarpe la fel de prost pe cât e de mortal. Toată lumea cunoaşte măcar o persoană care a murit după ce a călcat pe o viperă. Se camuflează perfect în mediu, nu se feresc şi nici nu-şi anunţă prezenţa până când nu-şi înfig dinţii în glezna ta. Odată Easter m-a oprit să pun piciorul pe o viperă încolăcită în mijlocul taberei noastre. Cred că avea vreo doi metri şi semăna perfect cu un morman de frunze şi ţărână. Nici măcar când mi-a arătat-o n-am văzut-o din prima.

S-a întrerupt şi s-a scuturat energic.

— Eram pe punctul să calc în vreuna?

— Din când în când mai cad în bărci, a spus răspicat doamna doctor Singh. Le place să se bage sub lucruri sau în ele. Un şarpe se poate ascunde foarte uşor într-un

hamac. Ţipetele dumneavoastră m-au speriat. Am fost nevoită să vă răsucesc ca să văd dacă e vreun şarpe lângă dumneavoastră.

— Aţi întors hamacul cu fundul în sus?

Marina crezuse că se aruncase pe jos în timpul visului.

— Bineînţeles că da. Credeaţi că pot găsi şarpele fără să vă trezesc din somn?

Marina a clătinat din cap. Dacă în hamacul ei ar fi fost un şarpe de doi metri, ar fi muşcat-o chiar dacă l-ar fi aruncat pe jos, iar pe Marina deasupra lui, dar când venea vorba de şerpi oamenii înfricoşaţi deseori luau decizii greşite. A închis ochii şi şi-a acoperit faţa cu palmele. Doamna doctor Swenson probabil avea impresia că se gândea la şarpe, dar Marina de fapt se gândea la tatăl ei. O vreme nimeni n-a spus nimic, iar pe urmă a simţit ceva foarte rece care o bătea uşurel pe umăr.

— Ridicaţi-vă, a zis doamna doctor Swenson. Beţi o sticlă cu apă. Ridicaţi-vă în şezut acum. E gheaţă pe barcă. Vreţi nişte gheaţă?

Marina a clătinat din cap.

— Gheaţa e un lux pe care-l avem doar acum. Dacă vreţi nişte gheaţă, doar acum aveţi şansa s-o obţineţi. Ridicaţi-vă, doamnă doctor Singh. Nu pot suporta să văd o persoană întinsă pe puntea asta. E dezgustător. Aţi avut un vis. Acum ridicaţi-vă şi beţi nişte apă.

Marina s-a ridicat în capul oaselor, apoi, aducându-şi aminte de gândaci, s-a târât până la lada cu suc de grepfrut. O durea capul. Pe urmă a remarcat că pe lada unde şedea erau o mulţime de litere, litere pe care nu era sigură că le mai văzuse până atunci. Era un alfabet tipărit cu majuscule de diferite dimensiuni sau, mai bine zis, cea mai mare parte a alfabetului. Lipsea litera K, iar când şi-a mişcat coapsa a văzut că şi Q lipsea. Unele litere, precum A, erau perfect trasate, pe când altele, R şi Z, erau puse

invers. La capătul şirului de litere erau două cuvinte: EASTER şi ANDERS, urmate de un şarpe schiţat grosolan. Marina a atins cu degetele numele lui Anders.

— Ce-i asta?

— Asta e una dintre numeroasele moşteniri lăsate de prietenul dumneavoastră, domnul doctor Eckman. Sunt sigură că încă nici nu le-am descoperit pe toate. În scurtul timp pe care l-a petrecut alături de noi, a reuşit să-l înveţe pe Easter cum să mănânce la masă şi alfabetul său, mai bine zis, cea mai mare parte a lui. Văd că lipseşte K.

— Şi poate să scrie numele lor.

— Mi s-a părut un lucru interesant că a ales tocmai astea două cuvinte pe care să-l înveţe pe băiat să le scrie. Easter, ei bine, asta are noimă, dar Anders? Totuşi s-a simţit foarte rău înainte să moară. Poate s-a gândit că aşa o să-şi aducă aminte de el.

Marina şi-l putea închipui cum şezuse pe un buştean, cu un blocnotes pe genunchi, iar Easter alături, aproape lipit de el. Fireşte că putuse să-l înveţe pe băiat cum să scrie literele. O mai făcuse de trei ori până atunci. Probabil că nu contase deloc pentru el că Easter era surd. *Ăsta eşti tu,* îi spune Anders, arătând spre numele lui Easter. Apoi arată spre al lui: *Ăsta sunt eu.*

— Domnul doctor Eckman a scris multe lucruri pentru el, un soi de manual în diagrame. Easter exersează mereu, l-am dat voie să păstreze pixurile domnului doctor Eckman după moartea lui. O vreme şi-a scris litere peste tot pe mâini şi pe picioare, dar i-am interzis să mai facă asta. Nu ştiu câtă cerneală se absoarbe prin piele, dar n-are cum să-i facă bine unui copil. Nu-i un obicei bun când există atâta hârtie disponibilă. Nu ştiu ce crede el că înseamnă literele, dar şi le aminteşte, pe cele mai multe. Le pune în ordinea corectă.

— Poate îşi imaginează că îi aparţin lui Anders.

Doamna doctor Swenson a dat din cap. A aruncat o

privire spre băiatul care contempla râul.

— Easter ţipă în somn. Doar atunci i-am auzit vocea, chiar are aşa ceva. Pot trece luni întregi fără să-l aud, dar, de la moartea domnului doctor Eckman încoace, a avut coşmaruri în fiecare noapte. Scoate nişte zgomote îngrozitoare. Doamna doctor Swenson s-a răsucit şi şi-a aţintit privirea asupra Marinei: Păcat că nu puteţi să vorbiţi cu el despre asta. E un lucru pe care voi doi îl aveţi în comun. Presupun că la dumneavoastră problema e meflochina şi că domnul Fox nu mi-a trimis un doctor cu o boală psihică.

— Iau Lariam.

Îşi dorea să-i poată duce lada cu suc de grepfrut înapoi lui Karen. În asemenea condiţii, ar fi fost o realizare remarcabilă.

— Am întâlnit destui oameni care ţipă pe aici, dar niciodată nu m-am gândit la Lariam. Când se întâmplă aşa ceva, mereu cred că e vorba de un şarpe.

— E mai bine să verifici.

Doamna doctor Swenson a încuviinţat din cap.

— Lariamul e pentru turişti, doamnă doctor Singh. Am speranţa sinceră că sunteţi doar o turistă şi că o să plecaţi de aici cu prima canoe. Dar, dacă nu-i aşa, vă recomand să aruncaţi în râu pastilele. Credeţi că eu iau Lariam? Nimeni nu poate trăi aici ţipând din cauza coşmarurilor sau paranoiei ori fanteziilor suicidale. E destul de greu să rezişti în junglă şi fără aşa ceva.

— N-am avut nicio intenţie să mă sinucid.

— Foarte bine. Totuşi nu poţi să ştii ce te aşteaptă. Am cunoscut un tânăr care într-o seară a intrat în râu şi n-a mai ieşit din el. Băştinaşii l-au văzut, dar au crezut că se duce să înoate.

— Nu le iau de plăcere, credeţi-mă.

— Un motiv în plus să nu le luaţi. Pe unii oameni îi afectează foarte mult. Văzându-vă adineauri, aş zice că

faceţi parte dintre ei.

Marina a tras adânc aerul în piept, o vreme l-a ţinut acolo, apoi a expirat. Simţea cum îşi revine, pe când durerea îi urca de-a lungul braţului.

— Şi totuşi n-aş vrea să fac malarie.

— Păi, n-aş spune că-i atât de rău. Eu n-am aşa ceva sau, mai bine zis, am avut odată, dar nu aici. Şi, în fond, acum se poate trata.

— Anders lua Lariam?

Doamna doctor Swenson şi-a pus mâinile în cap şi s-a scărpinat viguros.

— Nu ţipa în somn, aşa că n-am avut ocazia să vorbim despre asta. Mă întrebaţi dacă domnul doctor Eckman a murit de malarie?

Nu asta întrebase, deşi era o întrebare foarte rezonabilă.

— E o variantă posibilă.

— Malaria e una dintre specializările mele, a spus doamna doctor Swenson. Aşa că vă pot spune că nu. Doar dacă a fost vorba de *P. Fălciparum* care a ajuns la creier. Bineînţeles că se întâmplă foarte rar aşa ceva, prin zona asta nu prea există *P. Fălciparum.*

P. Fălciparum, P. Vivax, P. Malariae şi încă una. Oare când fusese nevoită Marina ultima oară să reţină toate tulpinile de malarie?

— *P. Ovale*, a zis doamna doctor Swenson.

— Credeţi că a avut *P. Ovale*?

— Nu, pe asta nu v-o amintiţi. Dacă-i pomeneşti unui doctor de o tulpină de malarie, încearcă să şi le amintească pe celelalte trei, dar nimeni nu-şi aduce aminte de *P. Ovale.* Nu prea există decât în vestul Africii. Aveţi mereu acelaşi vis?

Marina se trezise din somn de prea puţin timp ca să înţeleagă totul, se afla de prea puţin timp pe barcă, petrecuse prea puţin timp discutând despre şerpi, se

întorsese de prea puţin timp din Calcutta sau de lângă Anders. *P. Ovale*?

— Oarecum.

— Meflochina mi se pare o substanţă interesantă din punctul ăsta de vedere, că ajunge doar într-o anumită zonă a inconştientului. Se poate folosi la fel de bine şi în tratamente, nu doar în medicina preventivă. N-are niciun rost să suferi preventiv. Oricum n-ar folosi la nimic în cazul malariei creierului, dar, după cum spuneam, boala asta se întâlneşte extrem de rar în Brazilia. Ce vise aveţi, doamnă doctor Singh?

Ce vise ai? o întrebase mama ei în copilărie când ţipa în patul ei. *Ce ai visat?* o întrebase domnul Fox, cu mâinile pe partea superioară a braţelor ei.

— Cu tatăl meu, a spus Marina. Sunt cu tata şi apoi ne despărţim într-un fel sau altul. Nu-l pot găsi.

Doamna doctor Swenson s-a ridicat în picioare cu mişcări cam greoaie. Întrevederea se încheiase.

— Nu sună chiar aşa de rău.

Marina era de acord cu asta. Când le povestea într-o singură propoziţie, fără niciun detaliu, visele ei nu păreau prea urâte.

Şapte

În amurg insectele au năvălit ca o tornadă: cu sau fără carapace, înţepături şi pişcături, ţiuit, zumzet şi bâzâit, absolut toate şi-au deschis aripile ca de hârtie şi au zburat cu o viteză inimaginabilă în ochii, gurile şi nasurile singurelor trei fiinţe umane pe care izbutiseră să le găsească. Easter şi-a pus din nou tricoul, iar doamna doctor Swenson şi Marina şi-au înfăşurat capetele, aidoma unor beduini în furtună. Când s-a întunecat de tot, doar insectele induse în eroare s-au mai năpustit asupra oamenilor din barcă, pe când celelalte au ales să-şi sfârşească vieţile izbindu-se în cele două becuri strălucitoare şi fierbinţi de pe părţile laterale ale bărcii. Noaptea răsuna de pocnetele necontenite ale corpurilor care se izbeau de sticlă.

— Doctorul Rapp obişnuia să spună cât de uşor îi e unul entomolog, a zis doamna doctor Swenson, întorcându-se cu spatele la măcel. E nevoie doar să aprindă o lumină şi toate speciile de insecte vin instantaneu la ea.

Marina simţea un disconfort şi mai mare în junglă, acum, că nu mai putea s-o vadă. Simţea cum vegetaţia se împinge în marginile apei, întinzându-se spre ei, cu toate rădăcinile şi lujerele.

— Şi insectele nu numai că vin la tine, ci mai au şi bunul-simţ să se sinucidă.

— E mai rău decât grindina, a spus doamna doctor Swenson, scuipând un mic gândac cu aripi pe punte. Ne putem descurca şi fără lumini.

Şi atunci a stins luminile.

În acea clipă, valul de insecte s-a înălţat în aer, iar Marina n-a mai zărit nimic; era o beznă cum nu mai văzuse până atunci. De parcă însuşi Dumnezeu ar fi stins luminile, absolut pe toate, şi i-ar fi lăsat în întunericul devorator al abandonului Său.

— N-ar trebui ca Easter să vadă pe unde merge? a întrebat ea.

Abia era în stare să-şi audă glasul din cauza motorului. Un băiat care izbutea să găsească o anumită creangă în mii de kilometri de perete vegetal fără îndoială că ştia drumul spre casă în întuneric. Ea şi-ar fi dorit ca luminile să fie aprinse.

— Deschideţi ochii, doamnă doctor Singh. Priviţi spre stele.

Marina şi-a întins mâinile în faţă şi le-a agitat în aer până când a găsit parâma de la marginea bărcii. S-a ţinut strâns de ea când s-a aplecat peste bord. În spatele beznei dense, a zărit stelele scăpărătoare, presărate pe întinderea cerului nocturn, şi a avut impresia că nu mai văzuse până atunci nicio stea. Nu ştia atâta matematică încât să le numere şi, chiar dacă ar fi ştiut, stelele nu puteau fi separate unele de altele, întregul era mult mai măreţ decât suma părţilor lui. A zărit atlasul cu constelaţii, eroii din mitologie expuşi pe câmpiile de cerneală. Vedea cum totul pare lăptos, cum cerul e pictat cu lumină. Iar când, până la urmă, şi-a smuls privirea de pe teatrul de deasupra şi şi-a îndreptat-o iarăşi în faţă, a văzut încă o lumină care pâlpâia, aidoma unui miraj, la orizont. Era mică şi portocalie, iar, pe când se apropiau de ea, părea că lumina se întinde, formând o linie, iar, când a căpătat impresia că linia se stabilizase, s-a întrerupt. S-a împrăştiat şi s-a întins, fărâme din ea se aprindeau apoi se stingeau.

— Acolo e ceva, i-a spus ea doamnei doctor Swenson, iar peste o clipă a zis: Sunt focuri. Voise să spună *întoarce barca.*

— Într-adevăr, a zis doamna doctor Swenson.

Erau vreo douăsprezece focuri, apoi s-au întreit, iar pe urmă Marina n-a mai putut să le numere. Ceea ce iniţial fusese doar o linie, s-a împrăştiat în straturi, iar acolo, în acele straturi, cercuri de lumină se ridicau şi coborau.

Oare focurile erau în vârful copacilor? Oare ardea ceva în apă? Easter a aprins din nou luminile din barcă şi instantaneu focurile au început să salte. Urlete amestecate de voci umane au explodat în noapte, sunetele pătrunzătoare ale nenumăratelor limbi care se izbeau de nenumărate ceruri ale gurilor. Umpleau toată jungla şi se năpusteau asupra râului, aidoma unui val.

Pe malul râului erau oameni.

În curând avea să-i cunoască pe membrii tribului. Acesta fusese de la început scopul expediţiei sale; de ce oare nu se gândise Marina până acum la ei? Ce o deranjase cel mai mult în junglă până acum fusese absenţa oamenilor. Până în acest moment, nu văzuse în junglă decât plante şi insecte, liane căţărătoare şi animale nevăzute, şi acesta i se păruse un lucru rău, dar acum Marina îşi dădea seama că oamenii erau de fapt cea mai proastă variantă. Se simţea de parcă ar fi fost singură pe o stradă întunecată dintr-un oraş şi brusc ar fi văzut după un colţ un grup de tineri care o priveau ameninţător din pragul unei uşi.

— Lakashi? a întrebat Marina, sperând că măcar se confruntau cu un factor cunoscut.

— Da, a spus doamna doctor Swenson.

Marina a aşteptat preţ de o clipă, sperând că o să primească mai multe explicaţii, nu doar un singur cuvânt afirmativ. Se afla pe un râu fără nume, în pustietate, în toiul nopţii, simţindu-se la fel cum se simţise întotdeauna în prezenţa doamnei doctor Swenson, ca Oliver Twist ţinându-şi în mână castronul gol. Ar fi fost prea mult s-o roage să-i spună dacă era mereu întâmpinată în felul acesta? Doamna doctor Swenson poate ar fi catadicsit să-i povestească cum i-a cunoscut ea pe cei din tribul Lakashi, *Din fericire atunci era zi* sau *Fără doar şi poate că am simţit recunoştinţă faţă de doctorul Rapp fiindcă a ştiut ce să facă,* dar pentru asta fireşte că doamna doctor Swenson

ar fi trebuit să fie complet altfel. Barca se târa spre flăcările care se unduiau şi se răsuceau, până când au ajuns suficient de aproape încât Marina să poată distinge forma capetelor din spatele fiecărui foc, toţi bărbaţii şi femeile fluturând spre ei câte o torţă, iar copiii, cu crengi subţiri aprinse în mână, sărind şi strigând. Putea zări urmele lăsate de scânteile care se desprindeau şi zburau în toate direcţiile, stingându-se înainte de a atinge pământul. Scânteile aveau dimensiunea stelelor. Sunetele căpătau din ce în ce mai multe nuanţe pe măsură ce se apropiau de ele: prea puternice ca să fie scoase de vreun stol de păsări, prea ritmate ca să fie de animal. Marina şi-a adus aminte de o înmormântare unde o luase tatăl ei în copilărie, mii de lumini în pahare de carton, care pluteau pe Gange, oamenii înghesuiţi pe maluri, intrând în apă, spintecând aerul nopţii plin de tămâie şi de fum. Putea simţi mirosul putred al apei de sub covorul de flori. Pe atunci spectacolul o înfricoşase atât de tare, încât îşi îngropase faţa în cămaşa tatălui ei şi rămăsese aşa toată seara, dar acum se bucură că văzuse măcar atât. Nu-i spunea nimic despre cei din faţa sa, dar îi aducea aminte de toate lucrurile pe care nu era în stare să le înţeleagă.

— Ce credeţi că s-a întâmplat? a întrebat Marina.

Unii dintre oamenii de pe mal îşi stingeau acum focurile. Intrau în apă şi înotau spre barcă. Marina îşi putea închipui cum o să se urce oamenii în barcă, dar nu era în stare să-şi dea seama cum o să coboare ea.

— La ce vă referiţi? a întrebat doamna doctor Swenson. *La ce vă referiţi, doamnă doctor Singh, când spuneţi cancer cervical în stadiul al doilea*?

Marina, rămasă fără cuvinte, şi-a deschis larg braţele, arătând spre malul din faţa lor.

Doamna doctor Swenson a privit în jos, spre bărbaţii care înotau spre ei. Îşi ţineau gâturile lungi întinse, aidoma unor broaşte ţestoase, pentru a nu le intra apă în gurile

deschise, pe când strigau şi ţipau. Apoi şi-a întors privirea spre oaspetele ei, de parcă nu i-ar fi venit să creadă că era din nou deranjată de iepuri timizi şi de întrebările lor tâmpite.

— Ne-am întors, a spus ea.

Marina s-a răsucit cu spatele la mulţimea care-i întâmpina cu atâta exuberanţă, cu focuri, ţopăieli şi stropi de apă, cu interminabilul *la-la-la-la-la,* întorcându-şi privirea spre doamna doctor Swenson, care încuviinţa din cap spre grămada de oameni, cu un soi de acceptare obosită.

— Aţi fost plecaţi doar o noapte.

— Nu mă cred niciodată. Nu contează de câte ori le spun. Noţiunea lor de timp nu…

Dar nu şi-a terminat propoziţia. Barca s-a înclinat brusc spre dreapta, când bărbaţii au început să se agaţe de o parte şi să se urce în ea. Lada cu suc de portocale a alunecat pe neaşteptate, lovind-o pe Marina în glezne şi fiind cât pe-aci s-o arunce într-unul dintre oamenii care ieşeau din apă. S-a prins de un stâlp şi şi-a recăpătat echilibrul. Acesta era motivul pentru care, la începutul verii, tatăl Marinei mereu insista să închirieze o barcă cu fundul plat: nu numai că era mai uşor de navigat şi aproape imposibil să se scufunde, dar dacă vreunul dintre ei ar fi căzut în apă, ar fi fost mult mai uşor să se urce iarăşi în ea. Însă nimeni n-a căzut niciodată din barcă. Teoria nu fusese testată. Şiroind, bărbaţii s-au suit pe punte şi au rămas în picioare. Erau mult mai scunzi decât Marina, însă mai înalţi decât doamna doctor Swenson, purtau pantaloni scurţi din nylon, de atletism, şi tricouri ude leoarcă, care făceau reclamă produselor americane – Nike şi Mr. Bubble. Unul dintre ei avea pe cap o şapcă Peterbilt. L-au lovit cu palmele pe Easter, pe braţe, pe umeri şi pe spate, de parcă ar fi fost un foc pe care trebuiau să-l stingă. Easter, vizibil încântat, i-a lovit şi el cu

palma. În barcă au fost mai întâi şapte bărbaţi, apoi nouă, toţi ţipând asurzitor şi plini de entuziasm. Apa neagră fremăta, doldora de înotători, iar din când în când Easter înclina felinarul pentru a lumina râul, făcând bărbaţii să pară o masă compactă, aidoma unui banc de peşti argintii. Ei priveau în sus şi îşi fluturau mâinile. Nimeni nu l-ar fi putut condamna pe Easter că naviga deasupra lor, căci erau ca un furnicar, dar când barca, care înainta foarte încet, se lovea de vreun umăr sau de vreun cap, bărbatul pur şi simplu se scufunda şi mai târziu ieşea la suprafaţa apei, asta dacă era acelaşi care se scufundase. Oare în istoria lor câte bărci fuseseră întâmpinate de băştinaşi cu un asemenea entuziasm? Pe punte, un bărbat se uita acum la Marina, pe urmă a atins-o pe obraz cu mâna udă, fără a o privi în ochi. Doi bărbaţi din spatele ei o mângâiau pe păr. Al patrulea bărbat îşi plimba degetele pe braţul ei cu o duioşie aproape insuportabilă. Era de parcă ar fi fost întâmpinată de o şcoală pentru orbi. Când al cincilea bărbat şi-a întins mâna şi i-a pus-o pe un sân, doamna doctor Swenson a bătut din palme zgomotos.

— Ajunge, a spus ea, iar bărbaţii care o atingeau pe Marina au făcut un salt îndărăt, aterizând pe degetele de la picioarele celor care stăteau în spatele lor şi care aşteptau să le vină rândul, iar atunci au amuţit şi au privit-o întrebător pe doamna doctor Swenson.

În acel moment, Marina a aflat două lucruri clare: lakashi nu ştiau engleză, nu cunoşteau cuvântul *ajunge* şi, în pofida acestui obstacol, făceau tot ce le spunea doamna doctor Swenson. Agresivitatea din vocea acesteia i-a ridicat pulsul Marinei mai mult decât o făcuseră bărbaţii cu degetele lor ude. În fond, ei păruseră mai degrabă curioşi, nu ameninţători. În această ierarhie, doamna doctor Swenson era incontestabil persoana cea mai importantă, iar Marina s-a simţit mai aproape de băştinaşi decât de căpetenia lor.

— Haide, a zis doamna doctor Swenson şi a arătat spre marginea bărcii, peste care bărbaţii, unul câte unul, au început să păşească, deseori aterizând pe vreun om ghinionist din apă. Sunt nişte persoane extrem de tactile, a adăugat ea când ultimul dintre ei a dispărut cu un clipocit. Nu au alte intenţii. Dacă nu pot atinge ceva, atunci nu există.

— Pe dumneavoastră nu vă ating, a zis Marina, ştergându-se cu mâneca pe faţă.

Doamna doctor Swenson a încuviinţat din cap.

— Acum deja ştiu că exist. Am reuşit să mă descurc în privinţa asta.

Malul se prelungea cu un ponton îngust, un singur deget îmbietor, iar Easter a dus barca până când aproape că s-a lipit într-o parte de el, iar atunci bărbaţii şi-au dat torţele femeilor şi au urcat în barcă disciplinaţi, luând lăzile şi bagajele şi plecând cu ele în noapte. Cei mai mulţi dintre ei au bătut-o uşurel pe umăr pe Marina ori s-au oprit s-o atingă pe cap, dar aveau o treabă de făcut şi nimeni n-a zăbovit prea mult. Acum femeile erau cele care ţipau, iar pe când Marina cobora din barcă, împreună cu Easter şi cu doamna doctor Swenson, ele şi-au ridicat torţele deasupra capului pentru a lumina mai mult în jurul lor. Purtau rochii largi, cusute de ele, în culori stinse, şi părul lung le era împletit în cozi date pe spate. Aveau copii prinşi de piept cu eşarfe, copii care se ţineau de gleznele lor, copii care se sprijineau pe şoldurile lor, cu ochii rotunzi şi închişi la culoare reflectând focurile din preajmă. Doamna doctor Swenson şi-a târât picioarele pe o potecă de pământ, care ducea în junglă, înclinând uneori din cap spre femeile care îşi cântau în triluri vocalele pline de extaz. Copiii de pe jos au întins mâinile şi au atins pantalonii Marinei, femeile îşi plimbau degetele în jurul urechilor ei şi o băteau uşurel în capul pieptului. Uneori, câte un copil de obicei foarte mic, întindea o mână spre

doamna doctor Swenson, iar mama lui i-o trăgea înapoi.

— Nu ştiau că veniţi în seara asta, a spus Marina, iuţind pasul ca să ajungă mai aproape de doamna doctor Swenson. Ba chiar a îndrăznit să pună o mână pe braţul ei. Uneori staţi mai mult timp în Manaus, două sau trei nopţi.

— Uneori stau o săptămână, a zis doamna doctor Swenson, cu privirea îndreptată în faţa ei. Nu mă încântă ideea, dar uneori se mai întâmplă.

O femeie însărcinata din faţa lor a dat la o parte de pe potecă o creangă joasă dintr-un copac.

— Dar, dacă n-au noţiunea timpului, iar dumneavoastră nu aveţi cum să luaţi legătura cu ei, cum află când vă întoarceţi?

— Nu află.

— Şi atunci cum ştiu când să vă întâmpine cu atâta vâlvă, ca în seara asta?

Doamna doctor Swenson s-a oprit şi s-a răsucit spre Marina. Bezna îngrozitoare era spintecată de atâtea focuri distincte, încât umbrele, aidoma vocilor, veneau spre ele din toate direcţiile. Din când în când, o bucată de lemn în flăcări cădea pe câte un morman de frunze. Era greu să-ţi închipui cum de întreaga pădure nu se transformase deja în cenuşă fumegândă.

— Presupun că fac asta în toate nopţile când lipsesc de aici. Nu ştiu sigur. Mâine dimineaţă îl puteţi întreba de domnul doctor Nkomo. Eu o să vă spun noapte bună, doamnă doctor Singh. Easter o să vă arate unde o să staţi. Sunt obosită.

Pe când rostea aceste cuvinte, doamna doctor Swenson a început să se clatine puţin pe picioare, iar Marina a strâns-o mai zdravăn de mână. Doctoriţa şi-a închis ochii.

— Sunt în regulă, a zis ea, apoi s-a uitat la Marina. Părea să respire greoi. Uneori e mai dificil decât mi-am imaginat. Doamna doctor Swenson a întins o mână, iar o

femeie care stătea lângă, o femeie cu un copil adormit legat la pieptul ei şi cu alţi doi copii, poate gemeni, ţinându-se de câte o gambă de-a ei, a luat-o de mână şi a dus-o în beznă. Pe când Swenson se îndepărta, toate luminile şi sunetele au urmat-o, mulţimea formându-se în jurul torţei pe care o ţinea în mână. Marina ar fi trebuit de fapt să ceară şi ea o torţă, căci în curând a rămas singură în întuneric.

Atunci ar fi trebuit să-şi facă griji în privinţa doamnei doctor Swenson, căci Amazonul părea s-o înfrângă, dar în schimb s-a gândit la vipere. S-a întrebat dacă dormeau pe jos sau în copaci şi, în cazul în care dormeau în copaci, oare nu se descolăceau în timpul nopţii? Cea mai bună mişcare a ei ar fi fost să se ducă după mulţime, să rămână lângă lumini, dar, după ce a făcut câţiva paşi, n-a mai ştiut unde să pună piciorul. În jurul ei se auzeau atât de multe trosnituri şi pocnete! Crenguţe o împungeau în haine şi era convinsă că vreo lighioană i se mişca pe gât. Tocmai era pe punctul să strige, când a văzut o lumină venind dinspre ponton, o lumină care părea să fie o rază lungă şi stabilă. O lanternă! I s-a părut că nu mai văzuse niciodată un obiect atât de modern. Fără îndoială că era Easter, care venea după ea. Easter nu folosea lanterna aşa cum ar fi făcut-o oricare alt băiat. O ţinea îndreptată spre potecă. Nu i-a vârât-o în ochi Marinei şi nici n-a luminat vârfurile copacilor. Când a ajuns la ea, a luat-o de mână şi amândoi s-au afundat în junglă. Era un soi de potecă îngustă, deşi la fel de bine ar fi putut să fie doar o spărtură întâmplătoare în vegetaţie. Marina a rămas la un pas în urma băiatului, punându-şi piciorul în locurile unde călcase el, pe când Easter curăţa tot ce le stătea în cale, liane joase şi pânze de păianjen atât de mari şi de solide, încât ar fi putut prinde în ele şi un porc mai mic. Atenţia Marinei era atât de absorbită de propriile-i picioare, încât n-a văzut pe unde au mers până când nu s-au oprit. Easter o dusese la o

baracă din metal pe piloni. S-a aplecat, a ridicat un bolovan, a luat de acolo o cheie şi a descuiat uşa. Marina nu se aşteptase să vadă o uşă în junglă, şi nicidecum încuiată. Înăuntru, Easter a îndreptat lanterna spre o masă şi câteva scaune, stive de lădiţe, dintre care a recunoscut câteva: sucul, carnea tocată. Se găseau în depozit. Copilul, care şi acum o ţinea de mână, a dus-o în partea din spate a camerei, unde au intrat pe altă uşă, apoi au ieşit pe o verandă spaţioasă sau poate într-o altă cameră. Era greu de spus. Nu era nicio adiere, doar freamătul aerului din jurul sutelor de mii de aripi ale insectelor zburătoare. Easter a îndreptat lanterna spre o coloană lungă de plasă de ţânţari, agăţată de tavan, care înconjura un pat mic. A arătat spre ea, apoi spre pătuţ. Totul ar fi fost altfel la lumina zilei. Nimic nu i s-ar fi părut atât de descurajator dacă ar fi putut să vadă bine ce era în jurul ei.

Aşezându-se pe marginea patului, Marina şi-a dat seama că, făcându-și griji din pricina focurilor, şerpilor şi mâinilor îndrăzneţe ale băştinaşilor, plecase din barcă lăsându-şi acolo bagajul şi, deşi i-ar fi plăcut să-şi schimbe hainele şi să se spele pe dinţi, nu ştia unde să caute un lighean cu apă. Nu-şi putea închipui deloc cum să mimeze pentru Easter că-şi dorea să fie condusă înapoi la barcă şi nici n-avea chef să se ducă singură până acolo, aşa că s-a decis să o lase baltă. I-ar fi plăcut să aibă telefonul la ea. Ar fi trebuit să-l sune pe domnul Fox înainte de a pleca din Manaus. Era sigură că el îi lăsase deja mai mult de zece mesaje şi că, a doua zi dimineaţă, când avea să le asculte, o să-i audă panica crescândă din voce. Ea nu simţise decât iritare, îl pedepsise să stea o zi fără să ştie pe unde umblă ea, iar acum, fiindcă era prea întuneric să-şi găsească telefonul, nu mai avea cum să-l liniştească. Sau poate credea că Marina plecase deja spre Miami, că se întorcea cu primul avion, aşa cum îi spusese că avea de gând, deşi probabil că de fapt n-o crezuse.

Şi-a dat jos încălţările şi a arătat spre Easter. *Tu dormi*? El a îndreptat lanterna spre un perete aflat la doi metri de patul ei şi i-a arătat un hamac, o manta goală care-l aştepta. Apoi, după ce i-a dat ei lanterna, şi-a scos tricoul şi s-a urcat în hamac, iar ea a rămas pe loc, luminând cu lanterna în direcţia lui, stupefiată de coconul suspendat pe care-l formase. Avusese noroc că fusese trimisă în camera lui Easter. Voia să creadă că doamna doctor Swenson fusese extraordinar de amabilă cu ea, când de fapt probabil că era singurul loc disponibil sub un acoperiş. Dar nu conta, căci acum îşi dăduse seama că n-ar fi putut să doarmă acolo fără el. În patul ei, sub plasă, Marina putea să-şi imagineze cu uşurinţă multe situaţii în care ar fi dus-o mult mai rău decât acum. S-a întins şi a stins lanterna, ascultând răsuflarea sacadată a junglei. Aici era mai bine decât în hotelul Indira. Pătuţul era la fel de confortabil ca patul de acolo. Fără îndoială că lakashii erau pregătiţi să primească oaspeţi, chiar dacă doamna doctor Swenson susţinea că îi detestă. Oamenii mai veniseră să stea aici până acum şi probabil se culcaseră cu toţii sub această plasă de ţânţari, mulţumind lui Dumnezeu că hamacul lui Easter era la doi metri distanţă. Marina a deschis ochii. Sub lumina slabă a lunii, s-a uitat la norul alb al plasei ei. Probabil că şi Anders dormise aici. Easter era lângă el când a murit, aşa spusese doamna doctor Swenson. S-a ridicat în capul oaselor. Anders. S-au năpustit asupra ei bezna, veranda, pătuţul. Ameţit de febră, el privea prin plasa asta. Marina s-a ridicat şi şi-a pus pantofii în picioare. Sigur era un pix pe undeva. A luat lanterna şi a aruncat o privire spre mica siluetă a lui Easter, care stătea întins pe spate în pânza hamacului. N-avea nimic la ea, nicio poşetă, niciun rucsac. S-a dus în depozit. Acum, că ţinea lanterna în mână, putea să vadă că nu era decât o cămară spaţioasă – lăzi peste lăzi, coşuri din plastic, tuburi de plastic, lăzi cu mâncare, sticle cu apă,

lădiţe cu eprubete şi lamele. A găsit o mătură, un morman de haine, un ghem uriaş de sfoară. Nu exista niciun sertar şi niciun raft. Nu exista nicio suprafaţă pe care ai putea pune un pix, nimic nu avea nicio logică. Apoi şi-a amintit că pixurile lui Anders îi rămăseseră lui Easter după moartea lui. Era moştenirea băiatului, un pumn de Bicuri. S-a întors pe verandă, a luminat câteva găleţi, a măturat cu raza lanternei muchia dintre ziduri şi podea, iar acolo, chiar în spatele hamacului, a văzut o cutie de metal, mai mare decât cele care se folosesc pentru păstrarea documentelor şi mai mică decât cele pentru scule sau unelte. S-a aşezat în genunchi, şi-a întins o mână până în spatele băiatului şi a tras cutia metalică pe şipcile grosolane de cherestea ale duşumelei. Nu avea încuietoare, doar o balama care se îndoia peste muchia cutiei pentru a o ţine închisă. Deasupra era o tăviţă de metal, plină de pene, iar ea le-a ridicat câte două, câte trei sau patru, erau mai mult de douăzeci şi patru de pene de culori pe care Marina nici nu-şi închipuise că le-ar putea avea, de culoarea levănţicii şi galben fosforescent, toate prefect curate, cu fulgii lipiţi între ei. Lângă tăviţă era o piatră de dimensiunea şi forma unui ochi uman. Mai era şi o fosilă intactă a unui peşte preistoric, prins într-un şist argilos şi înfăşurat cu o panglică roşie de mătase. Sub tăviţă era un plic albastru al unei aerograme, cu cuvântul EASTER scris pe el, iar înăuntru scria: *Vă rog, faceţi tot ce vă stă în putinţă pentru a-l ajuta pe acest băiat să ajungă în Statele Unite şi veţi primi o recompensă. Duceţi-l la Karen Eckman.* Urma adresa lui, numărul lui de telefon. *Toate cheltuielile vă vor fi rambursate. RECOMPENSĂ. Mulţumesc, Anders Eckman.* Dedesubt, acelaşi mesaj era scris în spaniola cultivată a lui Anders. Nu ştia portugheză, aşa că încercase să se facă înţeles în spaniolă. Marina şi-a lăsat greutatea corpului pe călcâie. Mai era un carneţel legat cu o spirală, care conţinea alfabetul, câte o literă pe fiecare pagină,

doar majuscule, iar la sfârşit cuvântul *Easter* şi apoi *Anders*, pe urmă cuvântul *Minnesota.* Permisul de conducere al lui Anders era la fundul cutiei, lângă paşaport. Poate că Easter îşi dorise să aibă o fotografie cu el sau poate Anders îşi dorise să i-o dăruiască. Erau trei bancnote de douăzeci de dolari. Mai erau cinci elastice, vreo şase pixuri, un pumn de monede americane şi braziliene. Marina ameţise. Voise să-l trezească pe băiat, să scrie cuvântul *Anders,* unul dintre cele trei cuvinte pe care le ştia. Apoi să arate spre cuvânt şi pe urmă spre pat *Anders a dormit aici?,* dar acum nu mai era nevoie. A pus totul la loc. A aranjat penele, a închis capacul şi a împins cutia până lângă perete. A stins lanterna şi, sub lumina razelor lunii, s-a dus înapoi la patul lui Anders şi s-a strecurat în el. El îi arătase paşaportul în ziua când îl primise prin poştă. Coperta de carton încă era rigidă. Fotografia nu semăna deloc cu el. Chiar şi culorile erau şterse. Poza de pe permisul de conducere era mai bună.

— N-ai avut paşaport? l-a întrebat ea.

— Ba da, a spus el, aşezându-se pe biroul ei şi uitându-i-se peste umăr ca să-l mai vadă încă o dată. În al doilea an de facultate.

Atunci Marina a ridicat privirea spre el.

— Unde te-ai dus?

Marina regreta că nu petrecuse un an în străinătate. Nu putea să suporte gândul de a fi departe de casă.

— La Barcelona, a zis el, sâsâind fără nicio jenă. Părinţii mei au vrut să mă duc în Norvegia. Dar cine pleacă din Minnesota un semestru în străinătate şi se duce în Norvegia? Cât am stat acolo, am crezut că niciodată n-o să mă mai întorc acasă. Obişnuiam să compun o scrisoare în gând pentru părinţii mei, în care să le spun că eu eram făcut pentru soare, sangria şi sieste. Eram cel mai fericit american din Spania.

— Şi atunci ce cauţi aici?

Anders a ridicat din umeri.

— Mi s-a terminat bursa. Într-un fel sau altul m-am trezit că mă întorc acasă. Am făcut facultatea de medicină. Nu m-am întors niciodată acolo. A luat de la ea paşaportul şi s-a uitat din nou la el. Nu crezi că fotografia e bună? a întrebat-o apoi. Par atât de serios. Aş putea să fiu spion.

Marina n-a visat nimic în noaptea aceea. Tributul inconştientului ei pentru că lua Lariam fusese plătit în acea după-amiază, în barcă, dar, la un moment dat, când dormea fără să viseze nimic, a fost trezită din somn de un ţipăt sugrumat, strigătul ascuţit şi neputincios al unui animal prins într-o capcană. Marina s-a ridicat în capul oaselor.

— Easter? a făcut ea.

A aprins lanterna şi a văzut o asemenea agitaţie în hamacul lui, încât imediat s-a gândit la un şarpe. A sărit în picioare, cu intenţia de a înşfăca marginile pânzei şi de a răsturna hamacul, pentru a-l salva pe băiat de pericolul care-l pândea, dar, până când a izbutit să iasă de sub plasa ei de ţânţari, a înţeles ce se întâmplase şi a mai zăbovit o clipă pentru a-i auzi sunetul vocii, apoi s-a întins spre el şi şi-a pus mâinile pe umerii lui. Ştia cum să trezească pe cineva dintr-un vis, aşa cum nimeni n-o făcuse vreodată, dar cum şi-ar fi dorit s-o facă cu ea. L-a zgâlţâit uşurel, lăsându-l să zvâcnească sub mâinile ei. Era leoarcă de transpiraţie, tremura, avea ochii daţi peste cap. A scos o sumedenie de sunete potrivite, pe care el nu putea să le audă. A şoptit, *Ok, acum e bine.* Nu s-a putut abţine. L-a luat în braţe şi l-a lăsat să plângă lipit de gâtul ei, în timp ce-i făcea promisiuni, cu mâna mişcându-i-se în cecuri în spaţiul îngust dintre omoplaţii lui, iar când el a început să respire iarăşi uşor şi să adoarmă, ea i-a netezit părul cu degetele şi s-a întors în patul ei, iar el a venit după ea şi s-a urcat sub plasă. Marina nu mai dormise cu un copil până atunci, doar în copilărie o făcuse la petrecerile în pijama

cu alte fete, dar nu era nicio filosofie. I-a făcut loc sub braţ, l-a tras la pieptul ei şi, până să se mai gândească la ceva, amândoi au adormit în siguranţă, sub tunelul alb al plasei.

La un moment dat în timpul nopţii, populaţia lakashi, care uriaşe sălbatic şi făcuse acrobaţii cu focul, a fost înlocuită de un trib de oameni harnici, un grup de persoane serioase, care îşi vedeau de treburile cotidiene, fără trâmbiţe sau focuri. Marina i-a văzut mergând pe o potecă până într-o poieniţă de pe malul râului, deşi când trecuse prin acelaşi loc cu o noapte în urmă, ar fi putut jura că acolo nu era decât junglă compactă. Erau femei care spălau haine în râu sau îşi spălau copiii, femei care adunau beţe în coşuri şi împleteau părul fetelor în cozi, şi făceau toate acestea sub razele nemiloase ale soarelui. Exista acolo o mare amestecătură de copilaşi dezbrăcaţi care loveau apa cu mâinile şi tropăiau în mâl, atât de mulţi copilaşi şi bebeluşi care se târau pe jos, încât Marina s-a întrebat dacă nu cumva nimerise în creşa tribului. Nu vedea decât puţini bărbaţi şi doar câţiva care ciopleau pe interior un buştean foarte mare. Nu purtau tricouri sau pantofi, iar, când Marina s-a dus până la ei, i-au aruncat o privire scurtă şi absentă, de parcă ar fi fost turistă şi mai văzuseră şi alţii ca ea până atunci. Firește, bărcile erau esenţiale când trăiai lângă râu, alte bărci din buşteni scobiţi erau puse de-a valma pe mal, iar în apă, un bărbat vâslea, îndepărtându-se. Două fetiţe s-au apropiat de ea, îmbrăcate în pantaloni scurţi, dar fără bluze, fiecare dintre ele având câte o maimuţă minusculă în jurul gâtului, care se ţinea cu mâinile de coada-i prehensilă, în chip de încheietoare. Ambele maimuţe şi-au răsucit capetele spre Marina şi i-au arătat dinţii ascuţiţi şi galbeni, zâmbind exuberant. Doar maimuţele au privit-o în ochi. Apoi una dintre ele a zărit o creatură infinitezimală în părul fetiţei ei, s-a întins, a înhăţat-o din capul copilului şi a înghiţit-o.

Marina încă nu izbutise să descopere unde se aflau

cele două persoane pe care le ştia aici, pe râu. Easter nu era în patul ei când se trezise de dimineaţă, nu era nici în hamacul lui, iar ea s-a minunat la gândul că făcuse atât de puţin zgomot, încât n-o trezise din somn, deşi era un copil nedeprins cu sunetele. N-o găsise nici pe doamna doctor Swenson, dar îşi imaginase că asta o să-i fie mai greu. Doamna doctor Swenson ori era în faţa ta, ori nu putea fi găsită, iar de această dată nu mai putea să aştepte lângă uşa biroului ei, sperând că o să-şi facă apariţia.

Barca cu fundul plat se legăna uşurel la capătul parâmei, lângă ponton, exact în locul unde o lăsaseră cu o noapte în urmă, iar Marinei i s-a părut o dovadă că deocamdată totul era în regulă. Când s-a urcat în ea, bărbaţii care răzuiau buşteanul s-au oprit şi s-au ridicat în picioare să o privească, bătându-se uşurel pe coapse cu cuţitele lor încovoiate. A avut nevoie doar de câteva secunde ca să-şi dea seama că geanta ei nu era la bord. Puntea era pustie şi nu exista niciun loc unde ar fi putut să-şi caute bagajul. Marina şi-a trecut limba peste măsele şi s-a gândit încă o dată la periuţa ei de dinţi. Deja era zăpuşeală, iar în aer se simţea mirosul apăsător de frunze care putrezeau sau care se deschideau. Lângă apă, ţânţarii s-au servit din gleznele ei şi au săpat un puţ la baza gâtului său. Unul i s-a vârât sub bluză şi a muşcat-o sub omoplat, într-un loc unde n-avea cum să se scarpine. Îşi dorea geanta aceea mult mai mult decât şi-o dorise pe cea care încă nu sosise în Manaus. S-a întrebat dacă nu cumva, în șopronul magazie unde dormise, ar fi putut să găsească vreo cremă cu insecticid, apoi, pentru prima oară în viaţa ei, s-a gândit la legătura dintre cuvintele *insecticid* şi *genocid.* Brusc a simţit o schimbare în grupul de lakashi, o îndreptare unanimă a umerilor, urmată de o sporovăială însufleţită, pe care nu putea s-o interpreteze în nicio limbă pe care o cunoştea. Apoi a zărit un bărbat negru, foarte înalt şi slab ca un pai, care a ieşit din junglă, cu ochelarii

lui mici, cu ramă de sârmă, sclipind sub razele soarelui. El şi-a înclinat capul în toate direcţiile, într-un gest care era mai degrabă o încuviinţare, nu o plecăciune, iar toţi oamenii s-au ridicat în picioare şi şi-au înclinat şi ei capetele în chip de răspuns. Câţiva au răcnit câteva cuvinte de salut, iar el le-a repetat, surprinzând perfect aceleaşi acorduri ritmate de la sfârşitul propoziţiei, care au adus mulţimea într-o stare de extaz. Femeile şi-au ridicat bebeluşii şi i-au fluturat spre el, bărbaţii şi-au pus jos cuţitele. Apoi au înjghebat un soi de dialog, o persoană din trib rostea o propoziţie, iar bărbatul înalt o repeta. Oricât de complicată ar fi fost propoziţia pe care i-o serveau, el izbutea să le-o returneze. Lakashi se legănau unul lângă celălalt, pe deplin satisfăcuţi, moment în care bărbatul a făcut o plecăciune mult mai adâncă, ce părea să indice că se distrase de minune, dar că acum trebuia să-şi reia munca.

— Doamna doctor Singh, presupun, a spus el, ocolind un foc şi întinzându-i mâna Marinei. Purta pantaloni de camuflaj şi un tricou albastru din bumbac, care părea să fi fost bătut de multe ori cu băţul pe pietre. Thomas Nkomo. Îmi face plăcere să vă cunosc.

Engleza lui era atât de melodioasă şi era atât de evident că nu era limba lui maternă, încât Marina s-a întrebat dacă nu cumva o învăţase cântând.

— Şi mie îmi face plăcere să vă cunosc, a zis ea, strângându-i mâna lungă şi subţire.

— Doamna doctor Swenson ne-a spus că o să vă aducă cu ea. Am vrut să fac cunoştinţă cu dumneavoastră azi-noapte, să vă salut, dar toată lumea a venit să vă întâmpine şi nu m-am putut apropia de dumneavoastră.

— Nu cred că pe mine au vrut să mă întâmpine.

Oare doamna doctor Swenson îl anunţase că o să vină împreună cu ea?

— Celor din trib le place să nu stea cu mâinile-n sân.

Mereu caută pretexte ca să sărbătorească câte ceva.

Marina a înclinat din cap spre mulţimea din spatele lor, care se aşezase să se uite la discuţia dintre ei, de parcă ar fi fost o piesă de teatru.

— Le vorbiţi frumos limba.

Thomas Nkomo a râs.

— Sunt un papagal. Repet ce-mi spun ei. Aşa învăţ eu. Ei ştiu puţină portugheză, căci pe aici mai trec din când în când negustori sau se duc ei la Manaus, dar eu încerc să vorbesc lakashi. Nu trebuie să te sfieşti când vine vorba de limbi străine.

— Habar n-am de unde să încep cu limba asta.

— Mai întâi trebuie să deschideţi gura.

— Înţelegeţi lakashi?

El a ridicat din umeri.

— Ştiu mai multe decât îmi dau seama. Sunt aici de doi ani. Destul încât să învăţ câte ceva.

Doi ani? Chiar în spatele cortinei aspre de frunze, Marina putea să distingă forma unor colibe, o schiţă vagă a civilizaţiei. Oare exista vreun cartier în copaci, pe care ea nu-l vedea, un loc unde oamenii izbuteau să reziste aici ani întregi?

— Lucraţi cu doamna doctor Swenson?

Fără îndoială că cei din Vogel ştiau despre asta şi uitaseră să-i spună că plăteau şi alţi doctori ca să muncească la proiectul lor.

— Lucrez cu doamna doctor Swenson, a spus el, dar părea că repetă iarăşi ca un papagal după ea, de parcă ori nu credea ce spune, ori nu-i înţelesese întrebarea, apoi a adăugat: Temele noastre de cercetare se suprapun. Dar dumneavoastră, doamnă doctor Singh? Doamna doctor Swenson spune că sunteţi angajată a companiei Vogel. Care-i domeniul dumneavoastră de studiu?

— Colesterolul, a spus Marina, gândindu-se că aproape sigur nimeni din pădurea tropicală nu se gândise

vreodată la colesterol şi nici n-avea de ce. Erau prea multe vipere pe care ai fi putut călca. Lucrez într-o echipă care face studii experimentale pe termen lung cu statine.

La aceste cuvinte, Thomas Nkomo şi-a împreunat mâinile lungi şi elegante şi şi-a apăsat vârfurile degetelor pe buze, cu capul legănându-i-se trist şi lent dintr-o parte în alta. I-a văzut verigheta din aur, strălucind aidoma unui far pe piele. Lakashi, care nu-l scăpaseră deloc din ochi până atunci, acum s-au aplecat spre el, îngrijoraţi din cauza expresiei de supărare de pe chipul lui. A trecut multă vreme până când a izbutit să spună ceva.

— Deci aţi venit aici din cauza prietenului nostru.

Marina a clipit. Era foarte posibil ca, dintre toţi doctorii care veniseră aici până acum, doar unul dintre ei să fi fost interesat de colesterol.

— Da.

El a oftat cu bărbia în jos.

— Nu mi-am dat seama, dar bineînţeles, bineînţeles. Bietul Anders. Ne e tare dor de el. Ce face soţia lui? Ce mai fac soţia lui şi băieţii?

I-a pronunţat numele Car-*ron.* Nu fusese posibil ca ea să vină aici şi totuşi Marina îşi dorea să fi fost de faţă pentru a vedea suferinţa de pe chipul lui Thomas Nkomo, să primească compasiunea lui binevoitoare.

— Karen vrea să aflu ce-a păţit. Am primit foarte puţine informaţii.

Umerii lui Thomas Nkomo s-au prăbuşit spre ea.

— Nu ştiu ce să spun. Cum am putea să-i explicăm aşa ceva? Am crezut că o să se facă bine. Oamenii se pot îmbolnăvi foarte tare în junglă, febra e un lucru uzual. Eu sunt din Dakar. În vestul Africii vă pot spune că cei foarte tineri mor brusc, iar cei foarte bătrâni mor extrem de încet, dar celorlalţi, bărbaţilor sănătoşi ca Anders Eckman, le trec bolile până la urmă. Noi suntem medici. Şi-a pus mâna pe piept, în dreptul inimii. Eu sunt medic. Nu m-am

aşteptat la aşa ceva.

Parcă reacţionând la această manifestare a emoţiilor, lakashi s-au ridicat brusc în picioare şi şi-au strâns copiii şi cuţitele. Au pus repede crengile şi hainele în coşuri şi, în mai puţin de un minut, s-au retras cu toţii în junglă. Thomas Nkomo a privit tulburat spre cer.

— Acum ar trebui să plecăm, doamnă doctor Singh. O să fie o furtună puternică. Lakashi de aici au un talent meteorologic supraomenesc. Veniţi cu mine, da? O să vă arăt laboratorul. O să fiţi impresionată de ce-am reuşit să facem în condiţiile astea primitive.

Vedea cum furtuna se apropia dinspre vest, de peste râu, şi a simţit schimbarea bruscă din consistenţa aerului. Domnul Nkomo şi-a pus o mână pe spatele ei.

— Acum, vă rog, a spus el şi au luat-o cu paşi vioi într-o direcţie în care ea nu mai fusese până atunci.

Păsările traversau râul şi ţâşneau direct spre bolta cerului, pe când alte vietăţi, despre care Marina nu-şi dădea seama ce anume erau, urcau în copaci. Apoi a văzut un singur fulger nuclear, urmat după câteva milisecunde de un tunet care ar fi putut despica planeta în două. Iar pe urmă, căci lucrurile de genul acesta vin câte trei deodată, a început să plouă. Marina, orbită de lumină şi asurzită de bubuitură, brusc a avut impresia că o să se înece stând în picioare.

În Manaus de multe ori i se întâmplase să scape de furtună sau măcar de cea mai violentă parte a ei, păşind apăsat în şlapi şi găsindu-şi un adăpost sub vreo copertină înainte ca zăgazurile cerului să se rupă, dar numai cei născuţi în junglă sunt în stare să fugă prin ea, altfel rădăcinile şi lianele sunt capcane, îţi pot fractura picioarele, iar noroiul se întinde pe jos ca uleiul. Lakashi dispăruseră demult, laolaltă cu păsările şi cu celelalte creaturi neştiute şi agile, toate întorcându-se acasă, la cuiburile sau vizuinele lor, lăsându-i singuri pe Marina şi

pe doctorul Nkomo, care înaintau cu greu pe poteca denivelată. Toţi stropii de ploaie izbeau pământul cu o asemenea forţă, încât ricoşau, dându-le senzaţia că pământul clocotea. Marina îşi muta mâinile din copac în copac, redresându-se cu ajutorul crengilor, încercând să respire regulat sub potopul de apă.

Doctorul Nkomo a bătut-o uşurel pe mână cu unul dintre degetele lui lungi.

— Îmi cer scuze, dar nu-i o idee prea bună, a strigat el. N-aveţi de unde să ştiţi ce se ascunde în scoarţa copacilor, n-ar trebui să-i atingeţi.

Marina şi-a retras repede degetele şi a încuviinţat din cap, apoi şi-a întors mâinile cu palmele în sus şi le-a spălat în ploaie.

Domnul doctor Nkomo a continuat aproape ţipând, pentru a se face auzit peste vuietul furtunii.

— Eu m-am sprijinit odată de un copac şi o furnică-glonţ m-a pişcat prin tricou, m-a înţepat pe umăr. Poate aţi auzit despre ea după numele speciei, *Paraponerat* şi-a scos ochelarii, care deveniseră inutili pe furtună, şi i-a pus în buzunarul de la piept. A fost o singură furnică, cât unghia de la degetul meu mare, şi am rămas în pat o săptămână. Nimănui nu-i place să se plângă din cauza unor lucruri de genul ăsta, dar a fost o durere pe care n-o s-o uit niciodată. În ţara dumneavoastră nu sunt furnici-glonţ, nu-i aşa?

Marina s-a gândit la greieri şi la grauri, la iepuri şi la cerbi, la atlasul Disney cu animale sălbatice, care dormeau pe pajiştile verzi din statul ei natal.

— Nu sunt furnici-glonţ, a spus ea.

Avea lenjeria intimă şi părul ude leoarcă, iar pământul de sub picioarele ei se înmuia, pe când torentele de apă se revărsau printre copaci. Au auzit un şuierat strident, care a depăşit în intensitate tunetele, şi s-au întrebat dacă nu era doar o închipuire de-a lor. Imaginaţia are un rol important în junglă, mai ales în timpul furtunii.

S-au oprit şi au rămas pe loc până când şuieratul a răsunat din nou, apoi s-a stins. Marina a întors capul şi a văzut că, la stânga ei, ceea ce ea crezuse că era un copac era de fapt un stâlp. Erau patru stâlpi iar la vreo doi metri deasupra capului ei era o platformă, iar deasupra ei, un acoperiş din frunze de palmier. Patru lakashi s-au aplecat peste margine ca să se uite la ei. Domnul doctor Nkomo s-a uitat în sus, a fluturat o mână, iar cei patru i-au salutat şi ei.

— E o invitaţie, i-a spus el Marinei. Urcăm, da?

Marina, care abia putea să-l audă din cauza apei care îi umplea urechile, a urcat prima pe scară.

Unica încăpere spaţioasă şi deschisă din casă era uscată, ca printr-un miracol, având în vedere absenţa pereţilor laterali, dar acoperişul era cu câţiva metri mai lat decât podeaua şi înclinat în toate părţile. Marina şi doctorul Nkomo au privit instinctiv în sus, pentru a admira această barieră dintre ploaie şi capetele lor, pe când una dintre femei, şezând pe jos, lucra la o împletitură complicată din trei frunze lungi de palmier, de parcă ar fi vrut să le arate cum fusese posibil un asemenea lucru. Era atât de absorbită de munca ei, încât păruse să nu remarce sosirea oaspeţilor, şi totuşi Marina era sigură că femeia se aplecase peste margine şi se uitase la ei cu treizeci de secunde în urmă. Sunetul apei care izbea frunzele de palmier era cu mult mai blând decât zgomotul apei care o lovise în cap şi se simţea recunoscătoare faţă de această femeie pentru munca ei. Doi bărbaţi, care ar fi putut la fel de bine să aibă treizeci de ani sau cincizeci de ani, au venit la ei pentru a trage câteva palme în pieptul şi spatele domnului doctor Nkomo, deşi loviturile erau mult mai reţinute şi mai pline de respect decât cele pe care i le dăduseră lui Easter cu o seară în urmă. Apoi, sporovăind necontenit unul cu celălalt, au ridicat câteva şuviţe din părul ud al Marinei, i-au studiat puţin urechile, apoi i-au lăsat părul să cadă. O femeie mult mai voinică, de vreo

şaizeci sau şaptezeci de ani, toca mai multe rădăcini albicioase, folosind podeaua în chip de tocător şi acelaşi cuţit cu care ciopliseră buşteanul bărbaţii care lucraseră la barcă. Pentru că erau doi bărbaţi în cameră, în spatele ei, pe jos, mai exista încă un cuţit similar. Mai era şi o fiică adolescentă, plină de coşuri şi cu unghiile roase, care părea că se uită dezorientată prin cameră, de parcă ar fi sperat să descopere vreun telefon, o fetiţă de vreo doi sau trei ani care fugea prin cameră, îmbrăcată cu aceeaşi rochie largă pe care păreau s-o poarte toate femeile lakashi, dar în miniatură, şi un bebeluş gol, un băiat, care se târa cu o viteză măricică pe scândurile pline de aşchii. Marina a calculat rapid viteza cu care se mişca bebeluşul şi dimensiunea duşumelei, pe urmă instantaneu a ţâşnit până în cealaltă parte a camerei, prinzând băieţelul de picioruşul lui maroniu exact în clipa când acesta îşi întindea mâna stângă în aer, deasupra golului de dedesubt.

— Aaahhh! a făcut mulţimea şi pe toţi i-a bufnit râsul.

Marina, gâfâind, s-a uitat peste margine, unde apa de pe acoperiş se învolbura în abisul plin de noroi şi liane, de parcă s-ar fi prăbuşit la Niagara. Şi-a pus un braţ în jurul taliei bebeluşului şi l-a adus în centrul camerei. Şi bebeluşul râdea. Care era gluma de fapt? Că ea chiar crezuse că el o să cadă, la fel cum crezuse că Easter n-o să mai iasă la suprafaţa apei? Aşa asigurau ei inteligenţa rasei lor, lăsându-şi bebeluşii neatenţi să cadă ca merele coapte din copac? A luat bebeluşul în braţe şi l-a întors cu faţa la ea. Fără îndoială că era mai slab decât prototipul american, dar foarte sănătos, dădea din picioare şi gângurea de plăcere. Fetiţa s-a oprit din fugă preţ de un minut pentru a lua cuţitul nefolosit şi s-a apucat să lovească cu el în podea, în spatele femeii mai în vârstă. Apoi bebeluşul a urinat pe Marina, un şuvoi lung şi abundent pe partea din faţă a bluzei ei deja ude leoarcă. Bărbaţii au râs şi mai tare, iar femeile mai încet,

clătinându-şi capul spre toţi străinii din lume, care nu ştiau să ţină un bebeluş în direcţia potrivită. Cuţitul fetiţei s-a înţepenit în scânduri, iar ea, după un urlet scurt, l-a scos de acolo şi apoi l-a înfipt din nou, la vreo douăzeci de centimetri de spatele bătrânei.

— Vreţi să luaţi cuţitul ăla? l-a întrebat Marina pe doctorul Nkomo.

Fără îndoială că doamna doctor Swenson ar fi insistat ca ea să respecte legile firii, conform cărora bebeluşii cad de pe pământul plat, iar copilaşii se joacă cu cuţitele la care într-o zi vor fi nevoiţi să se priceapă pentru a se hrăni. Aceşti copii nu suferiseră nicio rană serioasă înainte de venirea Marinei şi, fără doar şi poate, aveau mari şanse să supravieţuiască şi după plecarea ei, şi totuşi doctorul Nkomo a smuls cuţitul din mâinile refractare ale fetiţei, iar când i l-a dat unuia dintre bărbaţi, ea şi-a pus faţa pe podea şi a plâns. Femeia care împletea părţi din acoperiş s-a ridicat în picioare şi i-a spus ceva doctorului Nkomo, îndreptând un deget spre Marina, apoi arătând spre el. Adolescenta a venit şi a luat bebeluşul de la ea.

— Deja am făcut vreo boacănă? a întrebat Marina.

— E ceva legat de hainele tale, a spus el. Haine a *fost* singurul cuvânt pe care l-am recunoscut şi nici de el nu sunt sigur.

În acel moment, bătrâna s-a ridicat cu greu de pe podea şi s-a apucat să descheie nasturii bluzei Marinei. Marina a prins-o pe femeie de degete şi a clătinat din cap, dar femeia pur şi simplu a aşteptat până când Marina i-a dat drumul şi apoi s-a apucat iarăşi s-o descheie. Atingerile ei erau răbdătoare, dar şi insistente. Marinei nu-i păsa că pe hainele ei jegoase şi ude leoarcă era şi urină, dar nu avea cum să-i explice asta. Când s-a îndepărtat de ea, femeia a urmat-o. Era mult mai scundă decât Marina, toate femeile erau mai scunde, aşa încât s-a trezit că se uită la cărarea din părul ei cărunt, la coada lungă împletită, care

îi cădea pe spate. Rochia ei se împingea în burta Marinei şi burta ei se lipise de pântecul Marinei. Burta femeii era fermă şi tare, iar brusc Marina şi-a dat seama că braţele femeii erau subţiri, faţa şi picioarele ei erau slabe. Doar burta era bombată. S-a gândit la asta, făcând un pas în spate, apoi încă unul şi încă unul, până când au fost pe punctul de a cădea amândouă din casă. Marina s-a oprit, gândindu-se la diverse metode prin care să scape, însă femeia şi-a reluat îndeletnicirea, descheindu-i nasturii, cu burta lipită de ea, iar atunci a simţit cum bebeluşul se mişcă.

— Dumnezeule, a spus Marina.

— Cred că vrea să vă spele bluza, a spus doctorul Nkomo, părând foarte stânjenit. Dacă le intră-n cap o idee, e foarte greu să-i faci să se răzgândească.

— E însărcinată. Am simţit cum se mişcă bebeluşul, a zis Marina. M-a lovit cu piciorul.

Bebeluşul şi-a mişcat iarăşi piciorul, de parcă i-ar fi mulţumit că i-a recunoscut prezenţa, iar femeia şi-a ridicat faţa spre Marina şi a clătinat din cap spre ea, de parcă ar fi spus *Aşa sunt copiii, n-ai ce să le faci.* Fruntea ei era brăzdată de multe riduri adânci, iar gâtul său era zbârcit. Pe partea laterală a nasului, lângă ochi, avea un neg plat şi închis la culoare, de formă neregulată, care ar fi putut să fie un melanom. După ce i-a descheiat nasturii, ea a ajutat-o pe Marina să-şi dea jos bluza, iar Marina a lăsat-o să o ia. Ce spusese Anders? *Orizontul pierdut al ovarelor*? Oare câţi copii o fi dezbrăcat această femeie şi câţi dintre oamenii care se aflau aici, în casa din copac, erau copiii ei? Fetiţa care plângea după cuţit? Femeia care împletea acoperişul? Bărbaţii care aşteptau să se apuce iarăşi de lucrul la barcă? Cealaltă femeie a venit cu o cârpă mică şi nu prea curată şi a frecat-o pe Marina pe braţe şi pe spate, a şters-o pe burtă şi pe gât. I-a atins sutienul Marinei şi i-a spus ceva bătrânei, care şi-a vârât nasul între sânii Marinei

pentru a studia mai îndeaproape marginea de dantelă a cupelor albe. Domnul doctor Nkomo şi-a îndreptat atenţia asupra fetiţei, stând cu spatele la ea, dar ceilalţi doi bărbaţi şi-au împreunat braţele peste piept, urmărind plini de interes spectacolul, iar pe Marina n-a deranjat-o acest lucru. Fusese lovită cu piciorul de un făt a cărui mamă avea cel puţin şaizeci de ani, deşi s-ar fi putut să aibă la fel de bine peste şaptezeci. Adolescenta s-a proţăpit în faţa Marinei şi şi-a ridicat braţele, ţinându-le în această poziţie până când Marina a înţeles că era o instrucţiune, nu un joc. Şi-a ridicat şi ea braţele. Fata avea intenţia evidentă de a o îmbrăca pe Marina cu o rochie largă, dar diferenţa de înălţime dintre ele nu i-a permis acest lucru, aşa încât Marina s-a îmbrăcat singură. De îndată ce rochia i-a acoperit capul, cumva răsucită, una dintre ele i-a dat jos pantalonii şi s-a apucat s-o şteargă şi pe picioare cu cârpa. Ea a păşit ascultătoare, mai întâi un picior, apoi celălalt, iar pantalonii i-au fost luaţi şi ei. Acum semăna cu celelalte femei, cu rochia ei largă în formă de trapez, pe care ar fi putut s-o poarte pe tot parcursul sarcinii, căci toate hainele femeilor lakashi erau pentru gravide. Fără fermoare sau nasturi, Marina şi-a dat seama că păreau pe punctul de a fi internate într-un balamuc rustic. Rochia era mult mai scurtă pe ea, iar femeile au împuns-o în genunchi şi au râs, de parcă genunchii ar fi fost o parte oarecum ruşinoasă a corpului. Femeile s-au aşezat pe podea, iar Marina s-a aşezat şi ea lângă ele, apoi şi-a pus din nou mâinile pe burta femeii, aşteptând ca bebeluşul să lovească din nou cu piciorul, pe când cea care lucrase la acoperiş i-a pieptănat părul pe spate, cu un pieptene sculptat, şi i l-a împletit mai strâns decât reuşise vreodată mama ei în copilărie. Adolescenta a rupt cu dinţii o singură fâşie din frunza de palmier şi a legat-o la capătul cozii, pe când copilul înota sub mâinile Marinei. Probabil că sarcina avea şase luni. Marina şi-a dat seama că nu mai atinsese

nicio femeie gravidă de când nu mai fusese obligată să le atingă la serviciu. Cum de fusese posibil un asemenea lucru? În fond existaseră nenumărate burţi peste care îşi trecuse mâinile în timpul studiilor, cum de le uitase?

— Ştiaţi despre lakashi sau de ce e aici doamna doctor Swenson, nu-i aşa? V-a zis Anders? a întrebat doctorul Nkomo, cu fetiţa în poală, jucându-se cu ochelarii lui. Îi închidea şi îi deschidea cu blândeţe braţele ochelarilor.

— Am auzit câte ceva, dar n-am prea crezut. E complet altfel când vezi cu ochii tăi.

— Aşa e, a spus doctorul Nkomo, încuviinţând din cap. Am citit însemnările doamnei doctor Swenson şi totuşi am fost foarte surprins. M-am ocupat prea mult de fertilitatea şi reproducerea ţânţarilor, se pare însă că nu destul de fertilitatea şi reproducerea femeilor. Asta ar zice soţia mea. Spune că dacă mai aşteptăm mult până când o să avem un copil, va trebui să vină aici, printre lakashi, ca să rămână însărcinată.

Marina şi-a dus o mână în spate şi şi-a mişcat coada în toate părţile pentru a o lărgi, ca să nu-i provoace o durere de cap.

— Credeam că lucraţi la cercetarea despre fertilitate, împreună cu doamna doctor Swenson.

— Ah, a zis doctorul Nkomo, luându-şi înapoi ochelarii de la fetiţă şi rupându-i încă o dată sufletul. Lucrăm împreună. Suntem colegi, dar nu lucrăm în acelaşi domeniu. Temele noastre de studiu sunt complementare.

Gazdele lor le urmăreau conversaţia cu mare atenţie, răsucindu-şi feţele de la unul la altul, de parcă ar fi privit un meci de tenis.

— Care-i tema pe care o studiaţi, domnule doctor Nkomo?

— Te rog, spune-mi Thomas, a zis el. Presupun că s-ar putea spune că mă ocup de toxicitatea medicamentului,

de efectele lui secundare, doar că în cazul ăsta nu e toxic. Medicamentul are efecte benefice pe lângă cele legate de fertilitate.

Mai avea şi alte întrebări pentru el, adică ce efecte benefice mai erau şi cine plătea cercetarea, dar, în acel moment, Easter şi-a făcut apariţia pe scară, ud din cap până-n picioare, de parcă ar fi ieşit din râu şi s-ar fi urcat în barcă. Marina a înţeles expresia de panică de pe chipul lui. Era sigur că ea murise, la fel de sigur cum fusese şi ea că el se înecase. Ochii lui au făcut un tur rapid al camerei, trecând de ea şi oprindu-se puţin asupra lui Thomas Nkomo. A început să coboare pe scară, dar ea s-a ridicat în picioare, iar el, când şi-a dat seama că ea era femeia îmbrăcată cu acea rochie şi cu părul împletit într-o coadă, a sărit pe ultimele bare ale scării, cu tricoul mulat pe piele din cauza ploii şi picioarele acoperite de noroi până la genunchi. I-a tras palme pe braţe, pe şolduri, pe spate. Nu s-a putut abţine. Era responsabilitatea lui, iar el o abandonase.

Lakashi au încuviinţat din cap, au pocnit din limbi şi au arătat înspre el, dar Easter nu s-a uitat în direcţia lor, aşa că au renunţat. Nu poţi glumi pe seama unui surd dacă acesta refuză să se uite la tine.

— Ploaia s-a mai oprit, a zis Thomas, întinzându-şi gâtul pentru a se uita în afara acoperişului. Sau poate chiar s-a oprit de tot şi se mai scurge doar apă din copaci. Mi-e foarte greu să-mi dau seama dacă există vreo diferenţă între ploaia de acum şi ploaia torenţială care a fost deja.

— Nu mă deranjează dacă mă ud din nou.

Marina şi-a pus braţul în jurul umerilor lui Easter. Se gândea la cutia lui, la pixuri şi pene, la scrisoarea deschisă a lui Anders despre el, adresată întregii lumi.

— Atunci ar trebui să plecăm de aici.

Thomas şi-a înclinat adânc capul spre cei din casă.

— Cum se spune „mulţumesc”?

— Din câte ştiu nu există cuvântul ăsta în limba lakashi. Am pus întrebarea asta mai multor oameni şi nimeni nu mi-a dat niciun răspuns.

Marina s-a uitat la gazdele ei, care se zgâiau la ea întrebător, de parcă ar fi sperat că o să-şi dea seama singură.

— Dar în portugheză?

— *Obrigado.*

— *Obrigado,* i-a spus Marina femeii însărcinate, dar ea nu şi-a schimbat expresia de pe chip.

Şi-a pus încă o dată mâna pe burta femeii, dar bebeluşul nu s-a mişcat.

Easter a tras de un colţ al rochiei Marinei, apoi s-a apucat de tricou, a arătat înspre el, apoi a arătat spre ea. Marina s-a uitat prin cameră. Erau câteva hamace agăţate de stâlpi, nişte mormane de pături şi de haine pe podea, câteva coşuri cu rădăcini sau cu crenguţe, dar n-a văzut unde erau bluza şi pantalonii ei. De fapt, dacă el nu i-ar fi adus aminte de haine, probabil că ar fi plecat fără ele, atât de buimăcită era de ceea ce văzuse. Ea a clătinat din cap. Atunci Easter s-a dus la femeia însărcinată şi şi-a prins tricoul cu două degete, arătându-i-l, apoi a arătat spre Marina. Femeia părea să nu înţeleagă la ce se referă el. Marina a mimat că-şi descheie bluza, coborându-şi degetele pe partea din faţă a rochiei, unde ar fi trebuit să fie nasturii, dar femeia a ridicat încă o dată din umeri.

Apoi Thomas a spus un cuvânt, *basa* sau *basi,* adică probabil cuvântul despre care el credea că înseamnă haine, dar a fost întâmpinat cu aceeaşi nepăsare ca şi cuvântul „mulţumesc” în portugheză. S-a apucat de cămaşă şi a arătat spre Marina. Femeia mai tânără şi-a reluat locul pe podea şi s-a apucat iarăşi să îndoaie şi să împletească frunzele de palmier, de parcă n-ar fi sosit niciodată oaspeţi acolo, iar pe urmă, într-un gest acuzator

de falsă inocenţă, adolescenta s-a aşezat lângă ea s-o ajute. Bebeluşul a fost pus pe podea şi i s-a dat o frunză de palmier cu care să se joace, iar el i-a băgat vârful în gură şi a început să sugă satisfăcut.

— Cred că vor să vă tragă pe sfoară, a spus Thomas.

— Cu hainele?

Marina nu putea să-şi închipuie una ca asta, deşi stătea acolo în rochia ei lălâie. Easter a traversat camera şi s-a apucat să cotrobăie într-un morman de pe podea, iar unul dintre bărbaţi a venit la el şi l-a lovit în cap cu dosul palmei.

— Asta nu e bine, a zis Marina. Nu ştiu unde mi-e geanta.

— Geanta cu care aţi venit din Manaus? a întrebat Thomas. Nu era în barcă, lângă dumneavoastră?

Ea s-a răsucit spre el. Brusc rochia de pe ea i s-a părut foarte mică.

— Bineînţeles că era lângă mine în barcă, dar, Dumnezeule, am ajuns printre toate focurile şi ţipetele alea, toţi bărbaţii ăia care se urcau în barcă din apă, iar apoi brusc am văzut că doamna doctor Swenson merge pe ponton. N-am putut să rămân acolo pentru a-mi căuta bagajele.

— Bineînţeles, a spus Thomas.

Nu i-a spus niciun cuvânt încurajator. Nu i-a spus – aşa cum oricine ar fi putut să-i spună – că era un sat foarte mic şi că, fără îndoială, geanta ei nu putea fi în altă parte. Adolescenta se ridicase în picioare şi acum trăgea palme peste mâinile lui Easter, iar apoi fetiţa cea mai mică s-a dus la el şi l-a lovit şi ea.

— Ar trebui şi plecăm, doamnă doctor Singh, a spus Thomas.

— Te rog, a zis ea, uimitor de îndurerată din cauza unei pierderi atât de neînsemnate. Spune-mi Marina.

Opt

Marina petrecuse deja o săptămână în junglă, când domnul doctor Alan Saturn, pe care ea îl numea dr. Saturn numărul unu, a zis că-l ia cu el pe Easter ca să-l ducă cu barca până la punctul comercial al băştinaşilor, aflat la două ore de navigat pe râu, pentru a trimite prin poştă două scrisori. (Punctul comercial nu era o piaţă, ci un sat mai mare de pe malul râului, unde locuiau nişte indieni sud-americani mai evoluaţi, jinta. Jinta acceptau contra cost să ţină la ei scrisorile şi banii până când vreun comerciant trecea pe la ei în drum spre Manaus, lucru care se întâmpla din când în când. Contra unui cost mai ridicat, comercianţii luau scrisorile cu ei şi le puneau la poştă – un efort mare pentru ei, căci scrisorile plecau spre Java, Dakar şi Michigan, iar ei nu erau obişnuiţi să stea la cozile lungi din oficiile poştale.) După ce s-a stabilit ora plecării, toată lumea, în afară de doamna doctor Swenson, şi-a întrerupt munca şi, după prânz, s-a apucat să scrie. Doamna doctor Budi i-a dat Marinei trei aerograme din hârtie albastră, din stocul ei abundent, iar Alan Saturn a spus că-i face cinste cu timbrele. Marina, care încă nu-şi recuperase geanta, îşi petrecuse ultimele şapte zile în rochia lakashi, deşi mai primise încă una identică de rezervă, dintr-un sentiment de vinovăţie sau din compasiune, de la un membru anonim al tribului. Nancy Saturn, dr. Saturn numărul doi, îi dăduse încă două seturi de lenjerie intimă, iar Thomas Nkomo avusese o periuţă de dinţi încă în ambalajul din plastic. I-o pusese foarte discret în mână. Marinei i se păruse că aceste cadouri fuseseră cele mai preţioase din toată viaţa ei.

— Din cauza asta nu împrumut nimănui barca, a spus doamna doctor Swenson, aruncând o privire prin laborator, pe când doctorii s-au împrăştiat cu hârtie şi creion, fermecătorii dinozauri ai comunicării. Cum le spui că

pleacă, toată lumea pare să uite că mai există şi muncă pe lumea asta.

Dar acolo n-aveai altceva de făcut decât să munceşti. Marina fusese trimisă într-un colţ al laboratorului şi primise sarcina să testeze stabilitatea compusului, să vadă dacă se degrada la temperaturi mari sau la contactul cu diverse elemente din mediu. Ca şi Anders, Marina lucra mai ales la nivel molecular. Mai lucraseră la producerea unor pastile şi, deşi sarcina care i se dăduse nu era identică cu ce făcuse până atunci, avea suficientă experienţă încât să se simtă sigură pe ea. Primise atât de multe date, încât le-ar fi putut prelucra ani întregi şi îşi punea întrebarea dacă nu cumva obiectivul doamnei doctor Swenson fusese doar să-i dea o ocupaţie. Era posibil să-i pună în braţe probleme pe care deja le rezolvaseră, fie pentru a o împăca, fie pentru a-i testa competenţa. În fond aveau şoareci, deja se apucaseră să testeze concentraţia compusului în sânge. Totuşi, ştia că, stând în colţul ei şi aruncând o privire peste datele pe care i le dăduseră, ar fi izbutit să aprecieze mult mai corect cât de aproape ajunseseră să calculeze o primă doză eficientă. Din când în când se ducea timidă la doamna doctor Budi – Budi se ocupa cu organizarea studiilor clinice – şi-i punea întrebări despre analizele de sânge ale femeilor lakashi. Acum îşi dădea seama cât de penibil fusese s-o întrebe pe doamna doctor Swenson la cină despre progresele făcute. Lucrând la faţa locului, avea şansa de a evalua ea însăşi proiectul şi tocmai acest lucru şi-l dorise domnul Fox.

Şi în fond, dacă n-ar fi muncit, ce-ar fi putut să facă toată ziua? Jungla, cu ţipetele ei sfâşietoare de moarte şi mormanele de frunze târâtoare, nu era un loc unde te-ai fi putut plimba de unul singur după-amiază. Doi tineri din trib visau să înveţe engleză şi germană ca să devină ghizi turistici la o cabană ecologică aflată la sute de kilometri depărtare. Zăriseră marea speranţă albă a vaselor de

croazieră, pe când călătoreau pe buştenii plutitori spre Manaus. Cunoscuseră specialişti în ştiinţele naturii când îi vizitaseră pe jinga. Întrucât mereu încercau să-şi îmbogăţească experienţa, acceptaseră să ducă un doctor care n-avea stare într-un loc îndepărtat din junglă, la mare distanţă de poteci, unde lumina după-amiezii se întrezărea printre frunze. Gesticulând energic cu mâinile, cu câteva cuvinte simple în patru limbi diferite şi două îndrumare de teren pe hârtie lucioasă, având numele Anders Eckman scris pe spatele copertei, se străduiau să facă excursii organizate prin junglă, arătând spre broaşte fluorescente de dimensiunea unei monede, a căror piele rece şi umedă conţinea destulă otravă încât să doboare douăzeci de bărbaţi. Toţi oamenii de ştiinţă recunoşteau că nu stătuseră în mijlocul junglei nici opt minute, fără a se gândi că ar da orice pentru a fi scoşi în siguranţă de acolo.

Uneori, după-amiază târziu, când generatorul se poticnea din cauza utilizării excesive, iar electricitatea insuficientă din laborator se oprea de tot (în afară de generatoarele de rezervă, care păstrau probele de sânge în congelatoare, îngheţate la temperaturi arctice), canicula îi făcea pe toţi doctorii, cu excepţia doamnei doctor Swenson, să înoate în râu, deşi râul era chiar şi mai periculos decât jungla, căci în ciorba aceea de nepătruns n-aveai cum să ştii ce-ar putea veni spre tine. Pe când călcau apa încet, sperând să nu împroaşte prea mult şi astfel să atragă vreo lighioană, purtau discuţii nu despre fluturele spectaculos, cu aripi cât o batistă, care zburase deasupra capetelor lor preţ de o clipă, ci despre peştele microscopic candiru, care putea să înoate în uretră cu efecte catastrofice. Marina, care n-avea de ales, înota îmbrăcată în rochie şi spera că, mişcându-şi lent membrele, o şi spăla. Erau cu ochii-n patru după şerpii de apă, ale căror capete pluteau la suprafaţa râului, aidoma unor periscoape minuscule, amintindu-şi de liliecii-vampiri,

care-şi prindeau ghearele în plasele de ţânţari de deasupra paturilor lor. Nimeni nu stătea mult în apă, nici măcar doamna doctor Budi, care pare-se că în copilărie fusese un fel de campioană la înot în Indonezia.

În chip de distracţie, existau reviste ştiinţifice învechite şi ediţii vechi din *New Yorker,* dar invariabil paragrafele cele mai interesante fuseseră mâncate. Doamna doctor Swenson avea un set complet al operelor lui Dickens, cu coperte din carton gros, şi păstra fiecare carte învelită separat în folie de plastic şi legată cu şnur. Le împrumuta, apoi verifica pe neaşteptate dacă erau citite cu mâinile curate. Un baton de scorţişoară era vârât sub folia de plastic a fiecărui volum, căci furnicile, îi spusese odată doctorul Rapp, evitau întotdeauna mirosul de scorţişoară. Doamna doctor Swenson credea că furnicile vor purta povara sfârşitului civilizaţiei.

În afară de scurtele şi nesatisfăcătoarele activităţi precum plimbarea, înotul şi cititul, doamnei doctor Swenson, doamnei doctor Singh, domnului doctor Nkomo, doamnei doctor Budi şi celor doi doctori Saturn nu le rămânea decât laboratorul, iar laboratorul semăna cu un cazino din Las Vegas. Stăteau acolo, pierzând noţiunea timpului. Munceau până când li se făcea foame şi apoi se întrerupeau din muncă şi mâncau – deschideau o cutie cu caise şi o conservă de ton. Munceau până când li se făcea somn, apoi se întorceau la paturile lor din micul cerc de colibe care se înălţau în spatele laboratorului, aidoma bungalow-urilor din Tabăra de fete Suliţa-şi-Coliba-Indienilor din Miile Lacs. Citeau din Dickens până adormeau. La sfârşitul primei săptămâni petrecute acolo, Marina citise deja jumătate din *Mica Dorrit.* Dintre toate obiectele pe care le avusese şi le pierduse, cel mai rău îi părea de romanul ei scris de James.

În ce-i priveşte pe lakashi, ei erau pacienţi răbdători, lăsându-se mereu cântăriţi şi măsuraţi, îngăduind ca

ciclurile lor menstruale să fie transpuse în diagrame, iar copiii să le fie înţepaţi pentru a li se lua probe de sânge. Acesta era meritul doamnei doctor Swenson, iar ea accepta cu plăcere să povestească despre linguşelile necontenite şi cadourile care fuseseră cândva necesare chiar şi pentru cele mai simple examinări medicale.

— I-am îmblânzit, zicea, fără să se jeneze deloc că foloseşte acest cuvânt. A fost munca noastră de o viaţă, a domnului doctor Rapp şi a mea, să le câştigăm încrederea.

Însă, chiar dacă îi învăţase să tolereze activitatea ei de cercetare, nu-i făcuse să fie mai cordiali. Rareori le ofereau din peştele lor uscat sau din rădăcina de manioc regurgitat, nu că vreunul dintre doctori şi-ar fi dorit aşa ceva, dar asta era cea mai importantă lecţie în orice curs de introducere în antropologie: să împarţi mâncarea era principalul simbol al traiului armonios în comun. Totuşi, doamna doctor Swenson interzicea cu stricteţe oamenilor de ştiinţă să-şi împartă mâncarea cu membrii tribului, întrucât credea că un borcan cu unt de arahide avea o influenţă mai rea asupra modului de viaţă al băştinaşilor decât un televizor, aşa încât era posibil ca refuzul celor din tribul Lakashi să-şi împartă hrana cu doctorii să fi fost doar un soi de răzbunare pasivă. Doar Easter mânca şi cu unii, şi cu ceilalţi, sau, mai precis, din ambele oale. Lakashi nu ciocăneau la uşa laboratorului ca să-i invite în nopţile când hotărau, fără vreun motiv anume, să danseze până la trei noaptea şi nu lăsau niciun mesaj când plecau cu toţii din sat, absolut toţi, lucru pe care-l făceau din când în când, lăsând în urmă cea mai înspăimântătoare tăcere. Când se întorceau, după douăsprezece ore, aveau ochii roşii şi erau tăcuţi, mergeau în vârful picioarelor, în mahmureala lor indigenă unanimă. Chiar şi copiii miroseau a fum şi şedeau ca buştenii pe malul râului, aliniaţi unul lângă altul şi privind în gol, fără să-şi scarpine pişcăturile de insecte.

— Obişnuiam să spunem că pleacă într-un pelerinaj vizionar în onoarea băştinaşilor americani, zisese doamna doctor Swenson, când Marina venise în fugă la laborator, leoarcă de transpiraţie şi panicată, ca să întrebe ce se întâmplase cu toată lumea.

Venise în tabără de trei zile, când, aidoma unei scene oribile dintr-un film ştiinţifico-fantastic, dispăruseră cu toţii.

— A fost numele perfect pentru ce făceau, până când a apărut un joc pe computer cu acelaşi nume şi a devenit strigătul de luptă al tuturor grupurilor de adepţi ai mişcării New Age, de vârstă mijlocie, care voiau să-şi legalizeze interesul pentru droguri psihedelice. Acum nu-i mai spunem în niciun fel. Mă trezesc din somn, văd că au plecat şi mă gândesc: Ah, iarăşi a venit momentul să plece.

— V-aţi dus vreodată cu ei? a întrebat Marina.

Doamna doctor Swenson încerca să rezolve o ecuaţie ce părea complicată, într-un carnet prins cu spirală, dar nu părea s-o deranjeze să poarte o conversaţie în timp ce scria şiruri de numere. Erau şi computere în laborator, dar din cauza electricităţii instabile şi a umidităţii copleşitoare, care, din când în când, punea stăpânire asupra generatoarelor, asemenea unei febre, toată lumea prefera să calculeze de mână ce era mai important, dând astfel dreptate unui şir lung de profesori de matematică.

— Acum nimeni nu se duce cu ei. Privind retrospectiv lucrurile, cred că doar pe doctorul Rapp îl invitau să se ducă cu ei, iar pe noi, ceilalţi, ne marginalizau. Când el n-a mai venit în expediţii, lakashi pur şi simplu au început să plece în toiul nopţii, pe când noi dormeam. N-am cunoscut niciodată vreo comunitate care la un moment dat să facă atâta tărăboi, ca într-o bătălie, iar după o oră să păstreze o tăcere deplină, chiar şi păşind pe frunze uscate. Pot să se mute cu totul de aici, fără să strivească o singură crenguţă.

Marina a aşteptat un răspuns la întrebarea sa, dar atenţia doamnei doctor Swenson s-a îndreptat asupra calculelor matematice din faţa ei. Marina s-a gândit că tocmai asemenea conversaţii erau motivul pentru care Bovenderii se străduiau atât de mult s-o ţină pe doamna doctor Swenson departe de societate. Societatea nu era decât o lungă şi plictisitoare conversaţie la cină, în care erai obligat să vorbeşti cu comesenii din dreapta şi din stânga.

— Dar dumneavoastră aţi fost?

Doamna doctor Swenson a ridicat privirea preţ de o clipă, de parcă ar fi fost surprinsă s-o mai vadă acolo pe Marina.

— Bineînţeles, în tinereţe. Pe vremea aia mi se părea fascinant, de parcă am fi descoperit un lucru foarte însemnat despre identitatea tribului. Era foarte important pentru domnul doctor Rapp, era important pentru întregul domeniu al micologiei. Acum mi-i imaginez pe toţi ăia, băieţii din Park Avenue, Hyde Park şi Back Bay, care-şi petrecuseră verile de până atunci în Hamptons, mâncând îngheţată, cum plecau cu toţii în junglă, pregătiţi să digere tot ce li se oferea. Din felul în care deschideau gurile şi închideau ochii, ai fi putut crede că lakashi le dădeau împărtăşania. De fapt, ceremonia ar fi fost o temă nemaipomenită de studiu pentru ştiinţe interdisciplinare – biologie, antropologie, religiile lumii. Fără îndoială că pe vremea când eram studentă la medicină mi s-a părut captivant să văd cât de multă vreme poate cineva să-şi menţină pulsul atât de scăzut. Niciunul dintre ei nu avea un puls mai mare de douăzeci şi patru. Odată am luat cu mine un aparat de măsurat tensiunea şi le-am măsurat-o din douăzeci în douăzeci de minute celor din tribul Lakashi şi studenţilor, vreme de cinci ore după ce au devenit inconştienţi. Presiunea lor sistolică era aproape nulă. Îi studiam doar din curiozitate, dar, dacă aş fi adunat şi un

grup de control pasionat, după un timp ar fi putut deveni o cercetare însemnată.

— Aţi… Marina nu prea ştia cum să formuleze întrebarea.

— Da, bineînţeles, dar micologia n-a fost niciodată domeniul meu de studiu. Mă interesa mai mult să examinez subiecţii. Lasă-i pe botanişti să-şi ia ei înşişi ce notiţe vor când sunt drogaţi, zic eu. În felul ăsta i-am fost de mare ajutor domnului doctor Rapp. N-a avut niciodată vreun student care să fie dispus să se abţină pentru a observa. Bineînţeles că pe mine nu m-a deranjat, mă bucuram că particip la o cercetare ştiinţifică. Adevărata problemă erau lakashi. De îndată ce femeile şi-au dat seama că nu mai intru în transă cu ei, au început să-şi îngrămădească toţi bebeluşii în jurul meu, toţi copiii. Le-am oprit imediat.

— Participau şi copiii?

— Presupun că asta contrazice ideea dumneavoastră despre cum s-ar purta un părinte bun cu copiii lui. Privind în urmă, îmi dau seama că aţi fi preferat să le interzic, dar pe atunci nu vă cunoşteam.

— Nu-i nimic, nu mă interesează copiii, a spus Marina şi de fapt spunea adevărul.

Din câte ştia, copiii lakashi erau făcuţi dintr-un material indestructibil. Mâncau tot felul de fructe, erau muşcaţi de păianjeni, căzeau din copaci, înotau cu peşti piranha şi nu păţeau nimic. Avea impresia că o doză de halucinogene n-ar fi fost ceva deosebit.

— Dar când intraţi în transă, aşa cum spuneţi, vă plăcea?

Marina îşi dedicase tinereţea studiului, crezând toată propaganda despre pericolele drogurilor, pe când profesoara ei mult iubită îşi petrecea weekendurile pe Amazon, mâncând ciuperci. I se părea că merită să afle, măcar din povestiri, dacă fusese distractiv.

Doamna doctor Swenson şi-a scos ochelarii pentru citit şi şi-a apăsat vârfurile degetelor pe baza nasului.

— Eu tot sper că sunteţi mai mult decât păreţi, doamnă doctor Singh. Aproape că am început să vă plac, dar insistaţi să vorbiţi despre cele mai banale lucruri. Da, bineînţeles că a fost interesant să iau parte la ritualuri, asta venisem să facem aici. La început a fost cam înfricoşător, toate ţipetele alea şi fumul, într-un fel semăna puţin cu sosirea dumneavoastră pe râu noaptea, doar că atunci stăteam înghesuiţi cu toţii într-o colibă imensă şi închisă. Bineînţeles că a meritat să intru în contact cu Dumnezeu. M-aş mira foarte tare să existe în tradiţia occidentală ceva care să mă ajute să-l văd atât de aproape de mine. Îmi amintesc că domnul doctor Rapp se simţea distrus şi plin de umilinţă mai multe zile după aia şi vedea lumea în nuanţe de mov. Pentru toţi era la fel. Dar până la urmă eu sunt o persoană care detestă să vomite şi în ritualul lakashi se vomită mult. E o parte inevitabilă a tradiţiei lor. Corpul nu e capabil să proceseze o asemenea cantitate de otravă fără să…

Doamna doctor Swenson, care şedea pe un scăunel la masa pe care o folosea drept birou, a închis ochii, de parcă şi-ar fi amintit experienţa. Şi-a ţinut ochii închişi prea mult timp.

— Doamnă doctor Swenson?

Ea şi-a ridicat mâna şi a clătinat aproape imperceptibil din cap, respingând astfel orice întrebare. Apoi s-a ridicat în picioare, părând fragilă şi palidă, şi, după ce a ieşit repede pe uşă, a vomitat lângă scara din faţă.

Dragă Jim.

E adevărat că aici nimeni n-are telefon. Cred că asta are de-a face cu umiditatea, care este duşmanul oricărui aparat. Deşi am auzit că există conexiune Internet într-un sat care se află la mai multe ore în vestul Manausului

(adică oricum departe de noi) funcţionează doar când trec două săptămâni întregi fără să plouă, adică de fapt nu există nicio conexiune. Al doilea telefon pe care mi l-ai trimis, laolaltă cu a doua valiză a mea, a dispărut după ce am ajuns în satul lakasbi. Nu mi-am păzit cum trebuie bagajul. A trecut atât de multă vreme de când am izbutit să-ţi spun pe unde mă aflu, încât mi-e teamă că acum crezi că sunt moartă. Sper că serviciul poştal o să funcţioneze şi o să primeşti repede scrisoarea asta. Sunt aici de o săptămână şi asta e prima mea ocazie să trimit o scrisoare din sat, deşi domnul doctor Nkomo mi-a spus că, pe vremea când Anders era aici, stătea pe malul râului, cu o scrisoare în mână, şi se uita după vreo canoe scobită dintr-un buştean care să treacă pe râu. Cel mai mult aş vrea să-ţi spun să nu-ţi faci griji în privinţa mea. Viaţa printre lakashi e mai frumoasă decât credeam. Lucrez puţin în laborator şi cu timpul o să-mi dau seama ce progrese reale s-au făcut în producerea medicamentului. Deşi toţi sunt prietenoşi, nimeni nu-mi povesteşte prea multe despre partea din cercetare de care se ocupă. Dar o să-ţi spun că sarcinile femeilor sunt uluitoare. E dificil să evaluezi cu precizie vârsta membrilor mai bătrâni ai tribului (doamna doctor Swenson a început să noteze vârsta copiilor când a ajuns prima oară aici, acum cincizeci de ani), dar există femei gravide care par să aibă peste şaptezeci de ani. Cu cât aflu mai multe lucruri, cu atât înţeleg mai bine preocuparea ta pentru medicamentul ăsta, indiferent de cât timp va fi nevoie să găsim prima doză pentru oameni.

Marina ajunsese la capătul paginii şi nu ştia prea bine cum să-şi încheie scrisoarea. *Dragoste* nu era un cuvânt care apăruse între ei şi totuşi i se părea adevărat şi de la sine-înţeles. Nu izbutea să găsească, având în vedere tot ce se întâmplase, niciun motiv pentru care el să se fi simţit şocat dacă l-ar fi introdus ea acum. Aşa că l-a scris cu cerneală: *Cu dragoste, Marina.* După ce a terminat

această scrisoare, a mai scris două mesaje scurte pentru mama ei şi pentru Karen, folosind cea mai mare parte a foii pentru a le explica de ce scrisorile sunt atât de scurte. În fond, barca pleca în curând, iar ea nu voia să lase pe nimeni să aştepte. A promis că se va apuca imediat să compună nişte scrisori mai lungi şi că apoi o să le păstreze până la următoarea plecare a bărcii.

Era adevărat că pe Anders îl frustrase serviciul poştal, mai mulţi oameni vorbeau despre asta. Se ducea împreună cu Easter până pe malul râului, unde stăteau ore întregi, aşteptând pe cineva care să vâslească pe lângă ei, apoi, când în sfârşit apărea vreo barcă, îl punea pe băiat să înoate cu scrisoarea şi banii până la ea. Doamna doctor Budi a spus că încerca să trimită câte o scrisoare cu fiecare canoe care trecea pe acolo, pentru a-şi mări şansele ca măcar una sau două dintre scrisori să ajungă acasă, la soţia lui. Dar după o vreme s-a simţit prea rău ca să mai ajungă până pe malul râului, prea bolnav ca să mai stea atâtea ore în soare, aşa că l-a trimis doar pe Easter. Marina n-a avut nevoie să pună prea multe întrebări ca să afle acest lucru şi nici să reflecteze prea mult pentru a-şi da seama ce se întâmplase: Anders, bolnav, îi scria soţiei lui. Easter, îngrijorat, nu voia să-l lase atâta vreme singur pe Anders pentru a se duce să aştepte o barcă. Pe micul afluent treceau puţine bărci, iar în unele zile nu trecea nici măcar o singură persoană. Deşi Easter probabil că înţelesese ritualul de a-i da plicul albastru persoanei din barcă, n-ar fi putut înţelege ce este o scrisoare sau ce reprezintă ea, doar că Anders scria întruna. Probabil că, de îndată ce se întorcea pe veranda unde dormeau, prietenul lui ar fi vrut să-l trimită la râu cu alt plic.

Prima oară când Marina a găsit în patul ei una dintre foile acelea albastre de hârtie, un plic cu sigiliul intact şi adresat lui Karen Eckman în Eden Prairie, îngheţase aidoma unei probe de sânge de pe fundul unui congelator.

Se aplecase peste balustradă şi, cu inima zbătându-i-se în piept, a luminat cu raza lanternei jungla întunecată, încercând să vadă dacă nu cumva poate să-l vadă pe Anders alergând, dar nu i-a luat prea multă vreme ca să-şi dea seama cine le adusese acolo. Pentru Easter, aceste plicuri erau cele mai preţioase lucruri, deci şi cele mai minunate cadouri, şi, fiindcă ştia că ajunseseră la el printr-un act de răzvrătire făţişă, mai aveau în plus şi farmecul vinovăţiei. Scrisorile erau atât de secrete, încât nu le ţinea în cutia încuiată, alături de pene. Dar, de oriunde le-ar fi ţinut, el le aducea cu ţârâita, câte una la două sau trei zile, punându-le în aşternut, sub pernă, sub faldurile rochiei ei de rezervă.

Dă-mi voie să-ţi spun avantajul febrei: te aduce aici PE TINE. Aş fi preferat să mă aducă pe mine acasă, iar o dată sau de două ori chiar s-a întâmplat aşa, dar de cele mai multe ori TU vii la 4: 00 şi mă iei din pat, apoi ne plimbăm prin junglă şi, Karen, tu ştii TOTUL despre junglă. Cunoşti numele tuturor păianjenilor. Nu ţi-e frică de nimic. Mie nu mi-e frică de nimic când tu eşti aici. Dă-mi voie să trăiesc cu febra asta. E mult mai rău acum, în orele în care mă simt bine.

Apoi nimic. Poate că acestea erau scrisorile pe care Anders nu le terminase, cele pe care le începuse şi pe urmă uitase de ele, iar Easter le luase de pe jos, pe când Anders dormea, şi le păstrase într-un loc sigur. Din cele trei scrisori pe care le primise până în acel moment, două constau într-un singur paragraf, iar a treia conţinea doar două fraze:

Cum se numea cuplul care a locuit lângă noi în blocul din Petit Court? îi văd mereu pe aici şi nu-mi amintesc numele lor.

Doamna doctor Swenson se dusese la ea în cameră, care se găsea în spatele laboratorului, după ce vomitase, iar când s-a înapoiat, toată lumea deja îşi terminase

scrisorile, în afară de doamna doctor Budi, care părea să trateze formularea scrisorii ca pe o problemă spaţială. Se uita îndelung la foaie, apoi îşi muta privirea spre tavan, de parcă ar fi încercat să calculeze exact de câte cuvinte ar fi avut nevoie ca să-şi exprime sentimentele şi câţi centimetri mai rămăseseră liberi pe foaie pentru acele cuvinte. Doamna doctor Swenson s-a întors după masa de prânz, arătând de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat, iar când Marina a vrut s-o întrebe cum se simte, doamna doctor Swenson a fluturat o mână în chip de respingere.

— Bine, a zis ea fără să-i aştepte întrebarea.

Alan Saturn s-a proţăpit în faţa doamnei doctor Budi şi a bătut uşurel în masă cu degetele.

— Lăsaţi-o baltă, a spus el.

— Mi-aţi fi putut spune aseară că aveţi de gând să plecaţi azi.

Era o femeie solidă, de vârstă incertă, care avea părul negru prins într-o coadă împletită, aidoma femeilor lakashi. Şi-a împăturit scrisoarea în trei şi şi-a trecut limba peste zona cu lipici.

— Aici nu se întâmplă nimic, a spus Alan. Nimeni n-are nevoie de prea mult timp să compună o scrisoare.

Doamna doctor Budi şi-a vârât mâna în buzunarul halatului din bumbac cu care era îmbrăcată şi a scos mai multe bancnote de mică valoare, pe care i le-a dat domnului doctor Saturn laolaltă cu scrisoarea. Apoi, fără a mai spune nimic, s-a pus iarăşi pe treabă. Devotată muncii ei, doamna doctor Budi era arhetipul unui anumit tip de doctor din comunitatea medicală, asemenea chirurgului nesuferit sau anestezistului dependent de droguri. În orice grup de doctori exista mereu câte unul a cărui maşină era în parcare când ceilalţi soseau în zorii zilei şi a cărui maşină încă se mai găsea acolo când ceilalţi plecau, după miezul nopţii, cel care stătea în camera infirmierelor la patru dimineaţa, studiind un formular cu analize, deşi nu

era de gardă, cel despre care ceilalţi doctori spuneau pe la spatele lui că este penibil fiindcă n-are viaţă personală şi faţă de care, totuşi, se simţeau, într-un fel iraţional şi iritant, rivali. Era remarcabil cât de bine se conforma doamna doctor Budi acestui rol, chiar când nu exista niciun spital, nicio parcare şi niciun pacient. Deşi toţi ceilalţi munceau, doamna doctor Budi muncea şi mai mult. Pretindea că citise toate operele lui Dickens.

— Aţi fost vreodată în Java? a întrebat-o Alan Saturn pe Marina. Sau pe undeva prin Indonezia?

Ea se dusese împreună cu el până la ponton, însoţită şi de lakashi, fără ca măcar să se întrebe de ce făcuse aşa ceva. O plecare, o sosire, începea să le considere o variaţie bine-venită. Era sigură că unul dintre bărbaţi purta nişte pantaloni de-ai ei, cu manşetele suflecate. Haine de-ale ei treceau din când în când pe lângă ea, iar Marina nu putea decât să le urmărească cu privirea. A clătinat din cap.

— Teoria mea este că Budi rezistă mai bine decât noi la tropice. Aerul, mirosurile astea, probabil că sunt fireşti pentru ea. Se uită atât de rar prin preajma-i, încât îmi închipui că se crede acasă.

Doctorul Saturn se străduia să dezlege un nod al parâmei care ţinea barca legată de mai, dar eforturile sale încâlciseră şi mai mult nodul. Easter a venit lângă el pe ponton şi l-a bătut pe umăr. Era evident ce anume îi comunica. Acum, în ce ne priveşte pe mine şi pe Nancy, care venim din Michigan, a spus el, ei bine, nouă ne e mai greu. Nu contează cât de mult timp stăm pe aici sau cât de des venim, nu ne putem obişnui. Locul e prea străin pentru noi şi niciodată n-o să ne simţim prea confortabil pe aici.

— Doamna doctor Swenson s-a născut în Maine şi nu pare prea afectată.

— Doamna doctor Swenson nu trebuie pomenită în discuţiile despre modul cum reacţionează oamenii normali la mediul în care trăiesc.

O specie ciudată de pasăre albă şi mare, cu aripile lungi, ca ale unui pterodactil, zbura deasupra râului spre ei. Avea capul negru şi pleşuv, pliscul lung şi negru şi un cerc roşu în jurul gâtului slab. Toţi au încremenit la vederea ei şi au urmărit-o cu privirea cum a cotit-o brusc la stânga, printre frunze, şi a dispărut. Domnul doctor Saturn şi-a pus mâna la ochi pentru a se apăra de soarele după-amiezii.

— Anders ar fi ştiut ce e.

După ce a răsfoit cu iuţeală paginile, Benoît le-a arătat o fotografie cu pasărea în atlasul lui Anders, încântat că o găsise atât de repede. I-a arătat-o domnului doctor Saturn, care a încuviinţat aprobator din cap, căci Benoît o identificase.

— Barza jabiru, a zis domnul doctor Saturn.

Benoît, unul dintre tinerii care sperau să aibă o carieră în domeniul turismului, fusese selectat în copilărie de o şcoală de misionari, care rămăsese o vreme la câţiva afluenţi depărtare. Mulţumită unui grup de baptişti din Alabama, el ştia să scrie şi să citească în portugheză şi învăţase pe dinafară versuri din Biblie, pe care le putea recita, aptitudini care îl făceau să fie unul dintre cei mai nemulţumiţi membri ai tribului. Marina s-a dus să se uite la fotografie.

— Am adus pălării! a exclamat doamna doctor Saturn, sosind pe malul râului. Am două. Acum puteţi veni cu noi.

I-a întins Marinei o pălărie cu borurile mari, iar când Marina a ezitat, domnul doctor Saturn a luat-o de la soţia lui şi i-a pus-o pe cap. Diferenţa de vârstă între cei doi doctori Saturn era mai mare decât diferenţa de vârstă între domnul Fox şi Marina. Se putea deduce, deşi nimeni nu suflase un cuvânt, că el îi fusese profesor. Marina a recunoscut felul în care Nancy se înclina spre soţul ei când el vorbea, cam la fel cum se înclinase şi ea deseori spre

doamna doctor Swenson. Într-o discuţie dintr-o noapte, la un pahar de pisco, când domnul doctor Saturn perora pe tema medicinei tropicale, doamna doctor Saturn chiar şi-a scos din buzunar un carnet în care şi-a notat ce spusese el. Fusese un gest discret, iar carneţelul ar fi putut trece neobservat, dacă doamna doctor Swenson n-ar fi întrebat-o în gura mare de ce nu poate să reţină fără să-şi noteze. Doamna doctor Swenson o dezaproba cu fermitate pe doamna doctor Saturn, pe care o considera un oaspete nepoftit, un parazit, deşi tânăra femeie, o botanistă specializată în sănătatea publică, era probabil cea mai calificată pentru munca de acolo. Fără doar şi poate că avea o calificare similară domnului doctor Rapp.

— Nu am încredere deloc în memoria mea când beau, zisese atunci doamna doctor Saturn.

Easter a răsucit cheia, iar motorul bărcii cu fundul plat a început să duduie şi să hârâie. În acel moment toţi lakashi au început să se împingă, iar Marina s-a simţit îmbrâncită de bărbaţii fără tricouri, încălţaţi cu adidaşi, şi de femeile însărcinate cu burţile lor mari. S-a trezit că se uită la urechile lor, la şiragurile de seminţe şi dinţi de animal din jurul gâturilor lor şi brusc şi-a dat seama că nu mai visase India de o săptămână. Tatăl ei, căruia îi simţea lipsa de atâţia ani, dispăruse din nou, iar preţ de o clipă, a fost cuprinsă de acel sentiment de deznădejde confuză că-l pierde în mulţime. Pe când se întreba dacă Lariamul îi dispăruse deja din organism, un ţânţar a înţepat-o în spatele genunchiului.

— Săriţi! a exclamat Alan, sărind el însuşi în barcă, cu parâma în mână. Imediat, barca a fost prinsă de curenţii din apă şi s-a îndepărtat de mai. S-a răsucit şi a întins o mână spre Marina. În cinci secunde tot tribul o să se urce la bord! a strigat el. Pe aici şovăiala e acelaşi lucru cu o invitaţie directă.

Într-adevăr, toţi lakashi aveau intenţia să se urce în

barcă. Benoît le-a luat-o înainte şi a sărit fără a fi invitat. Evident că voia să se ducă undeva, iar Nancy l-a urmat. Alţi doi lakashi au sărit în barcă, dar, înainte de a-şi recăpăta echilibrul, Benoît le-a făcut vânt în apă, iar atunci Marina a sărit fără să se gândească ce face. Easter a râs când Marina a aterizat sigură pe picioare, iar pe urmă s-a dus în spatele lui şi i-a pus mâinile pe umeri. În fiecare seară se duceau la culcare separat, el în hamacul lui, iar ea în patul de sub plasă şi în fiecare noapte visele lui îi trezeau pe amândoi. Visele lui, nu ale ei, iar ea se ducea şi-l lua în braţe, îl aducea în pătuţul ei, unde dormeau amândoi până dimineaţă. Se obişnuiseră cu asta. Într-o singură săptămână învăţaseră cum să se întindă şi să se întoarcă deodată.

Lakashi se bălăceau în râu, înotând într-o combinaţie de bras şi stil câinesc. Marina s-a uitat la capetele lor de culoare închisă din apă şi s-a întrebat dacă ar fi înotat şi ea, doar pentru că n-avea nimic mai bun de făcut. Nancy Saturn şi-a scos pălăria şi a fluturat-o spre ei, dezvelindu-şi părul scurt şi roşcat, pe care şi-l tăiase singură. Le-a strigat mai multe mesaje entuziaste de rămas-bun – la revedere în engleză şi *tehau* în portugheză, iar apoi un fel de zumzet, urmat de un ţipăt ascuţit, care pe scurt însemna *Plec de lângă tine* în limba lakashi. După a patra sau a cincea repetare, în sfârşit ei s-au întors şi s-au apucat să înoate spre mal. Oricum n-ar fi putut să ajungă barca din urmă. Easter, acum că doamna doctor Swenson nu mai era la bord, ambala motorul.

— Nu vor decât puţină atenţie, a spus Nancy, uitându-se spre ei şi fluturând o mână, pe când se îndepărtau din ce în ce mai mult. Dacă nu reacţionezi la ce fac, continuă la nesfârşit să-şi repete acţiunile. Sincer, nu cred că ştiu să înoate prea bine. Nu poţi lăsa jumătate de trib să se înece pe drumul către punctul comercial.

— Nancy s-ar fi priceput să studieze

comportamentele sociale, a spus Alan Saturn, punând un braţ foarte bronzat pe umerii soţiei sale. Domnul doctor Rapp ar fi fost înnebunit după ea. Au fost atât de multe lucruri pe care nu le înţelegeam pe atunci, iar Nancy ni le-a explicat prima oară când a venit aici.

— L-aţi cunoscut pe domnul doctor Rapp?

Nancy a ridicat scurt din sprâncene, iar apoi a oftat prevăzând ce o să audă.

— Cum Dumnezeu n-aţi auzit până acum discursul ăsta? a întrebat ea, desprinzându-se de mâna soţului ei şi cotrobăind în geantă după cremă de protecţie solară şi gel insecticid. I-a dat un tub Marinei, iar pe celălalt a început să-l folosească ea.

Alan Saturn şi-a ridicat ochelarii de soare pentru a le arăta mai bine expresia de încântare din ochi.

— Am fost studentul lui la Harvard! Ba chiar m-am înscris la vestitul lui curs de micologie, din anul când şi-a fracturat glezna în Noua Guinee şi a sfârşit prin a preda un semestru întreg. Cursurile alea au fost publicate de Oxford University Press, iar după aia s-au scris nenumărate articole despre ele. Sunt sigur că şi dumneavoastră aţi citit câteva. Au apărut o mulţime de legende despre cursurile alea. Apărea în programă în fiecare an, dar domnul doctor Rapp rareori ajungea în sala de curs mai mult de o zi sau două. De fapt cursul era predat de un absolvent care fusese şi el pe teren şi nu era calificat decât să-i citească însemnările şi să corecteze foile de examen. Aşa că, deşi Studiul de Micologie era considerat unul dintre cele mai importante cursuri din universitate, doar ţărănoii se înscriau la ele. Dacă te înscriai la curs însemna că habar n-aveai ce se întâmplă de fapt, aşa că cine altul decât mine să facă asta? Când lumea şi-a dat seama ce se întâmplă, că marele om vine chiar el să predea, studenţii din anii mai mari, absolvenţii şi chiar unii profesori le-au oferit bobocilor bani ca să le cedeze locul. Eu unul m-am ţinut

tare şi am primit o recompensă mai importantă decât cei cincizeci de dolari pe care i-am refuzat. În acel semestru am ajuns să-l cunosc pe domnul doctor Rapp, am fost perseverent, aşa că am fost invitat să mă duc cu el pe Amazon în următoarele trei veri.

— Atunci aţi cunoscut-o pe doamna doctor Swenson?

Marina s-a gândit la cât de mult se străduise profesoara ei să prindă zborul de noapte din Manaus. Din câte-şi amintea, doamna doctor Swenson nu lipsise de la niciun curs.

Nancy Saturn şi-a pus un pumn întreg de cremă albă pe faţă şi a început să se maseze cu ea.

— Dacă îl cunoşteai pe doctorul Rapp, atunci o ştiai automat şi pe Annick Swenson.

— Nu mi-o lua înainte, i-a spus Alan. Şi-a îndreptat atenţia asupra Marinei, persoana încântată să-l asculte. Annick e mult mai în vârstă ca mine, bineînţeles.

Îi dăduse vestea pentru a-şi măguli vanitatea, căci Alan Saturn, cu părul lui alb din ce în ce mai rar, sprâncenele enorme albe şi gleznele periculos de subţiri, ar fi putut să pară cu uşurinţă mai bătrân decât doamna doctor Swenson. Singurul lucru care-l făcea să pară mai tânăr era soţia lui mai tânără decât el.

— Venea aici de mulţi ani. Amândoi erau, hai să zicem, inseparabili pe teren.

— Ea selecta băieţii care plecau în expediţii, a spus Nancy. Doar băieţi. Ţinea interviurile în biroul lui din Harvard. Doamna doctor Swenson a *fost cea care* l-a ales pe Alan. Domnul doctor Rapp n-avea timp să completeze formularele.

Marina şi-l putea închipui: un student înalt şi uscăţiv, cu un rucsac din pânză groasă în spate.

— Şi dumneavoastră l-aţi cunoscut? a întrebat-o pe Nancy.

Nancy a scos un chicotit scurt, ca un fornăit, şi şi-a

aplicat un strat de cremă de protecţie solară în coşul pieptului, ajungând până sub gulerul bluzei, pentru a se asigura că-şi face bine treaba.

— Eu am apărut după domnul doctor Rapp.

Acum Alan Saturn o ignora. Era plin de avânt. Un copac uriaş căzuse în râu, iar rădăcinile şi crengile lui se înălţau din apă, de parcă ar fi implorat să fie salvate. O pasăre mare şi galbenă, cu gâtul lung şi subţire stătea pe una dintre crengi şi urmărea cu privirea barca cum trecea pe lângă ea. Benoît, zărind pasărea, a început să răsfoiască frenetic paginile.

— Martin Rapp n-a fost doar profesorul meu. Era un bărbat cu care voiam să semăn cât mai mult. Trăia din plin orice minut al vieţii lui. Nu asculta de nimeni. Nu era doar o rotiţă dintr-un mecanism. Îşi ţinea capul sus şi contempla lumea din jurul lui. Ei, şi tata era un bărbat foarte cumsecade, era croitor în Detroit pe vremea când mai existau bărbaţi în Detroit care-şi făceau costume la comandă. A muncit până când mâinile i s-au deformat atât de mult din cauza artritei, încât nu mai putea să ţină niciun ac în mână. Dacă în magazin intra un bărbat şi-i spunea tatălui meu ce-şi doreşte, singurul cuvânt pe care i-l adresa tata era da. Nu conta dacă comanda era ridicolă, nu conta dacă tipul venea sâmbătă dimineaţă şi voia costumul gata sâmbătă seara, iar el era deja ocupat până-n gât cu alte comenzi, tatăl meu accepta. Iar dacă tatăl meu spunea da, atunci sigur îşi respecta promisiunea, căci cuvântul ăla reprezenta toată viaţa lui. Şi-a petrecut viaţa în partea din spate a magazinului şi singurul lucru pe care l-a cunoscut în mediul unde trăia a fost acul care intra şi ieşea din material. A făcut toate astea pentru ca fraţii mei şi cu mine să putem face facultate şi să nu fim croitori, să ne permitem luxul de a spune la un moment dat nu. Aşa că m-am dus la Harvard, fiul croitorului din Michigan. Apoi brusc m-am trezit că şedeam în sala de curs, iar marele

Martin Rapp a intrat pe uşă, cu glezna în ghips şi cârjele legănându-se în faţa lui. A urcat la pupitru şi a spus: „Domnilor, închideţi cărţile şi ascultaţi. Avem o lume întreagă de studiat”. Am fost fascinaţi, absolut toţi. Am fi putut să rămânem acolo, pe scaunele alea, toţi cei patru ani de facultate. Mi-amintesc tot ce s-a întâmplat în ziua aia, sala, tablele negre uriaşe, lumina care intra prin ferestrele pictate. Atunci am văzut cu ochii mei ce personalitate avea omul. Era extraordinar, căci nu mai văzusem niciodată aşa ceva până atunci şi n-am mai văzut nici de atunci încoace. Avea un soi de aură. Deşi stăteam în rândul al zecelea, mi-am dat seama exact ce fel de om era şi am ştiut că m-aş fi dus oriunde cu el.

— Uite, i-a spus Nancy Marinei, luaţi crema de protecţie solară şi daţi-mi gelul insecticid.

Marina a luat crema de protecţie solară, dar ei nu-i folosea prea mult. Cu toate că avusese mare grijă să se protejeze, pielea îi devenise la fel de închisă la culoare ca a băştinaşilor. Nici mama ei n-ar fi recunoscut-o.

— Ascultaţi-o, a zis Alan, refuzând să ia crema. Pe vremea aia n-aveam cremă de protecţie solară. Până la urmă domnul doctor Rapp a murit de cancer de piele. Când i l-au descoperit, cancerul se extinsese cât se poate de mult. Nici nu-mi pot imagina câţi ani şi-a petrecut într-o barcă fără acoperiş, doar cu o pălărie de pai şi o cămaşă albă care să-l protejeze. E uluitor că a rezistat atât de mult. Spre sfârşitul vieţii lui m-am întors la Cambridge ca să-l văd şi era neschimbat. Îl interesa propria-i moarte, era fascinat de ea. Îşi lua notiţe. Pe atunci avea peste optzeci de ani şi nu mai putea să plece în expediţii. Când l-am întrebat dacă mai medita, el mi-a răspuns „De ce ar fi altfel acum?” Ăsta-i un lucru pe care oamenii nu-l ştiau despre el: fie că era acasă la Cambridge, fie într-un cort sub ploaie lângă Iquitos, el întotdeauna medita, iar asta se întâmpla pe vremea când doar câţiva indieni şi poate puţini tibetani

auziseră vreodată cuvântul. Obişnuia să spună că noi toţi avem în sinea noastră o busolă şi că nu trebuie decât s-o găsim şi să-i urmăm indicaţiile. Dar noi eram studenţi şi în general nu ne puteam găsi nici măcar cururile cu mâna, aşa că urmam indicaţiile busolei lui. Până când aveam să ne dăm seama cum să fim bărbaţi după capul nostru, încercam să fim ca domnul doctor Rapp. N-aveam cum să reuşim aşa ceva, bineînţeles, şi totuşi era un scop nobil. Acum mă uit spre râu şi mi-l imaginez cum vâsleşte într-o canoe, cot la cot cu noi. De fapt, noi nici n-am mai fi vâslit, smiorcăindu-ne ca nişte copii din cauza bătăturilor şi aşchiilor, dar el vâslea în continuare. Nu spunea niciun cuvânt şi apoi răsucea barca atât de brusc, încât aproape că ne răsturnam. O ducea la mal şi pe urmă intra în apă şi dispărea în junglă. Dispărea! Şi ne lăsa acolo singuri. După zece minute se întorcea cu o ciupercă într-o pungă, un specimen pe care nu-l mai văzuse până atunci. Îşi nota coordonatele şi fotografia locul, iar apoi îşi ştergea cu batista cuţitul cu care tăiase ciupercile din copac, iar acest gest însemna că i se încheiase căutarea. Orice gest al lui era elaborat, orice mişcare a lui era frumoasă. Noi, băieţii, ne târâm prin junglă, încercând să ne dăm seama ce văzuse şi de unde ştia că ciupercile alea sunt acolo, iar, când îl întrebam, ne răspundea „Sunt cu ochii-n patru”. (Alan Saturn era nostalgic.) „Sunt cu ochii-n patru”. Asta era lecţia. Trebuie să mărturisesc că verile alea au fost cele mai fericite din viaţa mea.

Privind către malurile râului, sub lumina orbitoare a zilei, la împletitura junglei, la fel de compactă precum douăzeci de garduri din plasă de sârmă puse unul lângă altul, Marina putea să-şi închipuie că a te duce să culegi o singură ciupercă din pădure probabil era ca şi cum ai fi scos o oaie matură dintr-un joben, la fel de uluitor şi de inutil. Easter s-a răsucit dinspre cârma bărcii şi a fluturat o mână spre ea. Benoît se uita după păsări în copaci.

— De ce nu v-aţi mai dus cu el şi după aia?

— Malarie, a spus Alan şi a oftat, amintindu-şi ce pierduse. Am luat-o din Perú în vara de după anul trei de facultate. Domnul doctor Rapp făcuse malarie de nenumărate ori. El mi-a spus că o să-mi treacă repede, dar la mine n-a fost aşa. După ce m-am întors acasă, a trebuit să sar peste primul semestru din ultimul an. Când a venit vara, iar domnul doctor Rapp şi-a întrunit echipa, probabil că mă vindecasem în proporţie de nouăzeci şi cinci la sută, dar tatăl meu nu m-a lăsat să plec. Cred că nu-l condamn. Avea impresia că mă protejează şi n-am putut să-l conving. Tatăl meu nu călătorise niciodată, aşa că nu considera că greşeşte dacă îmi interzice şi mie s-o fac.

Nancy Saturn s-a uitat la soţul ei, având pete mari de cremă, care încă nu fusese absorbită în piele, pe bărbie şi în jurul urechilor. A aşteptat un minut să vadă dacă el mai spune ceva, apoi l-a întrebat:

— Ai terminat?

— În mare, a spus el.

— Deşi am auzit povestea asta de multe ori, sunt două lucruri care nu-mi plac, a zis ea.

— Care? a întrebat Alan.

— Păi, mai întâi bietul tău tată. De ce trebuie să fie ţapul ispăşitor, în contrast cu mintea liberă a lui Martin Rapp? Nu voia ca fiul lui, care mai făcea din când în când crize de malarie, să se întoarcă în jungla de unde o luase? Mie nu mi se pare o greşeală din partea lui.

Alan Saturn a reflectat o vreme la cuvintele soţiei sale, digerându-i criticile. A dat un bobârnac unui soi de greiere cu multe picioare, alungându-l din părul lui.

— Într-un fel ai dreptate, a spus el până la urmă. Dar asta e povestea vieţii mele, ce fel de relaţie am avut cu tata şi mai târziu cu mentorul meu, care, evident, a fost pentru mine un tată simbolic. Nu-l prezint pe tata într-o lumină falsă. Spun că muncea din greu ca să ne întreţină. Dar

dacă mi-l aleg pe domnul doctor Rapp ca model, asta e alegerea mea.

Nancy a aşteptat multă vreme până să ridice din umeri. Gestul părea să fie un sacrificiu pentru ea.

— Înţeleg.

— Totuşi înţeleg ce-mi spui, a zis el. Şi îţi apreciez cuvintele.

Marina s-a întrebat dacă făcuseră multă terapie de cuplu sau dacă aşa vorbiseră de la început unul cu celălalt. Trecuse atât de mult timp de când divorţase. Nu putea să-şi închipuie că ea şi Josh Su ar fi avut un asemenea dialog la douăzeci de ani.

— Ai spus că sunt două lucruri, a zis Alan.

— Annick Swenson.

— Nu apare în povestirea mea.

— Apare implicit în orice povestire despre domnul doctor Rapp. Povestea ta spune la fel de multe despre ce lipseşte ca şi despre ce apare în ea.

— Nu vorbesc despre lucrurile intime din viaţa lui. Lucrurile astea n-au avut niciodată vreo legătură cu mine şi n-au legătură nici cu ştiinţa.

— Auziţi ce spune, a zis doamna doctor Saturn, răsucindu-se spre Marina. Ce-i asta, *conferinţă de presai* S-a întors iarăşi spre soţul ei: Ba avea legătură cu tine. Când idolul tău îşi aduce amanta cu el în toate expediţiile, unde vin şi vreo doisprezece băieţi, printre care te numeri şi tu, atunci are legătură cu tine. Contează când mai târziu te duci la el acasă şi iei cina cu mentorul tău şi cu soţia lui.

— Doamna doctor Swenson era amanta lui? a întrebat Marina.

Doar fiindcă pronunţase aceste cuvinte, simţea un gust acru în gură. I se părea un cuvânt oribil, care nu i se potrivea deloc. O amantă era o femeie care aştepta într-o cameră de hotel.

— La asta mă refeream când am spus că e un lucru

intim, i-a spus Alan direct soţiei lui.

— Doamna Rapp locuieşte în Cambridge şi are trei fiice. Are nouăzeci şi doi de ani. Îi trimitem grepfrut de Crăciun. Nu neg că oamenii au uneori relaţii extraconjugale, chiar şi cei mai cumsecade, hai să spunem că noi avem norocul să nu ne numărăm printre ei. Dar nu poţi să depeni povestea vieţii cuiva, să scoţi din ea părţile care nu-ţi convin şi să vorbeşti doar despre cele care-ţi plac. A fost un mare om de ştiinţă, aici îţi dau dreptate, şi, din toate punctele de vedere, un bărbat realmente carismatic, dar profund infidel celor două femei şi, sinceră să fiu, asta mă deranjează. Mă deranjează că bărbatul cu care spui că ţi-ai dorit să semeni a fost toată viaţa afemeiat.

— Când a început relaţia lor? a întrebat Marina.

— *Putem* să vorbim în amănunt despre viaţa lui. Facem mereu asta. Venele din tâmplele lui Alan Saturn se umflaseră sub piele din cauza fluxului abundent de sânge. Picasso îşi stingea ţigara pe pielea iubitelor sale, dar nouă ne plac la nebunie tablourile lui. Wagner a fost fascist, iar eu pot să fredonez toate acordurile din uvertura *Walkiriilor.*

— Nu i-am cunoscut nici pe Picasso şi nici pe Wagner!

— Nu l-ai cunoscut nici pe domnul doctor Rapp!

Ţipetele l-au făcut pe Benoît să-şi ridice privirea de pe atlasul pe care-l studia. A arătat spre vârful unui copac şi a spus în engleză „Uite! „Dar niciunul dintre cei doi doctori Saturn n-a privit într-acolo, nici Marina şi, bineînţeles, Easter n-a auzit nimic.

— O cunosc pe soţia lui! a spus Nancy cu o voce piţigăiată. O cunosc pe amanta lui! Dacă n-aş fi cunoscut-o pe niciuna dintre cele două femei, sunt sigură că ţi-aş fi dat dreptate. Pentru mine ar fi fost doar o bârfă din analele istoriei, dar lucrurile nu stau aşa. Nu le poţi da deoparte

când e vorba despre oamenii pe care-i cunoşti. Îţi pot spune că n-a fost un bărbat cumsecade.

— A fost cel mai mare bărbat pe care l-am cunoscut.

— Te-a *lăsat* cu un trib de indieni în Perú când aveai febră patruzeci de grade!

— Iar ei m-au dus în Iquitos şi până la urmă am ajuns în Lima. Nu m-a lăsat întins lângă vreun buştean din junglă şi a plecat. Toţi acceptaserăm condiţiile înţelegerii înainte de a pleca cu el. Dacă vreunul dintre noi ţinea grupul pe loc, era eliminat din grup. Domnul doctor Rapp mergea acolo ca să muncească, iar noi să învăţăm.

— Tu aveai nouăsprezece ani, iar el culegea ciuperci! Nancy Saturn avea o expresie fioroasă în privire, de parcă ar fi povestit ce i se întâmplase copilului ei, nu soţului său. Probabil că amanta lui terminase deja facultatea de medicină. Ai zice că măcar *ea* ar fi putut să rămână cu tine.

În acel moment Alan Saturn i-ar fi întors spatele şi ar fi plecat, dorinţa de a pleca îi făcea muşchii să-i zvâcnească în maxilar, dar se aflau într-o barcă, pe un râu din junglă.

— Incidentul la care te referi s-a petrecut cu foarte multă vreme în urmă. (Vocea lui era calmă şi joasă.) Evident am făcut o greşeală când ţi-am povestit despre el.

— Sunt soţia ta. Până la urmă tot aş fi aflat.

Nancy Saturn nu era deloc dispusă să cedeze. Îşi dădea seama că deocamdată câştiga şi n-avea de gând să treacă peste asta.

— Nu ştiaţi despre Annick şi domnul doctor Rapp? a întrebat-o Alan pe Marina până la urmă.

În vocea lui mai existau câteva scântei de furie, chiar dacă i se adresa ei şi nu soţiei sale.

— Habar n-aveam, a spus Marina.

Acum şi-ar fi dorit să plece de lângă familia Saturn, să găsească un loc pe barcă unde nu erau gândaci şi unde

ar fi putut să stea jos, căci, deşi ar fi putut spune că, pe baza informaţiilor pe care le primise până acum, Alan Saturn greşea – domnul doctor Rapp se purtase urât, iar Nancy Saturn avea dreptate, asemenea chestiuni puteau fi supuse unor judecăţi de valoare – se trezise că e de partea lui Alan, căci cunoştea bine devoţiunea oarbă faţă de un mentor. În viaţă nu ne alegem pe cine iubim. În unele poveşti, faptele erau aproape irelevante.

— Da, a spus el, încercând să-şi regleze respiraţia, poate încă o tehnică dobândită. Ei, bine, e o chestiune privată.

Nancy a deschis gura, dar el şi-a pus cu tandreţe o mână pe fruntea ei şi i-a întins cu degetul mare o dâră de cremă de protecţie solară, care se prinsese de rădăcinile părului. Şi-a dres vocea, încerca din răsputeri să calmeze spiritele.

— Vedeţi râul de acolo?

I se adresase Marinei. A înclinat capul spre un afluent. Ai fi putut să nu-l zăreşti, căci mica întindere de apă dispărea pe nesimţite în junglă.

— Dacă o iei pe el, ajungi la tribul Hummocca. Sunt cam la două sau trei ore de aici. E tribul cel mai apropiat de lakashi şi totuşi, de când sunt aici, nu l-am văzut niciodată.

Fusese singura lui încercare eroică de a schimba subiectul. Şi-a luat mâna de pe capul soţiei sale, iar între ei s-a creat o înţelegere tacită. Se aflau într-o barcă. Nu erau singuri. Găsiseră o cale de a-şi încheia disputa.

— Doamna doctor Swenson spune că Easter e din tribul Hummocca, a zis Marina, înţelegând că rolul ei în joc este să se poarte de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic.

— Nimeni nu ştie prea bine, a spus Nancy, cântărindu-şi cu grijă cuvintele. Dar e singura explicaţie logică. Jinta nu l-ar fi abandonat.

— A încercat vreodată cineva să-l ducă înapoi? Să

afle dacă au pierdut vreun băiat? Marina a aruncat o privire spre Easter, dar el nu şi-a răsucit capul înspre micul râu. Benoît îi arăta o poză. El mânuia cârma cu o singură mână.

— Triburile sunt ca nişte ţări, a spus Alan Saturn. Fiecare are propriile-i caracteristici naţionale. Triburile ca Jinta sunt de origine canadiană. Alte triburi, ca Hummocca, sunt mai degrabă nord-coreene. Pentru că n-avem nicio legătură directă cu ei, avem puţine informaţii despre ce fac, iar informaţiile care au ajuns la noi ne fac să ne ţinem departe de ei.

— Doamna doctor Swenson i-a cunoscut, a zis Marina. Mi-a zis asta când am venit cu barca din Manaus.

— Şi v-a zis doar atât, a spus Alan. Doar atâta povesteşte: i-a cunoscut, iar ei au înfricoşat-o. Însăşi ideea că lui Annick i-a fost frică de ei mă face să-i evit.

— Sunt canibali, a spus Nancy.

— *Erau* canibali, a zis Alan, adică în ritualurile lor mâncau puţină carne, nu se hrăneau regulat cu carne de om şi nici n-am auzit că ar mai fi făcut-o în ultimii cincizeci de ani.

Trecuseră deja de micul râu din junglă. Privind peste umăr, Marina n-a mai zărit nicio urmă de el. Nici dacă ar fi întors barca şi ar fi luat-o în sens opus, tot nu credea că l-ar mai fi putut zări.

— Chiar dacă nu s-a mai auzit nimic despre asta de cincizeci de ani, totuşi se pare că nimeni nu se duce periodic la ei ca să le studieze obiceiurile.

— Au tras cu săgeţi otrăvite în comercianţi, a spus Nancy. Ori nu prea au ţintă, iar săgeţile au căzut pe lângă barcă, ori se pricep să tragă cu săgeţi, iar atunci a fost doar un avertisment. Chiar dacă Easter a fost la un moment dat în Hummocca, nimeni nu plănuieşte să-l trimită înapoi.

Când au ajuns la punctul comercial, i s-a părut că

seamănă mai degrabă cu Florida, decât cu Canada. Vreo doisprezece turişti veniseră de la o cabană ecologică, împreună cu ghidul lor, într-o barcă nepuntată, pentru a-i vedea pe copiii jinta, cu fustiţele lor împletite din iarbă, zvâcnind din şoldurile lor inexistente, în ritmul bubuitor al tobelor. La tobe cântau bărbaţi de vârstă mijlocie, dezbrăcaţi până la brâu şi îndesaţi, probabil chiar taţii lor. Taţii se vopsiseră pe sub nas şi pe obraji cu un fel de ruj roşu şi îşi balansau capetele dintr-o parte în alta, aidoma membrilor unei trupe rock de amatori. Toboşarii erau pricepuţi, dar copiii lor erau şi mai pricepuţi, având smocuri de iarbă legate în jurul încheieturilor mâinilor. Erau douăzeci de copii, de toate vârstele, de la unii foarte mici până la alţii cam de aceeaşi vârstă cu Easter, şi ţopăiau pe nişte paşi foarte complicaţi, apoi săreau într-un picior într-un cerc larg, pe când scoteau ţipete stridente de războinici. Turiştii, fascinaţi, făceau poze cu telefoanele lor mobile. O fată de zece sau doisprezece ani, cu o floare de zămoşiţă roşie prinsă după ureche, a păşit în faţă pentru a dansa un solo, cu un şarpe boa în jurul gâtului, care i se unduia atât de frumos pe braţe, încât nu te puteai abţine să crezi că era de fapt un boa din pene, imitând un şarpe real. Mamele dansatoarelor au întins în grabă pânze pe jos şi au aranjat pe ele mici ţevi de suflat, îngeraşi albi sculptaţi şi brăţări din şnururi împletite cu mărgele roşii. Profitând de ocazie, femeile albe s-au apucat să se tocmească, vrând să cumpere o brăţară şi un colier la preţul unei singure brăţări. Una dintre femei i-a dat soţului ei aparatul de fotografiat, apoi a venit lângă Marina.

— Fă-mi o poză lângă asta, a zis ea. E de două ori mai mare decât celelalte.

Marina, în rochia ei lakashi, şi-a pus braţul în jurul taliei femeii, aşa încât brăţara ei cu mărgele roşii să intre în poză.

Easter s-a dus în spatele unui bărbat cu un timpan

mare şi şi-a pus mâinile de o parte şi de alta a suportului. După un minut, a început să dea din cap în ritmul muzicii.

Un băiat a venit cu un leneş cu trei gheare şi l-a pus în jurul gâtului unei turiste, iar animalul, moţăind, şi-a dat capul pe spate, părând să-i zâmbească. Leneşul a avut şi mai mare succes decât Marina în poze. Apoi o femeie voinică, îmbrăcată cu un tricou murdar şi blugi scurtaţi, şi-a făcut apariţia, cu o capibara de douăzeci şi cinci de kilograme care i se zbătea în braţe. O ţinea pe spate, aşa cum ai ţine un bebeluş, crezând probabil că turiştii ar vrea să facă poze cu rozătorul, dar animalul a scheunat, a zvâcnit şi până la urmă a muşcat-o, aşa încât a fost nevoită să-i dea drumul şi să-l urmărească cu privirea cum aleargă spre junglă, ţipând de frică. În acel moment, doi bărbaţi foarte bătrâni, cu pene enorme în cap, au ţâşnit dintr-o colibă cu acoperiş din stuf, agitând beţe umplute cu seminţe, care imitau zgomotul ploii, iar copiii dansatori s-au aliniat în spatele lor. Cel mai bătrân dintre cei doi bărbaţi, care nu mai avea niciun dinte, s-a oprit şi a luat-o de mână pe Marina, trăgând-o uşurel spre el.

— Trebuie să dansaţi, a spus Nancy.

— Nu pot, a zis Marina.

— Nu cred că aveţi de ales.

Marina s-a uitat la mulţime, apoi la indieni, iar mesajul de pe chipurile lor era acelaşi: n-ai de ales. Aşa că l-a luat de mână pe şeful de trib, iar el i-a ridicat-o deasupra capului său, adică până la nivelul pometţilor Marinei, apoi împreună au făcut un salt lent în faţă, pe când bărbaţii loveau în tobe, turiştii făceau poze, iar copiii îi urmau dansând, cu şarpele şi leneşul lor. În acest grup, Marina dansa cu oameni care n-aveau pielea albă, pe când albii se uitau la ei. Niciodată nu-şi dorise să facă parte din vreo atracţie turistică. Unul dintre copii i-a dat leneşul, iar ea l-a luat. Şi l-a pus în jurul gâtului şi a continuat să danseze, simţindu-i blana moale şi caldă pe piele. Dacă ar

fi avut de ales, şi-ar fi dorit să fie pe veranda din spatele șopronului magazie, sub plasa ei de ţânţari, citind *Mica Dorrit.* Totuşi ştia că era mai puţin umilitor şi mai respectuos din partea ei să danseze cu băştinaşii decât să stea pur şi simplu şi să se uite la ei.

Dolarii se strângeau într-un coş împletit, ofranda zeilor. Scrisorile au fost înmânate ghidului turiştilor, care le-a spus că a doua zi avea două ore libere în Manaus şi că le va pune chiar el la poştă. Benoît stătuse tot timpul de vorbă cu ghidul şi primise câteva recomandări ferme privind importanţa limbilor engleză şi germană. Ar fi fost nevoie să vorbească şi spaniolă. Portugheza era doar o realizare de începător.

Pe drumul de întoarcere de la punctul comercial, Marina şi soţii Saturn i-au acordat toată atenţia lui Benoît. S-au uitat la toate păsările şi maimuţele spre care a arătat el, iar când le găsea poza în atlas, ei îi spuneau cum să pronunţe cuvintele în engleză, *spot-billed toucanet.* Alan îşi adusese binoclul şi l-a învăţat pe Benoît cum să-l folosească. Poate că turiştii îi molipsiseră, căci acum se purtau ca nişte turişti. Îşi ţineau privirile aţintite asupra apei, frunzelor sau cerului şi nu se uitau aproape deloc unii la alţii. Au zărit delfini roz şi au vorbit despre păsări. Şi-au lungit drumul, luând-o de câteva ori pe nişte afluenţi foarte mici, căci Benoît îi arăta lui Easter, iar Easter, nemaiavând nicio obligaţie, accepta încântat să-i ducă acolo. Marina şi soţii Saturn trăiseră nişte emoţii atât de intense mai devreme, încât acum se simţeau apatici sau poate doar extenuaţi. Nu văzuseră nicio făptură umană de când plecaseră de la jinta, iar lumea li se părea oarecum tăcută şi mare, de parcă le-ar fi aparţinut doar lor. La stânga a apărut ceva ce părea un câmp proaspăt plutitor de salată verde. Benoît l-a bătut uşurel pe braţ pe Easter, iar băiatul a tras de cârmă şi i-a dus într-acolo.

Pe lângă ţipetele păsărilor, se mai auzea un sunet

foarte suav de crănţănit, de parcă barca şi-ar fi croit drum în decembrie, printr-un iaz având la suprafaţă o pojghiţă de gheaţă, de două ori mai subţire decât geamul unei ferestre, care se spărgea pentru a le permite să înainteze. Marina s-a aplecat peste botul bărcii şi s-a uitat la salata densă de sub puntea plată, pe când, în spatele lor, plantele se împleteau la loc, acoperind uniform poteca pe unde veniseră, fără să aibă nici măcar vreo frunză ruptă. Suntem aici, s-a gândit Marina, şi n-am mai fost niciodată aici. Era un verde atât de strălucitor, mult mai proaspăt decât tot ce văzuse până atunci în junglă. Păsări cu gheare lungi se plimbau alene pe pajiştea gingaşă, păşind atât de sigure pe ele, încât ai fi putut crede că acele plante plutitoare minuscule ar fi fost în stare să ducă şi greutatea unui farmacolog. Problema era ce adâncime avea apa: treizeci de centimetri sau şase metri. Benoît i-a tras încă o palmă lui Easter şi a ridicat o mână, iar Easter a oprit barca. Atunci Benoît s-a întins pe burtă, cu capul şi umerii peste bord. Văzuse ceva. Soţii Saturn s-au dus şi s-au aplecat peste el. Marina s-a aplecat deasupra lui.

— E un peşte? a întrebat Nancy. *Peixe*?

Benoît a clătinat din cap.

— Nu văd nimic, a spus soţul ei.

Easter se zgâia la Benoît, care, fără a-i arunca nicio privire căpitanului, a arătat cu mâna spre stânga, spre dreapta şi pe urmă puţin în spate. Easter, accelerând foarte puţin, a condus barca cu fundul plat cât mai încet cu putinţă, până când Benoît, cu toată atenţia îndreptată asupra mlădiţelor dulci de salată verde, a ridicat brusc o mână, iar Easter a oprit motorul. Liniştea era uimitoare. Naturalistul în devenire, încă întins pe burtă, şi-a vârât aceeaşi mână printre frunze şi a ridicat de acolo un şarpe absolut gigantic, încercând să-l aducă în barcă.

Instinctul uman îi şoptea ca în primul rând să ţină şarpele departe de faţă, aşa încât Benoît şi-a întins un braţ

atât de rigid, de parcă ar fi vrut să-l arunce cât mai departe de corp, sugrumând în acelaşi timp şarpele. Dinţii lungi şi încovoiaţi ai reptilei muşcau sălbatic în aer, repezindu-se spre încheietura mâinii lui Benoît, pe când acesta îi smucea capul dintr-o parte în alta, încercând să-şi urce mâna cât mai aproape de gura şarpelui. S-a răsucit pe o parte, iar apoi s-a întins pe spate, izbutind şi aduci în barei jumătatea superioară a reptilei care se zvârcolea, aidoma unui cablu electric smuls. Şarpele avea gâtul la fel de gros ca încheietura mâinii lui Benoît, dar corpul lui, cu solzi netezi de un verde foarte închis cu pete negre pe spate şi bej deschis pe burtă, se îngroşa spre coadă, ajungând de dimensiunea unei coapse. Şarpele îşi urca o parte din ce în ce mai mare a corpului în barcă, târându-se în unduiri largi şi musculoase, pe urmă a ajuns lângă trupul lui Benoît şi s-a lipit de el, înconjurându-l şi strângându-l, pe când Benoît se chinuia din răsputeri să ţină cele două capete departe unul de celălalt. Nu le lăsa să se atingă.

— Pune-l înapoi! a ţipat Nancy în engleză, limba care îl împiedica pe Benoît să-şi împlinească visul de a deveni ghid turistic. Dă-i drumul!

— Rahat! a făcut Alan Saturn, apoi a repetat de nenumărate ori cuvântul, pentru a-şi sublinia spusele.

Îl prinsese, dar nu-l apucase destul de aproape de cap. Partea de deasupra mâinii lui Benoît era prea lungă, iar gura imensă căscată a şarpelui căuta o pradă, cu fălcile deschise mult prea larg pentru un cap atât de mic. Instantaneu au apărut multe rânduri de dinţi mici aliniaţi, care aşteptau să se înfigă în piele. Doar faptul că Benoît îl legăna larg îl oprea pe şarpe să-l muşte de încheietura mâinii. Benoît părea preocupat doar de cei douăzeci de centimetri ai corpului şarpelui aflaţi între pumnul lui şi limba reptilei, ignorând complet enormul corp care acum se târa de-a lungul trupului lui, şi, ud leoarcă de

transpiraţie şi de apa pe care şarpele o adusese în barcă, râdea. Acolo, imobilizat pe spate, aidoma unui luptător dintr-un meci inegal, el hohotea de o bucurie debordantă, pe când încerca să-şi mute mai sus o mână, cu ajutorul celeilalte. Easter, serviabil ca de obicei, înșfăcase partea de jos a musafirului lor şi încerca s-o desprindă de prietenul lui. Şarpele se încolăcise şi se descolăcise prea mult pentru a permite o evaluare corectă, dar probabil avea cam cinci metri, chiar şase dacă se întindea. Benoît avea probabil un metru şi şaizeci şi trei de centimetri şi vreo douăzeci şi cinci de kilograme mai puţin decât şarpele. Cei trei doctori ţipau într-o limbă inutilă. Marina voia să sară în apă şi să fugă pe salată, alături de păsările cu gheare lungi, dar n-avea de unde să ştie dacă şarpele nu avea şi o familie prin preajmă. Se simţea un miros pe care niciunul dintre ei nu-l cunoştea, mirosul de reptilă furibundă, o duhoare uleioasă de mânie putredă, care le pătrunsese în nări, de parcă ar fi plănuit să rămână pentru totdeauna acolo. Partea de jos a şarpelui s-a smuls şi s-a încolăcit în jurul taliei subţiri a lui Easter, apoi s-a încolăcit şi mai mult, pe urmă şi mai mult, iar, în clipa când capul lui a trecut pe lângă el, Easter şi-a întins o mână, mai rapidă cu un sfert de secundă decât şarpele, şi l-a înşfăcat de gât, imediat sub cap, mult deasupra pumnului lui Benoît. Easter înhăţase şarpele pe care-l prinsese Benoît.

Ah, ce ţipete de bucurie! Ce triumf, ce extaz! Au zguduit jungla cu ţipetele lor, Benoît şi Easter, căci acum Easter ţipa, iar sunetul era atât de pătrunzător, atât de asemănător cu agonia morţii, încât toţi cei trei doctori au fost convinşi că băiatul fusese muşcat şi s-au repezit instinctiv să-i salveze viaţa. Dar Easter râmjea ca un nebun, cu şarpele în mână, iar Benoît, care era mult mai puternic, îl ţinea strâns de dedesubt. Acum se uitau la gura şarpelui de parcă ar fi fost o ciudăţenie dintr-un circ, pe când limba, o scânteie argintie de lumină, încerca să ajungă

până la ei.

— E o anacondă! a strigat Alan. A prins o anacondă cu mâinile goale!

Alan Saturn părea să fie exact la intersecţia dintre triumful surescitat al celor doi lakashi, groaza pe care o simţeau Marina şi soţia lui şi furia şarpelui, în ai cărui ochi se concentra dorinţa-i ucigaşă.

Easter a tuşit.

Este posibil ca Marina să fi înţeles înaintea lui, dar, bineînţeles, nu-i sigur că a fost aşa. Într-o clipă totul a devenit pentru ea foarte limpede, iar atunci a păşit peste pragul propriei sale repulsii şi frici şi a prins coada şarpelui care se încolăcea în jurul şoldului lui Easter. Pielea reptilei era în acelaşi timp umedă şi uscată, rece, în pofida zilei caniculare. Disecase odată un şarpe, la un curs de biologie, un mic şarpe negru, care murise demult şi duhnea a formol. Îl despicase pe mijloc şi îl prinsese pe fundul unei tăviţe cu ceară. Din câte-şi amintea, era singurul şarpe pe care îl atinsese vreodată. Acum îl atingea pe cel de-al doilea, încercând să-l desprindă de băiat. După ce a desprins o parte din el, şi-a pus mâinile mai sus, o mână deasupra celeilalte, ca şi cum s-ar fi căţărat pe o sfoară, doar că atunci capătul sforii a început să i se încolăcească pe încheietura mâinii. Era un muşchi de care nu mai văzuse niciodată. Nu se lupta cu ea. N-o băga în seamă. Ea a tras. Easter a tuşit din nou. Benoît şi-a dat seama ce problemă apăruse: prietenul lui era acum înfăşurat în şarpe, iar şarpele găsise o cale să scape de mâna din jurul gâtului lui. Benoît şi-a pus mâna peste a lui Easter exact în clipa când mâna lui Easter a dat drumul şarpelui. Easter a încercat să-şi strecoare mânuţele între el şi şarpe iar, când a expirat, reuşind să-şi vâre doar vârfurile degetelor, şarpele i-a simţit răsuflarea şi l-a strâns. Ochii lui Easter s-au îndreptat mai întâi asupra Marinei, iar ea i-a văzut sufletul plin de frică şi a tras, apoi

mâinile lui Alan au apărut lângă mâinile ei, acum trăgeau împreună cu toţii, Benoît la nivelul gâtului, pe când Nancy Saturn ţipa după un cuţit, un cuţit, iar apoi *„Jaca!”*

Dar în acel moment Benoît nu putea s-o audă. Era absorbit de şarpele care încerca să-i ucidă prietenul, care avea unsprezece sau doisprezece ani, deşi era mic de înălţime pentru vârsta lui.

— Spune-mi că pe barca asta există vreo porcărie de cuţit! a exclamat Nancy.

Buzele lui Easter căpătaseră o nuanţă de albastru. Fie din cauza lipsei de oxigen, fie din cauza greutăţii prea mari a şarpelui, s-a prăbuşit în genunchi. Marina s-a gândit că i s-ar putea rupe şira spinării. Toţi au îngenuncheat. Marina ştia că o macetă fusese prinsă de suportul cârmei bărcii, cuţitul cu care Easter tăiase crengile când legase barca de un copac. Într-o clipită s-a ridicat în picioare. Cuţitul era cât mâna ei de lung şi la fel de greu ca o rachetă de tenis, iar ea a pus lama exact deasupra pumnului lui Benoît şi, cu o singură mişcare, i-a tăiat capul şarpelui. Ar fi fost cea mai mare reuşită a vieţii ei dacă, retezând capul, ar fi omorât reptila, dar nimic nu se schimbase. Pe punte, capul activ continua să-şi clănţăne dinţii ucigaşi, mişcându-se lent în cercuri, cu gura închizându-i-se şi deschizându-i-se, pe când corpul lui continua să-l sugrume pe băiat.

— Iisuse, a spus ea.

Vedea cum i se umflă tendoanele de pe gât lui Benoît, îi vedea dinţii strâmbi de jos, gura deschisă, cu maxilarul împins în faţă din cauza efortului, sângele şarpelui decapitat scurgându-i-se pe braţ. Pe când Benoît trăgea în continuare de partea de sus a reptilei, soţii Saturn trăgeau de partea de jos, iar în mijloc, Easter continua să moară. Marina s-a apucat să taie spiralele şarpelui, cu mâna la nivelul capului lui Easter şi vârful macetei lângă degetele de la picioarele lui. Scopul ei era să taie ambele spirale

deodată, căci nu credea că ar mai fi avut timp să le taie pe rând. Easter nu scotea niciun sunet. Nu voia să-şi irosească aerul pe care-l mai avea în el. Stătea ca o păpuşă inertă în jacheta lui, cu ochii aţintiţi asupra Marinei. Mai întâi a dat peste o coloană vertebrală mare, şi a fost nevoită să apese ca s-o taie, să apese cât ar fi fost necesar pentru a reteza încheietura unei mâini de om, cu un cuţit lung, dintr-un unghi prost. Îi era teamă să nu apese prea tare şi să-l taie pe Easter, dar Easter era încă foarte departe. A spart vertebra din prima spirală, apoi a mişcat în lateral cuţitul pentru a o tăia şi pe cea din a doua. Apoi i-a tăiat coastele, muşchii groşi care ajungeau până la burtă, cloaca. Când a ajuns foarte aproape de Easter, a lăsat jos cuţitul şi a sfâşiat ce mai rămăsese din şarpe cu mâinile goale. Greutatea reptilei i-a fost utilă acum, căci s-a rupt singură, prăbuşindu-se pe punte.

Nancy Saturn l-a luat în braţe pe băiatul uşor ca o pană şi l-a întins lângă ucigaşul lui, i-a suflat aer în gură şi a tot suflat, cu buzele strângându-i-se pentru a acoperi o gură atât de mică. Cu o mână pe ceafa lui, i-a înclinat capul pe spate, iar cu cealaltă i-a blocat nasul şi a suflat până când i-a văzut pieptul cum se ridică şi niciunul dintre ei nu putea să spună a cui era respiraţia. S-a întrerupt puţin. Era a lui. Superficială şi neregulată la început, dar a lui. I-a ridicat tricoul şi i-a atins uşor urmele roşii de pe bust, iar Alan Saturn a îngenuncheat lângă ea şi şi-a pus urechea pe pieptul lui Easter. Benoît s-a chircit departe de ei, cu capul pe genunchi, cu spatele tresăltându-i în ritm cu respiraţia chinuită, în vreme ce, în cealaltă parte a bărcii, Easter a clipit. Atunci Marina s-a aşezat lângă el, în balta crescândă de sânge, şi l-a luat de mână.

Încă era zi când s-au întors în sat. Alan Saturn conducea barca şi, deşi vreo douăzeci şi patru de lakashi aşteptau pe mal, crengile pe care le ţineau în mână nu fuseseră aprinse. Când au zărit barca, s-au ridicat în

picioare s-o vadă mai bine, dar nici n-au sărit şi nici n-au ţipat. Asta poate pentru că fuseseră plecaţi doar o jumătate de zi sau poate pentru că printre ei nu se număra şi doamna doctor Swenson. În orice caz, toată lumea din barcă s-a simţit uşurată, deşi acum aveau de sărbătorit mai mult decât avuseseră în toate vieţile lor la un loc. Dar când Alan Saturn a tras barca lângă micul ponton, iar lakashi au urcat pe punte, strigătele şi ţipetele au izbucnit în forţă, fără a fi prefăcute, ca în urmă cu o săptămână, ci exprimând o bucurie profundă şi stăruitoare, de care Marina nu mai văzuse până atunci. Trei bărbaţi au luat cele trei hălci mari de şarpe de pe puntea plină de sânge lipicios, iar al patrulea bărbat a luat capul, capul pe care Marina voise să-l arunce în apă, deşi nu-şi dorise să-l mai atingă încă o dată nici măcar cu piciorul. Au cărat bucăţile de şarpe, fiecare dintre ele la fel de grea ca un mic copac, şi le-au ridicat deasupra capului pentru a le arăta mulţimii exuberante. Aveau să mănânce anaconda la cină. Urma să fie un festin despre care le vor povesti nepoţilor mulţi ani de acum încolo. Atât de mulţi lakashi i-au tras palme lui Benoît, încât ai fi putut crede că îl băteau. Şi-au întins porţiile de şarpe spre cei doi Saturni, într-o rară invitaţie să li se alăture, dar ei s-au lipit disperaţi unul de celălalt şi au refuzat. Easter s-a ridicat în picioare ca să plece, dar când a făcut primii paşi împleticindu-se, Benoît l-a luat în braţe, iar lakashi i-au ovaţionat, în timp ce băiatul a ţipat de durere. Marina i-a condus pe verandă, unde Benoît l-a pus pe Easter în patul ei, iar după ce Benoît a plecat, Marina s-a târât şi ea sub plasă şi s-a întins lângă el. Erau amândoi vii şi duhneau a şarpe.

Nu după mult timp a venit doamna doctor Swenson şi i-a găsit pe amândoi acolo, în acel pătuţ, unul lângă altul, ţinându-se de mână, micul Hansel, marea Gretel. Easter adormise, respirând cu greu pe gură, dar Marina avea ochii larg deschişi. Chiar şi după atâta vreme, tot nu se

întunecase.

— Soţii Saturn mi-au spus ce s-a întâmplat.

Doamna doctor Swenson a întins o mână pe sub plasă şi l-a atins pe păr.

— Nu ştiu ce s-a întâmplat, a spus Marina, cu ochii aţintiţi asupra locului unde plasa se îmbina. N-are nicio noimă. A văzut un şarpe în apă şi l-a scos de acolo? De ce să faci una ca asta?

— Benoît vrea să fie ghid turistic, iar talentul unui ghid turistic pe Amazon trebuie să fie capacitatea lui de a lua lucruri în mână – tarantule, şopârle caiman, tot felul de chestii ridicole. Să aduci în barcă o anacondă e o performanţă nemaipomenită. N-am văzut pe nimeni care să fi reuşit, dar am văzut oameni care au încercat. Dacă lucrurile ar fi ieşit mai bine, probabil că v-ar fi rugat să trimiteţi o scrisoare Comisiei Naţionale pentru Turism.

— E o minune că n-a muşcat pe niciunul dintre ei. O să-i văd colţii cât oi trăi.

Doamna doctor Swenson a clătinat din cap.

— Dinţi, a zis ea, nu colţi. Am auzit că muşcătura e extrem de dureroasă şi că e groaznic de greu să-i desprinzi capul, dar nu e un şarpe otrăvitor. Ce i-a făcut lui Easter e mult mai grav decât dacă l-ar fi muşcat.

Marina a întors capul spre mentorul ei.

— Dar cum or fi ficatul sau splina lui? Dacă aş fi fost acasă, l-aş fi dus la o tomografie.

— Dacă aţi fi fost acasă, n-ar fi fost sufocat de o anacondă. Ar fi fost lovit de un SUV, pe când mergea pe bicicletă. Are şanse mai mari să nu fie omorât de un şarpe.

— Ce?

— Aici e periculos, nu-i nevoie să-mi spuneţi, dar acolo e şi mai periculos. Aici cunoaşte mediul, ştie să se descurce. Poate că şi-a fracturat câteva coaste, dar o să vedeţi, o să fie bine. Doctorul Eckman se gândea să-l ducă pe Easter la el acasă. Credea că dacă surzise din cauza

unor disfuncţionalităţi ale nervilor, ar putea să beneficieze de un implant, dar oamenii nu se pot schimba în felul ăsta. Nu poţi să transformi un copil surd într-un copil care aude şi nici nu poţi să-i transformi în americani pe toţi cei pe care-i cunoşti. Oricum, Easter nu-i un suvenir, un obiect pe care să-l iei cu tine într-un buzunar ca să-ţi amintească de timpul petrecut în America de Sud. Nu v-aţi pierdut cumpătul şi i-aţi salvat viaţa, doamnă doctor Singh. Vă laud pentru asta. Dar, dacă credeţi că recompensa pentru că aţi salvat viaţa băiatului este să-l luaţi cu dumneavoastră, atunci vă pot spune că nu-i cazul. Ar trebui să vă ajungă un simplu mulţumesc. El nu-i disponibil.

Ar fi fost cel mai simplu lucru din lume pentru Marina să-i spună doamnei doctor Swenson că habar n-are despre ce vorbeşte, dar ideea ei era foarte clară, pur şi simplu o exprimase în cuvinte înainte ca Marina să-şi formuleze în minte gândul, în acelaşi fel cum răspundea la întrebări în timpul vizitelor didactice din spital, cu o fracţiune de secundă înainte ca ea să găsească răspunsul. De fapt, Marina era pe punctul de a ajunge la concluzia că ar trebui să-l ia acasă pe Easter, asta avusese de gând şi Anders, asta voia şi ea, căci, într-un mod ciudat era copilul lor, produsul celor şapte ani pe care ea şi Anders îi petrecuseră împreună înghesuiţi într-un laborator minuscul. Easter ar fi fost o compensaţie pentru pierderea lui. Doamna doctor Swenson îşi dăduse seama de asta înaintea ei şi astfel îi tăiase elanul.

— A fost oribil, a zis Marina cu o voce moale, dorindu-şi măcar puţină compasiune în schimbul lucrului la care i se ceruse să renunţe. Se referea la şarpe.

— Sunt convinsă că aşa a fost.

Doamna doctor Swenson şi-a pus mâna pe fruntea băiatului, pentru a verifica dacă are febră sau nu, apoi şi-a lipit două degete de gâtul lui pentru a-i măsura pulsul.

— V-aţi dorit vreodată copii, doamnă doctor Singh?

Încă o dată îi ghicea sentimentele, urmând în sens invers şirul gândurilor Marinei: *Nu pot să păstrez copilul ăsta. Ar fi trebuit să fac un copil.* S-a întrebat dacă era atât de uşor de citit sau dacă doamna doctor Swenson avea un talent special de a-şi da seama ce gândeşte.

— Mai demult, a spus Marina.

Nu se putea obişnui cu duhoarea de şarpe. Era uimită că doamna doctor Swenson nu spusese nimic despre asta.

— Dar nu şi acum?

Marina a ridicat din umeri. Era o formă ciudată de terapie, să stai întinsă lângă un copil pe care abia îţi dăduseşi seama că ţi-l doreai, în vreme ce ţi se punea întrebarea dacă îţi doriseşi vreodată un copil.

— Am patruzeci şi doi de ani. M-aş mira foarte tare dacă viaţa mea o să se schimbe atât de mult într-un an sau doi, încât să fie posibil.

Nu prea ştia ce-şi doreşte de la domnul Fox, iar la vârsta ei nu mai era posibil să-ţi amâni decizia.

— Dar o să aveţi destul timp, nu înţelegeţi? Asta ne oferă lakashi. Dacă eu pot avea un copil la şaptezeci şi trei de ani, de ce să nu faceţi unul la patruzeci şi trei sau patruzeci şi cinci de ani? Sinceră să fiu, doamnă doctor Singh, nu m-am aşteptat să descopăr atâtea despre copacii ăştia. Şi nu mă refer la ce se aşteaptă compania dumneavoastră farmaceutică. E un lucru mult mai măreţ, mult mai benefic decât am sperat. Asta a fost cea mai importantă lecţie a domnului doctor Rapp despre Amazon în domeniul ştiinţei: să nu te concentrezi niciodată pe ce cauţi atât de mult, încât să pierzi din vedere ceea ce găseşti de fapt.

Marina acum se ridicase în capul oaselor. Îşi desprinsese mâna dintr-a lui Easter, deşi amândoi erau lipiţi unul de celălalt unde sângele şarpelui se întărise şi îi

unise. A ieşit de sub plasă.

— Îmi spuneţi că sunteţi însărcinată?

Doamna doctor Swenson a clipit. Preţ de o clipă a părut mai uimită decât Marina.

— Credeaţi că sunt grasă?

— Aveţi şaptezeci şi trei de ani!

Doamna doctor Swenson şi-a pus mâinile pe burtă, gestul unanim al femeilor însărcinate. Marina era sigură că n-o mai văzuse făcându-l. Bluza i s-a ridicat şi i-a zărit rotunjimea burţii.

— Ştiu că aţi văzut pe aici femei de vârsta mea sau mai bătrâne, care sunt însărcinate. V-am auzit cum vorbeaţi despre ele.

— Dar ele sunt lakashi. Marina nu era prea sigură dacă făcuse o afirmaţie rasistă sau ştiinţifică. Distorsiunea biologică e pentru ele, nu pentru noi.

Le putea auzi cum cântă lângă râu, bătând în tobe, fără îndoială fezandând şarpele, înainte de a-l înfige în beţe deasupra focului, sau gătindu-l după obiceiurile de prin partea locului.

— Sunt într-adevăr lakashi, asta e problema. Ştim că, dacă mănâncă regulat scoarţă, începând de la prima menstră, ovulele lor par să nu se deteriorareze. Dar americanii nu le-ar da fiicelor lor o pilulă pe lună de când împlinesc treisprezece ani în ideea că fata va aştepta până la cincizeci de ani pentru a se reproduce. Trebuie să aflăm dacă scoarţa poate să revigoreze sau nu capacitatea de reproducere a femeilor care au ajuns la menopauză.

— Iar dumneavoastră sunteţi subiectul pe care testaţi ipoteza? N-aţi putut să găsiţi pe altcineva?

— Nu există nicio femeie lakashi la menopauză. Tocmai asta e ideea.

— Atunci aţi fi putut să luaţi o jinta. Nu s-o testaţi pe dumneavoastră.

— Ce repede renunţăm la etica medicală! Eu am

creat medicamentul. Dacă cred în el, şi cu siguranţă cred, atunci ar trebui să-l testez pe mine.

— Cine e tatăl?

Doamna doctor Swenson i-a aruncat o privire profund dezamăgită, dezamăgire pe care şi-o păstrase pentru studenţii la medicină din anul întâi.

— Zău, doamnă doctor Singh, doar nu vorbiţi serios.

Având în vedere prin ce trecuse în acea zi, Marina ar fi fost în stare să jure că nimic n-ar mai fi putut s-o supere, şi totuşi simţea că-i tremură mâinile.

— Înţeleg că dumneavoastră faceţi acum un test iniţial extrem de limitat pe dumneavoastră, dar rezultatul acestui experiment va fi un copil şi, oricât de tare v-aţi dori să mai trăiţi mulţi ani de acum încolo, probabil că n-o să mai puteţi rămâne în viaţă suficient timp pentru a-l îngriji. Dacă nu există niciun tată în sens obişnuit, atunci ce se va întâmpla cu produsul?

— Sunt o mulţime de copii pe aici. Chiar credeţi că unul în plus va distruge tribul? Sunt foarte bine văzută pe aici. Orice produs de-al meu, aşa cum îl numiţi dumneavoastră cu multă afecţiune pe copil, o să fie binevenit şi bine îngrijit.

— Aveţi de gând să-l lăsaţi aici? Copilul lui Annick Swenson va fi crescut de lakashi?

— Sunt o comunitate de oameni plini de bun-simţ şi bine organizaţi.

— Dumneavoastră aţi fost la Radcliffe.

— Nu mi-a plăcut acolo.

Easter dormea în continuare. Marina l-a privit cum stătea întins în pat. Tricoul şi braţele lui erau pătate de sânge. În toată tevatura nu remarcase asta până atunci. O să ia o cârpă şi o să-l spele. Putea să-l spele în timp ce el dormea.

— Închipuiţi-vă că domnul doctor Rapp ar fi conceput aici un copil, a spus ea, amintindu-şi exemplul lui Alan

Saturn din cearta cu soţia lui şi încercând să-şi calmeze vocea. Oare fiul sau fiica celei mai măreţe minţi din botanică ar trebui să hoinărească prin junglă toată viaţa, fără a avea şansa să-şi valorifice potenţialul?

— Credeţi că aici nu există niciun copil de-al lui? Chiar credeţi că asemenea lucruri nu se pot întâmpla? Ar trebui să-l rugaţi pe Benoît să vă ia în următorul ritual vizionar sau cum aţi vrea să-i spuneţi.

Doamna doctor Swenson a clătinat din cap, apoi s-a dus şi s-a aşezat pe scăunelul din cameră. S-a aşezat pe cea de-a doua rochie a Marinei şi pe celelalte două perechi de chiloţi, căci îşi pusese lucrurile tocmai pe scăunelul acela.

— Doamnă doctor Singh, sunt foarte obosită, a spus ea şi şi-a dat părul pe spate cu mâinile. Am sciatică în piciorul stâng, iar copilul stă pe vezica mea. Începe să mă lovească de îndată ce mă întind în pat. Mă bucur că am făcut experimentul pe mine, pentru că aşa am avut ocazia să-mi dau seama de un lucru pe care altfel probabil că l-aş fi trecut cu vederea: femeile trecute de o anumită vârstă pur şi simplu nu mai pot să poarte o sarcină şi îmi închipui că noi nu suntem făcute nici să-i naştem şi nici să avem grijă de ei. Lakashi sunt obişnuiţi. E destinul lor special.

Îşi pot pasa bebeluşii nepoatelor lor. Nu trebuie să-i crească. Asta e singura recompensă pentru aceşti copii născuţi la bătrâneţe: ştii că n-o să fie responsabilitatea ta. Niciodată nu m-am simţit bătrână până acum: ăsta e adevărul. Am evitat să mă uit în oglindă toată viaţa. Nu ştiu cum arăt acum, la şaptezeci şi trei de ani, aşa cum nu ştiam cum arăt nici la douăzeci. Am avut puţină artrită la umeri, dar altfel nimic deosebit. Nu mi-am schimbat viaţa. Am venit în continuare aici, mi-am continuat munca, munca doctorului Rapp. N-am trăit ca o femeie bătrână, pentru că nu eram o femeie bătrână. Eram eu şi atât. Dar chestia asta, copilul ăsta, m-a făcut să am fix şaptezeci şi

trei de ani. M-a îmbătrânit chiar şi mai mult decât atât. Pentru că am trecut pe teritoriul tinerilor din punct de vedere biologic, am fost pedepsită. Aş zice că pe bună dreptate.

Marina s-a uitat la profesoara ei, i-a privit picioarele încălţate cu o pereche de Birkenstock ponosiţi, a văzut cum sarcina o pironea în scaun. I-a pus cea mai ridicolă întrebare, doar pentru că de curând i-o pusese şi ea.

— Aţi vrut vreodată copii?

— Ce aţi spus adineauri? Dacă am vrut vreodată? Poate că am vrut la un moment dat. Să fiu sinceră, nu-mi amintesc. În clipa asta vă pot spune că a avea un copil înseamnă să-ţi plănuieşti propria-ţi moarte, dar în viaţa mea am asistat la naşterea a mii şi mii de bebeluşi şi părea că măcar atunci majoritatea mamelor erau fericite. Ştiu că lucrurile nu stăteau aşa şi cu copiii lor.

Doamna doctor Swenson a închis ochii şi, deşi capul ei stătea drept, fără să se clatine, părea că adormise.

— Să vă conduc până la camera dumneavoastră? a întrebat Marina.

Doamna doctor Swenson s-a gândit la propunerea ei.

— Şi Easter?

Marina s-a uitat la el, a remarcat cum pieptul i se ridică şi cobora regulat.

— N-o să se trezească. A avut o zi grea.

— Pe el îl vreţi, a spus doamna doctor Swenson, abordând subiectul de la începutul conversaţiei lor, deşi de această dată părea să-i ofere copilul. E mai măricel, mai deştept, pare să vă iubească. Dacă mi-ar fi spus vreodată cineva că aş putea să am un copil ca Easter, aş fi făcut-o, doar că acum mulţi ani.

Marina a încuviinţat din cap şi, folosindu-şi ambele mâini, a tras-o pe doamna doctor Swenson, ridicând-o de pe scaun.

— Aici avem amândouă aceeaşi părere.

— Aţi făcut un lucru inteligent să rămâneţi aici, cu noi, doamnă doctor Singh. Am tot aşteptat să plecaţi, dar încep să-mi dau seama că sunteţi sincer interesată de munca noastră.

— Aşa e, a zis Marina, dându-şi seama că, pentru prima oară, nu se gândise deloc să plece.

Pe urmă a luat-o de braţ pe doamna doctor Swenson şi împreună au coborât treptele, apoi au mers una lângă alta pe poteca îngustă din junglă, care ducea la laborator.

Din laborator, Marina a luat săpun şi un lighean, iar când a intrat în râu, şi-a scos rochia şi a rămas o vreme scufundată în apa caldă şi tulbure. În spatele laboratorului exista un duş complicat şi ineficient, pentru care era nevoie să târăşti pungi cu apă din râu, care era trecută printr-un sistem de filtrare, dar n-ar fi izbutit s-o cureţe cum voia. Şi-a scos capul la suprafaţă, deschizându-şi ochii sub lumina care cădea oblic peste apă şi a constatat surprinsă că nu-i mai era teamă de râu. Ba chiar dimpotrivă. Şi-a spălat rochia, apoi s-a frecat pe corp cu materialul ei aspru, iar după aceea s-a mai scufundat încă o dată şi a înotat, îmbrăcându-se din nou cu hainele ei. A ieşit din râu, cu apa curgând şiroaie pe ea, încă mirosind urât, deşi probabil că nu chiar atât de puternic ca înainte. Apoi le-a convins pe femeile lakashi s-o lase să pună ligheanul cu apă la marginea focului lor, iar pe când aştepta ca apa să se încălzească, o femeie s-a aşezat în spatele ei şi s-a apucat să pieptene părul ud al Marinei cu degetele, iar apoi să i-l împletească într-o coadă. Dacă în trib existau bărbaţi care îşi doreau să renunţe la viaţa de acolo şi să devină naturalişti, în schimb toate femeile păreau să împărtăşească acelaşi vis, de a deveni coafeze. Ar fi izbutit să-şi înăbuşe nevoia lor de a o dichisi la fel de puţin pe cât ar fi fost în stare să oprească acele mici păsări africane să se aşeze pe spatele crocodililor pentru a ciuguli insecte, şi, deşi Marina s-a împotrivit la început,

smulgându-le mâinile din părul ei când i-l dădeau pe spate, până la urmă a renunţat. S-a obişnuit să se relaxeze sub atingerile lor. Pe când femeile îl împleteau şi o trăgeau de păr, a privit spre râu, numărând peştii care ieşeau la suprafaţă. A numărat cu totul opt peşti.

Când i-au terminat coafura, iar apa s-a încălzit destul, ea a dus urciorul pe verandă. În sfârşit se întuneca, iar seara era minunată şi proaspătă. Pe când liliecii ţâşneau buimaci dintre copacii uscaţi, anunţând amurgul, Marina a curăţat şarpele de pe Easter. El s-a trezit puţin, uitându-se la ea cu ochii mijiţi, pe când ea îl ştergea cu cârpa pe braţe şi între degetele de la picioare. L-a şters pe faţă şi l-a masat pe păr, cu o mare blândeţe, l-a spălat pe burtă şi pe piept, care deja începuseră să prindă mai multe nuanţe de violet şi de verde. După ce a terminat, el s-a răsucit cu mare dificultate, permiţându-i să-l spele pe partea cealaltă a corpului. Ea a întins un cearşaf curat sub el, aşa cum le văzuse pe infirmiere că fac, era o îndeletnicire pe care uitase că o cunoaşte: să schimbe patul pe când cineva stă întins în el. La un moment dat el fusese canibal, deşi poate că într-o altă viaţă. După tot ce se întâmplase, asta nu mai conta deloc.

Nouă

În a patra dimineaţă după excursia la punctul comercial, Marina le-a văzut pe doamna doctor Budi şi pe doamna doctor Saturn plimbându-se prin junglă. Era foarte devreme, mult mai devreme decât ieşea de obicei afară, dar sub plasa de deasupra patului ei intrase ceva şi o muşcase de cot, iar muşcătura, acum umflată şi fierbinte, o împiedicase să adoarmă din nou. Sub lumina slabă a dimineţii, ea a examinat tatuajul persistent, care colorase vânătăile lui Easter în nuanţa pătlăgelei vinete şi care se întindea de la axile până la zona inghinală. După ce s-a convins încă o dată că vânătăile erau doar urâte şi că nu

ascundeau sub ele vreo eventuală catastrofa medicală, a plecat cu greu de lângă copilul adormit, ducându-se să caute cafeaua pe care doamna doctor Budi, care muncea tot timpul, fără îndoială că o preparase deja. Mai erau cincisprezece minute până când se lumina de tot, când şi-a văzut colegele pe partea cealaltă a uriaşului muşuroi de termite, iar întinderea de pământ dintre ele trepida de sârguinţă. A fluturat o mână spre cele două femei şi le-a spus bună dimineaţa, iar ele s-au oprit brusc, privind-o de parcă ar fi fost ultima persoană pe care s-ar fi aşteptat s-o vadă pe Amazon. După un moment de tăcere, doamna doctor Saturn s-a aplecat să şoptească ceva la urechea doamnei doctor Budi, iar doamna doctor Budi, după ce aparent a reflectat puţin, a încuviinţat aprobator din cap. Cele două doctoriţe au venit la ea, ocolind cu grijă termitele.

— Cum se simte Easter? a întrebat Nancy Saturn.

Marina îi era recunoscătoare lui Nancy pentru că îi salvase viaţa lui Easter, având prezenţa de spirit să pronunţe cuvântul *cuţit,* pe când ea încă mai încerca să câştige o partidă de lupte libere cu un şarpe. Nancy Saturn declanşase operaţiunea lor de salvare.

— Dormea când am plecat. Doamna doctor Swenson îi dă jumătate de pastilă de Ambien noaptea, altfel durerea îl trezeşte din somn.

— Slavă lui Alah pentru asta, a spus doamna doctor Budi, încuviinţând din cap.

— Ne ducem la copaci, a zis Nancy pe un ton degajat, punându-şi o mână pe geanta cu carneţele, care-i atârna de-a curmezişul pieptului. N-ai vrea să vii şi tu?

Înainte de accidentul lui Easter, dacă a aduce în barcă un şarpe ar putea fi considerat un accident, Marina ceruse de mai multe ori să fie dusă la copaci, dar rugăminţile ei fuseseră întâmpinate cu afirmaţii evazive – ori fuseseră deja acolo, ori nu se duceau în acea

săptămână. De la povestea cu anaconda, sincer uitase de asta. Acum i se păreau importante alte lucruri. În junglă erau destui copaci, iar ea deja văzuse o mulţime. Era greu să-şi imagineze că ar fi existat unii prea deosebiţi. Şi totuşi, acum că primise invitaţia, ea a acceptat cu plăcere, simţind că răbdarea ei fusese remarcată şi răsplătită.

De fapt, chiar despre aceasta îi scrisese domnului Fox cu o seară în urmă, stând pe podeaua verandei şi folosind scaunul pe post de birou, căci Easter se dusese deja la culcare. (De la incidentul cu şarpele, hamacul rămăsese gol până când un saguin căpătase obiceiul să doarmă acolo după prânz. Era o mică creatură jegoasă.) *Acum, că nu mai pot să iau direct legătura cu tine, am început să-ţi urmez recomandările. Tu mi-ai spune să aştept şi să observ. Mi-ai zice că situaţia e mai complexă decât pot eu să înţeleg deocamdată şi probabil că ai avut dreptate când mi-ai spus să vin aici sau să rămân aici (ştiu că asta mi-ai spune). Uite cât de amabilă am devenit de când am plecat! Nici nu-mi vine să cred cât de aproape am fost să iau primul avion spre casă. Aş fi răbdat să stau în Manaus, dar aş fi pierdut tocmai experienţa de aici, lucrul pentru care am venit de fapt.*

Dinspre vest, din depărtare, Budi, Nancy şi Marina au auzit un freamăt de crengi, pe când două femei tinere, care râdeau şi discutau în ceea ce Marina încă mai considera că este un limbaj de neînţeles, au trecut la o oarecare distanţă de ele, înclinând capul distrate când le-au zărit pe doctoriţe. Una dintre femeile mai în vârstă venea dinspre râu, ţinând de mână o fetiţă. Brusc au mai apărut încă trei din spatele unei buturugi mari şi uscate.

— Ai spune că au ceasuri deşteptătoare, a zis Nancy, pe când din ce în ce mai multe femei ieşeau dintre tufişuri, îndreptându-se toate în aceeaşi direcţie.

Mergeau pe o potecă nouă pentru Marina, deşi nu era prea sigură de asta. Putea să vadă multe poteci dacă

studia cu atenţie vegetaţia, care apoi dispăreau de îndată ce întorcea capul. Era moartă de frică să n-o ia pe o anumită potecă din junglă, iar pe urmă să n-o mai găsească când ar fi vrut să revină în sat. Dacă ar fi putut să se întoarcă în timp, ar fi luat cu ea saci cu aţă roşie, pentru a şi-o lega de piciorul patului, ori de câte ori ar fi intrat în labirint.

— E ceasul biologic al celor din tribul Lakashi, a spus doamna doctor Budi, iar Nancy şi Marina au râs. Doamna doctor Budi a zâmbit timid, căci nu făcuse prea multe glume reuşite în viaţa ei.

Marina se gândea rareori la lucrurile din cele două valize pierdute, dar i se mai întâmpla s-o facă uneori, ca acum, când şi-ar fi dorit o pereche de pantofi solizi, şi nu doar nişte şlapi din cauciuc. Şi-ar fi dorit o bluză cu mâneci lungi, care să-i protejeze braţele măcar de spinii mai mici, şi o pereche de pantaloni, care s-o apere de acele fire de iarbă, pe care, atunci când le atingeai dintr-un anumit unghi, te-ar fi putut tăia pe gambe, la fel ca o lamă de bărbierit. Cantitatea mică de sânge care îi curgea pe urmă din picior era o reclamă pentru tot ce avea ea de oferit. Părea că mergeau undeva departe, dar distanţele, ca şi direcţia în care o luai, erau dificil de estimat. Poate că pe acea potecă (oare mergeau pe vreo potecă?) se prăbuşiseră mai mulţi copaci peste care trebuia să sară, apăruseră mai multe bălţi misterioase de apă stătută pe care nu le simţeai decât când păşeai brusc pe solul spongios. Poate că destinaţia lor nu era la o distanţă mai mare decât două sau trei cvartale dintr-un oraş, dar distanţa în sine n-avea nicio importanţă când erai nevoit să sari peste o mulţime de obstacole. Marina şi-a trecut o mână peste ceafă, desprinzând de acolo ceva cu o carapace tare. Învăţase după o vreme să-şi plimbe mâna şi nu să lovească cu palma, căci în cel de-al doilea caz n-ar fi făcut decât să trimită conţinutul insectei, care fără îndoială

că deja îşi înfipsese în pielea ei vreo protuberantă entomologică, direct în sistemul său sanguin.

Acum femeile lakashi cântau. Nu, nu cântau. Doar că multe dintre ele vorbeau deodată, iar vocile lor combinate formau un cor ce semăna vag cu o secţiune din Tora, interpretată la un bar mitzvah de un grup de băieţi, care încă nu-şi schimbaseră vocile.

— Ştii ce spun? a întrebat Marina.

Nancy a clătinat din cap.

— Înţeleg câte un cuvânt pe ici, pe colo, sau, mai bine zis, aşa am impresia. Am avut şi un lingvist printre noi o vreme. Fusese student al lui Noam Chomsky. Spunea că limba lor nu e prea dificilă şi nici prea interesantă, că toate limbile din regiunea asta a Amazonului au apărut ca dialecte ale unei gramatici comune, cu diferenţe doar în vocabular, ceea ce înseamnă că la un moment dat triburile au avut legături unele cu celelalte şi apoi s-au separat. Atunci mi-am dorit ca limba lor să fi fost mai misterioasă pentru ca el să fi rămas aici. Ne-a desenat nişte grafice cu semne fonetice, ca să putem construi nişte propoziţii de bază.

— Thomas se pricepe la asta, a spus doamna doctor Budi.

A ridicat o mână, iar celelalte două femei s-au oprit şi au aşteptat, pe când o şopârlă foarte mare, cu picioare scurte a traversat poteca, cu pielea verde atârnându-i de piept, aidoma unei armuri din zale.

— Nu ştiu ce e asta, a zis doamna doctor Budi, studiind-o cu atenţie.

Nancy s-a aplecat să se uite la şopârlă, de parcă ar fi fost cât pe-aci s-o identifice, apoi a clătinat din cap.

— Nici eu.

La douăzeci de minute după ce au trecut de şopârlă, au ajuns într-o poieniţă, de fapt nu chiar o poieniţă, ci mai degrabă un loc unde se înălţau mai puţini copaci, mai

subţiri şi mai depărtaţi unii de ceilalţi, toţi identici. Sub ei nu crescuseră tufişuri, ci doar mici smocuri de iarbă, nu existau nici liane păroase care să sugrume copacii, doar suprafaţa netedă de scoarţă. Razele soarelui pătrundeau cu uşurinţă printre frunzele ovale de un verde deschis şi cădeau pe pământ în fascicule largi.

— E frumos, a spus Marina, dându-şi capul pe spate. Atâta soare, atâtea frunzuliţe drăgălaşe. Doamne sfinte, de ce nu locuiesc aici?

— Prea departe de apă, a zis doamna doctor Budi, uitându-se la ceasul de la mână şi notându-şi ora exactă.

Vreo douăsprezece femei lakashi ajunseseră deja acolo. Marina le cunoştea din vedere pe cele mai multe dintre ele, chiar dacă nu putea să reproducă şirurile de acorduri care le compuneau numele. În următoarele câteva minute au mai apărut încă vreo douăzeci şi patru de femei şi şi-au ocupat locurile printre trunchiurile de culoarea untului gălbui, cu diametrul între treizeci şi şaizeci de centimetri. Fără niciun ritual şi nici prea mare tam-tam, pare-se fără nicio grijă, femeile s-au dus lângă copacii mai mari, cei din care mâncaseră deja, şi au lăsat în pace puieţii. Lipindu-se de ei, aidoma unor partenere într-un dans lent, au deschis gurile şi s-au apucat să râcâie cu dinţii scoarţa de pe copaci. În acea dimineaţă, jungla era deosebit de liniştită, aşa că le putea auzi, un sunet firav, amplificat de atâtea femei care îl scoteau deodată.

Câteva femei rătăcite li s-au alăturat celorlalte şi le-au salutat pe femeile lipite de copacii din jurul lor, care s-au oprit din râcâit şi mestecat pentru a le răspunde la salut. Două femei care aveau multe de discutat una cu cealaltă s-au dus de o parte şi de alta a aceluiaşi copac şi, de la distanţă, păreau că se sărută. Femeile care îşi aduseseră copiii cu ele, i-au lăsat grămadă în mijlocul pâlcului de copaci, iar copiii mai măricei îi păzeau pe cei mai mici, mânându-i înapoi când încercau să plece

târându-se de acolo. Una dintre femeile mai în vârstă s-a dus la grupul copiilor şi a luat de acolo o fată de doisprezece sau treisprezece ani, pe care a dus-o la un copac, iar celelalte s-au oprit deodată, răsucindu-şi capetele spre ea ca s-o urmărească cu privirea. Când fata şi-a înclinat capul într-o parte, neştiind prea bine ce să facă, celelalte au ţipat încetişor şi şi-au lovit copacii cu palma, ca şi cum ar fi aplaudat laolaltă cu ei. Crengile subţiri ale copacilor au fremătat, agitându-şi frunzele delicate. Fata, care avea părul despletit şi ciufulit de somn, părea stânjenită pentru că era în centrul atenţiei. Apoi a muşcat din scoarţă. După ce restul femeilor s-a convins că făcea cum trebuie pentru prima oară această activitate, s-au întors toate la preocuparea lor. De la cea mai tânără până la cea mai purie, toate râcâiau şi mestecau fără plăcere sau dezgust. Preschimbaseră preocuparea exotică de a mânca dintr-un copac într-o muncă pe bandă rulantă.

— Ăsta e un lucru important, i-a spus doamna doctor Budi Marinei. Fata tocmai şi-a încheiat primul ciclu menstrual. Ritualurile lakashi sunt foarte scurte şi prozaice. Sunteţi norocoasă că aţi văzut aşa ceva prima oară când aţi venit aici.

Nancy Saturn a răsfoit câteva pagini din carnetul ei.

— N-am ştiut că Mara a avut menstruaţie.

Doamna doctor Budi i-a arătat carnetul ei.

— Eu mi-am notat.

Erau destui copaci pentru toată lumea, poate că vreo două sute, împrăştiaţi pe vreo zece kilometri pătraţi. Cel mai înalt avea vreo douăzeci sau douăzeci şi cinci de metri, dar creşteau şi o mulţime de copaci tineri. În locurile de unde cineva mâncase recent, lipsa scoarţei lăsase o urmă moale şi albă: când se regenera, scoarţa era un galben aproape alb, care se închidea în timp, aşa încât majoritatea copacilor păreau a fi decupaţi la nivelul capetelor femeilor lakashi.

Aici puteai să respiri uşor şi vizibilitatea era excelentă! Poiana se deschidea în toate direcţiile. Nu mai era nevoie să te întrebi ce anume sfâşia jungla, cu fălcile umede căscate.

— N-aş fi crezut că sunt atâţia copaci, a spus Marina. Nu mi-am imaginat aşa ceva.

— De fapt e doar un singur copac, a zis Nancy. Număra femeile şi le trecea prezenţa în carnet. Sunt *Populus,* ca plopii, un fenomen foarte rar întâlnit. E un sistem cu o singură rădăcină. Copacul se donează pe sine.

— E foarte delicat, a spus doamna doctor Budi, încuviinţând din cap.

— Sistemul de rădăcini schimbă nivelul de aciditate din sol, aşa că aici nu prea mai creşte altceva în afară de copaci şi puţină iarbă. Într-un fel, ai putea spune că acest copac otrăveşte toată zona unde se află pentru a se asigura că nicio altă plantă nu mai supravieţuieşte aici ca să absoarbă substanţele nutritive din sol ori ca să crească prea mult şi să acopere razele soarelui.

— În afară de ciuperca rapp, a spus doamna doctor Budi. Ciupercile rapp prosperă aici.

A arătat cu vârful pixului spre câteva aglomerări de ciuperci, care creşteau lângă trunchiurile copacilor, fiecare pălărie fiind ca o minge perfectă de golf, pe o tulpină înaltă şi mlădioasă. Ciupercile rapp aveau o nuanţă foarte ciudată de albastru deschis. Păreau fosforescente în lumina zilei, aşa că îşi dorea să se întoarcă cu o lanternă şi să le vadă în întuneric. Marina nu putea să-şi închipuie cum de nu le zărise până atunci.

— *Psilocybe livoris rappinis,* a zis Nancy. Sunt considerate cea mai mare descoperire în micologie. Nu există nicio dovadă că ar mai exista vreun ecosistem similar în vreo altă pădure tropicală sau în vreo altă parte a lumii. Copacii pe care-i vezi, ciupercile astea, sunt doar aici. Din câte se ştie, astea sunt singurele ciuperci rapp din

lume. Paşaportul către iluminarea spirituală.

— Ai mâncat din ele?

Nancy Saturn a închis ochii şi a încuviinţat uşurel din cap, ridicându-şi un deget.

— Scârboase, a spus doamna doctor Budi. E interesant tot ce te fac să vezi, dar v-ar face foarte rău.

— Adică, dacă ciupercile sunt rapp, atunci copacii se numesc swenson? a întrebat Marina.

Sub razele soarelui, zburau încoace şi-ncolo nenumăraţi fluturi de culoarea levănţicii şi de mărimea unei monede. Marina nu-şi amintea să-i mai fi văzut până atunci, dar i-ar fi fost greu să remarce un fluture atât de mic în învălmăşeala cotidiană de liane care sufocau restul junglei.

— Copacii se cheamă martin, a spus doamna doctor Budi. *Tabebuia martinii.*

— De fapt, noi încercăm să protejăm ciupercile rapp, a zis Nancy. Ţinem secret locul unde ne desfăşurăm munca pentru ca nimeni să nu găsească ciupercile rapp. Din punct de vedere ştiinţific copacii martin au un potenţial remarcabil. Copacii martin pot fi cea mai mare descoperire botanică din zilele noastre. Dar oamenii încearcă să obţină ciuperca rapp încă de când domnul doctor Rapp a scris pentru prima oară despre ea. Dacă lumea ar şti unde se află…

Doamna doctor Budi şi-a acoperit ochii cu mâinile şi a clătinat din cap.

— Exact. Locul ar fi invadat, vânzători de droguri, guvernul brazilian, alte triburi, turişti germani, n-ai cum să ştii care ajung primii aici şi ce război o să înceapă. Singurul lucru pe care-l ştiu sigur este că lakashi ar fi decimaţi. Întreaga lor existenţă e construită în jurul ciupercilor rapp şi, deşi au de o sută de ori mai multe ciuperci decât au nevoie în ritualurile lor, nu-i interesează deloc să le usuce şi să le păstreze în vreun depozit.

Ciupercile rapp cresc trei sute şaizeci şi cinci de zile pe an, aşa că lakashi presupun că o să fie mereu aici, sub copaci. Eu încerc să cultiv martini şi, prin urmare şi rapp, de trei ani şi nu mă gândesc să-i duc cu mine în Michigan, ci doar să-i cultiv în laborator din bucăţi de rădăcină, în acelaşi tip de sol, cu aceeaşi apă, şi tot nu-mi iese.

— O să reuşiţi, a spus doamna doctor Budi.

Nancy Saturn a clătinat din cap.

— E prea devreme să mă pronunţ.

Doamna doctor Saturn şi doamna doctor Budi au declarat că vorbesc prea mult şi că perioada de timp în care puteau lucra n-o să dureze la nesfârşit. Şi-au cerut scuze şi s-au apucat să se plimbe din copac în copac, punându-le femeilor întrebări care conţineau patru sau cinci cuvinte în lakashi. Nancy a scos din geantă un tensiometru şi i-a măsurat tensiunea arterială Marei. Marina a profitat de ocazie pentru a studia copacii: o mică placă din plastic, numerotată şi cu data pe ea, era înfiptă lângă fiecare copac. Şi-a trecut mâinile peste scoarţa ciuntită, a mirosit lemnul. Dacă i-ar fi văzut în Minnesota, i-ar fi ignorat, sau poate că s-ar mai fi uitat încă o dată la ei doar pentru că nu-şi mai amintea să fi văzut vreodată o scoarţă de copac atât de galbenă. Ar fi remarcat ciupercile rapp, privind în jos spre micul mănunchi de lângă picioarele ei. Semănau cu un stol de creaturi marine exotice, care ajunseseră pe uscat, la o mie cinci sute de kilometri de malul oceanului. Cum naiba găsise doctorul Rapp locul ăsta? Cum de ştiuse să treacă pe lângă tribul cu torţe de pe mal şi să ajungă la doi kilometri în junglă? Marina a luat-o printre copaci. Ce plăcut era să se plimbe! Ce plăcut era să facă un pas mare, putând să vadă unde o să pună piciorul. Şi-a ridicat braţele asupra capului şi s-a întins. Una câte una, femeile s-au retras de lângă copaci şi s-au apucat să-şi desprindă cu unghiile dintre dinţi fâşiile de scoarţă care se înţepeniseră acolo. Budi a luat câteva

femei din mulţime şi le-a şters degetele cu tampoane cu alcool, apoi le-a înţepat şi a luat cu pipeta câteva picături de sânge. După ce a făcut câteva însemnări, a pus cu grijă eprubetele într-o cutiuţă de metal. În partea cealaltă a păduricii, doamna doctor Saturn avea o îndeletnicire mai provocatoare, dându-le trei beţişoare lungi cu vată unor femei şi aşteptând până când cele trei şi le-au vârât sub fuste, şi, după o mişcare rapidă a mâinii, i le-au dat înapoi. Apoi doamna doctor Saturn a trecut beţişoarele peste o lamelă şi peste o hârtie de turnesol.

— Ce naiba faci? a întrebat Marina.

— Măsor nivelul de estrogen în mucoasa cervicală. Trusa doamnei doctor Saturn era mai complicată, aşa că s-a aşezat pe jos pentru a-şi trece însemnările pe eprubetele unde pusese beţişoarele. Lamelele sunt pentru testele-ferigă.

— Nimeni nu mai face teste-ferigă, a spus Marina.

Era procesul oarecum esoteric de a urmări estrogenul cum creşte în modele complexe de ferigă pe lamele. Dacă nu exista modelul de ferigă, femeia nu era fertilă.

Doamna doctor Saturn a ridicat din umeri.

— E foarte eficace pentru lakashi. Nivelul lor de estrogen este foarte sensibil la scoarţa de copac.

— Cum naiba le-ai convins să… nu ştia prea bine ce cuvânt să folosească. Să-şi ia singure probe?

— Asta, a spus doamna doctor Saturn, este geniul doamnei doctor Swenson. Le-a învăţat cu mult timp înainte ca eu să vin aici. Nici măcar nu-mi pot închipui cât de îngrozite au fost să facă aşa ceva. Acum nu mai consideră asta nici măcar o invadare a intimităţii. A treia femeie lakashi i-a dat beţişorul cu nonşalanţă, iar Nancy a înclinat din cap când l-a luat de la ea.

După ce femeile lakashi au terminat de făcut ce li se ceruse, au plecat în grupuri de trei sau patru, fără a se mai

uita spre copaci sau spre cercetătoare. Şi-au luat în braţe copiii care încă nu puteau să se ţină prea bine pe picioare, iar pe ceilalţi i-au lăsat să meargă după ele cum puteau. Terminaseră.

— Vin în fiecare zi?

Marina le-a urmărit cu privirea cum dispăreau printre copacii din ce în ce mai groşi, de parcă sunase clopoţelul într-o şcoală. Plecaseră fără să mai arunce nicio privire copacilor sau doctoriţelor. Îşi terminaseră treaba.

— Mestecă scoarţa o dată la cinci zile, deşi nu toate femeile din trib vin în aceeaşi zi. Vizitele sunt regulate. Nu înţelegem cum ştiu când trec cinci zile, căci par să nu aibă niciun sistem cu ajutorul căruia să măsoare timpul. Aş putea presupune doar că la un moment dat simt nevoia să mănânce scoarţa. Nu vin când sunt însărcinate. De fapt, scoarţa le provoacă greaţă încă din momentul concepţiei. Doamna doctor Swenson confirmă presupunerea mea. Din cauza asta, sarcinile par foarte lungi aici. Ştim că ar dura fix treizeci şi nouă de săptămâni. De asemenea, nu vin când au menstruaţie, deşi într-un mod convenabil, ciclurile lor menstruale coincid, aşa că avem câteva zile libere pe lună.

— Ale tuturor?

Nancy a încuviinţat din cap.

— Fetelor cărora abia le-a venit le ia un timp să se adapteze şi nimeni nu are un ciclu menstrual perfect regulat după naştere, dar altfel, da.

Doamna doctor Budi s-a dus la un copac de lângă ea şi a căutat un loc unde scoarţa era uscată şi avea o nuanţă mai închisă de galben, apoi s-a aplecat, muşcând din ea şi scoţând acelaşi sunet ca femeile.

— Încercaţi şi dumneavoastră? a întrebat ea, uitându-se la Marina.

— Ar trebui să-i fac şi ei analize, a zis Nancy, scoţând iarăşi tensiometrul. Budi, ia-i temperatura.

— De ce aş face aşa ceva? a întrebat Marina.

— Avem nevoie de oameni pe care să facem teste. Oameni care nu sunt lakashi. Noi o facem.

— Dar n-am de gând să rămân gravidă.

Nancy a lipit cu arici o manşetă pe braţul Marinei şi a început să pompeze aer, strângând-o din ce în ce mai mult. Doamna doctor Budi a ridicat un termometru plat din plastic, iar Marina, şovăind, şi-a deschis gura.

— N-o să fiţi singura care faceţi asta, a spus doamna doctor Budi.

— Crede-mă, sunt multe teste pe care o să le faci. Nu-i nevoie să rămâi gravidă.

— Thomas o să vă spună ce anume, a zis doamna doctor Budi, iar apoi, de parcă ar fi auzit semnalul, domnul doctor Nkomo a ieşit din desişul care înconjura păduricea de martini şi s-a îndreptat spre ele.

— Văd că am venit suficient de târziu, a spus el, înclinându-şi capul spre cele trei femei.

— Bărbaţii şi femeile nu vin aici împreună, i-a spus Nancy Marinei. Femeile mestecă scoarţă din copaci, iar bărbaţii adună ciuperci rapp.

— Diviziunea muncii, a zis doamna doctor Budi.

Nancy a scos tensiometrul şi şi-a apăsat două degete pe încheietura mâinii Marinei pentru a-i măsura pulsul.

— Prima oară, nu? a întrebat Thomas.

Marina a încuviinţat din cap, cu gura strânsă în jurul termometrului.

— Ah, foarte bine. Doar să nu uiţi să-ţi ţii limba în fundul gurii. Altfel poţi să te înţepi cu aşchii.

— Deşi ne pricepem de minune să le scoatem, a zis Nancy. Pulsul şaizeci şi patru. Bravo, doamnă doctor Singh.

Thomas şi-a pus gura pe un copac de lângă el şi, cu mult deasupra zonei unde scoarţa era mâncată, a început să râcâie. Marina şi-a scos termometrul din gură.

— Stai puţin, a zis ea.

— Martinii au tot felul de efecte, a spus Nancy. Mulţi ani domnul doctor Rapp a crezut că o parte din efectele halucinogene ale ciupercilor vin din sistemul de rădăcini ale copacilor, că într-un fel sau altul se transmit de la copaci, aşa încât a presupus că, atunci când mestecă scoarţa, femeile de fapt se droghează puţin. Annick a fost cea care a legat copacii de fertilitatea prelungită. Se pare că el n-a observat că ele rămân tot timpul însărcinate.

— Ea totuşi spune că tot meritul este al domnului doctor Rapp, a spus doamna doctor Budi, fără intenţia de a o corecta, ci doar de a face o simplă afirmaţie.

— Dacă citeşti însemnările lor de pe vremea aia, o să înţelegi.

Thomas a scos o batistă din buzunar şi şi-a tamponat colţurile gurii.

— Abia în 1990 ea a făcut legătura între martini şi malarie, a spus Nancy. Şi asta fără îndoială că a fost descoperirea ei. Domnul doctor Rapp nu prea mai venea pe teren în anii ’90.

— Şi totuşi spune că meritul este şi al lui, a spus doamna doctor Budi. Zice că i-a vorbit despre asta şi înainte de ’90.

Thomas Nkomo a clătinat din cap, ca şi cum ar fi înţeles tristeţea unei femei care se grăbea să-i atribuie succesele ei unui bărbat.

— Asta e cea mai mare descoperire legată de tribul Lakashi. Nici ciupercile rapp şi nici fertilitatea, ci malaria.

— Nu înţeleg, a spus Marina şi chiar nu înţelegea nicio iotă.

— Femeile lakashi nu fac niciodată malarie, a zis doamna doctor Budi. Au fost vaccinate.

— Nu există niciun vaccin împotriva malariei, a spus Marina, iar ceilalţi trei i-au zâmbit, iar Thomas a muşcat iarăşi din copac.

Nancy Saturn a arătat spre un fluturaş mov, de pe scoarţa internă albă a copacului. Stătea pe locul de unde muşcase recent doamna doctor Budi, iar pe scoarţa externă a trunchiului încă mai existau câteva dâre strălucitoare de salivă.

— Martinul este un copac cu scoarţa moale. După ce scoarţa se crapă, lakashi pot să scobească cu uşurinţă în scoarţa internă, ajungând până la cambiul unde sunt celulele vii. În felul ăsta se creează o gaură, aşa cum se poate vedea, un soi de rană în copac, iar în ea intră molia asta, martinetul mov.

— Cred că glumeşti, a spus Marina, întinzându-se să vadă mai bine. Există ceva care să nu aibă numele lui?

— Tribul Lakashi nu a fost descoperit de Martin Rapp. Dacă ar fi fost aşa, atunci sigur locul s-ar fi chemat Rapptown.

Nancy a pus un deget fix sub fluture care, aidoma celor din tribul Lakashi, părea să nu fie deranjat de o asemenea invadare a intimităţii lui.

— *Agruis purpurea martinet.* Ia lichid din pulpa martinului, nu sevă, care e şi mai adânc în interiorul copacului. Insecta se hrăneşte cu umezeala din lemn. O ingerează şi excretă aproape simultan, procesând proteinele din pulpă. O dată pe an depune ouă.

— În scoarţă? a întrebat Marina.

Când molia şi-a deschis aripile, a dezvăluit două puncte galbene aidoma unor ochi, câte unul pe fiecare aripă, apoi le-a închis din nou. Un fluture se odihneşte cu aripile deschise, iar o molie cu ele închise, citise despre asta pe undeva cu ani în urmă.

Nancy a încuviinţat din cap.

— Ca şi ciupercile rapp sau martinii, martineţii mov par să existe doar aici. Poţi să vezi câte unul din când în când şi prin tabără. Ajung doar până la râu, dar nu există nicio dovadă că s-ar hrăni şi în altă parte decât aici. Cheia

fertilităţii este combinaţia dintre copacul martin şi martinetul mov, deşi n-am izolat exerciţiile moliilor de proteinele din coconul larvei. Ştim doar că funcţionează.

Doamna doctor Budi s-a şters pe deget cu un beţişor înmuiat cu alcool şi apoi s-a înţepat în el.

— Dar cum e cu probele de sânge? a întrebat Marina. Se poate vedea concentraţia de hormoni dintr-o cantitate atât de mică de sânge?

— Nano tehnologie, a spus Budi. Minunata lume nouă.

Marina a încuviinţat din cap.

— Am izolat moleculele, aşa cum sunt ele metabolizate în scoarţa copacului, a continuat Budi, dar încă mai măsurăm impactul asupra salivei femeilor lakashi, sucurilor lor intestinale, plasmei. Nu ştim care este combinaţia de factori care protejează femeile de malarie.

Marina a întrebat dacă bărbaţii din trib pot să se îmbolnăvească de malarie, iar Thomas a încuviinţat din cap.

— După ce nu mai sunt alăptaţi, bebeluşii lakashi de sex masculin pot face malarie, la fel ca şi celelalte triburi din regiune, la fel ca şi copiii de sex feminin de când sunt înţărcaţi până când au prima menstruaţie, când încep să mestece scoarţa copacilor.

— Deci nu sunt vaccinaţi de fapt. Copacul şi molia sunt un fel de medicament preventiv, aşa cum e chinina.

Doamna doctor Budi a clătinat din cap.

— Preventiv când sunt alăptaţi, vaccin când mănâncă scoarţa, întrebarea este de ce nu a ajuns tot tribul să mănânce scoarţă încă din copilărie, dar având în vedere câţi copii mor de malarie, probabil că populaţia lakashi ar creşte exponenţial, dacă ar supravieţui toţi.

— Dar cum de aţi aflat asta? a întrebat Marina.

Capul îi vâjâia. Îi convinseseră pe unii bărbaţi să mănânce scoarţă? Cum îi testaseră pe copii?

— Le puteţi face pe unele dintre femei să nu mai mănânce scoarţă?

A privit din nou înspre copaci. Acum putea zări în depărtare, pe firmamentul cerului, mănunchiuri de flori roz, care atârnau părând grele ca strugurii.

— Au fost câteva cazuri de femei care n-au putut face copii după ce şi-au întrerupt vizitele în grup la martini, a zis Nancy. Dar, pentru că deja mâncaseră scoarţa, erau vaccinate.

— Mai mult am experimentat pe noi înşine, a spus Thomas.

— Cum?

Doamna doctor Budi s-a uitat la ea şi a clipit.

— Ţânţari.

— Până la urmă ce medicament creaţi? a întrebat Marina.

Un martinet mov a plonjat pe lângă ea şi a aterizat pe partea din faţă a rochiei ei, cu aripile mov deschizându-i-se şi închizându-i-se de două ori înainte de a-şi lua iarăşi zborul.

— Cele două proiecte se suprapun mult, i-a spus Thomas. Studiind pentru unul, învăţăm despre celălalt. Nu pot fi separate.

Nancy Saturn era botanistă. Ar fi putut face parte din orice echipă. Dar doamna doctor Budi, Thomas şi Alan Saturn păreau preocupaţi de malarie.

— Doamna doctor Swenson e singura care se ocupă de medicamentul fertilităţii?

— Fără îndoială că e principalul ei proiect, a zis Thomas. Dar noi credem că soluţia unuia este şi soluţia celuilalt.

— Ai multe informaţii de digerat, a spus Nancy. Te înţelegem. Încearcă puţină scoarţă, vezi cum e. Probabil că n-o să rămâi aici atât de mult timp încât să participi la teste, dar măcar încearcă. Numărul oamenilor non-lakashi

care au avut şansa să mestece martini e foarte mic.

— E o onoare, a spus doamna doctor Budi, aplecându-se să mai muşte şi ea încă o dată.

Ce îi spusese Anders? „Imaginează-ţi o secundă că eşti un farmacolog clinician şi lucrezi pentru o companie însemnată care produce medicamente noi. Închipuie-ţi că cineva îţi oferă echivalentul *Orizontului pierdut* pentru ovarele americancelor. „Marina a închis ochii, şi-a îndoit limba şi a deschis gura. Nu era un lucru la fel de natural pe cât i se păruse. Era mai degrabă ca şi cum ai mulge o vacă, părea un lucru uşor când vedeai pe altcineva făcând-o. Secretul părea să fie unghiul în care îţi înclinai capul, să nu îl lipeşti direct de copac. De fapt, scoarţa era destul de moale şi puţin densă. Simţea în gură o minusculă cantitate de lichid vâscos, cu gust de fenicul şi rozmarin şi cu o uşoară aromă de piper, despre care îşi închipuia că era legată de excrementele martinetului mov. Nu avea gust rău, însă nici nu putea să fie prea rău. Generaţii întregi de femei lakashi şi câţiva oameni de ştiinţă n-ar fi continuat să mănânce dintr-un copac cu gust scârbos. Cum de îi dăduse prin cap primei femei lakashi să sfâşie scoarţa cu dinţii şi oare când acea primă molie, care probabil că se hrănise cu ceva prin altă parte până atunci, şi-a fluturat aripile în urma ei? Marina a apăsat oarecum mai puternic şi a simţit o înţepătură în gingia de sus, dar nu s-a descurajat. N-avea şaptezeci şi trei de ani. Nu era bătrână şi existau o mulţime de femei care năşteau copii la vârsta ei, femei care nu ajunseseră să mănânce aşa ceva. Chiar dacă avea sentimente contradictorii în legătură cu capacitatea ei de reproducţie, nu avea deloc sentimente contradictorii în legătură cu informaţiile ştiinţifice pe care le obţineau cu ajutorul acestui experiment. Acum şi-ar fi dorit să aibă acel telefon mobil prin satelit. L-ar fi sunat pe domnul Fox chiar de unde se afla acum şi i-ar fi spus ce era posibil.

Doamna doctor Budi a bătut-o uşurel pe umăr.

— De ajuns, a spus ea. Prea multă scoarţă prima oară afectează intestinele.

Nancy i-a dat un beţişor sigilat într-o eprubetă.

— Pentru mai târziu, a spus ea. Mi-l poţi lăsa pe birou.

Marina şi-a atins buzele cu degetele şi a încuviinţat din cap.

— A venit şi Anders aici? A gustat şi el din asta?

Cei trei s-au uitat de la unul la altul, puţin tulburaţi.

— Îl interesa munca noastră, a spus Thomas. Încă de la început. A stat aici cu noi cât a putut.

— Vreau să văd unde e îngropat, a spus Marina, sperând că era aici, în păduricea de martini. Nu-i rugase asta până acum pentru că nu era sigură că poate suporta să-i vadă mormântul, să se uite la toată vegetaţia aia care creştea peste măsură, ştiind că Anders va rămâne acolo, dedesubt, pentru totdeauna. Dar i-ar fi fost mai uşor să-şi amintească de el într-un loc atât de frumos. I l-ar fi putut descrie lui Karen. I-ar fi putut zugrăvi frumuseţea. Chiar dacă nu era aici, ei i-ar fi spus că era.

— Ah, a spus Nancy Saturn, lipindu-şi vârful tenisului de o rădăcină de martin.

— Nu ştim unde e, a zis Thomas.

— Cine ştie? Doamna doctor Swenson ştie.

Doamna doctor Budi a fost cea care a întrerupt tăcerea care a urmat. Nu-i stătea în fire să lase vreo sarcină dificilă în seama altcuiva.

— Lakashi îşi îngroapă morţii într-un ritual. Duc cadavrul, iau ciupercile rapp. Pentru ei e o chestiune intimă.

— Dar el nu era de-al lor, a zis Marina.

Şi-a închipuit cum l-au pus pe o targă improvizată şi l-au cărat printre copacii pe care-i ura, Gulliver mort şi cărat de acolo de liliputani.

— Asta contează. Contează foarte mult.

A pronunţat cuvintele ştiind foarte bine că de fapt nu conta deloc. El era mort şi acest lucru era tot ce mai conta.

— Ţineau mult la Anders, a spus Thomas, bătând-o uşurel pe umăr. Sigur au avut mare grijă de el.

— În săptămâna aia a plouat torenţial, a zis doamna doctor Budi. Era zăpuşeală. Lakashi nu l-ar fi îngropat unde le-am fi zis noi, iar noi nu l-am putut îngropa.

— Deci l-aţi abandonat.

În mintea ei a văzut-o pe Karen aşezându-se pe podeaua bucătăriei, luându-şi câinele în braţe. Karen simţise asta încă de atunci, fără să fi văzut niciodată locul.

— A fost singurul lucru pe care doamna doctor Swenson i-a spus în scrisoarea ei, că a fost îngropat creştineşte. Nu ştiu nici măcar dacă credea în tradiţiile creştine, dar m-aş mira să-şi fi dorit să fie îngropat în mijlocul junglei de un grup de oameni care mănâncă ciuperci.

— A spus asta ca să vă liniştească, a spus doamna doctor Budi.

— Hai să ne întoarcem, a zis Nancy şi şi-a pus un braţ în jurul Marinei.

Nu exista un moment anume al pierderii. Se întâmpla mereu şi mereu, încă o dată în mii de forme mărunte, iar singurul adevăr pe care l-ar fi putut afla era că nu se putea obişnui cu gândul. Karen Eckman îşi dorise ca Marina să se ducă în Brazilia ca să afle ce s-a întâmplat cu soţul ei, dar acum, că era aici, înţelegea ce îi spusese doamna doctor Swenson în restaurant, în acea primă seară, după spectacolul de operă: ar fi putut să fie vorba despre orice, orice fel de febră sau de muşcătură. Nu era un lucru remarcabil că Anders murise, lucrul remarcabil era că toţi ceilalţi izbuteau să supravieţuiască într-un loc care nu li se potrivea absolut deloc. Karen îşi dorise să creadă că i-ar fi folosit la ceva dacă ar fi aflat din ce motiv murise Anders şi

unde îl îngropaseră, dar de fapt nu i-ar fi folosit nici acum şi nici atunci. La un moment dat Marina trebuia să găsească un mod în care să-i spună acest lucru.

S-a întors pe verandă, cu gustul martinilor încă pe limbă, şi a descoperit că Easter se trezise din somn şi plecase. S-a uitat prin aşternut ca să vadă dacă exista vreo scrisoare de la Anders, dar n-a găsit nimic. Cu siguranţă că Easter îşi etala vânătăile în faţa celorlalţi copii. Deja îl văzuse cum pune două beţe în ţărână, foarte departe unul de celălalt, pentru a le arăta cât de lung fusese şarpele. S-a întrebat când îşi pierduse auzul şi dacă înţelegea destule lucruri despre limbaj, încât să-i lipsească atunci când avea o poveste atât de grandioasă de istorisit. I-ar fi plăcut la nebunie să afle ce amintiri avea despre şarpe, dacă incidentul i se părea o poveste de groază sau o peripeţie, ori dacă se gândea la el doar când simţea durerea surdă din piept. Marina era nevoită să recunoască faptul că nu ştia deloc ce gândeşte Easter. Coşmarurile lui dispăruseră de la incidentul cu şarpele, nu mai ţipa în somn, deşi poate că datorită Ambientului sau pentru că dormea liniştit toată noaptea în patul ei. Era posibil ca, după ce anaconda aproape că-l sufocase, să nu-i mai fie frică de nimic.

Marina a auzit-o pe doamna doctor Swenson cum o strigă de afară, aşa că s-a dus şi s-a aplecat peste balustradă.

— Aţi fost plecată jumătate de dimineaţă, doamnă doctor Singh, a spus doamna doctor Swenson.

Venise împreună cu un bărbat lakashi, îmbrăcat cu pantaloni scurţi şi cu un tricou cenuşiu, pe care îl udase de sudoare. Bărbaţii purtau tricouri când se îmbrăcau elegant, iar el, fără îndoială că venind de dimineaţă pentru o întrevedere cu doamna doctor Swenson, îşi găsise un tricou pe care să şi-l pună. Ţinea în ambele mâini o mică traistă din pânză. Din locul unde îi privea, uitându-se în jos la ei de la o înălţime de doi sau trei metri, ea nu-şi putea

închipui cum de nu-şi dăduse seama că doamna doctor Swenson era însărcinată. Era toată doar o burtă.

— Avem multe de discutat, a spus Marina şi avea intenţia de a vorbi şi cu doamna doctor Swenson despre toate: înmormântarea lui Anders şi, de asemenea, cine plătea pentru studiul de cercetare a vaccinului împotriva malariei. Dar bărbatul de lângă doamna doctor Swenson se tot ridica pe vârfurile picioarelor şi frământa în mâini mânerele traistei, aşa că îi era dificil să-şi îndrepte atenţia în altă parte. Se zvârcolea, de parcă ar fi încercat fără succes să ascundă faptul că era plin de furnici.

— O să discutăm, doamnă doctor Singh. Avem mult de mers. E destul timp să mă puneţi la curent, dar acum trebuie să veniţi cu mine.

— Care-i problema?

Evident că era o problemă. Bărbatul gemea. Acum îl putea auzi peste zumzetul insectelor, deşi părea să facă eforturi serioase să tacă, la fel cum încerca din răsputeri, îşi dădea ea seama, în pofida agitaţiei lui, să nu se mişte. Doamna doctor Swenson îi convinsese pe lakashi să participe la teste, însă lor le era frică de ea, aşa cum le fusese tuturor medicilor rezidenţi în anul întâi. Reuşita vizibilă a bărbatului cu tricou cenuşiu era că nu zbiera.

— O să vă placă, a zis doamna doctor Swenson şi a luat-o iarăşi pe poteca pe care veniseră. O să fie exact în stilul dumneavoastră.

Marina a ieşit pe uşă şi a coborât treptele. Doamna doctor Swenson n-a aşteptat-o şi a continuat să vorbească singură.

— Ştiu cât de mult vă doriţi să practicaţi medicina câtă vreme mai staţi pe aici. Cred că am găsit o ocazie pentru dumneavoastră.

Chiar şi acum, când doamna Swenson era gravidă în şase sau şapte luni, Marina trebuia aproape să alerge ca să ţină pasul cu ei. Bărbatul impunea ritmul şi mergea foarte

repede. Ea îşi ţinea privirea în pământ. Marina se temea mai ales să nu-şi scrântească glezna.

— N-am spus asta.

Doamna doctor Swenson s-a oprit şi s-a uitat la Marina. Bărbatul păru că încremeneşte. Era neapărat necesar să-şi continue drumul. Şi-a ridicat traista, de parcă ar fi încercat să-i amintească de el, şi a început un monolog rapid în lakashi, dar doamna doctor Swenson a fluturat o mână spre el.

— Ba da. Vă aduceţi aminte, pe barcă. Discutam despre fata cu maceta înfiptă în cap.

— Îmi amintesc, a spus Marina, minunându-se că panica crescândă care o copleşise îi amuţea toate întrebările: de ce li l-ai pasat lor pe Anders şi de ce ai minţit în privinţa asta şi mai era ceva de care nu-şi aducea aminte. Ziceam că e corect să vă ocupaţi de cazurile care ajung la dumneavoastră.

— Care ajung la mine ca să mă ocup de ele în postura de medic, aşa cum sunteţi şi dumneavoastră. În orice caz, ne-aţi dat pe la nas cu jurământul lui Hipocrate, aşa că acum aveţi şansa să vă încălziţi cu faima lui.

— Sunt farmacolog.

Spre marea uşurare a bărbatului, doamna doctor Swenson a pornit din nou. Soarele era sus pe cer, strălucitor şi foarte fierbinte.

— Da, ei bine, eu nu mă pot aşeza pe jos şi toate lucrurile din satul ăsta se petrec pe podea, iar dacă aveţi de gând să-mi spuneţi că ar trebui să-şi aducă soţia în laborator, să ştiţi că deja i-am sugerat asta. Nu poate coborî pe scară. Oricât de mult aş detesta să-mi transform biroul în clinică, urăsc şi mai mult vizitele la domiciliu.

— Ce-a păţit soţia lui?

Doamna doctor Swenson a trecut pe lângă o buturugă acoperită de fluturi coloraţi în roşu aprins, iar curentul de aer stârnit de ea i-a făcut să se sperie şi să se

împrăştie în aer, aidoma unui nor stacojiu.

— E ceva legat de naşterea unui copil. Dacă o să pariaţi vreodată pe vreo tragedie băştinaşă, n-o să daţi faliment dacă vă puneţi banii la bătaie pe aşa ceva. Majoritatea se descurcă foarte bine, dar rata mare cu care se reproduc duce la un anumit număr de probleme.

— Şi ştiţi ce problemă e?

Marina mergea acum din ce în ce mai repede, deşi tot corpul ei îi şoptea să se oprească.

Doamna doctor Swenson a clătinat din cap.

— Habar n-am.

— Dar aţi spus că nu vreţi să interveniţi.

Intervenţiile în problemele medicale ale băştinaşilor i se păreau acum Marinei cea mai proastă idee. În acel moment înţelegea cât de bine ar fi fost să-i lase în pace şi să-i observe fără să intervină.

— Aţi spus foarte clar că e cineva…

— Vraciul local, da. A făcut iarăşi o criză de malarie. Are o febră atât de mare, încât am fost rugaţi să trecem mai târziu pe la el şi să-l consultăm. Mai există, asta o să vă placă, şi o moaşă care naşte şi ea acum. O ajută moaşa-ucenică, care e fiica ei. Fiica ar fi mult mai liniştită dacă am merge şi noi la ele.

— Cine v-a spus toate astea? E imposibil.

— Benoît adună toate mesajele şi i le aduce doamnei doctor Nancy Saturn. Benoît şi doamna doctor Saturn se înţeleg cât de cât în portugheză. Sinceră să fiu, comunicarea e atât de proastă, încât am putea să ajungem acolo şi să aflăm că nimic din toate astea nu-i adevărat. Reuşesc să comunic cu Easter mai bine decât cu majoritatea membrilor tribului.

În junglă au trecut pe lângă colibele construite pe stâlpi înalţi ale mai multor familii care se aplecau peste balustrade şi le făceau cu mâna. O creangă uriaşă le-a blocat poteca, dar însoţitorul lor a dat-o la o parte înainte

ca ele să se poată întreba cum să treacă de creangă. Marina a glăsuit din nou:

— Doamnă doctor Swenson, trebuie să ascultaţi ce spun. Nu sunt omul potrivit pentru treaba asta. Aici mai sunt şi alţi doctori şi oricare dintre ei, sunt sigură, e mai calificat decât mine.

— S-o rugăm pe botanistă? a întrebat doamna doctor Swenson pe un ton tăios. Sau pe unul dintre ceilalţi trei? M-aş mira ca vreunul dintre ei să fi ieşit din laborator măcar o singură dată în viaţa lui. Uitaţi că lucrez împreună cu *doctorii* ăştia de mai mulţi ani. Într-adevăr, sunt talentaţi când vine vorba să împerecheze ţânţari şi ăsta mi se pare că e unicul lor talent. Poate că sunteţi farmacolog, doamnă doctor Singh, dar înainte de asta aţi fost studenta mea. Ştiţi ce să faceţi, iar dacă n-o să ştiţi, o să fiu alături de dumneavoastră să vă aduc aminte. Nu mai pot să mă aşez pe jos. Din cauza piciorului. N-o să mă chinuiesc să vă spun că acum nu vă mai puteţi întoarce, că n-o s-o lăsaţi baltă pe femeia asta, pentru că ar fi o pierdere de vreme pentru amândouă. O să faceţi asta, indiferent ce simţiţi. Atâta lucru am aflat şi eu despre dumneavoastră până acum.

Marina şi-a simţit picioarele atât de grele, încât le-a aruncat o privire, convinsă că păşise în ceva.

— Bucuraţi-vă, doamnă doctor Singh. E şansa dumneavoastră să faceţi o faptă bună.

Pielea de pe capul Marinei era udă de transpiraţie, care i se scurgea pe ambele părţi ale feţei şi pe ceafă. Îşi trecea în revistă însemnările în minte şi descoperea că lipseau pagini întregi. Bineînţeles, erau şanse ca totul să fie în regulă, putea să ajungă acolo şi să găsească doar o naştere lungă şi un soţ emoţionat. Dacă ar fi trebuit doar să aducă pe lume un copil, pentru că toţi ceilalţi erau incapabili de aşa ceva, ei bine, putea să facă asta. Oricine ar fi putut să facă asta. Spera doar să nu fie nevoie de

bisturiu. Unde anume era vezica urinară? Când plecase de la ultima ei operaţie cezariană, nu-i trecuse prin cap că va mai avea vreodată nevoie de acele cunoştinţe. De ce să se mai fi pus la curent cu ultimele descoperiri, de ce să se mai fi dus pe la conferinţe sau să mai fi citit reviste de specialitate? Nici măcar nu-şi terminase calificarea în obstetrică. Orice pompier sau taximetrist putea fi chemat să ajute la o naştere normală, dar persoanele necalificate nu erau niciodată puse să opereze. Într-un fel sau altul, acest gând a calmat-o şi, preţ de o clipă, şi-a proiectat în minte imaginea plăcută a unui bebeluş care îi aluneca uşurel în mâini, pe când profesoara ei se uita la ea. N-avea niciun motiv să creadă că lucrurile n-ar fi decurs aşa.

— Sunteţi foarte tăcută, a zis doamna doctor Swenson. Credeam că aveţi multe de discutat cu mine pe drum. De dimineaţă, toată lumea din laborator abia aştepta să vorbească despre ce simţiţi.

— Încerc să-mi aduc aminte cum să asist la o naştere, a spus Marina.

— Creierul e o magazie. Îţi pui acolo experienţele, care pe urmă te aşteaptă. Nu vă faceţi griji. O să vă amintiţi când o să fie cazul.

Cu aceste cuvinte aproape încurajatoare, au ajuns la destinaţie. Dacă lakashi ar fi locuit într-un oraş, această colibă s-ar fi aflat la periferia celei mai îndepărtate zone rezidenţiale. Era a unui localnic care voia să trăiască într-un loc retras, care îşi dorea să poată privi râul, dar nu şi în curtea vecinilor. Şi-au dat seama că aceasta era casa pe care o căutau, pentru că din ea se auzeau ţipete slabe, jalnice. Bărbatul cu traista s-a năpustit pe scară în faţa lor şi a dispărut.

Doamna doctor Swenson s-a uitat după el, evaluând logistica.

— Când mă gândesc că o să închei proiectul şi o să mă întorc în State, lucrul pe care îl văd în faţa ochilor sunt

treptele. Presupun că, dacă aş fi mai ambiţioasă în fanteziile mele, m-aş gândi la lifturi sau la scări rulante, dar n-o fac. Nu-mi doresc decât o scară solidă cu trepte şi balustradă. Sunteţi martoră, doamnă doctor Singh. Dacă plec vie din ţara asta, n-o să mai urc niciodată pe vreo scară fără trepte.

La şaptezeci şi trei de ani nu era un jurământ prea deosebit. Marina a calculat raportul dintre lungimea braţelor şi picioarelor doamnei doctor Swenson şi diametrul corpului ei. Părea imposibil ca ea să urce scara.

— Vă pot ajuta în vreun fel?

— Doar dacă mă legaţi în cârca dumneavoastră. Cred că pot să urc, dar mi-e teamă de cum o să cobor. Nu vreau să rămân blocată acolo sus şi să sfârşesc prin a naşte şi eu în coliba asta.

— Nu, a spus Marina, deşi n-o încânta deloc să urce acolo de una singură.

Doamna doctor Swenson şi-a masat tâmplele.

— Ce ştim sigur, doamnă doctor Singh? Sunt o femeie însărcinată şi scundă, de şaptezeci şi trei de ani. Dar femei mai bătrâne, mai scunde şi cu o sarcină mai avansată decât a mea urcă şi coboară pe scări din astea în fiecare zi, inclusiv în ziua când nasc.

Bărbatul cu tricou s-a aplecat peste marginea colibei şi le-a aruncat o privire întrebătoare.

— *Vir! Vir!* a făcut el.

— Ah, bine, a zis doamna doctor Swenson. Ştie puţină portugheză. Spune că ar trebui să urcăm. A privit iarăşi în sus. Presupun că ar trebui să ne ducem acolo.

— De asemenea, ştim sigur că niciuna dintre aceste femei n-a născut primul copil la şaptezeci şi trei de ani, a spus Marina. Toată viaţa lor au urcat pe scări, fie că erau gravide, fie că nu. S-au obişnuit.

Doamna doctor Swenson s-a răsucit spre ea şi a dat din cap.

— Bine zis şi vă admir că puteţi să aduceţi argumente care nu vă avantajează. Şi acum rămâneţi imediat în spatele meu şi pregătiţi-vă să fiţi ca un berbec. Aveţi forţă, nu-i aşa?

— Da, a spus ea.

Aşa că au urcat, Marina întinzându-şi braţele lungi în jurul profesoarei ei, cu mâinile exact sub mâinile doamnei doctor Swenson, cu coapsele ei puternice sub coapsele doamnei doctor Swenson, şi au urcat aşa spre plânsetele nenorocite ale femeii şi strigătele soţului ei: *Agora!* „Acum!”

Benoît fusese trimis mai devreme cu instrucţiuni pentru familie, să aibă o cantitate mare de apă fiartă de două ori şi filtrată de două ori, iar primul lucru pe care l-au văzut a fost şirul de găleţi, care nu erau prea curate. Benoît, care o evitase pe Marina de la incidentul cu şarpele, nu părea să fie acolo. Femeia zăcea pe jos, pe un morman de pături. Şi ea, şi păturile erau atât de ude, încât părea că abia fuseseră scoase din râu. Pe scândurile de sub ea era o pată umedă, închisă la culoare. Însoţitorul lor îngenunchease lângă soţia lui şi o ţinea de mână, îi aranja părul ud cu degetele, pe când ceilalţi membri ai familiei îşi vedeau de treburile lor. Un bărbat în vârstă, fără cămaşă pe el, stătea întins într-un hamac, pe când doi copii mici, un băiat şi o fată, îl legănau, râzând exuberant de fiecare dată când se îndepărta de ei. Trei femei, una dintre ele cu un bebeluş la sân, legau şiruri de ardei roşii, pe când un bărbat ascuţea un cuţit într-un colţ. Când doamna doctor Swenson a ajuns la capătul de sus al scării, gâfâia, iar toţi şi-au ridicat brusc capetele ca s-o privească. Ea a arătat spre o ladă din lemn, iar una dintre cele două femei mai tinere a fugit să i-o aducă. Ea s-a aşezat, iar ele i-au oferit un bol din os plin cu apă, pe care ea l-a acceptat. Chiar şi femeia de pe mormanul de pături a tăcut, mulţumind astfel pentru onoarea care i se făcea. Doamna doctor Swenson

venise la ea acasă!

Marina nu ştia dacă să se ocupe mai întâi de pacientă sau de doctoriţă şi de fapt nu era prea sigură că ştie cu ce s-o ajute pe niciuna dintre ele.

— Uitaţi trusa, a spus doamna doctor Swenson, înclinându-şi capul spre podea. O să găsiţi acolo ce vă trebuie. Vă spun, sunt bucuroasă că am reuşit. Şi-a dus o mână în dreptul inimii. N-am mai urcat pe vreo scară de când a început tot chinul ăsta.

Marina a deschis fermoarul trusei şi a scotocit înăuntru, mişcându-şi mâna în cerc, disperată că nu prea avea cu ce să lucreze. Acolo erau un săpun într-o cutie, câteva tampoane sterilizate într-o pungă, mănuşi, o trusă chirurgicală în ambalajul ei, câteva medicamente care se rostogoleau patetic pe fundul trusei, dar fără nicio perie de dezinfectat. Mai erau două limbi pentru pantofi, din argint, cu capetele îndoite. Marina le-a ridicat.

— Ce sunt astea?

— Limbi pentru pantofi! a exclamat vesel doamna doctor Swenson. Rodrigo a făcut rost de o cutie întreagă cu mai mulţi ani în urmă. Sunt un retractor nemaipomenit.

Marina şi-a pus limbile pentru pantofi în poală şi şi-a aplecat capul.

— Cum le pot steriliza?

— Cum puteţi steriliza? Nu puteţi, doamnă doctor Singh. Cu asta trebuie să vă descurcaţi. Haideţi, spălaţi-vă în prima găleată, a zis doamna doctor Swenson. Eu îmi trag sufletul.

Apa din prima găleată era călduţă, iar Marina s-a frecat pe piele cu săpunul de nenumărate ori, minunându-se că era posibil să se afle în acel loc şi că o să se întâmple ce urma să se întâmple. Fără îndoială că acceptase să facă toţi paşii care o aduseseră până aici, fiind de acord ori de câte ori şi-ar fi dorit să refuze, şi totuşi nu trecuse prea multă vreme de când era la Vogel, trasând diagrame ale

lipidelor, iar Anders încă mai era în viaţă. Încerca să-şi cureţe mizeria de sub unghii, când femeia de pe pătură a scos un ţipăt atât de strident, încât ea a zvâcnit. Marina avea nevoie de o infirmieră, să pună pe cineva să desfacă ambalajele. A strigat la una dintre cele trei femei, smucind din cap, până când femeia, fără nicio tragere de inimă, şi-a pus pe jos ardeii şi a venit la ea. Marina i-a dat săpunul şi a mimat spre ea să se spele şi să desfacă ambalajele, iar femeia s-a zgâit la ea, de parcă Marina ar fi luat-o razna. S-a întrebat dacă va fi nevoită să mimeze fiecare etapă a operaţiei, dar acum bătea câmpii. Nimeni nu spusese că era nevoie de o operaţie. Doamna doctor Swenson îşi pusese lada lângă femeia de pe mormanul de pături. Marina s-a dus acolo, împreună cu infirmiera ei, care o privea în continuare mânioasă, dar doamna doctor Swenson a privit-o în ochi şi instantaneu ea s-a liniştit.

Marina şi-a pus mănuşile şi a îngenuncheat. Când femeia de pe pături s-a uitat la ea, Marina a arătat spre ea însăşi:

— Marina, a spus ea.

Femeia a încuviinţat obosită din cap şi a pronunţat un nume pe care nimeni nu l-a putut auzi. După ce au făcut cunoştinţă una cu cealaltă, Marina a spălat cu săpun coapsele şi organele genitale ale femeii, i-a îndoit genunchii şi i-a arătat infirmierei cum să-i ţină.

— Ar fi minunat să avem o pătură curată.

— Dacă aţi avea o pătură curată, după aceea v-aţi dori o pătură sterilă, iar o pătură sterilă v-ar face să credeţi că nu puteţi face nimic fără o masă de operaţie şi lumină, iar de la masă şi lumină mai e un pas foarte mic până la un aparat de măsură a pulsului fetal. Ştiu asta. Vedeţi cât de dilatată e.

Încă o dată, Marina s-a uitat la femeie, pe când îşi strecura mâna să-i măsoare cervixul. Un făt de dimensiuni obişnuite, aşezat în poziţie normală ar fi avut loc să iasă cu

uşurinţă pe acolo, iar Marina a simţit o mare uşurare.

— E dilatată. Şi-a mişcat mâna, căutând copilul.

Întâmplător, structura de bază a corpului feminin nu se schimbase de când nu se mai ocupase cu aşa ceva. Chiar dacă pacienta stătea pe jos era acelaşi lucru: găsise copilul, deşi era sigură că nu-i simţea capul.

— E şezutul, a zis ea. N-o încânta prea mult, dar ar fi putut să se descurce. O să încerc să-l întorc.

Doamna doctor *Swenson* a clătinat din cap.

— Asta durează o veşnicie, provoacă multă durere şi oricum în jumătate dintre cazuri nu funcţionează. O să facem o operaţie.

Marina şi-a scos mâna din femeie.

— Cum adică durează o veşnicie? Unde ne grăbim?

Cocoţată pe lada din lemn, doamna doctor Swenson a respins propunerea cu un gest al mâinii.

— N-are sens s-o chinuim aşa, dacă până la urmă tot va trebui s-o operaţi.

Marina şi-a lăsat greutatea corpului pe călcâie.

— Chestia e că suntem departe de a avea un mediu steril. Şansele să moară în urma unei infecţii postoperatorii sunt suficient de mari încât să încercăm să întoarcem copilul. N-am nicio infirmieră care să mă asiste în operaţie, n-am anestezist.

— Credeţi că avem vreun anestezist pe aici?

— Dar ce aveţi?

Marina şi-a scos o mănuşă şi a cotrobăit prin trusă.

— Ketamină. Şi nu mai aruncaţi aşa mănuşile. Aici nu-i John’s Hopkins.

— Ketamină? Şi plănuiţi s-o trimiteţi la discotecă după aia? Cine naiba foloseşte ketamină?

— Să vă dau o veste, doamnă doctor Singh, aveţi ce există şi am fost norocoasă că am făcut rost măcar de atât.

— O să încerc să întorc copilul, a spus Marina.

— Ba nu, a zis doamna doctor Swenson. Mi-a ajuns să

mă urc pe porcăria de scară. Mi-ar plăcea să nu mă obligaţi să mă aşez şi pe podea. Chiar dacă n-aş ţine seama de picior, am edem la mâini.

Doamna doctor Swenson şi-a ridicat mâinile pentru a i le arăta. Degetele ei erau umflate şi drepte, iar pielea foarte întinsă. Zece cârnăciori.

— Doamne sfinte, când s-a întâmplat asta?

Marina s-a întins să-i atingă o mână, dar doamna doctor Swenson şi-a coborât-o brusc.

— Nu prea m-aş descurca cu un bisturiu. Nu prea mă descurc nici cu un creion. Şi acum, ori dumneavoastră o să faceţi cezariana, ori eu. Astea sunt opţiunile.

— Ce tensiune arterială aveţi? a întrebat Marina.

— Nu sunt pacienta dumneavoastră, a spus doamna doctor Swenson. Aţi face bine să fiţi atentă la femeia din faţa dumneavoastră.

Bărbatul cu tricou cenuşiu s-a uitat mai întâi la doamna doctor Swenson, apoi la doamna doctor Singh, ţinând-o de mână pe soţia lui. Disputa lor îl îngrijora vizibil. N-o îngrijora pe soţia lui, care a profitat de ocazie pentru a-şi închide ochii în cele două minute dintre contracţii. Dacă cineva ar fi întrebat-o pe Marina ce opinie era mai importantă, să facă operaţia de cezariană sau nu – a fostei directoare a departamentului de chirurgie obstetrică şi ginecologică din John’s Hopkins, care nu-şi atinsese pacienta, sau a rezidentei care plecase din departamentul de chirurgie obstetrică şi ginecologică şi care se ocupa de primul ei pacient după treisprezece ani – Marina ar fi ţinut până la moarte cu cea dintâi, însă, nefiind cea dintâi, era convinsă că are dreptate şi la fel de sigură că nu avea să-şi împiedice mentorul să preia cazul. Iar atunci avea o singură opţiune.

— Spuneţi-mi cum se administrează ketamina, a spus ea.

Ketamina era pusă într-o seringă care, după ce acul

se înfigea în venă, se lipea de partea interioară a antebraţului pentru ca lichidul din ea să poată fi administrat când era nevoie cu ajutorul unor bătăi uşoare, iar în urma acestor bătăi uşoare, pacienta n-a mai gemut. Marina a spălat şi a şters burta femeii, i-a îndreptat picioarele şi, punându-şi o pereche de mănuşi curate, i-a arătat infirmierei cum să ţină pielea întinsă. Acum infirmiera era foarte atentă. Femeia se uita la Marina cu ochii mari, stând nemişcată, pe când bisturiul îi aluneca pe piele. După ce a înserat cuţitul, şi-a dat seama că asta nu era prima ei operaţie în toţi aceşti ani. Cu mai puţin de o săptămână în urmă tăiase şarpele. Grăsimea de sub piele a ieşit prin linia inciziei ca frişca groasă, presărată cu primii stropi strălucitori de sânge.

Incizia, făcută într-o deplină tăcere, l-a făcut pe soţ să icnească uşor şi a atras brusc atenţia tuturor din colibă. Chiar şi bătrânul s-a ridicat din hamac şi i-a adus şi pe cei doi copii să vadă. Celelalte două femei şi bărbatul cu cuţitul s-au adunat cu toţii să urmărească spectacolul, aplecându-se şi împingându-se puţin ca să vadă cât mai bine ce se întâmplă. Marina a simţit genunchii cuiva pe spatele ei.

— Asta nu mă ajută deloc, a spus ea.

Infirmiera ei, cu mâinile ţinând ferm pielea de o parte şi de cealaltă a inciziei, a strigat un ordin răstit, iar ceilalţi au făcut instantaneu un pas în spate, lărgindu-şi cercul.

— Acum căutăm ţesutul conjunctiv, a zis doamna doctor Swenson. Nu mi-am adus ochelarii. Îl vedeţi acolo, sub grăsime?

— L-am găsit, a spus Marina.

A luat mâinile infirmierei şi a pus câte o limbă de pantofi în fiecare dintre ele. A înfipt limbile pentru pantofi în incizie şi i-a arătat femeii cum să tragă de margini. A zărit uterul. În pofida adrenalinei care o inunda, a recunoscut totul – intestinul şi vezica, îi erau familiare. De

ce i se părea atât de surprinzător? Renunţase la profesie, nu şi la cunoştinţele ei. Aproape orbită de propria-i transpiraţie, s-a răsucit cu faţa la doamna doctor Swenson, care a luat un tricou de pe jos şi a şters-o. Apoi doamna doctor Swenson s-a aplecat şi a şters faţa infirmierei, care se străduia din răsputeri să ţină cavitatea deschisă cu limbile pentru pantofi.

— Acum trageţi în jos vezica, a spus doamna doctor Swenson. N-o crestaţi. Vedeţi vezica, nu-i aşa?

— Da, a zis Marina.

Era un miracol că putea să vadă ceva fără lumină directă. A tăiat cu grijă uterul, evitând tot ce nu trebuia să fie tăiat, iar sângele a năvălit în bazinul abdomenului. Sânge amestecat cu mult lichid amniotic, care formau un ocean învolburat şi închis la culoare, de care Marina nu putea trece. Lichidul fierbinte s-a scurs pe podea şi a format o baltă sub doctoriţă şi pacienta ei.

— Cum naiba faci asta fără aspirare?

— E o pompă în trusă, a zis doamna doctor Swenson.

— Am nevoie de încă cineva.

— N-aveţi pe nimeni. Descurcaţi-vă.

Marina a înşfăcat pompa, care a zburat din mănuşa ei plină de sânge şi a alunecat pe podea până când a fost prinsă, ca şi celelalte mingi, de un băiat de cinci ani care tândălea pe acolo.

— Dumnezeule! a exclamat Marina. Măcar puneţi pe cineva s-o spele.

Iar doamna doctor Swenson, fără a scoate un cuvânt, a făcut semn ca pompa să fie înmuiată în găleata cu apă şi săpun, apoi i-a fost dată înapoi Marinei, care a folosit-o pentru a absorbi un sfert de kilogram de lichid care după aceea a ţâşnit pe jos, lângă ea. Şi-a repetat acţiunea. Acolo, sub atâtea straturi, putea să vadă copilul cu faţa în jos, labele picioarelor lipite de cap şi fundul blocat în pelvis. Marina a încercat să ridice copilul, dar acesta era

înţepenit.

— Ridicaţi-i şezutul, a spus doamna doctor Swenson.

— Încerc, a zis Marina, iritată.

— Pur şi simplu smulgeţi-l.

Marina a mişcat limbile pentru pantofi până au ajuns în uter şi i-a făcut semn infirmierei să tragă, să tragă cu nădejde, lucru pe care femeia asta, având şi ea menirea să ducă o viaţă în care să se reproducă în continuu, l-a făcut cu toată forţa de care era în stare, pe când Marina şi-a vârât mâinile în trupul pacientei pentru a desprinde bebeluşul de acolo. Era înţepenit în mama lui, aidoma unui copil care s-a vârât în joacă într-un dulăpior şi nu putea fi convins să iasă de acolo. Muşchii din umerii şi gâtul Marinei s-au încordat, spatele i s-a întins. Era un test de forţă fizică, cele 66 de kilograme ale Marinei Singh împotriva celor trei kilograme ale bebeluşului, apoi, cu un zgomot puternic de aspirator, copilul s-a desprins. Bărbatul cu cuţitul şi-a pus o mână pe spatele Marinei pentru a o ţine să nu cadă. Roşu, alb şi lucios, un băiat intact, pus la pieptul mamei lui.

— Hei. Nu-i aşa c-a fost uşor? Doamna doctor Swenson a aplaudat o dată, cu hotărâre. Daţi-le copilul. Ştiu ce să facă acum.

De îndată ce a rostit aceste cuvinte, copilul alunecos i-a fost luat din mâini, laolaltă cu placenta roşu închis. Întregul grup l-a luat de acolo, bătrânii şi tinerii fascinaţi au şters-o cu nou-născutul. Acum aveau dovezi că se întâmplase un lucru extraordinar. Deşi pe acolo erau atât de multe naşteri, nimeni nu rămânea complet insensibil la farmecul unui sugar.

— Vă amintiţi restul? Acum masaţi uterul. Asta e partea care mi-a plăcut mereu, să reconstruieşti, să faci ordine în haos. Doamna doctor Swenson s-a aplecat ca să vadă mai bine. Bebeluşul nu mai e, a devenit problema altcuiva şi acum poţi să dai mai multă atenţie detaliilor. Nu

mai e aceeaşi presiune.

În cealaltă parte a camerei, bebeluşul acum plângea, iar soţul, încă lipit de mâna femeii, şi-a înclinat capul spre sunet.

— Încă puţină ketamină, a spus doamna doctor Swenson. N-are rost s-o trezim acum. Marina a aspirat iarăşi abdomenul şi s-a apucat să coasă copcile grosolane, o procedură la fel de delicată ca atunci când coşi un curcan de Thanksgiving cu aţă de bucătărie. Infirmiera, mult mai curajoasă decât şi-ar fi putut închipui cineva, şi-a mutat limbile de pantofi mai sus, ca o cunoscătoare, pe când Marina reasambla tot ce distrusese: uterul cusut, vezica pusă iarăşi deasupra.

— E un bărbat cumsecade, a spus doamna doctor Swenson, înclinându-şi capul spre soţul femeii. A stat lângă ea. N-ai să vezi aşa ceva. Le place să se ducă la pescuit. Când aud că li s-a născut un fiu mai vin uneori să-l vadă, dar cam atâta.

— Poate că e primul lor copil, a spus Marina.

Doamna doctor Swenson a clătinat din cap.

— Ar trebui să ştiu asta. Nu-mi aduc aminte.

Marina lega ultima sutură, când bebeluşul a fost adus înapoi. A scos ketamina din braţul femeii şi a pus copilul în locul ei, deşi mama, care abia reuşise să-şi deschidă ochii, nu l-a luat în braţe. Era un bebeluş frumos, două sprâncene stufoase şi o gură rotundă, înfăşat într-o pânză galbenă în dungi. A scos un mic ţipăt şi a căscat puţin, iar tuturor li s-a părut minunat.

Marina s-a simţit înţepenită, ridicându-se în picioare.

— Vedeţi? a întrebat doamna doctor Swenson, arătând spre ea. Şi dumneavoastră vă e greu.

Marina a încuviinţat din cap, scoţându-şi mănuşile, şi s-a uitat la sângele de pe braţele ei, de pe rochia ei, balta uriaşă de sânge în care stătuse.

— Doamne sfinte, a spus ea. A căutat în trusă un

tensiometru.

Doamna doctor Swenson a clătinat din cap.

— Nu-ţi dai seama cât de mult sânge e când ai atâta lume în jur, care aşteaptă să-l şteargă în locul tău. E o cantitate normală. O să vedeţi, o să fie în regulă. Amândoi o să fie în regulă.

Infirmiera a venit şi a mai pus o pătură pe femeie.

— Ar fi bine dacă am putea s-o mutăm într-un loc uscat, a spus Marina. Nu pot s-o las aşa aici.

— Nu te poţi aştepta de la lakashi să facă anumite lucruri, a zis doamna doctor Swenson. Nu sunt capabili să facă cezariene. E o chestiune care ţine de calificare şi de echipamentul disponibil. Dar ştiu că n-ar trebui să lase o femeie bolnavă să stea pe o pătură udă şi se pricep foarte bine să facă curăţenie. O să reveniţi diseară să vă vedeţi pacienţii, doamnă doctor Singh, şi o să mai treceţi şi mâine pe la ei. O să vedeţi cât de bine se descurcă fără dumneavoastră.

Femeia care alăptase bebeluşul când sosiseră acolo îl dăduse altcuiva pe primul şi acum îl alăpta pe nou-născut, pe când mama lui dormea pe jos. Tatăl a venit la Marina, care punea instrumentele chirurgicale folosite la loc în ambalajul de unde le luase, şi a lovit-o uşurel pe spate şi pe braţe, cu palma. Apoi au venit şi ceilalţi, toţi în afară de femeia care alăpta şi de cea adormită, şi au făcut acelaşi lucru. Cei doi copii au plesnit-o peste picioare, iar bătrânul s-a întins ca s-o lovească peste urechi. La rândul ei, Marina a lovit-o pe spate pe infirmieră care nici măcar nu tresărise sau nu întorsese capul în timpul operaţiei, iar în chip de răspuns, femeia a plesnit-o peste faţă pe Marina cu dosul palmei.

— Haideţi, a spus doamna doctor Swenson. Dacă începeţi cu asta, poate să dureze ore întregi. O să ajungeţi acasă cu mai multe vânătăi decât Easter.

Doamna doctor Swenson a avut nevoie de ajutor ca

să coboare scara, dar afară erau atât de mulţi lakashi care o aşteptau cu mâinile întinse, încât pur şi simplu ar fi prins-o dacă ar fi căzut şi ar fi dus-o pe braţe până la laborator. Şi-a luat un răgaz de câteva minute pentru a-şi trage sufletul şi, pe când zăboveau acolo, mulţimea s-a adunat în jurul lor. Evident că vestea succesului lor se împrăştiase. Băştinaşii au format un cerc gros în jurul Marinei şi doamnei doctor Swenson, trăncănind şi aplaudând la unison, după ce doamna doctor Swenson i-a convins să-şi ţină mâinile acasă.

— Toată lumea vă admiră, i-a spus Marinei doamna doctor Swenson, cu o voce stridentă.

Marina a râs. În spatele său era o femeie care se ţinea de coada ei împletită, marcându-şi astfel teritoriul.

— E doar o proiecţie. Habar n-aveţi ce spun.

— Ştiu cum fac când sunt fericiţi. Poate că nu înţeleg în amănunt orice propoziţie de-a lor, dar, credeţi-mă, sunt multe feluri în care poţi asculta, iar eu i-am ascultat pe oamenii ăştia multă vreme. Acum mulţimea înainta, împreună cu cele două doctoriţe. Cred că dumneavoastră o să mă înlocuiţi, i-a zis doamna doctor Swenson, aşa cum şi eu l-am înlocuit pe domnul doctor Rapp. Benoît le-a spus că dumneavoastră aţi fost cea care a omorât şarpele pentru a-l salva pe Easter şi că după aceea le-aţi adus lor reptila. Acum v-au văzut cum aţi tăiat o femeie ca să scoateţi un copil din ea, lăsând-o pe femeie în viaţă. Pe aici asta e un miracol.

— Nu m-au văzut făcând-o, a spus Marina.

— Ba fără îndoială că da, a zis doamna doctor Swenson şi şi-a ridicat mâinile spre cer. Stăteau în copaci. Amfiteatrul sălii de operaţie era plin.

Marina a privit în jur, la chipurile zâmbitoare ale membrilor tribului. Ce s-ar fi întâmplat dacă femeia n-ar fi supravieţuit? Dacă bebeluşul ar fi fost mort?

— Nu m-am uitat în sus, a spus ea.

— Mai bine, prea multă presiune. Aţi făcut o treabă bună. Se vede că mi-aţi fost studentă. Aţi făcut o operaţie clasică de cezariană. Aţi făcut o tăietură mică în uter. Aveţi mâini foarte ferme, doamnă doctor Singh. Sunteţi exact persoana cu care vreau să nasc.

Ce chestie, să aduci pe lume copilul persoanei care te-a învăţat să aduci copii pe lume.

— N-o să fiu aici când o să naşteţi, a spus Marina şi afirmaţia a liniştit-o. În câte luni sunteţi?

— Puţin peste douăzeci şi şase de săptămâni.

— Nu, nu, a spus ea. Asta nu-i posibil. Cu cine plănuiaţi să naşteţi?

— Cu moaşa. Ca să fiu sinceră, îmi doream o experienţă cât mai asemănătoare cu a femeilor lakashi, dar, pe măsură ce trece timpul, mă gândesc din ce în ce mai mult că o să am nevoie de cezariană. M-aş mira ca pelvisul meu să se dilate. Scoarţa martinilor nu-ţi întinereşte oasele. O să am nevoie de cezariană şi numai în dumneavoastră am încredere s-o faceţi.

— Vă puteţi duce în Manaus.

— O femeie de vârsta mea nu se poate duce la spital ca să nască un copil. Mi-ar pune prea multe întrebări.

— Eu aş fi crezut că o femeie de vârsta dumneavoastră n-are de ales şi trebuie să se ducă la spital.

Marina s-a uitat la doamna doctor Swenson şi, văzând că n-o ascultă, a glăsuit din nou.

— Chiar dacă aş mai fi aici şi, credeţi-mă, n-am de gând să fiu, nu ştiu ce complicaţii ar putea apărea. Aici faceţi o muncă de pionierat, nu puteţi naşte copilul pe biroul dumneavoastră. Adineauri m-aţi văzut operând prima oară după treisprezece ani. Asta nu prea mă califică să mă descurc cu ce ar putea să apară.

— Ba da. V-am văzut cum lucraţi. La un moment dat mi-am dat seama că ar fi trebuit să-mi fac unele planuri pentru inevitabilul eveniment, dar acum sunteţi aici.

Sunteţi chirurg, doamnă doctor Singh, şi nicio farmacologie de pe lume nu schimbă cu nimic asta. A clătinat din cap. Farmacologia ar trebui rezervată doctorilor care n-au aptitudini sociale sau celor cărora le tremură mâinile şi pot să facă greşeli. Nu mi-aţi spus niciodată de ce v-aţi schimbat specializarea.

În acel moment unii membri ai mulţimii au început să cânte, iar alţii să-şi lovească limba de cerul gurii, scoţând un fel de urlete bucuroase. Copiii curăţau poteca în faţa lor, aidoma unui cârd de capre înfometate, smulgând toate frunzele şi crenguţele, rupând lianele, distrugând pânzele de păianjen cu un băţ, până când poteca a ajuns să fie la fel de curată ca o alee dintr-o rezervaţie naţională.

— Nici dumneavoastră nu mi-aţi spus de ce v-aţi schimbat specializarea, a spus Marina.

— N-am avut de ales. Mi-am dat seama de ce fel de muncă era nevoie şi am fost nevoită să o fac chiar eu. Nu poţi să desenezi pur şi simplu o hartă care să aducă pe toată lumea aici, să calce în picioare ciupercile rapp, să omoare martineţii, să mute tribul. Până ar fi izbutit să înţeleagă ce fac, totul ar fi fost distrus. Condiţiile naturale ale acestui ecosistem încă nu se pot reproduce în altă parte. Poate că în viitor o să se întâmple şi asta, dar deocamdată doar aici este posibil aşa ceva. Ani de zile, cercetările mele au fost pur academice. Am vrut să documentez rolul martinilor în fertilitatea femeilor. N-aveam de gând să sintetizez vreun compus. N-am crezut niciodată că femeile din lume au dreptul să-şi amâne toate deciziile până la sfârşitul vieţii lor. Acum, când sunt însărcinată, cred şi mai puţin asta. Daţi-mi mâna, doamnă doctor Singh, piciorul ăsta mă doare de mor. Da. Putem să mergem puţin mai încet decât ceilalţi. La aceste cuvinte, lakashi, care aveau uneori un talent supranatural de a înţelege engleză, şi-au micşorat viteza la jumătate. Dar, când am descoperit legătura cu malaria, totul s-a

schimbat. Niciun om de ştiinţă care e pe punctul de a descoperi un vaccin împotriva malariei n-ar trebui să dea înapoi. Am fost foarte prudentă în ce priveşte oamenii pe care i-am adus aici. Toţi sunt foarte dedicaţi, plini de respect. N-aş lăsa pe niciunul dintre ei să-mi scoată apendicele, dar, în ce priveşte dezvoltarea medicamentului, au făcut progrese remarcabile.

— Dar cum aţi aflat că e eficient?

Doamna doctor Swenson s-a bătut uşurel pe burtă cu mâna liberă.

— La fel cum am aflat că partea lui legată de fertilitate e eficientă. Le testez. M-am expus periodic la malarie în ultimii treizeci de ani şi nu m-am îmbolnăvit niciodată. Doctorul Nkomo, doctoriţa Budi şi soţii Saturn, toţi ne-am expus periodic. I-am expus şi pe lakashi. Vă pot arăta datele. E combinaţia dintre scoarţa martinilor şi martineţii mov. Acum ştim. Trebuie doar s-o copiem.

— Şi Vogel? a întrebat Marina.

— Vogel plăteşte totul. Aş zice că am fost prudentă şi când am ales compania Vogel, dar domnul Fox a devenit prea nerăbdător. Nu-l interesează ce se poate obţine. El vrea să ştie doar unde se duc banii. Însă nu cred că altă companie ar fi fost mai bună. Toţi susţin că sprijină cercetările ştiinţifice, fără să înţeleagă câtuşi de puţin ce înseamnă ştiinţa. Domnul doctor Rapp şi-a petrecut jumătate din viaţă aici, a avut cele mai mari succese din istoria micologiei, dar a reuşit doar să zgândăre la suprafaţă. Pentru lucrurile astea e nevoie de foarte mult timp. Uneori de o viaţă întreagă. Ai zice că trebuie să-mi fie recunoscători fiindcă le-am dedicat toată viaţa mea, dar un om ca Jim Fox nu-i în stare să înţeleagă asta. A fost catastrofal pentru toată lumea că l-a trimis aici pe doctorul Eckman. Moartea lui i-a demoralizat pe toţi. O săptămână sau două am crezut că o să plece cu toţii. Dar după aceea aţi apărut dumneavoastră, doamnă doctor Singh, şi, chiar

dacă m-am împotrivit vizitei dumneavoastră intruzive, acum îmi dau seama că vă putem primi printre noi. Vă înţelegeţi bine cu toată lumea, păreţi foarte sănătoasă şi cred că-l veţi putea linişti pe domnul Fox, convingându-l că proiectul progresează şi că avem nevoie doar de încă puţin timp.

— Dar de ce aş face aşa ceva? Sunt angajată la Vogel. Ei plătesc nişte sume enorme pentru a produce medicamentul cu care aţi venit chiar dumneavoastră, dumneavoastră l-aţi propus. Nu le-aţi spus despre vaccinul împotriva malariei şi la asta pare că lucraţi cu toţii. De ce să mint pentru dumneavoastră?

Marina a ajutat-o pe doamna doctor Swenson să-şi recapete echilibrul, rezemându-se de mâna ei. Cu cât mergeau mai mult, cu atât mai vârtos se sprijinea doamna doctor Swenson de mâna ei.

— Nu trebuie să minţiţi. Nu-i o minciună de şcoliăriţă. Medicamentele coincid. N-am reuşit să le separăm. Uitaţi-vă la mine. Eu în mod clar lucrez la partea de fertilitate, deşi sunt interesată şi de cum se leagă de malarie. Interesele mele personale chiar nu contează când oricum rezultatul e acelaşi. Când o să obţinem un medicament, o să-l avem şi pe celălalt şi nu văd nimic rău în a face o companie farmaceutică americană să plătească pentru un vaccin care va avea efecte benefice uriaşe asupra sănătăţii globale, fără a aduce beneficii financiare acţionarilor companiei. Oamenii care au nevoie de un vaccin antimalarie n-o să aibă cum să şi-l cumpere. În acelaşi timp o să le dau un medicament care probabil va submina sănătatea femeilor şi care le va aduce o avere de-a dreptul obscenă. Nu-i un pact rezonabil? Opt sute de mii de copii mor de malarie în fiecare an. Închipuiţi-vă opt sute de mii de copii în plus, care o să alerge pe Pământ, după ce o să le dăm vaccinul. Poate că în loc să se reproducă, acele femei în menopauză, care vor să fie mame, o să adopte din

surplusul care fără îndoială că va apărea.

Marina, ca de obicei, a simţit că se află cu cinci paşi în urmă în acest dialog.

— Mie mi se pare că ar trebui să aveţi puţină încredere în Vogel. Aţi putea afla că sunt la fel de interesaţi ca dumneavoastră de acest vaccin.

— Încrederea dumneavoastră ar putea fi considerată fermecătoare, dacă n-ar fi atât de naivă, a zis doamna doctor Swenson, fără nicio urmă de ranchiună în voce. Fiindcă dacă vă înşelaţi – şi sunt destul de sigură că vă înşelaţi când credeţi că o companie farmaceutică americană îşi doreşte să plătească pentru a face o faptă bună în Lumea a Treia – atunci pierdem totul. Nu-i un risc pe care vi l-aţi putea asuma, când efectul unei ipoteze incorecte duce la un număr atât de mare de vieţi pierdute anual.

Au ajuns în sat, după ce au luat de pe drum mai mulţi lakashi. Marinei i se părea că se adunase tot tribul.

— Veniţi la laborator, a spus doamna doctor Swenson, bătând-o uşurel pe braţul de care se ţinea cu cealaltă mână. Doctorul Nkomo o să vă arate ţânţarii noştri.

— Aş vrea să înot mai întâi, a spus Marina. Să curăţ sângele de pe mine.

Doamna doctor Swenson a clătinat din cap.

— Folosiţi un lighean. O să pun câţiva bărbaţi să vă aducă nişte găleţi cu apă. N-are sens să intraţi în râu aşa plină de sânge. N-aveţi cum să ştiţi cine v-ar putea confunda cu o cină.

— Am intrat în râu când aveam jumătate dintr-o anacondă pe mine, a zis Marina, uitându-se la rochia ei, care devenise scorţoasă, uscându-se.

Doamna doctor Swenson a încuviinţat din cap.

— Acum avem mai multă grijă de dumneavoastră.

Când Marina s-a întors pe verandă, aşternutul de pe pat fusese netezit şi pe pernă era o scrisoare. A întins cu

grijă o mână pe sub plasă şi a scos-o de acolo. Nu voia să atingă nimic până când nu se spăla şi totuşi a trecut un deget de-a lungul marginilor plicului, desfăcându-l. Nu scria acolo decât numele ei, *Karen Eckman, Karen Ellen Eckman, doamna Anders Eckman, Karen Smithson, Karen Eckman.* Literele erau mâzgălite şi neregulate. În câteva locuri pixul sfâşiase hârtia. Scrisese cuvintele cu majuscule, dar cu o caligrafie tremurată. Poate că pe aceasta o împăturise şi o ţinea lângă el în pat. Poate că pe aceasta nici nu se gândise s-o trimită la poştă.

Zece

În fiecare dimineaţă, Marina se desprindea de membrele adormite ale copilului puţin sedat şi o lua pe poteca ce ducea la martini. Nu urma exemplul băştinaşelor, adică nu aştepta să treacă cinci zile. Se gândea că probabil peste cinci zile n-o să mai fie acolo, aşa că voia să se îmbuibe cu scoarţă, să se transforme într-o probă medicală înainte de a ajunge acasă. Scopul ei era să recupereze toată scoarţa pe care n-o mâncase în trecut şi să-şi facă provizii de scoarţa pe care n-o s-o mănânce în viitor. Acum era momentul, prezentul perfect. N-o mai deranja să se ducă atât de departe în junglă de una singură, deşi în fiecare dimineaţă dădea până la urmă peste alte femei, şi lakashi, şi doctoriţele. Doamna doctor Budi spunea că, din punct de vedere ştiinţific, era o premieră faptul că mesteca scoarţa atât de des la început. Zicea că şi ele luaseră la început o doză mai mare. Poate că era doar entuziasmul provocat de descoperire sau poate că trupul ei tânjise dintotdeauna după aşa ceva. Doamna doctor Budi i-a spus Marinei că va deveni imună la malarie chiar de la început şi că perioada ei lunară de fertilitate se va extinde de la trei zile la treisprezece. În plus, Marina începea să se întrebe dacă nu cumva scoarţa aromată provoca o uşoară dependenţă, făcându-le pe femeile

lakashi să-şi târască picioarele până la copaci mult după ce se săturaseră până-n gât de bebeluşi şi ţinându-i pe doctori la birourile lor mulţi ani după ce ar fi trebuit să se întoarcă acasă. Poate că doctorul Rapp îi evaluase corect la început, exista o oarecare legătură între ciuperci şi copaci, o foarte mică doză de narcotic în scoarţă, care le ţinea pe femei lipite de pădurice.

În ce-o priveşte pe ea însăşi, Marina visa martinii. Erau acolo, mlădioşi şi impunători, în faţa ochilor săi, înainte de a-i deschide de dimineaţă, iar când adormea noaptea, se ducea la ei. Gândul că ar fi putut deveni dependentă de ceva din acel loc a făcut-o să-şi dea seama că venise momentul când ar fi trebuit să plece din Amazon, deşi totul părea s-o descurajeze să plece. Într-o săptămână cususe pleoapa unei fetiţe care fusese muşcată de maimuţa pe care o purta în jurul gâtului. A fost nevoie de ambii ei părinţi pentru a ţine pe loc copilul, pe când Marina lucra cu un ac prea mare şi o aţă chirurgicală prea groasă pentru a repara ţesutul delicat. Când a rugat-o pe doamna doctor Swenson să-i dea nişte ser imunoglobulin antirabie pentru oameni, doamna doctor Swenson i-a spus că mai întâi ar trebui să vadă o radiografie a creierului maimuţei. Scosese o aşchie de lemn, lungă de douăzeci de centimetri, din piciorul unui bărbat care tăia copaci pentru a construi bărci cu care să se ducă la Manaus. Trei bărbaţi îl căraseră până la laborator, fără a-i pune nici măcar un garou, lăsând-o pe Marina să-i aşeze la loc cât mai bine muşchii şi oasele ale căror nume nu-i mai veneau în minte. Teroarea junglei se redefinea acum prin munca pe care o născocea pentru ea. În vreme ce ceilalţi medici, fără îndoială simţindu-se uşuraţi că nu li se ceruse lor să facă aceste lucruri, o lăudau într-un mod aproape penibil, lakashi se uitau noaptea la ea, aplecaţi peste balustradele verandelor lor şi se ridicau pe vârfurile picioarelor să-i miroasă gâtul ori de câte ori erau suficient de aproape de

ea. Marina îşi dădea prea bine seama că toate acestea n-aveau cum să ducă la ceva bun. Se săturase de cele două rochii ale ei, se săturase să iasă în toiul nopţii, încercând să găsească o cale pentru a-l lua şi pe Easter când pleca din cameră. O tulburau frecventele referiri ale doamnei doctor Swenson la data când o să „naştem „şi scrisorile dragului ei prieten mort, pe care le găsea noaptea în pat. Voia să scape de toate acestea şi totuşi acum era lumină în pâlcul frumos şi unic de copaci, iar ea şi-a pus mâna în jurul trunchiului mlădios al unuia dintre ei şi s-a aplecat spre el.

Marina nu văzuse camerele celorlalţi medici. În spatele laboratorului existau câteva colibe puse în cerc, dar ei doar în laborator lucrau, mâncau şi stăteau seara de vorbă. Aflase de ceva vreme că într-una dintre colibe se găseau şoareci care erau forţaţi să poarte o mulţime de sarcini, cu burţile lor mari izbindu-se de roţile pe care alergau, iar acum ştia că altă colibă era plină de ţânţari. Larvele lor creşteau în apă călduţă pusă în tăviţe din plastic, pe un corp înalt de rafturi metalice. Când erau pe punctul de a se trezi la viaţă, erau transferate în găleţi mari din plastic, cu o fâşie de dres întinsă pe ele şi fixată cu ajutorul unei benzi elastice din cauciuc. Acolo ţânţarii erau infectaţi cu malarie. Probabil pentru că toată lumea era sigură că vaccinul era eficace, îşi permiteau să fie atât de neglijenţi cu protocoalele medicale, dar când Alan Saturn i i-a arătat pentru prima oară Marinei, ea nu s-a simţit prea relaxată în preajma atâtor mii de insecte zburătoare, puse în găleţi şi izbindu-şi corpurile minuscule de fâşia de nylon.

— Ora de masă în grădina zoologică, a spus Alan şi a înmuiat un tampon mare de vată într-o cană cu sirop de zahăr. Haide, du-te şi dă-le ce-şi doresc. Respiră pe ei. Apleacă-te şi expiră.

A procedat întocmai, iar ei au zburat în sus, aidoma

unui pumn negru inofensiv. Marina a făcut un pas în spate.

— Respiraţia unui mamifer, asta îi atrage. Ştii, doar femelele înţeapă. Masculii nici nu se infectează şi nici nu transmit protozoarele.

A pus vata pe ciorap, iar ţânţarii s-au năpustit asupra ei, aidoma unor rechini asupra unui fârtat plin de sânge. I-a privit preţ de un minut.

— Ei nu trişează niciodată.

Pe perete erau două pliciuri de muşte, cu mânerele metalice ruginite.

— Cum vă testaţi? a întrebat ea, fără a fi prea sigură că-şi doreşte să afle.

— Luăm cinci ţânţari din găleata cu cei infectaţi, a spus el, bătând uşurel pe marginea găleţii în care ea tocmai respirase. Ar fi trebuit să vezi cât ne chinuiam când am venit aici prima oară. Ne puneam costume de protecţie, nu glumesc, măşti, mănuşi. De parcă oricum unul din zece ţânţari de afară n-ar fi purtător. Acum pun doar o plasă. Ştiu ce fac. Pun cei cinci ţânţari într-o ceaşcă, cu o fâşie de nylon deasupra, apoi ţin ceaşca lipită de mâna sau de piciorul meu, nu contează. După ce văd cele cinci înţepături, omor ţânţarii şi îi pun sub microscop pe o lamelă ca să mă asigur că au fost infectaţi. Cam asta.

— Doar atât?

— Ei bine, apoi aştept. Malaria apare după zece zile. Dar acum nu mai apare. Niciunul dintre noi n-a avut.

— Şi cum poţi fi sigur că ţânţarii sunt buni?

— Ne dăm seama la microscop şi din când în când infectăm câte un bărbat din trib, folosind aceeaşi populaţie. După fix zece zile, el face malarie. Aducem şi câte un grup de femei, iar aceeaşi populaţie de ţânţari le muşcă toată ziua şi tot nimic.

Alan se aplecase asupra altei găleţi. A suflat în ea înainte de a le da vata.

— Dar bărbatul care face malarie, cum de acceptă

aşa ceva?

El s-a ridicat în picioare şi a dat din umeri.

— Presupun că dacă bărbatul ar avea un avocat, s-ar putea spune că n-a fost de acord sau că n-a ştiut prea bine ce anume acceptă. Am nişte Coca-Cola pe aici, nu-i spun asta lui Annick. Le place la nebunie.

— Le dai Coca-Cola ca să se îmbolnăvească de malarie?

— Nu-ţi imagina că ăsta e Institutul Tuskegee[14]. Sunt multe şanse ca bărbaţii ăştia să mai fi făcut malarie şi înainte sau ca până la urmă tot să se îmbolnăvească. Diferenţa e că, după ce intră în camera asta, noi îi şi vindecăm. Problema nu e să-i vindecăm de malarie, nu uita, problema e să găsim un vaccin împotriva ei. Dacă se simt rău câteva zile, dar ne ajută să creăm un medicament care ar putea să protejeze tot tribul sau toată planeta, atunci eu n-am nimic împotrivă.

— Da, a zis Marina, simţindu-se cam deranjată de argumentele lui. Dar ei nu spun că n-au nimic împotrivă.

Alan Saturn a luat găleţile şi le-a aranjat pe tejghea.

— E minunat să lucrezi în afara sistemului medical american din când în când, Marina. Te eliberează, te face să te gândeşti la alte posibilităţi. A luat de pe masă o cană albă, goală, din plastic şi i-a arătat-o. Te simţi în stare să încerci şi tu? Măcar tu cunoşti toate riscurile şi salvezi un băştinaş ghinionist, care ar fi testat în locul tău. Şi partea bună e că n-o să te alegi până la urmă decât cu cinci bubiţe pe care să te scarpini.

Marina s-a gândit la Lariamul pe care nu-l mai avea de mult. S-a gândit la tatăl ei. S-a uitat în ceaşcă, apoi a clătinat din cap.

— Cred că o să mai aştept puţin.

— Studiile de cercetare nu se derulează într-un vas Petri, ştii, iar şoarecii nu sunt de ajuns. Doar cercetările pe

14 Institut american care are un departament de bioetică.

oameni contează. Uneori mai trebuie să fii şi tu cea care-şi suflecă mânecile.

Dar Marina n-a rămas acolo. Voia să mănânce mai multă scoarţă înainte de a participa la studiul experimental.

Dragă Jim.

Acum înţeleg de ce durează atâţia ani, de ce e nevoie de atâta timp pentru a înţelege tot ce se întâmplă aici, dar am de gând să mă pregătesc pentru a mă întoarce acasă. Primul lucru pe care trebuie să-l găsesc e o barcă. Având în vedere cât de mult îşi doreşte doamna doctor Swenson să rămân aici, m-aş mira să mi-o dea pe a ei. Dar pe aici trec bărci în ambele direcţii şi ştiu în ce parte e Manaus. Uneori am impresia că văd una trecând şi înot spre ea, iar dacă Easter înoată împreună cu mine, cine ne-ar putea oprii?

Acum Marina compunea mai multe scrisori. Scria în fiecare zi. Doamna doctor Budi îşi lăsa teancul de hârtie pe birou, iar Nancy Saturn îi dădea timbre. Poate c-o să se ducă împreună cu Easter până la râu şi o să arunce cu pietre de pe mal sau o să înoate puţin. Chiar treceau bărci pe acolo – un copil într-o canoe, un taxi pe apă răzleţ, în drum spre Jinta – dar după aceea două sau trei zile nu mai trecea nimic. Îl pusese pe Easter să stea cu ochii pe râu, pe când Marina lucra, lăsându-l singur cu scrisorile. Nu-i trecuse niciodată prin cap că asta i-ar putea fi de folos, doar că aşa se întâmplase cu Anders, el îşi trimisese scrisorile, cine ştie cât de multe scrisori, iar unele dintre ele ajunseseră la Karen. Totuşi, deşi îi scria frecvent domnului Fox, nu-i spusese nimic. Nu-i zisese nimic despre malarie sau despre sarcina doamnei doctor Swenson ori despre înmormântarea lui Anders. Despre toate acestea voia să-i povestească prin viu grai.

Lui Easter şi Marinei le plăcea cel mai mult să stea lângă râu la ora şase, când soarele îşi revărsa lumina peste

apă, iar păsările se întorceau pe rând în cuiburi pentru a-şi petrece acolo noaptea. Şedeau pe malul umed, cât mai departe de căldura focurilor celor din tribul Lakashi. Era încă prea devreme să mănânce de seară şi totuşi voia să iasă puţin din laborator, să-şi dezmorţească picioarele şi să-şi mişte gâtul. Uneori şedeau pe mal douăzeci de minute, poate treizeci de minute, iar în unele seri stătea acolo până se întuneca. Nu văzuse niciodată vreo barcă după ce se lăsa seara, dar era atât de încântător să şadă şi să urmărească cu privirea cum se prăbuşea în junglă mingea roşie şi fierbinte a soarelui, încât încerca să se convingă că totuşi existau şanse să treacă vreuna. Easter îi arăta toţi peştii care ieşeau la suprafaţa apei, iar ea îi arăta liliecii care înotau prin cerul purpuriu al serii. Se obişnuise să-şi petreacă timpul alături de un băiat care nu spunea niciodată nimic. Îşi dăduse seama că, urmărind lăsarea serii, fără a simţi nevoia să vorbească despre asta, avea o senzaţie de linişte deplină, pe care n-o mai trăise niciodată până atunci.

Şi pe când trăia acea senzaţie de tihnă, a zărit o barcă în depărtare.

Mai întâi a auzit-o, sunetul unui motor bine întreţinut, care înainta fără niciun efort. Un lucru demn de atenţia ei, căci bărcile care treceau de obicei pe acolo erau de două feluri: canoe/plută/buşteni plutitori şi cele cu motoare care hârâie. S-a ridicat în picioare cu patru scrisori în mână, una pentru mama ei, una pentru Karen şi două pentru domnul Fox. Barca venea spre ei cu viteză mare, o bulină rotundă, mică de lumină prinsă la prora, care lumina râul, iar Easter, mereu prevăzător, a sărit şi a înșfăcat două crengi lungi de pe marginea focului, una pentru Marina şi una pentru el însuşi, apoi au intrat în apă până la genunchi şi şi-au fluturat crengile deasupra capului. O barcă atât de rapidă sigur ajungea până la urmă în Manaus, deşi deocamdată o luase în altă direcţie. Îşi

dorea barca aceea. A agitat focul deasupra capului şi a scos un sunet strident şi intens, un sunet despre care nici nu ştia că există înăuntrul ei. Spera să conţină toate limbile în care se pot pronunţa cuvintele *Opriţi barca.* Îi era imposibil să-şi dea seama dacă oamenii din barcă au auzit-o, căci nu se putea spune că sunt nici aproape, nici departe de ea, dar lakashi au auzit-o şi au fugit prin junglă mai repede decât ar fi putut înainta orice barcă, au luat foc şi şi-au aprins beţele unul de la altul, apoi au emis un urlet teribil, obiceiul lor caracteristic, toate acestea doar ca Marina să-şi trimită scrisorile. Le era recunoscătoare membrilor tribului Lakashi, iar în acea seară le era recunoscătoare fiindcă stătuseră cu ochii pe ea, căci brusc malul s-a umplut de flăcări, zgomotul pe care-l făceau era asurzitor, iar barca, care aproape că ajunsese până la ei, fără îndoială că încetinea, deşi nu destul încât să fie sigură că se va opri, când Marina, susţinută de energia oamenilor, a ţipat cu plămânii unei soprane:

— Opriţi barca!

Toate zgomotele au încetat, iar lakashi au amuţit, uluiţi de ardoarea din glasul Marinei, chiar şi broaştele sau insectele şi-au ţinut respiraţia preţ de o clipă. Nici ea nu era obişnuită cu forţa propriei sale voci, aşa că, în noua tăcere, a strigat iarăşi „Opriţi barca! „Iar ambarcaţiunea, care deja trecuse de ei, a oprit. S-a întors şi a venit alene spre ponton, cu lumina din faţă măturând lent mulţimea de pe mal, de la stânga la dreapta.

— *Corespondencial* a ţipat Marina. Seara citea şi un dicţionar portughez pe lângă Dickens. *Obrigado, obrigado*[15]*.* A ieşit din apă şi a fugit pe scândurile pontonului, cu scrisorile în mână şi creanga aprinsă în cealaltă, iar lumina bărcii a sărit peste ea, apoi s-a întors. A lovit-o direct în faţă şi a paralizat-o cu piciorul în aer. Ca să se apere, a închis ochii.

---

15 Mulţumesc, mulţumesc.

— Marina? a întrebat o voce.

— Da? a făcut ea.

De ce nu i se părea ciudat că era strigată pe nume? Poate pentru că din cauza luminii nu-şi prea dădea seama ce se întâmplă.

— Marina!

Acum vocea era veselă. Nu cunoştea vocea aceea, dar apoi şi-a dat seama cui îi aparţinea. În clipa când şi-a dat seama, el şi-a rostit numele.

— Sunt Milton!

Imensitatea fericirii Marinei a fost surprinsă de acea lumină. Dintre toţi afluenţii Amazonului, el nimerise tocmai pe cel unde era ea. Milton, protectorul ei, Milton, care ştia exact cum să îndrepte lucrurile. Şi-a aruncat creanga în apă şi a scos un ţipăt de bucurie, care a luat forma numelui „Milton! „Dar ţipătul care i-a răspuns era piţigăiat şi feminin, iar din barcă a sărit şi i s-a aruncat în braţe Barbara Bovender, purtând o rochie scurtă kaki, cu uimitor de multe buzunare. Milton conducea barca Barbarei Bovender! Luminile tuturor torţelor membrilor tribului Lakashi au fost atrase de suprafaţa reflectorizantă a părului ei ciufulit de vânt. Marina a îmbrăţişat spatele îngust al prietenei sale, care s-a agăţat de gâtul ei şi i-a şoptit ceva în ureche prea încet ca s-o audă peste ţipetele băştinaşilor. Mirosea a parfum din flori de lămâie verde.

— Cum de ai ajuns aici? a întrebat Marina.

Nu putea să se exprime mai subtil – cum de ne-ai găsit şi de ce ai venit şi cât de mult o să poţi sta sau o să mă iei cu tine când pleci? Easter a ţopăit pe ponton, într-un acces de încântare copilărească, şi s-a aruncat în braţele Barbarei, îngropându-şi faţa în părul ei. Marina a simţit un mic junghi – gelozie? Asta sigur nu era în regulă. Erau atât de multe informaţii de asimilat şi totul era nemaipomenit, dar năucitor. Lakashi cântau în continuare, iar fumul torţelor lor era orbitor, ca lumina bărcii. Marina

s-a urcat în barcă să-l îmbrăţişeze pe Milton, desculţă, cu tivul rochiei rupt într-o parte şi părul pieptănat cu grijă şi împletit într-o coadă, pentru că stătuse mult timp să admire apusul soarelui. Şi-a întins mâinile spre Milton, iar el i le-a luat într-ale lui, cu braţele întinse, iar ea şi-a răsucit tot corpul şi a văzut că acolo mai era de fapt încă o persoană şi, pentru că acea persoană nu stătea în lumină, a avut nevoie de o clipă pentru a înţelege. Ar fi trebuit să fie Jackie, dar nu era Jackie.

— Marina, a spus domnul Fox.

Era un singur cuvânt, numele ei, şi dintr-odată n-a mai ştiut nimic. Oare putea să-l îmbrăţişeze? Se puteau săruta? Sub lumina torţelor şi-a putut da seama că toţi cei trei musafiri aveau aceeaşi expresie, o expresie goală şi obosită, probabil plină de groază, o expresie pe care fără îndoială c-o avusese şi ea pe chip atunci, în prima seară când venise pe râu şi văzuse torţele aprinse ale membrilor tribului Lakashi. Ceilalţi medici probabil că deja o porniseră spre ei dinspre laborator. Probabil că auziseră gălăgia şi veneau să vadă ce se întâmpla deosebit în acea seară. Oare putea să-l sărute pe domnul Fox în faţa doamnei doctor Swenson? în faţa Barbarei Bovender? Nu spusese nimănui nimic despre asta, că doar pe domnul Fox îl săruta ea.

— Te aşteptam, a spus Marina şi a întins spre el scrisorile, de parcă ar fi vrut să-l convingă de adevărul spuselor ei.

El purta o cămaşă albă din bumbac, ca a lui Milton, iar ea s-a întrebat dacă venise îmbrăcat cu un costum de stofa. Oare Milton îl dusese la magazinul lui Rodrigo noaptea târziu ca să-şi cumpere haine?

— Încercam să fac semne bărcii pentru a le da scrisorile pentru tine.

El a luat scrisorile. A luat-o de mână.

— N-am nicio scrisoare, a zis el. Era răguşit. N-am

primit nimic de la tine.

De când nu-l mai văzuse, îmbătrânise, excursia cu barca îl îmbătrânise. Oare de cât timp venise în Brazilia? De cât timp avusese nevoie ca să-i înduplece pe Bovenderi?

— N-am ştiut ce s-a întâmplat cu tine. Eşti rănită?

— Sunt bine, a spus Marina.

— Eşti plină de sânge pe rochie.

Marina s-a uitat în jos şi într-adevăr aşa stăteau lucrurile, dar nu-şi aducea aminte cui îi aparţinuse sângele sau dacă de fapt se pătase cu ceva şi nu izbutise să-şi cureţe rochia. Lakashi acum se urcau în barcă zâmbind, lovindu-l cu palmele pe domnul Fox, care mai întâi a tresărit, apoi şi-a ridicat mâinile de parcă ar fi vrut să se apere. Marina I-a tras în spate. Îi loveau cu palmele pe Milton şi pe Barbara Bovender, bombardându-i cu saluturile lor deosebit de agresive. Două femei deja îşi vârâseră mâinile în părul alb-auriu al Barbarei, iar ea se zbătea fără succes să scape de ele. O valiză a fost ridicată în aer şi apoi pasată din mână în mână pe deasupra capetelor lor, iar Marina s-a repezit s-o ia.

— Milton, a strigat Marina, nu-i lăsa să ia bagajele!

Milton a izbutit să smulgă şi să ducă departe de băştinaşi restul sacilor şi lădiţelor. A fluturat o mână spre Easter, care a urcat la bord şi i-a tras o palmă zdravănă lui Milton pe talie, apoi şi-a înfipt braţele pe sub mânerele numeroaselor bagaje.

Marina l-a luat pe domnul Fox de mână şi l-a ţinut strâns.

— Trebuie să fim cu ochii pe Barbara. N-o să se descurce singură.

— Nu mi-aş face griji în privinţa doamnei Bovender, a spus el cu o voce monotonă.

Nu aşa îşi imaginase Marina întâlnirea lor. Îşi dorise ca el s-o fi aşteptat să se întoarcă în aeroportul din

Minneapolis. N-ar mai fi durat mult până când ar fi plecat din junglă. Când au ajuns pe ponton, el şi-a desprins mâna dintr-a ei. Poate că nu era un lucru bun că sosise cu barca. Minnesota nu se potrivea deloc cu Amazonia. N-aveai cum să explici într-o parte ce se întâmpla în cealaltă. Doamna doctor Swenson s-a apropiat de ei.

— Ajunge, a spus ea, bătând din palme. Acum lăsaţi-o în pace.

Cele două femei lakashi care se bătuseră pentru părul Barbarei îşi rezolvaseră conflictul, iar acum avea două cozi împletite într-un minut şi deja legate la vârfuri cu fâşii de pânză rupte din propriile lor rochii. Doamna doctor Swenson a trecut pe lângă Barbara, fără să-i arunce aproape nicio privire.

— O să discutăm despre asta, a spus, trecând pe lângă ea, iar Barbara s-a uitat în pământ.

Când a ajuns la capătul pontonului, şi-a îndreptat toată atenţia asupra lui Milton.

— A cui e barca?

— Îi aparţine unui prieten de-al lui Rodrigo, a spus el.

— Prietenii lui Rodrigo n-au atâţia bani.

— Unul dintre ei are, a zis Milton. Bărbatul care îmbuteliază încă Cola. Rodrigo o vinde în magazinul lui.

Doamna doctor Swenson a încuviinţat din cap.

— Ai adus provizii sau doar oaspeţi?

— Rodrigo a întocmit o listă cu ce a crezut că vă trebuie, plus unele lucruri care vă plac. Tocmai primise o ladă întreagă cu portocale şi vi le-a trimis pe toate. Cred că s-a descurcat foarte bine.

După ce a terminat cu doi dintre vizitatori, s-a răsucit spre al treilea.

— Fără îndoială că v-aţi dat peste cap pentru asta, domnule Fox.

Domnul Fox stătea pe ponton şi se zgâia la doamna doctor Swenson, se zgâia la întregul peisaj învăpăiat, care

se întindea în spatele ei. Un liliac a trecut în zbor, periculos de aproape de capul lui, iar el nici măcar n-a tresărit.

— Am avut o călătorie dificilă. Evident că avem multe de discutat, inclusiv despre faptul că m-am dat peste cap, dar deocamdată, vă rog, spuneţi-ne unde o să dormim.

— Nu ştiu unde o să dormiţi, a spus doamna doctor Swenson, fără a încerca deloc să fie politicoasă. Aici muncim, nu ţinem un hotel.

Lakashi, simţind că nu mai aveau ce să sărbătorească, s-au apucat să-şi arunce torţele într-un singur foc de tabără imens, care ameninţa să cuprindă pontonul pe care stăteau. Thomas Nkomo a făcut un pas în faţă, fluturându-şi mâna şi înclinând scurt capul spre musafiri.

— Haideţi să plecăm de lângă focul ăsta, a spus el pe o voce calmă. O să avem grijă să cazăm pe toată lumea.

După ce i-a condus cu blândeţe pe mal, i-a spus Barbarei Bovender să se ducă cu Marina, iar domnului Fox că o să doarmă cu el, iar Milton…

— Pot să dorm în barcă, a spus Milton.

Thomas a clătinat din cap.

— E un pat mic în laborator, lângă biroul doamnei doctor Swenson. O să vă lase cu plăcere să dormiţi acolo în noaptea asta.

— Hai s-o lăsăm baltă cu plăcerea mea, a spus doamna doctor Swenson.

Pe când s-a răsucit şi a plecat pe ponton, Marina a văzut că doamna doctor Swenson şchiopăta zdravăn şi şi-a dorit să se ducă şi s-o ia de braţ, şi voia şi să meargă cu domnul Fox, pentru că doar Thomas i-ar fi lăsat puţin singuri, fără a pune nicio întrebare, dar în schimb a luat-o de mână pe Barbara Bovender şi a condus-o prin junglă până la verandă.

— Ştii unde mergem? a întrebat Barbara.

— Da, a zis Marina.

Jackie plecase la Lima cu cinci zile în urmă, căci acum era sezonul când valurile pentru surfing năvăleau asupra coastei peruane cu o asemenea violenţă, încât îi alunga pe surferii mai nepricepuţi de pe plajă şi îi atrăgea acolo pe cei mai buni din alte continente. Bovenderii discutaseră mult pe tema asta şi deciseseră că era un moment potrivit pentru amândoi. Barbara putea să lucreze la romanul ei, iar el îşi putea petrece două săptămâni ghemuit pe buza unui val uriaş.

— Am discutat despre tot ce s-ar putea petrece şi am decis că mă pot descurca şi singură.

Şedea pe scaun, pe rochia de rezervă a Marinei. A închis ochii şi a clătinat din cap.

— Nu l-am luat în calcul pe domnul Fox. I-am spus că nu ştiu unde e Annick. Mi-a mers doar vreo trei minute.

— E mai tare ca mine.

La acest gând, ochii albaştri ai doamnei Bovender s-au dat peste cap.

— E mai tare ca oricine. Vogel plăteşte chiria apartamentului. A zis că într-o oră o să ajung în stradă. L-a adus pe Milton, Milton a adus barca. Am spus, bine, baftă, apoi el a zis să merg şi eu cu ei. Milton n-a mai venit niciodată aici, iar eu am venit doar împreună cu Jackie. Jumătate din călătorii le-am petrecut dormind. Lui Jackie i se face greaţă dacă nu stă la cârma bărcii. Oare ar fi trebuit să le spun cum să ajungă aici? Of, Doamne, a fost îngrozitor, am trecut de un râu şi pe urmă, după jumătate de oră, m-am gândit că ăla era râul pe care ar fi trebuit s-o luăm.

— Dar i-ai adus până aici, a spus Marina.

Nu era deloc convinsă că ea ar fi reuşit o asemenea performanţă.

— Marina, am plecat acum două *zile.* Toate râurile alea, toţi copacii. M-am tot învârtit pe lângă Manaus.

Mâinile îi tremurau, aşa că s-a aşezat pe ele. Ai o ţigară? Mi-ar plăcea la nebunie să fumez.

— Îmi pare rău, a zis Marina.

— Slavă Domnului că era şi Milton cu noi. La început domnul Fox mi-a pus o mulţime de întrebări, mai ales despre tine, dar după ce s-a lămurit că n-am nicio veste de la voi, nu mi-a mai vorbit deloc.

Ceva legat de părul Barbarei, poate cele două codiţe galbene care-i atârnau pe umeri, îi răpise aerul de sofisticare, lăsând în urmă doar o fetiţă de paisprezece ani.

— Nu mi-am dezlipit ochii de mai nicio secundă. Mă simţeam de parcă aş fi încercat să intuiesc unde eşti, de parcă ar fi fost responsabilitatea mea să ştiu asta, şi habar n-aveam. Domnul Fox nu m-a crezut când i-am spus că nu-mi aduc aminte. Credea că încă încercam să-l ţin departe de Annick, de parcă ar fi fost o mare distracţie pentru mine să ajung pe râu şi să mă rătăcesc. Iar apoi am văzut un alt râu, unul mic, şi brusc am fost convinsă că era ce căutam. Am fi putut foarte uşor să nu-l vedem, pentru că era atât de îngust. Dacă aş fi privit în cealaltă parte a bărcii doar un minut, am fi trecut de el. Domnul Fox şi Milton nu l-au văzut din prima, dar s-au înviorat când m-au văzut atât de sigură pe mine. Am luat-o pe râul ăla şi am mers pe el jumătate de zi, dar nu era nici ţipenie de om pe acolo. Cea mai mare parte a timpului am crezut că o nimerisem, dar pe urmă m-am gândit că o dădusem în bară şi tocmai eram pe punctul să spun asta, când a urmat o curbă şi am văzut pe mal o mulţime de oameni cu bucăţi de pânză legate în jurul şoldurilor şi frunţile pictate cu galben. Parcă ar fi stat acolo de o veşnicie, aşteptându-ne, iar eu nu-mi aminteam prea bine cum arată lakashi. Deja eram atât de obosită şi atât de confuză din cauza tuturor deciziilor greşite pe care le luasem, încât sincer nu-mi aduceam aminte nimic.

Marina s-a aplecat din patul pe care şedea. Şi-a pus mâinile pe genunchii Barbarei Bovender. Erau atâtea râuri

în Amazon, iar ea ştia pe care dintre ele ajunseseră.

— Aşa că am zis „Uite-i! „iar Milton a încetinit barca şi îmi şoptea „Eşti sigură? Eşti sigură?”. Îi cunoscuse pe lakashi. Veniseră în Manaus ca să vândă lemne, uneori mai veneau cu Annick. Ştia că nu-i în regulă, iar apoi mi-am dat seama şi eu că ceva nu-i în regulă, acolo râul e îngust, iar ei şi-au ridicat arcurile şi săgeţile imense.

Acum ea plângea şi şi-a scos mâinile tremurânde de sub picioare pentru a se şterge la ochi.

— Eşti bine, a spus Marina. Milton v-a luat de acolo.

A încuviinţat din cap, dar degetele ei nu izbuteau să şteargă lacrimile suficient de repede, pur şi simplu erau prea multe.

— Da, aşa e. A fost atât de ager! Milton merită o medalie, sau aşa ceva. Era prima oară când conducea barca aia şi a întors-o atât de brusc, încât a fost cât pe-aci să cădem din ea. Când m-am uitat în spate, aerul era plin de săgeţi. Săgeţi! Cum e posibil? Şi apoi am văzut ceva. Am crezut că văd ceva.

— Ce? a întrebat Marina.

A clătinat din cap.

— A fost mai rău decât orice, mai rău decât domnul Fox sau decât faptul că ne rătăciserăm, ori că oamenii ăia trăgeau în noi.

Şi-a ridicat privirea spre Marina şi a clipit, iar preţ de o clipă n-a mai plâns şi o expresie foarte serioasă s-a aşternut pe faţa ei drăguţă. A luat-o de mâini pe Marina.

— L-am văzut pe tatăl meu cum alerga printre copaci, a şoptit ea. Nu ştiu cum să-i spun, o viziune, o vizită? Venea direct la mine, spre apă, iar eu m-am aruncat pe fundul bărcii. În barcă erau săgeţi, iar Milton a zis să nu le atingem. Am încercat să mă uit înapoi spre el, dar Milton a spus să rămân acolo, pe jos. Marina, tatăl meu a murit. A murit în Australia când eu aveam zece ani. Mă gândesc tot timpul la el, îl visez, dar nu l-am văzut niciodată. A venit

aici după mine pentru că ştia că o să mor.

— Dar l-au văzut şi Milton sau domnul Fox?

A clătinat din cap.

— Domnul Fox era pe punte, iar Milton la cârmă. Oricum nu cred că l-ar fi putut vedea. Cred că apăruse acolo doar pentru mine.

— Cine şi-ar fi putut da seama că v-aţi rătăcit? îi spunea doamna doctor Swenson domnului Fox, pe când Barbara şi Marina au intrat în laborator.

Doamna doctor Budi nu se putea abţine să nu clatine din cap, iar cei doi doctori Saturn stăteau aproape lipiţi unul de altul. Suferinţa provocată de o imaginaţie prea abundentă era întipărită pe chipul lui Thomas Nkomo.

— Presupun că bărbatul cu încă Cola ar fi vrut la un moment dat să-şi recupereze barca. Când Jackie Bovender s-ar fi întors din vacanţa lui de surfing, peste două sau trei săptămâni, ar fi venit aici împreună. Nu crezi asta, Barbara? Atunci ar fi venit să te caute.

Barbara Bovender, acum centrul atenţiei îngrijorate a tuturor, a încercat să încuviinţeze din cap.

Doamna doctor Swenson şi-a întins o mână, încurajând-o să confirme.

— Un bărbat care şi-a pierdut barca, un bărbat care a rămas fără soţia lui. Ce crezi că ar fi trebuit să le spun când ar fi venit aici? Habar n-aş fi avut unde sunteţi.

— Dacă aţi avea un telefon, atunci nimeni n-ar mai trebui să-şi rişte viaţa ca să vă găsească, a zis domnul Fox.

Cum era posibil ca Marina să nu se poată să se ducă la el? De ce nu venea la ea acum, după ce supravieţuise unei ploi de săgeţi otrăvite? Cum putea să n-o îmbrăţişeze, chiar dacă mai erau şi alţii în cameră? Părea atât de stingher aici, în cămaşa lui brodată şi cu pantaloni de camuflaj pe el, de parcă s-ar fi îmbrăcat ca să se ducă la o petrecere unde tema ar fi fost Amazonul.

— Adică problema e că n-am telefon? Credeţi că

domnul doctor Rapp a venit în Amazon ia cu un telefon? încerc să-mi finalizez proiectul. Mai întâi trimiteţi aici un bărbat care moare, apoi vă hotărâţi să-l urmaţi şi pare-se că sunteţi decis să muriţi şi dumneavoastră, alături de doi oameni de-ai mei. E deranjant, domnule Fox, înţelegeţi asta? Nu vă rezolvaţi cu nimic problema dacă îmi trimiteţi în continuare asemenea tragedii.

— O căutam pe doamna doctor Singh, a spus el şi şi-a împins în sus ochelarii de pe nas, bătând în ei uşurel cu degetul arătător, un tic nervos despre care Marina ştia că este o uşoară manifestare a furiei lui mocnite. N-am avut nicio veste de la ea. Nu-mi puteam permite ca alt angajat de-al meu să se îmbolnăvească sau să fie pus în pericol.

Alt angajat de-al tău, s-a gândit Marina. Ei bine, o să vezi tu.

— Dar chiar dumneavoastră i-aţi pus în pericol! a exclamat doamna doctor Swenson. Arunci o persoană în râu şi apoi sari ostentativ în apă s-o salvezi.

Înainte ca domnul Fox să-i poată răspunde, doamna doctor Budi s-a postat între ei.

— Acum o să vă rog să vă opriţi, a zis ea, cu vocea neaşteptat de fermă. Doamnă doctor Swenson, asta nu vă face bine. Cearta s-a încheiat. Trebuie să staţi jos.

Peste cameră s-a aşternut brusc tăcerea, iar în acea tăcere se putea auzi sunetul neaşteptat scos de doamna doctor Swenson, care se străduia să-şi recapete răsuflarea. Sfatul doamnei doctor Budi nu putea fi ignorat. Annick Swenson s-a prăbuşit pe scaunul ei şi şi-a pus picioarele umflate pe o ladă din faţă. Nancy Saturn i-a adus un pahar cu apă, iar ea l-a refuzat cu un gest al mâinii. Când a vorbit din nou, vocea ei era mai calmă.

— Uitaţi-vă la câte date aveţi nevoie ca să vă liniştiţi, domnule Fox. Cei doi doctori Saturn o să vă ajute. Mâine, în timpul zilei, doamna doctor Budi o să vă ducă să vedeţi martinii, iar după aceea o să vă urcaţi din nou în încă Cola

şi o să vă duceţi în Manaus. Asta e toată ospitalitatea de care sunt capabilă.

— Doamna doctor Singh vine cu noi, a spus domnul Fox.

Nu era un gest romantic, ci prima contraofertă dintr-o rundă de negocieri.

Doamna doctor Swenson a clătinat din cap.

— Asta nu se poate. Doamna doctor Singh a fost de acord să rămână aici până când nasc. Şi-a pus mâinile umflate pe părţile laterale ale burţii. Marea dezvăluire, domnule Fox. Am şaptezeci şi trei de ani şi sunt însărcinată. Dacă o să catadicsiţi să vă plimbaţi puţin pe aici mâine dimineaţă, o să vedeţi că nu sunt singura gravidă. Suntem foarte aproape să vă dăm ce vă doriţi, încercaţi doar să vă ţineţi în frâu impulsul de a-mi sabota proiectul. Eu îmi respect partea mea din înţelegere. Mă aştept ca şi dumneavoastră s-o faceţi.

Preţ de o clipă, domnul Fox a fost copleşit. Nu auzise nimic despre experimentele pe şoareci sau despre cercetarea pe mamifere mai evoluate. Nu ştia nimic despre prima doză eficace sau despre studiile pe doze multiple. Nu văzuse niciun raport despre probabilitatea ca tehnologia să aibă succes şi brusc aflase despre un studiu de şase luni pentru prima doză la oameni. Având în vedere câte informaţii trebuia să asimileze acum, a avut nevoie de un moment pentru a digera vestea, dar când a izbutit s-o facă, expresia de pe chipul lui Fox a devenit la fel de tandră, de încântată şi de surprinsă ca în seara când, cu treizeci şi cinci de ani în urmă, propria-i soţie, Mary, îi dăduse aceeaşi veste. A făcut câţiva paşi şovăitori spre doamna doctor Swenson. Vocea i s-a înmuiat.

— De cât timp?

— Aproape şapte luni.

— Nu sunt calificată să operez, a intervenit Marina. V-am zis asta. Trebuie să vă duceţi la spital.

— M-aş simţi mult mai confortabil cu doamna doctor Singh, a zis Annick Swenson. În momentul ăsta nu ne putem permite să riscăm nicio scurgere de informaţii. Nu mă pot duce în oraş ca să-mi nasc copilul. Am văzut-o cum operează de mai multe ori. N-am nicio îndoială în privinţa competenţei ei.

Chiar dacă Marina reuşise s-o contrazică pe doamna doctor Swenson când erau doar ele două de faţă, încă nu era în stare s-o facă în public. N-avea niciun rost să declare că aceste complimente o duceau la pierzanie.

— Am putea aduce un obstetrician din Rio, a spus domnul Fox. Am putea să aducem unul şi de la John's Hopkins, dacă vreţi.

Deja uitase de călătoria cu barca din Manaus, de doamna Bovendet, de hummocca. Medicamentul avea efect, doar asta îşi dorise să afle. Nu-i păsa de documentaţie, de copaci, nu-şi dorise s-o vadă pe Marina. Putea să plece cu barca chiar în acea noapte.

— Eu vreau ceea ce v-am spus deja. Eu am supervizat-o pe doamna doctor Singh. Puteţi s-o mai lăsaţi puţin aici.

— Da, a spus domnul Fox.

Marina a încercat să spună ceva, dar doamna doctor Swenson a întrerupt-o.

— Doamna doctor Budi are dreptate, sunt obosită. Acum conduceţi-mă până la coliba mea, doamnă doctor Singh. Am făcut destule în seara asta.

A întins mâna, iar Marina i-a luat-o într-a ei. Pielea dintre degetele doamnei doctor Swenson era crăpată şi sângera. Domnul Fox a atins-o pe umăr pe doamna doctor Swenson, înainte ca ea să iasă din cameră, iar ea şi-a înclinat capul spre el în chip de răspuns.

După ce au ajuns la adăpostul vălului de întuneric, cu stelele împrăştiindu-şi spuma peste cerul nopţii, Marina a glăsuit.

— V-am spus că n-am de gând să rămân aici, a şoptit ea pe o voce tăioasă, acoperind scrâşnetul insectelor şi orăcăiturile repetate la nesfârşit ale broaştelor. Chiar credeţi că mă puteţi pur şi simplu împrumuta de la şeful meu?

— Mai abţineţi-vă două minute, a spus doamna doctor Swenson.

Coliba doamnei doctor Swenson se găsea cel mai aproape de laborator. Era o cămăruţă cu un pat îngust şi o comodă, o masă pliantă şi două scaune. Doamna doctor Swenson a urcat cu greu cele patru trepte, sprijinindu-se de Marina, iar când a ajuns înăuntru, s-a prăbuşit pe pat.

— Trebuie să stau întinsă, a zis ea şi s-a culcat cu burta în sus. A scos un geamăt slab, deşi Marina nu-şi dădea seama dacă de durere sau de uşurare. Fiţi bună şi scoateţi-mi sandalele, doamnă doctor Singh.

Marina s-a chinuit să-i dea jos sandalele Birkenstock, dar a izbutit doar să le slăbească puţin curelele. Degetele de la picioarele doamnei doctor Swenson erau îngropate pe jumătate în labele ei umflate, care căpătaseră o nuanţă bolnavă de violet.

— Nu încercaţi să-mi stârniţi milă, a spus Marina. Cu cât îmi fac mai multe griji pentru dumneavoastră, cu atât sunt mai sigură că trebuie să vă duceţi la spital, unde sunt doctori care ştiu ce fac.

— Şi dumneavoastră ştiţi ce faceţi, a zis doamna doctor Swenson, şi o să vă fie milă de mine, pentru că aşa vă stă în fire. N-am cum să vă împiedic.

Marina s-a aşezat pe marginea saltelei înguste.

— Cine-i bărbatul din fotografie?

A atins încheietura mâinii doamnei doctor Swenson. Aproape că n-a izbutit să-i măsoare pulsul, căci era prea mare.

Doamna doctor Swenson s-a răsucit şi s-a uitat la poza înrămată de pe noptiera ei. În fotografia alb-negru

apărea un bărbat înalt şi slab, cu un nas foarte frumos, stând în picioare în mijlocul junglei. Purta o cămaşă albă şi părea să privească peste umăr, la persoana care ţinea în mână aparatul de fotografiat.

— Nu mai puneţi întrebări dacă ştiţi răspunsul. Mi se pare un obicei foarte nesuferit.

— Arată foarte bine, a spus Marina.

— Arăta, a zis ea, închizând ochii.

— Unde e tensiometrul?

Ea a arătat spre o geantă roşie de pe podea, iar Marina a scos manşeta şi un stetoscop.

— Bebeluşul e mort, doamnă doctor Singh. A murit ieri sau poate alaltăieri. Aveam de gând să vă spun în seara asta, dar au venit musafirii. Puteţi încerca să ascultaţi, dar n-am mai simţit nicio mişcare. Nici măcar nu ştiu când s-a mişcat ultima oară. N-am reuşit să-i aud bătăile inimii.

Marina şi-a pus mâna pe braţul profesoarei ei, dar doamna doctor Swenson a respins-o.

— Haideţi, a spus doamna doctor Swenson. Încercaţi.

Marina şi-a pus stetoscopul la urechi şi a plimbat membrana pe burta doamnei doctor Swenson, încercând să distingă vreun zgomot în mai multe locuri.

— Nu se aude nimic, a zis doamna doctor Swenson.

— Nu, a spus Marina. I-a măsurat tensiunea arterială, apoi i-a mai măsurat-o încă o dată ca să fie sigură că nu greşeşte. O sută şaptezeci şi doi cu o sută cincizeci.

Doamna doctor Swenson a încuviinţat din cap.

— Am preeclampsie. N-avem Pitocin. Există un sirop pe care-l iau băştinaşele în astfel de cazuri, ca să le provoace naşterea, un extract de greieri, o fiertură, aşa ceva, dar deocamdată am terminat-o cu experimentele pe oameni. Oricum cred că aş fi murit la naştere. Deci vestea proastă e că va trebui să mă operaţi, iar vestea bună e că nu va trebui să aşteptaţi două luni pentru asta. Domnul

Fox o să plece mâine, având dovada că medicamentul e viabil, iar lucrul ăsta în sine ne mai dă o grămadă de timp. Dacă aţi mai putea rămâne aici puţină vreme după operaţie, pentru a vă convinge că nu apar complicaţii, v-aş fi recunoscătoare. Aţi putea face asta?

— Mâine dimineaţă v-aş putea duce în barcă şi am putea să mergem la un spital adevărat, cu medicamente adevărate, un salon de operaţii steril şi un anestezist. N-am de gând să vă operez cu o seringă plină cu ketamină.

Doamna doctor Swenson și-a fluturat o mână.

— Nu fiţi ridicolă. Avem pungi cu Versed pentru ocazii speciale.

Marina i-ar fi spus vreo două, dar s-a abţinut.

— Astea sunt circumstanţe speciale. Ştiu că nu e ceea ce vă doriţi, dar trebuie să gândiţi ca un doctor în medicină, nu ca un etnobiolog. Dacă plecaţi cu Milton şi cu domnul Fox, aţi putea să scăpaţi de două ori mai repede. Aţi putea să scăpaţi chiar până diseară şi, având în vedere ce tensiune aveţi, chiar ar trebui să faceţi asta. N-aţi mai amâna dacă ar fi vorba despre altă persoană.

— Doamnă doctor Singh, ascultaţi ce vă spun. N-am energie să repet întruna ce am de zis. Nu mă duc nicăieri în seara asta, aşa că, dacă mor înainte ca dumneavoastră să mă puteţi salva, răspunderea va fi doar a mea. Nu puteţi să-i cereţi domnului Fox să mă ducă la spital. Toate visele lui vor fi distruse şi, în consecinţă, şi ale mele la fel. N-o să sacrific un potenţial vaccin împotriva malariei de dragul unui pat într-un spital din Manaus. Vă rog să mă operaţi, ca să nu-l pun pe Alan Saturn s-o facă. Nu ştiu dacă în trecut v-am cerut chiar atât de multe lucruri, încât acum rugămintea mea să vi se pară atât de greu de împlinit.

Marina a tăcut o vreme, gândindu-se la oroarea care o aşteaptă. Până la urmă n-a fost în stare decât să dea din cap.

— Bineînţeles că am toate motivele să cred că asta o

să mă omoare până la urmă. A deschis ochii şi s-a uitat la Marina. E greu de spus dacă e un efect al medicamentului sau al vârstei mele. Nu ştiu încă dacă o să supravieţuiesc sau nu, dar vreau să ştiţi că am terminat-o cu medicamentul ăsta, cel puţin în aspectul lui legat de fertilitate. Domnul Fox poate să plângă cu lacrimi cât pumnul. Cu puţin noroc o să-i ascundem vestea asta vreo câţiva ani, timp în care ne va finanţa vaccinul împotriva malariei.

Marina a clătinat din cap. Punea toate acestea pe seama circumstanţelor. Peste vreo două luni, când toate aveau să devină doar o amintire, doamna doctor Swenson avea să-şi schimbe părerea.

— N-ar trebui să spuneţi aşa ceva. Aţi lucrat la el prea mulţi ani ca să renunţaţi atât de uşor.

— Şi cum o să-l mai testăm? Am mâncat scoarţa asta mulţi ani de zile. Menstruaţia mi-a revenit la şaizeci de ani. Am făcut coşuri pe faţă şi m-au durut ovarele, vă spun că n-a fost deloc plăcut. N-aveam niciun chef să-mi retrăiesc partea asta din tinereţe.

— Ăsta e motivul pentru care folosim voluntari sănătoşi. Nimeni nu se aşteaptă să faceţi totul de una singură.

— Ar trebui să găsim o mulţime de femei fără copii de şaptezeci şi trei de ani şi care să vrea să rămână însărcinate, pentru a evalua efectele secundare ale medicamentului. E posibil să omorâm o grămadă dintre ele în timp ce testăm medicamentul.

— E posibil, a zis Marina.

A periat cu mâinile părul vâlvoi al doamnei doctor Swenson.

— Nu fiţi prea blajină, doamnă doctor Singh. Suntem în regulă şi aşa. Vă spun toate astea, pentru că vreau să ştiţi că dacă mi se întâmplă ceva, orice mi s-ar întâmpla, nu e vina dumneavoastră. Eu mi-am făcut asta cu mâna

mea, în interesul ştiinţei, şi nu regret nimic. Înţelegeţi asta? Totul ne-a fost de folos. Suntem foarte aproape să obţinem un vaccin şi, pe lângă asta, am mai aflat ceva ce corpul ne-a transmis întotdeauna, şi anume că femeile la menopauză nu trebuie să mai rămână însărcinate. Asta a fost nevoie să aflăm.

— Poate că nu merge la şaptezeci şi trei de ani. Asta nu înseamnă că nu merge la cincizeci. Nu-i momentul să renunţaţi la tot.

— Lasă-le pe femeile de cincizeci de ani să se descurce cu in vitro, aşa ca până acum. Eu n-am nicio intenţie să aduc o asemenea suferinţă pe lume fiindcă am încredere că femeile o să se oprească la vârsta potrivită. A clătinat din cap. Deci totul e în regulă, a zis ea, e bine. Acum o să mă culc. Vreau ca şi dumneavoastră să dormiţi puţin. O să facem asta mâine după-amiază, când încă mai e lumină afară şi după ce toată lumea a plecat. Faceţi tot ce vă stă în puteri ca să-i expediaţi de aici cât mai devreme. Milton şi Barbara o să plece de aici şi înotând, de asta sunt sigură, dar domnul Fox şi-ar putea dori să mai rămână. De îndată ce îi urcaţi în barcă, duceţi-vă şi rugaţi-o pe doamna doctor Budi să vă asiste. N-are rost să-i spuneţi în seara asta.

— Bine, a spus Marina.

A tras plasa de ţânţari în jurul patului. A stins lumina, dar n-avea niciun chef să plece.

— Încă n-aţi plecat, a spus doamna doctor Swenson pe o voce fermă.

— M-am gândit să mai stau până adormiţi.

— Ştiu să dorm, doamnă doctor Singh. N-am nevoie să staţi cu ochii pe mine, asta dacă nu cumva doriţi să învăţaţi şi dumneavoastră s-o faceţi.

Când Marina s-a întors la laborator, Nancy Saturn îi explica domnului Fox relaţia dintre copacii martin şi martineţii mov, iar Thomas Nkomo îi arăta graficele

sarcinilor, greutăţilor bebeluşilor la naştere, naşterilor reuşite şi toţi îl minţeau prin omisiune. Milton şi Barbara au făcut sandvişuri din pâinea cumpărată de la magazin, pe care o aduseseră cu ei. Toată lumea era binevoitoare. Se înţelegeau bine unii cu ceilalţi.

— Ai văzut toate astea? a întrebat-o domnul Fox pe Marina când aceasta s-a apropiat de ei.

— Da, a zis ea. Sunt aici de multă vreme.

— E o muncă remarcabilă. Cu adevărat remarcabilă.

Acum el îi zâmbea fără nicio urmă de complicitate. Pur şi simplu era fericit. În curând medicamentul va fi gata, iar valoarea acţiunilor companiei va creşte spectaculos şi riscurile pe care şi le asumase vor fi ridicate în slăvi de multe generaţii viitoare de acţionari.

Doamna doctor Budi i-a dat un sandviş pe o farfurie, pui din conservă, după atâtea săptămâni de şuncă conservată.

— Doamna doctor Swenson? a întrebat ea.

— Are tensiunea arterială ridicată, a spus Marina.

Domnul Fox şi-a ridicat privirea, iar Marina a clătinat din cap.

— E obosită. Trebuie doar să se odihnească, atâta tot. Ar trebui să fie scutită de orice stres.

Era o afirmaţie despre care îşi amintea din conversaţiile cu pacienţii, pe care le avusese cu mulţi ani în urmă. Mereu îi liniştea. Oricine putea să accepte ideea că soluţia era odihna.

— Plecăm mâine dimineaţă, a spus Milton.

— După ce vedem copacii, a zis domnul Fox.

Marina a aşteptat un minut, gândindu-se la trecutul lor împreună. Domnul Fox studia datele, iar ea îşi dorea foarte mult să-i pună o mână pe creştet. Probabil era mai bine că nu se uita la ea, că n-o lua deoparte pentru a-i şopti la ureche ce planuri făcuse el de fapt. Dacă acum o iubea, ar fi fost şi mai trist după aceea, când urma să-şi

dea seama că şi ea îl minţise laolaltă cu ceilalţi. Ar fi părăsit-o după ce totul s-ar fi dus pe apa sâmbetei. Poate că avea să mai dureze mulţi ani, dar, după ce el ar fi priceput că se alegea cu un vaccin împotriva malariei, şi nu cu un medicament pentru fertilitate, că ea ştiuse asta şi nu făcuse nimic ca să oprească proiectul, nimic pentru a-l salva pe el, probabil că ar fi rupt-o cu ea din toate punctele de vedere. Acea despărţire ar fi fost mult mai greu de suportat pentru el, dacă o iubise vreodată.

— Hai să mergem la culcare acum, a spus ea pe o voce moale.

El şi-a ridicat capul, privind-o de parcă ar fi vrut să-i spună că n-a înţeles bine ce-i zisese.

— Vin cu tine, a spus Barbara Bovender, punându-şi ultima jumătate de sandviş într-unul dintre nenumăratele buzunare ale rochiei. Ele două l-au luat pe Easter cu ele, iar restul grupului le-a urat noapte bună, domnul Fox le-a urat noapte bună.

— Cum dormim? a întrebat Barbara, uitându-se iarăşi la mobila din veranda unde dormea.

— Eu în pat, iar Easter are hamacul, dar Easter doarme cu mine, aşa că asta înseamnă că-ţi rămâne ţie hamacul. Îţi pot spune că nu-i prea mult, dar e mai bine decât să dormi pe podea.

Easter şedea pe jos şi se ştergea pe tălpi cu o cârpă. Era singurul ritual de culcare pe care-l învăţase de la Marina.

— Uite, a zis Barbara, răsucindu-şi o coadă împletită groasă şi galbenă în jurul degetelor. Ştiu că asta e camera ta, dar, dacă nu te deranjează prea mult, aş putea să dorm eu cu Easter? Doar în noaptea asta. Am fost îngrozitor de speriată toată ziua. Sincer, dacă n-ar fi el aici, ţi-aş cere să dorm cu tine şi nu cred că am încăpea amândouă în patul ăla. L-a privit pe copil cu tristeţe în ochi. N-a fost un moment prea bun ca Jackie să plece.

Marina a încuviinţat din cap. Înţelegea pe deplin influenţa liniştitoare pe care o avea Easter asupra celorlalţi. Şi totuşi, pe când scutura hamacul pentru a-l goli de excrementele de saguin, s-a gândit că tocmai în noaptea aceea ar fi preferat să nu doarmă singură.

În acea noapte, nu l-a visat pe tatăl ei, ci pe tatăl Barbarei Bovender, care alerga printre copaci până la râu. Când s-a trezit, avea un picior şi ambele braţe atârnându-i peste marginea hamacului jegos, iar primul ei gând s-a îndreptat spre martini. O lumină foarte slabă pătrundea în verandă, iar Barbara şi Easter încă dormeau. Easter era îmbrăcat cu pantalonii scurţi din nylon, pe care îi purtase cu o zi în urmă, iar Barbara cu o cămaşă de noapte albă, din bumbac. Preţ de o clipă, Marina s-a uitat la ei, uimită că pe lumea asta încă mai existau cămăşi de noapte şi că proprietarilor lor le trecea prin cap să le poarte în pat. Şi-a luat lanterna şi a pornit-o prin junglă, cu raza de lumină îndreptată în jos, căci era încă atât de devreme, încât tarantulele se întorceau acum alene spre casă. Voia să se ducă la copaci şi să se întoarcă în sat înainte ca toţi ceilalţi să iasă din colibele lor. Era destul de sigură că scoarţa mai avea şi o altă calitate, despre care nimeni nu vorbea, şi ştia că n-ar fi fost în stare să facă fată zilei fără s-o mestece. Se gândea la cum o să meargă până acolo în ultima ei zi petrecută în Amazon şi o să taie câteva crengi din copacii aflaţi la marginea pădurii. Apoi avea să-i taie în bucăţi din ce în ce mai mici, avea să-i lege cu un şnur şi avea să-i ia cu ea, un mic cadou pe care şi l-ar fi putut permite. Şi-a închipuit cum stă în bucătărie, cu congelatorul plin de crenguţe, pe care le-ar fi scos de acolo doar când ar fi avut nevoie, şi apoi, şezând singură în camera de zi, ar fi râcâit scoarţa cu dinţii, iar pe când se gândea la toate acestea, a fost cât pe-aci să calce într-un muşuroi de furnici. S-a oprit şi le-a urmărit cum îşi croiesc cu hotărâre drum printre frunzele de pe jos. Mergea prea repede. Restul drumului

şi-a ţinut privirea în pământ, iar când până la urmă şi-a ridicat-o din nou, a văzut soarele de dimineaţă cum se revărsa oblic dinspre est printre martini, luminând de sus până jos trunchiurile subţiri şi gălbui, coroanele pline de petalele florilor roz, care se înălţau, dezmierdând marginile cerului în nuanţe pale de albastru. Poate că nu-i părea rău fiindcă nu se întorcea astăzi cu barca. Pe când îşi lipea gura de o gaură deja moale din scoarţă, un sentiment de linişte şi fericire s-a aşternut peste ea. S-a întrebat dacă de fapt îşi dorea deocamdată să plece.

Le-a văzut pe primele trei femei lakashi cum vin spre copaci, îmbrăcate cu rochiile pe care le purtau în fiecare zi, la fel cu rochia pe care şi ea o purta în fiecare zi, iar ele au ridicat mâinile şi le-au fluturat spre ea. Marina le-a salutat şi s-a dus repede în cealaltă parte a păduricii. Din depărtare putea să audă vocea imaterială a lui Nancy Saturn, care ţinea o prelegere despre martinetul mov, pe de o parte digestia şi excrementele, pe de altă parte coconul larvelor. Marina ştia un singur drum pe care putea să iasă din pădurice. Ai fi putut spune că, în orice direcţie ai fi luat-o, ai fi putut ajunge, dând un ocol, în acelaşi punct, dar lucrurile nu stăteau aşa. Ea avea nevoie de o potecă. Trebuia să plece pe acelaşi drum pe care venise, căci altfel s-ar fi rătăcit. Simţea o dorinţă puternică să-şi ia tălpăşiţa în junglă, dar de ce? De cine să fugă? Domnul Fox era iubitul ei, soţii Saturn erau prietenii ei. Oricum stătuse acolo prea mult.

— Marina! a strigat Alan.

Ea s-a dus la ei. Femeile lakashi erau preocupate de copaci, iar sunetul gingaş scos de ele pe când mestecau scoarţa o liniştea. Una dintre femei a bătut-o uşurel pe fund când a trecut pe lângă ea, cu gura lipită de scoarţă. Era infirmiera ei. Marina a bătut-o uşurel pe ceafă.

— A devenit una de-a lor, i-a zis Alan domnului Fox.

Ca totul de pe-acolo, domnul Fox arăta mai bine sub

lumina zilei, stând în picioare printre trunchiurilor martinilor. În această dimineaţă purta o cămaşă albastră şi o pereche de pantaloni închişi la culoare. Nu-i venea să creadă că, deşi se grăbise să plece în căutarea ei, îi trecuse prin cap să-şi mai ia la el haine de schimb.

— Voiam să te întreb aseară despre rochia asta.

Marina şi-a trecut o mână peste partea din faţă a rochiei din pânză aspră.

— E uniforma locală.

— Ce s-a întâmplat cu hainele tale?

Marina a clătinat din cap.

— O neînţelegere, a spus ea. Zău, rochia e foarte bună.

— Dacă aş avea picioare la fel de frumoase ca ale tale, aş purta şi eu aşa ceva, a zis Nancy Saturn.

Deşi picioarele Marinei aveau o structură osoasă solidă şi sănătoasă, de asemenea mai erau şi pline de vânătăi, neepilate, pline de coji şi acoperite cu un model sălbatic de pişcături de insecte. Acum Marina şi-a dat seama că nu-l minţea doar pe domnul Fox. Îi minţea şi pe ceilalţi medici, prietenii ei, care cu siguranţă că ar fi vrut să ştie că nu avea doar o relaţie profesională cu cel pe care încercau să-l păcălească. O femeie lakashi scundă, care mestecase cantitatea necesară de scoarţă, a venit în spatele Marinei şi i-a tras două palme zdravene pe umeri, iar Marina s-a aşezat pe jos, supunându-se fără să se gândească. N-o deranja să stea pe jos printre martini. Toate insectele în afară de martineţii mov evitau partea asta din junglă. Femeia a despletit părul Marinei şi i l-a pieptănat cu degetele.

— E coafeză? a întrebat domnul Fox.

— N-ai cum să le opreşti, a zis Marina. Nu li te poţi împotrivi.

— În prima lună când am venit aici, aveam părul lung, a zis Nancy, încuviinţând din cap spre Marina. S-au

năpustit toate asupra mea. De îndată ce m-am tuns am devenit invizibilă pentru ele.

— Îi aranjează părul lui Budi în fiecare dimineaţă, a spus Alan. Se duc la ea în colibă.

— Deci te-ai obişnuit cu locul ăsta? a întrebat domnul Fox „pentru prima oară i s-a adresat Marinei pe un ton care sugera faptul că se cunoşteau.

Ea a încuviinţat din cap.

— Termină-ţi vizita şi te duc eu înapoi. Poţi să-mi povesteşti ce s-a mai întâmplat pe la serviciu de când am plecat.

Domnul Fox a fost de acord şi apoi a plecat cu soţii Saturn. Marina le-a ascultat vocile – martinii şi martineţii şi nicio referire la ciupercile rapp. S-a întins de unde şedea şi a cules una, cea mai mică ciupercă albastră, care creştea lângă trunchiul copacului. Era cât degetul ei mic. A dus-o la nas şi a mirosit-o, de parcă ar fi fost o margaretă, iar femeia care-i împletea părul a bufnit în râs. S-a aplecat peste umărul Marinei şi a mirosit şi ea ciuperca, apoi şi-a pus braţele în jurul Marinei şi a îmbrăţişat-o pe la spate, chicotind în gâtul ei, până când Marina a bufnit şi ea în râs. Când femeia a terminat cu părul Marinei, a luat ciuperca din mâna ei şi, aruncând o privire furişată prin preajma-i, a vârât-o în gură şi a plecat.

Soţii Saturn au rămas acolo, cu hârtiile lor de turnesol şi beţişoarele cu vată în vârf, iar Marina l-a condus pe domnul Fox până la laborator. Lakashi treceau pe lângă ei, ridicându-şi mâinile spre ea.

— Eşti populară pe aici, a spus el.

Ea s-a oprit şi s-a întors spre el. L-a luat de mâini. Se duseseră odată la Chicago, îşi luaseră o cameră elegantă la hotelul Drake şi stătuseră în pat până la prânz.

— Ţi-am scris. Unele scrisori o să ajungă până la urmă. A doua valiză s-a pierdut şi n-am avut telefonul.

Încă trei femei şi-au făcut apariţia. Una dintre ele s-a întins şi i-a tras o palmă Marinei peste coapse, iar domnul Fox s-a desprins de mâinile ei.

— Nu-ţi face griji din pricina lor, a zis ea. Nu povestesc nimănui ce văd aici.

— Şi totuşi, a spus el.

— Nu contează, a zis Marina. Nimănui nu-i pasă de ce facem noi aici. Nici înainte nu le-a păsat.

Atunci l-a sărutat, pentru că nu ştia dacă o să mai aibă şi altă dată ocazia. S-a gândit că probabil mirosea oribil, deşi ea nu-şi mai dădea seama de asta. Şarpele o făcuse să nu-şi mai dea seama cum miroase.

A sărutat-o doar o secundă. Erau prea multe femei care treceau pe acolo şi râdeau încetişor împreună.

— Eşti OK, a spus el, dezlipindu-se de ea. În curând o să te întorci acasă şi atunci o să avem timp să vorbim despre multe lucruri. Aici totul e mult mai bine decât m-aş fi aşteptat şi ţie trebuie să-ţi mulţumesc. Ai avut mult curaj să vii aici singură. Acum îmi dau seama de asta.

Apoi s-a răsucit cu spatele la ea şi a făcut un pas, iar Marina a zărit şarpele, pe când domnul Fox era pe cale să calce pe el, aşa încât l-a înşfăcat şi l-a tras înapoi, I-a tras spre ea cu destul de multă forţă. Era o viperă mică, probabil încă pui. Li văzuse poza într-una dintre cărţile lui Anders şi a recunoscut-o instantaneu, pe când se îndepărta în viteză prin iarba înaltă.

— Marina! a exclamat el pe un ton tăios, dar acum ea îl ţinea atât de strâns, încât el nu s-a putut desprinde, iar ea nu i-a dat drumul imediat. În schimb şi-a apăsat uşurel buzele pe urechea lui.

— Şarpe, a zis ea.

De îndată ce s-au întors în sat, Marina s-a dus să vadă cum se mai simte doamna doctor Swenson şi a întâlnit-o pe Barbara pe potecă. Avea ochii roşii şi obrajii incandescenţi. Marina nu-şi dădea seama dacă plânsese de

curând sau dacă erau efectele crizei de plâns din seara precedentă.

— E bine, a spus Barbara şi a păşit în faţa Marinei. Dar n-ar trebui să te duci la ea. A spus că acum vrea să se odihnească.

— Te-ai apucat iarăşi s-o păzeşti.

Barbara purta pantaloni albi din bumbac şi un maiou strâmt bleumarin, iar Marina s-a întrebat dacă îşi făcuse bagajele gândindu-se că toaleta ei avea o alură nautică, potrivită pentru o excursie pe râu.

— Mi-aş dori să pui o vorbă bună pentru mine, spune-i că încă îmi fac treaba.

— Crezi că o să te dea afară fiindcă l-ai adus aici pe domnul Fox?

Ea a aruncat o privire spre uşa pe care tocmai ieşise, de parcă ar fi vrut să se convingă că doamna doctor Swenson nu stătea acolo ca s-o urmărească cu privirea.

— Nu ştiu. Poate că doar încearcă să mă sperie. A spus că încă nu s-a decis. Apropo, mi se pare că arată îngrozitor. Credeam că e o idee bună să aştepţi până mai târziu ca să faci copii, dar acum nu mai sunt atât de sigură.

— Nu-i o idee bună, a zis Marina.

Doamna Bovender şi-a strecurat mâna pe sub braţul prietenei ei şi împreună au luat-o spre râu.

— Nu ştiu cum poţi să stai aici. Erai atât de nefericită în Manaus, iar aici e de o mie de ori mai rău. Poate că ar fi mai bine să ne concedieze. Vreau să mă întorc în Australia. Urăsc toată ţara asta. Nici lui Jackie nu-i place aici.

— Atunci ar trebui să plecaţi.

Marina s-a trezit că-şi doreşte să pieptene şi să împletească părul galben al Barbarei, care i se revărsa pe umeri, aidoma unei pături. S-a gândit că poate dorinţa de a dichisi pe cineva era unul dintre efectele martinilor, la care nimeni nu se gândise până atunci.

— Chestia e, a spus Barbara, că n-o să găsim un job

mai uşor ca ăsta nicăieri.

Barbara Bovender i-a lăsat Marinei aproape tot ce adusese cu ea într-o valiză: două perechi de chiloţi din dantelă şi un sutien asortat, cămaşa albă de noapte şi o cutie cu cremă pentru faţă, care mirosea a iasomie. Domnul Fox i-a dat cămaşa albă pe care o purtase în ziua precedentă şi cealaltă pereche de pantaloni a lui, pe care Marina plănuia să-i poarte strânşi cu un şnur. Milton i-a dat pălăria lui de pai.

— Dar porţi pălăria asta, a spus ea.

El a ridicat din umeri.

— Pot să-mi cumpăr alta.

Ea a ţinut-o în mână vreun minut, uitându-se la panglica roşie îngustă. Şi-a pus-o pe cap şi imediat s-a simţit mai curajoasă.

— O să ţi-o aduc înapoi, a spus ea.

— Atunci o să devină atât de preţioasă pentru mine, încât n-o s-o mai port niciodată.

Marina s-a gândit că mai bine ar fi fugit în lume cu Milton încă de prima oară când l-a cunoscut, în aeroport. Ar fi trebuit să-l implore s-o ducă la Rio, unde ar fi dispărut împreună prin mulţimea de dansatoare şi de bărbaţi chipeşi. Ea şi Easter s-au dus la ponton şi şi-au luat rămas-bun de la prietenii lor. I-a sărutat pe toţi trei şi doar domnul Fox s-a simţit ruşinat. Apoi le-a tras câteva palme pe talie. Lakashi au venit lângă Marina şi Easter şi au urmărit împreună cu privirea cum se desprinde de mai frumoasa barcă încă Cola. Marina i-a pus o mână pe cap lui Easter pentru a se linişti. Toată lumea a făcut cu mâna. Multă vreme după ce trăsăturile li s-au estompat şi şi-au redus dimensiunile, îndepărtându-se pe râu, încă mai putea să zărească strălucirea părului Barbarei Bovender, care, sub bătaia vântului, devenise un imens steag de culoarea inului.

Viitorul o tulbura foarte mult, iar Marina a rămas pe

ponton multă vreme după ce barca a dispărut din raza ei vizuală, simţindu-se împovărată. Până la urmă s-a dus în laborator să caute instrumentele chirurgicale şi s-o roage pe doamna doctor Budi s-o asiste, încercând să facă tot posibilul ca să amâne inevitabilul, dar doamna doctor Swenson era acolo, la birou, în faţa unui mare teanc de hârtii: dosare, rapoarte bătute la maşină şi mesaje scrise de mână, rupte din carnete prinse cu spirală.

— Doar n-aveţi de gând să-i concediaţi pe Bovenderi, nu-i aşa? a întrebat Marina.

— De când vă pasă de Bovenderi? Ei v-au ţinut atâta timp în Manaus.

— Dumneavoastră aţi fost cea care m-aţi ţinut în Manaus, a spus Marina. Ei făceau doar ce le spuneaţi.

— Aşa că în cazul domnului Fox nu şi-a făcut treaba cum trebuie sau, mai bine zis, nu şi-a făcut-o deloc.

— Dar până la urmă v-a prins bine că au venit aici. Până la urmă a fost bine.

— Nu ne grăbim prea tare, doamnă doctor Singh, dar nici n-avem o veşnicie să facem ce trebuie făcut. Îmi cer scuze dacă în momentul ăsta nu prea am chef să mă preocup de slujba Bovenderilor. Avem o mulţime de făcut. Am încercat să fac ordine în lucruri, doar aşa, pentru orice eventualitate. Degetele ei groase tăiau şi apoi amestecau hârtiile de pe masă, pe parcă ar fi fost un pachet de cărţi de joc. Dar acum îmi dau seama că n-am cum. Aş avea nevoie de trei luni întregi de muncă continuă pentru a le aranja în aşa fel încât să le poată înţelege şi altcineva în afară de mine. Acum îmi dau seama că am fost prea opacă, am ţinut prea multe doar în mintea mea. Cred că am fost prea optimistă. Ar fi trebuit să ţin cont şi de posibilitatea de a avea un eşec.

— Ce fel de eşec? a întrebat Marina. Oare cât de departe ajunsese barca? Oare era posibil ca vreunul dintre ei să se fi răzgândit? Dacă nu domnul Fox, atunci Milton

sau Barbara? Oare nu cumva vreunul dintre ei chiar în acest moment insista să se întoarcă după ea?

Doamna doctor Swenson i-a aruncat o privire pe deasupra ochelarilor.

— Se poate spune, cred, că astăzi o să scriem un capitol din istoria chirurgiei, deşi Dumnezeu ştie că n-o să putem să ne lăudăm cu asta. Nu-mi imaginez că au mai fost multe femei de vârsta mea, care să facă o operaţie de cezariană.

Marina s-a aşezat greoi, şi-a pus coatele pe masă, iar gestul a speriat câţiva lilieci mici, care îşi făcuseră cuib în pupitrul mesei. Cinci sau şase au zburat prin cameră, buimăciţi de lumina strălucitoare a zilei, până când, unul câte unul, s-au lipit de perete şi au rămas nemişcaţi acolo, de parcă ar fi fost nişte mici pete de noroi.

— Ar putea să apară vreo problemă legată de hemoragie, dar domnul doctor Nkomo s-a oferit să-mi dea sânge pentru o transfuzie dacă o să avem nevoie. Are grupa A pozitiv. Am noroc.

— Aveţi vreo pungă? a întrebat Marina. Era un mare mister pentru ea ce anume aveau şi ce nu.

— Un tub, două ace şi de restul se ocupă gravitaţia.

— Presupun că glumiţi.

Doamna doctor Swenson a clătinat din cap.

— Aţi fi uimită să aflaţi câte lucruri se pot face chiar şi în asemenea condiţii neprielnice. Trebuie doar să reflectezi puţin. Gândiţi-vă cât timp aveţi nevoie, doamnă doctor Singh. Nu-i nicio grabă. Asta a fost greşeala dumneavoastră atunci, în Baltimore. E cea mai mare greşeală să te pripeşti.

Marina s-a ridicat în picioare, cu urechile ţiuindu-i, de parcă ar fi avut un clopoţel în cap.

— Baltimore?

Doamna doctor Swenson s-a uitat la ea, fără nici cea mai mică urmă de uimire sau compasiune, cele două

sentimente pe care Marina ar fi sperat să le vadă, apoi şi-a mutat privirea din nou pe hârtiile din faţa ei.

— Credeaţi că nu mi-am adus aminte.

— Pentru că *nu* v-aţi adus aminte. Când ne-am întâlnit în Manaus la Operă, nu m-aţi recunoscut.

— Aşa e. Mi-am amintit mai târziu, puţin după ce am ajuns aici, iar atunci nu mai conta. A extras un articol gros din teanc, a mâzgălit ceva în susul paginii cu un scris ilizibil, apoi l-a pus într-un dosar din carton gros albastru. Am adus vorba despre asta acum, pentru că nu vreau să vă influenţeze în timpul operaţiei. Din motivul ăsta v-am pus să faceţi operaţia aia de cezariană, ştiţi, nu doar să văd dacă puteţi s-o faceţi. Voiam să vă dau mai multă încredere în dumneavoastră. În noaptea aia aţi făcut o greşeală frecventă în spitale. V-aţi grăbit, nimic mai mult. Dacă n-aţi fi atins ochiul, aţi fi uitat totul într-o săptămână. Toată lumea la un moment dat mai crestează câte un craniu sau câte o ureche. Aţi avut ghinion că fătul nu avea capul pus un centimetru mai la dreapta sau mai la stânga. Privind retrospectiv lucrurile, adevărata pierdere a fost că aţi renunţat la pregătire. Dacă v-aş fi cunoscut mai bine, aş fi intervenit. Însă în acel moment, a ridicat ea din umeri, a fost decizia dumneavoastră. Acum o să vă fie mai uşor. Nu mai trebuie să salvaţi copilul.

Marina s-a aşezat pe un scaun de lângă birou şi a simţit cum povara cu care trăise toată viaţa ei se spulberase. S-a întrebat dacă n-ar fi putut să răsucească copilul lakashi. Şi-a privit mâinile. S-a întrebat ce ar fi putut să facă cu ele.

— Ar fi fost un lucru remarcabil dacă aş fi avut succes, dacă aş fi avut un copil la vârsta mea, să am ocazia de a mă vedea pe mine în copilul meu. Nu m-aş fi gândit niciodată la asta, doar faptul că am fost atât de aproape m-a făcut să-mi pun problema. A mai notat ceva, la fel de indescifrabil, şi a pus foaia în cealaltă parte a biroului. Să

nu uitaţi să-l puneţi în congelator, doamnă doctor Singh. Îmi doresc să fac nişte teste mai târziu. Vreau să văd ce concentraţie de compus există în ţesuturi.

Marina a încuviinţat din cap. I-ar fi plăcut să afle ce însemnau toate acestea, mai ales partea care o privea pe ea, dar nu era în stare să înţeleagă nimic. Acum domnul Fox naviga cu viteză mare pe râu, iar ea nutrea speranţa ca el să se întoarcă. Atunci i-ar fi spus totul. Ar fi început de la rezidenţial şi ar fi continuat să-i povestească tot ce se întâmplase de atunci încoace.

Doamna doctor Swenson s-a uitat la ceas, apoi şi l-a scos de pe încheietura umflată şi l-a pus pe birou. S-a ridicat clătinându-se de pe scaun, cu eşecul iminent al sarcinii ei în minte.

— Ar trebui să ne apucăm de treabă, nu credeţi? Aici nu mai am nimic de făcut.

Unsprezece

Multe ore după operaţie şi mult după ce se lăsase seara, Easter şi Thomas au luat salteaua de pe patul din veranda unde dormeau şi au cărat-o până în coliba doamnei doctor Swenson. Fuseseră nevoiţi să scoată masa afară şi să tragă la perete cele două scaune, dar până la urmă s-a făcut destul loc pentru ca Easter şi Marina să doarmă acolo. Dar Marina nu adormise, ci stătea cu ochii pe doamna doctor Swenson, asistând la parada tuturor creaturilor nocturne din Amazon care dădeau o raită prin cameră. Părea că toate erau atrase de lumină, fapt care i-a amintit de acea primă seară petrecută în Manaus şi de magazinul lui Rodrigo. A doua zi l-a trimis pe Benoît după pat şi după plasa pentru ţânţari. Easter şi-a adus cu el cutia metalică. Preţ de o clipă, doamna doctor Swenson a deschis ochii şi s-a uitat la ei cum aranjau încă o dată mobila.

— Nu cred că v-am cerut să vă mutaţi aici, a zis ea,

dar, înainte ca Marina să-i poată da vreo explicaţie, a adormit din nou.

În afară de micile ei incursiuni până la martini, Marina nu s-a mişcat de lângă pacienta ei, îngrijind-o ori de câte ori îi creştea febra. Când era lucidă, doamna doctor Swenson avea tot felul de pretenţii, voia să discute cu Alan Saturn despre ţânţari, voia rapoarte despre datele care fuseseră adunate de când se operase, voia ca Marina să-i măsoare tensiunea. Apoi pe neaşteptate făcea iarăşi febră, ţipa în somn, plângea cu lacrimi cât pumnul. Cerea gheaţă, iar Marina se ducea după micul bloc de gheaţă din congelatorul unde erau probele de sânge şi îl cioplea cu un cuţit. În acelaşi congelator pusese şi copilul cu coada răsucită. Sirenomelia. Trecuseră două zile până când Marina şi-a adus aminte cuvântul. Singura dată când îl auzise fusese la un curs despre anomalii ale nou-născuţilor, pe care doamna doctor Swenson îl ţinuse la John's Hopkins. Apăruse pe o singură folie pusă la proiector, *Sirenomelia, sindromul sirenei*, *picioarele fătului sunt lipite între ele şi formează o singură coadă, fără niciun organ genital vizibil. Apare extrem de rar*. Şi apoi a trecut mai departe, după un ţăcănit şi câteva clipe de întuneric au trecut la altă folie. Singura persoană care ar fi putut afla cum e să o ai mamă pe doamna doctor Swenson nu supravieţuise pentru a avea o asemenea experienţă. O viaţă concepută în condiţii atât de ieşite din comun ajunsese până la urmă să fie doar puţin mai mult decât un experiment ştiinţific. Marina îşi pusese o mână pe capul minuscul preţ de o clipă, după ce totul se terminase, exact înainte ca Budi să-l acopere pentru a-l feri de insecte şi să-l ducă în laborator.

În visele ei febrile, doamna doctor Swenson deseori ţinea scurte fragmente de prelegeri, iar uneori mai era şi câte un curs de care Marina îşi amintea „Sarcina ectopică şi deteriorarea trompelor uterine”. Cădea apoi într-un

somn agitat, cu sângele lui Thomas Nkomo scurgându-i-se lent prin vene. Marina îi dădea să bea lichide şi încerca s-o vindece cu antibiotice. Deşi le lipseau multe lucruri în junglă, colecţia de antibiotice era la fel de bogată ca într-o farmacie de spital. Verifica incizia, având grijă să nu se umfle prea tare. Şedea în cămăruţă, cu uşa deschisă, citind însemnări amănunţite despre malarie. Zilele treceau, iar doamnei doctor Swenson îi tot revenea febra. Marina creştea dozajul, iar febra dispărea. S-au scurs zile întregi până când s-o poată ridica mai întâi în capul oaselor şi apoi în picioare. Marinei îi era teamă ca nu cumva pacienta să fi făcut cheaguri de sânge. Cu Easter şi Marina de o parte şi de alta, doamna doctor Swenson a izbutit să parcurgă jumătate din poteca spre laborator. După ce s-a întins iarăşi în pat, prea obosită ca să adoarmă, Marina i-a citit din *Marile speranţe.* Asta a devenit noua lor rutină, iar dacă descoperea vreun capitol mai bun sau dacă ziua era prea plictisitoare, doamna doctor Swenson o ruga pe Marina să-i mai citească puţin. Easter şedea pe jos cu blocnotesul şi foile lui de hârtie şi exersa liniuţe, pe care le transforma în litere din alfabet. Marina a scris *Dr. Swenson* şi a pus foaia pe pieptul doamnei doctor Swenson. A scris *Marina* şi şi-a pus foaia în poală.

— Credeţi că am uitat? a întrebat doamna doctor Swenson, aruncând o privire foii de hârtie, după ce s-a trezit din somn.

— Încerc să-l învăţ câteva cuvinte, a spus Marina.

Doamna doctor Swenson şi-a pus din nou foaia pe piept şi a bătut uşurel în ea.

— Bine. Asta i-ar folosi să ştie. Doctorul Eckman încerca mereu să-l înveţe cum să scrie *Minnesota.* Asta n-avea cum să-i prindă bine.

— N-ai de unde să ştii, a zis Marina.

— Ba da. Acum mă gândesc la domnul doctor Eckman. E ceva foarte deosebit când ai febră la tropice, nu

seamănă deloc cu febra de acasă. Aici simţi cum intră în tine aer fierbinte, sau că parcă te dizolvi arzând. După un timp uiţi totul, chiar şi de limitele pielii. Cred că n-avea cum să înţeleagă ce se întâmplă cu el.

— Probabil, a spus Marina.

Trecuse aproape o săptămână de când Easter îi lăsase pe pat o scrisoare de-a lui Anders. Probabil că nu mai avea prea multe. Easter stătea ghemuit pe jos, lângă uşă, dezbrăcat până la brâu, pe când soarele lumina fix jumătate din el, un picior, un braţ, partea stângă a feţei. Vânătăile îi căpătaseră între timp o nuanţă verzuie.

— Cât de bine credeţi că sunt acum?

— Aţi scăpat de ce e mai rău, dar n-aş spune că sunteţi bine. O să fie nevoie de mult timp. Ştiţi mai multe decât mine despre asta.

Doamna doctor Swenson a încuviinţat din cap.

— Aşa mă gândeam şi eu. Doamna doctor Budi, domnul doctor Nkomo, ba chiar şi botanista ar putea să aibă grijă de mine acum.

De fapt, veneau s-o viziteze în fiecare zi. Chiar în acea dimineaţă, doamna doctor Budi adusese un buchet cu flori roz de martin, într-un pahar de apă, naiba ştie cum izbutise să facă rost de ele. Erau acolo, pe noptieră, cu petalele stufoase acoperindu-i faţa doctorului Rapp. Şi lakashi treceau pe acolo, femeile stând de veghe în tăcere lângă fereastră, pe când îşi împleteau şi-şi despleteau părul una alteia. Oricare dintre ele ar fi putut-o îngriji la nevoie. Marina i-a spus acest lucru.

— Niciuna nu s-ar pricepe la fel de bine ca dumneavoastră. În fond eu v-am învăţat. Vă îngrijiţi aşa cum trebuie pacientul şi după operaţie. Mi-ar plăcea să vă mai ţin pe aici, doamnă doctor Singh. Cu siguranţă că v-aţi descurca şi cu Vogel, i-aţi face fericiţi, iar atunci toată lumea şi-ar face treaba. Alţi doctori ca dumneavoastră. Lakashi s-au ataşat de dumneavoastră la fel de mult cum

se ataşaseră şi de doctorul Rapp. Cineva o să trebuiască să aibă grijă de ei după ce eu n-o să mai fiu. Nu cred că vreunul dintre ceilalţi ar fi în stare.

— Lakashi se descurcă şi singuri.

Doamna doctor Swensons a clătinat din cap.

— Nu şi dacă vine toată lumea să ia martini sau ciuperci rapp. Eu poate o să supravieţuiesc operaţiei sau poate că nu. Alţi oameni pot să mă îngrijească pe mine, dar cine o să aibă grijă de ei? Adevărul e că tot încerc să găsesc motive ca să rămâneţi aici. Vă înţeleg destul de bine pentru asta.

— Aţi făcut o treabă bună până acum, a spus Marina, storcând o cârpă pentru a o şterge pe faţă şi pe gât pe doamna doctor Swenson.

— Staţi locului un minut, a zis doamna doctor Swenson, dându-i mâna la o parte. Staţi jos. Încerc să vă spun un lucru important. În mine există un conflict. Vă spun că vreau să rămâneţi aici şi, în acelaşi timp, vă dau un motiv să plecaţi.

— Nu-mi daţi niciun motiv să plec.

— Asta pentru că nu tăceţi din gură. Vă agitaţi întruna.

Marina s-a aşezat cu cârpa udă în mână. Era rece. Pusese şi nişte gheaţă în vas ca să se topească.

Doamna doctor Swenson părea foarte mică în patul său, uitându-se în tavan. O muscă se învârtea deasupra capului ei, iar Marina s-a abţinut s-o alunge.

— Barbara Bovender a venit să mă vadă în dimineaţa când au plecat. Îşi făcea griji să n-o dau afară şi, pentru că-şi făcea griji, mi-a spus despre vizita ei la hummocca. Milton îmi povestise deja ce se întâmplase, dar Barbara voia să-mi povestească din nou pentru a-mi arăta cât a suferit ea pentru mine. S-a aşezat pe scaunul unde staţi acum şi a izbucnit în plâns. Mi-a spus că s-a simţit atât de aproape de moarte, încât şi-a văzut tatăl care fugea prin

junglă spre ea, fluturându-şi mâinile, tatăl ei care murise pe vremea când ea era mică.

Vorbea despre Barbara Bovender? Nu despre copilul cu coada răsucită? Nu despre Vogel? Nu despre ce se întâmplase cu treisprezece ani în urmă la John's Hopkins?

— Mi-a povestit şi mie acelaşi lucru, a spus Marina.

— V-a povestit şi dumneavoastră acelaşi lucru? Atunci îmi închipui că aţi ajuns şi dumneavoastră la aceleaşi concluzii ca mine. Doamna doctor Swenson s-a uitat la Easter care şedea în pragul uşii. L-a privit multă vreme. N-am ştiut că v-a spus.

— Ce concluzii? a întrebat Marina. Era ca un soi de întrebare de examen, iar ea habar n-avea ce să răspundă.

Doamna doctor Swenson s-a uitat la Marina la fel cum se uita de obicei, ca şi cum răspunsul era evident.

— Doamna Bovender este o blondă foarte înaltă şi cu pielea foarte albă. Nu cumva tatăl ei a *fost* la *fel?* Nu *pot să nu* mă gândesc că a văzut în junglă un bărbat alb, un bărbat care nu era tatăl ei, dar care, de la distanţă, şi pentru că era înspăimântată, probabil i s-a părut că-i seamănă. Fugea printre copaci spre ea, ea era în barcă. Probabil că nu l-a văzut mai mult de câteva secunde. Am întrebat-o dacă a spus ceva, dacă a vorbit în engleză. Mi-a spus că tatăl ei i-a strigat să îl aştepte.

Pentru prima oară de când plecase din Manaus, din ultima dimineaţă, când se trezise din somn în faţa aparatului de aer condiţionat, după ce îl visase pe tatăl ei, Marinei Singh îi era frig. Îi era atât de frig, încât avea impresia că oasele o să i se facă ţăndări. A pus cârpa udă în vas. Simţea că are un sloi de gheaţă în jurul inimii.

— Nu e mort.

— Aş fi putut jura că, în condiţiile de pe aici, a murit, dar nu, eu nu l-am văzut mort. Uneori când doctorului Eckman îi era foarte rău, pleca la plimbare. N-ajungea prea departe. Odată l-am găsit în magazie. Altă dată a

căzut peste balustrada verandei unde dormea şi s-a rănit la umăr. L-am pus pe Easter să stea cu ochii pe el. Doctorul Eckman încerca să se dea jos din pat, iar Easter îl aducea înapoi. Easter se pricepea foarte bine să-l îngrijească pe doctorul Eckman. Băiatul se ataşase de el, aşa cum s-a ataşat şi de dumneavoastră. Apoi într-o noapte a venit în coliba mea, mult după miezul nopţii, şi era înnebunit, într-o frenezie. M-a tras jos din pat. Abia am apucat să mă încalţ, că el a şi început să mă tragă spre magazie. În noaptea aia ploua cu găleata, era o ploaie orbitoare, iar Easter plângea de parcă ar fi venit sfârşitul lumii. Am presupus că doctorul Eckman murise. Îmi aduc aminte că am fost surprinsă, căci, deşi era foarte bolnav, am crezut că o să se facă bine. Am ajuns pe verandă, iar Easter avea o lanternă. Mi-a arătat patul, mi-a arătat camera. Doctorul Eckman dispăruse. Plecase în toiul nopţii, pe când Easter dormea în hamacul lui. M-am dus să-l trezesc pe Benoît, iar el a strâns un grup de lakashi, dar nimeni n-a izbutit să-l găsească. Nici în noaptea aia, nici a doua zi. Nu l-am găsit. Aţi fost în junglă. E uşor de închipuit că un om foarte bolnav n-ar rezista nici douăzeci de minute noaptea în junglă. Ar călca pe un păianjen. Ar ajunge în scorbura vreunui copac putrezit şi nu s-ar mai trezi niciodată. Am presupus că vreo creatură îl mâncase sau îl târâse de acolo. Nu ştiam ce anume, dar dispăruse, doamnă doctor Singh, dispăruse ca un om care a murit, aşa că asta am spus şi eu. Le-am spus celorlalţi doctori că lakashi îi iau de aici pe morţi la miezul nopţii. Am scris mesajul în care ziceam că l-am îngropat. Şi cred că am arătat toată compasiunea posibilă în situaţia asta, până când Barbara Bovender a luat-o pe un afluent greşit şi l-a văzut pe tatăl ei.

Marina avusese impresia că înţelege cum stau lucrurile prin junglă. În fond, zărise vipera, decapitase anaconda. Făcuse operaţii pentru care nu avea nici licenţă

şi pe care nici nu era calificată să le facă, pe o podea murdară, mâncase din copaci şi înotase în râu, îmbrăcată cu o rochie plină de sânge, dar în acest moment aflase că niciunul din aceste lucruri nu contau. De fapt, mai presus de toate acestea exista un alt iad pentru care ar fi avut nevoie de alte talente, care îi lipseau. Oricum trebuia să se ducă acolo. În prostia ei crezuse că renunţase la tot, când de fapt abia acum îşi dădea seama că nici măcar nu începuse să renunţe. Anders Eckman putea să fie încă în viaţă. Anders, prietenul ei, Anders, tatăl celor trei copii, se găsea undeva în josul râului, printre canibali, aşteptând să treacă o altă ambarcaţiune pe lângă el.

— Există vreun mod să fac asta fără a mă pune în pericol? a întrebat ea până la urmă.

Doamna doctor Swenson şi-a acoperit ochii cu pumnii.

— Nu. De fapt îmi închipui că o să vă ucidă.

Anders îşi scotea halatul şi îşi punea jacheta care stătuse atârnată de un cui prins de uşă. Şi-a refăcut nodul cravatei, şi-a luat servieta de pe birou.

— O să mor dacă mă mai duc la încă o şedinţă, îi spunea el Marinei.

Marina s-a uitat prin uşa deschisă. Printr-o minune, încă era dimineaţă. Nu trecuseră nici două ore de când mâncase din martini.

— Acum trebuie să plec, a zis ea.

— După ce reflectaţi puţin, a spus doamna doctor Swenson. Mai întâi aveţi nevoie de un plan.

Marina a clătinat din cap, gândindu-se la Karen Eckman şi la ce îi spusese despre Anders, că nu se simţea prea bine printre copaci. Ar fi părăsit locul acela chiar acum. Ar fi plecat în junglă în căutarea lui.

— Nu cred că mâine o să fie mai bine.

Şi, cu aceste cuvinte, a plecat cu Easter după ea. O auzea pe doamna doctor Swenson cum o strigă, pe când

trecea pe lângă laborator, dar nu s-a întors. Ar fi putut să vorbească despre asta tot restul vieţilor lor. Marina nu-şi dorea decât să se urce în barcă, să iasă pe râu şi să se ducă spre Anders şi propriu-i destin. Acum plutea, fusese prinsă de un curent care o ţâra în faţă, şi, spre uimirea ei, acest lucru n-o deranja. Se mulţumea să plutească, să fie trasă la fund sau scoasă la suprafaţa apei. S-ar fi predat forţelor râului, dacă râul ar fi dus-o la Anders. S-ar fi dus direct la ponton, dar era nevoită să ia cadouri. Încerca să-şi dea seama ce ar putea să le ofere membrilor tribului Hummocca în schimbul prietenului ei. A cotrobăit prin magazie, a desfăcut cutii şi a găsit zece portocale pe fundul lăzii. Le-a luat laolaltă cu untul de arahide. Şi-a pus cămaşa albă de noapte pe care i-o dăduse Barbara Bovender în jurul gâtului, ca o eşarfă, gândindu-se că, dacă ar fi existat un gest universal pentru a semnala că e gata să se predea, nu-i strică să încerce. Şi-ar fi dorit să aibă nasturi şi mărgele, cuţite şi vopsea. Îşi mai dorea şi alte lucruri, nu doar seringile, hârtiile de turnesol, eprubetele cu dopuri din cauciuc, sticlele cu acetonă. S-a aşezat pe o cutie cu cocktailuri din fructe şi a închis ochii. L-a văzut pe Anders cum şedea la birou, răsfoind atlase cu păsări din Amazon. A încercat să găsească un lucru la fel de preţios ca viaţa lui Anders. Şi pe urmă Marina şi-a amintit de ciupercile rapp.

Easter a rămas cu ea, deşi până atunci n-o mai însoţise niciodată până la martini. Soarele se înălţase sus pe cer şi deja era caniculă, deşi încă nu era ora nouă. Marina căra un coş foarte mare, pe care îl găsise în magazie şi pe care lakashi îl împletiseră din iarbă groasă. Nu ajunsese niciodată atât de târziu acolo. În cele două ore cât mersese pe potecă, jungla instalase acolo un alt grup de păsări, care scoteau altfel de sunete scrâşnite şi stridente, cu o altă tonalitate. Tura de dimineaţă a insectelor îi înlocuise pe fârtaţii lor din zorii zilei, iar acum

zumzăiau şi vibrau un alt soi de mesaje. Marina era în continuare atentă la şerpii care se încolăceau în jurul copacilor sau se încurcau în liane, şi păşea cu prudenţă. Acum nu-şi mai permitea să facă vreo greşeală. A zăbovit un minut la marginea pâlcului de martini, aplecându-se să-şi şteargă sudoarea de pe faţă cu tivul rochiei. Acum unghiul în care razele strălucitoare ale soarelui cădeau peste luminiş făcea ca scoarţa de copac să aibă o nuanţă mai caldă de galben, iar ea a rămas acolo, pe loc, încercând să observe totul. A cules o ciupercă rapp şi i-a arătat-o lui Easter, apoi a pus-o în coş. A mai cules una, apoi încă una, iar el a imitat-o, ducându-se la alţi copaci, culegând doar câteva ciuperci din fiecare mănunchi, rărindu-le, pe când în coş creştea mormanul de giuvaiere albastru deschis. În luminiş ciupercile nu păreau că se împuţinează, oricât de multe ar fi cules ei. Poate că aceasta era o parte a secretului lor. Marina nu-şi dăduse seama niciodată cât de multe erau. Dacă protejai ciupercile rapp, îi protejai pe lakashi, martinii şi medicamentul fertilităţii, vaccinul împotriva malariei. Nimeni nu ar fi putut să afle de unde apăruseră ciupercile rapp. Dar cine se gândise să-l protejeze pe Anders? Dacă doar la ciuperci avea acces, atunci pe ele o să le folosească. Când a ridicat coşul de jos, i s-a părut doar puţin mai greu decât atunci când fusese gol, iar ea l-a acoperit cu cămaşa de noapte şi a luat-o spre sat pe potecă.

Ştia că ciupercile erau cea mai bună soluţie, dar l-a pus pe Easter să aducă, pentru orice eventualitate, untul de alune şi portocalele. Le-a dus pe toate în barcă. Thomas a întâmpinat-o pe ponton, cu Benoît în spatele lui.

— Nu-mi vine să cred ce-am auzit de la doamna doctor Swenson, a spus Thomas, pe o voce panicată. Ce-o crede Anders despre faptul că atâta vreme nu ne-am dus să-l căutăm?

Marina a clătinat din cap.

— N-am ştiut.

Thomas a luat-o de mână.

— Vin cu tine să-l căutăm.

Lakashi îşi făcuseră apariţia şi aşteptau să sară în barcă.

Era o înscenare. Probabil *doamna doctor Swenson* îl chemase la ea pe Thomas de îndată ce ea plecase, îi povestise totul, îi spusese să se ducă cu Marina, iar Thomas, în naivitatea lui şi fiind măcinat de vinovăţie, intrase în jocul ei. Dar nu-i fusese scris să rezolve această problemă.

— Anders era prietenul meu, a spus Marina şi l-a strâns de degetele subţiri. El e motivul pentru care am venit aici. Cred că eu sunt cea care trebuie să se ducă după el.

— Înţeleg asta, a zis Thomas. Dar era şi prietenul meu, aşa că e şi dreptul meu să vin. Iar tu nu ştii limba cu care să-i rogi să ţi-l dea înapoi.

— Nu vorbeşti hummocca, a spus Marina.

— Benoît şi cu mine înţelegem hummocca probabil mai bine decât tine, care ştii doar engleză. N-o să stau cu mâinile-n sân pe ponton, întrebându-mă ce o să păţeşti. Ard de nerăbdare să aflu dacă Anders e viu. Chipul lui strălucea de atâta sinceritate, încât Marinei i se părea insuportabil. Deja i-am promis doamnei doctor Swenson. Mergem şi noi cu tine. Benoît a încuviinţat din cap, fără să înţeleagă exact ce promisese. Marina s-a gândit că gestul lui nu era prea plin de convingere.

— Dacă amâni prea mult timp decizia, o să afle şi Alan Saturn, a zis Thomas. O să insiste să meargă şi el. Întotdeauna a fost interesat de hummocca. Iar Nancy n-o să-l lase să plece fără ea, ştii asta, aşa că ia-o şi pe ea în calcul. Nu-mi închipui că doamna doctor Budi o să fie de acord să rămână aici ca s-o îngrijească pe doamna doctor

Swenson, dar poate mă înşel. Dacă insistă să vină şi ea, va trebui s-o luăm cu noi şi pe doamna doctor Swenson. Am putea să improvizăm pe punte un pat din pături.

Dacă Anders era viu în tribul din josul râului, atunci petrecuse mai bine de trei luni acolo. Marina nu avea de gând să-l lase să mai stea încă o noapte acolo.

— Bine, a zis ea până la urmă.

Important era doar să plece imediat. Conta mai puţin cine mergea acolo.

Thomas a încuviinţat din cap, plin de recunoştinţă şi bucuros că această parte a negocierilor se încheiase. Când i-a spus că următorul pas este să găsească un cadou, ea i-a spus despre portocale şi despre untul de arahide, dar n-a pomenit nimic despre ciuperci.

— Mi-aş dori să fie mai multe, a zis el, uitându-se la cele zece portocale răzleţe, descurajat. Dar o să le prezentăm bine. O să le spunem „V-am adus daruri" şi „Daţi-ne bărbatul alb". Thomas i-a spus lui Benoît cele două propoziţii în portugheză, iar Benoît i-a oferit traducerea aproximativă în lakashi. Stând în picioare pe ponton, toţi trei au repetat cuvintele de nenumărate ori. Marina s-a rugat ca lingvistul lor să nu greşească, iar limba lor să fie neinteresantă şi să provină din aceeaşi rădăcină predictibilă ca şi celelalte limbaje ale triburilor vecine, deşi se îndoia că lingvistul îi cunoscuse pe hummocca. Lakashi i-au întrerupt pe când îşi repetau replicile. Benoît a încercat să le explice că darurile şi bărbatul alb nu-i priveau deloc pe ei. Mintea Marinei a absorbit toate silabele şi le-a întipărit în creier.

— *Am adus daruri. Daţi-ne bărbatul alb.*

— Acum trebuie să plecăm, a spus Thomas. Înainte să vină şi ceilalţi. Putem să repetăm şi pe drum.

— Trebuie să iau nişte apă, a zis ea, aruncând o privire bărcii, şi o pălărie.

Thomas a făcut un pas pe ponton.

— Mă duc eu, a zis el, apoi a încuviinţat din cap spre lakashi. Nu-i lăsa să se suie în barcă. S-a răsucit din nou spre ea şi şi-a ridicat o mână, iar Marina şi-a dat seama cât de uşor putea să scape de Thomas acum. Brusc şi l-a imaginat mort, cu o săgeată înfiptă în piept, iar trupul alunecându-i peste marginea bărcii. S-a cutremurat şi a închis ochii. Cum ar fi putut să rişte viaţa soţului doamnei Nkomo când se ducea în căutarea soţului doamnei Eckman? L-a bătut uşurel pe Easter pe umăr, făcându-i semn să pornească motorul, iar ea a dezlegat parâma. Pe când se îndepărtau de mai, Benoît a strigat la ea, a arătat spre locul unde stătuse până atunci Thomas Nkomo, iar atunci ea l-a împins în apă pe Benoît. Easter părea foarte amuzat de asta, de faptul că Marina îi azvârlise prietenul în râu, şi a ambalat motorul pentru ca ei doi să plece cât mai repede de acolo.

Ore întregi n-au văzut pe nimeni, niciun om, nicio plută din buşteni legaţi între ei, niciun copil în vreo canoe. Din când în când un copac plin de maimuţe ţipa la ei sau un stol argintiu de vrăbii trecea pe lângă proră, dar cea mai mare parte a timpului au fost singuri. Marina a descojit o portocală şi i-a dat jumătate din ea lui Easter. Aveau unt de arahide şi un coş mare plin cu ciuperci halucinogene. Marina a stat cu ochii aţintiţi pe malul drept, încercând să-şi amintească unde era mica spărtură dintre crengi, care marca locul pe unde ar fi trebuit s-o cotească. „Vezi râul ăla? „o întrebase Alan Saturn. „Dacă o iei pe el, ajungi la tribul Hummocca”. Când până la urmă a zărit-o sau, mai bine zis, şi-a adus aminte vag cum arăta, l-a bătut uşurel pe umăr pe Easter şi a arătat spre afluent.

Râul care ducea de la tribul Lakashi la Jinta era tot un afluent al lui Rio Negro. Era un râu nu prea mare, având cam jumătate din lăţimea râului Negro şi doar o mică fracţiune din cea a Amazonului, dar afluentul pe care o luaseră era şi mai mic, mai degrabă un pârâu, îngust şi

fără nume. Până când o cotiseră pe micul râu, Marinei nu-i păruse rău că-i lăsase în urmă pe Thomas şi pe Benoît, însă acum îşi dorea ca toţi să fi fost acolo în barcă – şi Saturnii şi Budi şi chiar şi doamna doctor Swenson pe un morman de pături de pe punte. Îşi dorea să fi umplut toate canoele disponibile scobite în buşteni cu lakashi, iar ei să fi vâslit în urma lor. Dacă ar fi fost mai în siguranţă în număr mai mare, atunci ea şi Easter erau acum în pericol. Jungla a astupat intrarea, iar după câteva minute n-a mai putut să zărească spărtura pe unde ar fi putut ieşi de acolo. Pe alocuri, frunzele copacilor de pe malurile opuse se atingeau, împletindu-se într-o boltă şi decupând lumina în umbre de forma frunzelor, presărate peste apă. Marina şi i-a imaginat pe Barbara Bovender şi pe domnul Fox cum stătuseră tăcuţi la pupa bărcii, în spatele lui Milton, toţi trei întrebându-se dacă o cotiseră pe unde ar fi trebuit.

Easter a micşorat viteza, iar barca a prins să alunece în tăcere pe apă, cu dâra de fum violet destrămându-se la trei metri în urma lor. Marina nu putea să înţeleagă cum de zona asta din junglă era vizibil mai urâtă: erau aceeaşi copaci, aceeaşi apă. Şi-au continuat drumul încă o oră, până când râul s-a lăţit din nou, şi apoi tot o oră până când s-a îngustat iarăşi. Marina acum stătea lângă Easter. Îşi pusese o mână pe spatele lui.

— Mi-ar plăcea să plec de aici înainte să se întunece, i-a zis ea, căci sunetul unei voci, chiar şi a ei, o liniştea, iar atunci o ploaie de săgeţi s-a năpustit asupra lor, jumătate dintre ele ţăcănind strident când s-au lovit de punte, pe când celelalte au sfâşiat apa, aidoma unor lame de cuţit, şi s-au scufundat. Easter s-a grăbit să accelereze, dar Marina l-a apucat de mână. A apăsat maneta pentru a opri motorul şi şi-a pus braţele în jurul băiatului. Acesta, s-a gândit ea, era efectul scrisorii pe care domnul Fox o adusese în laborator şi pe care ea şi Anders o citiseră împreună: acest moment, aceste săgeţi, canicula şi jungla. Ea şi Easter

aveau amândoi ochii aţintiţi asupra frunzelor încâlcite. N-au mai urmat şi alte săgeţi. A deschis gura şi a strigat în lakashi, un şir de ţipete pe care spera din toată inima să şi le fi amintit corect. Avea un cadou. A repetat cât de tare a putut.

— Am adus daruri.

Era ridicol. Nu erau cuvinte, erau sunete. Erau singurele sunete pe care le ştia.

Zidul de copaci rămăsese mut în faţa ei. Ea a împins maneta pentru a compensa curentul râului, care-i trăgea în spate. Săgeţile căzuseră la cel puţin un metru de ei, iar Marinei i se părea un semn bun. Nu le-ar fi fost prea greu să-şi nimerească ţinta dacă ar fi vrut-o. Şi-a ţinut mâinile pe spatele lui Easter şi a numărat secundele după bătăile regulate ale inimii lui. Au trecut minute întregi. A mai strigat o dată spre junglă, o propoziţie fără sens, al cărei ecou a răsunat printre copaci până când păsările i-au răspuns. A zărit o mişcare printre *frunze, iar* apoi, strecurându-se printre crengi, şi-a făcut apariţia un bărbat, apoi altul. Erau creaţia plantelor, încă unul, apoi altul ieşind la iveală, până când pe malul râului s-a adunat un grup de peste treizeci de oameni, care se uitau la ea, toţi cu pânze în jurul şoldurilor, cu săgeţi în mână şi cu frunţile de un galben aprins. Femeile au venit în spatele bărbaţilor, ţinându-şi în braţe copiii, fără a fi vopsite pe faţă. Marina s-a gândit la tatăl ei, la cum lăuda calităţile bărcii cu fundul plat, dar, când stătea pe loc, plutind pe apă, barca nu era decât o scenă plutitoare. Ea şi Easter erau la mâna membrilor tribului Hummoca, însă, deşi se aştepta s-o copleşească frica, n-a fost aşa. În sfârşit ajunsese acolo. În acest loc încercase ea să ajungă încă de la început şi acolo avea să rămână tot restul vieţii. A bătut uşurel în manetă, pentru a ţine barca pe loc. Ei se uitau la ea, iar ea se uita la ei. Marina l-a împins pe Easter în spatele ei şi a luat de jos coşul cu ciupercile rapp. A încercat să arunce câteva pe

mal, dar ele au fâlfâit spre apă, aidoma unui mănunchi de pene albastre. A pus coşul pe podea şi, cu mişcări lente, a scos o portocală din coş, mai întâi le-a arătat-o, apoi s-a prefăcut c-o aruncă, iar pe urmă chiar a aruncat-o, iar fructul a aterizat în mijlocul unui grup. Hummocca au făcut un pas înapoi, pe urmă au format un semicerc larg, zgâindu-se la portocala din mâl, până când un bărbat din spate a ieşit dintre ei şi s-a aplecat s-o ia. Avea părul lung, de culoarea razelor soarelui, şi barba roşcată, puţin căruntă. Părea că slăbise mult şi totuşi el era, încă el însuşi. Anders Eckman, aşa *cum* delirase soţia lui *în* nebunia suferinţei, fusese doar dat dispărut. Când Marina l-a strigat pe nume, el a tresărit, de parcă ar fi tras cineva cu puşca.

— Cine e? a strigat el.

— Marina, a zis ea.

El a rămas acolo pe loc multă vreme, cu sfera portocalie ţinută cu ambele mâini şi cămaşa jegoasă şi ruptă, cu pantalonii sfâşiaţi.

— Marina?

— Am adus daruri, a spus ea în engleză, apoi a rostit din nou propoziţia în lakashi.

De pe mal s-a auzit un murmur şoptit, pe care Anders părea să-l asculte.

— Ce anume? a întrebat Anders.

— Ciuperci rapp. Am nişte unt de arahide, câteva portocale şi un coş mare cu ciuperci rapp.

Unul dintre bărbaţi a îndreptat o săgeată spre barcă, dar Anders s-a dus la el şi s-a postat în faţa lui, până când bărbatul a lăsat-o iarăşi jos. Atunci a spus ceva, apoi şi-a apăsat degetele mari pe portocală şi a rupt-o în două, luându-şi şi el o felie şi arătându-le-o înainte de a o vârî în gură. Apoi a împărţit fructul în bucăţi, pe care le-a dat bărbaţilor care stăteau în jurul lui.

— Sub nicio formă să nu le dai ciuperci rapp, a zis el

pe o voce calmă.

— Asta am, a spus ea.

— Ai unt de arahide. Dacă oamenii ăştia află despre ciupercile rapp, o să-i căsăpească pe toţi lakashi până la apusul soarelui şi o să le culeagă pe toate. Cum ai reuşit să mă găseşti? a strigat el.

Unul câte unul ei şi-au pus feliile pe limbă şi, pe când muşcau din ele, s-au răsucit spre Anders, uimiţi şi încântaţi.

— O să-ţi povestesc altă dată, a zis ea. Cu greu putea să se abţină şi să nu sară din barcă pentru a înota până la el.

Anders a arătat spre pupa bărcii şi, după o mică discuţie, i-a strigat Marinei.

— Portocala e bună. Vor să ştie ce vrei în schimb.

Ea s-a întrebat dacă el vorbea serios, dacă chiar nu ştia.

— Pe tine, a spus ea şi a adăugat cea de-a doua propoziţie pe care o învăţase, *Daţi-ne omul alb.* S-a întrebat dacă ei înţelegeau măcar vreo silabă. Îi putea simţi respiraţia lui Easter prin materialul rochiei. Avea gura lipită de spatele ei. Fusese o cretină că-l luase cu ea. Se gândise să nu-i ia pe Thomas şi pe Benoît, dar îl luase cu ea pe Easter, fără nicio ezitare, de parcă n-ar fi fost pentru ea decât un talisman, ceva care să-i poarte noroc. Nicio mamă nu şi-ar fi adus copilul aici, chiar dacă doar el cunoştea râul şi ştia să conducă barca.

Pe mal, Anders a arătat spre pieptul lui, apoi spre barcă. Un bâtlan răzleţ a trecut în zbor pe deasupra râului. După o lungă discuţie, el a răcnit iarăşi spre Marina.

— Vor să tragi barca la mal.

Încă o dată Marina s-a aşteptat să-i fie frică, dar nu s-a întâmplat aşa.

— Să fac asta?

— Da, a zis Anders. Oricum eşti la mâna lor. Mai întâi

dă-le un mic cadou, borcanul cu unt de arahide.

Marina a încuviinţat din cap şi a întins mâna spre manetă, dar Easter i-a luat-o înainte. Şi-a pus mâinile pe cârmă. Ea i-a pus o mână pe creştet şi i-a făcut semn să-i ducă spre mal, iar el a dat din cap.

— E Easter? a întrebat Anders. Nu mai am ochelarii.

— Am făcut o greşeală, a spus ea.

Erau la doar cinci metri de mai şi s-au apropiat foarte încet. Bărbaţii au intrat în apă, iar femeile au rămas pe mal, în spatele lor. Anders acum era foarte aproape, iar ea putea să-i vadă ochii şi obrajii supţi, sub barbă. Când bărbaţii hummocca au venit spre barcă, Marina şi-a dat seama că craniile lor aveau altă formă, puţin diferită de a membrilor tribului Lakashi, aşa cum spusese şi doamna doctor Swenson. Nu erau la fel de înalţi ca lakashi, iar Anders îi depăşea cu mult în înălţime. Ea i-a dat borcanul cu unt de arahide celui care părea să fie căpetenia, iar preţ de o clipă, el a ezitat, neştiind ce să facă cu borcanul pe care îl strângea în mâini. Şi-a ridicat privirea spre Marina, poate că voia să-l ajute sau poate că-şi dorea s-o omoare, dar atunci l-a văzut pe Easter în barcă. Bărbatul cu fruntea galbenă a rămas acolo, în apa până la brâu, cu pieptul lipit de barca cu fundul plat, iar expresia de pe chipul lui era identică cu expresia de pe chipul ei când îl zărise pe Anders, o combinaţie între bucurie şi îndoială, de parcă şi-ar fi dorit să creadă ceva imposibil. Şi-a întors capul şi a strigat la o femeie de pe mal, care a pus jos copilul pe care îl ţinea în braţe şi a intrat în apă. De îndată ce l-a zărit de la distanţă pe Easter, ea a încercat să se mişte mai repede, căci apa o incomoda. L-a strigat, întinzându-şi braţele spre el, iar trupul ei tremura, stârnind mici valuri circulare în apă. Apoi a ajuns acolo, s-a urcat în barcă, iar Easter s-a ghemuit în spatele Marinei, cu mâinile în jurul taliei ei, strângând-o aidoma unui şarpe.

Anders a intrat în apă, apoi şi-a pus mâinile pe barcă.

Striga două silabe tăioase pentru membrii tribului Hummocca. Femeia s-a căţărat pe punte, cu picioarele ei scurte şiroind şi pline de mâl. A îngenuncheat în spatele lui Easter, cu braţele ei ude pe braţele lui, în jurul taliei Marinei. A ţipat un singur cuvânt de nenumărate ori, pe când Easter stătea încremenit, ţinându-se strâns de Marina. Femeia din spatele lui se legăna uşurel. Bărbatul cu untul de alune i-a zis ceva lui Anders, fără nicio urmă de furie în voce.

— Îl vor pe Easter, a spus Anders.

Acum el era lipit de marginea bărcii şi avea mâinile pe punte, încuviinţa din cap spre ceilalţi bărbaţi din apă, care acum vorbeau din ce în ce mai repede, unul dintre ei ţinând în mână o săgeată, iar ceilalţi desenând cercuri în aer. Anders s-a uitat la Marina. Pentru prima oară i-a văzut foarte clar privirea.

— Dacă-l laşi aici pe Easter, putem pleca.

— Nu, a spus ea.

Ar fi fost imposibil. Le adusese daruri. Venise după Anders. Şi-a pus mâinile peste braţele femeii, care avea braţele peste ale lui Easter. Braţele lor o obligau să rămână în picioare. A clătinat din cap.

— O să le dăm ciupercile rapp.

— N-ai de ales. O să ne ţină şi pe noi aici, cu barcă cu tot. Fă-o acum, cât sunt încă zăpăciţi. Nu avem cum să negociem cu ei. Anders s-a urcat cu mişcări lente în barcă şi, aplecându-se în faţa Marinei, a desprins straturile de braţe de pe ea. Abia în acel moment Easter l-a văzut şi a înţeles de ce veniseră până aici. A întins o mână spre gâtul lui Anders şi a scos sunetul pe care-l scotea în somn, un ţipăt ascuţit şi tăios care ţinea loc de cuvinte. *N-ai murit. Nu eşti mort.* Membrii tribului Hummocca se uitau la ei din apă, uimiţi să vadă că băiatul lor îl cunoştea pe acest bărbat alb şi evident îl iubea atât de mult.

— Nu, a spus Marina. Dacă rămânem cu el, o să fim

toţi împreună.

— Du-te şi ia portocalele şi untul de alune, a spus el, cu o mână pe ceafa lui Easter, cu faţa lipită de gâtul lui.

Anders l-a sărutat pe băiat, părul lui, urechea şi ochii. Nu puteau petrece decât un minut împreună. Femeia se ridicase în picioare şi ţinea o mână pe spatele lui Easter.

Marina a luat fructele şi untul de arahide, apoi le-a dat celor din apă, împărţindu-le în toate mâinile care se întindeau spre ea. Apoi Anders l-a ridicat pe Easter, ţinându-l de mijloc. Era desculţ şi purta o pereche de pantaloni scurţi galbeni murdari şi un tricou albastru, pe care scria „Jazzfest 2003”. Marina a încercat să reţină totul, de parcă l-ar fi putut descrie după aceea vreunui angajat al unei organizaţii care se ocupa cu găsirea copiilor dispăruţi. Anders l-a dat pe Easter bărbatului din apă, care avea mâinile ridicate spre copil, iar femeia s-a dat jos din barcă şi s-a dus lângă el. Expresia de pe chipul băiatului, pe când îşi muta privirea de la Marina la Anders şi apoi iarăşi la ea, era groază nedumerită. Era mai rău decât ce văzuse în ochii lui când şarpele îl sufoca, pentru că pe şarpe îl înţelesese. El şi-a întins braţele spre ea, iar Marina a închis ochii. L-a lăsat acolo. L-a părăsit.

Între timp barca fusese întoarsă, iar Anders era la cârmă. Într-un minut au prins viteza maximă pe meandrele înguste ale râului, iar Marina a rămas cu ochii închişi şi cu o mână pe stâlpul care ţinea copertina zdrenţuită pe mijlocul bărcii. Luase în calcul propria-i moarte şi, fără doar şi poate, şi pe a lui Anders, dar nu se pregătise pentru aşa ceva.

— L-ar fi luat oricum, a spus Anders. Chiar dacă ne-ar fi omorât, chiar dacă nu, Easter tot ar fi rămas cu ei.

A luat o curbă cu o viteză prea mare, iar coşul cu ciupercile rapp a săltat de două ori, apoi a alunecat spre partea din spate a bărcii şi s-a răsturnat în apă, o ofrandă din mici dopuri albastre de plută. Marina a înşfăcat tivul

rochiei, înainte ca ea să zboare din barcă, şi şi-a legat-o în jurul taliei. Îşi dorea să fi mâncat câteva ciuperci. S-ar fi bucurat să nu fie în toate minţile. Şi-ar fi dorit nespus să-l vadă pe Dumnezeu. Avea atât de multe să-i spună lui Anders, încât nu i-a mai zis nimic. Voia să afle ce păţise în tot acest timp şi cum ajunsese acolo, dacă mai era bolnav, dar Easter îi amuţise orice întrebare. Nu se pierduse de ea şi nici nu-l omorâse. Îl dusese în junglă şi îl lăsase acolo, nu mai era nimic de spus. După ce s-au îndepărtat suficient de mult, Marina a trecut la cârmă, iar Anders s-a întins la prora, cu ochii închişi şi mâinile împreunate pe piept. Privindu-l cum doarme, şi-a amintit că el murise cu luni în urmă şi că, pentru a-l aduce înapoi, ea renunţase la toată lumea ei. Anders, alături de care muncise zi de zi, Anders, pe care-l cunoştea atât de bine sau pe care nu-l cunoştea deloc, era din nou viu. Dormea de parcă ar fi rămas treaz de când dispăruse şi au existat câteva momente când s-a întrebat dacă nu cumva murise din nou, dar nu-i venea să oprească barca pentru a-şi verifica presupunerea. Ploua din când în când, iar când nu ploua, lumina se subţia spre vârful copacilor, iar liliecii începeau să se rotească deasupra apei. Barca era uşor de condus. De ce se gândise să-l ia pe Easter cu ea? Marina şi-a pus cămaşa de noapte pe cap şi pe gât, mijindu-şi ochii, pentru a se feri de insectele care-şi făceau apariţia în amurg.

Când Anders s-a trezit până la urmă, după mai multe ore, parcă s-ar fi trezit dintr-un coşmar. Mâinile i-au ţâşnit în sus şi a scos un ţipăt scurt, apoi s-a aşezat. Deja era beznă, iar Marina conducea cu viteză mică, luminând malul cu felinarul din barcă, îi era teamă să nu treacă de lakashi, să n-o ia pe un alt afluent şi să se rătăcească încă o dată. Anders a privit înspre râu şi apoi în barcă, s-a uitat la Marina. De la distanţă au zărit focuri punctiforme pe mal.

— Am avut destul timp să-mi imaginez cum o să fiu

salvat, a spus el. Armata, mercenari, chiar şi lakashi. Cel mai des am crezut că o să fie Karen.

— Ar fi trebuit să fie Karen. Ea a vrut să vină, dar i-am spus că ar fi mai bine să stea acasă cu băieţii.

Anders şi-a închis ochii pentru a putea să şi-i zugrăvească cât mai bine în minte.

— Ce mai fac băieţii?

— Toţi sunt bine.

— Deşi mi-am imaginat asta de multe ori, niciodată n-am crezut că tu o să fii cea care vine după mine.

— Am crezut că ai murit, i-a spus ea.

— Am murit, a zis Anders.

După puţin timp, vocile membrilor tribului Lakashi au răsunat de pe mal, atrăgându-i spre ei. Marina s-a simţit recunoscătoare pentru focurile lor, pentru hărmălaia lor asurzitoare. Pentru prima oară de multe săptămâni s-a întrebat cât o fi ceasul. Bărbaţii au înotat până la barcă, s-au suit la bord, apoi, de îndată ce au ajuns pe punte, au amuţit. Se petrecuseră două lucruri inimaginabile: Anders era cu ea, iar Easter dispăruse. Marina a oprit motorul de teamă să nu lovească pe cineva în întuneric, iar bărbaţii au tras barca înotând până la ponton. Bărbaţii l-au înconjurat pe Anders, ţinându-şi crengile aprinse deasupra capetelor. Nu i-au tras palme, ci şi-au vârât torţele în apă, unde focurile s-au stins fâsâind. Unul câte unul s-au dat jos din barcă. Cântecul lor s-a diminuat până când a amuţit. În beznă, Anders a luat-o pe Marina de mână.

Thomas Nkomo stătea în picioare pe ponton, cu o lanternă, de parcă ar fi aşteptat toată ziua ca Marina să se mai gândească şi la el. Când l-a văzut, primul gând care i-a trecut prin minte Marinei a fost legat de săgeţile care căzuseră în barcă, dar n-a catadicsit să-i spună că şi lui îi salvase viaţa. Thomas s-a dus la Anders şi l-a luat în braţe, iar cei doi bărbaţi înalţi au rămas aşa o vreme, îmbrăţişaţi. Doamna doctor Budi l-a îmbrăţişat pe la spate, iar soţii

Saturn-i au urmat-o, pe rând.

— Easter? a întrebat Nancy Saturn, privind în jur.

— L-am lăsat acolo, a zis Marina.

Lakashi plecau de lângă ei, iar luminile crengilor aprinse se târau prin junglă în toate direcţiile, pe când doctorii se întorceau în laborator.

Marina a luat-o pe potecă spre coliba doamnei doctor Swenson. N-avea lanternă, dar lumina lunii era strălucitoare. Când a intrat, a văzut că patul ei dispăruse.

— I-am pus să-l mute azi după-amiază. Am crezut că n-o să vă mai întoarceţi.

Doamna doctor Swenson stătea întinsă în pat, iar o lampă era aprinsă pe noptiera de lângă ea.

— Anders e aici, a spus Marina din pragul uşii.

Doamna doctor Swenson şi-a ridicat capul.

— Deci Barbara Bovender a avut dreptate?

— E în laborator.

— Nu cunosc nimic mai senzaţional ca asta, a zis doamna doctor Swenson, clătinând din cap. Mă bucur că o să-l văd pe domnul doctor Eckman. Easter cred că e încântat. Întotdeauna am avut impresia că-şi atribuie toată vina pentru faptul că l-a lăsat să plece. Probabil că domnul doctor Eckman s-a dus la râu. M-am gândit toată ziua la asta şi mi-am dat seama. Dispăruse o canoe. Probabil că s-a urcat în ea şi a plutit pe râu. Apoi l-au găsit hummocca.

— Easter nu mai e.

— Cum adică nu mai e?

— Hummocca l-au luat. Aşa am reuşit să-l iau de acolo pe Anders. Un bărbat şi o femeie l-au luat din barcă. Păreau să creadă că Easter e al lor. Erau foarte convinşi de asta.

Pe chipul doamnei doctor Swenson a apărut o expresie sălbatică, apoi s-a ridicat în capul oaselor, împingându-se în mâini. Cămaşa ei de noapte era veche şi ruptă la gât.

— Trebuie să vă întoarceţi acolo. Trebuie să vă duceţi după el.

Marina a clătinat din cap.

— Nu pot.

— Nu accept asta. Evident că puteţi. L-aţi luat de acolo pe domnul doctor Eckman şi o să-l luaţi şi pe Easter. E surd. Nu înţelege ce s-a întâmplat. Nu puteţi să-l abandonaţi aşa acolo.

Dar Marina deja îl lăsase acolo şi înţelesese că în viaţă cuiva i se permite o singură incursiune în iad. Nu se mai putea întoarce acolo, nimeni nu se mai putea întoarce acolo.

— De unde l-aţi luat? a întrebat ea.

— V-am spus.

— Mai spuneţi-mi o dată, a zis Marina.

Doamna doctor Swenson s-a rezemat din nou pe perne. A rămas tăcută multă vreme.

— Nu v-am spus pentru că nu v-ar fi plăcut ce v-aş fi povestit. Dar acum nu prea mai contează, nu-i aşa? Nimeni nu spune adevărul celor pe care nu-i cunoaşte bine, altfel e un mare defect. Toată lumea vrea ceva mai puţin, mai plăcut decât adevărul.

— De unde l-aţi luat?

— Ei mi l-au dat. A venit aici. În junglă un trib află ce fac celelalte, v-am mai spus, chiar şi triburi care par să nu comunice direct. Într-o zi hummocca m-au chemat la ei. Asta a fost probabil acum opt ani, dar nu sunt sigură. Doi bărbaţi într-o canoe au venit după mine, dar eu n-am vrut să mă duc cu ei. Ştiam cine sunt. Domnul doctor Rapp a avut treabă cu hummocca acum treizeci de ani, nimic bun. În ziua următoare, aceiaşi doi bărbaţi s-au întors cu un copil întins pe fundul bărcii. Era extrem de bolnav. Din ambele urechi îi curgeau sânge şi puroi. Aici mor tot timpul copii, de aia e nevoie de cât mai mulţi. Mi-am închipuit că băiatul e al unei persoane importante, căci mi-

l aduseseră mie. Mi-au explicat despre ce e vorba, fără să vorbim nicio limbă comună, voiau să-l salvez şi pe urmă mi l-au lăsat. Fără doar şi poate că nu eu le-am cerut-o. Avea febră 4 T, mastoidită dublă, probabil meningită. Deja era surd, în privinţa asta n-am avut ce să fac. Peste trei zile, aceiaşi doi bărbaţi au venit iarăşi, îl voiau înapoi. Era în tratament cu penicilină, cinci mii de unităţi Q6H. N-aş fi putut să-l trimit înapoi cu canoea.

— Aşa că l-aţi ţinut aici?

— Le-am spus că băiatul a murit. Aşa s-ar fi întâmplat dacă n-aş fi fost eu. De fapt, dacă ar mai fi aşteptat câteva săptămâni, l-aş fi dat înapoi, dar s-au întors prea repede, iar el era prea bolnav ca să se ducă cu ei. N-aveam cum să le explic toate astea, dar am putut să le comunic că a murit.

— L-aţi fi putut trimite înapoi mai târziu.

— A fost bolnav o lună, îngrozitor de bolnav, nici n-am mai văzut aşa ceva. Când l-am pus pe picioare, probabil că uitaseră deja de el. Un copil surd? Nici n-ar fi ştiut ce să facă cu el. Credeţi că dumneavoastră n-aţi fi făcut la fel? Chiar şi pe atunci, era acelaşi Easter. După ce o lună întreagă l-am hrănit, l-am spălat şi am stat lângă el toată noaptea ca să-i controlez febra, chiar credeţi că l-aş fi trimis înapoi la canibali?

— N-aş fi luat copilul altcuiva, a zis Marina.

— Ba bineînţeles că da, a spus doamna doctor Swenson. Acum l-aţi fi luat pe Easter de la mine. N-aţi avut niciodată nici cea mai mică intenţie să plecaţi de aici fără el, iar eu niciodată n-am avut nici cea mai mică intenţie să-l las să plece. Era al meu. Era băiatul meu, iar dumneavoastră l-aţi dat altora.

Dacă Easter ar fi fost aici, Marina l-ar fi pus într-o canoe în seara asta şi ar fi vâslit chiar ea în beznă până la fluviul Amazon.

— L-aş fi luat, a spus ea. Aveţi dreptate. Doar că

acum nu mai am nicio şansă. De ce m-aţi lăsat să-l duc acolo? De ce nu mi-aţi spus că e periculos?

— Nu era al lor, a zis doamna doctor Swenson. Era al meu.

Marina înţelegea asta, dar n-avea nimic de spus. Ar fi putut să jure că Easter era al ei.

— Anders şi cu mine plecăm mâine dimineaţă.

— Dacă vreţi, duceţi-l pe doctorul Eckman în Manaus sau mai bine puneţi pe altcineva s-o facă, dar eu am nevoie de dumneavoastră aici.

— Plec cu el, a spus Marina.

Doamna doctor Swenson a clătinat din cap.

— Nu ţine. Credeţi-mă, n-o să vă mai simţiţi bine acolo. V-aţi schimbat. V-aţi trădat şeful, o să-l minţiţi în continuare şi n-o să puteţi accepta asta despre dumneavoastră. Şi eu m-am schimbat odată, a fost demult, dar m-am schimbat. Şi eu am venit aici după profesorul meu. Am crezut că o să rămân aici doar o vară. Ştiu cum stă treaba.

— Nu-i la fel.

— Bineînţeles că nu-i la fel. Niciodată nimic nu-i la fel. Eu nu semănăm cu domnul doctor Rapp şi totuşi i-am luat locul.

Dumneavoastră nu semănaţi cu mine, dar o să vedeţi, dacă vă întoarceţi acolo, n-o să vă mai placă nimic.

Marina s-a dus lângă pat.

— Noapte bună, a spus ea.

— O să vă întoarceţi, a zis doamna doctor Swenson. Dar nu mă puneţi să vă aştept prea mult. N-am o eternitate la dispoziţie pentru proiectul ăsta. Ştiţi, Easter se va întoarce. Poate că o să se întoarcă chiar mâine dimineaţă. O să fure o canoe când ceilalţi dorm. Ştie cum să ajungă acasă. N-o să vă poarte râcă pentru ce i-aţi făcut. E doar un copil. O să ne ierte.

Dar Marina văzuse expresia de pe chipul lui, când

Anders îl pasase bărbatului. Nu era deloc convinsă că doamna doctor Swenson are dreptate.

— Noapte bună, a spus ea încă o dată şi a închis uşa.

Când a ajuns în laborator şi a întrebat unde e Anders, Alan Saturn i-a spus că se dusese să facă un duş. Thomas plecase să caute lada unde îi puseseră lucrurile, sperând să mai găsească acolo câteva dintre hainele lui. Nancy şi Budi şedeau, cu privirea în pământ.

— Spune că mai are febră din când în când, a zis până la urmă Alan. Convingeţi-vă că arată bine când vă urcaţi cu el în avion. Dacă bănuiesc că are malarie, n-o să-l lase să se întoarcă în ţară.

— Ar putea să aibă malarie? a întrebat Marina.

Doamna doctor Budi şi-a ridicat privirea, dar n-a spus nimic.

— Suntem la tropice, a zis Nancy. Oricine poate să aibă malarie.

Doamna doctor Budi a clătinat din cap.

— Toată lumea în afară de noi, a spus ea.

Marina s-a întors pe veranda unde dormea. S-a spălat într-un lighean, stând în picioare şi-a tras pe ea cămaşa de noapte a doamnei Bovender. Deja se murdărise, dar era o adevărată floare de colţ în comparaţie cu rochia pe care o purtase. I s-a făcut rău la gândul că se afla acolo, fără Easter. A deschis cutia metalică, care fusese adusă înapoi, împreună cu patul, şi acolo, sub pene şi sub piatra care semăna cu un ochi, a văzut scrisoarea de la Anders, care promitea o recompensă pentru cine avea să-l ducă pe Easter la soţia lui. În cutia aceea a găsit şi paşaportul lui Anders şi pe al ei. El avea şi o fotografie cu ei doi. De asemenea, şi-a găsit portofelul, biletul de avion şi telefonul. A stat cu telefonul în mână multă vreme până când, în cele din urmă, şi-a luat inima-n dinţi şi a apăsat pe buton, dar nimic nu s-a întâmplat. Se consumase bateria. L-a pus la loc în cutie.

— Asta a fost camera mea, a zis Anders.

Marina şi-a ridicat privirea şi l-a zărit. Nu mai avea barbă şi şi-a trecut o mână peste faţă. Era faţa de care-şi amintea.

— O femeie lakashi mi-a ras-o. Mi s-a părut că asta a făcut-o teribil de fericită. Până acum n-am mai avut niciodată barbă, a spus el. O detest.

— Arăţi ca înainte, a zis ea.

— Am dormit aici. A arătat spre pătuţ. Easter dormea în hamac.

— Ştiu, a spus ea. Mi-am dat seama. A aruncat o privire spre cutia metalică. A dormit cu mine. După ce ai dispărut a avut nişte coşmaruri îngrozitoare.

— Şi eu, a spus Anders. A stins ambele lumini şi a pus cutia pe jos. Dă-te mai încolo, a spus el.

Marina s-a dus în cealaltă parte a pătuţului, iar Anders s-a întins lângă ea. Nasurile li se atingeau, iar el şi-a pus braţul pe umărul ei.

— Îmi pare rău, a zis el.

— Nu, a spus Marina. E mai bine aşa.

— Mâine mergem acasă.

S-a lipit de el. A încuviinţat pe gâtul lui. Dacă adormeau, aveau s-o facă în acelaşi minut. Trebuia să se ţină strâns în braţe şi să stea nemişcaţi până când aveau să se trezească din somn. Până acum se îmbrăţişau în fiecare an, când ea venea la el acasă la petrecerea de Crăciun. El deschidea uşa, îmbrăcat cu un pulover roşu, iar ea stătea în zăpadă, cu o sticlă de vin în mână, iar atunci el o îmbrăţişa repede şi apoi îi făcea semn să intre în casă.

— Cum de tocmai tu? a întrebat el.

— Nu ştiu. Karen a vrut ca eu să vin aici, iar domnul Fox la fel. Am avut sarcina să aflu ce se întâmplă cu doamna doctor Swenson şi cum ai murit. Mi-a părut atât de rău când am auzit că ai murit.

— Nimeni nu s-a gândit că doar m-am pierdut? a

întrebat el. Nimănui nu i s-a părut ciudat că nu mi-au găsit cadavrul?

Marina a clătinat uşurel din cap pe perna pe care o împărţeau.

— Doamna doctor Swenson a zis că te-au îngropat. A crezut că eşti mort. Era sigură că eşti mort.

— Dar tu n-ai crezut asta. Şi-a pus mâna pe umărul ei.

— Ba da, a spus Marina. Karen n-a crezut. Avea mari speranţe, dar eu n-am crezut-o. M-am gândit că nu poate să accepte.

— Atunci de ce te-ai dus până acolo să mă cauţi?

— Barbara Bovender, a spus ea şi în acel moment l-a sărutat, pentru că gurile lor erau atât de aproape una de cealaltă, pentru că de fapt el era viu, pentru că nu putea să-şi explice nimic. Se afla în camera de zi a Bovenderilor, iar Barbara o întreba dacă îl iubeşte. Acum îl iubea, dar doar acum. Doar în noaptea asta, după o zi în care se petrecuseră multe lucruri extraordinare, de care amândoi aveau să-şi amintească toată viaţa, ea l-a sărutat ca să-şi dovedească ei înseşi că toate acestea se întâmplaseră, iar el a sărutat-o pentru că era adevărat, era aici. Şi-au lipit trupurile unul de celălalt pentru că li s-a părut obligatoriu într-un spaţiu atât de strâmt. Când ea a plâns, asta a fost pentru că zărise iarăşi afluentul realizase încă o dată cât de uşor ar fi fost să treacă pe lângă el fără să-l vadă. Dacă nu l-ar fi văzut, aşa cum se întâmplase cu Barbara Bovender, nu l-ar fi găsit niciodată pe Anders şi nu l-ar fi abandonat niciodată pe Easter. Anders ştia asta şi i-a spus-o când i-a luat capul în mâini. Au făcut dragoste doar pentru a-şi potoli teama pe care o simţiseră. A fost un act fizic plin de bunăvoinţă, o liniştire, o tandreţe sublimă între prieteni. Ar fi făcut dragoste şi cu domnul Fox, dacă ar fi fost lângă ea, iar Anders ar fi făcut dragoste cu soţia lui, dar în noaptea aceea nu se aveau decât unul pe celălalt

şi oricum, după tot ce se întâmplase între ei, cum ar fi putut să nu se lipească unul de altul pentru a arăta cât de strâns uniţi erau, chiar dacă doar până când le ateriza avionul în Minneapolis. Fără ce mai rămăsese din greutatea lui ca s-o ţină pe pământ, probabil că ea ar fi intrat în apa mică a râului ca să verifice dacă doamna doctor Swenson avea dreptate şi dacă Easter se va fi întors acasă, vâslind poate în aceeaşi canoe în care plutise Anders. Fără căldura ei, el poate că n-ar fi crezut în norocul care dăduse peste el. Asta urma să fie singura parte a povestirii despre care n-o să mai vorbească niciodată, partea în care el a ridicat-o deasupra lui, cu braţele subţiri ca mlădiţele de copaci, iar ea şi-a pus faţa pe pieptul său, l-a sărutat şi a plâns.

Dimineaţă, printr-un miracol, ei încă mai erau în pat, într-un echilibru precar, două farfurii subţiri care se sprijină una pe cealaltă pe un raft, Marina pe partea ei, cu Anders Eckman pe spatele său, de parcă ar fi fost o pătură. Ar fi zis că o să se ducă la martini pentru ultima oară înainte de plecare, dar acum nu voia decât să se termine totul cât mai repede. O terminase cu copacii. Faptul că se gândise să ia un sac plin cu crengi i se părea acum ridicol şi puţin dezgustător. Singurul lucru pe care-l ducea acasă era Anders. Era dezbrăcată, în pat cu colegul ei, şi, când s-a strecurat de sub el, l-a trezit din somn.

— Ah, Marina, a spus el, dar ea a clătinat din cap şi s-a aplecat peste el.

Pentru ultima oară în viaţa ei, l-a sărutat.

— Hai să mergem acasă, a zis ea.

Şi au procedat întocmai, Marina purtând cămaşa de noapte a doamnei Bovender, o pereche de pantaloni dedesubt şi o cămaşă de-a domnului Fox deasupra. Avea pălăria lui Milton pe cap şi căra cutia metalică a lui Easter, de parcă ar fi fost o valiză foarte mică. Saturnii i-au dus cu barca cu fundul plat până în Manaus. Plecaseră de o oră

din satul lakashi, când un vultur enorm a planat deasupra capetelor lor, suficient de aproape încât să zărească expresia de pe faţa maimuţei care-i atârna din ghearele încovoiate.

— E o harpie, a spus Anders, ducându-se la marginea bărcii pentru a o urmări cu privirea cum trece pe deasupra lor. Aţi văzut-o?

— N-aveai cum să n-o vezi, a spus Nancy Saturn.

Jungla a amuţit brusc în urma păsării, de parcă orice vietate ar fi avut prezenţa de spirit să-şi ţină respiraţia.

— Asta-i pasărea pe care-mi doream cel mai mult s-o văd când am plecat de acasă. Sunt aproape imposibil de găsit. Corpul lui Anders încă mai era înclinat în direcţia păsării prădătoare. Nu-mi vine să cred că am văzut o harpie.

Când au ajuns în Manaus, l-au sunat pe Milton de la un telefon public de pe docuri. Milton, mereu descurcăreţ, avea un prieten amabil la ghişeul de vânzare a biletelor de avion şi, în timp ce acesta aranja detaliile pentru cele două locuri spre Miami şi apoi, de acolo, spre Minneapolis, s-au dus s-o vadă pe Barbara Bovender şi să-i spună că nu pe tatăl ei îl văzuse fugind printre copaci şi că, cotind-o atunci greşit pe râu, îi salvaseră viaţa lui Anders. Povestindu-şi peripeţiile altor oameni şi le-au povestit în acelaşi timp şi unul altuia, cum au reuşit fiecare dintre ei s-o găsească pe doamna doctor Swenson, cum Anders, bolnav de febră ajunsese din întâmplare până la râu şi se urcase într-o canoe, despre membrii tribului Hummocca, care îl găsiseră aproape mort, plutind pe fundul bărcuţei, deşi nu era prea sigur, pentru că toate amintirile acelea păreau acum scufundate în apă, aidoma unui oraş care a fost acoperit de un lac, despre cataplasmele cu care îl unseseră vreme de săptămâni întregi şi care miroseau a hrean şi a smoală şi despre cum îi umpluseră de băşici pielea de pe piept. Au ajuns să povestească atât de frumos, încât la un moment

dat Marina i-a istorisit lui Milton viziunea pe care a avut-o cu Thomas Nkomo, în care se trăsese cu o săgeată, iar Anders i-a povestit Barbarei despre cum Easter a fost luat din mâinile lui, deşi Barbara şi Marina au plâns auzindu-i cuvintele. Când s-au urcat în avion, deja apucaseră să discute despre tot ce se întâmplase, în afară de lucrul despre care n-aveau să vorbească niciodată. Au băut Bloody Mary şi au urmărit cu privirea cum Amazonul se îndepărta din ce în ce mai mult de ei, pe harta de pe ecranul din avion. În scaunele lor, care se puteau lăsa în spate, i-a cuprins pe amândoi somnul, un somn profund şi revigorant cum nu mai avusese niciunul dintre ei în ultimele luni.

Existau multe motive întemeiate s-o sune pe Karen din aeroportul din Miami şi alte multe motive să se abţină şi să se ducă direct acasă. Marina îşi dădea seama că în ambele variante existau părţi egale de iubire şi de cruzime şi, deşi ea a votat pentru ca el să se ducă direct acasă, a adăugat că, fireşte, decizia era doar a lui. Anders s-a uitat la ceas şi la cele câteva telefoane stinghere cu plată, de lângă poarta de îmbarcare, până când au fost anunţaţi să se urce la bordul avionului. El şi Marina au fost de acord că nu se mai prea pricepeau să folosească telefonul. Pe măsură ce se apropiau de casă, se simţeau din ce în ce mai aproape de oamenii care fuseseră cândva, doi doctori care împărţeau acelaşi birou dintr-o companie farmaceutică de lângă Minneapolis.

Minnesota! Mirosea a zmeură, a raze de soare şi a iarbă catifelată. Era vară şi totul era mai frumos decât orice fotografie pe care o luase cu ea. Când s-au urcat în taxi încă mai credeau că se petrecuseră lucruri extraordinare, dar s-au trezit că le atrag atenţia mai întâi clădirile înalte, iar mai târziu copacii plini de frunze, întinderile mari de prerie pe care le puteau admira până în depărtare, aerul parcă atât de uşor. Anders s-a aplecat în

scaun şi i-a spus şoferului nigerian pe unde s-o ia, o curbă după alta, pe când Marina a lăsat geamul în jos şi a lăsat vântul să sufle în degetele ei şi s-o tragă de părul împletit. Dintr-un motiv sau altul şi-a amintit de drumul făcut cu maşina lui Milton, împreună cu Bovenderii, până la plaja de lângă Manaus şi de capra pe care izbutise s-o ocolească Milton. Pe lume nu era niciun loc mai frumos decât Minnesota.

Când au ajuns la capătul străzii care se înfunda, au trecut pe lângă un băiat care mergea pe bicicletă, dar Anders se uita în altă parte. Zărise doi băieţi în curte, iar de la depărtare cei doi băieţi păreau să se mişte şi să se joace ca Easter, aşa încât şi-a pus mâna pe umărul nigerianului şi i-a strigat să oprească, să oprească odată. Portiera taxiului s-a deschis, aidoma uşii unei cuşti, iar Anders s-a năpustit afară, strigându-i pe nume. Preţ de câteva clipe taxiul a rămas pe loc, iar Marina s-a uitat la lumea aceasta, care n-avea nimic de-a face cu ea, deşi ea însăşi o construise. A văzut cum băiatul de pe bicicletă face o întoarcere largă şi se duce clătinându-se spre tatăl lui. Uşa de la intrarea din faţă a casei s-a deschis din cauza atâtor ţipete stridente, băieţii ţipau aidoma membrilor tribului Lakashi, iar vecinii şi-au deschis uşile. N-a văzut când Karen a deschis uşa, dar a fugit spre el şi i s-a aruncat în braţe, parcă zburând peste pajişte. Era la fel de mică şi de blondă ca un copil. Părea că îl aşteptaseră în fiecare zi de când dispăruse, ţinându-şi crengile aprinse deasupra capetelor, tânguindu-se şi plângându-şi amarul spre ceruri, până când el s-a întors. Iar Marina îl adusese înapoi şi, fără a-şi dori să-şi facă remarcată prezenţa, i-a spus şoferului să-şi continue drumul.

Ann Patchett s-a născut la Los Angeles în 1963, iar de la vârsta de șase ani a crescut în Nashville, Tennessee, unde locuiește și în prezent. Între 1981 și 1985 urmează cursurile de literatură de la Sarah Lawrence College, New York, începându-și cariera de scriitoare încă din studenție. Înainte de absolvire, prima ei povestire este publicată în *Paris Review*. Obține, în 1987, un masterat în *creative writing* de la University of Iowa. În 1990 primește o bursă din partea Fine Arts Work Center din Provincetown, Massachusetts, care îi permite să-și finalizeze primul roman, *The Patron Saint of Liars*, apărut în 1992 și ecranizat în 1998. În 1993 beneficiază de o bursă din partea Mary Ingraham Bunting Institute. Cel de-al doilea roman al lui Ann Patchett, *Taft*, este distins, în 1994, cu Janet Heidinger Kafka Prize, iar al treilea roman, *The Magician's Assistant* (1997), ajunge pe lista scurtă la Orange Prize. În paralel, Ann Patchett colaborează la publicații prestigioase, cum ar fi *New York Times Magazine*, *The Washington Post* și *Vogue*. În 2001 îi apare *Bel Canto (Belcanto*, Humanitas Fiction, 2007), roman cu o spectaculoasă carieră internațională, recompensat cu PEN/Faulkner Award și Orange Prize, figurând de asemenea pe lista scurtă la National Book Critics Circle Award și IMPAC Dublin Literary Award. În 2007, Ann Patchett publică romanul *Run*, iar în 2011 vede lumina tiparului *Fascinație* (*State of Wonder*), care a devenit rapid bestseller internațional. Ann Patchett este și autoarea a patru cărți de nonficțiune. În 2012 figurează pe lista celor mai influente 100 de personalități din lume apărută în revista *Time*.

Publicat în SUA în 2011, finalist la Orange Prize for Fiction, 201
Wellcome Trust Book Prize, 2011, romanul *Fascinație* a fost inclus pe l
Time Magazine's Best Books of the Year, 2011 • *Publishers Weekly*'s T
Books, 2011 • Amazon Best Books of the Month, June 2011 • *Ch*
Science Monitor Best Books, 2011 • Barnes & Noble Bestsellers, 2011 •
Book Award, 2011 • *O, The Oprah Magazine* Best Summer Books,
Este în curs de traducere în peste 30 de țări.

Captivantă odisee exotică, magistrală proză de atmosferă care surp
magia, dar și ororile junglei amazoniene, ***Fascinație*** este un roman p
cator despre moralitate și miracol, adevăr și iubire, știință și sacr
Dincolo de apele năvalnice și anacondele gigantice din Rio Negro, un
enigmatic descoperă formula unui medicament care poate schimba
femeilor pentru totdeauna. Experimentele doctorului Annick Swe
sunt însă învăluite de mister, căci ea refuză să țină legătura cu finanț
proiectului. Trimisă pe urmele faimoasei cercetătoare, tânăra Marina
va întâmpina, în inima întunericului, provocări peste puterea ei de imag

„***Fascinație*** este un roman de aventuri trepidant, iar personajele l
dovada unui curaj nebunesc în lupta lor pe viață și pe moarte cu peri
pe care le înfruntă."

Elizabeth G

„Așteptați-vă la adevărate miracole când citiți romanul lui Ann Patch

New York Times Book R

„Patchett e o povestitoare excelentă, care îi pune pe oamenii ce
obișnuiți să se confrunte cu situații excepționale, exotice, pentru
cine sunt cu adevărat. O aventură extraordinară, narată în stilul fl
plin de suspans al lui Ann Patchett, atât de pasionantă, încât citito
va mai vrea să se sfârșească."

Publishers W

„Romanul fascinează prin întrebările profunde, personajele puter
revelațiile cutremurătoare."

Daily Tele